

TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA, XXVI

Onomàstica del terme antic de Tamarit de Mar

RAMON AMIGÓ I ANGLÈS

MARIA TERESA MUNTANYA I MARTÍ

MONTSERRAT SANMARTÍ I ROSET

Institut
d'Estudis
Catalans

SECCIÓ
FILOLÒGICA

Onomàstica del terme antic
de Tamarit de Mar

TREBALLS DE L'OFICINA D'ONOMÀSTICA, XXVI

Onomàstica del terme antic de Tamarit de Mar

RAMON AMIGÓ I ANGLÈS

MARIA TERESA MUNTANYA I MARTÍ

MONTSERRAT SANMARTÍ I ROSET

Barcelona, 2017

Institut
d'Estudis
Catalans

SECCIÓ
FILOLÒGICA

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Amigó i Anglès, Ramon, 1925-2011, autor

Onomàstica del terme antic de Tamarit de Mar. — Primera edició. — (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica ; 26)

Bibliografia

ISBN 9788499653440

I. Muntanya i Martí, Maria Teresa, autor II. Sanmartí Roset, Montserrat, autor III. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica IV. Títol V. Col·lecció: Treballs de l'Oficina d'Onomàstica ; 26

1. Topònims — Catalunya — Tamarit 2. Topònims — Catalunya — Ferran

3. Topònims — Catalunya — Monnars 4. Noms de persona catalans — Catalunya — Tamarit

5. Noms de persona catalans — Catalunya — Ferran

6. Noms de persona catalans — Catalunya — Monnars

81'373.21(460.23 Ta Tarragona)

811.134.1'373.23(460.23 Ta Tarragona)

Aquesta obra va rebre la XXX Beca Manuel de Montoliu de la Diputació de Tarragona i ha estat publicada amb un ajut d'aquesta institució

Aquesta publicació compta amb el suport de l'Obra Social "la Caixa"

© Ramon Amigó i Anglès, Maria Teresa Muntanya i Martí i Montserrat Sanmartí i Roset

© Fotografies de Narcís Carulla i Xavier Martorell

© Mapes de Xavier Martorell i Josep Fernández

© 2017, Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició

Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: febrer del 2017

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Disseny de la coberta: Azcunze | Ventura

Compost per Anglofort, SA

Imprès a Open Print, SL

ISBN: 978-84-9965-344-0

Dipòsit Legal: B 2745-2017

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

Taula

RAMON AMIGÓ I ANGLÈS (1925-2011), <i>IN MEMORIAM</i>	9
INTRODUCCIÓ	11
El nom dels nuclis de població	11
El territori examinat	11
Els nuclis de població	12
L'orografia	13
La hidrologia	14
Els oficis	14
La indústria	15
Els càrrecs	15
El món rural	16
El sector marítim	18
El sector urbà	19
Els eclesiàstics	22
Tres jueus i alguns francesos	22
Els tributs	22
L'antroponímia	23
El sistema d'elaboració del treball	24
Alguna particularitat del llenguatge	25
Els agraïments	26
FONTS DOCUMENTALS	29
Arxius	29
Documents manuscrits	30
Bibliografia	38
LLISTA DE NOMS	41

APÈNDIXS	387
I. Llocs d'anomenada	387
II. Cognoms	387
III. Renoms	389
FOTOGRAFIES	391
MAPES	409
Mapa de l'antic terme municipal de Tamarit, <i>per Xavier Martorell i Boada</i>	
Plànol de recs i mines al voltant del nucli de Ferran, <i>per Josep Fernández i Caballé</i>	

**Ramon Amigó i Anglès (1925-2011),
*in memoriam***

Quan aquest llibre ja estava acabat de redactar, morí a Reus Ramon Amigó.

És just reconèixer el seu mestratge en aquest àmbit del saber, que en el present treball queda ben palès, ja que féu el buidatge dels protocols notariais, els sacramentals i altra documentació de l'època moderna així com de documents ja publicats. També fou tasca seva recollir i ordenar tota la informació que els altres components de l'equip de treball aportaven; imprimí, doncs, en tota l'obra els seus coneixements i la seva manera d'investigar.

Quedin aquestes línies com a mostra del nostre agraïment per les reunions i els correus electrònics on aclaria i mostrava la seva bona manera de fer; un testimoni que esperem que perduri com a guia d'aquells que feinegen en aquest camp.

Introducció

EL NOM DELS NUCLIS DE POBLACIÓ

Tamarit. El doctor Joan Coromines fa *Tamarit* procedent de *tamariu*, nom d'un arbust que creix en terrenys humits i salins. Més concretament (*OnCat.*, VII, 223a30 i s.), «per un antic collectiu en -tum [...] tamarictum, pròpiament 'bosquet o renglera de tamarius': com que aquests arbusts sovint s'apinyen formant una massa indestriable, s'explica que en aquella gran zona *tamarit* substitueixi el nom de l'arbust mateix». L'autor dóna més gran importància a Tamarit de la Llitera, on els tamarius formaven una cortina protectora contra el vent. En onomàstica no és gaire freqüent, si descartem allò que es qualifica de toponímia major com Tamarit de Mar, Tamarit de Llitera —a la Franja de Ponent—, i una caseria de la Baixa Ribagorça, la Torre de Tamarit vora Santa Pola. En el territori de la toponímia qualificada de menor hi ha hagut preferència pel sinònim *gatell* i el seu collectiu *gatellar*.

Ferran. Etimològicament, ve del nom de persona *Ferran* (germ. Fredenand, llatinitzat *Ferdinandus* o *Ferrandus*) (*OnCat.*, IV, 209a36). Procedeix, doncs, d'un antropònim.

El Monnars. A *OnCat.* (v, 313a24-30), es diu que és el resultat d'una forma sincopada en lloc de *molinar*, com si diguéssim 'conjunt de molins'.

EL TERRITORI EXAMINAT

Comprèn les terres del terme antic de Tamarit, annexionat l'any 1952 al terme municipal de Tarragona, amb els tres antics nuclis de població: Tamarit, Ferran i el Monnars. L'extensió territorial d'aquest conjunt és de 1.855 ha, 43 àrees i 75 m², segons el *Plànol Tamarit*, sense data, un mesurament que deu ser més pròxim a la

correcció que no pas el de 1.581 ha que aporta el detall que en fa Morera (1915, p. 356), que hi anota un predomini de vinya, seguit de garrofers i molt poques oliveres. La diferència de +17 % en l'estimació de l'Instituto Geográfico no ha de ser motiu de preocupació perquè sovint els autors no coincideixen en aquests punts. El litoral marítim, bastant accidentat, ocupa uns 6,5 km de longitud.

ELS NUCLIS DE POBLACIÓ

Tamarit. Morera (1915, p. 356), seguint Pròsper de Bofarull, informa que «es un dels pobles més antics de la província de Tarragona y de la part baixa de Catalunya. Durant la viudetat del comte Ramón Berenguer I (1050 a 1053), aquest va concedir a Sunyer l'establiment de Tamarit». Passà a la Mitra tarragonina l'any 1339. Segons el cens de l'any 1716, Iglésies (1974, p. 286) indica que «[t]e de llargaria 3 quarts, de ample lo mateix, y de rodaria tres horas: afronta a llevant ab Altafulla mediant Gaya, a migdia ab lo Mar, a ponent ab Tarragona, y a tremontana ab Catllar: te 60 casas y 117 personas». Basant-se en el cens de 1719, Iglésies (1974, II, p. 690) afirma que «[e]s lugar, las jurisdicciones son del Marques de Tamarit, y del Arzobispo de Tarragona, tiene 60 casas juntas, con 117 habitantes. Su situación es llana, a la orilla del mar, linda a levante con Cocons, Ferran y Altafulla, a mediodia con el mar, a Poniente con Molnas, y Cocons, y a Tramontana con Catllar, Cocons y Ferran». Madoz (1985), diu que, a mitjan segle XIX, hi havia un molí fariner, que tenia 22 veïns amb 146 ànimes i que produïa cereals, cànem, llegums i hortalisses, bestiar de llana i caça. Morera (1915, p. 355) explica que els habitants, fugint de febres i altres malalties produïdes pel seu clima, s'han traslladat a Ferran i que fa cosa de cinquanta anys (1865?) morí l'últim vell que no volgué deixar la casa pairal. Aquesta afirmació s'ha d'agafar amb reserves perquè hem parlat amb gent que ha crescut vivint a Tamarit, en una casa de la plaça. A més, l'any 1950, segons *Nomenclátor* (1950), s'hi anoten cinc habitants de fet i dos edificis en com pacte. El terme —incloent-hi Ferran i el Monnars— va ser annexionat al de Tarragona l'any 1952, fusió autoritzada per Decret del 22 de desembre de 1950. En la primera pàgina del protocol notarial de l'any 1373, molt malmesa, s'hi pot llegir: «Et die mercurii secunda mensis marcii anni [...] in vespere pre media no[cte] [ter]ra tem[...] per universum mundum et multe domus [...] hedificie caderunt et multe gentes [...] in dicto die fuit sepultus pater meus [...] ego Petrus [...]».

Ferran. Morera (1915, p. 357) explica que «apareix també unida al patrimoni de l'església, l'any 1340, ab motiu de voler franqueig d'un subsidi, que aquella disposà, en compliment de certes ordres de Pere el Cerimoniós». Segons el que recull Iglésies (1974, p. 279), l'any 1716, «[t]e de llargaria 300 pasos, de ampla mig quart, y de rodaria $\frac{1}{4}$ y mitg: afronta a llevant ab lo Riu Gaya, a mitgdia ab Tamarit, a ponent ab dit, y a tremontana ab la de la Riera: te 6 casas y 36 personas». Al cens

de 1719, Iglésies (1974, II, p. 669) recull que «[e]s lugar, las jurisdics. son del Marques de Tamarit, tiene 8 casas separadas, con 36 habitantes. Su situacion es llana, linda por levante con la Riera, y Altafulla, a mediodia y Poniente com Tamarit, y a Tramontana con la Riera». Madoz (1985) diu que a mitjan segle XIX és a 1/4 de llegua de Tamarit, poble amb el qual forma ajuntament i del qual depèn en tot; que té 24 veïns amb 116 ànimes (*sic*). *Nomenclátor* 1950 recull 144 habitants de fet, vint-i-quatre edificis en compacte i vuit en disseminat aquell any 1950. En el document de l'annexió de Tamarit a Tarragona, consta com una de les condicions fer arribar el servei de telèfon a Ferran i també la construcció d'una font a la plaça.

El Monnars. Situat a l'est de la ciutat de Tarragona, els Colls Majors separen les dues contrades. Formà part del terme de Tamarit de Mar, annexionat a Tarragona l'any 1952. En alguns cadastres és mencionat com a terme (*Cad.* 1715, f. 46v-96; *Cad.* 1736, f. 99v-102; *Cad.* 1774, f. 40v-45; *Medi.* 1862, f. 16). Segons Morera (1915, p. 357), abans de l'any 1167, Guillem de Claramunt féu donació del lloc del Monnars a favor de Bernat Vivari i sa muller Ermessèn i, per consell del dit Claramunt, els donataris van cedir els seus drets a Ponç de Far i a la seva esposa Brunicenda. Iglésies (1974, p. 287), any 1716, explica que té «de llargaria un quart, de ampla menos de mitg, y de rodaria 2 quarts y mitg: afronta a llevant ab Tamarit, a mitgdia ab lo Mar, a ponent ab Tarragona, y a tremontana ab Catllar: te 4 casas y 40 personas». A l'estudi del cens de 1719, Iglésies (1974, II, p. 680) indica que «[e]s lugar, las jurisdicciones son del Marques de Tamarit y del Arzobispo de Tarragona, tiene 9 casas separadas, con 45 habitantes. Su situacion es llana, serca del mar, linda por levante con Tamarit, a mediodía con el mar, a Poniente con Tarragona, y a Tramuntana con Catllar». Segons Madoz (1985), a mitjan segle XIX, les cases són escampades per diversos tossals, l'església és dedicada a sant Cosme i sant Damià i depèn de la parròquia de Tamarit. El terreny és poc productiu. S'hi feia blat, ordi, vi, oli i garrofes; s'hi caçaven conills, llebres i perdius, i s'hi pescava a mar. Hi havia 87 ànimes. Hi ha la torre dels Escipions i la pedrera del Mèdol. En el *Nomenclátor* (1950), l'any 1950, s'hi anota 86 habitants de fet, cinc edificis en compacte i catorze en disseminat. Hi havia un casal senyorial, avui enrunat, on féu nit el rei Jaume I, quan amb les seves naus, de retorn de la conquesta de Mallorca, havia desembarcat a *la Porrassa* el jorn abans de fer la seva entrada triomfal a Tarragona, segons explica *Diccionari* (1931); per a informació més àmplia v. Bertran (1993). A partir de l'annexió de Tamarit a Tarragona, fou instal·lada la llum per als seus estadants; era una de les condicions imposades per l'Ajuntament de Tamarit.

L'OROGRAFIA

La major part del terme és en territori pla. Tamarit, vora mar, té el castell en un penyal de 15 m d'altitud, abocat a la mar. El Monnars i Ferran són cap a la corba

de nivell dels 20 m. L'estació, a 7 m d'alt. A la costa, la torre de la Móra, arriba als 34 m. Una mica terra endins hi ha Sant Simplicí, un tossalet mesurat en 109 m d'altitud, entre el mas d'en Jover, a la corba dels 40 m, i el torrent de la Móra, cap als 20 m, vora el mas de Cosidor. A l'extrem nord del terme, però ja poc o molt en terres del Catllar, hi ha l'altitud màxima: 124 m, al nord del mas de Clarà.

LA HIDROLOGIA

El Gaià és l'hidrònim més important del terme (vegeu-ne l'entrada). Al centre del territori hi ha el torrent de la Móra, que té diversos noms segons els va adoptant del sector per on passa i desembocava a la platja de la Móra, on forma un estany litoral, actualment canalitzat. El torrent de Mas d'en Jover, poc important, afluïx a la dreta del Gaià. Es pot dir que els cursos d'aigua, tret del riu, no compten gaire en aquest antic terme.

ELS OFICIS

A partir dels documents en què s'ha basat la major part d'aquest treball, hem tingut notícia dels oficis exercits per la gent que s'hi anomena. Hi fan referència vint-i-nou cognoms que corresponen al segle XIV (entre l'any 1331 i el 1398), divuit del segle XV (entre 1412 i 1424). Les anotacions del segle XVI són les més abundants. També n'hi ha del segle XVII, poques del segle XVIII i unes quantes del segle XIX.

Els pagesos. L'ofici més abundant va ser el de pagès. Fins a noranta-un individus treballaven la terra entre els anys 1509, quan ho feien Pere Comí i el seu fill, i Joan Folc, de Tamarit de la Mar, i 1894, que era pagès Ramon Riera i Pallerols.

Els pastors. Els manuscrits examinats no aporten cap pastor fins cap al final del segle XIX. Hem vist Pere Rull i Mercader l'any 1874 i, tretze anys més tard, el 1887, Maties Segalar i Montserrat, que exercien aquest ofici.

Els moliners i els molins. Hem trobat tres moliners: Pau Bages, l'any 1603, i Carles Clos, el 1712, tots dos del molí del Pas. El tercer ha estat un cert Vidal, sense indicació de prenom, ni d'any, ni del molí al qual pertanyia. Hi va haver un sol molí: el *del Pas*. Si hi ha hagut diversos noms de molins és perquè el cognom del moliner s'ha superposat al nom del molí. Això es veu quan, al segle XVI, es parlava del *molí d'en Sanç* i del *molí d'en Virgili* per referir-se al molí en el qual aquells individus eren moliners.

Acolliment, peonada i transport. Hem vist tres hostalers: Joan Bover, l'any 1582; i Pere Romaní, l'any següent. És probable que tinguessin l'hostal en llocs diferents del terme. També Maldà, que no sabem com es deia de nom de fonts ni quan va exercir. Guillem Robert era bracer, és a dir, jornalier agrícola. Hi va haver

dos traginers: Domingo Brunet, l'any 1600, i un cert Roig, sense indicació de prenom ni de data. I Pau Burulles feia de mosso el 1810.

La construcció. Els individus dedicats al ram de la construcció no són gens abundants en els documents. N'hem vist dos al segle XIV: un picapedrer, Arnau Codonyer, el 1332, i un fuster, Berenguer Castellvull, el 1368. Un mestre de cases, Joan Sant Bonet, s'ha fet present més tard, el 1507. El paper diu que era del regne de França i potser d'Occitània, que és d'on arribaven operaris de més al nord.

Un ferrer. Blasco Celom exercia l'ofici l'any 1368, a la mateixa època que el fuster que hem anomenat. Encara no cinquanta anys més tard, el 1412, era ferrer Berenguer Sanxo.

El tèxtil. En el camp del tèxtil, hem observat un teixidor, sense indicació de quin material teixia. Era Bartomeu Fort, l'any 1540. Una mica abans, hi havia hagut tres teixidors de lli: Antoni Montlleó, l'any 1518; Joan Mir, el 1519, i Francesc Reverter, el 1526. També hem trobat cinc sastres: Francesc Arnau, l'any 1561; Montserrat Viladordis, el 1580; Francesc Romeu, el 1594; Jaume Bonet, el 1634, i un cert Sedó, sense prenom ni any conegut.

El camp de la pell. Hem vist un blanquer, anomenat Brunet, en un any indeterminat; adobava pells. En aquest mateix sector hem trobat dos sabaters: Robert Ferrer, l'any 1539, i Bartomeu Roig, el 1542.

Un carnisser, un boter i un apotecari. Pere Martorell, havia exercit l'ofici de carnisser els anys 1414 i 1424. Un boter s'ha localitzat l'any 1552: es deia Montserrat Marimon. L'apotecari va ser Blasi Alegret, l'any 1577.

Els comerciants. Joan Roig era mercader l'any 1507. Al cap d'un segle, l'any 1605, consta Francesc Sedó. També van ser traficants un Martí i un Sans, sense que hàgim pogut saber en quina època.

LA INDÚSTRIA

L'activitat industrial va ser irrellevant. La poca que hi va haver és compresa en «Els oficis». Vegeu *Els moliners i els molins*, *Un ferrer*, *El tèxtil*, *El camp de la pell*. I en «El sector marítim», vegeu *La drassana*, *El calafat* i *Els corders*.

ELS CÀRRECS

El batlle. Era el representant del Senyor. Hem trobat dinou individus que havien exercit aquest càrrec, entre 1332 i 1708. Poc després, quan la societat catalana va haver d'adoptar les normes de Castella, els batlles van passar a dir-se alcaldes. En bastants ocasions els documents no diuen de qui eren batlle, com passa a Canyelles, Martí, Teixidor i Virgili, sense prenom ni any coneguts. En d'altres casos se sap que Dalmau Llobet i Francesc Perpinyà, tots dos del 1368, a més de Buada i

Maldà, amb prenom i any que s'ignora, ho eren del Senyor Arquebisbe, i Miquel Sans, del segle XVI, del castell del Senyor Arquebisbe. O senzillament de Tamarit, com Ramon Gualtrú, el 1339; Pere Ramon, el 1501, i Joan Castanyer, el 1708. O eren batlles del castell de Tamarit, com ho havia estat Berenguer Marc el 1332, i ell mateix, aquell mateix any, era batlle de la senyora vicecomtessa de Cardona; i Maimó Romeu el 1381. Arnau Sabater ho era l'any 1412 del castell de Tamarit i de Montoliu pel senyor de Tamarit. Berenguer Valldoreix era batlle del castell de Tamarit pel castlà, el 1332. Hem vist encara Franci Martorell i Joan Dalmau, batlles del Monnars, el 1507 i el 1553; Joan Sosies, batlle de Ferran, el 1553, i Pastor, sense prenom ni any, batlle de Ferran. I també el batlle Serres, el 1565, sense cap altra indicació. Fet i fet, doncs, era bon tros complicat saber de qui eren les batllies.

Els jurats. Eren membres de les antigues universitats o dels consells municipals. A partir de la Nova Planta, van deixar pas als regidors, segons la nomenclatura castellana. Entre 1332, que sabem que ho eren Domingo Cases, Pere Conillera i Pere Moster, i 1634, que ho va ser Jacint Soler, n'hem comptabilitzat una trentena.

El saig. En l'administració pública també hi havia *el saig*. Era l'encarregat d'executar els acords de la batllia, com els embargaments, les penes dels reus, i de fer les citacions. En certa manera, era el funcionari que després de la Nova Planta es va conèixer amb el nom de *agutzir*. N'hem localitzat quatre entre 1385 i 1412: Bernat Arenes i Pere Torrella aquell primer any, i Pere Balaguer i Arnau Tarroga, el segon.

El nunci. Falta parlar del *nunci*, o pregoner, encarregat de fer les crides per comunicar tota cosa d'interès públic, sobretot acords del consell rector de la vila. Tenim notícia de cinc que n'hi va haver entre 1368 i 1605: el primer, Berenguer Senant, després Jaume Ripoll el 1518, Guillem Fabra el 1565, Joan Pasqual el 1606, i també Martí, sense prenom ni any.

EL MÓN RURAL

Les partides de terra. La majoria dels noms de les partides de terra corresponen a noms de masos. Són extensions de territori que havien pertangut, cada una, a un sol propietari. Les edificacions són de dimensions considerables. Moltes incorporen una torre, rodona o quadrada, que era de defensa i donava seguretat i majestuositat al conjunt; sovint documentades en papers de temps reculats, que informen de l'antiguitat que tenen, malgrat que no conservin el nom, però el document petri ratifica aquest testimoni. Són partides secanes, si bé moltes travessades per un barranc important com el torrent de la Móra. D'altres que no són vorejades per aquest torrent ho són per uns altres de petites dimensions, per alguns comellars que aporten aigua de pluja a la terra i la converteixen en zona humida. Només quan ens acostem al litoral pel cantó del riu Gaià bona part del sector es converteix

en horta, i aleshores aquest genèric passa a ser el topònim gairebé dominant: les Hortes del Molí del Pas, l'Horta de Tamarit... Algunes partides secanes al nord del nucli urbà de Ferran no s'identifiquen amb el genèric *mas* sinó que es diuen el Planot, la Guardiola... Algun nom respon al tipus de construcció que acull: la Bóta, o a la configuració del terreny: la Bassa Closa, la Roca Plana. N'hi ha de difícil explicació com el Cruel, la Móra, la Qüestió. Pel tipus de conreu recollim el Vinyet.

Els masos. Hem anotat seixanta-vuit noms de masos, quaranta-dos dels quals caiguts en desús. Dels altres vint-i-sis, només en queden dinou que designin edificis sencers en bon estat de conservació. De manera que havia estat important la població dispersa per les masies del terme. Els trasbalsos socials dels últims temps han eliminat gairebé del tot la vida i l'activitat a la majoria de les cases de camp. Tot i que el terme és relativament gran, aquests edificis són comptats i la majoria es localitzen en terra seca, que és la més extensa. Són masos grans on es podia viure, envoltats d'altres elements complementaris com corrals, magatzems, cups, i també una torre, possiblement un vigia, des d'on es podia albirar algun perill. L'espai habitat solia ser tancat per un mur, dit *Baluard*, i una sola porta hi donava accés. La distància dels nuclis habitats més propers podia induir a aquesta sèrie de precaucions. Es conserven alguns edificis, i un exemple n'és el mas d'en Rabassa; uns altres, més aviat refets, com és el cas del mas de Maneguet, i uns altres, aterrats del tot, com el mas de la Barquera, o a mig derruir, com el mas de l'Hereuet. I podríem trobar-ne algun que encara fa servei i és ocupat pels seus estadants, malgrat que la funció és diferent d'aquella de fa anys: el mas de Clarà. L'abandonament que predomina fa pensar que poca vida els espera, llevat d'aquests, pocs, que encara són habitats.

El regadiu. La xarxa hidrogràfica és escassa i només a la part de llevant del cantó nord-est del terme la terra és apta per a l'horta, vorejada pel riu Gaià, i amb algunes zones de comellars petits que la travessen. S'extreu aigua del riu per conduir-la, mitjançant séquies, cap a zones no gaire llunyanes. Vora Ferran, a la séquia del Molí, comença la conducció de l'aigua pel rec de Ferran i el de Puigbover. S'aprofiten per a ús domèstic i per a regar les hortes. El molí del Pas se servia de les aigües del riu conduïda per la séquia. De l'aigua sobrera es forma el rec de les Costes, que arriba al castell de Tamarit. Al sud de la carretera de Barcelona, en un espai limitat pel riu, es formen hortes per la possibilitat de conduir les aigües del Gaià. De la séquia del Molí se'n comença a parlar al segle XIV. En aquella mateixa època es concreta millor el nom: la *séquia del Molí del Pas*. I, referint-se a la mateixa séquia, se li diu del *Molí del Reverendíssim Senyor Arquebisbe*. Després, a partir del segle XV, la part genèrica canvia per *rec: del Molí, de Virgili*, al segle XVI, i *rec Major del Molí*, al segle XVIII. Sis noms per designar un sol canal per a conduir aigua cap al molí.

La ramaderia. No sembla que mai hi hagi hagut una ramaderia intensiva. A la

majoria dels masos, hi havia un corral de bestiar, segurament per a cabres i bous, i no pas per a grans ramats. Potser era poc o molt important el corral dels Forts, del segle XVI; només en sabem el nom. Hem trobat la carrerada de Mas d'en Jover, l'única amb nom propi. I una altra d'anònima vora el castell de Ferran. Això vol dir que hi havia trànsit tradicional d'alguns ramats. I també hem vist l'ofici de pastor. Tot plegat són testimoniatges d'un interès per a proveir la carnisseria.

Les vies de comunicació. Són abundants: camins de carro, caminets i passos de ferradura formen un entramat que posa en contacte els masos. Més tard, es construïren carreteres: la del Catllar, de la Riera i de Barcelona, possiblement bastides sobre antics camins. El més endarrerit en el temps i del qual tenim testimonis és la Via Augusta. Un altre giny, el ferrocarril, travessa per vora el litoral tot el terme i és una barrera que aïlla les platges de terra endins, interrupció resolta gràcies a alguns ponts que faciliten la comunicació. Modernament, aquesta xarxa s'amplia amb autopistes i autovies que desfiguren el terme per allà on passen, com també ho fan les conduccions soterrades per a la circulació de gas.

Els pous. Com que no hi ha fonts, l'aigua per a ús domèstic devia ser escassa als nuclis habitats. El text conté diverses entrades amb la paraula *pou* algunes de les quals designen una partida de terra. Una d'aquestes és vora el portal del Sitjar, als segles XV-XVI. El *tros del Pou de Mossèn Guimerà* (segle XVI) podia ser un fragment d'aquella partida. Del *pou Vell* (1493) només tenim el nom, sense cap altra indicació. Ja al segle XIX, apareix *el Pou Nou*, també partida, i el *pou de la Vila*, tocant a la muralla, i sabem que se'n servia la gent de la Vila Closa. Entenem que un altre *tros del Pou* havia estat a Ferran.

EL SECTOR MARÍTIM

Els pescadors. El segon ofici en importància quantitativa de persones que el practicaven va ser el de pescador. Hem anotat fins a seixanta-sis cognoms d'homes que vivien de la pesca, entre l'any 1412, quan s'hi dedicaven Arnau Roig i Domingo Salatru, i l'any 1730, quan en vivia Pere Franquès.

Patrons de barca. La documentació també parla de patrons de barca. N'hem localitzat set, des de Joan Andreu, de l'any 1552, fins a Felip Perrisi, de 1608. Entremig, Pere Roig, de 1604; Jaume Folc i Joan de Vitòria, tots dos de 1605; Francesc Fages, sense indicació d'any, i Borrut, sense ni any ni prenom. Joan Andreu, que hem anomenat, era patró «de exavega», és a dir de xàvega, un cert art de pesca, de grans dimensions.

Mariners. Han aparegut igualment dos mariners, sense que puguem endevinar quina era la diferència entre mariner i pescador o patró de barca. Pere Gras consta l'any 1565 i quasi cent anys després hem vist Joan Martí, àlies *Curati*, el 1657.

La drassana. En coneixem l'existència per una anotació de l'any 1332 que par-

la de la drassana del castell de Tamarit. Bastant més tard, hem vist un camí que hi conduïa. L'anotació de 1512 diu que és per allà al ribatge de la mar, i la de 1634, d'un segle i quart més tard, diu que el camí puja a la drassana. Encara que no en tinguem cap més notícia, només amb aquestes ja podem afirmar que hi havia un local on es construïen o es reparaven les embarcacions.

El calafat. Un altre ofici relacionat amb la navegació va ser el de calafat, una activitat essencial en la construcció d'embarcacions. Només hem vist que l'exercís Salvador Vilar, l'any 1544.

Els corders. La confecció de cordes era important per a la marineria. Cordes per a les veles, si eren velers, i per a subjectar la nau al moll, o per estirar-la quan convenia treure-la de l'aigua, o per a alguns ormejos, i segurament per a altres usos. Un document de 1552 parla del filador de cordes. Entre el segle XVI i el XVII, hem localitzat Bartomeu Gomis (any 1526), Joan Albornar (1548), Montserrat Morera (1602), Joan Alegret (1609) i un Roig, sense indicació de prenom ni de data, que es dedicaven a aquesta feina.

La pirateria. Les notícies de primera mà referents a la pirateria corresponen al segle XVII. Rovira (1999, p. 54) informa que a migdia del dia 29 de desembre de 1627, hi hagué un atac de dues naus pirates davant de la Porrassa. L'any següent, sabem que Pere Llunes, àlies *Espígol*, era captiu a Alger. I el 1635, Jaume Martí, pescador, de quaranta-sis anys, al seu testament deixa diners per a Montserrat i també per als jurats perquè els destinin a rescatar captius de la vila (MN 1633, f. 185v, 6.2.1635). Al segle anterior, el vila-secà Pere Gonsalbo havia estat segrestat pels sarraïns, que el tenien capturat (MN 1518, f. 192v, 8.9.1559).

EL SECTOR URBÀ

El poblament. El resum extret de les publicacions examinades és detallat a continuació. Entre 1380 i 1787, la majoria dels habitants residia a Tamarit. Els de Ferran i del Monnars eren menys. En el llibre d'òbits de 1622 s'explica que es deixaren de fer anotacions perquè Tamarit quedà deshabitat entre els anys 1640 i 1647 amb motiu de les guerres. D'aquests dos llogarrets, fins a 1716, hi havia més gent al Monnars i el 1787 eren majoria els de Ferran. Del que queda del segle XVIII, de tot el segle XIX i dels primers quaranta anys del segle XX només tenim xifres globals, conjuntes, dels tres nuclis. Prescindim de la de 1840 puix que sembla sospitosa d'inexactitud. Les altres deixen veure un augment del 6 % entre 1787 i 1842, i un altre 6,5 % entre 1842 i 1900. Després, la davallada general és progressiva. El 1950, no quedava ningú a les cases de Tamarit i només cinc persones en un mas. Ferran era el terme més poblat, amb cent vint-i-dos individus al nucli urbà i vint-i-dos més pels masos. I al Monnars en quedaven vint-i-un a les cases agrupades i seixanta-cinc a les cases escampades.

	<i>Tamarit</i>	<i>Ferran</i>	<i>Monnars</i>	<i>Total</i>
1380 ¹	51	3	6	60 famílies
1497 ²	41	3	4	48 caps de casa
1553 ²	63	4	7	74 caps de casa
1716 ³	117	36	45	198 persones
1787 ¹	172	90	67	349 persones
1840 ⁴	146	—	—	146 persones
1842 ¹	349	—	—	349 persones
1900 ¹	372	—	—	372 persones
1920 ¹	333	—	—	333 persones
1930 ¹	308	—	—	308 persones
1936 ⁵	303	—	—	303 persones
1940 ¹	235	—	—	235 persones
1950 ⁶	5 (0 + 5) ⁷	144 (122 + 22)	86 (21 + 65)	235 persones

1. *Gran geografia comarcal de Catalunya*.
2. *Fogatges*, per Josep Iglésies.
3. *Estadístiques*, per Josep Iglésies (III, p. 1177).
4. Madoz, 1985.
5. Població de Catalunya. 1936. Generalitat de Catalunya, 1937.
6. *Nomenclátor*, 1950.
7. En compacte + en disseminat.

Els castells. En aquest recull, hi ha set registres dedicats a castells. El castell per excel·lència és el de Tamarit. Però també n'hi havia hagut un a Ferran i un al Monnars. Se'n trobarà notícia a les entrades corresponents. Es parla igualment dels castells del Castlà, del Senyor Arquebisbe i del Senyor Guimerà, que sembla que eren cases de dintre el nucli de població de Tamarit. No en tenim gaire informació. Quant al de Montoliu, l'anomenen els documents perquè eclesiàsticament havia correspost a l'església de Tamarit i ara és al terme municipal de la Riera de Gaià.

L'hospital. Va generar una colla de càrrecs: Miquel Borrut en va ser procurador l'any 1501, i Bartomeu Fort ho era el 1548. Maties Solanes n'era administrador el 1634, i també ho van ser Buada, Elies, Magrinyà, Miracle, Ponç i Valls, dels quals no sabem ni el prenom ni la data. Tampoc no tenim aquesta informació d'un cert Vidal, que era hospitaler, ni d'un Martí, que n'era clavari.

L'ensenyament. Als segles XIV i XV hem trobat Pere Rovellats —l'any 1368—, Pere i Ramon Castell —l'any 1385—, Pere Puig i Bernat Oromir —tots dos el 1410—, Pere Mir —l'any 1412—, que consten com a *scolarii*. Amb la mateixa de-

dicació al segle XVI, Juan Oller —l'any 1529—, Joan de Montori —l'any 1565— i Pere Roca —l'any 1566. El 1565, Bernat Guarner, *magister*, que entenem que volia dir mestre d'escola i no d'altra cosa, tot i que en pot quedar el dubte, i Pere Roca —l'any 1565—, en aquest cas concretament *magister scholari*. Al testament de Pere Fons, àlies Pere Gaia, anotat al MN 1565, del 30 d'agost de 1597, consta una deixa per al sosteniment d'un mestre d'escola. Al segle següent, segons el MN 1633, f. 129v, del 25 de maig de 1634, es recollien diners per a pagar el mestre de minyons. Aquestes dues últimes anotacions expressen la inquietud per l'ensenyament.

Les vies urbanes. Les de Ferran són clares, perquè són actuals: dos carrers i quatre noms de places, amb un nom de carrer caigut en desús, de tipus polític. Al Monnar, no hem trobat que es parli de noms de carrer; inicialment eren cases escampades. A Tamarit, els documents aporten noms fins de quinze carrers i set places, i el *carreró Dejús la Muralla* (1635). Rovira hi afegeix tres carrers i quatre places. I encara hem vist la *placeta del Castlà* (1633) i hem trobat el record de la *plaça de la Constitució*. Els noms eren de transmissió oral, sense rètols. Constaten la presència d'edificis importants per al funcionament de la societat de l'època: *de la Castlania* (1400), *de l'Església* (1410), *del Forn*, *del Trull* i *de la Vila Closa* (els tres de 1518), *del Forn de Puja* i *de l'Hospital* (1633) i *del Forn Vell* (1709). O la situació topogràfica: *de Baix* (1518), *de Sota la Sagristia* (1634) i *de la Terraplana* (1635). O una devoció: *del Carme* (1501). O un servei: *del Portinyol* (1561) i *de la Claveguera* (1600). Rovira hi afegeix el *de la Carnisseria* (un establiment que era a la Plaça, el 1561), el *del Portal de Buada a l'Església* i el *del Sitjar*.

Els noms de les places tenen la mateixa característica. A Ferran es parla de quatre: *de Baix*, *del Castell*, *de Dalt* i *de les Moreres*. A Tamarit, n'hi devia haver una o dues, però hem trobat set noms en els documents: *la Plaça* (comuna) (1332), *Davant Senyor Castlà* (1520), *del Puig* (1551), *del Portinyol* (1552), *Davant el Castell de Mossèn Guimerà* (1555), *del Sant Esperit* (1595) i *de Tamarit*, en una anotació del segle XIX, prescindible. Rovira hi afegeix la *del Castlà* —que nosaltres hem vist com a *Placeta* (1633)—, *de l'Església* i *Major*, i la *del Portal de la Móra*.

Al segle XV es publica una ordre perquè s'arreglin els corredors dels murs del castell.

Els portals. En manuscrits del segle XIV, hem vist el *portal Nou* i el *de Tamarit*; del segle XV, el *portal del Grau*. En tots els casos la notícia és escarida i no indica la situació. Més tard, han sortit el *de Pere Covet*, el *de la Claveguera*, el *del Sitjar* i el *Portal*, sense cap complement. Podem sospitar que algun dels noms es va superposar a un altre d'anterior, ja que set portals sembla una xifra exagerada. Rovira, a la seva història, encara n'anomena tres més: el *de Buada*, *de la Móra* i *del Portinyol*, que fan pujar el total a deu. Només hi ha record del *portal de la Creu*, tot i que no hem vist cap document que en parli. Rovira és l'únic que hi dedica una explicació una mica extensa.

ELS ECLESIASTICS

Els béns del clergat secular eclesiàstic de la parròquia de Tamarit eren esquifits, de només 0,98 hectàrees de terra, a mitjan segle XIX, segons Rovira (1979, p. 94).

Rectors. Entre el segle XIV i just el començament del segle XVII, els documents examinats ens han donat notícia de setze rectors: Ferran Amargós, Bernat Batlle, Jaume Bertran, Baltasar Cabestany, Ferrer de Canal, Ferrer de Canyelles, Francesc Carbonell, Bonifaci Carbonell, Guillem Corts, Raimon Dalmau, Rafael Garreta, Pere Majol, Berenguer Moragues, Gabriel Morell, Pere Rabaça i Bernat Talavera.

Vicaris. Hi hagué vuit vicaris entre 1381 i 1566, un període de cent vuitanta-cinc anys: Marc Anguera, Pere de Bagrets, Ambròs Carbonell, Francesc Serra, Joan Corbella, m^o Jofre, Raimon Jofre, Antoni Tolo, Joan Veciana. Pensant que mossèn Jofre, Ramon i Raimundi Jofre eren tres maneres de designar una mateixa persona.

Preveres. A part, hem anotat divuit preveres que no consten com a rectors ni vicaris, entre 1332 i 1539: Bernat Alzamora, Joan Andreu, Pere Armengol, Guillem Barral, Raimon Batlle, Guillem Beylach, Antoni Blanc, Guillem Borrell, Guillem Corts, un Fortuny, Antoni Mestre, Pere Pastor, Joan Puigsadoll, Joan Rocafort, un Roig, Llätzer Soler, Guillem de Torres i Ponç Huguet.

Sagristans. També hem trobat sagristans: Pere Gener ho era l'any 1549. També van exercir aquest càrrec el rector Canyelles i els preveres Fortuny i Roig, a part de Salvador Alegret l'any 1597, d'Antoni Elies el 1594, i d'un Sans. Algun cop s'indica que administraven els rèdits i els emoluments de la sagristia.

TRES JUEUS I ALGUNS Francesos

Els jueus són anotats al segle XIV: Vidal Caravida el 1368, i Isaac Bonet i Deusajuda Vallriàs el 1381. Uns francesos són anotats al començament del segle XVI: Grimaldi, Petri i Sant Bonet. El 29 de juny de 1635 (MN 1633, f. 236), es prohibeix qualsevol tracte amb francesos i s'ordena el segrest de qualsevol vaixell i mercaderies que vinguin de França o hi vagin. Estava a punt de començar la Guerra dels Segadors.

ELS TRIBUTS

Hem vist delmaris, que eren territoris sobre els quals el senyor tenia dret a percebre delme, és a dir, la desena part del producte d'aquell sector. Hem trobat que els perceptors eren la *rectoria*, el 1521, però no sabem quina zona afectava l'exacció. El *castlà*, l'any 1565, sobre un bocí de l'horta de Tamarit. *L'església*, en un bocí vora la costa (1566), a Puigbover (1566), més enllà del Gaià (1597), prop de

l'estany (1703) i al Vinyet (1711). *Els cavallers*, no sabem quins cavallers, potser els de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, que percebien tribut sobre dues terres a la partida Dellà Gaià, una el 1597 i l'altra el 1625, però no queda clar que no fos la mateixa hisenda. I *la sagristia*, l'any 1634, a l'horta de Tamarit damunt el camí Reial.

L'ANTROPONÍMIA

Als manuscrits, la majoria d'unitats ofereixen diverses ortografies. Les respectem quan en fem les anotacions. Però ací les reduïm a la forma ortogràfica convencional, si és coneguda, a efectes de simplicitat.

Els cognoms. Un recompte dels cognoms paterns ha donat un resultat de més de vuit-centes entrades (848), amb una del segle XIII. La majoria, dues-centes setanta-cinc, correspon al segle XIV, cent seixanta-set, al segle XVI, tenint en compte la data de la primera anotació de cadascun, i prescindint de quan tornen a fer-se presents en dates posteriors. En els altres segles no hi ha hagut tantes aportacions. Aquest treball no és destinat a fer un estudi de la procedència dels llinatges, però en farem un petit mostreig. Els oficis han generat *Bover* (1524), *Campaner* (1506), *Claver* (1602); són fitònims *Ametller* (1705), *Argilaga* (1832), *Castanyer* (1669); vénen de noms d'animals *Aguiló* (1381), *Colom* (1332), *Gralla* (1525); de circumstàncies del naixement, *Agost* (1512), *Bonanat* (1381), *Febrer* (1566); de característiques físiques, *Blanc* (1332), *Estret* (1705), *Fort* (1540); de qualitats morals, *Alegret* (1368), *Amargós* (1381), *Barat* (1497); són gentilicis *Anglès* (1654), *Franquès* (1553), *Gassó* (1368); són noms de població *Albinyana* (1332), *Arbolí* (1368), *Manresa* (1497); corresponen al santoral catòlic *Santceloni* (1497), *Santpere* (1332), *Sant-romà* (1507); són topònims no catalans *Aragó* (1332), *Barbastre* (1368), *Foix* (1332); són càrrecs *Batlle* (1332), *Marquès* (1669), *Reig* (1332). Podríem fer encara alguna altra classificació, però ens allargariem massa. I n'hi ha que es resisteixen a una anàlisi, com *Anceri* (1368), *Becer* (1332), *Conset* (1595). Als segles XIX i XX, abunden els cognoms d'immigració castellana: *Bajo* (1930), *Bermaño* i *Ferrando* (1887), etc.

Els cognoms materns es comencen a utilitzar en temps contemporanis. El més antic que hem vist és Castañer, segon cognom de Mariordi, any 1705. Però es pot dir que no és fins al segle XIX que se'n fa un ús regular. Tanmateix, n'hem observat una mica més de dos-cents.

Els prenom. D'homes, se n'han vist a la vora de cent trenta. Als primers temps, són abundants *Arnau* (1229), *Andreu*, *Bartomeu*, *Berenguer* i, sobretot, *Guillem* i *Pere* (tots de 1332). També *Antoni*, *Domingo*, *Ferran*, *Ferrer*, *Francesc*, *Gil*, *Guerau*, *Jaume*, *Joan*, *Llorenç*, *Maimó*, *Marc*, *Màrius*, *Mateu*, *Miquel*, *Nicolau*, *Pascasi*, *Pere*, *Pericó*, *Ponç*, *Ramon*, *Romeu*, *Simó*, *Valentí* i *Vial*, a la mateixa època, i amb les

corresponents variants llatines, *Bernat, Gabriel, Montserrat, Nadal, Pau* i *Tomàs* vénen al segle xv. Al segle xvi, es fan presents *Bertran, Blasi, Bonifaci, Cristòfor, Ciprià, Cosme, Damià, Eloi, Esteve, Fèlix, Jeroni, Leonard, Magí, Marçal, Onofre, Rafel, Salvador* i *Vicenç*. *Josep* apareix tímidament al segon terç del segle xvii i es consolida a partir del segle xviii. *Isidro* és una mica més tardà. I una colla d'altres són poc abundants als documents. També hem vist alguns prenomes compostos. Ja al segle xiv, ha sortit *Pere Llorenç*; i al segle xvi, *Antoni Joan, Pere Guillem, Pere Joan* i *Pere Ramon*. Per trobar *Josep Maria* cal esperar el segle xx.

De dones, n'hem comptat gairebé un centenar. Al segle xiv, n'hi ha de desconeguts, com *Ageno* i *Aseno*, si no són el mateix; i *Venguda*. I fins quasi una quarantena amb *Agnès, Alamanda, Arsendis, Barcelona, Elisecsenda, Ermessèn, Guillema, Pericono* i *Violant*. L'aportació dels altres segles és escassa. Al segle xv, hem localitzat *Anicida*. N'hem vist quinze al segle xvi, amb *Elisabet, Magdalena* i *Paula*. I deu al segle xix, amb *Encarnació, Rosa* i *Ursisina*. Cal esperar al segle xx perquè n'arribin disset més, amb *Carme, Montserrat* i *Pilar*.

Els renoms. N'hem localitzat una cinquantena. Hem prescindit de la part específica d'alguns genèrics; tot i que sembla que siguin renoms, no n'hi ha constància. És el cas del *tros de l'Escasser*, el *tros de Jaume el Content*, i algun altre. No relacionem tots els que hem trobat per no allargar el comentari. Ens limitem a alguns exemples. N'hi ha que corresponen a llinatges, com *Garcia*, del segle xiv, *Albert, Biarnès, Ferran, Manresa, Rabassa*. L'època més productiva ha estat el segle xvi, amb *Barbafina, Celles* i quinze més. Al segle xvii, hem vist *Barbut, Calafat, Llarg, la Mort, Toni dels Alls*, entre d'altres. Al segle xviii, només *Sensedents*. Encara algun al segle xix, com *Banotxo, Galetet, Gravat* i cinc més.

La influència forastera. És només abundant en els llinatges, renoms inclosos —com *Banotxo* i el «*Poco Pan*»—, anotats a partir de mitjan segle xix i, sobretot, al segle xx. N'hi ha molts al padró 1930, tant corresponents al pare com a la mare. També n'hem vist a *Amill*. 1855 i en altres padrons d'aquell període. Hem trobat que la llista arriba a cinquanta-cinc, des de *Alvarado* fins a *Zaragoza*. També es nota en algun nom de casa, com *Ambrosino* i «*Ceferino*». I en molt pocs topònims: «*Detràs*» *la Casa, la pujada de l'«Estanquillo»* i *la «Isleta»*. *Jacinto*, a la caseta de M. Jacinto Martí, és de 1705, i resulta el més antic. És curiós el cas del cognom *Diego* al segle xvi.

EL SISTEMA D'ELABORACIÓ DEL TREBALL

La pauta seguida és la que s'esmerça en gairebé tots els reculls d'onomàstica: un treball d'arxiu i un treball de camp. En la primera part, la documental, els testimonis més vells consultats daten del segle xiv i, avançant en el temps, hem pogut fer el seguiment dels noms de lloc i de persona fins ben entrat el segle xx. És en

aquest moment en el qual la informació viva entra en joc. La recerca s'endinsa en la memòria dels ancians, a través dels quals constatem la pervivència o la pèrdua dels topònims. A la vegada que fixem, mitjançant la transcripció fonètica dels noms, la parla del lloc, les variants respecte de l'habitual de la contrada i alguns cops influïts pel pes de la gent forana i del seu estil d'expressió. Un pic explicat i recollit el nom viu, creïem que calia situar-lo en un mapa, feina que ha estat encomanada a Xavier Martorell i Boada, que, amb el nostre text, ha anat a la recerca geogràfica dels topònims. Ha estat una tasca feixuga, ja que una bona part del terme és abandonada. Com a complement, Josep Fernández i Caballé ha elaborat un mapa dels recs i les mines que hi ha a la vora del nucli habitat de Ferran. També s'ha trobat amb la dificultat de les conduccions malmeses o destruïdes pel motiu dit i també per la nova construcció de carreteres que han canviat el paisatge ocupant terres i eliminant tota petja que afavoria la tasca de la pagesia.

ALGUNA PARTICULARITAT DEL LLENGUATGE

Les paraules genèriques. La més abundant és *camí*, amb cent deu ocurrences. Seguida de *mas*, amb setanta-una. La utilització de *torrent* és general mentre que no s'ha trobat cap cas de *barranc*. *Fondo* és equivalent a *torrent* i a *comellar*. *Come-llar* és un pas ample entre dos turons, la part baixa del qual és coneguda per *fondo*. Tanmateix, encara hi ha algú que en diu *barranc*. En aquest aspecte, la terminologia és una mica vacil·lant. Probablement perquè al terme de Tamarit hi deu haver el canvi de *barranc* —dominant d'allí cap a ponent— cap a *torrent* —dominant d'allí cap a sol ixent.

L'apel·latiu per als masos no sempre és *mas* i alguna vegada utilitzen *ca*. Potser quan consideren que aquell edifici forma —o formava— part del grup de cases escampades del Monnar. I també, sempre documentalment, *masia*.

No hem trobat ningú que recordi la paraula *mugada*, anotada a la *Mugada d'en Folc*, del segle XIV. Si estigués relacionat amb *muga*, i en fos un derivat, podria equivaler a 'fita, termenal'.

Al segle XVI (a Horta de Tamarit) apareix el terme *morabatinades*. El DCVB el qualifica d'antic i en fa la definició següent, *s. v. morabatinada*: 'extensió de terra que valia o pagava de cens un morabetí'.

L'ambivalència fonètica i morfològica. Una ambivalència detectada és la relativa a l'article personal *en*, sovint emprat o absent en un mateix topònim. Un exemple: *mas d'en Sorder* i *mas de Sorder*. És una variable bastant estesa i que hem respectat, i sempre n'hem fet la indicació. Un altre costum és l'eliminació de la preposició que introdueix el terme específic, i que potser obeeix a un estalvi fonètic, és el cas de *mas Rabassa* per *mas de Rabassa*, entre d'altres. Finalment també notem, sempre depenent de la persona i del context, la freqüent omissió de l'article, per exem-

ple: *mas d'en Jover*, *mas Rabassa*, que en d'altres topònims del qual formen part com a determinant específic, hi pot constar: *el fondo de Mas de Marquès*; però també *el camí del mas de Marquès*. Potser s'hauria d'haver unificat, però com que no sabem quin és el vàlid, per tant, ho deixem tal com ho hem sentit a dir i com a testimoni, en l'esdevenidor, d'una manera d'expressar-se que potser demà es podrà titllar d'arcaica. Recopilant les entrevistes dels nostres informadors cal puntualitzar que s'ha conservat l'article personal *en* precedint el terme específic del topònim en aquelles persones de més edat i que vacilla en les generacions posteriors; igualment aplicable a l'omissió de l'article determinat davant del genèric i de l'específic.

Unes consideracions en les anotacions documentals. Hem pogut examinar set lligalls del segle XIV i nou més del segle XV, i molts altres del segle XVI. En aquelles èpoques, i encara fins molt més tard, més o menys fins al segle XVIII, els escrivans no utilitzaven accents; l'ús de l'accent es generalitza al segle XIX. Quan copiem els documents respectem l'absència d'accents. Tanmateix, els accents que hi convenen apareixen a l'encapçalament de l'entrada corresponent. La conveniència d'aquesta actuació es veu, per exemple, en els cognoms *Marco* i *Marcó*, tots dos existents en una mateixa població. Hem sentit *Marco*, paraula plana, amb accent prosòdic a la primera síl·laba i, doncs, sense accent gràfic. Tanmateix, hem observat obres importants de consulta, amb textos postmedievals, amb *Marco* convertit en *Marcó*, i queda el dubte de quina era la pronúncia correcta que hi corresponia: potser *Marco* en lloc de *Marcó*.

Ja finalitzat gairebé el treball vam localitzar alguns antropònims que pertanyien a persones provinents del terme de Tamarit, anotats en una altra recopilació onomàstica, la del terme de la Riera de Gaià. Havien estat extrets dels llibres sacramentals d'aquella pàrròquia. Els hem incorporat en aquest treball i hem conservat la forma de localització dels registres tal com els hem trobat en aquella compilació. És a dir, la referència documental d'on ha estat recollida se cita entre parèntesis a continuació del nom, esmentant en primer lloc el llibre de manera abreujada, amb el número amb el qual s'identifica a l'arxiu, seguit del foli i de l'any on és anotat el nom.

ELS AGRAÏMENTS

Alguns dels informadors dels quals hem recollit els topònims vius actualment viuen al mateix terme i al mateix punt on els demanàvem la informació: Àngels i Josep M. Bartolomé Anguela, de ca Sorder; Jaume Perera, masover de Mas Rabassa; Lluís Suñé Vidal, del Mas del Mèdol, i la seva esposa Maria Josepa Olivé Ramon, ara a Ferran; Cisco Virgili Torredadell, de ca l'Ermità, de Ferran; la senyora Cuny del mas de Clarà; uns altres ja habiten fora del terme, com Francesc, Dolors

i Josep M. Cusiné Llima, del mas d'en Jover; Anton Caballé Guinovart amb terres a la rodalia del mas dit, i Antonio Magdaleno Mesas, nou masover també d'aquest indret; la família Cavallé, que havien estat masovers de Tamarit, ara estadants d'Altafulla, i també Anton Vives Ferré i Joan Vives i Milà, de Tamarit; Pepita Ferreres Serramià; Salvador Gatell Gavaldà, i Manuel Tello Sancho, coneixedor dels recs del voltant de Ferran; d'altres conserven l'hàbitat dels seus avantpassats a Monnars, Eugeni Virgili Grau i Xavier Virgili Llauradó, de ca Madró; també al Catllar, on hem parlat amb Jaume Randé Inglés, Pere Boronat Fortuny, del mas de Maneguet; amb Joan Reinalts Rafí i la seva esposa Dolors Gibert Rull, del mas de Pastoret; Joan Bové Espax, del mas de la Creu; d'altres ara són domiciliats a Tarragona, i a la Riera: Josep M. Recasens Papiol, del mas de Cosidor; Pasqual Albert Sales, del mas d'en Sorder; Josep M. Parès Rovira, del Pujol Rodó, vora el Mas Vell; Josep Castellví Salvany i els seus germans, que han estat estadants del Mas Vell; Antonio González Inglés, dit *Morret*; Isidro Jover Balaguer del Mas de Panxer. També a Torredembarra, Joan Miracle Llobera, nat al mas de Cosidor. I encara viu no gaire distant del castell de Tamarit Raquel Viola Baile.

Ens han facilitat la labor i ens han acompanyat en la recollida *in situ* Pasqual Albert, Àngels Bartolomé, Pere Boronat, Joan Bové Espax, Anton Caballé, Francesc Escatllar, Ramon Moreno i Lluïsa Llort, Jaume Perera, Josep M. Recasens Papiol, Marcelino Reyes, Josep Sugranyes, Lluís Sunyer, Xavier Virgili, Anton Vives. En la localització d'informadors han col·laborat: Josep M. Sanet i Jové, de Tarragona, i Magí Suñé Salvat i Pepita Pérez Bosch, ambdós de la Riera. Ens han ajudat en la tasca de la indagació planimètrica Jaume Aguadé i Joaquim Domingo. Per alleugerir la recerca en els arxius, s'ha reproduït fotogràficament una bona part de la documentació, molta de la qual ha anat a càrrec d'Eva Vallès Blanch. I en la investigació arxivística, cal regraciar Francesc Escatllar, Josep Sugranyes i Isabel Companys per la informació proporcionada. A Pere Navarro per la revisió de la transcripció fonètica, a Marcel Martí Amigó per la cura del primer plànol del terme i a Josep Maria Martorell i Alicia Muntanya pel servei sovintejat de desplaçament a la recerca d'informadors. I a Roger Ruiz Carulla, que ha fet algunes correccions que calia al plànol dels recs.

Fonts documentals

ARXIVS

AA	Arxiu Ajuntament d'Altafulla
ACM	Acords Municipals. AHT
ACT	Arxiu Capítular de Tarragona
AHAT	Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona
AHCV	Arxiu Històric Comarcal de Valls
AHMT	Arxiu Històric Municipal de l'Ajuntament de Tarragona
AHNM	Archivo Histórico Nacional de Madrid
AHT	Arxiu Històric de Tarragona
BC	Biblioteca de Catalunya
EH	Sèrie Economia i Hisenda Municipal. FMT. AHT
FAT	Fons de l'Ajuntament de Tamarit (1837-1952). FMT
FCHT	Fons de l'ofici i la comptaduria d'hipoteques de Tarragona. AHT
FHTORR	Fons d'hipoteques de Torredembarra. FCHT. AHT
FM	Fons Martí Franquès. Actualment dipositat a l'Ajuntament d'Altafulla
FMT	Fons Municipal de Tarragona. AHT
FNT	Fons Notarial de Tarragona. AHT
FNTORR	Fons Notarial de Torredembarra. AHT
NT	Notaria de Tarragona. AHAT
NTam	Notaria de Tamarit. AHAT

DOCUMENTS MANUSCRITS

- AcM 81 *Liber consiliorum civitatis Terrachone...* Any 1479-1480. Reg. 81. Acords Municipals. AHT.
- AcM 83 *Liber consiliorum anni consulatus...* Any 1481-1482. Reg. 83. Acords municipals. AHT.
- Amill. 1855 *Amillaramiento del año 1855.* Sense paginar i amb els contribuents numerats. Fons: Tamarit. Sig. 39. AHMT.
- BapR 2 *Llibre de baptismes.* Parròquia de la Riera de Gaià. Anys 1819-1850. AHAT. Capsa 1, núm. 2. AHAT.
- BapR 4 *Llibre de baptismes, matrimonis i òbits.* Parròquia de la Riera de Gaià. Anys 1852-1863. Capsa 1, núm. 4. AHAT.
- BapR 5 *Llibre de baptismes.* Parròquia de la Riera de Gaià. Anys 1864-1872. Capsa 2, núm. 5. AHAT.
- BapR 6 *Llibre de baptismes.* Parròquia de la Riera de Gaià. Anys 1873-1890. Capsa 2, núm. 6. AHAT.
- BapR 7 *Llibre de baptismes.* Parròquia de la Riera de Gaià. Anys 1891-1915. Capsa 2, núm. 7. AHAT.
- Bapt. 1566 *Llibre de baptismes.* Catedral de Tarragona. Tom 1. Anys 1566-1577. AHAT.
- Bapt. 1577 *Llibre de baptismes, matrimonis, òbits i confirmacions.* Fons: Tamarit. Sig. 76. Anys 1577-1668. AHAT (retirat).
- Bapt. 1588 *Llibre de baptismes.* Catedral de Tarragona. Tom 3. Anys 1588-1596. AHAT.
- Bapt. 1625 *Llibre de baptismes.* Catedral de Tarragona. Tom 7. Anys 1625-1653. AHAT.
- Cad. 1715 *Cadastr.* Any 1715 (data suposada). AHMT.
- Cad. 1736 *Nou Repartiment o Cadastre de l'any 1736.* Any 1736. Reg. 190. EH. AHT.
- Cad. 1774 *Cathastro y Repartimiento per menor de la ciudad de Tarragona y su termino...* Any 1774. AHMT.
- Cad. 1839 *Catastro de la ciudad de Tarragona y su termino.* Any 1839. AHMT. (És còpia de Cadastre de 1774, amb incorporació d'altres termes rurals.)
- CalPou 9 «Acte de venda de una casa en lo terme de Virgili feta i firmada per Juseph Llagostera, major, y Juseph Llagostera, menor, pagesos de Tamarit a favor de Joan Plana, pages de Virgili als 24 de febrer del any 1722».
- Capb. 1412 *Capbreu de Tamarit, 1412.* FMT. EH. AHT.
- Capb. 1495 *Capbreu de la Carlania de Tamarit.* Anys 1495-1497 (hi ha

- alguns documents solts de dates posteriors). Reg. 19, caps 4. Fons: Tamarit. AHAT. El capbreu és entremig, comença al foli núm. 45. Quan s'acaba, continuen els documents del manual.
- Capb.* 1559 *Capbreu de Monnars*. Notari: Damià Gili. Any 1559. Sig. 6802. FNT. AHT.
- Capb.* 1771 *Capbreus* (diversos). Notari: Francesc Albinyana Cosidor. Anys 1771-1788. Sig. 505. FNT. AHT.
- Capb.* 1798 *Capbreu de Tarragona*. Notari: Salvi Fàbregues. Anys 1798-1819. Sig. 895. FNT. AHT.
- Capb.* 1805 *Capbreu de la Mitra. Tarragona*. Notari: Francesc Sales. Anys 1805-1816. Sig. 863. FNT. AHT.
- Capb.* 1831 *Capbreu de la Mitra. Tarragona*. Notari: Francesc Sales. Anys 1831-1833. Sig. 865. FNT. AHT.
- Capb.* 1832 *Capbreus* diversos, entre els quals hi ha Monnars i Ferran. Notari: Vicenç Fontanilles. Anys 1832-1833. Sig. 1089. FNT. AHT.
- Censo agrícola* *Censo agrícola*, 1943-1949. Sig. 42. FAT. FMT.
- Classif. rust.* 1860 *Clasificación de las fincas rústicas del término de Tamarit y agregados: Ferran y Molnas en junio de 1860*. Sense foliar, numerat per finques. Fons: Tamarit. Sig. 39. AHMT.
- Classif. urb.* 1879 *Carpeta de cédulas de fincas urbanas. Distrito municipal de Tamarit*. Any 1879. Fons: Tamarit, Sig. 39. AHMT.
- Clavaria* 1400 *Liber consiliorum, clavarie et aliorum negotiorum civitatis Terracone*. Anys 1400-1402. Reg. 16. AHT.
- Compendium* 1720 *Compendium Rdi. Ptis. Bernardi Mallol a R. P. Joanne Salvador recollectum describens patrimonium tam honorificum quam utile Monasterii Sanctorum Crucum [...]*. Manuscrit núm. 166. Any 1720. AHNM.
- Compli.* 1810 *Anotacions de compliment pasqual*. Any 1810. Parròquia de Tamarit. Lligall 77B, caps 18. AHAT.
- Consells* 1425 *Liber consiliorum civitatis Terracone*. Anys 1425-1427. Reg. 41. AHT.
- Cònsols* 1704 *Borrador de la nova extracció de cònsols i demés officials...* Anys 1704-1707. Reg. 208. AHT.
- Entr.* 1345 *Llibre de entradas de Reys y Vireys y de alguns privilegi*. Anys 1345-1616. Armari 19, carpeta 19. AHMT.
- Hipot.* 1769 *Hipoteques de 1769*. Any 1769. Reg. 2. FCHT. AHT.
- Hipot.* 1775 *Hipotecas. Lib. 1 de escrituras viejas 1775*. Any 1775. Reg. 13. FCHT. AHT.

- Hipot.* 1777 *Hipoteques. Libro 2º.* Any 1777. Reg. 38. FCHT. AHT.
- Hipot.* 1799 *Hipotecas. Libros o Registros 1º y 2º únicos,* 1799. Any 1799. Reg. 62. FCHT. AHT.
- Hipot.* 1828 *Hipotecas 1828. Lib. 1º, 2º, 3º.* Any 1828. Reg. 88. FCHT. AHT.
- Hipot.* 1842 *Hipotecas 1842.* Reg. 103. FCHT. AHT.
- Llev.* 1609 *Llevador general de las rentas de la parrochial iglesia de Santa Maria de Tamarit fet per mi Jaume Magrinya [...].* Any 1609. Reg. 89. Fons: Tamarit. AHAT.
- LIM* 41 *Libre de la Renda y Actes de Casa Martí. Primer Plech. Títols de compres de Propietats. Actes de vendes del segon Plech. Plec de differents cosas.* Núm. 41; diversos segles. FM. Actualment dipositat a l'Ajuntament d'Altafulla.
- LIM* 43 *Libre a ont se trobaran asentades totes les notes de les rendes y successions, compres y demes memories de la casa y bens de Jaume Marti de Tamarit tant per Martins com per lo mas de Cosidor, del mas del Medol, vui ab vint y sinch de abril del any 1695.* Núm. 43. FM. Actualment dipositat a l'Ajuntament d'Alfatulla.
- LIM* 47 *Libre major dels patrimonis o fincas que poseeix lo noble señor Dn. Francisco de Martí y Mora de la ciutat de Tarragona, en lo cual se extractan las escrituras de adquisició ab separació de termes.* 1835. Núm. 47, any 1835. FM. Actualment dipositat a l'Ajuntament d'Alfatulla.
- Matrim.* 1588 *Libre de matrimonis.* Catedral de Tarragona. Tom 3. Anys 1588-1596. AHAT.
- Matrim.* 1696 *Libre de matrimonis.* Catedral de Tarragona. Tom 9. Anys 1696-1716. AHAT.
- Medi.* 1862 *Medición y clasificación de las fincas rústicas.* Administració perifèrica de l'Estat. Delegació d'Hisenda de Tarragona. Any 1862. Sig. 534. AHT.
- MN* 1323 *Libri notularum.* Notari: Arnau Martorell. Any 1323. Vol. núm. 3.b. NT. AHAT.
- MN* 1332 *Protocol notarial de Tamarit,* núm. 1, anys 1332-1343. AHAT. Llibre en molt mal estat de conservació, de lectura molt difícil. És dividit en dos quaderns: el primer té les pàgines amb numeració aràbiga i el segon amb xifres romanes.
- MN* 1337 *Libri notularum.* Anys 1337-1338. Vol. núm. 4.a. NT. AHAT.
- MN* 1338 *Libri notularum.* Any 1338. Vol. núm. 4.b. NT. AHAT.
- MN* 1367 *Libri notularum.* Notari: Pere Carbonell. Any 1367. Vol. núm. 5. NT. AHAT.
- MN* 1368 *Libri notularum.* Any 1368-1369. Vol. núm. 4. NTam. AHAT.

- MN 1373 *Libri notularum*. Notari: Berenguer Belach per al rector Joan Çavall. Any 1373. Vol. núm. 5. AHAT.
- MN 1381 *Libri notularum*. Notari: Pere de Bragets. Any 1381. Vol. núm. 8. NTam. AHAT.
- MN 1385 *Libri notularum*. Anys 1385-1414. Vol. núm. 7. NTam. AHAT. Aquest llibre és format per dos protocols. El primer va ser fet segurament als Mangons i el segon és de Tamarit. Això fa que hi hagi dues numeracions i que la foliació es repeteixi. A més, hi ha papers solts que no semblen de cap dels dos llibres esmentats. El segon protocol és en molt mal estat: taques d'humitat i rosegat a la part inferior. A partir de la pàgina 85 l'any és 1399.
- MN 1400 *Libri notularum*. Any 1400. Vol. núm. 17. NT. AHAT.
- MN 1410 *Manual notarial de Tamarit*. Any 1410-1412. Rector: Pere Rabaça. AHAT.
- MN 1469 *Manual notarial de Tamarit*. Rector: Antoni Ballester. Anys 1469-1471. Vol. núm. 14. AHAT.
- MN 1479 *Manual notarial de Tamarit*. Rector: Antoni Ballester. Anys 1479-1482. Vol. núm. 15. AHAT.
- MN 1491 *Manual*. Notari: Joan Comes. Anys 1491-1513. Sig. 2. FNT. AHT.
- MN 1501 *Manual notarial*. Notari: Marc Anguera. Anys 1501-1509. Vol. núm. 23. NTam. AHAT. El capdamunt de tots els fulls d'aquest llibre està seriosament malmès i és il·legible. Per això sovint no es pot saber el núm. del foli ni la data. Hi ha registres d'anys posteriors.
- MN 1506 *Manuale actorum [...] curie officii procurationis Campi Tarracone [...]*. Notari: Joan Mensa. Anys 1506-1511. Sig. 5. FNT. AHT.
- MN 1507 *Libri notularum*. Notari: Marc Anguera. Anys 1507-1530. Vol. núm. 21. NTam. AHAT.
- MN 1517 *Manual notarial*. De juliol 1517 a juny 1521. Vol. núm. 28. NTam. AHAT.
- MN 1518 *Libri notularum*. Anys 1518-1553. Vol. núm. 36. NTam. AHAT. Llibre malmès per la humitat. Tinta oxidada i documents desordenats. Hi ha registres d'anys posteriors.
- MN 1521 *Manual notarial*. Notari: Bartomeu Noet. Anys 1521-1524. Vol. núm. 29. NTam. AHAT. Hi ha registres d'anys posteriors.
- MN 1524 *Libri notularum*. Any 1524. Vol. núm. 63. NT. AHAT.
- MN 1526 *Libri notularum*. Any 1526. Vol. núm. 64. NT. AHAT.

- MN 1529 *Libri notularum*. Notari: Nicolau Rossell. Any 1529. Vol. núm. 66. FNT. AHT.
- MN 1530 *Libri notularum*. Notari: Nicolau Rossell. Anys 1530-1532. Vol. núm. 67. FNT. AHT.
- MN 1544 *Primus liber notularum*. Notari: Rafael de Montserrat. Anys 1544-1556. Sig. 28. FNT. AHT.
- MN 1554 *Primum manuale instrumentorum...* Notari: Rafael de Montserrat. Anys 1554-1561. Sig. 21. FNT. AHT.
- MN 1556 *Segon llibre*. Notari: Damià Gili. Anys 1556-1557. Sig. 9. FNT. AHT.
- MN 1557 *Secundum liber notularum...* Notari: Rafael de Montserrat. Anys 1557-1563. Sig. 29. FNT. AHT.
- MN 1558 *Liber tertius notularum*. Notari: Damià Gili. Anys 1558-1573. Sig. 17. FNT. AHT.
- MN 1565 *Manual notarial*. Anys 1565-1577. Sig. 39. NTam. AHAT. Hi ha registres d'anys anteriors i posteriors.
- MN 1566 *Manual notarial*. Anys 1566-1569. Sig. 38. NTam. AHAT. Hi ha registres d'anys anteriors i posteriors.
- MN 1571 *Manual*. Notari: Rafael de Montserrat. Anys 1571-1573. Sig. 24. FNT. AHT.
- MN 1575 *Manual*. Notari: Bernat Gendre. Anys 1575-1581. Sig. 77. FNT. AHT.
- MN 1576 *Septimum manuale [...]*. Notari: Sebastià Llagostera. Anys 1576-1578. Sig. 39. FNT. AHT. (2 llibres)
- MN 1578 *Octavus liber manualis*. Notari: Sebastià Llagostera. Anys 1578-1579. Sig. 40. FNT. AHT.
- MN 1583 *Libri notularum*. Notari: Joan Baptista Mullaola. Anys 1583-1584. Vol. núm. 84. NT. AHAT.
- MN 1584 *Manuale anni MDLXXXV XIII*. Notari: Sebastià Llagostera. Anys 1584-1585. Sig. 45. FNT. AHT.
- MN 1588 *Manuale anni MDLXXXVIII*. Notari: Sebastià Llagostera. Anys 1588-1589. Sig. 48. FNT. AHT.
- MN 1590 *Manuale xviii instrumentorum...* Notari: Sebastià Llagostera. Anys 1590-1591. Sig. 49. FNT. AHT.
- MN 1594a *Manual notarial*. Rector: Baltasar Cabestany. Anys 1594-1598. Reg. 44. NTam. AHAT.
- MN 1594b *Libri notularum*. Rector: Baltasar Cabestany. Anys 1594-1605. Vol. núm. 47. NTam. AHAT. Llibre en mal estat. Tinta oxidada. Documents desordenats i taques d'humitat. Hi ha registres d'anys anteriors i posteriors.

- MN 1596 *Manuale aprisiarum*. Notari: Bernat Gendre. Anys 1596-1597. Sig. 94. FNT. AHT.
- MN 1597 *Nonus liber notularum*. Notari: Bernat Gendre. Any 1597. Sig. 88. FNT. AHT. Hi ha anotacions d'altres anys anteriors.
- MN 1598 *Manual notarial*. Anys 1598-1604. Vol. núm. 45. NTam. AHAT.
- MN 1600 *Decimus tertius liber*. Notari: Bernat Gendre. Any 1600-1601. Sig. 90. FNT. AHT.
- MN 1603 *Manual notarial*. Anys 1603-1608. Vol. núm. 49. NTam. AHAT.
- MN 1613 *Manual notarial*. Rectors: Jaume Ros i Francesc Serra. Anys 1613-1615. Vol. núm. 52. NTam. AHAT.
- MN 1615 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1615-1618. Vol. núm. 53. NTam. AHAT.
- MN 1618 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1618-1622. Vol. núm. 54. NTam. AHAT.
- MN 1622a *Manual*. Notari: Onofre Ventallols. Anys 1622-1629. Sig. 143. FNT. AHT.
- MN 1622b *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1622-1625. Vol. núm. 55. NTam. AHAT.
- MN 1625 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1625-1627. Vol. núm. 56. NTam. AHAT.
- MN 1627 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1627-1630. Vol. núm. 57. Hi ha fulls solts, un de 1656. NTam. AHAT.
- MN 1631 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1631-1633. Vol. núm. 58. NTam. AHAT.
- MN 1633 *Manual notarial*. Rector: Jaume Magrinyà. Anys 1633-1639. Vol. núm. 59. NTam. AHAT.
- MN 1640 *Manual notarial*. Rector: Llorenç Boqueu. Anys 1640-1666. Vol. núm. 60. NTam. AHAT.
- MN 1676 *Manual notarial*. Rector: Francesc Rovira. Anys 1676-1688. Vol. núm. 62. NTam. AHAT.
- MN 1688 *Manual notarial*. Rector: Joan Martí. Anys 1688-1701. Vol. núm. 63. NTam. AHAT.
- MN 1703 *Manual notarial*. Anys 1703-1712. Vol. núm. 64. NTam. AHAT.
- MN 1712 *Manual notarial*. Rector: Llorenç Gassó. Anys 1712-1721. Vol. núm. 65. NTam. AHAT.
- MN 1721 *Manual notarial*. Anys 1721-1728. Vol. núm. 66. NTam. AHAT.

- MN 1729 *Manual notarial*. Anys 1729-1740. Vol. núm. 67. NTam. AHAT.
- MN 1750 *Manuale instrumentorum*. Notari: Pau Salas. Anys 1750-1751. Sig. 495. FNT. AHT.
- MN 1761 *Septimum manuale instrumentorum*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1761-1762. Sig. 4401. FNTORR. AHT.
- MN 1764 *Decem manuale instrumentorum*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1764-1765. Sig. 4403. FNTORR. AHT.
- MN 1766 *Duodecim manuale instrumentoreum*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1766-1767. Sig. 4405. FNTORR. AHT.
- MN 1769 *Decimum quintum manuale instrumentorum*. Notari: Jeroni Cabañes. Any 1769-1770. Sig. 4408. FNTORR. AHT.
- MN 1774 *Manual*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1774-1777. Sig. 4411. FNTORR. AHT.
- MN 1782 *Manual*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1782-1785 i 1790. Sig. 4413. FNTORR. AHT.
- MN 1785 *Manual*. Notari: Jeroni Cabañes. Anys 1785-1789. Sig. 4414. FNTORR. AHT.
- MN 1790 *Manual*. Notari: Josep Anton Cabañes. Anys 1790-1792. Sig. 4415. FNTORR. AHT.
- MN 1792 *Manual*. Notari: Antoni Fontanilles Busquets. Anys 1792-1793. Sig. 4418. FNTORR. AHT.
- MN 1794 *Manuale seu protocolum instrumentorum*. Notari: Antoni Fontanilles Busquets. Anys 1794-1795. Sig. 4420. FNTORR. AHT.
- MN 1796 *Manual*. Notari: Antoni Fontanilles Busquets. Any 1796. Sig. 4421. FNTORR. AHT.
- MN 1797 *Manual*. Notari: Antoni Fontanilles Busquets. Any 1797. Sig. 4422. FNTORR. AHT.
- MN 1798 *Manual*. Notari: Antoni Fontanilles Busquets. Anys 1798-1799. Sig. 4423. FNTORR. AHT.
- MN 1821 *Manual de las escrituras públicas*. Notari: Josep Busquets. Anys 1821-1822. Sig. 790. FNT. AHT.
- MN 1822 *Manual de escripturas*. Notari: Carles Lluís Mallafré. Anys 1822-1827. Sig. 924. FNT. AHT.
- MN 1823 *Manual de las escrituras*. Notari: Josep Busquets. Anys 1823-1824. Sig. 792. FNT. AHT.
- MN 1825 *Manual de las escrituras públicas*. Notari: Antoni Fontanillas. Any 1825. Sig. 1000. FNT. AHT.
- MN 1842 *Manuale instrumentorum*. Notari: Tomas Maria Fabregues i Cerezo. Anys 1842-1844. Sig. 1060. FNT. AHT.

- MN 1845 *Manuale instrumentorum*: Notari: J. F. Albinyana. Anys 1845-1846. Sig. 1070. FNT. AHT.
- MN 1849 *Manuale instrumentorum*: Notari: J. F. Albinyana. Anys 1849-1850. Sig. 6814. FNT. AHT.
- MN 1859 *Protocolo de escrituras públicas*. Notari: Manuel Grau i Pujol. Anys 1859-1860. Sig. 6938. FNT. AHT.
- MN 1880 *Protocolo de los instrumentos públicos*. Notari: Ignacio Ferrer. Any 1880. Sig. 1350. FNT. AHT.
- MN 1887 *Sexto y último tomo del protocolo de instrumentos públicos*. Notari: Antonio Soler i Soler. Any 1887. Sig. 8492. FNT. AHT.
- MN 1888 *Protocolo de los instrumentos públicos*. Notari: Josep Folch i Cabrer. Any 1888. Sig. 1425. FNT. AHT.
- MN 1889 *Protocolo*. Notari: Josep Folch i Cabrer. Any 1889. Sig. 7906. FNT. AHT.
- MN 1900 *Protocolo*. Notari: Simó Gramunt i Juer. Any 1900. Sig. 7957. FNT. AHT.
- Naixements* 1774 *Anotacions de baptismes*. Anys 1774-1791. Parròquia de Tamarit. Vol. núm. 77.2. AHAT.
- Òbits* 1622 *Llibre d'òbits i compliment pasqual*. Anys 1622-1785. Parròquia de Tamarit. Vol. núm. 77-1. AHAT.
- Òbits* 1766 *Llibre d'òbits*. Catedral de Tarragona. Anys 1766-1782. Vol. núm. 65. AHAT.
- Òbits* 1782 *Llibre d'òbits*. Catedral de Tarragona. Anys 1782-1798. Vol. núm. 50. AHAT.
- Padró* 1854 *Padró d'habitants*. Any 1854. Fons: Tamarit. Sig. 45. AHMT.
- Padró* 1859 *Padró d'habitants*. Anys 1859-1951. El padró de l'any 1930 és dividit en dues seccions: 1a i 2a. Fons: Tamarit. Sig. 41. AHMT.
- Padró* 1875 *Padró d'habitants*. Any 1875. Fons: Tamarit. Sig. 45. AHMT.
- Padró* 1894 *Padró d'habitants*. Any 1894. Fons: Tamarit. Sig. 45. AHMT.
- Pergamins* Pergamins del Fons Martí d'Ardenya dipositat a l'Ajuntament d'Altafulla. Comprèn de l'any 1412 al 1628.
- Plànol* 1885 *Plano de los surgideros de Torredembarra y Altafulla*. Levantado en 1883 por la Comisión Hidrográfica al mando del capitán de fragata D. Rafael Pardo de Figueroa. Madrid, 1885.
- Taula* 1625 *Llibre Major vint-i-un de la Taula de Canvi* [...]. De 1625 al 1627. Reg. 107. Anys 1625-1627. EH. AHT.
- Tauler* 1599 *Llibre del Tauler de la Taula de Canvi* [...] del 1599 al 1611. Anys 1599-1601. Reg. 71. EH. AHT.
- Vària* Reg. 75. Sense data. Notaria de Tamarit. AHAT.

BIBLIOGRAFIA

- AMIGÓ ANGLÉS, Ramon (1978). *Toponímia de Vila-seca de Solcina i del seu terme municipal*. Vila-seca - Salou: Agrupació Cultural de Vila-seca - Salou. (Monografies; 6)
- (2005). «Francesc de Montserrat i Vives (1617-1688) i les ametistes». A: *Homenatges, debats i records de muntanya*. Reus: Centre de Lectura: Centre d'Amics de Reus, p. 113-116.
- BALDOR ABRIL, Elisabeth (1999). *El monestir de Santes Creus*. Lleida: Pagès.
- BATLLE I HUGUET, Pere (1952). «Las pinturas góticas de la Catedral de Tarragona y su Museo Diocesano». *Boletín Arqueológico de la Real Sociedad Arqueológica Tarraconense*.
- BERTRAN I VALLVE, Dídac (1993). *Breu història del Molnàs*. Tarragona: Inusuals, 1993.
- BLANCH TORREBADELL, Joan Carles (2011). «Les sèquies del Gaià (tram final del riu). L'aprofitament de l'aigua del Gaià del tram final del riu, rescloses, sèquies, minetes, sifons, basses i molins». *La Resclosa* [Centre d'Estudis del Gaià], núm. 15, p. 167-183.
- BOPT *Boletín Oficial de la Provincia de Tarragona*.
- Cartas FONT I RIUS, Josep M. (1969). *Cartas de población y franquicia de Catalunya*. Madrid: Instituto Jerónimo Zurita; Barcelona: Consell Superior d'Investigacions Científiques. 2 v.
- Cartulari *Cartulari de Poblet. Edició del manuscrit de Tarragona*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1938.
- CARULLA GRATACÓS, Narcís (2013). «De la resclosa d'Altafulla a la Roca de Gaià, passant pel Molí del Pas: una passejada pel patrimoni hidràulic d'Altafulla. Part II: vessant del riu Gaià». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 37, p. 31-51.
- COMPANYS I FARRERONS, Isabel (1999). *Torredembarra i Clarà medievals (segles XIII i XIV)*. Torredembarra: Ajuntament de Torredembarra.
- COROMINES, Joan (1980-1991). *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, amb la col·laboració de Joseph Gulsoy i de Max Cahner. Barcelona: Curial. 9 v.
- DCVB Veg. MOLL.
- DECat Veg. COROMINES.
- Diccionari, 1931 *Diccionari enciclopèdic de la llengua catalana* [...]. Barcelona: Salvat.
- Fog. 1414 MORELLÓ BAGET, Jordi (1994). «El fogatjament del 1414 als pobles de la Comuna del Camp de Tarragona». A: *Miscel·lània de Textos Medievals*, 7. Barcelona: CSIC, p. 591-628.

- Fog. 1497 IGLÉSIES, Josep (1991). *El fogatge de 1497. Estudi i transcripció*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana: Rafael Dalmau, editor. 2 v.
- Fog. 1553 IGLÉSIES, Josep (1981). *El fogatge de 1553. Estudi i transcripció*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana: Rafael Dalmau, editor. 2 v.
- FORT I COGUL, Eufemià (1956). «Apèndix». A: JUNYENT, Eduard. *Diplomatari de sant Bernat Calvó, abat de Santes Creus, bisbe de Vic*. Associación de Estudios Reusenses, p. 170-179.
- IGLÉSIES, Josep (1974). *Estadístiques de població de Catalunya el primer vicenni del segle XVIII*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana: Rafael Dalmau, editor. 3 v., amb numeració seguida de l'1 al 1500.
- IGLÉSIES, Josep; SANTASUSAGNA, Joaquim (1934). *Les valls del Gaià, del Foix i de Miralles. Guia itinerària precedida d'un esbós monogràfic*. Reus: Centre de Lectura: Imp. Marian Roca.
- LIAÑO MARTÍNEZ, Emma (1979). «Torres medievales en la desembocadura del Gaià». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 3, p. 51-83.
- MADOZ, Pasqual (1985). Articles sobre el Principat de Catalunya, Andorra i zona de parla catalana del regne d'Aragó. A: *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de Ultramar*. Barcelona: Curial. 2 v. [L'original, Madrid, 1845]
- MASCLANS I GIRVÉS, Francesc (1958). *Guia per a conèixer els arbres*. Centre Excursionista de Catalunya.
- MOLL, Francesc de B. (1959). *Els llinatges catalans*. Palma de Mallorca: Moll.
- (1926-1962). *Diccionari català-valencià-balear*. Palma de Mallorca: Moll. 10 v.
- MONTAÑA I MARTÍ, Maria Teresa (1991). *Els noms de llocs sotaiguats de la mar sitgetana a la rapitencs*. Diputació de Tarragona. 3 v.
- MORERA Y LLAURADÓ, Emili (1915?). «Provincia de Tarragona». A: CARRERAS Y CANDI, Francesch (dir.). *Geografía general de Catalunya*. Vol. 3. Barcelona: Establiment Editorial d'Albert Martín.
- Mp. 4713 *Mouillages sur la Côte Est d'Espagne*. París, 1883.
- MUNTANER I PASQUAL, Ignasi M. (1986). *Els noms de lloc del terme de Sitges i de les terres veïnes*. Sitges: Grup d'Estudis Sitgetans.
- MUNTANER LLIMA, Anna (2008). «Records de la fàbrica de la Roca de Gaià». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 32, p. 35-43.
- MUNTANYA I MARTÍ, Maria Teresa; ESCATLLAR I TORRENT, Francesc (2007). *Tarragona [...]. Onomàstica tarragonina*. Tarragona: Arola. 3 v.
- Nomenclátor*, 1950 *Nomenclátor de las ciudades, villas, lugares, aldeas y demás entidades de población de España formado por el Instituto Nacional de Estadística con referencia al 31 de diciembre de 1950*.
- Nomenclátor*, 2009 *Nomenclátor oficial de toponímia major de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. 2 v.

- Plànol Tamarit* Direcció General del Instituto Cartográfico. Provincia de Tarragona. Ayuntamiento de Tamarit. Escala de 1:25.000. Pla sense data. AHMT. [És útil el dibuix, però no es pot fer confiança als rètols, la majoria defectuosos]
- RICOMÀ I VENDRELL, F. Xavier (1982). «Notícies de l'ermita de Sant Joan de Tamarit». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 6, p. 5-11.
- ROVIRA I GÓMEZ, Salvador J. (1979). *La desamortització dels béns de l'església a la província de Tarragona (1835-1845)*. Excma. Diputació Provincial de Tarragona.
- (1999). *Tamarit*. 2a ed. Centre d'Estudis Altafullencs.
- (2002a). «La fitació entre els termes d'Altafulla i Tamarit de 1799». *29 retalls històrics d'Altafulla*. Altafulla: Centre d'Estudis d'Altafulla, p. 67 i 68.
- (2002b). «Joan de Montserrat *olim* de Suelves, sisè marquès de Tamarit (1761-1844)». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 26, p. 23-41.
- (2005). *Els marquesos de la Bàrcena i la Riera de Gaià*. Cossetània.
- (2012). *Història del Baix Gaià*. Vol. II: *Edat moderna*. Cossetània.
- SUGRANYES, Josep (2002). «Annexió de Tamarit a Tarragona». *Butlletí del Centre d'Estudis d'Altafulla*, núm. 26, p. 73-80.
- VIVES I MILÀ, Joan (1980). «Aportació i aclariments als treballs 'Les barraques de pedra en sec d'Altafulla' i 'Les torres medievals en la desembocadura del Gaià' publicats dins *Estudis Altafullencs*, núm. 3». *Estudis Altafullencs* [Altafulla], núm. 4, p. 5.

Llista de noms

Abadia

«Abadia» (*Compli.* 1810, f. 1).

Abadia, l'

[təβə'diə]

La gent que habitava a Tamarit aplicava aquest nom al castell de Tamarit. Mai no en van dir *Castell*. A un costat, una torre adossada a les parets del castell, de planta quadrada, coberta amb teulada a quatre vessants, arran de la reconstrucció de la segona dècada del segle xx, acabat que substituïa l'anterior, que n'era de dues (Vives, 1980, p. 5). Per sol ixent, és voltat d'estanys que varen assecar per fer un càmping.

V. t. *Sota l'A., el carrer de; Tamarit, el castell de.*

«cum turi [...] prope badiam ecclesie dicti loci» (MN 1507, f. 42v, 7.5.1516); «affrontan ab lo mur de la Badia» (MN 1517, any 1518); «Casa del Pobill, Toni Borrut, prop la Abadia» (*Llev.* 1609, f. 1); «la Abadia de Tamarit» (MN 1729, f. 316, any 1738).

Abel, la caseta de l'

[tə kə'zetə ðə tə'βet]

De petites dimensions, hi habitava un guarda, motiu pel qual també se'n deia *la caseta del Guarda*. Situada a la part de muntanya de la carretera de Barcelona, una mica distant de la torre dels Escipions. Encara hi és.

Abeurador, el pontet de l'

«al pontet del abaurador» (*Òbits* 1622, 6.6.1629).

Abeurador del Pontet, el camí de l'

«terre troceum [...] in horta Tamariti in parte dicta lo Juncar [...] confrontatum ab oriente cum vias qua itur al abeurador del Pontet ab occidente partim cum terre troceum Caslania Tamariti et partim cum sementarium Sti Petro [...] a meridie cum via qua tendit del Portal del Sitjar al Pontet» (MN 1625, f. 216v, any 1626).

Agost

«testes Anthonius Agost de Tamarito» (MN 1479, f. 6v); «Johannem Agost [...] de Tamarito» (MN 1507, f. 166, és un trasllat de 27.7.1473); «Anthonius Agost et Alionor uxor eius castris de Tamarito» i «n'Anthoni Agost quondam i Johana lur filla» (MN 1507, f. 35, 3.8.1512, i f. 106).

Agostí

«Antonio Agosti» i «Antonius Agosti» (MN 1501, f. 14, 21.12.1510).

Aguilar

«Testes Bartolomeus Aguilar Tamarito» (MN 1479, f. 10 i 21v); «Testes Roch Aguilar et Jacobus Prohensal agricole habitatores de Tamarito» (MN 1518, f. 244v, 17.12.1552).

Aguiló

«Franciscus Aguilo habitator de Tamarito» (MN 1381, f. 2v); «Bernardi Aquilona» (MN 1385, full solt 1, [1393]); «Petri Aguilo» (MN 1507, f. 201, 2.2.1530); «Maria Fabregas Guiló» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 49).

Agulla, l'

[tə'ɣuɫə]

Era de cal Negret, bocí de terra que toca el clot del Mèdol i la carretera de Barcelona. Coneguda també, modernament, per la *pedrera de Pau Segur*.

Agulla del Mèdol, l'

[tə'ɣuɫə ðət 'meðut]

Una finca al costat del tros dit *l'Agulla*. Creiem, però, que es tracta del pilar que els picapedrers deixen com a testimoni en buidar una pedrera; en aquest cas la del Mèdol.

Aigol

«[prenom en blanc] Aigol» (MN 1594b, 19.12.1595).

Aigual, l'

V. *Igual*.

Aimat

«Pedro Aimat y Olive [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1877).

Ajuntament, l'

[təʒuntə'men]

A Ferran, a la plaça de Baix, hi havia un edifici per a aquest organisme oficial, és a dir, la Casa de la Vila. Hi va ser fins que el terme de Tamarit va ser annexionat al de Tarragona.

Alabat, la barraca de l'

[tə βə'rakə ðə tətə'bat]

Rebaix de terra en un turó, sense sostre. No gaire distant del comellar de Reli.

Alabat, la sinya de l'

[tə 'siniə ðə tətə'bat]

A la vora del Gaià, al Vinyet.

Albanell

«tetes Bernat Albanell de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 23); «Bernat Albanell» (Fog. 1414, p. 601).

Alberc

«los hereus d'en Luch Alberch» (Fog. 1414, p. 601).

Albercoquer, la parada de l'

[tə pə'radə ðə tɪβəkku'ke]

Pertanyia al Mas d'en Sorder, i era un bocí de terra dins les Quatre Parades. Hi havia una caseta amb la coberta de teules, motiu pel qual també se'n deia *la parada de la Barraca*.

Albereda, l'

«per la Albareda den Guinyent» (MN 1521, f. 79v).

El document no diu que sigui de Tamarit.

Àlbers, el tros dels

«en la horta de Tamarit en la partida anomenada lo Tros dels Albes» (*LIM* 41, f. 1, any 1598); «lo tros del Fossar y lo tros dels albes vora Gaia» (MN 1633, f. 234, any 1635).

V. t. *Tros dels Àlbers*.

Albert¹

«Luch Albert», «Bertran Arbert» i «testes Arnaldus Arbert» (MN 1332, f. 8v, 20 i vi); «Agnes, uxor Jacobi Albert castri de Tamarito» (MN 1368, f. 6v i 7); «Poncius Jacobus Albert de Tamarito avunculus Marie» (MN 1368, f. 26, 58, 65 i 75v); «de voluntate Jacobus Albert et Raymunda eius uxor» (MN 1368, f. 53, 58, 65, 74, 75, 75v, 80, 82 i 82v); «Jacobus Albert et uxor mea» (MN 1373, f. 9 i 18v); «Poncius Albert sacrista» (MN 1373, f. 15 i 25; MN 1381, f. 5); «Bartolomeus Albert dicti castri» (MN 1373, f. 10 i 25; MN 1385, f. 84v, IIIv i iv); «Eli-sendis Albert heres» (MN 1410, f. 67v i 68); «Guiamona Albert uxor P. Albert» (MN 1410, f. 67v); «Jacobus Albert nepos» (MN 1410, f. 68); «Luchas Albert de Tamarito» (MN 1410, f. 31, 33, 47 i 47v); «Petrus Albert» (MN 1410, f. 51v i 59v); «Natale Albert» (*Capb. 1412*, f. 16v); «Jachme Albert» i «Ponç Albert» (Fog. 1414, p. 602).

Els documents del segle XIV anoten Jaume i Ponç, poques vegades. Quatre pre-noms més, un cop, amb el compost Pere Jaume com a curiositat. Al segle XV, hi ha encara Jaume i Ponç, més Nadal. Tres dones: Agnès, Maria i Raimunda.

Albert²

«alias Albert» i «Arnaldus Miramar cognato Natalis Albert» (MN 1410, f. 36v i 41); «Jacmet Luch alias Albert, castri de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 39 i 39v).

Una variant, *Arbert*.

Albertí

«Bartolomeus Alberti habitator Tamarito sindaco yconomus et procuratore pro vicecomitissa Cardone» (MN 1332, f. 20v); «testes Arnaldus Arberti» (MN 1332, f. 8, 8v i 20); «Bartholomeus Arberti çindicus de Tamarito» (MN 1332, f. xvii); «Bartholomeus Arberti fideiussor» (MN 1332, f. lIIV); «Luchas Alberti pater Guilelmi, Poncii, Bartholomei et Jacobus» (MN 1368, f. 7 i 65, i f. 98v); «Arnaldus Asberti testes» (MN 1373, f. 13 i 25).

Incloem com a variants *Arbertí*, que devia ser un derivat de *Arbert*, amb un matis diminutiu, hipocorístic, i *Asbertí*. Els prenomes anotats més vegades són Bartomeu i Guillem. També bastants, Arnau i Jaume. Un sol nom de dona: Maria.

Albinyana

«Guilelmus Albinyana» (MN 1332, f. 20v).

Albiol

«Ramon Guart Albiol» (*Padró 1894*).

Albornar

«Michael Albornar» (MN 1381, f. 15); «Johannes Albornar corderis» i «Jacobus Albornar [...] habitatores et domiciliati loci del Mulnas» (MN 1518, f. 121v, 9.3.1548, i f. 201v, 8.9.1550); «Joan Albornar» (al Monnars) i «Joan Albrnor [sic] (a Tamarit) (*Fog.* 1553).

Alcans

«Franciscus Hieronymus Alcans» (*Òbits* 1622, 30.3.1622).

Alegret

«confrontatur cum Ferrarius Alegret» (MN 1368, f. 14); «Anthonius Alegret dels Mulnars» (MN 1410, f. 17); «Ferrer Alegret» (*Capb.* 1412, f. 19 i 22); «Maria uxor F. Alegret» (*Capb.* 1412, f. 22); «Gabriel Alegret fill del quondam Gabriel Alegret i de Mario dels Molnars» i «Mario Alegret» (MN 1479, f. 38v, 39v i 39); «Joan Alegret» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Johan Alegret de Farran» (MN 1501, f. 21); «Salvator Alegret et Francine eius uxor loci dels Molnas» (MN 1507, f. 127v); «Johana uxor que fui [...] Alegret [...] eligo manumissores [...] Petri Alegret» (MN 1521, 13.8.1521); «Rafel Alegret per las dos cases que vuy es una» (MN 1521, f. 79 (?), Catalogo dels que fan cens a la rectoria de Tamarit); «Ramon Alegret de Ferran» (MN 1521, f. 79v); «Jacobus Alegret [...] per los homines habitatores dicti castri et termini de Tamarito» (MN 1507, f. 152, 20.7.1526); «Gabriel Alagret agricola [...] del Mulnas» (MN 1518, f. 46v, 25.8.1542); «Gabriel Alegret» (al Monnars) i «Joan Alegret» (a Tamarit) (*Fog.* 1553); «... et Salvator Alegret sacristanes [...] ecclesie et sacristie majoris dicte ecclesie administratores redditum et emolumentum dicte sacristie», «Blasius Alegret [...] Signum Blasii Alegret caputxerius» i «et Salvator Alegret [...] jurati castro de Tamarito» (MN 1594b, 16.7.1597, 23.8.1577 i 7.2.1605); «Casa de Juan Alegret corder» (*Llev.* 1609, f. 18); «Jacobus Alegret, [...] piscatores» (MN 1703, doc. 430, 22.2.1711); «Mariano Alegret, pages de la mateixa Quadra [del Monnàs]» (MN 1785, f. 76, any 1785); «Lluís Alegret fadri fill llegitim de Joseph Alegret vivint y de Tecla Queralt conjuges difunts de una part» (MN 1823, f. 34, any 1824); «Francisca Alagret y Martinez» i «Joseph Alagret dit lo Hereuet» (*Capb.* 1832, f. 11v i 7v); «Salvador Alegret del Molnàs» i «Francisco Alegret pagès de Tamarit» (*LIM* 47, f. 12 i 21, any 1835), «mori de resultas de una bala, Pere Alegret, 30 anys, pagès, casat, de Ferran, veí de Torredembarra» (*Llibre d'òbits* de Torredembarra, p. 304, 8.2.1837); «Dolores Alegret Llauradó» (*Padró* 1894).

Dels segles xiv i xv, hi ha anotacions del prenom Antoni, Ferrer, Gabriel, Joan i Màrius. El segle xvi, ha aportat registres amb una diversitat de fins a vuit prenom, amb un predomini de Joan, seguit de Salvador i Gabriel. Al segle xix, els Alegret tornen a ser poc o molt abundants. N'hi hagué a Ferran, al Monnars i a Tamarit mateix. Van ser caputxer, corder, pagès i pescador. Van exercir de jurat i de sagristà administrador de la sagristia. Un sol renom: *Hereuet*. Les dones es van

dir Dolors, Francesca, Francina, Joana, Maria i Tecla. Una curiositat destacable és que al segle XVI utilitzin un cop el substantiu castellà «hermano».

Alegret, ca l'

[^l'ka tətə'γret]

Una de les cases del Monnars.

Alegret, el mas de n'

«Mansia den Alegret situati in quadra de Faran» (MN 1507, f. 121, 13.8.1521). [La vídua de Joan Alegret i Joan Alegret i Aymat, adroguer, mare i fill, veïns de Tarragona, capbreven tenir una peça de terra d'uns 19 jornals al terme del Molnàs] «en la que si troba una sínia, safareig y seller, ans pallisa» (Capb. 1832, f. 10v, any 1832).

Aleguer

«ab Joan Aleguer» (MN 1566, f. 89).

Aleix

«Jacobus Alexi agricole castri Tamariti», «dit Alexi te 6 qui blat» i «Jacobi Alex civitati Tar. de presenti residens in castro Tamariti» (MN 1633, f. 63, 30.12.1633; f. 63v, 14.11.1633, i f. 69. 27.12.1633).

Entenem que les variants *Alex* i *Alexi* equivalen a *Aleix*.

Alemaný

«Ramon Alemany alias font» (*Òbits* 1622, 18.11.1636).

Aleu

«Raimunda Aleu Sans» (*Padró* 1894).

Alies

V. *Elies*².

Alls

V. *Toni dels A*.

Alomar

«Iohanes Alomar termini de Tamarito» (MN 1507, f. 114v); «Signum nostris Gabriellis Olomar» (MN 1518, f. xxxviii, 12.11.1541); «Joana Allomara» (MN 1565); «Gabriel Alomar quadre de Ferran» (MN 1566, f. 25v, 15.2.1567); «Jaco-

bi Alomar castri Tamariti» (MN 1633, f. 201v, 11.3.1635); «Jacobus Alomar» (Òbits 1622, 8.8.1638).

La lectura amb O- inicial ha estat comprovada.

Alsamora

«testes Bernardus Alzamora presbiter», «Bernardus Anzamora presbiter» i «testes Bernardus Enzamora» (MN 1332, f. 2 i 6; f. 28v, i f. 33); «Elisabet Azamora» (Òbits 1622, 10.9.1627).

He optat per -s-, com el nom d'una localitat del Pallars, en lloc de -z-. Unes altres variants són amb la síl·laba inicial *An-* i *En-*.

Altadill

«Pedro Altadill Altadill» i «Ramon Contra Altadill» (*Padró* 1859, any 1944).

Altafulla¹

V. *Camí d'A.*, *Devers A.*, *Riu Gaià a A.*, *Tamarit a A.*

Altafulla² [ˈaɫəˈfuɫə]

La població és a no gaire distància, a sol ixent, arran de mar. És una paraula procedent de l'àrab *al-tahuila*, equivalent a 'tros de terra'. Per a anotacions antigues del topònim, vegeu les entrades que vénen a continuació.

Altafulla, el camí d' [əɫ kəˈmi ˈðaɫəˈfuɫə]

«cum itinere alti folis» i «affronta ab lo Gaya e ab lo camí que va alta fulla» (MN 1507, f. 9v); «in parte dicta della Gaya [...] cum itinere quo itur ad Alta [fulla]» (MN 1566, f. 22, 13.2.1564); «cum stagno qui stagno affrontat cum itinere quo itur Alto Folio [...] cum litore maris [...] cum arenalii que vocatur la plaja muris» (MN 1597, f. 13); «ab lo camí que va a Altafulla» (*LIM* 47, f. 18, any 1699).

Al nord del poble de Ferran, comença a la carretera de la Riera, travessa el Gaià i continua cap al poble veí. Podria ser que algun cop s'enregistrés així i és referit al *camí de Tamarit a Altafulla*.

V. t. *Tamarit a Altafulla, el camí de*.

Altafulla, el pas d'

«in parte vocata versus lo pas qui va ha Altafulla» (MN 1517, 19.7.1520).

Altafulla, la platja d'

[tə 'pɫadʒə 'ðatə'fulə]

Se la reparteixen els dos termes contigus: Tamarit i Altafulla. És bastant extensa, a partir d'allà on el riu Gaià desemboca a la mar, cap a sol ixent. Alguns informadors divergeixen un xic i concreten que en punt d'inici és a la roca de Gaià. El tros d'entre el castell i el riu també s'anomena la *platja de Tamarit*.

Altafulla, el terme d'

['aɫə'fulə]

És a sol ixent del terme de Tamarit. En part, el riu Gaià, en una direcció sud, en marca el límit fins que, quan troba la carretera de Barcelona, la frontera dels dos termes abandona el riu i se'n va cap a sol ixent fins vora el mas d'Espina i, a partir d'aquest punt, reprèn cap al sud fins a la mar.

«cum termino Alta Fulla» (MN 1507, f. 81, 18.8.1523); «en lo terme del nomenat Lloch de Tamarit y en la partida vulgarmente dita lo tros del Codol [...] afronta a sol ixent ab lo camí del Mar y terme de Altafulla» (MN 1761, f. 50, any 1762); «Termino de Altafulla» (*Amill. 1855*).

Altafulla al Mar, el camí d'

«totam illam petiam terre hermam situatam in presenti termino de Tamarit ultra Gayanum [...] nominatam sive dictam vulgariter lo tros del Codol que confrontat [...] cum itinere descendente a loco Altifolii ad mare» (MN 1676, f. 373v, any 1684).

alts

V. *Bassa Closa*.

Aluges

«Joseph Aluges, pages» (MN 1785, f. 157, any 1789); «Alujas, pagès [...] del mas dit de la Pubilla, terme de Mognas, parròquia de Tamarit» (*Òbits* 1782, f. 244, any 1794); «Maria Aluges y Güell conjuges habitants en lo mas dit dels Aluges vulgo de la Pubilla» (MN 1794, f. 175, any 1795); «Aluijes, Marian» (*Compli.* 1810, f. 5); «Teresa Alujas y Serdá, viuda de Joseph Alujas» (Capb. 1832, f. 4, any 1832).

L'ortografia dels documents alterna *Alujas*, *Aluges*, *Aluijes* i *Aluja*.

Aluges, el mas d'en (o dels)

[ət 'maz ðətʒ ə'ɫujʒəs]

És l'encara dit *mas de la Pubilla*.

«pesa de terra [...] en la heretat dita del mas den Aluges, y partida nomenada lo Cap de munt de la Coma» (MN 1785, f. 157, any 1789); «habitants en lo mas dit dels Aluges vulgo de la Pubilla, parroquia del Lloch de Tamarit» (MN 1794, f. 175, any 1795).

Alvarado

«Carmen Rodriguez Alvarado» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 12).

alzina

V. *Boronades, Mas d'en Cosidor, Mas del Mèdol*.

Alzina

«Joseph Olzina» (*Òbits* 1622, any 1663).

Alzina, la parada de l' [tə pə'radə tət'zinə]

Era del Mas Vell. Hi havia una alzina molt gran a la qual van protegir amb una tronera. Allí mateix també trobem una cisterna.

Alzinar, l'

«termino de Molnas y partida del Alsiná» (*Hipot.* 1799, f. 68, any 1799).

Alzineta, el camí de l' [ət kə'mi ðə tətzi'netə]

S'inicia al camí del Mas de Ponç, just acabat el terme, i enfila cap a la muntanyeta dita igual dins el terme de la Riera.

Amargós

«Farran Amargos rector» (MN 1381, f. 1).

Amat

«Joannis Amat [...] quadre del Mulnas» (MN 1594*b*); «Thecla Amada, uxor Joannis Amat loci del Mulnas» i «Petri Joannis Amat» (*Òbits* 1622, 17.11.1622 i 19.6.1625).

Ambrosino, ca l' ['ka təmbɾu'sinu]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Ametller

«Jaume Ametller» i «Pere Ametlle, fadri pescador de Tamarit» (MN 1703, doc. 156, 3.5.1705, i doc. 268, 8.1.1708).

Amiell

«Cecilia Amiell» (*Òbits* 1622, any 1669); «Cecilia Amiell» (MN 1703, doc. 155, 27.4.1705).

Amill

«Casa na Gabriela Amill» (*Òbits* 1622, any 1640).

Amposta

«Ramon Montagut Amposta» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 23).

Anceri

«testes Petrus Anceri de Tamarito» (MN 1368, f. 85v).

Ancilla

«Elicsendis Ancilla» (MN 1368, f. 69v).

Andrea, ca l'

[¹'ka tən'drɛə]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Andree

«Johannes Andree presbiter commorans in Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 18v).

Andreu

«Guilelmus Andreu» (MN 1385, f. iv); «Johannes Andreu presbiter» (MN 1410, f. 61v); «vendimus vobis Salvatori Andrei» (MN 1518, f. 152, 29.3.1547).

Angeleta, ca l'

[¹'ka tən'dʒə'tɛtə]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Anglada

«cum domo Chaterine Anglada» (MN 1633, f. 37).

Anglès

«Silvestre Anglès» (*Òbits* 1622, any 1654); «Angles, Nicasi» (*Compli.* 1810, f. 5); «Francisco Angles Vidal» (*Padró* 1859, any 1870).

V. t. *Inglès*.

Anguera

«Bertran Anguera», «Ramon Anguera», «Simo d'Anguera» i «Simonet d'Anguera» (MN 1332, f. 8v i 20); «Antonia uxor Raymundus Anguera [...] in cadra alodial» (MN 1368, f. 83v i 84); «Raymundus Anguera habitator in cadra alodi-

ale de Tamarito» (MN 1373, f. 26); «Arnaldus Anguera filius Raymundi Anguera de Tamarito» (MN 1381, full solt); «D'en Anguera» (*Capb.* 1412, f. 31v); «Marcum Anguera vicarii et notarium dicte parrochiam de Tamarito» i «dos parells [de xixelles] a mossen Anguera» (MN 1507, f. 8v, 10.9.1507, i f. 30v, 1.9.1510).

Un parell de vegades s'ha anotat *d'Anguera* i una altra, *de n'Anguera*. El prenom observat més cops al segle XIV és Raymundus i, al segle XVI, Marc. Quan el document de 1510 parla de «xixelles», es refereix a un cert tipus de coloms.

Anicida

«Anicida uxor Guilelmi March», «Anthonius, Berengarius, Guilelmus, Iohannes, Micaelus, Maria, March filii Ancidia» (MN 1410, f. 16 i 16v).

Ànimes, la caseta de les [tə kə'zɛtə ðə tɛz 'animəs]

Era de peons caminers. A la platja Llarga, ara hi ha el frontó de la ciutat residencial.

Ànimes, el mas de les [ət 'maz ðə tɛz 'animəs]

Gairebé a la partió amb el terme de Tarragona, el topònim és aplicat a una casa situada a la banda de mar de la carretera de Barcelona; constava d'una planta i un pis i era habitada per gent deambulant. No recorden que algú hi fes llarga estada. Desaparegué en construir-se la ciutat residencial.

Antigó, l'

«pessa de terra [...] en lo terme del Molnàs y partida dita prop del mas Rabasa que afronta [...] ab lo terme de Tamarit [...] ab Joseph Virgili pages del Mas Rabasa mediant lo Antigó [...] ab lo camí que va de Tarragona a Ardeña» (*Capb.* 1832, f. 32, any 1832).

Anton Tona, la barraca de l' [tə βə'ɾakə ðə tən'tɔn 'tɔnə]

A la partida de Mas de Pastoret. Situada al mig del torrent de la Móra. Bastida de pedra seca.

Antoni

«confrontatur cum Michael Antoni» i «confrontatur cum Petrus Antoni» (MN 1368, f. 17, 58 i 65, i f. 23).

Apotecari

V. *Pepito A.*

Apotecari, les coves de l' [təs 'kɔβəz ðət putə'kari]
A la partida de Mas de Cosidor. S'hi han trobat restes prehistòriques.

Apotecari, el fondo de l' [ət 'fɔndu ðət putə'kari]
Comença al pi del Caragol i arriba al Mas Vell.

Apotecari, les penyes de l' [ləs 'pejnəz ðət putə'kari]
A la partida de Mas de Cosidor. Són uns tallats de roques on hi ha unes coves salinades. Arriben al Mas Vell.

Apotecari, la sínia de l' [tə 'siniə ðət putə'kari]
A la partida del Vinyet.

Aragó

«testes Arnaldus Arago» i «Arnau Arago» (MN 1332, f. 8 i 8v, i f. 20).

Aragonès

«Consuelo Aragonés Arbos» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 45).

Aranyó

«Guillemonne [...] mulier A. Aranyo» (MN 1332, f. x i xv); «testes Nicholaus Aranyo» (MN 1368, f. 3); «Petrus Aranyo procurator Tecele eius uxor» i «testes Ferrarius Aranyo commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 18 i 18v, i f. 22); «Geraldina filia quondam Bernardi Aranyo et Marie de Tamarito» (MN 1368, f. 90); «Nicholaus Aranyo eiusdem castri» (MN 1373, f. 22v i 32v); «Pere Aranyo testes» (MN 1373, f. 25 i 39); «Arayo» (MN 1381, f. 46, 46v i 47); «Johannes Aranyoni» i «Marchus et Jacobus filii Nicholai Aranyo» (MN 1385, f. 97, i f. iiv [1393]); «Marchus Aranyo presbiter et testes» (MN 1410, f. 55v); «Nicolaus Aranyo» (MN 1410, f. 38); «uxor Raymunda Aranyo» (MN 1410, f. 37v i 38); «Eulalie Aranyo» i «Johannes Aranyo de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 2v, i f. 26v, 27, 38 i 40v); «Marc Aranyo» (*Capb.* 1412, f. 16v); «Natale Aranyo de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 39v); «Raymundeta Aranyo de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 26v); «Johan Aranyó» i «Nadal Aranyó» (*Fog.* 1414, p. 601); «cum Johanne Aranyo» (MN 1521, f. 69 (?), trasllat d'un document de 1447).

S'ha observat *Aranioni* i *Arayo*, en aquest cas per lapsus d'escrivà. Dos pre-noms, Nicolau i Pere, són dominants al segle XIV. Al segle XV, predomina Joan. Sis dones: Eulàlia, Geraldina, Guillemona, Maria, Raimundeta i Tecla.

Arbas, d'

«Elicsendis filia Guilelmi March quondam et Mascharosa, uxor Raymundi d'Arbas» i «Raymundi d'Arbas, de Tamarito maritus Elicsendis filia Guilelmi March quondam et Mascarosa» (MN 1332, f. xxvii).

Arbert

V. *Albert*.

Arbertí

V. *Albertí*.

Arboç

«Consuelo Aragonés Arbos» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 45).

Arboçar, l' [təɾβu'sa]

És una platja, entre la punta de la Creueta i la Roca Plana. També en diuen *platja Fonda* i *cala Fonda*, segurament pel gran tallat que l'envolta. El terme és més emprat en el món pescador.

Arboçar, l'arenal de l'

«Lo arenal de l'Arboçar situat prop del mar» (Pergamins, 5.1.1412).

Es prefereix dir-ne *la platja de l'Arboçar*.

Arboçar, la platja de l' [tə 'pɫadʒə ðə təɾβu'sa]

Denominada més aviat amb el terme específic sol. És equivalent a *l'arenal de l'Arboçar*.

Arbolí, n'

«heredes den Arboli» (MN 1368, f. 80).

arbre

V. *Blanc del Mas d'en Cosidor; Mata, la*.

Arbre Blanc, la parada de l' [tə pə'ɾaðə ðə 'təβrə 'βɫaŋ]

De dimensions considerables, destacava de la resta també pel seu color; era un pollancre. Presidia un bocí de terra que pertanyia al Mas d'en Cosidor.

Arcisa, ca l' ['ka təɾ'sizə]

És afèresi de *Narcisa*. És una casa del carrer del Castell, de Ferran. També hem anotat *ca la Cisa*, que és la mateixa casa.

Ardenya, el camí d'

[ət kə'mi ðər'ðejɲə]

Una altra manera d'anomenar el *camí del Mas Vell*, perquè pren direcció al llogaret d'on rep el nom.

Ardenya, el terme d'

[ər'ðejɲə]

La població és al nord del terme de Tamarit, entre la Riera i el Catllar. Pertany al municipi de la Riera de Gaià.

«Termino de Ardeña» (*Amill. 1855*).

arenal

V. *Arboçar, Mar*.

Arenal, l', o els Arenals

«versus Gayanum [...] cum arenali que vocatur la playa muris» (MN 1507, f. 13); «als Arenals en vista del Mas Rabasa en lo terme del Molnas anomenada los Pins Vers [...] afronta ab las arenas del mar, a ponent ab los Parañys anomenats los Collets» (*Capb. 1832*, f. 10, any 1832); «per la part de llevant ab lo Arenal» (*LIM 47*, f. 14v, any 1835).

Arenes

«Bernadus Arenes commorans in Tamarito», «et eius uxor Guillemona termini castri de Tamarito», «Baranguer Arenes» i «uxor B. Arenes» (MN 1368, f. 15v; f. 23, 23v, 38v, 47v, 56v i 74v; f. 23 i 23v, i f. 106); «Bernardus Arenes sagius» (MN 1385, f. xiv); «en Arenes» i «Guilelmus Arenes» (MN 1410, f. 36 i 43).

Arenes, les

«un tros de terra situat en lorta de Tamarit ques diu la era affronta a dues parts en lo camí que va de Tamarit Altafulla e amigjorn ab la riba de la mar [...] un tros de terra appellat les arenes» (*Capb. 1495*, 16.10.1497); «partida de les Erenes» (*LIM 41*, f. 1, 30-IX-1539).

Arenes, el parany de les

«cum litore maris [...] cum terris mansi den Rabassa camino regio sive generali [...] quoddam parany dictus de les arenes» (MN 1590, f. 298, any 1591).

Arenes de la Mar, les

«cum arenis maris» (MN 1594b, 17.8.1594 i 21.5.1595).

Areny Major, les coves de l'

[təs 'kəβəz ðə tər'ejn məj'ʒo]

«fins a les coves del areny major hon se deperteix lo terme» (*AcM 81*, f. 8v, any 1479).

Fent el recorregut de l'entrada dels Reis Catòlics el 10 de novembre del 1481 trobem citat el topònim de manera abreujada: «...isqueranlos fins a les coves del areny [...] fins a les coves [...] vingueren tots fins a la Savinosa...» (AcM 83, f. 7-8, any 1481). Havien pertangut a la ciutat. Situades a la platja Llarga, encara hi són; dites ara *les coves del Fani* o *del Madró*.

Areny Major, el mas de l'

«et Gaspar Rabasa mansi del Areny Major» (MN 1517, 7.9.1519).

Argentona

«al honrat e car nabot nostre en Gilabert d'Argentona tenint e poshint la dita castlania...» (MN 1373, f. 23v, 24 i 25).

Gilabert Argentona, nebot de l'arquebisbe Pere de Clasquerí.

Argilaga

«Joseph Ballbe y Argilaga, pages del lloch del Molnas» (Capb. 1832, f. 22, any 1832); «Concepcion Argilaga Vallverdu» (*Padró* 1859, any 1944).

Argilaguet

«Testes [...] Joannes Argilaguet agricola loci de Ferran» (MN 1633, f. 29v, 11.9.1633); «Franciscus Argilaguet» (MN 1703, doc. 406, 20.10.1710); «Maria Argilaguet» (*Naixements* 1774, 5.6.1791); «Argilaguet, Joan» (*Compli.* 1810, f. 2v); «Joseph Argilaguet y Riambau» i «Anton Argilaguet y Piñol» (Capb. 1832, f. 385 i 408, any 1832); «Teresa Llagostera Argilaguet», «Antonio Argilaguet Gomis», «Francisco Marques Argilaguet» i «Ursisina Argilaguet Pujol» (*Padró* 1859, any 1873 i 1877); «Joan Argigalet» (*BapR* 7, f. 58, any 1894), «Teresa Argilaguet Marqués», «Salvador Elias Argilaguet», «Asuncion Argilaguet Rion» i «Nieves Suñé Argilaguet» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 2; 1a, 34; 2a, 40, i 1a, 3).

Joan i Josep són prenom repetits. Tots pagesos de Ferran. *Argilaguet* és cognom matern en diverses ocasions. Les dones observades són Asunción, Maria, Teresa i Ursisina.

Argilaguet, el carrer de l'

«terra campa [...] al dit Lloch de Ferran, y carrer del Argelaguet» (MN 1782, f. 111, any 1790).

Argilaguet, el tros de l'

[ət 'troz ðə tərðʒitə'ɣet]

Topònim aplicat a les terres de l'Ixart.

V. t. *Ixart, el tros de l'*.

Argiles

«Felix Argiles» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Testes Joannes Argiles traginerius [...] omnes Tamaritti» (MN 1594b).

Potser *Argilers*, ‘procedent d’Argelers’, del Vallespir.

Arlovenio, d’

«Jacobus Arlovenio quondam et Ferraria uxor, modo habitatrix castri de Tamarito» i «Ferraria uxor quondam Jacobi de Arlovenio, modo habitatrix castri de Tamarito» (MN 1332, f. 38v).

Deu correspondre a *Arloví*, un llinatge antic conegut.

Armengol

V. *Ermengol*; *Ermengol, el mas d’*; *Ermengol, el trull de n’*.

Arnal

V. *Arnau*.

Arnau

«Franciscus Arnaldis sartor» (MN 1518, f. 107, 20.5.1561); «Rosa Frasquet Arnau» (*Padró* 1894); «Andrea Arnal Vallés» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 32).

Armet

«Pere Armet» i «Pere Arnet» (*Òbits* 1622, any 1669 i 1668).

Arquebisbe

V. *Molí del Reverendíssim Senyor A.*, *Senyor A.*

Arquebisbe, el coll de l’

«coll de xixelles [...] als Colls Maiors confrontatum cum lo coll domini Archiepiscopi et cum lo coll Nicholai Granell» (MN 1529, f. 52v, any 1529).

Als Colls Majors, al límit amb l’antic terme de Tarragona.

Arquer

«Pere Arguer (sense casa)» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Petrus Arquer» (MN 1501, f. 14, 21.12.1510).

Arques

«Juan Arques Castells [...] guarda» (*Padró* 1894).

Arrufat

«Johannes Arrufat notarius Tamariti» (MN 1381, f. 30).

Asbertí

V. *Albertí*.

Aucati, l'

«Casa Marti lo aucati» (*Òbits* 1622, any 1640).

Aules

«N. Aules» (MN 1368, full solt entre 9v-10).

Potser caldria escriure *Aulés*.

Avellaners, el camp dels

«ab las [terras] nomenadas lo Camp dels Avellaners» (*Capb.* 1832, f. 432, any 1832).

avenc

V. *Pedres Maragdes*.

Avenc, l'

[tə'βeŋ]

Partida de terra que limita amb el camí del Catllar, la carretera de Barcelona, pel sud-oest amb la partida del Mas de Marquès i pel nord amb la de Mas d'en Jover. S'han vist moltes variants ortogràfiques: *abenc*, *abench*, *avenc*, *avench*, *evench*, *la vench* i *lavent*.

«in termino castri Tamarito versus l'Avench» i «affrontatur honor Guilelmus Folch juxta de l'avench» (MN 1332, f. 1v i xxiv); «trocium terre a l'Avench» (MN 1368, f. 17); «quadam vinea vocata l'Avenc» (MN 1385, f. 92v); «in loco vocato l'Abenc» (MN 1479, f. 20); «a la Partida dita lo Evench» (*LIM* 41, f. 52, any 1497); «in parte vocata lavench», «a la part dita lavent» i «en lo terme de Tamarit en la part del abenc affronta ab lo cami real de Barchinona» (*Capb.* 1495, f. 26, 22.5.1497; 7.10.1497, i 16.10.1497); «in parte vocata la vench [...] cum itinere reali» (MN 1501, 16.11.1510); «vineam in parte vocata lo a Vench [...] cum via publica qua itur a Valls» (MN 1566, f. 9, 5.5.1566); «partita dicta del Abench» (MN 1594b, 17.8.1594); «a la partida del Avench y Medol» (MN 1618, f. 266v, any 1620); «a la part dita lo avench afronta [...] a mitg dia ab lo

Camí Real que va a Tarragona» (*LIM* 43, f. 152v, any 1670); «en lo terme de Tamarit y partida dita lo Avench» (*LIM* 47, f. 14, any 1835); «partida denominada del Avenc [...] lindante [...] por el Norte con [...] mediante la carretera que de esta ciudad dirige a la de Barcelona» (MN 1888, f. 356 i 356v, any 1888).

Azamar

«Guillem Azamar» (*Òbits* 1622, any 1623).

Badet

«Teresa Badet Lloveria» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 19).

Badia

«Raymundi Badia [...] piscatores castri Tamariti» i «Jacobus Badia piscatores castri Tamariti» (MN 1633, f. 57, 23.10.1633, i f. 164v, 6.12.1634); «Isabel Virgili Badia» (*Padró* 1859, any 1877); «Maria Badia Esplugas» (*Padró* 1894).

Badorc

«Maymonus Badorch» i «Raymundus Badorch habitator castri de Tamarito et eius uxor Saurina» (MN 1332, f. 10v i 22v, i f. XII); «filia Bernardi Badorch et uxor eius Geralda, quondam» i «filia Petri Badorch» (MN 1368, f. 26v); «Bernardus Badorch testes» (MN 1373, f. 27v i 44v).

Badosa

«Simon Badosa Llagostera» (*Padró* 1859, any 1934).

Bages

«Raymundum Bages loci seu quadra de Ferran (MN 1332, full solt 214); «Raymundus Batges major decem octo annis habitator kadre de [...]» i «et Sibilie uxor Bernardus Batges» (MN 1368, f. 50v i 67v); «Raymundus Batges cadra de Ferran» i «heredes Bernardi Batges» (MN 1373, f. 22 i 32v); «Guillemonne uxor Raymundus Batges» (MN 1381, pergami); «Testes Bernardus Bages de Tamarito» i «Maria Sosies uxor Bertrandi Bages» (MN 1479, f. 4v, 9v i 47v, i f. 47v); «Bernat Bages» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Catherina uxor Bernardi Bajes agricultoris castri de Tamarito» (MN 1507, f. 53, 2.9.1518); «Testament de Pau Bajes moliner [...] resident en lo moli del Pas» (MN 1565, octubre 1603).

L'ortografia del cognom vacilla entre *Bages*, *Batges* i *Bajes*. El prenom anotat més vegades és Bernat i, a distància, Raymundus. Bernat va comprar la lleuda de Tamarit el 1368 i consta com «marmassor». De femenins hem vist Caterina, Geralda, Guillemona i Sibilla.

Baget

«Joan Baget» (Rovira, 2012, p. 97).

Fou rector de la parròquia de Tamarit, documentat entre 1570 i 1577.

Bagrets

«Pere de Bagrets vicari de mn. Farran Amargos» (MN 1381, f. 1).

Baies

«Ramon Baices» (MN 1332, f. 8v); «Raymundus Baies» (MN 1332, f. 20v); «testes Raymundus Baies» (MN 1332, f. 31v i xviii).

Hem ajuntat *Baices* amb *Baies* puix que entenem que es referien a la mateixa persona i que volien expressar el mateix cognom. Potser l'amanuense hauria hagut d'escriure *Bages*.

Baix, el carrer de

«ab lo carrer de Baix qui va al trull [...] et ab lo camí que va al trull» (MN 1517, any 1518).

Baix, la plaça de

[tə 'ptasə ðə 'βajf]

A Ferran, és la plaça de la part inferior de la vileta. Últimament, també se la coneix per *plaça de les Moreres*, perquè n'hi han plantat. Havia estat retolada *de la República*.

Baix a l'Hort

['bajz ə 'tɔr]

Parada del Mas de Rabassa, situada a la banda de mar de la carretera de Barcelona, entre aquesta via i la del tren. Dita també *Sota de l'Hort*.

Baixa

V. *Qui B. al Portinyol*.

Bajo

«Baltasar Bajo Crespo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 42).

Balac

«dominus Balach que fuerunt» i «Jacobus Balach» (MN 1368, f. 43v i 60v).

Balaguer

«Guilelmus Balaguer» i «Petrus Balaguer sagio, de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 40, i f. 34 ν , 38 i 39 ν); «Johannes Balaguer notarius dicti castri» (MN 1479, f. 13).

Balart

«Rafel Balart y Figuerola» (*Capb.* 1832, f. 430, any 1832); «Maria Mercade Balart» (*Padró* 1894).

Balcells

«Victoria Balcells Recasens» i «Maria Isern Balcells» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 12, i 2a, 11).

Baldric

«Maria Taixell Baldrich» (*Padró* 1859, any 1879).

Balle

V. *Batlle*.

Ballester

«Guillem Balester dicti castri de Tamarito» (MN 1332, f. 12 ν i 20); «Antonius Ballester, rector ecclesie Tamarito» (MN 1469, f. 1 i 7); «Testes Jacobus Ballester» (MN 1479, f. 22 i 41); «Jacobus Balester» (MN 1501, 16.11.1510); «Johannes Ballester», «Cristoforus Ballaster» i «Signum mei Salvatoris Ballester» (MN 1518, f. xxii ν ; 5.9.1539, i f. 148, 16.8.1549); «Michaelis Ballester scholaris habitatores castri de Tamarito» (MN 1565); «Signa meum [...] Antonii Ballester et Chaterine eius uxor» (MN 1566, f. 62 ν , 25.8.1567); «Signa nostrum Raphaella & Franch Ballaster» (MN 1594b, 5.12.1599); «Testes R^{do} Josephus Ballester prebiter» (MN 1633, f. 90, 1.3.1634).

L'ortografia vacilla entre *Balester*, *Ballester* i *Ballaster*. Hem vist fins a nou pre-noms masculins, sense cap que predomini. Caterina i Rafela per femenins.

Balsareny

«testes Guilelmus Balcereny» i «Balcerenys» (MN 1368, f. 64 ν i 98 ν).

Baluard, el

Rovira (1999, foto p. 125).

V. t. *Mèdol, el mas del*.

Bancal Llarg, el [ət βəŋ'kaɫ 'ɫark]
Parada del Mas d'en Cosidor. És la *parada Llarga*.

Bancs, els

«termino de Tamarit lindante por el Norte con los banchs [...] con la carretera de Tamarit» (MN 1888, f. 355v, any 1888).

Bandera, de la

V. *Sant Simplicí*¹.

Banotxo

«(a) Banocho» (*Amill. 1855*).

Bar

«Raymundus Bar» (MN 1332, f. 20v).

Barat

«Pere Barat» (*Fog. 1497*, de Tamarit).

Barbafina

«cum vinea Guillermus Fajes allies Barbafina loci de Tamarit» (pergamí, any 1585); «Faja alias barbafina» (*Llev. 1609*, f. 20); «Franciscus Faya alias barbafina» (MN 1633, f. 427v, any 1637).

Barbastre

«Johannes Barbastre castri de Tamarito» (MN 1368, f. 64v, 65, 74 i 75v).

Barber

«confrontatur cum Domenicus Berber» i «Domingo Berber» (MN 1368, f. 17v, i f. 65 i 85v); «Dominicus Barber» i «Guillemona pedicescha [esclava] D. Barber» (MN 1381, f. 44v, 46v i 47, i f. 44v i 47).

La vocal neutra de la primera síl·laba presenta vacil·lació, però això no és obstacle per pensar que es tracta del mateix llinatge.

Barberà, mas de

«manso de Barberà» (*Hipot. 1842*, f. 251, trasllat d'un document de 1671).

Barbes, la punta de les

[tə 'puntə ðə tɔz 'βarβəs]

Morro de roca al litoral, vora el port d'en Robert i la torre de la Móra.

Dita també *la punta de la Móra*.

Barbuda, la

«Philippa Fons, vidua, vulgo la Barbuda» (*Òbits* 1622, 8.3.1625).

Barbut, el

«Fons alias lo barbut pescator habitans in castro Tamariti» (MN 1613, f. 298v, any 1614).

Barceló

«Petrus Barcelo et Guillemma eius uxor habitatores Tamarito» (MN 1332, f. 2 i 20v); «Guillem Barzalo» (MN 1332, f. 8v i 20v); «testes Ferrarius Barzalo» (MN 1332, f. LI i LII); «testes Raymundus Barzalo» (MN 1332, f. LI); «Marchus Barçalo de Tamarit» (MN 1381, f. 20, full solt 2, f. 44v i 46v); «Johannes Barcelo» (MN 1507, f. 5).

Les variants ortogràfiques són *Barcelo*, *Barzalo* i *Barçalo*. Marc és el prenom que s'ha vist més vegades. Guillemma i Guillemona per a les dones.

Barcelona

V. *Reial de B., el camí; Reial de Tarragona a B., el camí*.

Barcelona, el camí de

«Via publica per quam itur Barchinonem» (MN 1410, f. 33 i 71v); «cum via publica a Barchilone» (MN 1518, f. 53, 29.8.1540); «hortum dictum del Molli [...] in termino ville de Tamarit [...] confrontatum ab oriente partim cum molino dicto del Pas [...] a meridie cum camino quo itur barchinona» (MN 1600, f. 20, any 1601).

Barcelona, la carretera de

[tə kərə'terə ðə βərsə'tonə]

Recorre tota la línia de litoral, paral·lela a la via del tren. Des del mas del Camp, on començava l'antic terme de Tamarit, va resseguint les partides de Mas d'en Rabassa, Mas del Mèdol, l'Avenc, Mas d'en Grimau, Mas de Marquès, les Hortes i la Petxerina, a l'altre costat de la qual ja és terme d'Altafulla.

«part ab la carretera de Barcelona que passa per terras de dita masia [den Grimau o de Timoti]» (*Capb.* 1831, f. 438, any 1832); «partida llamada Mas den Jover [...] linda [...] con la carretera de Barcelona» (MN 1887, f. 2793, any 1887); «partida denominada del Avent [...] linda con la carretera que de esta ciudad se dirige a Barcelona» (MN 1888, f. 356-356v, any 1888).

Barenys

«Maria Grau Barenys» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 7).

Barquera

V. *Mas de la B.*

Barquera, la

[tə βər'kerə]

Una partida de terra on hi ha el mas del mateix nom. La integren tres comellars, a ponent de la carretera del Catllar, a la vora el mas de l'Hereuet, entre el mas de la Pubilla i l'autopista.

«Partida de la Barquera» (Pergamins, 29.9.1568); «pro quandam petia terre vocata Barquera» i «prope caminum del Callar vocata vulgo la Barquera» (MN 1633, f. 119v, 10.5.1634, i f. 125, 10.5.1634); «por razon de una Barquera» (*Hipot.* 1775, f. 353v, any 1775); «la Torreta de la teularia que es Barquera» i «pesa de terra també anomenada la Barquera en la partida de la Coma» (Capb. 1832, f. 15v, any 1832); «al terme de Molnas y en la partida dita del Mas de la Janeta o de la Barquera» (MN 1845, f. 121, any 1846).

Barquera, el camí de la

[ət kə'mi ðə tə βər'kerə]

Dels costers de l'Hereuet, sortia aquest camí que anava cap a la partida d'on prenia el nom; passava per la vinya del Peret de Lluís.

Barquera, el comellar de la

[ət kumə'la ðə tə βər'kerə]

En són tres que acaben vora el mas de la Pubilla. Un, el pròpiament dit *de la Barquera*; un altre, el *de Lluís*, i un tercer, el *de Marimon*.

Barquera, el mas de la

[ət 'maz ðə tə βər'kerə]

Aterrat. Tenia dues alçades i un corral darrere. Situada dins la partida d'on pren el nom. Per a alguns, la finca ha estat també coneguda darrerament per la *vinya del Marimon*.

barraca

V. *Alabat, Anton Tona, Bóta¹, Castell, Ceba, Elies, «Fermín», Maginet de la Carn, Manel Roig, Mas d'en Ponç, Mosso, Parada del Cirerer, Pau de la Son, Pau de Tablado, Paulí, Pebrots, Rita, Rito, Roio, Vinyaters.*

Barraca, la parada de la

[tə pə'radə ðə tə βə'rakə]

Pertanyia al Mas d'en Sorder, i era un bocí de terra dins les Quatre Parades dita també la *parada dels Moscatells*. Una altra en terres del Mas Vell, on hi havia una barraca de pedra seca.

Barraca dels Pebrots, el camí de la [ət kə'mi ðə tə βə'rakə ðəts pə'βrɔts]

Dins la hisenda del mas de Cosidor, passa pel de Sorder i per la barraca que li dóna nom i continua cap als Pedregalets i Ardenya. La barraca era de pedra seca.

Barraca dels Pebrots, el comellar de la [ət kumə'la ðə tə βə'rakə ðəts pə'βrɔts]

A la partida del Mas de Cosidor, passa pel Mèdol i mor al torrent de la Móra. Hi ha unes torres de l'electricitat.

Barraca dels Pebrots, el fondo de la [ət 'fɔndu ðə tə βə'rakə ðəts pə'βrɔts]

Vora la barraca que li dóna nom. Amb aquest genèric es vol indicar la part més fonda d'un comellar on s'hi planta.

Barraca dels Vinyaters, la parada de la [tə pə'raðə ðə tə βə'rakə ðətz βiŋə'tes]

És un tros de terra pinyolenca, plantada de ceps cartoixans i xarel·lo; pertany al Mas de la Creu, a la Planota. Recollit també amb el topònim simplificat: *la parada dels Vinyaters*. Hi ha una cisterna.

Barral

«testes Guilelmus Barral» i «Guilelmus Barral presbiter Sti. Jacobi de Tamarito» (MN 1332, f. IX, XIII, XIX i XXIII, i f. XV).

Barranc a Tarragona, el camí del

«Camino del Barranc a Tarragona» (*Plànol Tamarit*).

El plànol el marca entre el començament del camí del Catllar, que arrenca de la carretera de Barcelona, i el poble de Ferran. Deu correspondre al que ara en diuen *camí del Cruel*.

Barraques dels Pescadors, les

«in barraca vulgo dita dels Pescadors» (*Òbits* 1622, 8.4.1653).

Barrinades, les [təz βəri'naðəs]

Era una pedrera a la mateixa roca de la punta de llevant de la Móra; no s'explo-
ta perquè la pedra era dolenta.

Barrios

«Andres Barrios Garzón» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Barrufet

«Franciscus Barrufet piscator artis castris de Tamarito» (MN 1507, f. 42, 15.3.1518).

Barses

«Gabriel Barses» (*Òbits* 1622, any 1623).

bassa

V. *Mas de la Creu, Mèdol, Molí, Molí del Pas*.

Bassa¹

V. *Collets de la B., Comellar de la B., Parany dels Collets de la B.*

Bassa²

«Joanni Bassa» (*Òbits* 1622, 31.1.1623).

Bassa, la

«juxta portam del Sitjar [...] in hoc putim seu bassim de Tamarit» (MN 1566, f. 135, 12.2.1577).

Bassa, el comellar de la

[ət kumə'ɫa ðə tə 'βasə]

A la partida de Mas de Maneguet. Tot hi era roca i, quan plovia, s'hi embassava l'aigua.

Bassa, la parada de la

[tə pə'radə ðə tə 'βasə]

Tros de terra vora el mas de Pastoret; hi havia una bassa, arran de terra, que s'omplia d'aigua de pluja. Una altra al mas de la Creu, sota la qual comença i acaba a l'Obaga.

Bassa, el tros de la

«lo tros de la Bassa» (MN 1566, f. 79v, 29.4.1571); «un tros de terra de la orta de Tamarit dit lo tros de la Bassa» (MN 1594b, 25.10.1599).

Bassa Closa, la

[tə 'βasə 'ktɔzə]

Partida de terra pertanyent al Catllar, al límit amb Tamarit. Fa una fondalada, un clot. Segons alguns informadors, és dins la partida de Mas d'Enric. Era utilitzada per camp de tir quan hi havia els militars.

«en lo terme de Molnas y partida la Bassa Closa que afronta [...] a ponent part en lo terme de Tarragona» i «partida nomenada la Bassa Closa» (Capb. 1832, f. 23v i 41); «sita a la partida de la Basa Closa [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 139).

Bassa Closa, els alts de la [ətʰ 'atʰ ðə tə 'βasə 'ktɔzə]

A la partió entre el Mas d'Enric i el Mas de Rafel, s'alça una muntanya amb un pi ver al capdamunt; a Tarragona és coneguda per *els alts de la Bassa Closa*. En el *Nomenclàtor* (p. 954), s'anota (176 m d'altitud), al nord de l'autopista, a ponent del mas de la Creu.

Bassa Closa, el camí de la [ət kə'mi ðə tə 'βasə 'ktɔzə]

És el *camí de Mas d'Enric*.

Bassa Closa, el comellar de la [ət kumə'la ðə tə 'βasə 'ktɔzə]

Ve de la partida d'on rep el nom, passa per la Qüestió i enfila cap al mas de Ponç. Conegut també per *el comellar Gran*.

Bassetes, les [təz βə'setəs]

Indret rocallós on s'entolla l'aigua quan plou; d'ací el nom. Dins la partida del Mas de la Creu, vora del mateix mas; hi ha una cisterna. Es repeteix la denominació a Ferran, aplicada a una roca plana amb alguns forats que recollien l'aigua de la pluja; entre el fondo de la Masieta i la Guardiola.

Bassetes, el camí de les [ət kə'mi ðə təz βə'setəs]

Camí estret que va des de la porta del corral del mas de la Creu fins al punt d'on pren el nom. A partir d'aquí continua i rep diferents noms: *el camí de Mas d'Enric* o *el camí de la Bassa Closa*.

Bassot, el [ət βə'sɔt]

Recollia l'aigua del camí, davant la parada Gran del mas d'en Sorder.

Bast

«Joan Bast» (*Fog.* 1497, de Tamarit).

Batalla

«Maria Pallares Batalla» i «Concepcion Batalla y Bertran» (*Padró* 1859, any 1877).

Batet

«Francisca Batet Pié» (*Padró* 1894); «José Vendrell Batet», «Ramón Batet Dalmau» i «Dolores Batet Saumell» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 24; 2a, 25, i 2a, 24).

Batges

V. *Bages*.

Batlle

«Raymundus Batle presbiter serviens capellam sti. Jacobi de Tamarito» (MN 1332, f. 1v); «Arnaldus pater Raymundi», «Barnardus Batle avunculus Raymundi Batle» i «Raymundus Batle habitator in quadra alodiali sti Jacobi de Tamarito» (MN 1373, f. 30 i 30v); «Petrus Batle filius Petri Batle» i «Elisendis uxor Petri Batle» (*Capb.* 1412, f. 24); «m^o Bernat Balle rector de la sglesia de Tamarit» (MN 1521, f. 76, dubtós); «Joannes Balle» i «Baptiste Balle» (*Òbits* 1622, 10.3.1626 i 12.9.1631); «Batista Balle agricola» (MN 1633, f. 54v, 18.10.1633); «Francesch Batlle» i «Bernat Batlle, mestre de casas» (*LIM* 47, f. 15v i 21v, any 1835).

Batlle Roig, el

«viña dita lo Batlle Roig en lo terme de Tamarit» (MN 1798, f. 172 i 172v, any 1798).

Beata Maria

«Eularia Beate Marie de Tamarit» (MN 1633, f. 103v).

És la llatinització del cognom *Santamaria*.

Becer

«terminatur cum Guilelmus Becer» i «Bezcer habitator de Tamarito» (MN 1332, f. xxvii, xxviii i xxix, i f. 36v).

Becs, cala de

[¹kaɫə ðə 'βeks]

És entre la roca Plana i la punta de la Móra. Segons els pescadors, el nom li ve del fet que consideren que la punta de la Móra és un bec. La gent de terra també en diu la *platja de Mas d'en Grimau*.

Beler

«Andreas de Beler» (MN 1332, f. 20).

Bellac

«Petrus Beylach iuratus castri de Tamarito» i «Gualda de Beylacha castri de Tamarito» (MN 1332, f. 8v i 12v); «fa Pere Baylachs» (MN 1521, f. 68v (?), copiant un MN de 1351); «Jacobus Beylach confrontatur cum hospicio» (MN 1368, f. 28); «Jacobus Beylac frater Berengarii Beylach», «Berengarius Beylach presbiter comensis Terracone» i «Elicsendis uxor quondam Jacobi Bellach» (MN 1373, f. 1, 29v, 37, 43 i 46); «Guilelmus Beylach presbiter» (MN 1381, paper solt); «Hospicio cum suo ovili quod fuit Berengarii Bellach» (MN 1385, f. 84).

L'ortografia vacilla entre *Baylach*, *Baylachs*, *Bellach*, *Beylach*, *Beyllach* i, en femení, *Beylacha*. Considerem que *Beydarch* obeeix a una desviació de l'escrivà. La presència d'aquest cognom es concentra en una cinquantena d'anys del segle XIV. Les anotacions amb el prenom Jaume són les més abundants. Només Gualda per prenom femení.

Bellena

«Guilme Beylena», «testes Petrus Beylena», «Arnaldus Belena» i «afrontatur cum Beylena» (MN 1332, f. 10, 12v, 20 i 1v).

Beller

«Michel Angel Beller» (*Òbits* 1622, 13.3.1653).

Bellet

«concedimus vobis Bernardo Bellet et Paula coniugibus in Tamarit» i «Signa Bernardi Bellet» (MN 1566, f. 77, 19.1.1571, i f. 78, 29.4.1571).

Bellmunt

«Joseph Jove y Bellmunt» (Capb. 1832, f. 405, any 1832).

Bellver

«testes Petrus Belver de Tamarito», «Guilelmus Belver de Tamarito», «Paula Poncet uxor A. Belver» i «testes Poncius Velver» (MN 1479, f. 14, 50v i 3); «Jaume Bellver» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Caterine filie Jacobi Bellver omnes castri de Tamarito» i «filie Johannis Belver q^o» (MN 1507, f. 40v, 1.1.1518, i f. 150); «Petrus Bellver agricola [...] loci de Ferran» (MN 1566, f. 136v, 12.2.1577); «Bernardi Belleve» (*Òbits* 1622, 28.4.1660); «Josepi Vellver, pages del terme de Tamarit, habitant al Mas del Medol» (*LIM* 47, f. 41, any 1688); «Jacobo Ballver, agricola masii dicti de la Creu termini predicta villa Tamariti» (MN 1703, doc. 405, 12.10.1710); «Angela Bellver viuda del lloch de Ferran» (MN 1712, escriptura 80, any 1713); «Josephus Bellver agricola loci de Ferran» (MN 1729,

doc. 16); «Daniel Ballbé sens dents [...] nat 23 gener 1774» (*Naixements* 1774, f. 1); «Joseph Ballve, pages del mas de la Creu» (MN 1785, f. 139, any 1789); «Pau Vellve, pages del Lloch del Molnás» (MN 1797, f. 60); «Josep Bellvé, pages del lloch de Tamarit» (MN 1798, f. 74, any 1798); «Vallve, Jaume» (*Compli.* 1810, f. 1v); «Theresa Vallvé» (*BapR* 2, f. 55, any 1823), «Sibina Ballvé y Ballvé, viuda de Joan Ballvé, habitan en lo mas dit de la Creu el terme de Tamarit» i «Joseph Ballbe y Argilaga, pages del lloch del Molnás» (Capb. 1832, f. 22, any 1832); «Jayme Vallvé» (*Amill.* 1855); «Modesto Vallvé, farmaceutico» (*BapR* 6, f. 295, any 1890); «Elisabet Bellver de Tamarit» (*LIM* 47, f. 18v, any 1835); «Joseph Bellver pages de Ferran» (*LIM* 47, f. 22v i 24, any 1835).

Les variants ortogràfiques són *Ballbé*, *Ballve*, *Ballvé*, *Ballver*, *Bellve*, *Belver*, *Bellver*, *Vallvé* i *Vellve*. És un exemple de l'evolució de *Bellver* fins a *Vallvé* i *Vellve*. El prenom predominant és Jaume. *Sensedents* ha sortit per renom. Pagès i pescador per oficis. Entre les dones hem vist Àngela, Caterina, Elisabet, Maria, Rosa i Sibina.

Bellver, cal [ˈkaʎ βəʎˈβɛ]

A la plaça del Castell, de Ferran.

Bellver, el mas de

«cum Joseph Bellver del Manso Bellvé» [citat a les confrontacions d'un tros del Monnars] (*Hipot.* 1769, lligall núm. 53, f. 1v, any 1769); «Mas de Vallvé» (*Compli.* 1810, f. 6).

Benaca

«Antonia Banaca» (*Compli.* 1810, f. 7).

Feminització de *Benac*, que, tanmateix, no s'ha localitzat.

Benages

«Juan Benaiges Montagut» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 25).

Berber

V. *Barber*.

Berenguer

«Joan Barenquer tots habitants en lo Molnás» (MN 1633, f. 185v, 4.2.1635).

Berga

«en Berga (sense casa)» (*Fog.* 1497, de Tamarit).

Bergua

«Petrus Bergua» (*Capb. 1412*, f. 31v).

Tot i que *Bergua* és cognom conegut, podem sospitar que l'amanuense hauria pogut escriure *Berga* en lloc de *Bergua*; o a la inversa: *Bergua* en lloc de *Berga* de l'entrada precedent.

Bergueta

«Petrus Bergueta» (*Capb. 1412*, f. 14 i 37v); «Guillermus Bergueta» (MN 1594b).

Probable hipocorístic de *Berga*.

Bermaño

«Antonio Bermaño Mur» i «Ana Bermeña Sepiña» (*Padró 1894*).

Bernat

«Pedro Bernat Calvo» (*Padró 1859*, any 1930, 2a, 42).

Bertomeu

«Joan Bartomeu» (*Òbits 1622*, any 1665).

Bertomeu, la parada del

[tə pə'radə dət βərtu'mew]

Vinya situada darrere el mas d'en Cosidor, al qual pertanyia. Vora la parada del Nas.

Bertran

«testes Romeus Bertran» (MN 1332, f. xxvii); «Joannes Bartran» i «Pere Bertran» (*Òbits 1622*, 24.12.1628 i any 1785); «Concepcion Batalla y Bertran» i «Ana Bertran Bisbal» (*Padró 1859*, any 1877 i 1894); «Maria Bertran Mercadé» i «Sebastian Novell Bertran» (*Padró 1894*); «Esperanza Bertran Solé» (*Padró 1859*, any 1930, 2a, 17).

Pere Bertran va ser convocat a la plaça del Castell, junt amb altres representants de Ferran, a prestar sagrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus, el 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999).

Bertrana, el tros de la

[ət 'trɔz də tə βər'tranə]

Peça de terra, a les Costes, terme de Tamarit. Confronta amb diversos individus.

«Lo tros de la Bertrana» (Pergamins, 27.10.1562, i *LIM 47*, f. 10, any 1835).

Bertrandi

«Raymundus Bertrandi» (MN 1332, f. 17v); «Jacobus Bertrandi rector et notarius ecclesie Tamarito» (MN 1381, f. 32v, 33, 33v i 43v).

Besora

«Guilelmus de Besora» (MN 1332, f. 24v); «Elicsendis et Maria filiae Bernardi Besora» (MN 1368, f. 103v).

Biarnès, el

«Joannes Llorens alias lo Biarnes» (MN 1594a, f. 129, any 1597).

Bigues

«et Ciprianus Bigues omnes de Tamarito» (MN 1518, f. 218v, 5.10.1550).

Biosca

«Francisca Sole Biosca» (*Padró* 1894).

Bisbal

«Ana Bertran Bisbal» (*Padró* 1859, any 1894).

Blader

«Johannes Blader» (MN 1332, f. 8v i 20).

Blai

«Petrus Blay manumissor» (MN 1479, f. 16 i 17); «per altra part ab Jaume Blay» (MN 1501, f. 15); «mitjorn ab na Blaya» (MN 1507, f. 169v, 28.10.1526).

Blanc

«Guillelmus Blanch», «Arnaldus Blanch» i «Petrus Blanch» (MN 1332, f. 6v, 20v i 24v); «Geraldus Blanch» (MN 1368, f. 38v); «Gueraldus Blanch curator molendini» (MN 1373, f. 13v); «Petrus Blanch testes» (MN 1373, f. 18v i 32); «Bonanatus Blanch quondam de Tamarito» i «Guillemona uxor quondam Boneti Blanc quondam» (MN 1385, f. 95v, i f. 95v, 96v i 97); «Anthonius Blanch presbiter beneficiatus in ecclesia parochiali castri de Tamarito» (MN 1507, f. 58, 13.7.1519); «Antoni Blanch rabada» (*Òbits* 1622, any 1666); «Teresa Blanch, natural de Tamarit» (*BapR* 6, f. 35, any 1875); «Josefa Blanch Ballesté» (*Padró* 1894); «Joaquin Virgili Blanch» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 1).

Hem vist abundància de prenomes masculins, sense que cap hi predomini. Les dones que hem anotat són Elisenda, Francisca, Guillemona, Josepa, Saura i Teresa.

Blanc del Mas d'en Cosidor, l'arbre [ˈt̪aβrə ˈβt̪aŋ ðəl ˈmaz ðəŋ kuziˈðo]
Pollancre que donà nom a una parada del mas.

Blanca, la casa [t̪ə ˈkazə ˈβlaŋkə]
És una casa habitada, al bell mig d'una finca bastant gran. Toca a la carretera de Barcelona, a l'altre cantó del tomb del Mariner. La terra és horta i reguen del rec de Puigbover.

Blanco, la caseta del [t̪ə kəˈzetə ðət ˈβlaŋku]
A la pedrera del mateix nom.

Blanco, la pedrera del [t̪ə pəˈðrɛrə ðət ˈβlaŋku]
Nom relativament modern de la *pedrera de Pansó*.

Blasco

«Jacobi Blasco» (*Òbits* 1622, 4.2.1623).

Blasi

«testibus [...] et Bernardo Blasio» (MN 1507, f. 19v, 8.8.1508); «Pau Blasi Bove» (*Òbits* 1622, any 1785).

Bo

«Bertran Bo» (MN 1594b, 19.12.1595).

Bo, el

«Joan Marlés dit lo bo» (*Naixements* 1774, f. 2, 19.3.1779).

Bofarull

«Juan Zaragoza Bofarull [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1891).

Bogar

«Gratianus Bogar, piscator» (*Òbits* 1622, 13.1.1622).

Bogatell, el mas de

És la retolació que en el *Plànol Tamarit* s'aplica al *mas de Puiggatell*.

Boldó

«Vin[cent] Boldo pescadors tots de Tamarit» (MN 1633, f. 54v, 18.10.1633).

Bòlit, el clot del

[ət 'kɫəd dət 'βɔlit]

Terra enfusa vora la cala de Beccs, però una mica terra endins. També se'n diu *el clot de l'Oli*.

Bombardera, el pati de la

«villa de Tamaritt in parte vocata la vila closa, afrontatur parte ante cum vico quo itur ad castrum Domini Archapiscopi ab uno latere [...] cum lo pati de la Bombardera» (MN 1615, f. 65, any 1615); «otro patio en el mismo pueblo [Tamarit] conocido por la Bombardera» (MN 1887, f. 2792v, any 1887).

Bombes, l'hort de les

[ˈtɔr ðə tɔz 'βombəs]

La primera fita figurava en l'Hort de les Bombes, propi d'Antoni de Martí, per revisar els límits entre els termes d'Altafulla i Tamarit. L'operació s'efectuà el dia 31 d'octubre de 1799 sota la supervisió del batlle d'Altafulla, Ramon Grau, i dels dos batlles de Tamarit (el de l'arquebisbe i el del marquès) i amb la presència, com a testimonis, de Salvador Virgili, pagès d'Altafulla, i de Ramon Oliver, pagès de Tamarit (Rovira, 2002). Amb el nom de *mas de les Bombes* consta a *Plànol Tamarit*, al terme d'Altafulla, tocant a mar, sota l'Estació. Segons els nostres informadors, el terreny és repartit entre els dos termes veïns: Altafulla i Tamarit. Hi havia una casa amb un gran hort. La seva portalada servia d'enfilall als pescadors.

Bonacausa

«Juan Bona causa pescador tots habitants en Tamarit (MN 1603, f. 59, any 1608).

Bonada

«a la viuda Bonada» (MN 1565, f. 228).

Bonadal

«confrontatur cum Jacme Bonadal» (MN 1332, f. 28).

Bonanat

«Johannes Bonanat», «Jacobus Bonanat», «Signum mei Elodii Bonanat» i «Antonius Bonanat agricola» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539; f. 121v, 9.3.1548, i f. 67, 28.9.1549); «Pere Bonanat» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Signa Petri Bonanat» (MN 1594b, 21.4.1605).

Pere és el prenom que hem vist més vegades. Només hem trobat el femení Caterina.

Bonastre, cal [ˈkaʎ βuˈnastrə]

És una casa del carrer de Pau Segur, de Ferran.

Bonaastro

«Juan Argilaguet Bonaastro» (*Amill.* 1855).

És un renom.

Bonet

«Durone uxor Içach Bonet, judeus dicti castrì» (MN 1381, f. 1v i 2v); «testes [...] Franciscus Bonet» (MN 1507, f. 36v, 16.9.1508); «Joannis Bonet» (MN 1518, f. 47v, 25.8.1542); «Franciscus Bonet piscator Tamariti» i «et Jacobus Bonet sastre» (MN 1633, f. 107v, 7.4.1634, i f. 109, 16.4.1634); «Emilia Marti Bonet» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 43).

Bonjorn

«Bonjorn, Theresa» (*Compli.* 1810, f. 3).

Boquer

«Petronilla Boquer» i «Laurentius Boquer presbiter» (*Òbits* 1622, any 1653 i 9.5.1666).

Bordell

«na Bordella de dicto loco de Tamarito» (MN 1332, f. xxiv); «Petrus Bordell de Tamarito» (MN 1368, f. 74, 75v, 90, 92v i 99); «Petrus Bordel iuratus» (MN 1373, f. 13, 27 i 47); «Ferrarius Bordell» (*Capb.* 1412, f. 27).

Borera

«Johanna Borera» (MN 1469, f. 24, índex).

Borges

V. *Lodrigo de B.*

Boronades, l'alzina de les [tətˈzina ðə ləz βruˈnaðəs]

És al mas de Rafel. A l'entorn, bancs fets d'obra on hi ha l'alzina les arrels de la qual van rebentar. Dues persones amb els braços oberts no abasten la soca. Al cos-

tat hi passa un camí que va a les puntes del mas de Salort i Cocons i mor al camí vell del Catllar.

Boronat

«olfeciner en Pere Boronat de la vila de Tamarit» (MN 1565); «Pere Boronat» (*LIM* 47, f. 10, any 1835), «Antonio Boronat Sumoy» (*Amill.* 1855); «Gabriel Buronat Garcia» (*Padró* 1859, any 1877); «Maria Vallvé Boronat», «Jose Rubinat Boronat» i «José Boronat Segú» (*Padró* 1894); «Maria Boronat Marqués» i «Felisa Boronat Rull» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 20, i 2a, 34).

Sumoi és renom de Boronat.

Borràs

«Arnaldo Borrás», «Guillem Borrás» i «Bernardus Borrás» (MN 1332, f. 20; f. 8v i 20, i f. xxii); «Monserratus Borrás» (MN 1594b); «Juan Borrás Teixido» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 19).

Borrassa, el tros de la

[ət 'troz ðə tə βu'rasə]

A la banda est de la carretera de la Riera, al límit del terme. Un altre tros dit igual és situat al camí de Mas d'en Jover, afronta amb el tros del Cristino. Era terra d'avellaners.

Borrell

«testes Guilelmus Borrell presbiter» (MN 1332, f. iiiiv); «Gabriel Borrell» (*Òbits* 1622, any 1656).

Borrull

«Petrus Borul castri de Tamarito» (MN 1507, f. 9); «Antoni Borrull, pastor» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Francisca Borrull Serrà» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 25).

Borrut

«Guillem Borrut» (*Capb.* 1412, f. 38 i 40v); «Guiamó Burrut» (*Fog.* 1414); «Guimó Burrut» (*Fog.* 1414, p. 601); «Marcho Burut», «Petrus Burut» i «Anthonius Burut et eius uxor Blanquina» (MN 1469, f. 4 i 12; f. 4, i f. 4 i 4v); «Michelis Borut filius», «Aldonsa et Isabel Borut filiae Petrus Borut», «Johannes, Guilelmus et Marchus Vorut filii M. Borut», «Violant et Francisca Borut filiae Eulalia et Jacobi Borut» i «Eulalia Borut uxor Jacobi Borut» (MN 1479, f. 20, 46, 49v i 4v); «Marg Borrut» (MN 1521, f. 76, transcripció d'un document de 15.1.1484); «Jacobus Borrut» (*Capb.* 1495, f. 1, 1495); «Miquel Borut» (*Capb.* 1495, 12.10.1497); «Jaume Barut [*sic*]», «Guillem Borut [*sic*]» i «Miquel Borut [*sic*]» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Miqell Borut com a procurador del espitall de

dit loch de Tamarit» (MN 1501); «Aldunom [?] uxor que fui Francisci Borut» (MN 1507, f. 113v); «Johannes Borrut» (MN 1517, última desembre, any 1509); «e Monsa[rat] Borut» i «Bernardu Borut» (MN 1507, f. 150v, 24.6.1525, i f. 152, 20.7.1526); «Petrus Borut [...] vulgo dicto dels Grasetes» (MN 1518, f. 97v-98, 2.8.1546); «Antoni Borrut, pescador», «Bertomeu Borrut», «Francesc Burrut» i «Miquel Burrut» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Testes [...] Bartholomeus Borrut» i «de na Miquela Vorruda» (MN 1566, f. 8v, 29.7.1565, i f. 93); «Elisabet Borruda» (MN 1594b, 5.9.1578); «Antoni Borrut vulgo dit lo povill» (MN 1633, f. 403, any 1636); «Anton Borrut dit lo Pobill» i «Francisco Borrut, pescador de Tamarit» (*LIM* 47, f. 15v, any 1835, i f. 9v, any 1835).

S'ha vist *Barrut*, *Borut*, *Borrut*, *Burrut* i *Vorruda* per variants ortogràfiques. Els prenomes anotats més vegades són Miquel, Pere i Antoni, per ordre de freqüències. Amb més poca insistència, Francesc i Montserrat. Miquel era procurador de l'hospital. Pagès, patró i pescador són els oficis anotats. I dos renoms: *dels Grasetes* i *Pubill*. Els prenomes femenins observats són Aldonsa, Caterina, Elisabet, Eulàlia, Joana, Maria, Miquela, Paula i Violant. I un prenom estrany, *Aldunom*.

bosc

V. *Comellar*, *Marquesa*, *Mas d'en Grimau*, *Segur*, *Torrent*, *Xabec*.

Bosc

«Guilelmus Bosch testes» (MN 1373, f. 32); «Guilelmus Bosch» (MN 1381, f. 44v i 46v); «Johan Bosch» (*Capb.* 1495, 14.10.1497); «Johannes Bosch alias Sanseloni» (MN 1501, f. 4v); «cum Salvatore Bosch alias Sanctsaloni» (MN 1518, f. 153v, 11.10.1549); «Mateu Bosch» (*Òbits* 1622, 8.9.1637).

Bosquet

«Arnau Busquet» (MN 1332, f. 8v); «cum trocio Guillermi Bosquet a la Guardia» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «Joannes Busquets dicte quadre del Molnas» (MN 1566, f. 4, 7.8.1564); «Jacobus Busquet piscator castri Tamariti» i «Gaspar Busquet [...] habitants en lo Molnas» (MN 1633, f. 54v, 18.10.1633, i f. 185v, 4.2.1635); «Tecla Busquets y Magriña» (MN 1703, doc. 168, 13.6.1705).

Hem reunit *Bosquet*, *Busquet* i *Busquets*.

Bosquets de Tarragona, els [əʎz βus'kedz də tərə'ɣonə]

Devia ser la zona que ara és coneguda per *els Boscos de Tarragona*.

Bosquets de Tarragona, el camí dels [əʎ kə'mi dəʎz βus'kedz də tərə'ɣonə]

S'iniciava al mas de la Creu i enfilava cap al punt d'on pren el nom. D'altres indiquen que era el que des de Mas d'Enric conduïa fins a la Barquera.

bóta

V. *Estevet de Pomerol, Furó*.

Bóta, la¹

És una barraca de caçadors. Té una forma més o menys cilíndrica i el nom és pres, per analogia, de la bóta de fusta per a contenir líquids.

«caseta vulgarment nomenada la Bota, contigua al mateix parany situat en lo terme de Molnas y partida dels Colls Majors» i «que serveix de parany per casar ausells a coll ab una caseta vulgo Bota [...] en lo referit terme de Molnas y partida dels Collets» (Capb. 1832, f. 37 i 50, any 1833).

Bóta, la²

[tə 'βotə]

Partida de terra entre la carretera i la platja Llarga. Hi havia una bóta o caseta per als caçadors de parany. En deien *la bóta del Furó*.

Botí

«Petrus Boti» i «uxor Petri Boti» (MN 1410, f. 55).

botiga

V. *Cases, Roig, Sal*.

Botiga

«Domum vocatam boticham situata iuxta hospicium meum» (MN 1368, f. 64v); «cum botiga dicte ville [...] cum stagno» (MN 1521, f. 47v, 23.3.1562).

A tots els llocs de pescadors, les botigues —algun cop dites *botigues de mar*— són petits magatzems, a la platja, per a guardar els ormeigs.

Botigues, el camí de les

«Cami de les Botigues» (Pergamins, 22.2.1515); «cum via publica qua itur a les boticas» (MN 1507, f. 68, 18.5.1520).

botiguetes

V. *Mar*.

Bou

«Nicolas Bou Tamborero» (*Padró* 1894).

Bous, la cova dels

[tə 'kəβə ðətʒ 'βəws]

Vora el castell de Tamarit, és una cova rebaixada a la roca, d'estructura quadrada, on, segons la veu popular, deixaven els bous que es feien servir per treure les barques de mar. A la vora hi havia hagut una pedrera innominada.

Bover¹

«Michaelis Bover» i «Joanne Bover hostalerio» (MN 1565, f. 284, 10.9.1524, i 24.12.1582); «Monserratus Bover» (MN 1566, f. 131v, 24.11.1575); «Jacobus Bover piscator» (MN 1633, f. 75, 3.2.1634, i f. 129v, 25.5.1634); «Isidro Bove» (*Òbits* 1622, any 1785).

Bover²

«Francisco Salvat Bove del mas Mercade» (*Naixements* 1774, f. 1, 15.7.1788).

Bove, de *Naixements* 1774, tant pot ser l'ofici com el renom. Però l'hem pres per renom.

Bovet

«Francisca Bovet y Salvat, viuda de Maurici Bovet, pages del Lloch de Ferran» (MN 1797, f. 483); «Joseph Bovet, pastor de Farran» (*BapR* 4, f. 1, any 1852).

Briansó

«Benet Briansó», ferrer, documentat el 1566 (Rovira, 2012, p. 125).

Brufau

«Antonia Marqués Brufau» (*Padró* 1894).

Brull

«Manuel Brull, pagés vuy habitant en lo Lloch de Ferran» (MN 1785, f. 96, any 1789); «Maria Brull Margalef» (*Padró* 1859, any 1933).

Brunet¹

«testes Bernardus Brunet» i «Guilelmus Brunet» (MN 1332, f. vi i 20, i f. 35v); «saurina filia Raymundi Bruneti et Elicsendis, soror Petri Bruneti» (MN 1368, f. 87, 98v, 104 i 104v); «Petrus Brunet de Tamarito» (MN 1410, f. 50); «Clara uxor Johannes Brunet» i «testes Jacobus Brunet de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 8 i 23); «Johan Brunet» (Fog. 1414, p. 601); «Maria Brunet filla Johannes Brunet» i «Micaelis Brunet de Tamarito» (MN 1469, f. 8, i f. 8 i 9); «Johanna Brunet uxor Johanni Brunet, quondam» i «Anthonius Brunet filius Johanni Brunet, quon-

dam» (MN 1479, f. 18 i 18v, i f. 18, 18v i 49); «Antoni Brunet» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Barthomeus Brunet [...] castri de Tamarito de la mar», «stabilio Michaeli Brunet pescatori ajusdem castri» (MN 1507, f. 24v, 26.8.1510, i f. 124, 23.11.1524); «Andreas Brunet» (MN 1521, f. 92); «Andreu Brunet» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Alionor Broneta» (MN 1565, f. [tapat], 1.10.1579); «Testes [...] Dominicus Brunet traginerius» (MN 1594b, 16.8.1600); Felip Brunet, llogat per fer guàrdia a la torre de la Móra, el 1656 (Rovira, 2012, p. 112).

Una sola variant: *Broneta*. Al segle XVI, dos prenomes destaquen per l'abundància d'anotacions: Antoni i Joan, seguits de Miquel. Com a oficis, s'han observat blanquer, pescador i traginer. S'han vist prenomes femenins: Clara, Elionor, Elisenda, Francesca, Mansília i Saurina. Per primer cop hem trobat escrit «Tamarito de la Mar».

Brunet²

«Miquaelis Cases vel Brunet» (MN 1469, f. 7 i 8).

Devia ser renom.

Buac

«Arnaldus Buach presbiter et locumtenens notarii publici» (MN 1373, f. 6, 20 i 44).

Buada¹

V. *Portal de B.*, *el carrer del*.

Buada²

«Testes [...] Petrus Buada habitator de Farran», «Franciscus Buada vir dicte Johane» i «Gasparus Buada nepoti meo» (MN 1507, f. 102v; f. 104, i f. 190v, 1.10.1529); «Casa de Francesch Buada» (*Llev.* 1609, f. 6).

El prenom anotat més vegades és Francesc. Hem vist els oficis de pagès i pescador. I càrrecs: batlle del senyor arquebisbe, batlle del castell i administrador de l'hospital. Només un nom de dona, Joana.

Buada, el mas de

«mansum dicti Francisci Buada» (MN 1594b, 20.10.1602).

Buada, el portal de

Rovira (1999, p. 69) parla del *portal de Boada*, que donava entrada a la Vila Closa, de Tamarit.

Budellera

V. *Platja de la B.*

Buera

«ad opus celebrando missas pro anima Joannis Buera» (MN 1633, f. 42v, 20.11.1633).

Buireu

«Juan Argilaguet Buireu» (*Padró* 1894).

Búnquers, els

[ətz 'βuŋkərs]

Van ser construïts durant la guerra de 1936-1939, a la muntanya de Sant Joan, no gaire distants de la caseta de Segur. Devien ser equipats amb armament i servien per a defensar la costa. El seu estat de conservació és lamentable perquè l'arbrat recupera el seu espai. Les parets són empastifades de grafit. N'hi ha un altre al rocam dessota el castell de Tamarit.

Burrut

V. *Borrut.*

Burulles

«Joan Burullas» (*Naixements* 1774, f. 2, 19.3.1779); «Pau Burullas, moso» (*Compli.* 1810, f. 5).

Businet

«Hyacinta Businet» (MN 1703, doc. 75, 20.11.1703).

Busquet

V. *Bosquet.*

Busquets

V. *Ferrer de B.*

ca, ca l', cal, ca la

V. *Alegret, Ambrosino, Andrea, Angeleta, Arcisa, Bellver, Bonastre, Cametes, Carbonell, Caseta de les Costes, Casot, Castell, «Ceferino», Ció, Cisa, David, Emília, Ermità, Esperança, Gassió, Gran, Joanpep, Josepet, Lluís, Madró, Magre, Malaca, Mercè, Monnars, Mosso, Negret, Nelo, Neus, Nyera, Pere-Ramon, Peret Mà, Perfecta, «Perico», Po, Quiquet, Roc, Roig, Sec, Secretari, Sorder, Xacó, Xorriu.*

Cabana, la [tə kə'βanə]

Partida de terra a l'extrem oriental del terme, a la vora esquerra del riu Gaià; limita amb la carretera de Barcelona, el terme d'Altafulla, la Petxerina, el camí de l'Estació i la via del tren. Hi havia un mas, no gaire lluny del mas de la Sinieta. *Classif. urb.* 1879, f. 69, ja indica que limita amb la via del tren, amb els camins de la Mar, del Vinyet, de la Mina, amb el riu Gaià, amb la carretera Reial, amb el terme d'Altafulla i amb la Mina.

«Partida de la Cabana» (*Classif. rust.* 1860, núm. 40).

Cabeça

«Maria March filla Anicida uxor Petri Cabeça» (MN 1410, f. 16v); «Bernardu Cabessa» (MN 1507, f. 8v).

Cabestany

«Joanne Cabestany», «Balthasari Cabestany notario publico dicte ecclesie» i «testament de Balthesar Cabestany [...] rector de la Iglesiai de la vila de Tamarit [...] natural del lloch de Belltall» (MN 1594b, 30.1.1594 i 28.7.1603).

Cabrit, el fondo del [ət 'fɔnduʎ kə'βrit]

Comellaret que va des de la muntanya de Sant Joan fins a mar. No està urbanitzat.

Cabrito

«Florencio Cabrito Sancho» (*Padró* 1859, any 1944).

Caçador

«Fransis Cassado etiam dicti Sado filius» (MN 1594b, 27.11.1605).

Caceres, les

«troceum terre campe [...] dictum les Casseres [...] in termino de Tamarit in parte dicta les Casseres» (MN 1597, f. 56v, any 1595).

Cadena

«Jacobus filius Bernardi Cadena et Agnes» (MN 1332, f. viii); «Geralde uxor J. Cadena» (MN 1368, f. 27); «Petrus Cadena habitator castri de Tamarito» (MN 1385, f. 99v); «Johanna uxor Petri Cadena», «Francesca filla Jacobi Cadena» i «Bernardus Petri de Tamarito cognato de P. Cadena» (MN 1410, f. 13 i 42; f. 44v i 46, i f. 12 i 36v); «Jacme Cadena de Tamarito», «F. Cadena de Tamarito»

i «Petrus Cadena filius Petri Cadena de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 14; f. 13v, 14, 15 i 38v, i f. 22); «Jachme Cadena» (*Fog.* 1414, p. 601).

Només n'hi ha notícia durant vuitanta anys. Jaume és el prenom predominant, seguit de Bernat. Els altres són minoritaris, com Periconus i Petrus. Jaume era jurat el 1368. Les dones eren Agnès, Geralda, Guillemona, Maria i Ramoneta.

Çaguardia

V. *Saguàrdia*.

cala

V. *Becs, Fonda, Jovera*.

Calaf

«Petrus Calaf de Tamarito» (MN 1479, f. 11); «Signa predictorum Petri Calaf Colome coniugam et Joannes Calaf» (MN 1566, f. 131, 24.11.1575); «Isidro Miracle Calaf» (*Padró* 1859, any 1944).

Calafat, el

«Joan Roig alias lo Calafat» (*Llev.* 1609, f. 15).

Calderer, la caseta del

[tə kə'zetə ðət kətðə're]

Petita construcció d'un sola planta, situada al límit amb la vinya de ca Madró.

Calderó

«e a n'en Pere Caldero» (MN 1501, f. 50); «Signum nostrum Eulianoris Calderona et Jacobi Caldero» (MN 1507, f. 163, 12.2.1527).

Caldes

«testes Bernardus Caldes de Tamarito» (MN 1368, f. 81); «Bernardus Caldes» (MN 1381, f. 44v i 47).

Calull

«Mateu Calull» (*Òbits* 1622, 17.7.1649).

Calvet

«vendimus vobis Monserrato Calvet loci de Tamarito» (MN 1566, f. s/n, després del 144); «Rosa Calbeta» (*Òbits* 1622, 13.2.1628); «Carmen Virgili Calvet» (*Padró* 1859, any 1944).

Calvó

«José Vendrell Calvó» i «Pedro Bernat Calvo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 24, i 2a, 42); «Maria Calbo Guardia» (*Padró* 1894).

Hem optat per *Calvó*, tot i que els forasterismes *Calbo* i *Calvo* també serien possibles al segle xx.

Cametes

V. *Casa C.*, *el camí de*.

Cametes, ca

[¹ka kə'metəs]

Terra del municipi de Tamarit; limita amb la partió del terme d'Altafulla (*Amill.* 1855).

Cametes, el camí de

[ət kə'mi ðə kə'metəs]

És un camí carreter. S'inicia a la carretera de Barcelona, travessa la via del tren i arriba al riu. Separa les partides de la Petxerina i la de la Cabana. Un ramal va a trobar el camí de la Sinieta. Segons unes altres persones, només rep aquest nom el recorregut que va des de la carretera de Barcelona fins al pont de la via del tren. Des d'aquest pont va al riu i segueix entremig dels dos càmtings i en diuen el *camí de les Hortes*.

Cametes, la sínia de

[tə 'siniə ðə kə'metəs]

Vora el camí de Cametes. Hi havia una casa vella.

camí

V. *Abeurador del Pontet*, *Altafulla*, *Altafulla al Mar*, *Alzineta*, *Ardenya*, *Barcelona*, *Barquera*, *Barraca dels Pebrots*, *Barranc a Tarragona*, *Bassa Closa*, *Bassetes*, *Bosquets de Tarragona*, *Botigues*, *Cametes*, *Càmtings*, *Capellana*, *Casa Cametes*, *Caseta de les Costes*, *Casot*, *Castell*, *Castell del Senyor Arquebisbe*, *Catllar*, *Cementiri*, *Clot del Mèdol*, *Clotada*, *Costes*, *Creu*, *Creueta*, *Cruel*, *Drassana*, *Drecera*, *Eres*, *Església*, *Estació*, *Ferran*, *Ferran a la Riera*, *Ferran a Tamarit*, *Ferran a Tarragona*, *Forcats*, *Forques*, *Gaià*, *General*, *Gran*, *Guàrdia*, *Guardiola*, *Horta*, *Hortes*, *Jovera*, *Mar*, *Mas d'en Clarà*, *Mas d'en Clarà a Mas de Toni*, *Mas d'en Cosidor*, *Mas d'en Crespi*, *Mas d'en Jover*, *Mas d'en Ponç*, *Mas d'en Sorder*, *Mas d'Enric*, *Mas de la Creu*, *Mas de la Pubilla*, *Mas de Maneguet*, *Mas de Marquès*, *Mas de Pastoret*, *Mas de Ponç*, *Mas de Puiggatell*, *Mas de Rafel*, *Mas del Mèdol*, *Mas Vell*, *Masieta*, *Mèdol a la Móra*, *Mig Horta*, *Mina*, *Mitja Horta*, *Molí*, *Molí del Pas*, *Monnars*, *Monnars a la Carretera Reial*, *Monnars a Tarragona*, *Móra*, *Móra al Mas Roig*, *Mur*, *Pallaresos*, *Pansó*, *Paret Blanca*, *Pedregalets*, *Pedreria*, *Platja*, *Platja de la Móra*, *Platja de Mar*,

Pontet, Portal de Tamarit al Camí Reial, Portal de Tamarit al Riu Gaià, Portal del Grau, Portal del Sitjar, Portal del Sitjar al Pontet, Portal Nou, Pou, Prat, Prat de la Móra, Públic, Puig, Puiggatell, Pujol Rodó, Quatre Parades, Que No Va Enlloc, Qüestió, Quintanes, Reial, Reial de Barcelona, Reial de Barcelona a Tarragona, Reial de Tarragona, Reial de Tarragona a Barcelona, Riera, Riera a Tarragona, Riu Gaià a Altafulla, Roca de Gaià, Roca Plana, Roques, Sant Joan, Sinieta, Tamarit, Tamarit a Altafulla, Tamarit a la Carretera Real, Tamarit a les Costes, Tamarit al Molí del Pas, Tàpia de l'Hort, Tarragona, Tarragona a Ardenya, Tarragona a Tamarit, Tarragona al Catllar, Torre de la Móra, Torredembarra, Torres d'en Jorba, Trull, Trull de n'Ermengol, Valls, Vell de Tarragona, Vell del Catllar, Vell del Mas de Vilar, Vell del Molí, Vinyassa, Vinyet.

Camí

V. *Mig C., l'estany de.*

Camí d'Altafulla

«in parte vocata Cami de Altafulla» (MN 1517, 3.8.1519).

Camí de Ferran, el

«Partida dita lo camí de Ferran. Terminava [...] a llevant ab lo camí que va de Tamarit a Ferrán» (*LIM* 47, f. 26, any 1795).

Camí de Ferran a Tamarit, el

«Partida del camí de Ferran a Tamarit» (*LIM* 43, f. 82, any 1795); «partida dita lo camí que va de Tamarit a Ferran [...] afronta ab lo camí que va de Tamarit a Ferran» (*LIM* 47, f. 29, any 1835).

Recollida la denominació de la partida amb el nom de les dues localitats en ordre invertit.

Camí de la Riera, el

«posesion sita al camino de la Riera [secà i regadiu]» (*Amill. 1855*, núm. 86).

Camí de Tamarit a Ferran, el

V. *Camí de Ferran a Tamarit.*

Camí del Mas, la paradeta del

[tə pərə'ðetə ðət kə'mi ðət 'mas]

Al mas de la Creu. Limita amb el camí del Mas i el comellar de Davant del Mas. Era plantada de vinya cartoixana.

Camí del Pas, el

«in termino dicti loci de Tamarit et in partita vocata lo cami del Pas terminata et confrontata ab oriente cum [...] reco majori vocato del moli» (MN 1750, f. 64, any 1751).

Camí Real, el

«vedat [...] dit lo vedat del prat de la Mora, a la partida del Camí Real en avall partint del Camí qui va del Medol al Mora» (MN 1729, f. 149, any 1732); «partida dita del camí Reial, prop del Molí. Terminava a llevant ab la asequia major del Moli» (LIM 47, f. 23v, any 1835).

V. t. *Horta del Camí Real*.

Camí Real de Tarragona a Barcelona, el

«en la partida dita lo cami Real ques va de Tarragona a Barcelona» (LIM 41, f. 48, any 1592).

caminet

V. *Mas d'en Grimau, Monnars*.

camp

V. *Avellaners, Parada Gran, Tir*.

Camp

V. *Mas del C*.

Camp, el

«sita a la partida del Camp [secà]» (*Amill*. 1855, núm. 141).

Camp, el mas del

[ət 'maz ðət 'kam]

Dins la partida del mateix nom. El mas, enrunat, és tocant a la falda dels Colls Majors, la finca queda a banda i banda de la carretera de Barcelona, a sol ponent de l'inici de la carretera del Catllar. Constava de planta baixa i un pis, cobert amb un terrat a més de corral, quadres, pou, etc. A tocar tenia un mas per als masovers. Podria haver format part de la partida dita *el Camp de les Figueres*, i que d'ací li vingués el nom. Hi havia aiguamolls a la banda de la via del tren i uns paranyes.

Camp de les Figueres, el

«partida dicha la parada de la Cinia o Camp de las Figueras» (*Hipot*. 1775, f. 401v, 11.12.1775, trasllat d'un document de 1771); «una casa [...] terme del Mulnas y partida dita lo Camp de las Figueras o Cova del Vilar [...] y partida

dita lo hort y Camp de las Figueras», «partida dita sota lo hort y Camp de las Figueras» i «qual terra vuy dia serveix per a fer rejolas y teulas en lo dit terme de Molnas y partida dita lo Camp de las Figueras o Cova del Vilar» (Capb. 1832, f. 7, any 1832).

Partida de terra recollida en una escriptura de 1943 —9 juliol; notari Luis Riera Aisa— quan parla de la finca de ca Sorder. Podria ser que compregués també el mas del Camp, amb el qual confronta la propietat de ca Sorder.

Camp de na Dalmava, el

«petiam terra sita in termino Tamariti in parte vulgariter dicta del Camp de na Dalmava» (MN 1703, doc. 405, 17.10.1710).

Probable feminització de *Dalmau*.

Camp Gran, el

«Otra sita al Camp Gran [regadiu i secà]» (*Amill. 1855*, núm. 134); «en el termino de Molnás agregado al de Tamarit y partida llamada Prat o Camps [*sic*] gran [...] lindante por oriente con los Paranys del Coll» (MN 1889, f. 296v, any 1889).

Camp Gran i Vilar, el

«en lo dit terme de Molnas y partida nomenada lo Camp Gran y Vilar que afronta ab els paranys dels Collets y el terme de Tarragona» i «terme del Molnas y partida dita del Vilar o lo Camp Gran [...] a solixent ab la carretera real que dirigeix de Barcelona a Tarragona» (Capb. 1832, f. 12 i 34, any 1832 i 1833).

Campaner

«a instancia de Thomas campaner» (M 1501, f. 25v, 7.6.1506).

El considerem cognom, tot i que no queda clar si es tracta d'un cognom, un renom o un ofici.

Campàs, el

«pessa de terra [...] en lo terme y quadra de Ferran nomenada lo Campàs» (Capb. 1832, f. 386v, any 1832).

Campdàsens

«Guilelmus Campdasens» (MN 1332, f. 8v i 20).

El cognom es devia generar a partir de la plana —amb castell i quadra— situada al sud-oest de Vallcarca, documentada en papers del segle XI (Muntaner, 1986,

p. 74). També hem anotat *Capdàsens*, que deu ser una reducció d'escrivà, al mateix segle.

Campet, el

«terra campa nomenada lo Campet [...] terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 15v, any 1832).

Càmpings, el camí dels [ət kə'mi ðəls 'kampiŋs]

És un camí nou de l'any 1921, fet pels veïns i que ara facilita l'entrada als càmpings des del tomb del Mariner, que era a la vella carretera de Barcelona.

Campos

«Teresa Ferré Campos» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 31).

canal

V. *Gaià, Móra*.

Canal

«trocium terre vocatum Canall situatum in termino de Farran» (MN 1368, f. 7).

Canaleta, el mas de la [ət 'maz ðə tə kənə'letə]

Entre l'estació d'Altafulla i el mas de l'Espina, a l'extrem oriental del terme.

Canals

«Guillemo Canals» (MN 1332, f. 8v); «Petro Canals et uxor vestre Elicsendis habitatores in termino de Tamarito» (MN 1368, f. 7, 7v i 8v); «testes Anthonius Canals» (MN 1410, f. 44); «Antonius Canals agricola ville de Tamarito et Monsarrada eius uxor» (MN 1566, f. 18v, 23.8.1565); «Thecla Canals» (*Òbits* 1622, 25.8.1631); «Rosalia Canals y Ibernt» (*Padró* 1859, any 1876); «José Llima Canals» (*Padró* 1894).

L'únic prenom que apareix diverses vegades és Pere, al segle XIV. L'únic ofici és *agrícola* i l'únic càrrec, jurat. Les dones es deien Elisenda, Montserrada, Rosalia i Tecla. Al segle XIX, Canals procedia de la mare.

Canela

«d'en Canella» (MN 1385, f. 98); «Paula Canela Funollera» (*Padró* 1894).

Canós i Canosa

«Francesch Canosa», «Francesch Canos» i «Maria Canos» (*Òbits* 1622, any 1665 i 1666).

Canset

«consedo vobis Joanni Canset et Iheronimo Canset eius filis agricultoribus castri de Tamaritto» (MN 1594*b*, 23.8.1594).

Cantó

«Maria Canto» (*Òbits* 1622, any 1785).

Canyelles

«Berengarius Canellis» (MN 1332, f. 3, 3*v*, 4, 8, 18*v*, 19*v*, 22*v*, 24, 27, 28, 30, 36, 37*v*, xx, xxiii, xxvi, xxvii i xxviii); «Raymundus Canellis» (MN 1332, f. 3*v*, 6*v*, 8*v*, 13, 19, 29, 37*v*, vii, viii, ix, xii, xiii, xv, xv, xvi, xviii, xix i xxvi); «Miquel de Canelles» (MN 1332, f. 33); «Ferrarius de Canyelles rectori ecclesie de Tamaritto» (MN 1332, f. 2*v* i 6); «Petrus Canyelles habitator de Farran» i «Elicsendis uxor Bartholomei Canyelles castri de Tamaritto» (MN 1368, f. 50*v* i 100*v*); «Bartolomeus Canyelles castri Tamaritto» (MN 1373, f. 15 i 32*v*); «Anthonius Canyelles cognatus M. Borut» (MN 1479, f. 46); «cum Paulo Canyellas» (MN 1507, f. 37*v*, 15.7.1511); «honorabilis Hantonio Canyelles agricultori castri ville de Tamaritto [...] in quadra de Farran» (MN 1518, f. 91); «los hereus den Canyelles» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Andreas Cainelles piscator» (MN 1594*b*, 5.12.1599); «Joan Canyelles escola de la dita vila» (MN 1729, doc. 16, 7.3.1729); «Buenaventura Cañellas Mallafrè» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 38).

Hem vist les variants *Cainelles*, *Canelles*, *Canellis*, *Canyellas*, *Canyellis*, *Cañellas* i, per probable lapsus d'escrivà, *Caelles*. Berengarius i Raymundus, seguits de Miquel, són els prenomes anotats més vegades al segle XIV. Al segle XVI, Antoni. Oficis de pagès i pescador. Càrrecs de batlle, rector i sagristà. Dues dones: Elisenda i Guillemona. Salvador Canyelles va ser convocat, amb altres representants de Farran, a la plaça del Castell, a prestar sagrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus, el 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999).

Cap del Terme, del

«Joannis Magrinya dicti del cap del terme» (*Capb.* 1559, f. 1, any 1559); «terris Joannis Magrinya capito termini de Tamarit» (MN 1633, f. 119); «manso capitis termini de Tamarit» (MN 1676, f. 30, any 1676).

Cap del Terme, el mas del

«cum quadra nobilis Honofri de Montoliu dicta dels Cocons, ab occidente cum terris dicte sua mansie del Cap del Terme» i «Joannes Magrinya, agricola, mansi vulgo dicto del Cap del Terme, termini et parrochie de Tamarit» (MN 1554, f. 105v, any 1558); «Francis Magrinya et Jacobo Magrinya fratribus agricolis mansi del Cap del Terme parrochie Tamaritti» (MN 1565, 6.8.1596).

Rovira (2012, p. 142) assenyala que és l'avui conegut per *mas d'en Grimau*.

Capdamunt, la parada del [tə pə'raðə ðət 'kabdə'mun]

Pertanyia al Mas d'en Jover. Era la situada més al nord.

Capdamunt de la Coma, el

«en la heretat dita del mas den Aluges, y partida nomenada lo Cap de munt de la Coma» (MN 1785, f. 157, any 1789).

Capdàsens

«testes Petrus Capdasens» (MN 1368, f. 13v i 14v).

V. t. *Campdàsens*, a la mateixa època.

Capdavall, la parada del [tə pə'raðə ðət 'kabdə'βaɫ]

A la partida de Mas d'en Jover. N'eren dues, i es distingien per un número ordinal.

Capdavall, la segona parada del [tə sə'γonə pə'raðə ðət 'kabdə'βaɫ]

Pertanyia al mas d'en Jover. Eren dues parades que per distingir-les aplicaven un adjectiu ordinal.

capella

V. *Monnars, Sant Jaume, Sant Sebastià*.

Capellana, la [tə kəpə'lanə]

Partida de terra, amb conreu de secà. Hi ha un tossal, dit igual, on s'explota una pedrera, al nord del nucli habitat de Ferran. Una bona part és al terme de la Riera. Hi ha dubtes respecte al bocí que pertany a Tamarit; no tothom està d'acord que en formi part.

«posesion a la Capellana en Ferran [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 49); «Partida de la Capellana [indica que limita amb el camí de Tarragona, i amb els termes de Tamarit i la Riera]» (*Classif. rust. 1860*, núm. 5), «en el propio termino mu-

nicipal del pueblo de Tamarit y partida nombrada la Capellana» (MN 1887, f. 2793v, any 1887).

Capellana, el camí de la [ət kə'mi ðə tə kəpə'lanə]

Arrenca del capdamunt del carrer de Pau Segur, de Ferran; al cantó de ponent, pren direcció cap al mas d'en Ponç i després cap a la Capellana.

Capellana, el fondo de la [ət 'fɔndu ðə tə kəpə'lanə]

Des del tossal que hi ha a la partida d'on pren el nom, es dirigeix cap a la pedrera i vora el poble de Ferran continua per la carretera fins a arribar a la de Barcelona, on la travessa per uns pontets i aboca a l'horta de Tamarit. En cas que baixés molta aigua, travessa la carretera de la Riera i desguassa al Gaià.

Capellans, la creu dels [tə 'krɛw ðəts kəpə'lanə]

Vora del camí del Mas de Ponç. Era de pedra i recordava l'assassinat d'uns capellans durant la guerra del 1936. Desapareguda.

Captirons, la parada dels [tə pə'radə ðəls kəpti'rɔns]

Pertanyia al Mas d'en Sorder, i era un bocí de terra esquitllada, dins les Quatre Parades.

Captivera, la [tə kəti'βerə]

Una partida que creuen que era de Tamarit, però que ara pertany al Catllar. La gent gran d'aquest darrer poble pronunciaven [kəti'verə].

Caragol, la cisterna del [tə sis'tɛrnə ðət kərə'γət]

A la partida del Mas de Cosidor.

Caragol, el fondo del [ət 'fɔndu ðət kərə'γət]

Ve de les penyes de l'Apotecari i mor al torrent dels Fenassos.

Caragol, la parada del [tə pə'radə ðət kərə'γət]

Pertanyia al Mas d'en Cosidor; rebia el nom de la cisterna que hi havia.

Caragol, el pi del [ət 'pi ðət kərə'γət]

Destacava perquè era molt gran. A la partida del Mas de Cosidor.

Caravida

«Vidal Caravida judeo commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 24v); «Caravida Çatorra iudeus dicti castris de Tamarito» (MN 1373, f. 17); «Boneta uxor quondam Vitalis Çaravida judeus de Tamarito» (MN 1381, f. 3, 3v, 4, 5v, 15, 37 i 38).

Hem considerat que la Ç- inicial de la tercera anotació havia de ser una C-.

Carbonell

«testes Bernardus Carboneyl» (MN 1332, f. xiiii); «an Carbonell» (MN 1479, f. 17); «Testes Petrus Carbonell notarius» (MN 1507, f. 83, 1.6.1525); «Francesc Carbonell prevere rector y notari public de la vila castell y [...] de Tamarit» (MN 1507, f. s/n, «a vuit de dezembre MC^oXIII»); «signum Bonifaci Carbonell presbiter rectori castri Tamarito» (MN 1507, f. s/n); «Testes Andreas Carbonell mansiam Sastre» (MN 1518, f. 115, 26.10.1542); «Mn. Francesc Carbonell» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Antonius Carbonell agricola» (MN 1565, f. 343, 6.11.1583); «venerables m^o Ambros Carbonell vicari de Tamarit» (MN 1566, f. 34r); «cum terris Catherine Carbonella» (MN 1594b, 14.7.1601); «Salvador Carbonell Guardia» (*Padró* 1894); «Rosa Carbonell Pallarés» i «Juana Jorda Carbonell» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 15, i 2a, 10).

S'han vist les variants *Carboneyl* i *Carbonel*. Pagès és l'únic ofici observat. Ambròs, Bonifaci i Francesc eren eclesiàstics. Per a les dones hem vist els prenomes Caterina, Joana i Rosa. A l'última anotació, *Carbonell* procedeix de la mare.

Carbonell, ca[¹'ka kəɾβu'neɫ]

Una casa de pagès, al sud-oest del Monnars, a ponent de la carretera del Catllar i vora ca Sorder.

Carcanyol, el

«troceum terre [...] dictum lo carcanyol affrontatur cum terris del Castell [...] cum Joannis Dalmau de la casa nova» (*Capb.* 1559, f. 8, any 1559).

Cardaire

«Chaterina Cardayra» (*Òbits* 1622, 9.7.1627).

Cardenyas

«Juan Cardeñas» (MN 1703, doc. 200, 3.1.1706).

Cardona

«na Cardona» (MN 1479, f. 9v); «cum vinea domina Quardona» (MN 1501); «ab na Cardona» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466); «Petrus de Cardona» (MN 1507, f. 164v, 10.3.1527); «Franciscus Cardona presbiter et vicarius» (MN 1565, f. 354, 9.1.1579); «Joanna Cardona venditores» (MN 1594b, 16.8.1600); «Casa de Francesch Senroma jendra de na Cardona» (*Llev.* 1609, f. 7); «José Virgili Cardona» (*Padró* 1894 i *Padró* 1859, any 1930, 2a, 7). Mateu Cardona es negà el 19 de gener de 1623 (Rovira, 2012, p. 112).

Carlania, el mas de la

«lo mas dit de Jové ara de la Carlania» (MN 1703, f. 434, any 1711).

Carlets, el pas de

[ət̪ 'paz ðə kər'lets]

És el *pas de la Gallega*.

Carlets, el pi de

[ət̪ 'pi ðə kər'lets]

Pi de dimensions considerables tocant el pas de la Gallega.

Carme, el carrer del

«in via vocata lo carer del Carme» (MN 1501, f. 13v).

Carnalia, el tros de la

«Juseph Papiol pages de dita villa [...] ab lo tros de la Carnalia [...] ab lo cami que va per mitx de la horta» (MN 1712, escriptura 68, any 1713).

Deu ser equivalent a *Castlania*.

Carnisseria, la

«una casa en la plasa davant la Carneseria» (MN 1501, f. 15).

Carnisseria, el carrer de la

Fou un dels set carrers de la Vila Closa. L'anomena Rovira (1999, p. 67).

carrer

V. *Argilaguè, Baix, Carme, Carnisseria, Castell, Castell del Senyor Arquebisbe, Castlania, Claveguera, Església, Forn, Forn de Puja, Forn Vell, Hospital, Major, Pau Segur, Porta Falsa, Portal de Buada, Portal de la Claveguera, Portinyol, Puig, Sitjar, Sota l'Abadia* (o *Sota la Sagristia*), *Terraplana, Trull, Vila Closa*.

carrerada

V. *Mas d'en Jover, Tamarit*.

Carrerada, la

«farraginal prop lo Castell del dit lloch de Ferran [...] afronta [...] ab la carrerada» (Capb. 1832, f. 395, any 1832).

Carreres

«Jacobus Carreras et Maria Carreras y Magriña» (MN 1703, doc. 24, 3.3.1703).

carreró

V. *Dejús la Muralla*.

carretera

V. *Barcelona, Catllar, Reial, Riera, Tamarit, Valls a Tamarit*.

Carretera

V. *Monnars a la C. Reial, el camí del; Sota la C., la parada de*.

Carretera, la

«Terme de Tamarit y partida dita la Carretera» (*LLM* 47, f. 19v, any 1723).

Carretera del Catllar, la

Partida de terra, vorejada per la carretera que li dóna nom i per la Barquera. Ningú no emprà aquest topònim només que com a via de comunicació. Documentada en un plànol de l'Institut Cartogràfic (*Plànol Tamarit*), el fem constar malgrat que no mereix gaire confiança.

Carrillo

«Juan Pardo Carrillo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 25).

Cartanyà

«Pau Cartaña» (*Compli*. 1810, f. 7).

casa

V. *Blanca, Cassoletes, Castanyer, Cató, Forn, Gran, Jaume, Molí*.

Casa

V. *Coma sobre C., «Detrás» la C.*

Casa Cametes, el camí de

«Camino de Casa Cametas» (*Amill*. 1855).

Fonèticament, devia ser *de cal Cametes* i així apareix enregistrat al mateix document.

V. t. *Cametes, el camí de*.

Casa Gran, de la

«Joannes Dalmau agricola dictus de la Casa Gran, dicti loci del Molnas» (*Capb.* 1559, f. 8, any 1559); «cum terris Antonii Dalmau vocati de la Casa Gran dicti loci del Molnas» (MN 1633, f. 119).

Casa Nova, la

«posicion a la Casa Nova [secà i regadiu artificial]» (*Amill.* 1855, núm. 134); «... el mas conegut com la Casa Nova —el que restava de l'antic mas d'en Xifré—» (Rovira, 2005, p. 65).

Entenem que era el nom de la partida. Possiblement el topònim sigui repetit en dos termes, car Rovira (2005, p. 53) assenyala que aquest mas d'en Xifré era terme de Virgili.

Casa Nova, de la

«Joannes Dalmau, dictus de la Casa Nova, agricola loci del Molnas» (*Capb.* 1559, f. 6v, any 1559).

Casa Vella, la

«terme del Molnas y partida vuy dia nomenada de la Casa Vella [...] a ponent ab lo terme de Tarragona» (*Capb.* 1832, f. 11v, any 1832); «Otra a la Casa Vella [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 134).

Casabona

«Pelegrín Porta Casabona» (*Padró* 1894).

Casadamunt

«Christiphorus de Guimera domicellus Barchinone domiciliatus caslanus maior ville termini de Tamarit [...] constituit procurationem et suam serbam ta quoq [...] Mariam de Guimera Casademunt uxorem suam» (MN 1565, f. 352, 21.6.1601).

Casals

«vobis honorabili Petro Casals agricole» (MN 1566, f. 144v); «Petrus Casals agricola Tamariti» (*Òbits* 1622, 12.3.1631); «vobis Maria Casals» (MN 1633, f. 108, 16.4.1634, no diu d'on és).

Casanoves

«Pere Casanoves alias lo polut» (MN 1625, f. 309, any 1627); «Maria Casanovas y Vigorós» (MN 1703, doc. 287, 5.7.1708).

Caselles

«Steve Caselles» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Testes Pere Casellas pescador de Tamarit» i «Stefanus Caseles piscator» (MN 1521, f. 90, 10.2.1522, i f. 94v, 19.1.1555).

Cases¹

V. *Terrer de Sota les C.*

Cases²

«Domenicus Casa juratus castri de Tamarito», «Raymundus Cases» i «Gueralda uxor D. Cases» (MN 1332, f. xviii, 30v i 31); «testes Johannes Cases» (MN 1385, full solt, [1393]); «Bartholomei Cases de Coptano» (MN 1385, f. 91v); «Maria Cases» (MN 1385, f. 91v); «testes Bernardus Cases» i «Miquaelis Cases vel Brunet» (MN 1469, f. 7 i 8); «Franciscus Cases» (MN 1501); «Petrus Cases piscatori» i «et Nicolaus Cases agricole» (MN 1633, f. 3v, 16.6.1633, i f. 32, 18.9.1633); «Juan Casas pages del lloch del Monnas» (MN 1703, doc. 43, 5.4.1703), «Teresa y Joan Casas pagesos del Molnas» (*LIM* 47, f. 16, any 1835).

Una sola variant: *Cassas*. El prenom anotat més vegades ha estat Domingo. Els oficis són pagès i pescador. Només un càrrec: jurat. Hem vist tres dones: Gueralda, Maria i Teresa.

Cases, botiga d'en

«intus Tamarit: botiga d'en Cases» (Pergamins, 22.2.1515).

caseta

V. *Abel, Ànimes, Blanco, Calderer, Costes, Cristino, Guarda, Joan de Pastor, Pago, Paguet, Pansó, Pau Segur, Segur.*

Caseta, la¹

[tə kə'zetə]

Al mig de parades de vinya de ca Madró del Monnars. És *la Torreta*.

V. t. *Torreta, la¹.*

Caseta, la²

«Terme de Tamarit y partida dita de la Caseta» (*LIM* 47, f. 21v, any 1734).

Caseta, el fondo de la

[ət 'fɔndu ðə tə kə'zetə]

Comellar limitat per la punta Prima i la punta Grossa. Moria a l'estany de la Móra. Al costat del fondo de l'Ermità.

Caseta, el pujolet de la

[ət puʒu'tɛd də tə kə'zetə]

És un turonet entre la carretera de Barcelona, la via del tren i el camí de les Costes. Ara hi ha el càmping Caledònia.

Caseta, el tros de la

«lo tros dels Tarongers o de la Caseta que limita amb el camí que va de Tamarit a Altafulla» (Pergamins, ??3.1628).

Caseta de les Costes, ca la

['ka tə kə'zetə ðə təs 'kɔstəs]

Casa de Ferran dita sovint abreujadament *ca la Caseta*.

Caseta de les Costes, el camí de la

[ət kə'mi ðə tə kə'zetə ðə təs 'kɔstəs]

És el *camí de Tamarit* dit també el *camí de les Costes*.

Caseta de M. Jacinto Martí, la

«in termino Tamariti ultra fluvium de Gaya in partita vulgariter vulgariter [*sic*] dicta de la caseta de M. Jacinto Martí in decimario Ecclesia» (MN 1703, doc. 194, 30.12.1705).

«M.» potser era equivalent a 'mossèn'.

Casino, el

[ət kə'sinu]

A Ferran, és el nom del cafè.

Casot, ca

['ka kə'zɔt]

Havia estat un mas, vora el límit amb l'antic terme de Tarragona. N'hi ha record. Ha estat substituït per construccions modernes.

Casot, el camí de Ca

[ət kə'mi ðə 'ka kə'zɔt]

Arrenca del camí de la Qüestió per conduir allà d'on pren el nom; mor al camí vell del Mas de Vilar.

Cassoletes, casa de les

«Casa de las Cazoletas» (*Plànol* 1885).

Recollit només en el plànol esmentat. Ningú no recorda aquest topònim.

Castanyer

«Catarina Castanyera» (*Òbits* 1622, any 1669); «Juan Castañer, pages y batlle de Tamarit», «Joanne Castañer agrícola Tamariti», «Joannes Castanyer» i «Maria Castanyer» (MN 1703, doc. 275, 15.2.1708; doc. 290, 12.7.1708; doc. 406, 20.10.1710, i doc. 441, 31.5.1711).

Castanyer, la casa de

«en la casa dita la Casa de Castañer en lo viñet, terme de Tamarit» (MN 1729, f. 305, any 1737).

castell

V. *Castlà, Ferran, Monnars, Montoliu, Senyor Arquebisbe, Senyor Guimerà, Tamarit.*

Castell¹

V. *Davant el C. de Mossèn Guimerà, la plaça de; Quintanes del C.*

Castell²

«Arnaldus Casteyl» i «Ferrarius Casteyl» (MN 1332, f. 8 i 20v); «Guillema uxor Guilelmus Casteyl, castri de Tamarito» i «affrontatur honor domina Casteyla» (MN 1332, f. xiiii i xxiv); «Petrus Castell scolarius» (MN 1385, full solt, [1393]; iv [1389], i iii, [1392]); «Raymundus Castell» (MN 1385, f. 88); «Raymundus Castell habitans in Tamarito» (MN 1410, f. 15 i 64v).

Dos noms de dona: Guillema i Saurina.

Castell, el

«dins lo Castell» (*Capb.* 1412, f. 4); «lo carcanyol affrontatur cum terris del Castell [...] cum Joannis Dalmau de la casa nova» (*Capb.* 1559, f. 8, any 1559); «en la vila de Tamarit y Plassa nomenada de la Iglesia, [...] afronta a ponent ab lo Castell [...] y a tremuntana ab lo Camí que va a dit Castell» (MN 1792, f. 183, any 1792); «pati per fabricar casa situat al dit lloch de Tamarit y a la Plasa de ell ahont se troba lo solo o pati del antich Castell, vuy dirruit [...] afronta [...] a sol ixent ab [...] se diu la Llombardera» (MN 1797, f. 298); «pati [...] situat en lo terme del predit Lloch del Molnás, entre lo Castell i el Corral del Bestiar de mi otorgant [Joan de Montserrat y de Suelves, marques de Tamarit]» (MN 1797, f. 60).

En dos punts del terme: un dins el nucli de la població de Tamarit i l'altre al del Monnars. Els habitants d'aquest darrer lloc en tenen un vague record, almenys pel que fa a la seva situació. En el MN 1797 trobem testimonis que es venen diversos patis a pagesos d'aquest lloc: a Pau Martí, Geroni Sanaüja, Daniel Mercader i Pau Bellver.

Castell, la barraca del

[tə βə'rakə ðət kəs'teɫ]

Era una barraca de pedra situada més avall del fondo de la Guardiola.

Castell, cal

[ˈkaɫ kəs'teɫ]

Una casa de Ferran, a la plaça del Castell.

Castell, el camí del

«Vico publico quo itur versus castrum domini magore dicti castri» (MN 1368, f. 28v); «aquella casa [...] en la vila de Tamarit y Plassa nomenada de la Iglesia, [...] afronta a ponent ab lo Castell [...] y a tremuntana ab lo Camí que va a dit Castell» (MN 1792, f. 183, any 1792).

Algun cop en els documents el recollim amb una explicació complementària —*que va a dit*—; entenem que no és res més que una ampliació més completa, sense que hagi de formar part del topònim.

Castell, el carrer del

[ət kə're ðət kəs'teɫ]

És un dels carrers de Ferran.

«Calle del Castillo» (*Classif. urb.* 1879, full 7).

Castell, la clausura del

«casa [...] dins la clausura del castell» (MN 1521, f. 76, trasllat d'un document de 15.1.1484).

Volent dir dintre el recinte del Castell.

Castell, l'era del

[ˈtɛrə ðət kəs'teɫ]

Dita també *l'era del Comú*. Al Monnars, vora de l'edifici que li donà nom.

Castell, l'horta del

«Jaume Roig de dit Castell de Tamarit un hort situat en la horta de dit Castell» (*LIM* 41, f. 23, any 1429).

Castell, la mota del

«iuxta motam castri de Tamarito» (MN 1368, f. 10 i 43v); «domus sive hospicium situm a les botiguetes de mar [...] cum mota del castel» (*Capb.* 1495, f. 9, 10.9.1495).

També s'ha anotat *Mota (maris)*.

Castell, la plaça del

[tə 'pl̩asə ðət kəs'teɫ]

A Ferran.

«domum suam situatam in platea del Castell [...] in parte dicta la plaça del Castell» (MN 1594*b*, 5.9.1578).

Castell, la vinya del

«troceum dictum del Pou ab tots los ambis i tota la vinia dita del Castell» (MN 1633, f. 235*v*, 2.7.1635).

Castell del Senyor Arquebisbe, el camí del

«Via publica que va al castell del senyor archabisbe» (*Capb.* 1412, f. 1*v*); «cum via qua itur castello d[omi]ni archiepiscopi» (MN 1517, any 1520 [?]); «villa de tamaritt in parte vocata la vila closa, afrontatur parte ante cum vico quo itur ad castrum Domini Archapiscopi» (MN 1615, f. 65, any 1615).

Castell del Senyor Arquebisbe, el carrer del

«en lo carrer qui va al Castell del Sor Archebisbe» (*Òbits* 1622, 18.2.1626).

Alguns mots del text citat —*qui va*— entenem que no formen part del topònim, motiu pel qual s'han omès.

Castellana, el mas de la

[ət 'maz ðə tə kəstə'lanə]

V. «Estanquillo», *el mas de l'*.**Castellana, la pujada de la**

[tə puɟ'ʒaðə ðə tə kəstə'lanə]

Bocí de la carretera de Barcelona amb triple denominació: *la pujada de l'«Estanquillo»* i *la pujada de la Creu*.

V. t. *Creu, la pujada de la*.**Castellar**

«Guilelmus Casteylar» (MN 1332, f. 8*v*).

Castells

«Joannes Castells» (*Òbits* 1622, 21.1.1658); «Juan Arques Castells [...] guarda» (*Padró* 1894).

Castellvell

«testes Jacobi de Castroveteri castri de Tamarito» (MN 1332, f. 5, 12*v*, 13, 16*v* i xxiiii*v*); «Jacobi Castro Veteri» (MN 1332, f. 34*v*); «venerabilis Petrus de Castro-

veteri» (MN 1332, f. II); «Francescha uxor Jacobi de Castroveteri, castro de Tamarito» (MN 1332, f. 12v i 34v).

Castellví

«Jacme de Casteylviy» (MN 1332, f. 8v); «Petrus Casteylviy miles» (MN 1332, f. 7v, 8v i 20v); «A ponent ab las terras de Dn Joseph de Castellví o Mas Timoti» (LIM 47, f. 27v, any 1835); «José Ferré Castellví» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 7).

Castellvull

«confrontatur cum Jacobus Castelluyll», «testes Casteylvuyll de Tamarito» i «Berengarius Casteluyll fuster commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 17v i 29v; f. 102v, i f. 50v); «Jacobus Castelluyll testes» (MN 1373, f. 9v).

Castlà

V. *Davant Senyor C., la plaça; Senyor C., el tros del.*

Castlà, el castell del

«una casa a Tamarit coneguda com el castell del Castlà» (Rovira, 1999, p. 45).

Explica Rovira (1999, p. 67) que el rovell de l'ou del conjunt el constituïen les cases conegudes per *els castells de l'Arquebisbe* i *del Castlà*. Segons un inventari de 1567, tenia a la planta baixa una entrada, el celler, la presó i l'ascens a la planta primera, on hi havia la sala, la cuina i tres cambres; les dependències es completaven amb una cambra situada damunt de la cuina, el rebost i la golfà (Rovira 2012, p. 167). Els informadors ens assenyalen les úniques restes, un mur amb una finestra. No hi ha record que haguessin dit *Castell*, només *Abadia*, que és al costat de l'església.

V. t. *Senyor Guimerà, el castell del.* Mossèn Guimerà era el castlà.

Castlà, el delmari del

«in orte dicte ville in decimario carlanum» (MN 1566, f. 20v, 28.8.1565).

Castlà, la plaça del

«la plaça del Castlà» (Rovira, 1999, p. 46 i 67, sense data).

V. t. *Davant el Castell de Mossèn Guimerà, la plaça de.*

Castlà, la placeta del

«al canto de la plaseta del Carla» (MN 1633, f. 88).

V. t. *Senyor Castlà*.

Castlana, la senyora

«un altre tros lo qual se te per la senyora carlana» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

castlania

V. *Tamarit*.

Castlania, el carrer de la

«Via publica per quam itur a la castlania» (MN 1410, f. 53v i 58).

Castre, de

«Garcia de Castre» i «confrontatur cum Garcia de Castre» (MN 1332, f. 20 i 28).

V. t. *Garcia de C.*

Català, d'en

«d'en Catala» (MN 1332, f. 7).

Catllar

V. *Tarragona al C., el camí de; Vell del C., el camí*.

Catllar, el

[ət kəɫˈla]

La vila veïna del Catllar és al nord, una mica allunyada del nucli de Tamarit, però limítrof.

«apud locum de Castlario» (MN 1368, f. 43v); «Termino del Catllar» (*Amill*. 1855).

Catllar, l'antic camí del

[tənˈtik kəˈmi ðət kəɫˈla]

Comença al nucli urbà del Monnars, enfilà cap al Mas de Sorder, Mas de Maneguet i Mas de Clarà, on passa per davant de la mateixa porta i surt fora terme, i ja penetra al terme del Catllar.

Catllar, el camí del

[ət kə'miɫ kəl'ɫa]

Junt amb el camí del Cruel, comença a la carretera de Barcelona. Poc després, se separen. El del Catllar va cap al nord, emmarcat per les partides del Planot, la Costa Plana, l'Avenc, el Mas d'en Jover i el Mas Vell, des d'on continua cap a Ardenya, al terme de la Riera. El camí que indica el segon document possiblement es refereixi a aquell que ara és *carretera del Catllar*, a ponent del Monnars, ja que la Barquera és a la vora.

«via qui itur al Castlar» (MN 1368, f. 17); «prope caminum del Callar vocata vulgo la Barquera» (MN 1633, f. 125, 10.5.1634).

Catllar, la carretera del

[tə kərə'terət kəl'ɫa]

Arrenca de la carretera de Barcelona, va cap al nord, passa per ponent de Monnars i, per entrar al terme del Catllar, travessa el torrent de la Móra, després d'haver recorregut uns 3 km.

Catllar, el terme del

[ət kəl'ɫa]

La confrontació del terme de Tamarit amb el del Catllar és a l'extrem nord-nord-oest de Tamarit. Dibuixa un triangle el costat occidental del qual puja dels alts de la Bassa Closa al mas de Rafel i l'oriental baixa pel torrent de la Móra fins vora el mas de Sorder. A partir d'aquest punt reprèn la direcció nord-nord-est fins que la línia partionera separa el terme del Catllar del de la Riera.

Cató, casa de

«Casa de Caton» (*Plànol* 1885).

cau

V. *Porta, Rector*.

Caules

«Bernardo de Caules et Ermessendi uxori» i «Guillem Caules» (MN 1332, f. 7 i 8v); «Petrus Caules de Tamarito quondam» (MN 1368, f. 70v).

Seria millor escriure *Caulès*, segons el nom d'un poble del terme de Vidreres, pròxim a Caldes de Malavella. En devia procedir el nostre personatge de 1332.

Çavall

V. *Savall*.

Cavaller

«Joseph Caballer, pastor del terme de la vila de Tamarit» (MN 1793, f. 3v, any 1796); «Jose Cavalle Roig» (*Padró* 1894); «José Caballé Sala» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 29).

Cavallers, el delmari dels

«della Gaia in desimario dels Cavallers» (MN 1594b, 2.3.1597); «una pesa de terra sita en lo terme de Tamarit a la partida dita Della Gaya en lo Decimari dels Cavallers» (*Varia*, 21.9.1625).

Decimari és equivalent a *Delmer*, lloc on calia portar els delmes.

Ceba, la barraca del

[tə βə'rakə ðət 'seβə]

Barraca de pedra seca, dins les terres de mas d'en Sorder. Pren el nom de la parada on és ubicada. Al seu costat s'enlaira una alzina ben formosa.

Ceba, la cisterna del

[tə sis'ternə ðət 'seβə]

Situada a la parada d'on pren el nom, a la partida de Mas d'en Sorder.

Ceba, la parada del

[tə pə'radə ðət 'seβə]

Al Mas d'en Sorder. Diuen que l'havia treballat, temps ha, un pagès que tenia aquest renom. A la vora hi havia una barraca de pedra seca i dos forns de calç que, en construir-se l'autopista, desaparegueren. Aquests forns eren situats a pocs metres al sud-oest de la cisterna del mateix nom. No recorden haver-los vist funcionar mai.

Cec, el

«en la Quadra y horta de Ferran y en la partida dita los Regués [...] y a tremuntana ab la de Joseph Marques dit lo sech» (Capb. 1832, f. 409, any 1832).

Interpretem «sech» per equivalent a 'faltat de visió', no pas per 'molt magre', sense que tinguem arguments per a fer-ho així.

Cedó

V. *Sedó*¹.

«Ceferino», cal

[ˈkaʎ səfə'rinu]

Una casa de Ferran.

Celer, el

«in castro de Tamarito ex fortalicia vocata “lo celer”» (MN 1410, f. 52 i 66).

Devia ser ‘lloc de vigilància’.

Celles

«Petrus Manresa alias celles de Tamarito» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519);

«Petrus Celles alias Manresa» (MN 1517, 3.8.1519).

Celom

«testes et faber Blascho Celom commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 7v

i 51v); «Blascho Celom ferrer et sponse mee Sibilie» (MN 1368, f. 68, 69 i 75v);

«Blascho Celon testes» (MN 1373, f. 13v i 39).

Celoni

«Joan Saloni sastre fill [...] den Pere Saloni [...] del lloch de Porrera Priorat de Scala-dei» (MN 1565, 22.1.1589).

cementiri

V. *Galera, la; Sant Pere*.

Cementiri, el

[əɫ səmən'tiri]

És al nord i a poca distància de Ferran, i confronta amb la pedrera de Pansó. És l'apel·latiu que utilitzen tant els estadants de Ferran com els del Monnars per referir-se al fossar que els és comú. N'hi ha un altre a Tamarit, el dit *de Sant Pere*.

Cementiri, el camí del

[əɫ kə'mi ðəɫ səmən'tiri]

Surt de Ferran, cap al nord, i condueix al fossar.

Cerc

«Domingo Sercho» (MN 1332, f. 1xv).

Cercant

«Josep Sercant» (*Òbits* 1622, any 1640).

Cerdà

«Periconaxor Bernardi Cerda» (MN 1368, f. 88, 89 i 97v); «Jacobus Cerda juratus» (MN 1381, f. 46v); «Aloy Cerda» (*Òbits* 1622, any 1653); «Teresa Alu-

jas y Serdá, viuda de Joseph Alujas, y Josep Alujas y Serdá, pages, mare y fill, habitant en lo mas dit de la Pubilla del terme del lloch del Molnas» (*Capb.* 1832, f. 4, any 1832); «Rosa Ingles Sarda» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 35).

Cerrager

«confrontatur cum Petrus Cerrager» (MN 1368, f. 41).

Ció, ca la

[¹ka tə si¹o]

El nom d'una de les cases del Monnars. Afèresi de *Concepció*.

Cirera

«Cirera» (*Òbits* 1622, any 1631).

Cirerer, la parada del

[tə pə¹raðə ðət si¹re]

Pertanyia al Mas d'en Sorder, i era un bocí de terra sota mateix de l'Hort. Era plantada de vinya i hi destacava un cirerer. Dins la mateixa partida una altra dita igual, dins les Quatre Parades, al límit de les terres del mas pel cantó de llevant. Una tercera, al Mas de Maneguet, presidida per dos cirerers d'espècies diferents: negreta i cor de colom.

Cisa, ca la

[¹ka tə ¹sizə]

V. *Arcisa, ca l'*.

Cisquet del Ceba, la parada del

[tə pə¹raðə ðət sis¹ked ðət ¹sɛβə]

Pertanyia al Mas d'en Cosidor; al fondo de l'Isidro.

Cisteller

«Guilelmus Sisteyley» (MN 1332, f. 20v).

cisterna

Són abundants les cisternes repartides per aquest antic terme; generalment a la part baixa d'un terrer inclinat, el pendent del qual dirigeix l'aigua de pluja cap a aquest dipòsit, que és fet d'obra, gairebé enterrat, i només a la part sobirana sobresurt i per una de les quatre cares, hi ha un forat allargassat arran de terra que fa d'entrada; allí es col·loca una argilaga seca o alguna altra herba a fi que faci de filtre i eviti l'entrada de pedres petites; és la part on la inclinació del terrer fa conduir l'aigua a aquest dipòsit. A la cara oposada hi ha un altre forat més petit que fa de sobreexidor. La coberta és una planxa de ferro fixada amb uns quants totxos damunt el pes dels quals evita que s'esmunyi. Algunes tenen denominació específica.

V. t. *Caragol, Ceba, Gossos, Maginet de la Carn, Parada de la Llenca, Parada del Fondo, Parada del Nas, Parada del Tractor, Pep del Mas de Clarà, Pi Gros, Planota, Vinyaters.*

Cisterna, la parada de la [tə pə'radə də tə sis'ternə]
Tros de terra del Mas de Clarà.

Cisterna dels Gossos, la muntanya de la [tə mun'tajɲə də tə sis'ternə dətʒ 'ɣosus]
Tocava el fondo de la Seguera.

Ciutat

«José Clará Ciutat» (*Padró* 1894).

Civit

«vobiscum dicto Berengario Sivit» (MN 1507, f. 165v); «Teclera Civit Palau» (*Padró* 1859, any 1934).

Clarà¹

V. *Mas d'en C., el.*

Clarà²

«Gabriel Clara» (MN 1518, f. xxiv, 5.9.1539); «Josep Clara» (*Òbits* 1622, any 1655); «José Clará Ciutat» (*Padró* 1894).

Clarà, el mas de (o d'en) [ət 'maz də ktə'ra]

A la partida a la qual el mas dóna nom, arran de la línia que marca la frontera amb el terme del Catllar, on s'endinsa una bona part de la terra. Al nord del mas de Maneguet. El mas és nou. Hi viu una dona estrangera. Del vell només es conserva la tanca que el circumda. S'hi han trobat restes romanes. I encara testimonis de la vella construcció com quatre cisternes, una de les quals amb una escala coberta amb cúpula; una era empedrada, cocons, un dins la casa; forn de pa, a més de celler i quadres, bassa i rentadors.

«Jacobus Oliver mansi den Clara termini et parrochia de Tamarito» (MN 1565, f. 312v, 27.3.1602); «la part del terme de dita villa [Tamarit], que compren los masos de Antoni Valls, de Cusidor, de Mercader, de Clará» (MN 1703, f. 434, any 1711); «mas den Clará» (MN 1790, f. 31v, any 1792); «Mas de Clará» (*Compli.* 1810, f. 5v).

clausura

V. *Castell*.

Claveguera

V. *Portal de la C., el carrer del*.

Claveguera, la

«domus [...] in parte dicta la Claveguera qui va al mar» (MN 1633, f. 80v, 24.2.1634).

Claveguera, el carrer de la

«in via nuncupata lo carrer de la Clavegera» (MN 1594b, 13.8.1600); «in presenti loco de Tamarit in vico de la clavaguera ubi portale correspondet» (MN 1676, f. 22, any 1676).

Rovira (1999, p. 67) també en parla. Fou un dels set carrers de la Vila Closa.

Claveguera, el portal de la

V. *Claveguera, el carrer de la*.

Claver

«et Jacobo Claver habitatores Tamarito» (MN 1594b, 14.7.1602).

Clement

«testes Bartholomeus Clement de Tamarito» (MN 1385, f. 92v).

Clos¹

V. *Hort C., el trosset de l'*.

Clos²

«Guilelmus de Clos in castro de Tamarito» (MN 1332, f. 1); «Carles Clos, moliner en lo moli del Pas terme de Tamarit» i «Maria Clos y Rocamora» (MN 1703, doc. 461, 18.1.1712).

Clos, del

«casa de Jaume Magrinya del Clos vuy de las pobilas» (*Llev.* 1609, f. 2v).

Closa

V. *Bassa C.; Vila C.; Vila C., el carrer de la*.

clot

V. *Bòlit, Mèdol, Oli*.

Clot

«Terminava a ponent ab Mariano Clot» (*LIM* 47, f. 18, any 1835).

Clot, el

«quadra de Ferran y partida nomenada lo Clot» i «pessa de terra [...] en la dita quadra y terme de Ferran y partida nomenada la Parellada y lo Clot» (Capb. 1832, f. 432 i 432v, any 1832); «Otra a la partida del Clot [regadiu i oliveres]» (*Amill. 1855*, núm. 85).

Clot Davall la Vinya, el

«lo clot daval la Vinya» (MN 1501, f. 26v).

Clot del Mèdol, el camí del [ət kə'mi ðət 'kʎəd ðət 'mɛðu(ɫ)]

Anava de la carretera de Barcelona a la pedrera o clot del Mèdol.

Clotada, la [tə kʎu'taðə]

Aquesta partida formava un clot i un comellaret. Toca el camí del Cruel i arriba a l'autopista.

«sita a la partida de la Clutada [secà i regadiu]» (*Amill. 1855*, núm. 85).

Clotada, el camí de la [ət kə'mi ðə tə kʎu'taðə]

S'inicia al camí del Cruel i enfila cap a la Clotada.

Clua

«Pedro Clua Margalef» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 37).

Cocó, la parada del [tə pə'raðə ðət ku'ko]

Dins les terres de mas de Clarà. Hi havia un bassot on es paraven teles per caçar ocells amb paranyes.

Cocons, els [ətʂ ku'kons]

És al terme del Catllar, una antiga quadra. Era parròquia de Tamarit.

«cum quadra nobilis Honofri de Montoliu dicta dels Cocons, ab occidente cum terris dicte sua mansie del Cap del Terme» (MN 1554, f. 105v, any 1558); «mansí dicti den Nogues, quadre dels Cocons, parrochie de Tamarit» (MN

1588, f. 153, any 1589); «Cucons» (*Compli.* 1810, f. 6); «Termino de Cucons» i «Termino dels Cucons» (*Amill.* 1855).

Còdol, el

«dictum lo Codol situm in termino de Tamarit in partita dita della Gaya» (MN 1631, f. 349, any 1633).

V. t. *Tros del Còdol, el.*

Codolell

«testes Franciscus Codoley» (MN 1332, f. xx i xxv).

Codonyer

«testes Arnaldus Codoyer lapiscida» (MN 1332, f. 36v).

Pel que diu el document, era picapedrer.

Coixa

V. *Figuera C., el tros de la.*

Colet

«Jacobus Colet» (MN 1566, f. 92, 24.8.1571); «Pedro Olivé Colet» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 15).

El document de 1566 sembla que indica que correspon a la quadra de Virgili.

coll

V. *Arquebisbe.*

Coll¹

«Ferrarius de Colle firmavit parrochia de Tamarito», «Ferrarius Coyl [...] castri de Tamarito» i «cum Ferrarius dez Coyl» (MN 1332, f. ii, 12v i xiii); «Guilelmi Coyl quondam frater Francisci Coyl vir Blancha», «confrontatur cum Franciscus Coyll» i «Jacobus Coyl de Tamarito» (MN 1368, f. 56v, 8 i 82); «Elicsendis soror Jacobi Coyl», «Ermesendis uxor J. Coyl», «Ferrarius Coyl frater Jacobi Coyl» i «Guilelmus Coyl frater Jacobi Coyl» (MN 1373, f. 4 i 4v); «Franciscus Coll castri de Tamarito» (MN 1381, f. 36v, 37, 44v, 46, 46v i 47); «Marchus Coll» (MN 1381, f. 44v); «Francisca uxor Franciscii Coyll» (MN 1381, f. 46, 46v i 47); «Jacobus, Marcone et Elicsendis Coll filius Guilelmi Coll castri de Tamarito» (MN 1385, f. xiv); «Jaume Coll de la Molela» (*Capb.* 1412, f. 6, 6v, 13v, 14, 39v i 40); «Jachme Coll» (*Fog.* 1414, p. 601); «Jacobus Col rec-

tor ecclesie Tamarito» (MN 1479, f. 10v); «Joannes Coll» (MN 1633, f. 161v, 10.11.1634).

S'han vist les variants *Colle*, *Coyl*, *dez Coyl* i *Coyll*. Ferrer és el prenom anotat més vegades, seguit de Franci i Jaume. Blanquina, Elisenda i Francisca per pre-noms femenins.

Coll²

«vineam sitam in colo sive partita dicta del Abench» (MN 1594b, 17.8.1594).

Coll, el mas d'en

«Mas d'en Coll» (Pergamins, 21.5.1437).

Coll, els paranys del

«en el termino de Molnás agregado al de Tamarit y partida llamada Prat o Camps [*sic*] gran [...] lindante por oriente con los Paranyes del Coll» (MN 1889, f. 296v, any 1889).

Coll de Jou

[¹kɔɫ də ¹ʒɔw]

Partida del terme del Catllar, vora el límit amb el de Tarragona.

Collbató

«testes Berengarius Coylbeto» (MN 1332, f. 3, 6v i 21v).

Col·legi, el

[əɫ ku¹ɛjʒit]

A Ferran, era al costat d'allí on hi havia hagut l'Ajuntament.

Collets

V. *Paranyes dels C.*, *els*.

Collets, els

«con tierras de dicho Manso Rabasa termino de Tamarit, de poniente con los paradone nombrada los Collets» (*Hipot.* 1775, f. 401, trasllat d'un document de 1765); «als arenals en vista del mas Rabasa en lo dit terme del Molnas, anomenada los Pins Vers [...] a ponent ab los paranys anomenats los Collets» i «en lo referit terme de Molnas y partida dels Collets» (*Capb.* 1832, f. 10, any 1832, i f. 50, any 1833).

Collets de la Bassa, els paranys dels

«los Paranyes dels Collets de la Bassa» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1737); «partida nomenada lo Vilar que afronta [...] part ab los Parañys dels Collets de la Bassa» (Capb. 1832, f. 46, any 1833).

Colls Majors, els

[əts 'kɔʎs məj'ʒos]

A ponent del Monnars. Una part d'aquesta partida pertany al terme de Tarragona. Era un lloc adient per a caçar amb paranys. La carena era resseguida per uns marges de dues cares. Muntanya i Escatllar (2007, vol. 1, p. 189) dediquen un gran espai a aquest topònim tarragoní i n'aporten notícies documentals abundants des del segle XVI.

«terme del Molnas y partida dels Colls Majors que afronta [...] a mitg dia ab lo terme de Tarragona, a ponent ab los Colls Majors del mateix terme» i «en lo referit terme de Molnas y partida dels Colls Majors» (Capb. 1832, f. 11v, any 1832, i f. 20v, any 1832).

Colom

«Raymunda mater Berengarius Colom» i «Berengarius Colom de Tamarito» (MN 1332, f. 16v i xv); «Matheis Colom agricola [...] in vico dicto lo Forn de Puja» (MN 1633, f. 39v).

Colom, l'estany

«Stagni Colom dicti castris» (MN 1594b).

Colteller

«Pere Culteller» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

coma

V. *Móra, Oliveres*.

Coma¹

V. *Capdamunt de la C*.

Coma²

«testes Petrus Coma» (MN 1385, f. 89v).

Coma, la

«dictam al Coma [...] cum camino del Prat [...] cum mari» (MN 1518, f. 164v, 29.3.1549); «La Coma» (Pergamins, 9.12.1550); «en la heretat dita del mas den

Aluges, y partida nomenada lo Cap de munt de la Coma» (MN 1785, f. 157, any 1789); «la Barquera en la partida de la Coma» (Capb. 1832, f. 15v, any 1832); «pieza de tierra Garriga y rocas dicha la Coma [...] en el termino de dicha villa y partida lo Prat de la Mora» (*Hipot.* 1842, f. 251).

Coma d'en Ferrer, la

«stabilimus vobis Petro Folch la coma d'en Ferrer» (MN 1517, 3.8.1519).

Coma de la Foradada d'en Guialtrú, la

«in parte lo puig dicto la coma de la foradada den Guialtru [...] cum itinere quo itur al prat de la Mora» (MN 1521, f. 53, 27.12.1566).

Coma sobre Casa, la

«trocium terre vocatum la Coma sobre casa [...] cum terris mansi Petri Jover de la Molllella» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «obligamus vobis la coma sobre casa que affrontat cum masia Petri Jover» (MN 1517, 4.10.1519).

Comalada del Mèdol, la

«Item tota aquella altra pessa de terra campà ab olivers en ella plantats de tinguda de tres jornals poch mes o menos situada en dit terme y partida dita la Comalarada del Medol» (*LIM* 47, f. 29v i 12v, any 1835).

En aquest registre, hi ha una correcció; primer van escriure *Comalarada* i després ho esmenaren i van posar a sobre *Comalada*.

Comalarada del Mèdol, la

V. *Comalada del Mèdol, la*.

Comalarada del Mig, la

«en dit terme de Tamarit en lo lloch de la Comalarada del medio, la qual termena a sol ixent ab la heretat dita lo mas o masia Pallaresa» (*Hipot.* 1842, f. 251v, any 1842, trasllat d'un document de 1666).

Comalonga

«Berengarius Comalonga et uxor vestre Marie», «Berengario Comalonga sagio curie Tamarito» i «testes Raymundus Comalonga» (MN 1368, f. 2v; f. 15v i 29v, i f. 51v i 91v); «Berengarius Comalonga baiulus pro domino castlano» (MN 1373, f. 32, 37 i 39).

Devia ser foraster. Berenguer s'ha vist dotze vegades el mateix any. Hi consta com a saig, també dit *pregoner*, de la cúria.

Comella d'en Papiol, la

«en el termino de Molnas [...] en la partida dita la Comella den Papiol» (*Hipot.* 1775, f. 353v, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1666).

comellar

V. *Barquera, Barraca dels Pebrots, Bassa, Bassa Closa, Davant del Mas, Estret, Fenassos, Fondo, Gran, Guàrdies, Guardiola, Lluís, Marimon, Mas d'en Jover, Mas de l'Hereuet, Mas de Pastoret, Mas de Ponç, Mas Vell, Masieta, Mig, Miquela, Pedregalets, Pepito Apotecari, Petit, Pou, Pujol Rodó, Quatre Parades, Rei, Reli, «Romualdo», Vilet, Vora, Xiprers.*

Comellar, el

«pessa de terra part camp y part de olivers plantada [...] situada en lo terme de Tamarit y partida dita lo Comellá» (*LIM* 43, f. 64v, any 1773).

Comellar, el bosc del

[ət 'βɔz ðət kumə'λa]

Dins la partida de Mas d'en Jover.

Comellar de la Bassa, el

«partida dita lo Comallá de la Bassa» (MN 1825, f. 152, any 1825).

Comellar del Fondo, la parada del

[tə pə'radə ðət kumə'λa ðət 'fɔndu]

És una de les tres parades que limiten amb l'Obaga, al Mas de la Creu.

Comellar del Forn, el

«terme de Molnas y partida lo Comellar del Forn» (MN 1822, f. 31, any 1824).

Comellar del Mèdol

«en el termino de Tamarit y partida dita el Comellá del Medol» (MN 1842, f. 172, any 1843).

comellaret

V. *Darrere el Mas, Figueres.*

Comellaret de les Xibeques, el

«Lloch del Molnas y partida dita lo Comellaret de las Sibecas» (MN 1822, f. 336, any 1822); «partida lo Comellaret de les Sivecas» (*Hipot.* 1828, f. 58v, any 1828).

Comes

«Berenguer Comes» (MN 1332, f. 8 i 20); «Bertran Comes» (MN 1332, f. 20v); «Guilelmus Comas» (MN 1332, f. 24); «Antoni Comes», «afrontatur cum Geraldus Comes» i «Petrus Comes de Tamarito» (MN 1368, f. 65, 36v i 2v); «marrit meu Francesc Comes» (MN 1565); «honorabiles Joannes Comes [...] jurati anno presenti dicti castri» (MN 1594b, 19.12.1595); «Joan Comes» (MN 1565, f. 344v, 20.10.1602).

Joan va exercir càrrec de jurat.

Comes, el mas de les

«Gaspa Rabaca agricole mansi de les Comes parrochie Tamaritti et Jacobi» (MN 1594b).

Cometa de la Pubilla, la

«sita a la Cometa de la Pubilla [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 121).

Comí

«Joan Comi» (MN 1410, f. 71v); «Pere Comi» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Testes [...] Petrus Comi termini de Tamarito» (MN 1507, f. 3v, 1.6.1499); «Paulus Comi del mas» (MN 1501, f. 18); «Anthonius Comi» (MN 1507, f. 191r); «Petrus Comi, pater, et Petrus Comi, eius filius, agricole mansi dicti den Comi, et Guillermus Comi, etiam filius dicti Petri Comi» (MN 1506, f. 9, any 1509); «testes Miquel Comi [...] omnes castri de Tamarito» (MN 1507, f. s/n, 15.1.1517); «e Petrum Comi juratos [...] castri e termini de Tamarito» (MN 1507, f. 149v, 13.7.1526); «Guillem Comi» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Pere Comu» (*Fog. 1553*, al terme de Tamarit); «et Angela Comina vidua relicta Petri Comi [...] y na Tecla donzella filla del q^o en Pere Comi y S^{ra} Angela muller sua vivint del mas terme de la vila de Tamarit» i «cum domo den Comi [...] cum horreis seu sitges» (MN 1566, f. 7, 29.7.1565, i f. 134, febrer 1572); «Elisabet Comina» (MN 1633, f. 19v).

El prenom que hem vist més vegades és Pere, seguit de Guillem. Un Pere va ser jurat. Hem anotat Àngela, Elisabet i Tecla per a les dones.

Comí, el mas d'en

«Petrus Comi [...] agricole mansi dicti den Comi» (MN 1506, f. 9, any 1509); «in termino del Mulnas [...] los honors del mas dels hereus den Pere Comi» (*Capb. 1559*, f. 4, any 1559); «filla del q^o Pere Comi [...] del mas terme de la vila de Tamarit [...] afrontant ab quadra del Molnas» i «Gabriel Dalmau [...] del mas de na Comina» (MN 1566, f. 7, 29.7.1565, i f. 79, 29.4.1571); «Gabriel Dalmau mansi den Comi» (MN 1594b, 14.4.1586); «cum terris mansi den Dal-

mau del mas den Comi» (MN 1565, 7.1.1627); «mansi den Comi [...] que hodie posside Gabriel Dalmau» (MN 1633, f. 118v); «Terminava a ponent ab terras del mas Comí» i «la viña de la Dalmava del Mas Comí» (*LIM* 47, f. 12 i 12v, any 1835).

Sembla que cap a mitjan segle *xvi* va passar a pertànyer als Dalmau.

Company

«Maria Company» (*Naixements* 1774, f. 1, 23.6.1785); «filla legitima y natural de Joan Llauradó difunt y de Maria Company conjuges vivint tots pagesos del lloch del Molnas» (MN 1823, f. 34, any 1824); «Rafel Llauradó y Compañy, pages del lloch del Molnas» (Capb. 1832, f. 18, any 1832).

Comú, l'era del [ˈt̪erə ðəɫ kuˈmu]

És *l'era del Castell*; de la qual se servien tots el veïns del Monnars.

V. t. *Castell, l'era del*.

Comú, la mina del

«pel mig de la qual pesa de terra passa pel mitg la mina del Comú [...] partida dita del Viñet» (*LIM* 47, f. 26v, any 1818).

Conet

«Miquel Conet» i «Pere Conet» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

Conillera

«Petrus Coniera juratus de Tamarito» (MN 1332, f. xviii); «Raymunda Coniera» (MN 1368, f. 101); «Teresa Vidal Cunillera» (*Padró* 1859, any 1892).

Coniera es manté tot al llarg del segle *xiv*. L'altra variant, *Cunillera*, és molt tardana.

Conset

«Joannes Conset» i «Joanni et Hieronimo Conssets agricolii castri de Tamaritto [...] dicti Conssets» (MN 1594b, 19.12.1595 i 2.3.1597).

Constantí

«Joannes Gostanti in loco de Ferran» (*Òbits* 1622, 12.4.1663).

Constitució, la plaça de la [tə 'ptasə ðə tə kunstitu'sjo]

Un dels nostres comunicants recorda que a la Plaça, a Tamarit, davant del Castell, hi havia un rètol amb aquest nom.

Contijoc

«Miquel Contijocs mosso» (*Òbits* 1622, any 1654).

Contra

«Ramon Contra Altadill» (*Padró* 1859, any 1944).

Copons, de

«Testes Dalmacius de Copons» (MN 1479, f. 15v); «Testes magnificus Dalmatius de Copons miles» i «Bernardi de Copons» (MN 1501, f. 24 i 34).

Corbella

«discretum domine Johanne Corbella vicarius et notarius loci Tamariti» (MN 1501, f. 6); «Joseph Corbella pasto» (*Òbits* 1622, any 1785).

Corbera, la torre de

«la qual casa affronte [...] ab la casa y torre de la carlania de Corbera [...] la qual [...] posseeyx en Francesch Buada» (MN 1565, f. 344, 20.10.1602); «andarroch de una Torra vullgarment dita la Torra de Corbera y de un portal junt dita Torra» (MN 1613, f. 64, any 1613).

Segons Rovira (1999, p. 65), l'any 1613, havia estat propietat de la Companyia (jesuïtes).

Cordes, filador de

«sive filador de cordes [...] in parte vocata les Costes devall lo Puig» (MN 1518, f. 233v, 29.3.1552).

Corella

«testes Petrus Coreyla» (MN 1332, f. 16v).

Cornalia, el mas de la

En parla Rovira (1999, p. 142-143). No n'hem trobat cap altra notícia.

Cornet

«marmassor i testes Pere Cuornet» (MN 1479, f. 17).

Corps

«Michaelis Corps» (*Òbits* 1622, 30.1.1640).

corral

V. *Forts*.

Corral, la parada del

[tə pə'radə ðət ku'rat]

És la parada del Femer; pertany al Mas d'en Sorder.

Corral Nou, el

[ət ku'rat 'nɔw]

Un corral, ara enrunat, situat a la vora del mas d'en Cosidor, dóna nom a una peça de terra.

Corral Nou, el fondo del

[ət 'fondu ðət ku'rat 'nɔw]

Comença al peu de la muntanya de Sant Simplicí, pren direcció al Mèdol i mor al torrent de la Móra.

Corral Nou, la muntanya del

[tə mun'tajɲə ðət ku'rat 'nɔw]

Un turó a l'oest de Sant Simplicí; només s'aplica el nom a la cara sud de la muntanya.

Cort

«Bernardus Cort» (MN 1469, f. 4).

Cortell

«testes Berengarius dez Corteyl» (MN 1332, f. xxvi i xxvii).

Cortès

«Manuel Rosich Cortés» (*Padró* 1859, any 1944); «Juana Cortés Garcia» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 26).

Corts

«testes Petrus Corts» i «Guilelmum Curtibus notarium de Tamarito pro Ferrario de Canalle rectore» (MN 1332, f. 35v i 24v).

Coscó, la parada del

[tə pə'raðə ðət kus'ko]

Pertanyent al Mas de la Creu, era un penjant plantat de vinya, entre la Planota i el Comellar del Fondo.

Cosí

«[prenom en blanc] Cosi» (MN 1594*b*, 19.12.1595).

Cosidor¹

V. *Mas d'en (o de) C.*

Cosidor²

«es lluit dit censal per Antoni Cosidor dit mas den Alias del Medol» (*Capb.* 1495, f. 29*v*, 20.6.1497; és una nota al marge); «Joan Cosidor del mas» (MN 1521, f. 79?, *Catálogo dels que fant cens a la rectoria de Tamarit*); «lo mas de Joan Alias del Medol vuy Toni Cosidor son gendre» (*Llev.* 1609, f. 34); «Antoni Cossidor, pages del mas del Medo» (*Taula* 1625, f. 11, any 1625), «cum terre troceo Joannes Cosidor mansi dicti del Medol» (MN 1633, f. 32*v*, 18.9.1633); «Joan Cusidor pages del mas del Medol» (*LIM* 47, f. 15, any 1835).

Podria ser que «mas den Alias» de la primera anotació fos utilitzat per renom. Això no obstant, és documentat el 1835 que la filla del propietari Elies del mas dit igual es casà amb un Cosidor del mas del Medol (*LIM* 47, f. 10, any 1835).

Cosidor, el mas d'en (o de)

[ət 'maz ðəŋ kuzi'ðo] / [ət 'maz ðə kuzi'ðo] /
['maz ðə kuzi'ðo]

Pròxim a la vora esquerra del torrent de la Móra, a ponent de Sant Simplicí, al nord de l'autopista. Consta de planta baixa i un pis, coberts de teules, a doble vessant. Magatzem cobert per al carro i estable a la planta baixa i un celler amb dues rengles de bótes que després posaven als cups. Davant de l'entrada hi havia un tancat fet de parets altes d'uns dos metres i mig i dobles, acabades amb esquena d'ase. Construcció que per aquestes contrades en diuen *baluard*. A la part solana de la façana, un rellotge de sol que, ja en aquella època —segona meitat del segle xx—, recorden que era molt poc vistent. Destacava una torre de planta quadrada amb coberta com el mas, de teules a doble vessant. Una finestra d'arc apuntat a la façana i a la part superior uns matacans. Hi vivien dues famílies: el masover i l'encarregat. Terra secana, l'aigua es procurava d'unes cisternes que hi havia en un magatzem no gaire distant des d'on era traslladada en portadores cap a la casa. Aquesta construcció, també coberta a doble vessant de teules, era emprada per emmagatzemar la premsa del vi que després passava als cups. També s'hi guardava el producte de la collita: avellanès primordialment. Davant tenia una era de terra

on es batien els cereals i els cigrons. Un pou, vora el barranc, d'on es pujava aigua molla, manualment amb una corriola, i només podien extreure unes vint-i-cinc galledes just per omplir un safareig per rentar. Al mas darrerament es bastiren una soll per a porcs i uns galliners. Vegeu l'entrada *Mèdol, el mas del*, on és palesa la confusió entre aquests dos topònims.

«in Mansia den Cosidor termini Tamariti» (*Òbits* 1622, 9.9.1631); «la part del terme de dita villa [Tamarit], que compren los masos de Antoni Valls, de Cusidor» (MN 1703, f. 434, any 1711); «lo Mas den Cosidor, terme de Tamarit» (MN 1729, f. 265, any 1736); «Mas de Cosidó» (*Compli.* 1810, f. 7); «lo puvill Cosidor del mas de Cosidor» (*Hipot.* 1842, f. 251v, any 1842).

Cosiner

«Jaime Sans Cusiné» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 38).

Llinatges, p. 252, en parla com d'una forma arcaica de 'cuiner'.

Cossiners, el crestallador dels

V. *Torreta, el crestallador de la*.

Cosiner, la sínia del

[tə 'siniə ðəʎ kusi'ne]

A la vora del Gaià, al Vinyet. Hi ha una caseta.

Costa

«Margarita Costa» (MN 1703, doc. 88, 25.2.1704).

Costa, la

«partida dita la Costa [...] y ab la Creu de Puigbover» (MN 1566, f. 89, 16.8.1571).

V. t. *Costes, les*.

Costa Grossa, la

[tə 'kɔstə 'ɣɾɔsə]

És una muntanya a continuació de la coneguda per *la Capellana*. Ha estat explotada per pedrera i gairebé rebaixada tota. Consta a *Plànol Tamarit*, al nord del cementiri de Ferran, dintre la circumferència que marxa la corba dels 90 m, que ocupa una part del terme de la Riera.

Costa Plana, la¹

[tə 'kɔstə 'pʎanə]

Muntanya al nord-oest de Ferran, dóna nom a una partida de terra. Entre el torrent del Mas Vell i el de la Masieta.

Costa Plana, la² [tə 'kɔstə 'pɫanə]

Partida de terra al límit amb el terme de la Riera, resseguida pel costat oest pel camí del Catllar, i per l'est, per la partida de Puiggatell.

«otra sota a la Costa Plana» (*Amill.* 1855, núm. 19).

Coster, la parada del [tə pə'radə ðət kus'te]

Parada molt llarga i amb molt pendent vora el camí del Mas Vell; pertany al Mas d'en Cosidor.

Costeret, el [ət kustə'ret]

Tros de terra no gaire distant de Ferran, al camí del Cruel. Un bocí és regat pel rec del mateix nom.

Costeret, l'era del ['teɾə ðət kustə'ret]

Era de terra, situada a prop de Ferran, vora el camí del Cruel.

Costeret, el rec del [ət 'reg ðət kustə'ret]

Bocí del rec de Ferran que anava cap al punt d'on prenia el nom.

costers

V. *Hereuet, Pedregalets*.

Costers, els

«en el termino de lugar del Monnas agregado de Tamarit, partida dels Costés» (MN 1900, f. 3278, any 1900).

Costers dels Garrofers, els [ətʰs kus'tes ðətʰz ɣəru'fes]

Parada de Mas d'en Jover. Al peu de la muntanya de Sant Simplicí.

Costes

V. *Caseta de les C*.

Costes, les [təs 'kɔstəs]

Tallat que fa, per la banda de llevant, la muntanya de Tamarit. Acaba al pla de Tamarit. També partida de terra.

«in loco vocato les Costes» (MN 1410, f. 13); «les Costes» (MN 1410, f. 13, 71v, i *Capb.* 1412, f. 37v); «olivare situm in dicto termino de Tamarito in parte vocata les Costes» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «Les Costes» (Pergamins, 27.10.1562); «en la partida dita la Costa» (MN 1566, f. 89, 16.8.1571); «aquell

tros de terra ciutat en la horta de Tamarit dit de les costes» (*LIM* 41, f. 7, any 1624, i *LIM* 43, f. 150, any 1692); «... en lo terme del Lloch de Tamarit, y en la partida dita de las Costas» (MN 1766, f. 254, any 1767); «partida dita Les Costes» (*LIM* 47, f. 9v, 15, 23v i 28, any 1835); «Partida de las Costas [afrenta amb el camí de Tamarit, el Cementiri i la carretera Reial]» (*Classif. rust.* 1860, núm. 106); «Terminava a llevant ab lo camí que va de Tamarit a Tarragona» (*LIM* 47, f. 23v, any 1835).

Costes, el camí de les [ət kə'mi ðə təs 'kɔstəs]

És el *camí de Tamarit*, dit també el *camí de la Caseta de les Costes*.

«ab lo camí de las Costas» (MN 1518, f. 75); «quendam hortum vulgo dictum lo Igual situm in horta prop lo camí qui va de Tamarit a las Costas» (MN 1633, f. 403, any 1636).

Costes, la caseta de les [tə kə'zetə ðə təs 'kɔstəs]

Era una caseta amb bastant de terreny, vora el camí de Tamarit, a la banda de llevant de la via del tren. Diuen que no s'ha modificat exteriorment la construcció, només s'ha adaptat l'interior i el que eren quadres ara són menjadors.

«Caseta de Costas» (*Òbits* 1622, any 1785); «Caseta de les Costes» (*Compli.* 1810, f. 1v).

Costes, el mas de les [ət 'maz ðə təs 'kɔstəs]

És la *caseta de les Costes*.

Costes, el rec de les [əl 'reg də ləs 'kɔstəs]

Començava sota el molí del Pas, travessava les Hortes, costejava pel peu de la muntanya de Sant Joan, a la dreta del Gaià, i moria a l'hort del Marquès, a la Rasa. Hi desguassava el rec de Ferran. No tota l'aigua que sortia de la séquia de desguàs anava a parar al riu. Segons Blanch (2011, p. 169), es tornava a aprofitar mitjançant un gran toll fet d'obra que la portava cap a una canal que el travessava i que la conduïa a l'altra banda del riu per regar les hortes de la zona de la roca de Gaià anomenada *el Vinyet*.

Costes Davall el Puig, les

«sive filador de cordes [...] in parte vocata les Costes devall lo Puig» (MN 1518, f. 233v, 29.3.1552).

Cotí

«Candia Cotina» (*Òbits* 1622, any 1624).

cova

V. *Bous, Llagostes, Manelet, Sabater.*

Cova, de la

«Johan Reverter de la Cove» (MN 1501, any 1507); «a instansia den Roig de la Cova» (MN 1565, 23.[?], 1580).

Cova del Vilar

«partida dita lo Camp de las Figueras o Cova del Vilar que es part [...] de aquella pessa de terra camp [...] situada en lo mateix terme y partida dita sota lo hort y Camp de las Figueras» (*Capb.* 1832, f. 7, any 1832).

coves

V. *Apotecari, Areny Major, Fani, Madró, Monnars, Tomàs.*

Coves

V. *Marc de les C., el mas d'en; Rabassa de les C., la masia d'en.*

Coves, les

[təs 'kɔβəs]

Situades en un turonet que hi ha entre el mas de la Pubilla i el Monnars, al límit de les terres de Mas de Rabassa; al peu de l'antic camí del Catllar. Mig desaparegudes.

Coves, de les

«testes Guillelmus de les Coves» (MN 1385, f. 96); «Guilelmi March de les Coves» (MN 1410, f. 16, 17 i 55); «fa de cens a en March de les coves» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466); «la Viuda de les Coves (masos) (*Fog.* 1497, de Tamarit).

Coves, el mas de les

«Blanquina March hereva del mas de les Coves», «Guabriel March quondam del mas de les Coves» i «Mas de les Coves» (MN 1479, f. 10); «in manso de les Coves [...] Bartolomei Elies» i «del mas de les Coves [...] una masia ques diu lo maset de la plana situada en lo terme de Tamarit. Affronta ab la masia ques damunt dita de les Coves» (*Capb.* 1495, f. 24, 26.1.1497, i 30.10.1497); «Petri Rabassa [...] mansi de les Coves termini ville de Tamarito» (MN 1566, f. 1, agost 156[?]); «vulgariter nuncupato lo escaser quod terre trocium est [...] cum manso Steffani Grimau [...] cum terris den Gaspar Rabaca mansi de les Coves» i «Gaspari Rabaça [...] mansi de les Coves» (MN 1594b, 21.5.1595 i 30.6.1605); «Mas de les Coves» (Pergamins, any 1617, i 29.10.1619).

Un mapa de l'Institut Geogràfic el marca entre la via del tren i Sant Joan, i entre el camí de la Móra i el de Tamarit.

Coves, les roques de les

«partida dicha del Prat que linda [...] de poniente con el camino y Rocas de las Covas [...] camino que va del Molnas a Tarragona» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1737).

Coves dels Pescadors, les

«quadra del Molnas [...] parte dicha las Covas dels Pescadors [...] linda con el camino que va del Molnas a Tarragona» (*Hipot.* 1769, lligall núm. 53, f. 1v, any 1769).

Covet¹

V. *Olivar d'en C.*; *Pere C.*, *el portal de*.

Covet²

«Petro Covet de Tamarito» (MN 1479, f. 4 i 20); «Pere Covet [...] en lo loch de Tamarit defora la fortaleza» (*Capb.* 1495, 11.10.1497); «Pere Covet» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Aulalia filia Petri Covet» (MN 1501); «cum Petro Quovet» (MN 1501, f. 3, 20.12.1501, i f. 14, 21.12.1510); «Jacobi Covet filius Petri Covet qui obit in ospitale beati Lazarj dicti civitate [Barcelona]» (MN 1507, f. 24, 7.2.1511); «cum domo Johanis Covet» (MN 1507, f. 45, 10.7.1518); «ab en Juan Covet» (MN 1518, f. 75); «Ludovico Covet» (MN 1507, f. 74v, 17.6.1521); «honor. en Pere Covet [...] jurats lo present any de dita vila» i «deu Symo Covet de Tamarit» (MN 1521, f. 59 i 76v); «honorabiles Johannes Covet [...] juratos [...] castri et termini de Tamarito» (MN 1507, f. 149v, 13.7.1526); «Testes [...] Petrus Covet agricultor» (MN 1518, f. 101v, 19.1.1547); «vendimus [...] vobis Petro Covet [...] quonddam olivare dicta parochie» (MN 1518, f. 170, 29.3.1549); «Codicil de Joana Coveta muller deixada de Joan Covet de Tamarit» (MN 1565); «cum domo Petri Covet» i «Joannes Covet [...] manumissores testamenti Paule Requesens et Covete» (MN 1594b, 14.1.1571 i 2.2.1595); «Casa de Joan Covet vuy sos hereus Joan Ballester de Vals» (*Llev.* 1609, f. 13).

Pere i Joan són els prenomes més repetits en els documents. Pagès és anotat per ofici i jurat per càrrec. Hem vist els femenins Eulàlia i Joana. Paula, que duu *Covete* darrere de *Requesens*, el devia dur per cognom de soltera.

Covet, d'en

«pessa de terra [...] situada en lo terme del Lloch de Tamarit y en la partida dita den Covet» (MN 1769, f. 159, any 1770).

Covet, el mas de

«in orta cirqa mansum de Covet» (MN 1501, f. 10).

Coixet, el

«dit lo coixet» (*Òbits* 1622, 7.2.1627).

Cregut

«Madalena Cregut» (*Compli.* 1810, f. 7).

Creerc

«testes Petrus Crerch» (MN 1332, f. xxv).

Creser

«Pons Creser» i «testes Pons Creser» (MN 1332, f. 8v i 23).

Crespí¹

V. *Mas d'en C., el camí del.*

Crespí²

«Poncius Crespi et uixor mea Guilelma castri de Tamarito» (MN 1332, f. 16v i 20).

Crespí, el mas d'en

«mansiam den Crespi quondam» i «mansiam quondam den Crespi, nunc G. Magrinya» (MN 1368, f. 36, i f. 36 i 58).

Crespo

«Baltasar Bajo Crespo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 42).

crestallador

V. *Cossiners, Netus, Torreta, Vallvé.*

creu

V. *Capellans, Mas de la Creu, Puigbover, Tamarit, Torrent.*

Creu

V. *Magrinyà de la C., el mas de; Mas de la C.*

Creu, la

[tə 'krɛw]

V. *Mas de la C., la creu del.*

«e ab la Creu» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

Creu, de la

«Mas den Sastre vuy den Vicens Magrinya dit de la Creu» (*Llev.* 1609, f. 33v).

Creu, el camí de la

[ət kə'mi ðə tə 'krɛw]

V. *Mas de la Creu, el camí del.*

Creu, el mas de la

[ət 'maz ðə tə 'krɛw]

Un mas molt gran, abandonat. Domina la partida del mateix nom. És a ponent de la carretera del Catllar, a la mateixa altura del mas d'en Sorder, que li queda a sol ixent. Al nord de l'autopista. Consta de planta baixa, i dues alçades més, una de les quals pot ser la golfà; la teulada és a doble vessant, amb el vèrtex superior en la mateixa línia que la façana principal. La porta d'entrada és formada per un arc de pedra de mig punt. Té una torre de planta quadrada, sembla que documentada al segle XVI, als cantons de la qual hi ha carreus de pedra. Les finestres també són emmarcades amb pedra, a més d'espitlleres i gàrgoles. Destaquen merlets i matabans. Segons els primers documents que s'aporten, havia estat conegut per *mas de Magrinyà* i *d'en Sastre*. Destaca una bassa amb un arbust gran, dit *la Mata*.

«Visents Magrinya del mas de la †» (MN 1594b, 14.7.1596, sobre la construcció d'una torre); «Honor. Vincentius Magrinya mansi dicti de la Creu [...] mansiam dictam de la Creu nuncupatam olim den Sastre et postea den Palleres» (MN 1565, 7.1.1627); «vobis Joanna Fogueta agricola Terris del Mas †» (MN 1633, f. 145v, 31.6.1634); «Jacobus Bolver mansi de la creu» (MN 1676, f. 19, any 1676); «Mansi vulgariter dicti de la Creu, termini Tamariti» (MN 1729, f. 236, any 1735); «manso de la Creu termino de Tamarit que antes fue de dicho Mathias Magriniá» (*Hipot.* 1775, f. 353); «del mas dit de la Creu del terme de Tamarit» (Capb. 1832, f. 4, 15v i 22).

Creu, el portal de la

[ət pur'taɫ də tə 'krɛw]

És una de les sortides de la Vila Closa de Tamarit. Davant del cementiri de Sant Pere. Era el portal més important, ja que hi anava a parar la via que comunicava la vila amb el camí ral; prenia el nom de l'artística creu de terme, de pòrfir i marbre blanc amb el basament constituït per un cipus romà, emplaçada al seu costat la

qual, l'abril del 1914, fou traslladada a Tarragona i actualment hom la pot veure al bell mig del jardí catedralici del carrer de les Coques (Rovira, 1999, foto p. 67-69). Substitueix l'anterior un fust damunt del qual hi ha un capitell hexagonal, rematat per una petita creu de ferro forjat.

«El [portal] de la Creu, situat davant del Cementiri, era el més important [...] prenia el nom de l'artística creu de terme [...] emplaça al seu costat la qual, l'abril de 1914, fou instal·lada a Tarragona [...] al [...] jardí catedralici del carrer de les Coques» (Rovira, 1999, p. 67).

Creu, la pujada de la [tə puj'zadə də tə 'krew]

Bocí de la carretera de Barcelona amb bastant pendent. El lloc més baix començava al mas del Camp i seguia una costa en direcció a Tarragona. Dita també *la pujada de la Castellana* o de l'«*Estanquillo*».

Creu, el torrent de la [ət tu'ren də tə 'krew]

V. *Mas de la Creu, el torrent del*.

Creueta, la [tə krə'wetə]

És la *punta de la Creueta*.

Creueta, el camí de la [ət ka'mi də tə krə'wetə]

Començava a la carretera de Barcelona i se n'anava a la punta de la Creueta, a l'est de la platja Llarga. Ressegueix el litoral fins a la platja de la Móra. Ara és tot un engraellat de caminets que han fet les persones i que condueixen a les diferents platges que recorre, com també al mas d'en Grimau.

Creueta, la punta de la [tə 'puntə də tə krə'wetə]

És entre la platja Llarga i l'Arboçar. Per les restes pètries s'identifica una pedrera que, segons els arqueòlegs, podria haver estat emprada per a la construcció de la torre dels Escipions, situada a poca distància d'aquest lloc. Els nostres informadors no saben explicar el perquè del nom.

Creus

«Pablo Segú y Creus» (*Padró* 1859, any 1876).

Cristino, la caseta de [tə kə'zetə də kris'tinu]

Situada al camí de la Masieta; hi ha un pou.

Cristino, el tros del [ət 'trɔz ðət kris'tinu]

Terra d'avellaners, a tocar la finca de mas d'en Jover. En construir-se l'autopista, n'agafà un bocí. Ara bosc.

Cros

«Jacobus Cros» (MN 1633, f. 128, 20.5.1634).

No estem segurs que fos de Tamarit. Això no obstant, Rovira (2012, p. 112) confirma la seva filiació tamaritenca.

Crua, la [tə 'kruə]

Tros de terra situat a la banda de muntanya de la carretera de Barcelona, vora les terres de Mas de Marquès, pertanyia a Pau Segur.

Cruel, el [ət kru'eɪ]

És un topònim rar, segurament producte d'una deformació fonètica o procedent d'un renom de propietari. El fet que no s'hagi trobat documentat fa suposar que és modern. El nom designa una partida de terra a la banda de muntanya de la carretera de Barcelona, entre el Mèdol i les terres de Mas de Marquès.

Cruel, el camí del [ət kə'mi ðət kru'eɪ]

Comença a la plaça de Baix, a Ferran, vora la font i les cases del cantó est del carrer de Pau Segur. És el també dit *camí antic de Ferran*. En el *Plànol Tamarit* es llegeix «del Barranc a Tarragona».

Cruel, la sínia del [tə 'siniət kru'eɪ]

A la partida del mateix nom.

Crusada

«Ramon Crusada» (MN 1633, f. 4, 16.6.1633).

Cuïc, la parada del [tə pə'raðə ðət ku'ik]

De les parades més grans del Mas de Pastoret i era situada gairebé a la partió amb les terres de Mas de Rafel.

Cunyerer

«Elisenda vidua de Jaume Cunyerer, de la quadre dels Mulnars» (*Capb. 1412*, f. 19 i 22).

Curati, el

«Joan Marti, mariner dit lo Curati, fill del Castell de Tamarit» (MN 1640, f. 160v, any 1657).

Potser el renom estava relacionat amb «curat», sacerdot dedicat a la cura d'ànimes.

Curt, el

«vulgo dictus Magrinya lo Curt» (MN 1507, f. 184, 7.1.1529); «manso Johannis Magrinya qui vulgo dicitur lo Curt» (MN 1507, f. 159 i 159v, 22.9.1525); «lo mas de Tomas Magrinya dit lo Curt» (*Llev.* 1609, f. 33).

Curtilio

«testes Berengarius Curtilio» (MN 1332, f. 18v, III i XIX).

Curull

«Josep dit Curull» (*Compli.* 1810, f. 4).

Renom.

Dalmau¹

V. *Mas de D.*

Dalmau²

«Raymundus Dalmacii, rector ecclesiem de Tamarito» (MN 1367, f. 3v); «testes Jacobus Dalmau» (MN 1368, f. 29, 33v, full solt entre 37-38); «Tecla Rocha sogra de M. Dalmau», «Joan Dalmau dels Molnars» i «Marchus Dalmaui dels Molnars» (MN 1479, f. 2; f. 2 i 38v, i f. 2); «Anthonia uxor Petri Johannis Delmau loci del Molnas» (MN 1507, f. 29v, juliol 1512); «Pere Joan Delmau» i «Joan Dalmau balle del loch de Mulnas» (*Fog.* 1553); «Joannes Dalmau agricola dictus de la Casa Gran [...] cum Joannis Dalmau de la casa nova» (*Capb.* 1559, f. 8, any 1559); «na Sperança Dalmaua» (MN 1565); «Testes mosens Dalmau agricola mansi dicti den Comi» (MN 1565, f. 304); «Jacobi Dalmau fideiussoris» (MN 1566, f. 39v, 10.12.1568); «Gabriel Dalmau, pages del mas den Comi, terme de Tamarit» (MN 1575, f. 89v, any 1575); «Antoni Dalmau de la Casa Gran» (MN 1578, f. 122, any 1579); «Antoni Joan Dalmau, fill de Joan Dalmau i Magdalena, pagesos parroquia de Tamarit» (*Matrim.* 1588, f. 13, any 1591); «Signa nostrum Gabrielis Dalmau» (MN 1594b, 5.7.1603); «Antonii Dalmau de la Casagran loci del Molnas» i «Cosme Dalmau castri Tamariti» (MN 1633, f. 124v, 10.5.1634, i f. 131v, 5.7.1634); «Pere Dalmau» (MN 1703, doc. 239, 12.9.1706); «Joan Sagi y Dalmau» (*Capb.* 1832, f. 402, any 1832);

«Terminava a ponent ab terras de Gabriel Dalmau» i «Terminava ab terres de Anton Dalmau del Molnàs» (*LIM* 47, f. 10, any 1835); «Daniel Vives Dalmau» (*Padró* 1894); «Ramón Batet Dalmau» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 25).

S'ha vist *Dalmacii* i *Dalmati*, en textos llatins, i *Daumau* i *Delmau*, poques vegades. Raymundus era rector al segle XIV. Al segle XVI, el predomini documental és de Joan, seguit de Pere Joan. També el compost Antoni Joan. I renoms: *de la Casa Nova* i *de la Casa Gran*. L'únic ofici és pagès. Antònia, Esperança i Magdalena en femení. A partir del segle XIX, Dalmau és segon cognom de Batet, Sagí i Vives.

Dalmau, el mas d'en

«cum terris mansi den Dalmau del mas den Comi» (MN 1565, 7.1.1627).

Al lloc de Monnars (*Capb.* 1559, f. 8, any 1559). Havia estat el *mas d'en Comí*.

Dalmava

V. *Camp de na D*.

Dalmava, el mas de na

«Mas Cosidor o Dalmava» (Pergamins).

Dalt

V. *Monnars de D*.

Dalt, la plaça de

[tə 'pʎasə ðə 'ðat]

A Ferran, és davant del castell. Quan el van reconstruir, van aterrar dues cases, cosa que va contribuir a engrandir l'espai de la plaça.

Danda

«Guilelmus Danda» (MN 1332, f. xviii).

Darrere el Mas, el comellaret de

[ət kuməʎə'ɾed də rə'ðerət 'mas]

Al Mas de la Creu. Comença, com el nom indica, darrere del mas i continua fins a la parada del Comellar del Fondo. Plantat de vinya.

Darrere Gaià

«in parte vocata retro Gaya [...] ab aquilone cum Gayano» (MN 1507, f. 2).

Davall

V. *Clot D. la Vinya, Costes D. el Puig*.

Davall el Molí

«Daval lo moli» (*Capb. 1412, f. 13*).

Davall les Muralles, l'estany

«cum stagno devall les muralles ab lo cami enmig qui va a Haltafulla» (MN 1594b, 14.5.1597).

Davallada, la

«domum [...] in parte dicta la devallada que va al Portinyol [...] facit angulo sive canto» (MN 1518, f. 237v, 29.4.1552).

Davant del Mas, el comellar de [ət kumə'la ðə ðə'βan dət 'mas]

Són sis parades, tres conreades de vinya i tres d'avellaners compreses des de l'edifici del mas de la Creu fins a la carretera del Catllar.

Davant del Mas, la parada de [tə pə'raðə ðə ðə'βan dət 'mas]

A Mas d'en Jover, la seva situació queda reflectida en el topònim.

Davant el Castell de Mossèn Guimerà, la plaça de

«ab la plaça que sta davant lo castell de m^o Guimera» (MN 1521, f. 94v, 19.1.1555).

Rovira (1999, p. 67) l'anomena *del Castlà* o *del Senyor Guimerà*.

Davant Senyor Castlà, la plaça

«in platea coram d[omi]no Caslano [...] cum via qua itur a la yglesia» (MN 1517, any 1520 [?]).

David

«afrontatur cum Petrus David» (MN 1368, f. 36, 36v i 75v).

David, ca

[¹'ka ðə'βit]

Una casa de Ferran.

Davila

«Manuela Vazques Davila» (*Padró* 1894).

Daviu

«Pere Daviu» (MN 1332, f. 20).

Deu ser una variant de *David*.

Deering

«i les ruïnes del lloc [de Tamarit de Mar] abandonat el lloc pels que van habitar-lo, a causa de les febres intermitents que l'infectaven, les adquirí el potentat Mr. Deering, el qual les féu restaurar (Iglésies, 1934, p. 529).

Charles Deering (1852-1927). Financer americà. El 1921 féu traslladar una part de la col·lecció artística de Maricel (Sitges) al castell de Tamarit, que encara és propietat d'un nét seu (GEC).

Dejús el Camí Real

«una pesa de terra a la orta de Tamarit dejús lo Camí Real, afronta ab lo Camí de Ferran» (*LIM* 43, f. 152, any 1666).

Dejús la Muralla, el carreró

«domum in parte dicta qui baixa al Portinyol [...] ab lo carrero dejus la muralla [...] ab lo carrer qui va al serall ansa y al Portinyol» (MN 1633, f. 201, 11.3.1635).

Dellà

V. *Móra D. l'Estany*.

Dellà Gaia

«affrontatur cum ultra Flumen Gayani» (MN 1332, f. xxi); «Dalla Gaya» (MN 1381, f. 10v, i MN 1410, f. 39v); «Molol de la Guaya» (MN 1479, f. 22v); «troceum terre situm in termino dicti loci in quadra della lo riu de gaya» (*Capb.* 1495, f. 10, 21.9.1495); «sitam in termino de Tamarito extra flumine Gayany [...] cum itinere quo itur de Tamarito ad castrum de Altofolio» (*Capb.* 1495, f. 24v, 2.4.1497); «in parte vocata della Gaya» (MN 1507, f. 24, 7.2.1511); «un tros de terra part vinya y part herm cituat en lo terme de Tamarit de la part della Gaya» (*LIM* 41, f. 19, any 1560); «in desimarium ecclesie extra flumum Gaiani» (MN 1594b, 11.12.1597); «una pesa de terra sita en lo terme de Tamarit a la partida dita Della Gaya en lo Decimari dels Cavallers» (*Vària*, 21.9.1625); «dictum lo Codol situm in termino de Tamarit in partita dita della Gaya»

(MN 1631, f. 349, any 1633); «lo tros del Stany [...] in termino Tamariti della Gaya» (MN 1633, f. 403v, any 1636); «in presenti termino de tamarit i partita vulgariter dicta dalla Gaia in decimario ecclesiam, que confrontat [...] a septentrione cum linea termini de Altafulla» (MN 1676, f. 33v, any 1676); «una vinya de part alla de Gaya» (*LIM* 43, f. 153, any 1678); «in partita vulgariter dicta della Gaya en la partida del Moli» (MN 1703, doc. 320, 18.4.1709); «viña plantada [...] en lo terme de Tamarit y Partida nomenada dellá Gaià [...] afronta [...] a mitg dia [...] mitgensant la assequia i camí qui va a Tamarit» (MN 1782, f. 68v, any 1784); «Partida dita dellà de Gayà» (*LIM* 47, f. 11, any 1835).

Les expressions *dalla* i *della Gaya* i *della lo riu de Gaya* o *ultra Gayanum* s'han fet servir durant quatre segles i mig per designar una partida de terra. Era un petit sector, a sol ixent del riu, entre la carretera de Barcelona, el terme d'Altafulla i la mar. Els documents hi situen vinya i olivar. Hi passa el camí d'Altafulla i s'hi parla del mas del Jorba. També dels delmaris de l'Església i dels Cavallers.

delmari

V. *Castlà, Cavallers, Església, Rectoria, Sagristia, Tamarit.*

Delme, l'era del

[^lʎerə ðət ^lðewmə]

Al Monnars. Algú de més edat recorda haver sentit dir que era a la part alta del poble.

«Detrás» la Casa, al

«sita al detras la Casa [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 122).

Devers Altafulla

«El decimari de l'església de Tamarit, terme de Tamarit, partida Devés Altafulla» (*LIM* 41, f. 2, any 1598).

Partida de terra anotada en un document de l'arxiu d'Altafulla, any 1598.

Devers el Puig

«un corral i un cup fora del Castell de Tamarit a la partida debes lo Puig» (*LIM* 41, f. 7, any 1624).

Devers Gaià

«tros de terra herm cituat debes o della Gaya» i «en la horta de Tamarit en la partida dita qui va debes Gaya» (*LIM* 41, f. 50, any 1482, i f. 39, any 1622).

En el text del darrer document hi ha uns mots —*qui va*— que creiem que no formen part del topònim, malgrat que donen una idea situacional.

Devesa

«Devesam [...] in termino Tamarito» (MN 1332, f. 23v).

Dida, de la

«afrontat cum dominibus de la Dida» i «Domus de la Dida» (MN 1332, f. xviii).

Diego

«Marmessors Franci Diego pescador» (MN 1565); «Testament de Joana Diega muller de Francesch Diego pescador» (MN 1565, 25.7.1581).

Probablement vingut de fora. No sabem d'on havia procedit. Com a prenom, Diego és d'immigració molt antiga.

Dilla

«José Maria Vives Dilla» (*Padró* 1859, any 1934).

Dolç

«Julianus Dols piscator» (*Òbits* 1622, 6.3.1631); «Emilia Torrellas Dols» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 16).

Domènec

«Antonio Domenech» (*Amill.* 1855).

Domenge

«Raymundus Domenge» (MN 1410, f. 53v i 57v).

Domingo

«confrontatur cum Bartholomeus Domingo» i «testes Raymundus Domingo» (MN 1332, f. 1v i lii); «Petrus Dominicii lezdarus Tamarito» (MN 1368, f. 35v); «Bartholomeus Domingo de Tamarito testes» (MN 1373, f. 5, 25 i 32); «Steve Domingo» (MN 1633, f. 142v, 10.7.1634); «Joan Domingo moso» (*Òbits* 1622, any 1785); «Rosaria Figueras Domingo» (*Padró* 1894).

Els documents del segle XIV repeteixen amb insistència «Bartholomeus».

Donago

«testes Arnaldus Donago» (MN 1332, f. 27v).

Donato

«Donato, Sagioni Tamarito» (MN 1410, f. 11v).

Dragapans

«pieza de tierra [...] conteniendo una caseta, una bota, un pequeño cercado y cinco paranzos o paradas para cazar pajaros [...] situado en el termino de Tamarit, partida llamada Draga Pans» (MN 1880, f. 107-107v, any 1880).

Dragapans, el mas del [ət 'maz ðət 'draɣə'pans]

És una finca petita, amb el mas molt modernitzat, a la banda de muntanya de l'antic traçat de la carretera de Barcelona. Limita amb la Bóta. La carretera feia un petit revolt que s'adreçà. Aquesta finca quedà entre el bocí nou i el vell.

Drassana

«Darazana castris de Tamarito» (MN 1332, f. 27).

Drassana, el camí de la

«in parte vocata lo Ribaje de la mar [...] cum via publica qua itur a la Taraçana [...] cum muro supradictum» (MN 1507, f. 33v, 14.1.1512); «cum vico corribili que munta a la Darassana» (MN 1633, f. 80v, 14.2.1634).

Drecera, la [tə ðrə'serə]

Camí entre el mas Vell i el mas d'en Cosidor.

Dualda

«Johan Dualda» (MN 1479, f. 7).

Duc

«Catarina Duca maiordona» (*Òbits* 1622, any 1657); «Teresa Ramon y Duch» (Capb. 1832, f. 395, any 1832); «Maria Pi Duch» (*Padró* 1894); «Josefina Duqch [sic] Virgili» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 28).

Duran

«afrontat cum na Durana» (MN 1332, f. 27); «testes Johannes Duran de Tolosa» (MN 1501, 16.7.); «Testes sunt Toni Duran» (MN 1594b); «Tomas Duran» (MN 1594b, 27.9.1598); «Antonius Duran alias Toni dels Alls» (MN 1598, f. 173v, any 1603); «Francisca Mestres Duran» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 34).

Duranya

«Pedro Doranya habitatori in dicto castro» (MN 1507, f. 28, 1.7.1511).

Egüer

«afrontat cum Guilelmus Eguer de Tamarito» (MN 1332, f. 28).

Eixarmeta, l'

«Otra a la Ayxarmeta [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 85).

Eiximenis

«Petri Axemenes» (*Òbits* 1622, 1.7.1625).

Elies¹

V. *Mas de n'E*.

Elies²

«in manso de les Coves [...] Bartolomei Elies» (*Capb.* 1495, f. 24, 26.1.1497); «Antoni Elies (masos)» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Johannes Alie et eius uxor Catherina mansi den Alies» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «vobis Chatarine Alias vidua uxoris Johannis Alias quondam mansi del Medol» (MN 1518, f. 130, 12.11.1546); «Joan Alies» (*Fog.* 1553, al terme de Tamarit); «Testes [...] Bartholomeus Alies» (MN 1565, 25.7.1581); «Antonio Alies sacristis major ecclesie Beate Marie castri de Tamarito» (MN 1594b, 20.2.1594); «Joan Alies dels masos de Tamarit» (*Tauler* 1599, f. 31, any 1600); «Steve Alias [...] Sparsansa i Hieronim Elias» (MN 1633, f. 142v, 7.7.1634); «Speransa Alies Dominus [*sic, Dominicus?*] Alias et Stephanus Alias eius filii» (MN 1633, f. 192, 24.2.1635); «Elias, Joseph» (*Compli.* 1810, f. 3v); «Joan Elies, propietari del mas del Mèdol» (*LIM* 47, f. 9 i 9v, any 1835); «Isidro Elias» (*Amill.* 1855); «Jaime Ingles Elias» (*Padró* 1894); «Salvador Elias Argilaguet» i «Magdalena Elias Salgado» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 34, i 2a, 6).

Només al segle xvi hem vist *Elies*. Després, l'ortografia dominant és *Alies*, amb vacil·lacions: *Alias*, *Alie*, *Alies*, *Elias*, *Elie*, *Halies*, *Helias* i *Helies*. Joan és predominant al segle xvi, seguit a distància per Caterina. Consten com del mas de n'Alies, del mas de les Coves, dels masos de Tamarit i, sobretot, del mas del Mèdol. Només pagès per ofici. Hem vist un notari, un sagristà de l'església, un administrador de l'hospital i un de la confraria de Sant Pere. I tres dones més: Esperança, Joana i Magdalena.

Elies, la barraca de l'

[tə βə'rakə ðə tət'hiəs]

Era de planta quadrada, i bastida amb pedra seca; situada dins la finca, que partia amb les terres del mas de la Pubilla; del propietari de la qual rebé el nom.

Elies, l'era de l'

[t'etərə ðə tət'hiəs]

Dita també *de Cal Sec*. Situada davant de la casa d'on pren el nom.

Elies, el mas de n'

«Johannes Alie et eius uxor Catherina mansi den Alies» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «honor. Joannis Alies q^o mansi termini dicte ville» (MN 1518, f. xxxiv, 22.11.1540); «y ab en Mas den Alies del Medol» (MN 1566, f. 7, 29.7.1565); «lo mas de Joan Alias del Medol vuy Toni Cosidor son gendre» (*Llev.* 1609, f. 34); «Mas del Medol dit de l'Alies» (Pergamins, any 1614).

Elies, la sínia de l'

[tə 'siniə ðə tət'hiəs]

A la mateixa finca que la barraca dita.

Elvira

«Josefa Elvira Salvado» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 21).

Emília, ca l'

[t'ka tət'mitjə]

Una casa del carrer del Castell, a Ferran.

Enclusa, l'

[təŋ'kruzə]

Rocam al litoral de Tamarit, vora el fondo del Cabrit, amb plenamar queda envoltada d'aigua i sembla un illot.

Enric

V. *Mas d'E*.

Enric, el mas d'

[ət 'mazən'rik]

És al terme del Catllar, a ponent del mas de Rafel i una part de la finca del terme de Tamarit. Havia pertangut als agustins de Tarragona. Comprenia 353 jornals. El va adquirir Bernat Torrell, de Vila-seca, per un preu de 230.001 rals (Rovira, 1979, p. 159 i 240). Durant uns quants anys de mitjan segle xx, hi va haver un campament militar de l'exèrcit espanyol. Ara, s'hi construeix una presó que ha de substituir la de Tarragona.

«mas den rich» (*Òbits* 1766, f. 147, any 1774); «heretat nomenada lo Mas den Rich [...] en lo terme de Molnas y partida nomenada la Bassa Closa» i «heretat

o masia nomenada lo mas den Rich» (Capb. 1832, f. 41, any 1833, i f. 42, any 1833).

Entre Gaià i el Delmari de la Rectoria

«Partida dita entre Gayà y lo decimari de la Rectoria» (*LIM* 47, f. 16v, any 1683).

era

V. *Castell, Comú, Costeret, Delme, Elies, Mas del Mèdol, Puigbover, Sec.*

Era

V. *Pep de l'E., la sínia del.*

Era, l'

«Era terre situada prope castrì de Tamarito» (MN 1368, f. 21v); «un tros de terra situat en lorta de Tamarit ques diu la era affronta a dues parts en lo cami que va de Tamarit Altafulla e amigjorn ab la riba de la mar» (*Capb.* 1495, 16.10.1497).

Era, la parada de l'

[tə pə'radə ðə 'tɛrə]

Al Mas Vell; l'era que li dóna nom era de terra.

Era, la sort de l'

«item la sort de la era» (MN 1501, f. 26v).

Eres, el camí de les

«Vico qui itur a les Eres» (MN 1368, f. 17); «cami que va a les Eres» (*Capb.* 1412, f. 17); «lo Puig affronte [...] ab lo cami [...] que va a les heres» (MN 1565); «Via que va a les Eres» (Pergamins, 11.1.1624); «un corral al puix que afronta ab lo cami qui va a las heras» (MN 1633, f. 61v, 29.10.1633).

Eres, el puig de les

«Puig de les Eres» (Pergamins, any 1434).

Hi havia una pedrera antiga.

Ermassot, l'

«Els Ermassots» (Pergamins, 19.1.1598); «aquellas dos pessas de terra nomenadas los Armessots» (*LIM* 41, f. 2, any 1606); «troceum Armassot in termino

Tamariti in partita dita della Gaia» (MN 1627, full solt, any 1656); «partida “Armasot” llamada también “Viña Nova”» (MN 1900, f. 3278v, any 1900).

Ermengaudi

«Petrus Ermengaudi presbiter et capellanus capelle Sanct Jacobi institute in ecclesie parochialis beate Marie de Tamarito» (MN 1373, f. 28).

Ermengol

«Petrus Armengaudi presbiter beneficiatus in ecclesie de Tamarito» (MN 1368, f. 35, 41); «Petrus Armengaud presbiter et capellanus capellanie Sti Jacobi Tamarito» (MN 1373, f. 15v, 19v); «Guillem Armengol» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «Guillem Armengol» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Petro Armengol» (MN 1501, 16.11.1510); «dos parells [de xixelas] an en Guillem Armengol» (MN 1507, f. 30v, 1.9.1510); «Johannes Armengol mesian oriundus dicti loci e castri de Tamarito in civitate Maioricharum [...] ultimum testamento in papiro ajusdem Johannis Armengol ut assecuri manu scriptum clausumque e sigillatum [...] co es en Malorques [...] e Francina Armengola muller mia [...] filla del magnifich miser Johan Armengol q^o» i «ab una cosina germana Caterina Armengola» (MN 1507, f. 121v i f. 122, 8.6.1520); «Johannes Baptista Armengol civis civitatis Maioricharum nunc [...] personaliter constituo in castro de Tamarito» (MN 1518, f. 241, 1.9.1533).

S'han observat un parell de variants: *Armengaudi*, en un text llatí, i *Armangol*. Joan i Joan Baptista podrien ser pare i fill, puix que Joan era «en la ciutat de Malloresques natural del castell de Tamarit» (MN 1507), i vint-i-sis anys després, Joan Baptista era «civis civitatis Majorcham». Guillem fou collector per Tamarit el 1508. Dos noms de dona: Caterina i Francina.

Ermengol, el mas d'

«la Plantada [...] ab lo mas de Armengol» (MN 1507, f. 44v, 23.7.1518).

Ermengol, el trull de n'

«camí del trull d'en Ermengol» (Pergamins, 22.2.1515).

ermita

V. *Montoliu, Sant Joan Baptista*.

Ermità

«Hermita» (*Compli.* 1810, f. 1v).

Sense cap altra indicació, l'interpretem com un renom.

Ermità, ca l' [ˈka tərmi'ta]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur. Amb el mateix nom, una casa de Tamarit. Són poques les que hi havia al nucli urbà de Tamarit. No més enllà de set.

Ermità, el fondo de l' [ət ˈfɔndu tərmi'ta]

A la Móra, al costat del fondo de la Caseta i de la punta Grossa. Arribava a l'estany de la Móra.

Ermità, la sínia de l' [tə ˈsiniə ðə tərmi'ta]

A la vora dreta del Gaià, a les Hortes de Tamarit.

Esbert

«Arnaldus Esberti» (MN 1368, f. 75v); «Jacobus Sbert Juratus» (MN 1381, f. 46v).

Escasser, el tros de l' [ət ˈtrɔz ðə tɔskə'se]

Parada que pertany a la finca de mas d'en Rabassa. Entre la via del tren i la platja. Afrontava amb els masos d'en Grimau, d'en Fort i d'en Rabassa.

«illo troceo [...] in termino de Tamarit vocato lo tros del Scacer» i «vocato lo tros del Scarer [*sic*] [...] a meridie cum litore maris [...] cum terris mansi den Rabassa camino regio sive generali» (MN 1590, f. 298, any 1591); «vulgariter nuncupato lo escaser quod terre trocium est [...] cum manso Steffani Grimau V. qu· dictoris civis Tarracone [...] cum terris den Gaspar Rabaca mansi de les Coves» (MN 1594b, 21.5.1595).

Escipions, la torre dels [tə ˈtorə ðətʒ əsipi'ɔns] i [tə ˈtorəlʒ əsipi'ɔns]

Monument funerari en forma de torre que els entesos daten del segle I dC. És a la vora i al nord de la carretera de Barcelona, antiga via Augusta; pròxima a les terres del mas d'en Rabassa. A la part frontal de la torre hi ha, en relleu, dues escultures que atribueixen, gens encertadament, als germans Escipions; d'ací el nom de la torre.

«cerca la torre dels Scipions» (*Cònsols* 1704, f. 162v, any 1706).

Escoda

«Dolores Escoda Gasó» (*Padró* 1894).

Escórrecs, els

[əʎz əs'korəks]

Rec on anaven a parar les aigües sobrants del rec de les Costes i de les Hortes. Dit també *la Rasa, la rasa General* o el *rec dels Escórrecs*. Comença sota la via del tren, ressegueix la carretereta actual que va a Tamarit fins a sota el Castell, encara es veu on desguassa a mar. N'hi havia més d'un. Dit també *l'Escórrec*.

Escoter

«Remon Escute» (*Compli*. 1819, f. 7).

església

Per als feligresos, el nom aplicat a cada una de les inventariades és simplement el genèric. Fet comú arreu, quan es tracta d'un edifici únic.

V. t. *Ferran, Monnars, Móra, Sant Pere, Tamarit*.

Església

V. *Sota la Sagristia de l'E*.

Església, el camí de l'

«cum via qua itur a la Yglesia» (MN 1517, any 1520 [?]); «ab lo cami qui va a la Yglesia» (MN 1507, f. 44, 9.5.1518).

Església, el carrer de l'

«Via publica per quam itur ad ecclesiam majorem castri» (MN 1410, f. 64v); «vicus qua itur ad ecclesiam» (MN 1479, f. 12v); «in vico quo itur versus ecclesiam beate Marie» i «ab lo carrer que va a la Iglesia» (MN 1521, f. 68v (?), trasllat d'un MN de 1306, i f. 94); «domum [...] castrum Tamariti al carrer de la Iglesia» (MN 1633, f. 403, any 1636).

Església (de Tamarit), el delmari de l'

«parte vocata en lo delmari de la iglesia de Tamarit [...] cum litore maris» i «quadra de puig bover in decimario ecclesie» (MN 1566, f. 14v i 83v, 17.8.1566); «in desimarium ecclesie extra flumum Gaiani» (MN 1594b, 11.12.1597); «in termino Tamariti in horta propi Stagnum in decimario Ecclesia» i «in termino Tamariti in partita dicta vulgariter lo Viñet in decimario Ecclesia de Tamarit» (MN 1703, doc. 45, 24.4.1703, i doc. 457, 1.11.1711, i *LIM* 41, f. 2, any 1598).

Un *delmari* era un territori dins el qual el senyor —qualsevol que fos— tenia dret a cobrar delme.

Església, la plaça de l'

«aquella casa [...] en la vila de Tamarit y Plassa nomenada de la Iglesia, [...] afronta a ponent ab lo Castell [...] y a tremuntana ab lo Camí que va a dit Castell» (MN 1792, f. 183, any 1792); «plaça Major o de l'Església» i «i la [plaça] de l'Església o Major» (Rovira, 1999, p. 57 i 67).

Vegeu Rovira (1999, foto p. 57).

Espasa

«Raimunda Vives Espasa» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 30).

Espenjat, l'

«Joannes Texidor dit lo Spenjat» (MN 1633, f. 184, 29.1.1635).

Esperança, ca l'

[¹ka tɛspə'ransə]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Esperit

V. *Sant E.*

Espígol i Espigoler

«Petri Lunes alias Spigol captiu [...] in Alger [...] Agnes Llunes alias Spigoler» (MN 1627, f. 142, any 1628).

Espina

«Terminava a llevant ab la viña de Francisco Espina» (*LIM* 47, f. 21v, any 1835).

Espina, el mas d'

[ət 'maz ðəs'pinə]

Al terme de Tamarit, a poca distància de l'estació d'Altafulla, al nord del mas de la Canaleta.

Esplugues

«testes Berengarius Espluges» (MN 1332, f. vν); «Berengarius Splugues» (MN 1368, f. 101); «Maria Badia Esplugas» (*Padró* 1894).

Esquerrà, l'hort de l'

[¹tɔr ðə tɛskə'ra]

A les Hortes de Tamarit, rebia el nom de qui el treballava, era una terra de la companyia del ferrocarril situada al costat de la Sinieta. Desaparegut.

estació, l' [təstəsi'ɔ]

Del tren de València a Barcelona. Retolada d'Altafulla-Tamarit. És al terme de Tamarit, arran del d'Altafulla. Fou construïda el 1865, quan el tren anava de Tarragona a Martorell, i aterrada el 1990.

Estació, el camí de l' [ət kə'mi təstəsi'ɔ]

Al límit amb el terme d'Altafulla i transitat pels altafullencs. Comença a la carretera de Barcelona, tocant el nucli urbà d'Altafulla, passa per l'estació i fa cap a mar.

Estadell

«testes Bartholomeus Stadell de Tamarito» (MN 1381, f. 36v i 37).

Per masculinització de *Estadella*, anotat a continuació.

Estadella

«Bartomeu Estadella» (MN 1368, full solt entre 9v-10); «Christophoro Stalela piscatori» (MN 1633, f. 213v, 30.4.1635).

Probablement, el llinatge procedí de la vila ribagorçana d'aquest nom.

Estalella

«confrontatur cum F. G. Estaleyla» i «affrontatur honor Petrus Staleyla» (MN 1332, f. 20 i xxiv); «et afrontatur cum vico Bartholomei Stallea» (MN 1373, f. 26v); «Bartholomeus Stalela» (MN 1381, f. 44v i 46v).

Hem vist cinc variants ortogràfiques: *Estaleyla*, *Staleyla*, *Stalela*, *Stallea* i *Stalella*.

Estampa

«Benedictus Stampa» (Òbits 1622, 2.4.1658); «Petrus Estampa piscator Tamariti» (MN 1703, doc. 320, 18.4.1709).

«Estanquillo», el mas de l' [ət 'maz də tətətəŋ'kiɫu]

Era a la banda de muntanya de l'antic traçat de la carretera de Barcelona; vorejat pel camí del mas de Vilà. Dit *el mas de la Castellana* i *la vinya de Pitxango*, que era qui la treballava. En els plànols consta dins la finca del mas del Camp, de Tamarit.

«Estanquillo», la pujada de l'

[tə puɟ'ʒaðə ðə tɛstəŋ'kiɫu]

V. *Creu, la pujada de la.***estany**V. *Colom, Davall les Muralles, Guialtrú, Mig Camí, Móra, Sagristia.*V. t. *Platja de la Móra, el salatorio de la.***Estany**V. *Móra dellà l'E.***Estany, l¹**

[təs'tajɲ]

A la platja d'Altafulla, a llevant del castell de Tamarit, vora la desembocadura del Gaià, on hi ha la roca de Gaià, hi havia aiguamolls. Ara tot és assecat i convertit en càntings. Segons Rovira (1999, p. 102), l'antic estany de Tamarit es trobava al costat del roquissar de la Vila Closa i es pot dir que ocupava el terreny on hi ha el cànping de Tamarit. Se n'inicià l'assecament l'any 1774. Els documents que s'aporten parlen de *Estany* sense especificar de quin es tracta. No tenim elements que permetin de saber si es refereixen a aquest o al de la Móra.

«Stagno in termino de Tamarito» (MN 1332, f. xxixv); «Estany» (MN 1410, f. 11); «un tros de terra situat en lorta de Tamarit [...] la part de lestany» (*Capb.* 1495, 15.6.1498); «per stagnum [...] et unum trocium a pug bover» (MN 1501); «spaticum vocatum lo trull den Gialtru [...] cum stagno qui stagno affrontat cum itinere quo itur Alto Folio» (MN 1597, f. 13); «in termino Tamariti in horta propi Stagnum in decimario Ecclesia [...] cum dicto Stagno [...] cum littore maris» (MN 1703, doc. 45, 24.4.1703); «sita al Estany [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 77).

Estany, l²

«Pessa de terra [...] situada en la horta de Tamarit y partida dita lo Estany. Terminava a llevant part [...] ab lo camí que va de Tamarit a Altafulla» (*LIM* 47, f. 23, any 1835).

Estany, la séquia de l'

«un ort que li dihen lort del Taronger que ara es clos affronta ab la Ciquia del Stany» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «cum sequia qua itur ad stagnum» (MN 1507, f. 63v, 20.8.1519).

Estany, el tros de l'

«in horta de Tamarit [...] dit lo tros del Stany [...] in termino Tamariti della Gaya» (MN 1633, f. 403v, any 1636).

Estanyet, l¹

«Otra sita en el mismo termino [Tamarit] y partida del Estanyet» (MN 1849, f. 206, any 1850).

Estanyet, l²

«La altra terminava a levant ab lo Estañet» (*LIM* 47, f. 16v-17, any 1690).

Estela

«Bernardus Stela de Tamarito» (MN 1479, f. 8v).

Esteve

«testes Bartomeu Esteve» i «Guilelmus Steva commorans in Tamarito» (MN 1368, full solt entre f. 37-38 i 56v); «Guilelmus Esteve testes» (MN 1373, f. 13 i 45v); «Guilelmus Stephani de Tamarito» (MN 1381, f. 3, 5 i 15); «Sebastian Olivé Esteve» (*Padró* 1859, any 1933).

Esteva i *Steva*, i la forma llatina *Stephani*, per variants. *Esteve* de l'última anotació era segon cognom, el de la mare.

Estevet de Pomerol, la bóta de l' [tə 'βotə ðə tɛstə'βed də pumə'ɾɔt]

A la platja Llarga. On ara hi ha el càmping de les Palmeres.

Esteve Rovira, la sínia de l' [tə 'siniə ðə tɛs'teβə ru'βirə]

De construcció més moderna que les del seu voltant; situada al camí de les Hortes.

Estivill

«Magdalena Grau Estivill» (*Padró* 1859, any 1878); «Magin Suñé Estivill» (*Padró* 1894).

Estrada

«honorabile Petro Strada piscatore ajusdem castri» i «Encant dels bens del q^o Pere Strada [...] fet als 24.2.1634» (MN 1633, f. 3v, 16.6.1633, i f. 85).

Pere és l'únic prenom que aporten els documents.

estret

V. *Mas de Pastoret, Petet*.

Estret

«Joseph Estret» i «Josepha Estret y Businet» (MN 1703, doc. 188 i 189, 4.12.1705).

Josepa devia ser muller d'un *Estret*, i *Businet* devia ser el cognom de soltera d'ella.

Estret, el comellar

[ət kumə'la s'tret]

Al Mas d'en Sorder, part de les Quatre Parades.

Estudiant

«Ferrer alias lo studiant» (*Òbits* 1622, 11.10.1636).

Expósito

«Maria Ventura Exposito» (*Padró* 1859, any 1877).

Fabra

«Guillermus Fabra nuntius omnes dicte ville de Tamarito» (MN 1566, f. 14v, 18.8.1565).

Fàbrega

«Pere Fàbrega habitator de termini de Tamarito» (MN 1332, f. viii).

Fabregat

«Marius Fabregat» (MN 1332, f. 12v); «afrontatur cum Petrus Fabregat» (MN 1368, f. 36, 36v i 68v).

Fàbregues

«Maria Fabregas Guiló» i «Maria Solsona Fabregas» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 49, i 2a, 48).

Fàbrica, la

[tə 'fabrikə]

Al costat esquerre de la desembocadura del Gaià. Obtenien carbonat de magnesi combinant aigua de mar amb pols procedent de la trituració dels còdols del riu. Construïda el 1947, treballà fins al 1985. Ara enrunada. El nom complet era «La fàbrica de la Roca de Gaià»; ben segur derivat de la seva ubicació —per a més informació v. Muntaner, 2008.

Fages

«Guillermus Fajes allies Barbafina loci de Tamarit» (pergamí, any 1585); «onobilis Guillermo Faja» i «domo honorabili Guillermi Faja» (MN 1594*b*, 28.7.1605 i 21.4.1605); «Fr. Fages» (MN 1633, f. 68); «Franciscus Faya alias barbafina» (MN 1633, f. 427*v*, any 1637); «Salvator Fagues i Jover mansi termini Tamariti» i «Franciscus Fages piscator castris Tamariti» (MN 1633, f. 182, 18.1.1635, i f. 193, 24.2.1635); «Pau Fages pescador de Tamarit» i «venedor» (LIM 47, f. 11*v* i 14*v*, any 1835).

S'han vist fins a set ortografies: *Fages*, *Fagues*, *Faja*, *Fajes*, *Faxa*, *Faya* i *Fayes*. Per prenom, Guillem als segles XVI i XVII. Francesc és el més abundant. Consta com a patró de barca, pescador, venedor i com a clavari de la sagristia major.

Faja i Fajes

V. *Fages*.

Falcó

«Raymundo Fulconis, domino castris predicti de Tamarito» (MN 1323, f. 8*v*, any 1323).

Falirac

«Ioannes Falirach» (MN 1594*b*, 19.12.1595).

Falques

«Gabriel Falques presbiter» (Òbits 1622, 2.8.1638).

Falsa

V. *Porta F.*, *el carrer de la*.

Fani, les coves del

[təs 'kɔβəz dət 'fani]

A la platja Llarga, al límit de la partió amb l'antic terme de Tarragona. N'eren dues. Encara, poc o molt, hi ha algun testimoni. Són les dites també a Tarragona *coves de la Ciutat*, o *de l'Areny Major*.

Farga, la

[tə 'farɣə]

Muntanya del terme del Catllar, vora el mas de Salort i molt propera i coneguda al terme de Tamarit; en deien així perquè estava molt bruta de vegetació.

Farigola

«Jacobus Farigola» (MN 1469, f. 9v).

Farnós

«Bernardus Farnos» (MN 1332, f. 10).

Faxa, Faya i Fayes

V. *Fages*.

Febrer¹

«Joannes Febrer agricola loci de Tamarit» (MN 1566, f. 144); «de expressa voluntate Mathei Fabrer» (MN 1594b, 13.8.1600).

Febrer²

«honorabilis Johannes Ribes alias Feberer» (MN 1518, f. 84 [duplicat], 5.12.1544); «Casa de Pere Manrresa vui en Joan Ribes Alias Fabrer curador de Altafulla» (*Llev.* 1609, f. 17).

Feliu

«Pere Feliu» i «Petrus Felicis» (MN 1332, f. 8v i 14).

Femer, la parada del

[tə pə'radə ðət fə'me]

Al Mas d'en Sorder, a la vora del femer. Dita també la *parada del Corral*.

Fenals

«y Antoni Fenals tots de pnt. vila» (MN 1565, f. 299v, 17.6.1567).

Fenàs, el parany del

[ət pə'rajn dət fə'nas]

És el *parany del Furó*.

Fenassos, el comellar dels

[ət kumə'ɫa ðəts fə'nasus]

És a poca distància —uns 100 metres— de la barraca dels Pebrots.

Fenolla, la vinya de na

«un tros de terra al Prat ques diu la vinya de na Fenolla» (MN 1501, f. 50).

«Fermín», la barraca del

[fə βə'ɾakət fər'min]

Dins la parada dita igual. Era de fang i està molt enrunada. Vora el Fornot.

«Fermín», la parada del

[fə pə'ɾaðət fər'min]

Tros de vinya del Mas d'en Cosidor. A tocar de la parada del Roig.

«Fernández»

«Silvestre Fernandes mosso» (Òbits 1622, any 1655); «Rosa Fernandes y Recasens» (Padró 1875).

Ferran¹

V. *Camí de F.*, *Camí de F. a Tamarit*, *Horta de F.*, *Planes de F.*

Ferran²

«Jacme Ferran batle e procurador del castell de Tamarit per el noble Ramon Folch» (MN 1323, f. 8v i 9v); «Arsendis uxor quondam Jacobi Ferran, habitatoris Tamarito», «Petrus Ferran in platea castri Tamarito», «Berengaronus filius Arsendis et Jacobi Ferran, quondam», «Arnau Ferran», «testes Berengarius frater Guillema Ferran», «Guilelmus Ferran firmavit parrochia de Tamarito» i «testes Raymundus Ferra» (MN 1332, f. xxv, 3, xviii, 8v, xii, ii i vv); «Signa Antonii Ferran cum Tecla coniuge» (MN 1566, f. 71, 20.10.1570); «Pere Ferran», documentat com a botiguer de Tamarit el 1566 (Rovira, 2012, p. 119).

Jaume és el prenom trobat més vegades en els documents. És seguit de Berenguer, Berengaronus i Pere. Els noms de dona van ser Alamanda, Arsendis, Guillema, Mansseya i Tecla.

Ferran³

«Ferran» (*Compli.* 1810, f. 2); «Jose Mestres Ferran» (*Padró* 1859, any 1934).

Sembla utilitzat per renom.

Ferran⁴

[fə'ɾan]

Hem vist *Ferran* i *Farran*. De les moltes anotacions practicades, hem seleccionat les que parlen de lloc, partida, terme i quadra. També del senyor que exercia senyoria sobre Ferran i localitats veïnes. El nucli de població és format per dos carrers paral·lels, cada extrem dels quals aboca en una plaça; són la *plaça de Baix* i la *plaça de Dalt*, dites així per la seva situació topogràfica. Diversos camins donen entrada al poble, a més de la carretera de la Riera que el volta pel cantó nord-est. Al segle XVII, Ferran devia sagrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes

Creus. Representants d'aquell cenobi cistercenc hi van acudir per rebre el jurament corresponent, el dia 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999). Segons Madoz (1985), a mitjan segle XIX, és un lloc en territori pla, a 1/4 de llegua de Tamarit, poble amb el qual forma ajuntament i del qual depenen en tot. Li atribueix 24 veïns, 116 ànimes (*sic*).

V. t. *Monnars*.

«quadra de Ferran» (MN 1332, f. 3); «usque termini de Ferran» (MN 1332, f. XXIv); «loci de Farran» (MN 1368, f. 30, 30v, 99); «una casa situada en lo loch de Feran a fronte ab lo castel» (MN 1501, f. 26); «in quadra de Farran sive termino de Montoliu» (MN 1518, f. 91); «Joannes de Terre, miles [...] dominis castrorum, locorum et terminorum de Montoliu et de Vergili ac quadre de Farran, parroque Tamariti» (MN 1571, f. 27v, any 1571); «Ferra» (Pergamins, 7.4.1576 i 29.10.1619); «en la dita quadra y terme de Ferran y partida nomenada la Parellada y lo Clot» (Capb. 1832, f. 432v, any 1832); «en lo terme de Tamarit y partida dita de Ferran» (LIM 47, f. 31, any 1725).

Ferran, el camí antic de [ət kə'min'tig də fə'ran]

És el *camí del Cruel*. Des de Ferran va cap a ponent, s'acaba a la caseta dels peons de la carretera de Barcelona.

Ferran, el camí de

«confrontatur cum via de Ferran» (MN 1368, f. 43v); «per un tros sobre lo cami real que affronta ab lo cami que va a Ferran» (Llev. 1609, f. 21); «camí que va a Ferran» (LIM 47, f. 13, any 1666, i f. 16, any 1680); «camino de Ferran» (MN 1782, f. 116); «camino de Ferran» (*Hipot. 1842*, f. 250v, any 1842).

En dos registres del segle XVII inclouen els mots *que va* en el topònim.

Ferran, el castell de [ət kəs'teɫ]

És antic. Lluís Castells i Toda el va comprar i el va fer restaurar, l'any 1946, quan també van engrandir i allargar la muralla que toca a la carretera, i n'hi van afegir un bocí.

«et meum castrum de Ferran» i «et de castro de Ferran» (*Cartulari*, § 264, 41 i 65, p. 160, any 1198); «una casa situada en lo loch de Feran a fronte ab lo castel» (MN 1501, f. 26); «in castro de Farran» (MN 1518, f. 84, 26.2.1537); «Antoni Vidal habitant en lo Castell de dit lloc de Ferran» (MN 1640, f. 163, any 1657); «ab lo Castell del mateix lloch [Ferran] mediant lo cami que va desde lo dit Castell a la predita plasa» i «pessa de terra o farraginal prop lo Castell del dit lloch de Ferran [...] afronta [...] ab la carrerada» (Capb. 1832, f. 389 i 395, any 1832).

Ferran, l'església de [fiŋ'gɫeziə] i [fiŋ'gɫeziə ðə fə'ran]

És petita, dedicada a Santa Maria, emmarcada per les cases entremig dels dos únics carrers del llogaret.

Ferran, el forn de

«Furnum de Farran» i «alios furnos in dicto loco» (MN 1368, f. 13v).

Ferran, l'horta de, o les hortes de Ferran [ˈtɔrtə ðə fə'ran] o [təz ˈɔrtəz ðə fə'ran]

Terres conreades entre el poble que els dóna nom i el riu.

«horta de Farran» (MN 1368, f. 17, 23); «en la Quadra y horta de Ferran y en la partida dita los Regués que afronta a sol ixent ab lo camí que va de Ferran al lloch de la Riera» (Capb. 1832, f. 409, any 1832).

Ferran, la quadra de

«Quadre de Ferran» (Pergamins, 6.11.1441).

Ferran, el rec de [ət ˈreg də fə'ran]

Deu ser una altra manera de designar *la séquia de Ferran*, de l'entrada que ve a continuació. Arrenca de la séquia del Molí, va a trobar el camí d'Altafulla, travessa la carretera de la Riera i s'encamina cap al nucli de Ferran; on passa per sota de les cases. Fa cap a la font i als rentadors que hi havia a la plaça de Baix. Ressegueix un bocí del camí del Cruel i, en arribar a la Morera Negra, trenca pel mig de les hortes de Vallvé, per retornar a la vora de la carretera indicada fins a la cruïlla amb la de Barcelona, la qual voreja un bocí —uns 100 metres—, la travessa i també la via del tren i continua cap a les Costes; desguassa tot unint-se amb el rec de les Costes. Durant una estona, ha circulat en paral·lel amb el rec de Puigbover.

Ferran, la séquia de

«ad ciquiam de Farran [...] lo restelador clausum» (MN 1507, f. 150v, 24.6.1525).

Deu ser equivalent a *el rec de Ferran*, de l'entrada anterior.

Ferran a la Riera, el camí de

«en la Quadra y horta de Ferran y en la partida dita los Regués que afronta a sol ixent ab lo camí que va de Ferran al lloch de la Riera» (MN 1831, f. 409, any 1832).

Ferran a Tamarit, el camí de

«Tros de las Moreras mediant lo camí que va del dit lloch de Ferran al de Tamarit» (Capb. 1832, f. 431v, any 1832); «partida dita de Puigbové. Terminava [...] a ponent [...] mediant lo camí que va de Ferran a Tamarit» i «Partida dita del mitg del horta. Terminava a llevant [...] part ab lo camí que va de Tamarit a Ferran» (*LIM* 47, f. 24, any 1835).

Recollit en sentit invers en dos llocs geogràfics que indiquen el punt de partida i el d'arribada. L'explicativa *que va* s'ha suprimit del topònim.

Ferran a Tarragona, el camí de

«lo camí que va del dit lloch [Ferran] a la ciutat de Tarragona» i «a la partida dita la Quintana que actualment es part del camí o carretera que va del mateix lloc a Tarragona» (Capb. 1832, f. 386 i 433, any 1832).

Ferrando

«Rosa Grau Ferrando» i «Francisco Pijuan Ferrando» (*Padró* 1859, any 1887); «Maria Ferrando Recasens» (*Padró* 1894); «Isidro Prat Ferrando» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 4).

Ferrer¹

V. *Coma d'en F*.

Ferrer²

«Bernardus Ferrarii», «Ferraiya uxor A. Ferrarii» i «testes Guilelmus Ferrarii» (MN 1332, f. 6v, 21v i XXXIV); «Arnaldus Farrerii [...] in furnum de Ferran» i «Petrus Farrarii commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 13 i 41); «Testes [...] Joanne Farrer» i «Testes [...] et Rubertus Ferrario sutor Tamariti» (MN 1518, f. xxviii [?], 20.10.1539, i f. 107, 20.5.1561); «Jacobus Ferrer [...] juratis» (MN 1594b, 20.2.1594); «Arnaldus Ferrary [...] in loco vocato de Puig Bover» (*Capb.* 1495, f. 29, 20.6.1597); «Miquel Ferrer» documentat com home de mar de Tamarit el 1607 (Rovira, 2012, p. 112); «Christophorus Ferrer qº» (MN 1633, f. 242, 6.7.1635); «Ferrer, Carlos» (*Compli.* 1810, f. 4); «Maria Farré Gras» (*Padró* 1859, any 1891); «Antonia Ferrer Romeu» i «Bartolomé Vives Ferre» (*Padró* 1894); «José Ferré Castellvi» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 7).

És considerable la varietat d'ortografies observades: *Farrarii*, *Farre*, *Farré*, *Farrer*, *Farrerii*, *Ferrarii*, *Ferrario*, *Ferrary*, *Ferre*, *Ferré* i *Ferrer*. Al segle XIV, Arnau és prenom dominant. Al segle XVI, n'és Jaume. Després, n'hi ha varietat, amb Montserrat, referit a una dona, el 1635. Robert era sastre i un Jaume va exercir de jurat. Les dones es deien també Antònia, Dolors i Maria. Als segles XIX i XX, quatre individus porten *Ferrer* heretat de la mare.

Ferrer, l'horta del

[ˈfɛrtə ðət fəˈre]

Situada al camí de les Hortes; modernament en diuen *l'hort de la Sínia*.**Ferrer, la sínia del**

[tə ˈsiniə ðət fəˈre]

A la vora dreta del Gaià, a les Hortes. El sistema d'extracció era el més conegut, amb catúfols.

Ferrer de Busquets

«magnifico domino Johani Farrer de Busquets dominos dels Molnas» i «mossen Janot Farrer de Busquets cavaller senyor del castell y terme del Molnas en la vila de Riudoms domiciliat» (MN 1507, f. 107v i f. s/n, «vuit de dezembre MC^oXIII»); «Antonius Dalmau Ferrer de Busquets dominus del Mulnas quadre de Ferran» (MN 1594b, 29.4.1571); «Joannes Ferrarius de Busquets q^o domiciliium in ville de Riudoms domiciliatum dominus castri loci et termini de Molnas» (MN 1633, f. 115v, 10.5.1634).

Del context de l'última anotació deduïm que els hereus pledegen amb Fiveller per la senyoria de Ferran.

V. t. *Fiveller*.

Ferrerons

«Maria Riera Farrarons» (*Padró* 1894).

Ferreter

«vobis Jacobo Ferret Matheves Ferrete nepto et nepte me agricolis» (MN 1594b, 23.8.1577); «Pablo Ferraté» (*Amill.* 1855).

Ferro, el pont de

[ət ˈpɔn də ˈferu]

Era perquè la línia fèrria salvés el Gaià.

Ferro, la sínia de

[tə ˈsiniə ðə ˈferu]

A la vora dreta del Gaià, entre el riu i el camí de Tamarit, a les Hortes. Rep el nom pel sistema de funcionament, tot de ferro i no pas amb catúfols.

Figuera

«Arnau Figuera» (MN 1332, f. 8v).

Figuera, horta de la

«pieza de tierra en el referido termino de Tamarit conocida por Horta de la Figuera» (MN 1888, f. 353, any 1888).

Figuera, la parada de la

[tə pə'raðə ðə tə fi'yerə]

Al Mas de Maneguet. Hi ha una figuera molt grossa.

Figuera Coixa, el tros de la

«en dita horta lo tros nominat lo tros de la figuera coixa [...] Lo tros dit la Sisenà [...] lo trosset del hort clos [?] y finalment lo tros dit la Valeta» (MN 1688, escriptura 419, any 1699).

Figueres¹

V. *Camp de les F.*

Figueres²

«Rosaria Figueras Domingo» (*Padró* 1894); «Mercedes Ingles Figueras» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 7).

Figueres, el comellaret de les

[ət kumələ'ɾed də təs fi'yerəs]

Al Mas d'en Sorder.

Figueres, la parada de les

[tə pə'raðə ðə təs fi'yerəs]

Al Mas d'en Sorder, vora del comellaret del mateix nom.

Figuerola

«sis parells de xixelles al senyor Gaspar Figarola» (MN 1507, f. 30v, 1.9.1510); «Pere Figuerola» (*Òbits* 1622, any 1659); «Rafel Balart y Figuerola» (Capb. 1832, f. 430, any 1832); «José Figuerola Roig» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 22).

La paraula «xixelles», de l'anotació de 1507, és nom equivalent a 'coloms salvatges'.

Figuerola, el mas de la

«al senyer en Pallicer mas de la Figarola» (MN 1501, f. 55).

filador

V. *Cordes.*

Fita, la

«Joan Pons alies dit la Fita pescador» (MN 1565, 26.12.1582).

Fiveller

«nobilis Michael Fivaller dominus del Molnas civitatis Barc. domiciliatus in loco de Riudoms» (MN 1633, f. 123v, 10.5.1634).

Perea, a *Onomàstica de Riudoms*, l'anota, i al *mas* i al *molí de Fiveller*, tots del segle XVIII, hi troba Juan Antonio de Fiveller de Clasquerí i de Bru (Barcelona, 1753 – Teià, 1856).

Flor

«Petrus Flor scolarius commorans in Tamarito» (MN 1373, f. 15v, 26v i 33).

Foguet

«Salvador Foguet y Jover sindich de la universitat de Tamarit» i «Pasqasi Foguet agricola» (MN 1633, f. 62, 29.10.1633, sobre entrada de pa foraster, i f. 126v, 15.5.1634); «Jacobus Foguet» i «Petrus Fuguet piscator» (MN 1633, f. 199, 11.3.1635, i f. 241, 1.7.1635).

Foguet alterna amb *Fuguet*. Pagès i pescador per ofici. Càrrec de síndic.

Foix, de

«Arnaldus de Fox dels Mulnas» (MN 1332, f. 1); «Arnaldus Fox et Ageno eius uxor commorans in loco dels Molnars» (MN 1368, f. 81 i 81v); «Pere Foix» (*Òbits* 1622, any 1669); «Marmasors de Margarida Foix» (*LIM* 47, f. 16, any 1835).

Foixences

«signum mei Joannis Fochences» (MN 1594b, 18.3.1579).

Potser *Foixenc*, procedent del comtat de Foix, a Gascunya. Si no es referís a l'antic poble del municipi de Torrelles de Foix (Penedès), més tard santuari de la Mare de Déu de Foix.

Folc

«Guilelmus Foch de Tamarito» i «Nicolaus Folch castri de Tamarito» (MN 1332, f. 6v, i f. 16v i 20v); «Elicsendis uxor quondam Bonanat Folch de Tamarito» i «afrontatur cum Petrus Folch» (MN 1368, f. 85v, i f. 27v, 43v, 58, 65 i 75v); «Nicholaus Folch iuratus hoc anno 15v, 25, 47», «Petrus Folch habitator dicti

termini» (MN 1373, f. 6, 28 i 32v); «Alamanda avia Vengude et Periconi Folch», «Benvenguda uxor quondam Nicholay Folch de Tamarito» i «Ermessendis filia Nicholay Folch et Vengude» (MN 1381, f. 7v, 24, 44v i 47; f. 11, 23v i 25v, i f. 31 i 35); «Raymundus Folch castri de Tamarito» (MN 1385, f. 1/v); «Franciscus Folch et eius uxor Sabilia et Johannes eius filius omnes de Tamarito» (MN 1479, f. 9v); «Ffrancesch Folch» (*Capb.* 1495, 3.10.1497); «Francesc Folc» i «Joan Folc» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «cum Johanne Folch» (MN 1501, f. 3); «cum Johanet Folch», «vendimus vobis Jacobo Folch», «Johanni Folch agricultori de Tamarito de la Mar», «Petrus Folch castri de Tamarito», «Testes [...] Anthonius Folch omnes dicti castri de Tamarito», «Franciscus Folch [...] per los homines habitatores dicti castri et termini de Tamarito», «Petrus Folch et Madalena eius uxor castri de Tamarito» i «Testes [...] et Bartholomeus Folch» (MN 1507, f. 2; f. 10v, 3.1.1508; f. 18v, 4.10.1509; f. 72, 21.1.1521; f. 140v, 24.8.1524; f. 152, 20.7.1526, i f. 165v, 22.7.1528); «Katerina Folcha uxor relicta honorabilis Francis Folch qº» (MN 1518, f. 101v, 19.1.1547); «Joan Folch» (MN 1521, f. 76 (?) dubtós); «los pobills den Jaume Folch» i «Pere Folch» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Jacobum Folc patronum barque», «Signarum Joani Folc» i «Juannis Folc» (MN 1594b, 28.7.1605 i 27.11.1605); «Casa de Pere Folch del raco del Hospital» (*Llev.* 1609, f. 11v); «Hiacintus Folch piscator» (MN 1633, f. 30v, 18.9.1633); «Montserrat Folch Vives» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 50).

Al segle XIV, unes anotacions són fetes només amb «en Folch». Hi predomina Nicolau. *Benvinguda* és escurçat a *Venguda*. Al segle XVI, als documents hi ha majoria de Jaume, Joan i Pere, amb la particularitat d'un Joanet. Les dones es deien, a més, Alamanda, Elisenda i Ermessèn. Al segle XVI, apareixen Caterina, Magdalena i Sabilia, i, al segle XX, Montserrat. És curiós que els documents de 28.7.1605 i de 27.11.1605 aportin *Folc* sense *-h* final.

Folc, mugada d'en

«Mugada d'en Folch» (MN 1368, f. 62v).

Fonda, cala, i la platja Fonda

[ˈkaɫə ˈfondə] i [tə ˈpɫadʒə ˈfondə]

Un altre nom de *l'Arboçar*.

fondo

V. *Apotecari, Barraca dels Pebrots, Cabrit, Capellana, Caragol, Caseta, Corral Nou, Ermità, Guàrdies, Guardiola, Isidro, Janet, Jaume el Content, Mas d'en Jover, Mas de Marquès, Mas Vell, Masieta, Mèdol, Pantano, Pedregalets, Pinar Fosc, Seguera, Torrent.*

Fondo, el comellar del [ət kumə'ʎa ðət 'fondu]
En terres del Mas de la Creu, sota la parada del Tractor.

Fondo, la parada del [tə pə'radə ðət 'fondu]
És al Mas de la Creu. Dita també *la parada del Comellar del Fondo*.

Fonoll

«Johannes Fonoyl», «Bernardus Fenoul» i «Fenoyl» (MN 1385, f. 88, full solt 1, [1393] i full solt 2, [1400]); «Gualda Fonoy», «Johannes Fonoy» i «Gualda uxor quondam Johannes Fonoy» (MN 1410, f. 35v, 36v i 37, i f. 70v); «Fonoll de Farran» (Òbits 1622, 2.7.1664).

Fonollera

«Paula Canela Funollera» (*Padró* 1894).

Fons¹

«Pere Fons fill den Joan Fons alies Joan degaya» i «Testament de Pere Fons alias Pere Gaya» (MN 1565); «Joannes Fons de la Vila Closa piscator» (MN 1566, f. 76v, 19.1.1571); «honorabilis Johannes Fons alias de Gaya» (MN 1594b, 7.2.1605); «Fons alias lo barbut pescador habitants in castro Tamariti» (MN 1613, f. 298v, any 1614); «Philippa Fons, vidua, vulgo la Barbuda» (Òbits 1622, 8.3.1625).

No podem saber si *Gaya* dels diversos renoms no s'hauria de llegir *Gaià*.

Fons²

«cum domo Joannis de Gaia sive Fons» i «et Johannes de Gaia alias Fons» (MN 1594b, 17.8.1594 i 15.10.1597).

Font¹

«Petrus Fontis» (MN 1332, f. 14); «Petrus Font mansi de la Molela» (MN 1501, f. 3, 20.1.1501); «Antoni Font» (*Fog.* 1553, al Monnars); «Joannes Font» i «Michael Font textor lini» (MN 1566, f. 80v, 29.4.1571, i f. 93v, 3.9.1571); «Dolores Menasanch Font» (*Padró* 1859, any 1934); «José Vives Font» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 36).

Font²

«Ramon Alemany alias font» (Òbits 1622, 18.11.1636).

Font, la [fɔ̃t 'fɔ̃n]

A llevant de la platja de la Móra neix un broll d'aigua dolça dins la mar, al qual donen aquest nom.

Fontetes, les [fɔ̃s fun'tetəs]

Entre la platja de la Móra i la punta Grossa, si la mar està en calma, fa com un brúfol dins l'aigua i és d'aigua dolça. Topònim mariner que podria correspondre a l'anterior.

Font-rúbia

«Berengaria et Clareta Fontrubia filia quondam Berengarii Fontrubia et eius uxor Sibilia castri de Tamarito» i «Guilelmus Fontrubia» (MN 1368, f. 65v, 66v, 67 i 69v, i f. 66); «Jacobus Fontrubia» (MN 1385, f. ixv).

Fora, l'hort de [fɔ̃r ðə 'fɔ̃rə]

V. *Horta*, l².

Foradada

V. *Coma de la F. d'en Guialtrú*.

Foradada, la

«peciam terre a la Foradada» (MN 1368, f. 17).

Forama

«Paula Foramana», «Maria Forama» i «Joan Forama» (*Òbits* 1622, any 1648, 13.4.1651 i any 1653).

Forcat, el

«ab la creu del Torrent sobre una rasa, partida dita lo Forcat» (MN 1633, f. 331v, any 1636).

Forcats, el camí dels

V. *Forques, el camí de les*.

Forgues

«Salvatoris Forgues y Jover mansi dicti de la Morella termini Tamariti» (*Òbits* 1622, 18.2.1630).

forn

V. *Ferran*.

Forn

V. *Comellar del F.*

Forn, el

Esmentat per Rovira (2012, p. 41), del qual explica que era monopoli del castellà major i que era arrendat.

Forn, el carrer del

«cum via publica Furni [...] cum muro dicte ville clause» (MN 1507, f. 45, 10.7.1518); «domum intus villam clausam castris de Tamarit [...] cum via pub^{ca} furni [...] cum muro dicte ville» (MN 1517, 17.8.1518); «cum vico del Forn» (MN 1633, f. 151v, 24.9.1634).

També el cita Rovira (1999); era un dels set carrers de la Vila Closa. Com a carrer de Tamarit, ningú no el coneix; no donaven nom a cap carrer, perquè tot era una plaça i prou.

Forn, la casa del

«cum domo furni domini Christophorj de Guimarano» (MN 1518, f. 53, 29.8.1540).

Forn, la parada del

[tə pə'radə ðət 'forn]

Correspon al Mas de la Pubilla, a la banda de sol ponent de la carretera del Catllar. Hi havia hagut un forn rajoler, ara abandonat. L'envaeixen els pins.

Forn de Puja, el carrer del

«in vico dicto lo Forn de Puja [...] cum dicto itinere dit del Forn» (MN 1633, f. 39v).

Era un forn que coïa el pa que cada veí pastava a casa seva. El forner cobrava en pans la feina i les despeses.

Forn Vell, el carrer del

«Mariangela Torres vidua Tamariti [...] intus villa de Tamarit in via furni veteris» (MN 1703, doc. 344, 2.10.1709).

Fornàs, el

«del lloch del Molnas [...] pesa de terra campa ab oliveras dita del Fornas» (MN 1823, f. 34, any 1824).

Forner

«Petrus Forner» (MN 1518, f. 155 [repetit], 29.3.1549).

Lectura insegura.

Forner, el

«Joan Riu lo forner» (*Òbits* 1622, 11.10.1636).

fornet

V. *Sites*.

Fornot, el

[ət fur'not]

Clot a terra emprat per a fer calç. Ben a la vora, un pou. A prop del mas de Cosidor, i dins de la partida dita igual.

Forns

«Jacobus Forns [...] omnes de Tamarit» (MN 1565, f. 235).

Forques, les

«partida dita de les Forques» i «in termino de Tamarit in parte vocata la Guardiola circa furcas» (MN 1618, f. 23v, any 1618, i MN 1688, escriptura 139, any 1693).

Forques, el camí de les

«cum via de les Forques» (MN 1501); «cum vico Furcats sive de les Forques» (MN 1507, f. 18v, 4.10.1509); «in parte dicta del Pou [...] cum via publica qua itur de Tarracone a Tamarito [...] cum via qua itur allas Forcas in sublime montis» (MN 1566, f. s/n, després del 138v); «via que va a les Forques o a la Guardiola» (Pergamins, 11.1.1624); «entre los dos camins qui ha a las Forcas y que va al Prat» (MN 1633, f. 61v); «per la Coma de la Mora [...] afrontant ab lo camí qui va a las Forcas» (MN 1782, f. 79, any 1782).

Fort

«Signum Bartolomei Fort textoris predicti» i «Bartholomeo Fort procuratori hospitalis» (MN 1518, f. 53, 29.8.1540, i f. 104v, 24.11.1543); «Joan Fort»

(MN 1521, f. 59); «Bertomeu Fort» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Casa de la pobilla Fort» (*Llev. 1609*, f. 11); «de Jaume Fort de Tamarit» (MN 1633, f. 93).

Durant una seixantena d'anys del segle XIV, l'únic prenom és Bartomeu, si exceptuem Joan, amb una sola anotació. Bartomeu va ser teixidor i pagès. Va exercir de jurat i de procurador de l'hospital. Al segle XVII, sols la pubilla, a part de Jaume.

Fort, el mas d'en

«in termino de Tamarit [...] affrontatur ab oriente [...] olim dicte lo mas den Fort, ab lo mas den Fort» i «vocato lo tros del Scarer [*sic*] [...] cum terris mansie Mg^o Stephani Grimau olim dit lo mas den Fort» (MN 1590, f. 298, any 1591).

Fortalesa, la

«Una casa dintre la fortaleza de Tamarit» (MN 1521, f. ?, copiant un MN de 1351); «intus fortalitia» i «in castro de Tamarito ex fortalici vocata “lo celler”» (MN 1410, f. 31v, i f. 52 i 66); «una casa en lo loc de Tamarit de fora la fortaleza» (*Capb. 1495*, 16.10.1497); «quoddam hospicium [...] situm extra fortalitia dicti loci» (MN 1507, f. 164v, 10.3.1527); «domum sitam intus fortalitium de Tamarito» (MN 1518, f. 138v, 22.2.1549); «domus quam habemos intra fortaliciam castris de Tamaritto [...] cum muro fortalicie» (MN 1594b, 20.10.1602); «... una stablia fora la fortaleza afronta a sol ixent ab una botiga sua mateyxa dita la botiga de la Sal» (MN 1594b, octubre 1689).

Es parla de casa *intus* però sobretot de *fora* i *extra* la fortaleza. Sector també conegut per *la Vila Closa*, segons Rovira (1999, p. 67).

Forts, el corral dels

«ab lo corral de dits Forts et cum via qua itur ad puteum comunem» (MN 1566, f. 134, febrer 1572).

Fortuny

«Joan Fortuny» (*Fog. 1497*, de Monnars); «Johan Fortuny lo qual mori en casa de Jaume Fortuny d'Ardenya» i «Ysabell Fortuny [...] del Molnas» (MN 1501, 25.1.1502 i 6.6.1518); «cum Antonio Furtuny» (MN 1507, f. 7); «inter Jacobum Fortuny [...] del Mulnas» (MN 1507, f. 8); «Petrus Fortuny et Margarita eius uxor come morantes in Castris de To» i «Nicolaus Fortuny et Mario eius uxor termini et parochie de Tamarito» (MN 1507, f. 44, 9.5.1518, i f. 117v, 22.5.1523); «muller que fou del senyor en Johan Fortuny qo en lo loch del Mulnas» (MN 1517, f. 26, 1.1.1511); «Johannes Furtuny mansi Moragues» i «Benedicta Fortunya» (MN 1518, f. XXIII, 5.9.1539 i f. 96); «Francesch Fortuny» (*Fog. 1553*, al Monnars); «Fransi Furtuny de la quadra del Mullnas» i «de la masia den Nico-

lau Fortuny del mas den Nogues» (MN 1521, f. 92, i 30.3.1554); «Testament de Joana Fortunya del Mulnas» i «Raffel Fortuny del mas Nogues» (MN 1565, 24.[?].1603, i f. 223); «en Jaume Fortuny del mulnas» (MN 1565, f. 355v, 2.8.1596); «Margarida Fortuny vidua relictæ qo Francisci Fortuny quadre del Molnas» (MN 1566, f. 3, novembre 156[?]); «Jacobus Fortuny dictus lo pubill agricola loci del Mulnas» (MN 1597, f. 56, any 1595); «Joan Fortuny dit lo llarch» (*Llev.* 1609, f. 33); «lo Maset [...] que antea fuit Jacobi et Francisci Fortuny» (MN 1633, f. 116, 10.5.1634); «Joseph Fortuny» i «Mariangela Fortuny» (*Naixements* 1774, f. 1, 20.6.1789 i 15.7.1788); «Fortuny Sebastia» i «Fortuñ Manuel» (*Compli.* 1810, f. 1 i 2); «Francisca Fortuny» (*BapR* 5, f. 74v, any 1870), «Maria Fortuny Guibernau» i «Luis Fortuny Miret» (*Padró* 1894); «Josefa Fortuny Roig» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 20).

Només *Furtuny* i *Fortuñ* per variants ortogràfiques. Al segle XVI, en els documents examinats el prenom Nicolau predomina, seguit de Jaume i Joan. S'han vist *lo Pubill* i *lo Llarch* per renoms. Agrícola per ofici, i presbiter i sagristà per dedicacions. La majoria són del Monnars i n'hi ha del mas d'en Moragues i del mas d'en Noguers. Els femenins observats són Beneta, Elisabet, Francesca, Isabel, Joana, Josepa, Margarida, Maria i Marió. Als segles XIX i XX, alguns Fortuny procedeixen de la mare.

Fosc, el pinar [ət pi'na 'fosk]

Situat vora el Mas Vell i els Pedregalets.

Fossar, el tros del

«lo tros del Jiner [?] vora lo fossa» i «lo tros del Fossar y lo tros dels albes vora Gaia» (MN 1633, f. 89, 1.3.1634, i f. 234, any 1635).

V. t. *Cementiri*.

Franc

«Hereus de Bernardó Franch» (MN 1373, f. 38v); «[prenom en blanc] Franch» (MN 1594b, 19.12.1595).

Franca, na

«in orta dicte ville de Tamarito [...] vulgariter de na Francha» (MN 1518, f. xxv).

Francesc

«granja Joannes Francesch» (MN 1521, última pàgina).

Franquès

«la viuda Franguesa» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Signa [...] Tecla Franquesa» (MN 1566, f. 54v, 21.8.1567); «Hiacintus Franques agricola» (MN 1633, f. 173, 3.1.1635); «Jaume Franques [...] Rosa Franques y Vigoros» i «Magdalena Franques» (MN 1703, doc. 94, 2.4.1704, i doc. 240, 1706); «Pere Franques pescador de Tamarit» (MN 1729, doc. 56, 30.10.1730).

Frasquet

«Rosa Frasquet Arnau» (*Padró* 1894).

Freixa

«Leonardus Frexa et Violans eius uxoris de Tamarito [...] quandam botigia cum quodam patio contiguo» (MN 1518, f. 216, 1.9.1550); «Leonart Frexa» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «cum Antonio Freixa» (MN 1566, f. 9, 5.5.1566).

Friquet

«Arnau Friquet» (*Òbits* 1622, any 1622).

Fullarac

«cum domo pupile filie Joannis Fularach q^o» (MN 1594b, 7.2.1605); «Casa den Joan Fullarach» (*Llev.* 1609, f. 8).

Furó, la bóta del

[tə 'βotə ðət fu'ro]

És el *parany del Furó*, també dit abreujadament *la Bóta*.

Furó, el parany del

[ət pə'rajn dət fu'ro]

A la platja Llarga, dalt d'un turonet on hi ha ara un bar. Conegut també per *el parany del Fenàs*, de la gran quantitat d'herba que hi havia.

Fuster

«Berengarius Fuster et uxor mea Alecssendis de Tamarito» i «Guillem Fuster» (MN 1332, f. xxvii i 8v); «Arnaldus Fuster, quondam» (MN 1373, f. 26v i 32v); «Francisca filia Arnaldi Fusterii et Maria» i «Maria uxor quondam Arnaldi Fusterii de Tamarito» (MN 1381, f. 6v i 7, i f. 5v, 6, 6v, 7, 44 i 47); «Geralde uxor Arnaldi Fuster» i «Maria filla Arnaldi Fuster» (MN 1410, f. 29, i f. 29 i 40v); «Arnau Fuster» (*Fog.* 1414, p. 602); «Maria Fuster» (*Òbits* 1622, any 1658).

En els anys que comprenen les anotacions, predominen els prenomes Arnau i Berenguer, amb una sola anotació de Guillem. Al segle xv, Arnau va exercir de jurat. També s'han vist els femenins Elisenda, Francesca i Maria.

Fuster, la sínia del [tə 'sinia ðət fus'te]
A la vora del Gaià, al Vinyet.

Gaçó
V. *Gassó*.

Gada, de
«venerabilis Berengarius de Gada» (MN 1332, f. 3).

Gago
«Emiliana Gago Martinez» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 42).

Gaia¹
«cum vinea Petri Raymundi Gaya» (MN 1507, f. 69^v, 10.7.1518); «et Joannes Gaia», «et Johannes de Gaia alias Fons», «Pere Gaia alias Pere Sans que lo present codicil alloe et approve» i «concedimus vobis honeste Paule Gaiana [...] in castro de Tamarito» (MN 1594^b, 14.10.1596, 15.10.1597, 27.9.1598 i 7.2.1605).

Gaia²
«Jo Joan Fons alias Gaya» (MN 1603, f. 2, any 1604); «Joan Fons alies Joan de-gaya», «Testament de Pere Fons alias Pere Gaya», «cum domo Joannis de Gaia sive Fons», «honorabilis Johannes Fons alias de Gaya» i «Petrus Sans alias Gaia» (MN 1594^b, 17.8.1594, 7.2.1605 i 7.2.1606).

Potser s'hauria d'interpretar «de Gaià».

Gaià
V. Darrere G.; Dellà G.; Devers G.; Entre G. i el Delmari de la Rectoria, Horta del G.; Portal de Tamarit al Riu G., el camí del; Riera de G., el mas de la; Riu G. a Altafulla, el camí del.

Gaià, el [ət 'riw]
La gent només en diu *el Riu*. Recull les primeres aigües a l'entorn de Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), fa un recorregut de cap a 85 km i s'aboca a la mar al peu del castell de Tamarit. És frontera, un bon tros, entre Tamarit-Ferran i Altafulla. Entre Salomó i el Catllar, el riu queda aturat per un petit pantà destinat a proveir la indústria petroquímica de Tarragona. Ha contribuït a perjudicar la zona humida del bocí final del riu.

«super ripam fluminis Gaiano» (*Cartas*, § 8, p. 13, any 978); «per aquam de Aiano (Gaiano)» (*Cartas*, § 49, p. 83, any 1118); «confrontatur Rivo Gayani»

(MN 1332, f. 1xv); «cum Gayano» (MN 1501, 28.8.1510); «cum litore maris versus Gayanum» i «cum rivo de Gaya» (MN 1507, f. 13 i f. 69v, 10.7.1518); «circa flumum Gayan» i «ab lo riu de Gaya» (MN 1518, f. 136, 13.10.1548, i f. 74v, 7.2.1578?); «affrontatur ab lo flum del Gaya» (MN 1576, f. 165, any 1578); «a meridie cum Stagno media via qua itur a Portali Tamariti versus fluvium de Gaya» (MN 1712, escriptura 11, any 1712).

Gaià, el, de Gaià o del Gaià

«in parte vocata lo Guaya» (MN 1501, f. 3, 20.1.1501 i 16.11.1510); «in parte vocata Gaya» (MN 1507, f. 111, 28.1.1513); «en lo terme de Tamarit y en la Partida dita de Gayá» (*LIM* 47, f. 11v, any 1657, i f. 18, any 1699, i MN 1764, f. 138, any 1765); «Partida dita del Gayà» (*LIM* 47, f. 16 i 18, any 1835); «Partida dita del Gayà o del Roure» (*LIM* 47, f. 23, any 1835); «sita a la partida del Gaya en Tamarit» (*Amill. 1855*, núm. 36).

Era el nom d'una partida de terra.

Gaià, el camí de

«en lorta de Tamarit afronta la via de guaya [...] ab ell mateix la part de les-tany» (*Capb.* 1495, 15.6.1498); «en la orta de Tamarit [...] la via de Gaya» (MN 1565, f. [tapat]).

Gaià, la canal de

«un tros en lorta de Tamarit [...] ab la canal de gaya» (*Capb.* 1495, 9.10.1497).

Gaià, la platja del

Rovira (1999, foto p. 27 i 51).

Gaià, la punta del

[tə 'puntə ðət γə'ja]

És la roca de Gaià. Recollit amb el genèric *punta* i *roca* en el *Plànol* 1885.

Gaià, el rec del

«partida dita del Molí del Pas. Terminava a llevant ab lo rech de Gayà» (*LIM* 47, f. 23, any 1835).

Gaià, la roca de

[tə 'rɔkə ðə γə'ja]

Vora mar, a la partida del Vinyet, a prop de la desembocadura del riu d'on pren el nom. Anotada en el *Plànol* 1885. Esmentada al Mp. 4713 (Montaña, 1991, vol. I, p. 19) com «la Punta del Gaià».

Gaianell, el

«cum litore arenalis quo itur a gayanell» (MN 1501, f. 15); «loci de Tamarito in partita dicta lo Gayanell» i «in orta dicti Castri [...] in parte vocata Gayanell» (MN 1518, f. 240v, 1.9.1533, i f. 241v, 1.9.1533); «quandam vineam dictam de Gaianell» (MN 1594b, 17.8.1594); «in partita dicta de Gayanell» (*Vària*, 25.5.1665).

En un document és anotat *Ganaell*.

Gaianic

«en la horta en la part dita de Gayanich» (MN 1594b, 25.10.1599).

Anotació dubtosa; manuscrit molt desordenat.

Gaians, els

«in loco dels Gaians, vel in eius termino» (Fort, 1956, doc. núm. 33, p. 177, any 1231); «in partita dicta los gayans» (MN 1507, f. 148v, 4.4.1526).

Galera, la

«Cementiri de la Galiera de Tamarit» (Pergamins, 5.5.1555); «in cimiterio de Tamarito qui dicitur la Galera» (MN 1565).

Galera, el varador de la

«fins a la paret del varador de la galera [...] a la dita paret de la muralla del varador de la galera» (MN 1615, f. 316-316v, any 1617).

Galetet

«José Alegret Galetet» (*Amill*, 1855).

Potser era un renom.

Galí

«Petrus Gali» (MN 1368, f. 51v); «Margarida Galina» (*Òbits* 1622, 6.3.1667); «Per un costat ab Jacinto Galí» (*LIM* 47, f. 14v, any 1835).

Galilea

«en lo sementiri de la Sglesia parrochial de Tamarit dit la Galiera» (MN 1566, f. 16v, 26.8.1565).

Galilea era l'atri amb tombes de personatges importants. Vegeu Rovira, 1999, foto p. 57.

Gallard

«Guillem Gayart» (MN 1332, f. 8v i 20v); «Johanne Gallart agricultore» (MN 1518, f. xxv [mig tapat], 26.11.1539); «Joan Gallart» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Berthomeu Galart malorqui tots habitants en la villa de Tamarit» (MN 1566, f. 24v, 15.3.1564).

Galart, Gallart, Gayart i *Guallart* per variants ortogràfiques. Joan és el prenom trobat més vegades en els documents del segle XVI. També Bartomeu, no tan reiteratiu. Pagès i pescador per oficis. El mot «mallorquí» que trobem en un document sembla un renom.

Gallard, el

«un tros de terra herm situat en lo terme de Tamarit en la partida dita lo Gallar» (*LIM* 41, f. 7, any 1494).

Gallega, el pas de la

[ət 'paz ðə tə γə'ɫɛγə]

Pas d'un camí, davant de la torre dels Escipions, que continua i mor a la platja Llarga. Hi havia una caseta del guardabarreres —on vivia una dona gallega— i creuen que hi havia un cementiri romà. Dels Escipions cap a muntanya és el *camí de la Vinyassa*.

Galló

«Maria Gallona» (*Òbits* 1622, f. 43, 1.9.1628).

Sembla que es tracta d'una feminització del cognom del pare. Potser un renom, tenint en compte que en aquest segle entraren a Catalunya molts gals, donada la situació de violència de França, per les guerres de religió.

Galofre i Galofré

«Carmen Galofre Rosell» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 36).

L'escrivà, com passa altres vegades, no donava gens d'importància a l'accentuació gràfica.

Galter

«Martinus Galter de familia G. de Guimeranus» (MN 1381, f. 43v); «Antoni Galtes de la Llacuna» (*Òbits* 1622, any 1666).

Gamundí

«testes Berengarius Gamundi» i «testes Petrus Gamundi» (MN 1332, f. 3, i f. 3, 13, 14 i 27); «testes Guilelmus Gamondi» (MN 1368, f. 75).

Hem optat per aplicar l'accent a l'última síl·laba seguint la recomanació de Moll a *Llinatges*. També s'ha vist *Gamondi* i *Guamundi*.

Garbau

«testes Petrus Garbau» (MN 1332, f. XIII).

Garbí

V. *Punta de G. de la Móra, la platja de la*.

Garcia¹

«Johannes Garcia» (MN 1368, f. 58 i 65); «Dominici Garcia quondam» i «Petrus Garcia notarius Tamarito» (MN 1385, f. IV i VIIV); «Petrus Garsia, magister» (*Òbits* 1622, 25.12.1625); «Juan Garcia, fadri pages de Tamarit» i «Maria Garcia viuda de Tamarit» (MN 1703, doc. 253, 22.4.1707, i doc. 374, 19.3.1710); «Gabriel Buronat Garcia» (*Padró* 1859, any 1877); «Juana Cortés Garcia» i «Sebastian Gené Garcia» (*Padró* 1894 i *Padró* 1859, any 1930, 2a, 26, i 1a, 8).

Joan és el prenom més documentat. També Elisenda entre les dones. A les tres últimes anotacions, Garcia procedeix de la mare.

Garcia²

«Johannes Magrinya vocatur Garcia» (MN 1381, f. 44v); «Johannes Magrinya alias Garcia [...] de Tamarito» (MN 1385, full solt 101, [1373]).

Garcia de Castre

«Gil Garcia de Castre» (MN 1332, f. 8v).

Gargoller, horta del

«pieza de tierra huerta situada en el término de Tamarit conocida vulgarmente por Horta del Gargullé» (MN 1888, f. 352v, any 1888).

Segons Masclans (1958, p. 136), és el *Crataegus monogyna*. Sin.: *arç blanc*.

Garí

«Petrus Garii habitator loci Tamarito» (MN 1332, f. 27).

Garida

«Arnaldus Garida de Tamarito, quondam» i «heres Bartholomeus Garida quondam Arnaldus Garida de Tamarito» (MN 1368, f. 80v).

Garreta

«Rafael Garreta rector de Tamarit» (MN 1565); «signa nostrum Raphaelis Garreta» (MN 1594b, 19.5.1605).

Garriga

«domus que fuit Arnaldi Garriga» (MN 1521, f. 68v (?), trasllat d'un MN de 1306); «Bartolomeus Gariga, quondam», «Jacobus Garriga», «Guilelmus Garriga» i «Raymundus Garriga et uxor mea Romia habitatoris de Tamarito» (MN 1332, f. 1v; f. 20, i f. 23v); «filius Joannes Garriga loci de Ferran» (MN 1566, f. s/n, després del 144); «Nos Antonius Garriga loci de Ferran» (MN 1594b, 15.7.1577); «Maria Garriga Miquel» i «José Garriga Miquel» (*Padró* 1894); «Maria Marqués Garriga» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 27).

Arnau és el prenom més repetit en els documents. També Guillem i Ramon, però no tant. I Antoni, tampoc no gaire, al segle XVI. Els femenins són Bonanada, Maria i Romia.

garrofer

V. *Llop, Roba*.

Garrofer, la parada del

[tə pə'radəʃ γəru'fe]

Dins la finca del mas Vell; hi havia un garrofer de dimensions considerables.

garrofers

V. *Rufi*.

Garrofers

V. *Costers dels G*.

Garrofers de Xabet, la parada dels

[tə pə'radəʃ γəru'fez də tʃə'βet]

A la partida de Mas d'en Jover, prenia el nom del pagès que la treballava.

Gartrudis

«Tomas Negrie Gartrudis» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 5).

En paleografia deixariem *Gartrudis* i llegiríem *Gertrudis*, suposant, és clar, que es tractés d'un nom de dona i no un cognom.

Garzón

«Andres Barrios Garzón» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Gassió, cal

[¹kaʎ γəsi'o]

A Ferran, al carrer de Pau Segur.

Gassó

«Geralde Gassone» i «Ferrarius Gaço filius Petri Gaço» (MN 1368 f. 70 i 100); «Michael Gasso agricola» (MN 1594*b*, 5.2.1583); «Joannes Gasso» (MN 1633, f. 173*v*, 3.1.1635); «Thomas Gasso» i «Magdalena Gasso et Busquets» (MN 1703, doc. 41, 30.3.1703, i doc. 138, 11.10.1704); «Dolores Escoda Gasó» (*Padró* 1894); «Francisci Grosso» (*Òbits* 1622, 18.1.1625). Documentat entre 1712 i 1721, Llorenç Gassó, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Gaço, *Gaso*, *Gasso*, *Gassone* i *Grosso* són variants observades. Els documents aporten un predomini del prenom Pere. *Gasó*, extret d'un document de final del segle XIX, és pres de la mare.

Gassol

V. *Prat d'en G*.

Gassola

«ab na Gaçolla» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

Gassona

«en la casa de Pere Roig dit gossona [?]» (MN 1565, f. 344, 20.10.1602).

La lectura deuria ser *Gassona*.

Gatell

«Francisqui Gatel abitator castris de Tamarito» i «Mateu Gatel» (MN 1501, f. 5, i 4.11.1502); «Signum mei Johannis Gatell» (MN 1507, f. 167, 7.9.1527); «Signum meus Petri Gatell procuratori predicti» (MN 1566, f. 14*v*, 18.8.1565); «cum terris dominum Pauli Gattell» (MN 1594*b*, 14.7.1602); «Testes Joan Gatell» (MN 1633, f. 73, 11.1.1634); «terminava ab terres de Pere Gatell» (*LIM* 47, f. 9*v*, any 1835).

Al segle XVI, els documents no aporten el predomini de cap dels quatre prenom observats. A partir de 1527 apareix Joan, que, al segle XVII, sobresurt en reiteracions per damunt de Pau. Una sola dona: la viuda Gatella. Un document diu que Jacobo Gatell és de Torredembarra.

Gatells

«José Virgili Gatells» (*Padró* 1859, any 1894).

Podria ser segon cognom, el de part de mare; si no fos renom.

Gatells, els

«heretat dita la masia den Llorens camí de Tarragona [...] ab los Gatells» (MN 1565, f. 355v, 2.8.1595).

Aquest document no deixa veure si es tracta d'un antropònim o d'un topònim.

Gavaldà

«Marti Gavaldà Marsal [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1879); «Maria Gavaldà Torrellas» i «Maria Gavaldà Vallverdu» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 3, i 2a, 6).

Gavanella, la

«una propietat situada en lo Terme de Tamarit en la partida dita de Gavanella» (*LM* 41, f. 16, any 1533).

Una altra variant ha estat la masculinització del nom, *Gavanell*.

Gavarra

«Chaterina Gavarra» (*Òbits* 1622, 9.1.1632).

Gavarrer

«Joannis Gavarrer agricola loci de Sarradera diocesis de Aux regni Francia recenter residens in Molendino dicto del Pas» i «Elisabet Joana Garravera» (*Òbits* 1622, 5.10.1631 i 16.10.1631).

Gaveta, el parany dels

[ət pə'rajn dətʒ γə'βetə]

Era un parany de coll, als Colls Majors, limita amb el de Tonet de Fàbregues. Havien estat terres del mas de Vassallo, adquirides el 1827 per la família de la qual pren el nom; la propietat sobrepassava l'antic terme de Tarragona i s'endinsava un bocí dins el de Tamarit; en aquest tros forà hi havia unes coves dites de terra d'es-cudelles on vivien gent que tiraven l'art a la platja. No gaire lluny encara hi ha restes d'una bóta, amb què temps ha sempre esbotzaven la porta i l'anaven reforçant posant fustes travesseres, que engruixien la porta motiu pel qual la clau s'allargava i arribà a ser tan llarga com un bastó. Part de la finca fou ocupada, a la segona meitat del segle xx, per la ciutat residencial.

Gebelli

«Honesta Sparansa Gebelina vidua relicta Hieronimi Gebeli» (MN 1633, f. 105); «Antonio Gebelli Sans» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 10).

Geli

«Joaquim Geli Marcé» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 31).

Gener

«testes Arnaldus Gener», «Pere Gener firmavit parrochia de Tamarito» i «Berenarius Jener» (MN 1332, f. xxiii, ii i 20v); «Antonius Gener termini de Tamarito» i «Jacme Jener de Farran» (MN 1368, f. 48, i f. 62 i 75v); «Francescha filla de Romeu Jener», «Laurentius Janer filius Michaelis Janer et Guillemon» i «Michaelis Gener alias Merconi termini de Tamarito» (MN 1381, full solt 2; f. 36v i pergami); «Anthonia filia Petri Janerii et Marie, de Ferran parrochie de Tamarito», «Asseno, filia Petri Janerii et Marie habitatores in quadra de Ferran» i «Januarii filio Marchi Januarii» (MN 1385, f. 100, 100v; f. 100v, i f. iii [1392]); «Anthonius Janer», «testes Bernardus Janer», «Petrus Janer filius Petri Janer», «Raymundus Janer de la Molella» i «domum Romeuas Janer» (MN 1410, f. 18, 13v, 43v, 47 i 39v); «Johanna uxor Bertrandi Jener de Tamarito», «testes Antonius Jener de Tamarito» i «testes Petrus Jener» (*Capb.* 1412, f. 38v, 23 i 9v); «Lorenç Giner» (*Fog.* 1414, p. 602); «Petrus Gener de Ferran» (MN 1469, f. 3v, índex); «Jaume Giner» (*Capb.* 1495, 3.10.1497); «Joan Giner» (*Fog.* 1497, de Ferran); «Johannis Giner loci de Feran» i «Jacobus Giner» (MN 1501, f. 21, i 28.8.1510); «Signum Petri Gener» (MN 1518, f. 58, 3.6.1542); «Pere Giner» i «Bertomeu Janer» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Maria filla de [...] Gener de Ferran» (MN 1565); «Bartholomeo Giner» (MN 1566, f. 1, 20.8.1566); «in termino de Tamarito extra fluminem Gayany [...] Jacobo Giner» (*Capb.* 1495, f. 19v, 12.8.1796); «Sebastian Gené Garcia» (*Padró* 1894 i *Padró* 1859, any 1930, 1a, 8).

De les seixanta-tres anotacions que hem fet del cognom, dinou han correspost a *Giner*, quinze a *Jener*, quinze a *Gener*, dotze a *Janer*, dues a *Jiner* i només una a *Gené*. Hem reunit totes aquestes variants en aquesta sola entrada. Hem vist el cognom anotat al llarg de quasi sis segles. El nombre d'anotacions més gran correspon a documents del segle XIV. Hi predomina el prenom Pere, i també al segle XVI, quan també Jaume es fa notar. Tots són de Tamarit o de Ferran. S'ha vist Merconi per renom. Pere era sagristà de l'església el 1549. Sabem que les dones es deien Antònia, Asseno, Francesca, Guillemona, Joana i Maria.

General, el camí

«Vico generali» (MN 1368, f. 83); «Camino generale» (MN 1381, f. 1, 16v); «Vichus general que itur ad Terachone» (MN 1479, f. 15v); «Johan Sansaloni [...] ab lo moli e ab lo camí general» (*Capb.* 1495, 14.10.1497); «cum terris

mansi den Rabassa camino regio sive generali» (MN 1491, f. 298, any 1591); «in partita dicta lo Medoll terminatur [...] ab aquilone cum camino generali» (MN 1597, f. 137 ν , any 1597).

General, la rasa

[tə 'razə zənə'rat]

V. *Rasa, la*.

Genmela

«fills den Genmela» i «domina Genmela» (MN 1332, f. 30 ν i xviii).

Gerana

«Guilelmus Gerana» (MN 1332, f. 8 ν).

Gialtrú

V. *Guialtrú*².

Gibert

«Berengarius Gibert» (MN 1332, f. 20 ν); «Pere Gibert» (*Òbits* 1622, any 1785).

Gibot

«cum domibus Arnaldi Gibot» (MN 1373, f. 26 ν).

Gil

«Antonio Soriano Gil» (*Padró* 1859, any 1934).

Gili

«Guilelmus Gili piscator Tamarito» (MN 1373, f. 31).

Gilabert

«unes cases les quals foren d'en Gilabert» (MN 1385, f. 102).

Gília

«Decima Julii anno M^o quingentesimo septimo [...] Nagdalena Gília» (MN 1507, f. 3 ν).

Giménez

«Jose Sanchez Gimenez» (*Padró* 1859, any 1934).

També hem anotat *Xemenes* al segle XVII.

Ginebreda

«Terminava part ab Joan Ginebreda» (*LIM* 47, f. 15, any 1835).

Ginebrer

«Petri Ginabrer» (*Òbits* 1622, 27.11.1628).

Giner

V. *Gener*.

Giró

«Tecla Serrá Giró» (*Padró* 1894).

Giscarol

«Johannis Guiscarol» (MN 1518, f. 206, 26.3.1549).

Giyet

«Hereus de Pere Giyet» (MN 1373, f. 38v).

Glaudis

«Joannes Glaudis» (MN 1633, f. 163, 3.12.1634).

Gobador

«Guilelmus Gobador» (MN 1332, f. 20v).

Gol

«Celestina Gol Guardis» (*Padró* 1894).

Gomar

«Maria Roig et Goma, uxor Rafaelis Roig» (MN 1703, doc. 460, 15.12.1711).

Gomes

«et in absentia vestri Johanni Gomes» (MN 1507, f. 5v); «ab terres de Pere Gomes del mas de la Molella» (MN 1594b, 25.10.1599).

Gomila

«Romeus Gomila» (MN 1410, f. 49); «Arnau Gomila» (*Capb.* 1412, f. 1v); «Romeu Gomila, àlias Montserrat» (Fog. 1414, p. 601).

Gomis

«Petrus Gomis [...] sitam in termino de Tamarito extra flumine Gayany» (*Capb.* 1495, f. 24v, 2.4.1497); «Pere Gomiç (sense casa)» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «et Petro Gomiz omnes de Tamarito» i «Barthomeus Gomis corderius» (MN 1507, f. 24v, i f. 152, 20.7.1526); «Anthonius Gomis et Joanna conjuges corderii» (MN 1518, f. 39, 10.3.1540); «la viuda Gomissa» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Petrus Gomis agricola de Farran» (MN 1594b, 5.1.1603); «concedimus vobis Francisco Gomis la Fleca de la vila» (MN 1633, f. 165v, 8.12.1634); «Terminava a levant ab terras de F. Gomis» (*LIM* 47, f. 11 i 11v, any 1835).

El prenom Pere apareix en un document del segle xv. Al segle xvi, el predomini és per a Antoni, corder, però Pere hi persisteix, com també al segle xvii. En aquesta època, Francesc és batlle del Castlà i té l'arrendament del forn de la puja i la fleca. Sols hem vist una dona: Joana.

Gonsalbo

«vendo [...] vobis honorabili Johani Gonsalbo piscatori», «Signum nostrum A. Gonsalb» i «Eularia uxor Petri Gonsalbo loci de Vila Secha [...] dicto viro meo nunc in posse sarracenos detento» (MN 1518, f. 98v, 17.11.1546; f. 168v, 29.3.1549, i f. 192v, 8.9.1559); «Joan Gonsalbo» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

Anotacions del cognom circumscrites al llarg de cinquanta-vuit anys del segle xvi. Joan hi predomina. Altres dos prenomes són hàpaxs. Només pescador per ofici. Dos noms de dona: Eulàlia i Francina. Pere, de Vila-seca, havia estat segrestat pels sarraïns. A Vila-seca, entre 1555 i 1587, vam veure el carrer del Patró Gonsalbo (nota 980, p. 144 de *Toponímia de Vila-seca*). Bartomeu Gonsalbo «patró de exartia» surt en molts documents d'allí d'aquell segle xvi.

Gonsales

«vobis Dominico Conc[ç]ales castri de Tamarito» (MN 1507, f. 45, 10.7.1518); «vendo vobis honor Domingo Concales» (MN 1517, 17.8.1518); «Antonio Gonsales Huix» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 28).

Gortalla

«Petrum Gortalla» (MN 1385, f. 87v).

Potser caldria ortografiar *Gortallà*.

Gossos, la cisterna dels

[tə sis'ternə dətʒ 'ɣosus]

Pertanyia al mas de Cosidor. Hi havia un abeurador.

Govern

«Ego Jacobus Gubern in loci Tamariti infirmitate corporal detentus [...] signum mei Jacobi Gubern» (MN 1518, f. 97 i 97v, 15.10.15?).

Devia trobar-se de pas quan es va sentir malalt.

Goyeneche

«Maria de Goyeneche y de la Puente» (*Padró* 1894).

Gracia

«Testes [...] et Miquel Grasia» (MN 1501, f. 25v).

Potser caldria ortografiar *Gràcia*, o *Gracià*.

Gralla

«Johannes Gralla habitator in castro de Tamarito» i «et Johannes Graylla per los homines habitatores dicti castris et termini de Tamarito» (MN 1507, f. 83v, 1.6.1525, i f. 152, 20.7.1526).

Gran¹

V. *Camp G.*; *Casa G.*; *Parada G.*, *el camp de la*.

Gran²

«et terris Blasy Gran ville de Ferran» (MN 1597, f. 137v, any 1597); «Margaritta Gran» (*Òbits* 1622, 4.6.1627).

Gran³

«Petrus Roig quod vulgo dicitur Gran piscator» (MN 1518, f. 97v-98, 2.8.1546).

Gran, cal

['kaɫ 'ɣran]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Gran, el camí

«comunican con el camino grande llamado del mas de la Creu» (MN 1900, f. 3280, any 1900).

Gran, la casa

[tə 'kazə 'ɣran]

V. *Rabassa, el mas d'en*.

Gran, el comellar

[ət kumə'la 'ɣran]

Comença a mas de Clarà, travessa la partida del Mas de Maneguet i acaba al barranc de la Móra a la mateixa partió amb terres del mas de Sorder. Segons els habitants del mas de Clarà, aquest comellar comença davant de la masia i mor al comellar dels Fenassos. Nom també aplicat al *comellar de la Bassa Closa*.

Gran, la parada

[tə pə'radə 'ɣran]

Són diverses les peces de terra amb aquest nom. En trobem al Mas d'en Gri-mau, al Mas d'en Jover, al Mas del Mèdol, al Mas de Maneguet; aquesta darrera plantada de vinya —més de 4.000 ceps. I també al Mas d'en Sorder, era plantada de vinya i hi encabiren 3.313 ceps; coneguda també per *la parada del Saldó*. Una darrera, al mas de Clarà; terra secana.

Gran, la platja

«un paratge dit lo Medo, 2000 passos [...] despres de la platja gran» (*Cònsols* 1704, f. 162v, any 1706).

Gran, la sínia del

[tə 'siniə ðət 'ɣran]

A la vora dreita del Gaià, i a la banda de mar del camí de les Hortes.

Gran, la vinya

[tə 'βiɲə 'ɣran]

Del torrent de la Móra a la bassa del Mèdol. La construcció de l'autopista l'engolí. També a la partida del Mas d'en Jover.

Grana

«Bernardi Grana» (*Òbits* 1622, 6.10.1626).

Gras

«Petrus Gras» (MN 1332, f. 20); «Guilelmus Gras testes commorans in Tamarito» (MN 1373, f. 20); «Aseno filia Guilelmi Gras» (MN 1385, f. 92); «Claretta Grasa [...] a mon fil Johan Gras» (MN 1501, f. 37); «Maria Farré Gras» (*Padró* 1859, any 1891).

Interpretem tant *Grasa* (predominant) com *Grassa* i *Grase*, per femení de *Gras*, encara que aplicats a prenom masculins. També el femení plural *Grases*, encara que aquest pogués procedir de *grasa* equivalent a ‘escaló’, perquè no creiem que sigui aquest el cas. El prenom Pere apareix al segle XIV, consta al segle XV i és dominant al segle XVI, quan també Joan consta en molts manuscrits. Pere era mariner, el 1565, en un cas *Grasa* i després *Grassa*, i vivia a Barcelona. Els femenins observats són Aseno i Clareta. Al segle XIX, *Gras* era cognom de mare d’una *Farré*.

Grasa

«Guilelmus Grasa habitator Tamarito» i «testes Petrus Grasa Tamarito» (MN 1479, f. 8 i 11v); «muller q^o den Guim Grasa» (MN 1521, f. 76, trasllat d’un document de 15.1.1484); «Pere Grasa [...] ort en lorta de Tamarit» (*Capb.* 1495, 9.10.1497); «cum Guillermo Grassa», «cum Simo Grassa» i «et Francina uxor Johannis Grase» (MN 1507, f. 12, 23.2.1508; f. 24v, 26.8.1510, i f. 54v, 10.1.1519); «Signum Petri Grasa et Elionoris et Joannis Grasa» (MN 1566, f. 11, 5.5.1566); «Philip Grasa» (MN 1633, f. 63v, 14.11.1633).

Grases

«den Grases de Tamarit» (MN 1565, f. [tapat]).

Grasetes, dels

«Petrus Borut filius Petri Borut q^o [...] vulgo dicto dels Grasetes» (MN 1518, f. 97v-98, 2.8.1546).

Grassa

V. *Gras*.

Grau¹

V. *Portal del G., el camí del*.

Grau²

«Petrus Guerau» i «Raymundus Guerau habitator castri de Tamarito» (MN 1381, f. 44v, 46v, i paper solt); «testes Bernardus Guerau» (MN 1385, f. 96); «Pere Grau» (MN 1510); «et Monsarrat Guerau piscatores ville de Tamarito» (MN 1521, f. 50v, 21.12.1565); «Francesch Garau»; «Joseph Grau» (*Òbits* 1622, any 1631 i 1785).

En els primers temps, s’observa la forma *Guerau*. El prenom Pere és bastant reiteratiu. Al segle XIX i XX, hem trobat Ana Maria, Magdalena, Maria i Rosa per prenom femenins.

Grau, portal del

«Portal del grau» (MN 1410, f. 31v).

Gravat, el

«llamo y emplazo a los facciosos [...] y á José Llagostera conocido por el Grabat del propio lugar [Ferrant]» (BOPT, 15.3.1839).

Grimaldi

«ego Johannes Grimaldi forstorim [?] regni franciem habitator in loquo de Tamarito» (MN 1507, f. 101).

Grimau¹

V. *Mas d'en G*.

Grimau²

«magnifici Stephani Grimau, U.I.D., civis Tarracone» (MN 1590, f. 298, any 1591); «cum vinea de miser Gremau» (MN 1594b, 14.7.1602).

Muntanya i Escatllar (2007, vol. 1, p. 329) en parlen —s. v. *Grimalt*—, l'any 1552, i el qualifiquen de *jurium doctor*.

Grimau, el mas d'en (o de)

[ˈmaz ðəŋ ɡriˈmaw]

[ˈmaz ɣriˈmaw] i [ˈmaz ðə ɣriˈmaw]

És entre la carretera de Barcelona i la mar, a ponent de la Móra. Masia que domina una partida del mateix nom. La construcció està derruïda i malmesa. Hi havia un forn rajoler. A la vora, una torre de planta circular, amb finestres i porta emmarcades amb pedra; possiblement era de defensa. Com el mas, està en mal estat de conservació. El conjunt és envoltat per una tanca d'obra, ja mig desapareguda. Les terres d'en Grimau i d'en Fort eren contigües i, temps enrere, formaven una sola propietat.

Pel que fa a la pronunciació, recollim al Monnars *mas de Grimau*, sense article. A Mas Rabassa eliminen també l'article i a més la preposició, *mas Grimau*.

«in termino de Tamarit [...] cum terris mansie magnifici Stephani Grimau, U.I.D., civis Tarracone» i «cum terris mansie Mg^o Stephani Grimau [...] a meridie cum litore maris» (MN 1590, f. 298, any 1591); «vulgariter nuncupato lo escaser quod terre trocium est [...] cum manso Steffani Grimau [...] cum terris den Gaspar Rabaca mansi de les Coves» (MN 1594b, 21.5.1595); «de la masia de Thimoteo Guandalbeu dita la masia de misser Grimau» (MN 1633, f. 88v); «lo mas de Grimau» (*Vària*, any 1679); «partida dita del Prat [...] y part en terra de la masia anomenada den Grimau o de Thimoti» i «la masia anome-

nada den Grimau o de Thimoti que era de don Bonaventura de Llorens y ara poseheixen los hereus de don Joseph Ignasi de Castellvi de Montblanch» (*Capb.* 1805, f. 157, any 1807).

Gros

«mestre Franci Gros» (MN 1507, f. 193).

Gros, el pi

[ət 'pi 'ɣrɔs]

Al mas d'en Sorder, dins les Quatre Parades; era de dimensions considerables; desaparegut.

Grossa

V. *Costa G.*

Grossa, la punta

[tə 'puntə 'ɣrɔsə]

Acabament d'una muntanya, a la Móra, segons els pagesos; pels pescadors, és la punta més endinsada a mar del roquer que hi ha entre el castell de Tamarit i la Móra; dita també *la punta del Saldó*.

guaita

V. *Puig, la torre [de g.] del.*

Guaita

«Arnaldus Guoyta» (MN 1368, f. 65); «Petrus Guayta testes» (MN 1373, f. 26v); «Arnaldus Guayta dels Mulnars» (MN 1385, f. 101, i MN 1410, f. 8); «Francesca filla Arnaldi Guayta» (MN 1410, f. 8).

Gual

«Gual, habitatori castri Tamarito» (MN 1332, f. 2).

Sense prenom.

Guandalbeu, el mas de

«ab terres de la masia de Thimoteo Guandalbeu dita la masia de misser Grimau» (MN 1633, f. 88-88v).

Guarda, la caseta del

[tə kə'zetə ðət 'ɣwarðə]

V. *Abel, la caseta de l'.*

Guardia

«Raymundus Guardia» (MN 1332, f. 20v); «Guillemó Guardia» (MN 1373, f. 13); «Guilelmus Guardia filius Jacobi Guardia de Tamarito» (MN 1385, f. 100 i 100v); «Salvador Carbonell Guardia» (*Padró* 1894); «Maria Calbo Guardia» (*Padró* 1894).

No queda clar si caldria escriure *Guàrdia* o *Guardià*. A les dues últimes anotacions, *Guardia* és heretat de la mare.

Guàrdia (de Tamarit), la

«Subtus turrin guardiae de Tamarito, ad locum vocatum la Mora» (Fort, 1956, doc. núm. 17, p. 175, any 1229); «Vinya a la Guardia» (MN 1479, f. 15v); «una coma de oliveres [...] situada daval la guardia de Tamarit [...] un ort que li dihen lort del Taronger que ara es clos affronta ab la Ciquia del Stany» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «cum trocio Guillermi Bosquet a la Guardia» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519).

Rovira (1999, p. 46) parla de *la Guàrdia*, sense data.

Guàrdia, el camí de la

«una coma de holiveres la via de la guardia» (*Capb.* 1495, 12.10.1497).

Guàrdies, les

[təz 'ɣwarðies]

Bocí de muntanya i terra de garrofers, dins del Mas Vell.

Guàrdies, el comellar de les, o el fondo de les Guàrdies

[ət kumə'la ðə təz 'ɣwarðies] o

[ət 'fɔndu ðə təz 'ɣwarðies]

Neix al nord de Sant Simplicí i passa entre les terres de Mas d'en Jover i Mas Nou per acabar al torrent del Mas Vell.

V. t. *Mas d'en Jover, el torrent de*.

Guardiola, la

[tə ɣurði'otə]

Partida de terra, situada al nord de Ferran, entre els termes de Tamarit i la Riera. Segons els documents, hi havia hagut un canvi de lloc del nom, abans aplicat a la muntanya de Sant Joan.

«in termino de Tamarit in parte vocata la Guardiola sirca furcas» (MN 1688, escriptura 139, any 1693); «en lo terme de Tamarit a la part dita la Gordiola» (*LIM* 43, f. 153v, any 1693); «en lo terme de Tamarit y partida dita la Guardiola serca las forcas» (*LIM* 47, f. 17-17v, any 1693); «en la hermita de S. Juan Baptista del terme de Tamarit en la partida dita la Guardiola» (MN 1703, doc.

214, 9.4.1706); «y altres tres en la hermita de S. Juan Batista de la Guardiola, terme de Tamarit» (MN 1712, escriptura 80, any 1713).

Guardiola, el camí de la

«via que va a les Forques o a la Guardiola» (Pergamins, 11.1.1624).

Guardiola, el comellar de la

[ət kumə'la ðə tə γurði'otə]

Travessa la partida de la Guardiola, arriba dels Pedregalets i s'acaba al Gaià.

Guardiola, el fondo de la

[ət 'fondu ðə tə γurði'otə]

Una altra manera de designar *el comellar de la Guardiola*.

Guardiola, l'horteta de

«pessa de terra [...] a la partida dita lo Viñet anomenada la horteta de Guardiola» (MN 1798, f. 72, any 1799).

Guardis

«Celestina Gol Guardis» i «Providencia Guardis Ventura» (*Padró* 1894).

Guarner

«testes [...] et magister Bernardo Guarner» (MN 1565).

Trobat en un document de Tamarit, però no és segur que fos d'aquest terme.

Guart

«Ramon Guart Albiol» (*Padró* 1894).

Guasc

«Guilelmus Guasch de familia G. de Guimerano» (MN 1381, f. 43v); «Berenguer Guasch», «Elisenda Guasch» i «Pere Guasch» (*Capb.* 1412, f. 20v); «Testes [...] Franci Guasch» (MN 1501); «vobis Petro Guasch» (MN 1566, f. 67, 3.8.1565); «Joseph Guasch» (*Òbits* 1622, 1.11.1640); «Juseph Guasch, fadri habitant en dit lloch del Monnas» (MN 1703, doc. 269, 10.1.1708); «Antonia Guasch Solé» i «José Lloret Guasch» (*Padró* 1894); «Jaime Solá Guasch» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 12).

Güell

«sis morabatinades [...] per en [...] i en Pere Guell curadors dels pobills de Antoni Molner de Tamarit [...] conste per acte fet en Tamarit a 3.1.1508»

(MN 1521, f. 76, dubtós); «Petri Guell» (MN 1507, f. 10v, 3.1.1508); «Rosa Virgili Guell» (*Padró* 1894).

Guer

«ab Pere Guer de Farran» i «Testes Jacobus Guer [...] omnes de Tamarito» (MN 1517, 10.1.1518 i 8.3.1518).

No estem segurs que calgués llegir *Güer*, o *Quer*.

Guerau

V. *Grau*².

Gües

«Felip Guesa» (*Òbits* 1622, any 1631); «Honorabilis Philipo Gues [...] piscatoribus castru Tamariti» i «Honorabilis Guesses» (MN 1633, f. 90v, 10.11.1634, i f. 91v); «Venda atorgada per Tecla Gües y Felip Gües mare i fill pescados de Tamarit» (*LIM* 47, f. 14, any 1835).

Hem optat per *Gües* (amb dièresi), a partir del coneixement de la baronia de Güesa (vall d'Àssua, Pallars Sobirà) i del Coll de Güés, a l'alta vall de Cardós (*On-Cat.*, vi, 106b42-47). Felip va ser majoral administrador i procurador de la confraria de sant Pere.

Guialtrú¹

V. *Coma de la Foradada d'en G*.

Guialtrú²

«Raymundus Guialtruu termini de Tamarito», «Raymundus Guialtruu habitator Tamarito et uxor mei Agnes», «testes Jacobi Guialtrude», «Francisce Guialtruu» i «nepos R. Guialtru» (MN 1332, f. 8v, 30, 22v, 58v i xxix); «Agnes uxor Raymundi Guialtrum mater Raymundi, Romei et Periconae» (MN 1368, f. 87 i 88v); «Raymundus Guialtrull testes» (MN 1373, f. 29, 44); «Romeus Guialtru guardia del Portal de Tamarit» (MN 1381, f. 43, 43v, 44v, 46, 46v i 47); «Raymunden de Guialtrude locumtenens Maymoni Romei baiuji castri de Tamarito» (MN 1381, f. 7v, 15v, 16v, 17, 18, 18v, 19v, 22, 22v i 24v); «Raymundus Guialtruu baiulus Tamarito» (MN 1385, f. xi, xiv, full solt [f. 3v, 1339]); «Petrus Guialtruu filius Raymundi Guialtruu et Elicsendis» (MN 1385, f. 97v); «Francesca uxor quondam Romei Guialtru» i «Franciscus Guialtru» (MN 1410, f. 57v); «Petrus Guialtru junior, de Tamarito, filius Romei Guialtru, de Tarracone» (MN 1410, f. 45v i 46); «Romeus Guialtru quondam» (MN 1410, f. 57); «Guiamona uxor Johannes Guialtru, de Tamarito» (MN 1410, f. 65v); «Toni Guialtru» (MN 1410, f. 71v); «Antoni Guialtru» (*Capb.* 1412, f. 11); «Petrus

Guialtru castri de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 15v, 16, 16v i 34v); «Joan Guialtru» (*Capb. 1412*, f. 11v i 14); «Raimon Guialtrun» (*Capb. 1412*, f. 4); «Raymundus Guialtrun castri de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 2); «Johan Grialtrul» i «Pere Grialtrul» (*Fog. 1414*, p. 601); «Anthonius Guialtru et eius uxor Quiteria», «Guialtrul», «Quiteria uxor Petri Guiltru» i «heres Jacobus Guialtru» (MN 1479, f. 9 i 14; f. 16; f. 16v, i f. 16v); «Jaume Guialtrú» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Testes [...] Nicolaus del Rey Gialterius» (MN 1501, f. 82v); «cum Jacobo Guialtru» (MN 1501, 16.11.1510); «cum Jacobo Guialtru» (MN 1501, 21.12.1510); «Jacobus Gialtru» i «ab en Toni Guialtru» (MN 1507, f. 5, i f. 66, 24.8.1466); «Jacobi Guialtru» i «vicissima tercia aprillis anno anativitate Domini M^o quingentesimo quinto [...] Testes [...] Guialtru» (MN 1507, f. 3v i 4).

Guialtru deu estar relacionat amb *Geltrú*, d'origen germànic. (V. *OnCat.*, iv, 343a47 i s., s. v. *la Geltrú*). Al segle xv, s'ha vist *Guialtrul*. Al segle xvi, s'han observat les variants *Guiltruch*, *Gialterius* i *Gialtru*. Les anotacions del prenom Raymundus són predominants al segle xiv, seguides a distància de Romeu. En femení, Agnès, Elisenda, Francesca i Pericona. Al segle xv, apareixen Pere i Joan, i Vicenta, i al segle xvi, Jaume és el més abundant en els documents. Un prenom poc habitual és Nicolau del Rei, al segle xvi. Els Guialtrú havien exercit càrrecs de síndic, jurat i batlle, i lloctinent de batlle del castell. Romeu havia estat guardià del portal de Tamarit.

Guialtrú, l'estany d'en

«cum stagno den Guialtru sive de la Secrestie» (MN 1594b, 14.5.1597).

No era un altre estany, sinó terres d'aquell propietari pròximes a l'estany de la Móra.

Guialtrú, el trull d'en

«spaticum vocatum lo trull den Gialtru [...] cum stagno qui stagno affrontat cum itinere quo itur Alto Folio» (MN 1597, f. 13).

El document no dóna elements per a decidir de quin estany es tracta.

Guier

«honore Johannis Guier loci de Farran» (MN 1507, f. 10v, 3.1.1508).

Guimarnau

«Raymundus Guimarnau, loci de Valls [...] habitator in castro Tamariti» (*Òbits* 1622, 17.6.1622).

Guimerà

V. *Davant el Castell de Mossèn G., la plaça de; Mossèn G., l'hort de; Pou de Mossèn G., el tros del; Senyor G., el castell del.*

Guimerà, de

«Guerau de Guimera genre de Elionor de Jorba» (MN 1381, f. 43v); «Guerau de Guimera, quondam» (MN 1410, f. 50, 53 i 57v); «Gueraldus de Guimerano» (*Capb.* 1412, f. 16v); «Christophos Guimera» i «Georgius Guimerani caslani castri de Tamarito» (MN 1479, f. 4, i f. 4, 13v, 14, 15, 15v i 17); «Paulus de Guimera Castlanus Castri de Tamarito» (*Capb.* 1495, f. 32v, 20.11.1497); «magnifico Paulo Bernardo de Guimerano domicelo cast[lano]», «Georgius de Guimerano caslanus castri de Tamarito» i «domina Angela de Guimera uxor relictæ domini Pauli de Guimerano qº» (MN 1507, f. 2, 14 i 142v, 1.1.1526); «cum magnifico domino Christophoro de Guimerano» (MN 1518, f. 120v, 26.11.1547); «Christoforus de Guimera miles domiciliatus et castlanus castri de Tamarito» i «Christophorus de Guimera domicellus barchinone domiciliatus caslanus maior ville termini de Tamarit» (MN 1565, f. [tapat], 5.3.1559, i f. 352, 21.6.1601); «Jaume Gimera de Tamarit» (*Bapt.* 1588, f. 14v); «Teste [...] Illustri cominus Jacobus Xristoforus de Guimera Carlanus major» (MN 1594b, 28.7.1605); «terminava ab terras de Cristòfol Guimerà» (*LIM* 47, f. 10, any 1835).

Na Guperia Guimerà, castlana de Tamarit, fou padrina en un bateig al mas d'en Ponç (*Bapt.* 1577, any 1589). El prenom Guerau consta als segles XIV i XV, uns segles escassos de documents. Al segle XVI, predomina Pau i Pau Bernat, seguit de Cristòfol o Jaume Cristòfol. Havien estat castlans del castell. Rebien tractament de magnífic i il·lustre. El 1565 Christophorus és citat «domicellus Barchinone». Àngela, Àngela Francina, Maria i Tecla per a les dones.

Guinjoan

«Testes sunt [...] et Petrus Guinjoannes Tamaritti» (MN 1594b).

Guinovart

«testes Arnaldus Ginovart» (MN 1332, f. xxiiiv); «Elionor Oller et Isabel Beneta filiae Anthonia Guinovart» i «Antonia Guinovart uxor Petri Oller de Tamarito» (MN 1479, f. 40v); «Situr[?] Guinovart» (MN 1518, f. xxiiiv, 5.9.1539); «Guinovart, Joseph» (*Compli.* 1810, f. 6v); «Rosa Pallares Guinovart» (*Padró* 1859, any 1879); «Josefa Guinovart Gomis» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 29).

Guiot

«et Petrus Guiot omnes piscatores castri de Tamaritto» (MN 1594b, 21.5.1595).

Guitard

«Joan Guitart» (*Òbits* 1622, any 1631).

Guibernau

«Maria Guibernau Gené» (*Padró* 1859, any 1887); «Maria Fortuny Guibernau» (*Padró* 1894).

Gurugú

[ət̪ ɣuru'ɣu]

Muntanya vora els alts de la Bassa Closa; hi havia una planassa i un pi.

V. t. *Taula, el pi de la*.

Gustau

«Berenguer Gostau» (Rovira, 2012, p. 97).

Documentat com a rector de la parròquia de Tamarit el 1500.

Hereuet

V. *Mas de l'H., el*.

Hereuet, l'

[Josep Alegret i Ballvé, dit *lo Herehuet*, del lloc del Molnàs de Dalt, capbreva tenir] «aquella pessa de terra [...] de tinguda de cent vuitanta set jornals [...] situada en lo terme del Molnàs, que afronta [...] ab lo terme de Tarragona» (Capb. 1832, f. 15, any 1832).

Hereuet, els costers de l'

[əts kus'tez ðə tərə'wet]

Són unes penyes que arrenquen de vora el camp de tir del mas d'Enric; a la base de les quals formen dos comellars que, des del punt d'on pren el nom, enfilen cap al Monnars i al mas del Camp, on s'uneixen; travessen la carretera de Barcelona i la via del tren i desguassen a la platja Llarga.

Hereuet, el mas de l'

[ət̪ 'maz ðə tərə'wet]

La masia, bastant enrunada, és dalt d'un petit promontori, pròxima a l'antiga línia termenera que separava el terme de Tarragona del de Tamarit. Té dues torres fortificades amb coberta a doble vessant. La gent hi vol veure quatre torres, dues de grans i dues de més baixes, que realment són construccions adossades a les anteriors, motiu pel qual també en diuen *les Quatre Torres*. Entre les dues torres hi havia el mas, que només conserva algunes parets i portes. A banda, corrals i pallisses. A poca distància i soterrades, dues sitges. Pertanyia al mas d'en Rabassa.

Hi van construir els dipòsits d'aigua de la ciutat residencial, edificada als Colls Majors, a la partió amb el terme veí. A tocar un altre mas molt restaurat: és el mas de Ponç.

Hernàndez

«Maria Hernandez Padro» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 20).

Homedes

«Juan de Dios Homedes Pere» (*Padró* 1859, any 1934).

hort

V. *Bombes, Esquerrà, Fora, Ixart, Marquès, Molí, Mossèn Guimerà, Muller, Sínia, Tamarit, Tancat, Taronger, Vives.*

Hort

V. *Sota de l'H.; Sota l'H.; Tàpia de l'H., camí de la.*

Hort, l¹

«a la mateixa casa [...] situada en lo dit terme del Molnas y partida del Hort» (Capb. 1832, f. 20, any 1832).

Hort, l²

[¹tɔr]

Dins la propietat del mas d'en Sorder, era un bocí de terra gran, vora de la masia, regat amb aigua que recollien de teulades i del camí. També a Mas Rabassa.

V. t. *Horta, l².*

Hort Clos, el trosset de l'

«en dita horta [...] lo trosset del hort clos» (MN 1688, escriptura 419, any 1699).

horta

V. *Castell, Ferran, Ferrer, Figuera, Gargoller, Muntaguda, Muntagut, Pou Nou, Puigbover, Querol, Robert, Tamarit.*

Horta

V. *Mig de l'H., Mitja H.*

Horta, l¹

«trocium terre apellada la Miga in parte vocata lorta [...] cum itinere Molendini» (MN 1501, 16.11.1510); «petia terre sita orta dicte ville» (MN 1518, f. [núm.

tapat], setembre 1539); «Terme de Tamarit y partida dita del horta», «Terminava a llevant ab lo riu Gayá», «Terminava a llevant ab lo camí que va de Tamarit a Altafulla» i «Terminava a mitgdia ab la platja del mar» (*LIM* 47, f. 13 i f. 27, any 1835).

Horta, l' [ˈɔrtə]

Parada de Mas de Rabassa situada a la banda de mar de la carretera de Barcelona, i fins a la via del tren. Va des del Trull fins davant de la torre dels Escipions. Dita també *l'Hort*. Distingien dos trossos: un era *l'hort Tancat* perquè era voltat de parets, i l'altre, *l'hort de Fora*. Amdós regats amb aigua que extreien de la sinya del Trull.

Horta, el camí de l'

«ab lo camí que va per mitx de la horta» (MN 1712, escriptura 68, any 1713).

Horta de Ferran, l'

«Horta de Ferran» (Pergamins, 7.2.1563); «otra a la huerta de Ferran [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 49).

Suposem que es referia a una partida de terra.

Horta de Puigbover, l'

«in horta dicta de Puigbover termini de Tamarit» (MN 1729, doc. 177, 10.5.1733); «en lo terme de Tamarit y en la partida dita de la Horta de Puigbover» (*Capb.* 1805, f. 156, any 1807, i *Capb.* 1831, f. 438, any 1832); «termina [...] a mitgdia ab la carretera Real que va a Barcelona» (*LIM* 47, f. 30, any 1843).

V. t. *Puigbover, l'horta de*.

Horta de Puigbover, la séquia comuna de l'

«la sequia comuna de la horta de Puibové» (*LIM* 47, f. 20v, any 1835).

Horta de Sant Joan, l'

«Otra sita a la huerta de San Juan [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 87).

Horta de Santa Maria, l'

«in termino de Montoliu in partita vocata lorta de Santa Maria» (MN 1501, f. 12v).

Horta de Tamarit, l'

[ˈtɔrtə ðə təməˈrit]

A vegades, també se'n parla en plural: *les Hortes de Tamarit*. Partida de terra que limita amb la via del tren i arriba a la mar; per un cantó, és fronterera amb el camí de Tamarit i el Gaià. La presència d'aquest lloc és constant en els documents. També hem anotat *l'hort de Tamarit*. Coneguda també per *el Pla de Tamarit*. D'altres distingeixen *el Pla de les Hortes*; són contigües i la primera és la situada més a l'est.

«Orta Tamariti» (MN 1332, f. 18v); «in orta de Tamarito in parte vocata la quadra den Marcus [...] cum manso del Poncer» (*Capb.* 1495, f. 26, 12.6.1497); «un tros de terra al pou [...] en lorta de Tamarit [...] ab lo camí real [...] a la part dita lavent», «un tros en lorta de Tamarit [...] ab la canal de gaya», «en lorta de Tamarit la via del moli» i «un tros de terra situat en lorta de Tamarit ques diu la era affronta a dues parts en lo camí que va de Tamarit Altafulla e amigjorn ab la riba de la mar» (*Capb.* 1495, 7.10.1497, 9.10.1497, 19.10.1497 i 16.10.1497); «Partida lo Moli a l'horta de Tamarit» (Pergamins, 6.5.1510); «in orta dicte ville de Tamarito [...] vulgariter de na Francha» i «in orta de Tamarito dictam lo Juncar» (MN 1518, f. xxv, i f. 121, 9.12.1547); «en la Horta de Tamarit prop lo moli del Pas» (*LIM* 41, f. 47, any 1549); «in orte dicte ville in decimario carlanuz» (MN 1566, f. 20v, 28.8.1565); «un tros de terra de la orta de Tamarit dit lo tros de la Bassa» (MN 1594b, 25.10.1599); «terre troceum [...] in horta Tamariti in parte dicta lo Juncar [...] confrontatum ab oriente cum vias qua itur al aburador del Pontet ab occidente partim cum terre troceum Caslania Tamariti et partim cum sementarium Sn Petro [...] a meridie cum via qua tendit del Portal del Sitjar al Pontet» (MN 1625, f. 216v, any 1626); «termino de Tamarit y partida del Molino o huerta de Tamarit» (MN 1888, f. 356v, any 1888).

Horta del Camí Real, l'

«Pessa de terra de un jornal situada en lo terme de Tamarit y partida dita la Horta del camí Real» (*LIM* 47, f. 12v, any 1835); «en el termino de Tamarit y partida denominada Horta del Camí Ral» (MN 1888, f. 352, any 1888).

Horta del Gaià, l'

«otra a la huerta del Gayá [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 49).

Horta del Moli, l'

[ˈtɔrtə ðəɫ muˈli]

Petita partida de terra entre el riu Gaià i la carretera de Barcelona.

«otra a la huerta del Moli [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 13).

Horta del Vinyet, l'

«sita a la huerta del Viñet [regadiu natural i artificial]» (*Amill.* 1855, núm. 57).

hortal

V. *Tamarit*.

hortes

V. *Ferran, Molí, Puigbover, Salort, Vallvé*.

Hortes, les

[təz 'ɔrtəs]

Nom aplicat abans a tota la partida de la Móra, perquè eren horts.

Hortes, el camí de les

[ət kə'mi ðə təz 'ɔrtəs]

Comença entre el càmping Tamarit i el càmping Trillas, creua el riu i fa cap al camí de Cametes. Per a d'altres s'iniciava a la caseta de Joan el Pastor fins a trobar el camí de Tamarit. No gaire distant, el nom també és donat al camí que recorre les hortes de Mas de Marquès.

Hortes de Tamarit, les

[təz 'ɔrtəz ðə təmə'rit]

V. *Horta de Tamarit*.

Hortes del Molí, les

[təz 'ɔrtəz ðət mu'li]

Partida de terra, ja vora el límit amb el terme d'Altafulla, entre la carretera de Barcelona i la via del tren. Dita també *les Hortes del Molí del Pas*. D'altres li assignen un territori més ampli: des de Ferran fins a mar, sempre vora el riu.

Hortes del Molí del Pas, les

[təz 'ɔrtəz ðət mu'li ðət 'pas]

V. *Hortes del Molí, les*.

horteta

V. *Guardiola*.

Hortets, els

«in partita vulgariter dicta los hortets [...] affrontatur cum via publica qua a Portali Tamariti itur ad viam Regiam [...] a meridie cum Stagno media via qua itur a Portali Tamariti versus fluvium de Gaya» (MN 1712, escriptura 11, any 1712); «partida dita los hortets [...] Terminava [...] a mitgdia ab lo estany de mitgcamí» (LIM 47, f. 18v-19, any 1712); «huerta de Tamarit y partida dels hortets» (*Hipot.* 1842, f. 249).

Hortoneda

«Terminava ab terras de Pau Hortoneda de Tamarit» (LIM 47, f. 15v, any 1835).

Horts, els

«Pessa de terra horta [...] situada en lo dit terme de Tamarit y partida dita dels horts [...] Terminava [...] a ponent ab lo cami que va a Tarragona entre dos pontets de la asequia major» (*LIM* 47, f. 15v, any 1678).

Hospital, l'

«Hospital de Tamarit» (MN 1368, f. 2v, 10 i 99, i *Capb.* 1412, f. 23); «Hospital de Tamarit» (MN 1373, f. 22v); «Miqell Borut com a procurador del espital de dit loch de Tamarit per xx sous fan cascun any a dit espital» (MN 1501); «dimitto spital [...] tamariti» (MN 1517, 2.2.1518); «administratoribus anno presenti hospitalis dicte ville et castri de Tamarit» (MN 1566, f. 47, 28.12.1568); «les deu liures sien despeses en lo ospital de Tamarit» (MN 1565, testament de Joan Carbonell, potser de la Riera); «et Francisco Errandis dicto hospitalis procuratori» (MN 1566, f. 80v, 17.6.1571); «administratoribus hospitalis dicti castri» (MN 1594b, 15.10.1597); «illud ovile sive corral y ha una hera que antiquitus era lo ospital una cum suis ambiis [...] a la partida dita lo pux» (MN 1633, f. 61v).

Hi ha qui en té un cert record, no perquè estigués en actiu. I també hi ha qui no n'ha sentit parlar mai.

Hospital, el carrer de l'

«quandam botiga que treu portal al carrero del Hospital» i «duabus viis corribilibus [...] et alio versus Hospitale» (MN 1633, f. 91, 10.11.1634).

Fou un dels set carrers de la Vila Closa (Rovira, 1999, p. 67).

Hospital, el racó de l'

«Casa de Pere Folch del racó del Hospital» (*Llev.* 1609, f. 11v).

Huguet

«Petrus Uguet», «Berengarius Ugeti et uxor mea Gueralda habitatores de Tamarito» i «Guilelmus Uguet habitator Tamarito» (MN 1332, f. 13, 26v i 36v); «testes Poncius Uguet presbiter» (MN 1368, f. 53); «Ermesendis uxor Petri Huguet» i «Petrus Hugueti habitator termini Tamarito» (MN 1410, pergami coberta); «Antonius Huguet» i «Maria Huguet» (MN 1703, doc. 13, 11.2.1703, i doc. 191, 4.12.1705). Documentat entre 1764 i 1765, Joan Huguet, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Només *Uget* i *Uguet* per variants. Pere va ser el prenom predominant. Era prevere. Només Elisenda, Gueralda i Maria per prenomns femenins.

Huix

«Rosa Huix Pergi» i «Antonio Gonsales Huix» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 28).

Igual, l'

[i'ɣwaɫ]

Partida de l'horta de Tamarit.

«en la horta de Tamarit en la part dita Laiguall» (*LIM* 41, f. 36, any 1562); «quendam hortum vulgo dictum lo Igual situm in horta prop lo camí qui va de Tamarit a las Costas» (MN 1633, f. 403, any 1636).

Ilicas

«Guillermo Ilicas Mesa» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Inglès

«Jaime Ingles Elias» (*Padró* 1894); «Rosa Ingles Sarda», «Mercedes Ingles Figueras», «José Inglés Pijoan» i «Teresa Inglés Pijuan» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 35; 1a, 7; 1a, 11, i 1a, 16).

V. t. *Anglès*, la forma genuïna anterior a la castellanització.

Isern

«Maria Isern Balcells» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 11).

Isidro, el fondo de l'

[əɫ 'fɔndu ðə i'ziðru]

Comellar del Mas d'en Cosidor, que comprèn des del pla d'aquest mas fins a les terres del mas d'en Sorder.

Isidro, la parada de l'

[tə pə'raðə ðə i'ziðru]

A la partida de Mas d'en Cosidor.

Isidro de Carlets, la sinya de l'

[tə 'siniə ðə i'ziðru ðə kər'tets]

Al camí de Cametes, a l'altra banda del qual hi ha la sinya del Joan l'Encadernat. A les Hortes de Tamarit.

«Isleta», la

[tiz'tetə]

Parteix en dues la platja de la Jovera.

Ivern

«Iven, Salvador» (*Compli.* 1810, f. 4); «Rosalia Canals y Ibernt» (*Padró* 1859, any 1876); «Antonia Sola Ibernt» (*Padró* 1894).

Ixart, l'hort de l' [ˈt̪ər ðə tiˈt̪ar]

Dins del tros de l'Ixart. Hi havia una mina.

Ixart, la mina de l' [t̪ə ˈminə ðə tiˈt̪ar]

És rec i mina, segons vagi soterrat o a cel obert. Agafa l'aigua de la séquia del Molí, al nord de Ferran, va cap a les terres de Pansó i en forma de mina acaba a la sínia del mateix nom. A partir d'aquí segueix en superfície com a rec, que de vegades sobreeixia en el punt dit *la Morera Negra*, tocant el camí del Cruel, i les aigües passaven a la mina de Vallvé, que era a l'altra banda del camí dit.

Ixart, la sínia de l' [t̪ə ˈsiniə ðə tiˈt̪ar]

A la finca del mateix nom, vora el camí del Cruel.

Ixart, el tros de l' [ət ˈtrɔz ðə tiˈt̪ar]

És una finca gran situada al nord-oest del camí del Cruel, arriba fins a la Capellana, a la pedrera del Blanco. També se n'ha dit *el tros de l'Argilaguet*. No saben justificar el nom i suposem que corresponia al cognom de qui el treballava.

Jacobonetti

«vobis Jacobonetti agricole castri de Tamaritto» (MN 1594b, 15.10.1597).

Janer

V. *Gener, Trull d'en J.*

Janet, el fondo [ət ˈfɔndu dʒəˈnet] i [ət ˈfɔndu ʒəˈnet]

Al peu de la muntanya de Sant Simplicí, feia cap al fondo del Mèdol i abocava al torrent de la Móra. El treballava el Marcelinet d'Altafulla.

Janeta

V. *Mas de la J.*

Janovis

«Bonanat Janovis» (MN 1410, f. 41).

Jansà

«Testes [...] & Joannes Jansa piscator castri de Tamarito» (MN 1594b, 30.4.1605); «Elisabet Gensana» (*Òbits* 1622, any 1631).

Jaume, la casa del [tə 'kazə ðəl 'dʒawmə]
V. Rabassa, el mas d'en.

Jaume el Content, el fondo de [ət 'fɒndu ðə 'dʒawmət kun'ten]
 És un comellaret poc significatiu, que afluïx al torrent de Mas d'en Jover.

Jaume el Content, el tros de [ət 'trɔz ðə 'dʒawmət kun'ten]
 És un bocí de terra, bastant gran, damunt de la Masieta, vora el límit del terme.

Jaumet
 «Petri Jaumet» (*Òbits* 1622, 17.8.1636).

Jener i Jiner
V. Gener.

Joan
V. Horta de Sant J., Pere J., Sant J.

Joan de Pastor, la caseta de [tə kə'zetə ðə dʒu'an də pəs'to]
 Caseta d'eines situada a la banda de mar de la carretera de Barcelona, a llevant del Pujolet, vora el tomb del Mariner.

Joan del Mas
 «Joan del Mas Alies» (MN 1479, f. 47).

Joan el Tociner, el parany de [ət pə'rajn də 'dʒuan ət tusi'ne]
 Als Colls Majors; situat a la part més alta de la serra. Gairebé la meitat de la finca pertanyia a l'antic terme de Tarragona. Era un parany de coll; hi caçava el Conill.

Joan Embustero, la parada del [tə pə'radə ðəl dʒu'an əmbus'teru]
 Tros secà, plantat d'avellaners, pertany al Mas d'en Cosidor.

Joan l'Encadernat, la sínia del [tə 'siniə ðəl dʒu'an tən'kədər'nat]
 Situada al camí de Cametes, a les Hortes de Tamarit.

Joan Sagí
 «Fortius [?] alias Johannes Sagi» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539).

Joanpep, ca

[ˈka dʒuˈamˈpɛp]

Una casa de Ferran.

Jofre

«Mossèn Ramon Joffre vicari» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «en un capbreu de m^o Jofre vicari y notari» (MN 1521, f. 76, trasllat d'un document de 15.1.1484); «Raymundi Jofre olim Vich[arius] et notarius dicti castri de Tamarito» (MN 1507, f. 39, 20.1.1508).

Potser caldria escriure *Jofré*.

Joncar

«Joannes Jenca» (*Òbits* 1622, 2.2.1628).

Joncar, el

«in orta de Tamarito dictam lo Juncar» (MN 1518, f. 121, 9.12.1547); «in horta Tamariti in parte dicta lo Juncar [...] confrontatum ab oriente cum vias qua itur al abeurador del Pontet ab occidente partim cum terre troceum Caslania Tamariti et partim cum sementerium Sn Petro [...] a meridie cum via qua tendit del Portal del Sitjar al Pontet» (MN 1625, f. 216v, any 1626); «de illo simeteri dit lo Joncar prop la vila ab lo cami que va al moli [...] ab lo cementiri [...] ab lo cami que baxa de la creu al Pontet» (MN 1633, f. 138v, 21.6.1634).

Joncosa

«Testes Johannes Jonchosa», «Bartholomeus Jonchosa et Tomas nepoti» i «Marcus Jonchosa in Tamarito» (MN 1479, f. 3, 10, 11v, 12, 12v, 15v, 21, 41, 45v i 48; f. 45v, i f. 45v); «Tomas Joncosa [...] una casa en lo loc de Tamarit de fora la fortaleza» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «madona Junquossa labella» (MN 1501, f. 17v); «Testes [...] Thomas Joquossa» (MN 1501, 28.8.1510); «cum Alonsa Joncosa», «cum trocio Tonet Joncose q^o» i «et Johanni Joncosa juratis» (MN 1507, f. 28, 1.7.1511; f. 147v, 9.4.1526, i f. 150v, 24.6.1525).

Múltiples variants ortogràfiques: *Iunquossa*, *Jonchosa*, *Joncosa*, *Joncose*, *Joncosa*, *Jonquossa*, *Joquossa*, *Juncosa* i *Junquossa*. El prenom dominant era Tomàs. El mot *labella* de 1501, que sembla un renom, planteja el dubte entre *la bella*, *l'abella* o *la vella*.

Jonya

«cum Toma Jonya» (MN 1507, f. 6v [lectura dubtosa]).

Jorba¹

V. *Torres d'en J., el camí de les.*

Jorba²

«Guilelmus Raymundus Jorba de castlanus castris de Tamarito» (MN 1332, f. 1v i 4); «Guilelmi Raymundi de Jorba quondam, olim castlanus Tamarito» i «Simoneta filla de G. A. de Jorba i d'Elionor» (MN 1381, f. 43v).

Jorba, el mas del

«un mas della gaya apellat lo mas del jorba» i «un tros de terra della gaya apellat den Jorba» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «mansi den Jorba» (MN 1518, f. [núm. tapat], setembre 1539).

Jordà

«signum Petrus Gorda» (MN 1518, f. 84 [repetit], 5.12.1544); «José M. Jordá Magarolas» (*Padró* 1859, any 1933); «Juana Jorda Carbonell» i «Pablo Jorda Rives» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 10).

Jordi

«Nicholaus Jordi sagio» (MN 1373, f. 37); «cum domo Pauli Jordi» (MN 1518, f. 190v, 4.9.1549).

En aquest cas, *Jordi* és usat en condició de cognom.

Jordi, la parada del

[tə pə'radə ðəλ 'dʒɔrði]

Vinya pertanyent al Mas d'en Cosidor.

Jornas

«sita a la partida de Jornas [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 116).

Potser caldria escriure *Jornàs*.

Jornet

«Arnaldus Gornet commorans de Tamarito» i «testes G. Jornet» (MN 1332, f. xv i 18v); «et Johannes Jornet [...] omnes habitatores Tamarito» (MN 1507, f. 166, és un trasllat de 27.7.1473); «Francisci Jornet» (MN 1566, f. 4, 7.8.1564).

Josa, de

«Maymonus de Josa dominus de Ferran parrochi de Tamarito» i «Blancha uxor Maymoni de Josa de Tamarito» (MN 1332, f. 3, 3v i 31).

Josep Ferreres, la sinya de [tə 'siniə ðə dʒu'zɛp fə'rerəs]
Tocant el riu, vora la sinya de Lluç. A les Hortes de Tamarit.

Josepet, cal ['kaɫ dʒuzə'pɛt]
Una casa del Monnars.

Jove, la vinya [tə 'βijə 'dʒoβə]
Tros de terra anomenada així en contraposició a la *vinya Vella*; pertanyen a la finca de ca Sorder, vora el terme de Tarragona.

Jover¹
V. *Mas d'en J.*; *Pont d'en J.*, sobre el.

Jover²

«Petrus Jover habitator termini de Tamarito», «Arnaldus Jover» i «testes Guilelmus Jover» (MN 1332, f. 15; f. 20-20v, i f. x); «Antonius Jover iuratus Tamarito» i «Berengarius Jover frater Petri Jover» (MN 1368, f. 58, 65, 75v, i f. 15v); «Guilelmus Jover», «Petrus Jover», «Romeus Jover» i «Nicholaus Jover precones publicus dicti castris» (MN 1373, f. 23, 5v, 18 i 23v); «Petrus Jover de la Molella» (MN 1410, f. 36v); «Raymundus Jover de la Molella» (*Capb.* 1412, f. 33v); «Ramon Jover» (Fog. 1414, p. 601); «Raymondi Juberi mansi de la Molella» (MN 1521, f. ?, que transcriu un document del 10.4.1436); «Franciscus Jover mansi de la Molella termini de Tamarito» (MN 1469, f. 3v, 4, 7, índex); «testes Franciscus Jover de Tamarit» i «Franci Jover» (MN 1479, f. 11, i f. 22v, 38 i 46v); «francisco Jover de la Molella», «Petrus Jover mansi de la Molella» i «Thomas Jover» (*Capb.* 1495, f. 9, 10.9.1495; f. 63, 18.1.1516 [*sic*]; f. 221; f. 9, 10.9.1495; f. 63, i 19.1.1455 [és un foli solt]); «Pere Jover (masos)» (Fog. 1497, de Tamarit); «me debere Bernardo Jover et vestris» (MN 1507, f. 165, 22.7.1528); «et tenet pro honor. Bartholomeo Jover mansi de la Morella» i «cum domo Pauli Jover» (MN 1518, f. 91, i f. 186v, 3.10.1549); «Petro Jover agricola mansi dicti de la Morella termini de Tamarit» (MN 1600, f. 33, any 1602); «Bartholomeus Jover mansi de la Morella» (MN 1633, f. 195v, 24.2.1635); «Paula Jové» (*Naixements* 1774, f. 1, 20.6.1789); «Lluís Jover, pages del terme de la vila de Tamarit» (MN 1782, f. 135v, any 1790); «Jover, Gabriel» (*Compli.* 1810, f. 7); «Joseph Jove y Bellmunt» (Capb. 1832, f. 405, any 1832); «Rosa Jové, de Ferrán» i «Margarida Jové» (*BapR* 2, f. 207, any 1838, i f. 364, any 1849); «Pedro Jover Sanroma» (*Padró* 1859, any 1893).

L'única variant ortogràfica ha estat *Juber*, un sol cop. Pere és el prenom dominant en els documents del segle XIV. Als del segle XV, escassos, només hem vist Ramon, que reapareix tímidament al segle XVI, quan Pere torna a ser capdavanter, seguit de Bartomeu. Després, els pocs prenom nous són minoritaris. En moltes

ocasions es diu que els Jover són de la Molella. Van ser pagesos i algun va exercir de jurat. Sols un nom de dona: Isabel.

Jover, el mas d'en

[ət 'maz ðəɾɲ dʒu'βe] i ['maz ðəɾɲ dʒu'βe]

A la partida a la qual dóna nom. És vora el camí del Catllar, a poca distància al nord de l'autopista. L'edifici és de planta rectangular, amb coberta de teules a doble vessant. Consta de planta baixa i dos nivells, el primer amb uns finestrals gòtics amb una columneta central amb capitell, i al superior, destaquen tres finestres, una amb un matacà; eren les golfes. Hi havia una cisterna que recollia l'aigua de pluja que s'escorria pel terra. Només emprada per a beure. Antigament tenia un pou amb una sínia que, probablement l'any 1921, uns aiguats que hi hagué se l'endugueren, i l'aigua també destruï molts metres de la via del tren i de la carretera. El pou quedà inservible; l'aigua era molla. Dins el mas trobem dos cups, celler, forn de pa; i a la vora corrals per al bestiar. Tot el conjunt és envoltat per una tanca de pedra, dita *el Baluard*, amb porta d'entrada d'arc de mig punt. En disposava Joan de Montserrat, marquès de Tamarit, a finals del segle XVIII; vinculat a l'herència materna junt amb altres propietats com el molí del Pas i els castells de Ferran i Monnars (Rovira, 2002b, p. 31).

«mansi Petri Joverii» (MN 1381, pergami); «Mas Jover» (Pergamins, 8.12.1448); «in parte vocata lo Mas Vell [...] afrontat cum vico quo itur de manso Johannis Magrinya qui vulgo dicitur lo Curt a Tamarito e cum terris mansi Petri Joverii» (MN 1507, f. 159 i 159v, 22.9.1525); «in manso den Jover, termini de Tamarito» (MN 1530, f. 39, any 1530); «Bartholomeo Jover, mansi de Jover, termini Tamariti» (MN 1583, f. 12, any 1583); «lo mas den Pere Jover dit de la Morella» (*Llev.* 1609, f. 32); «cum terris mansi dicti de Jover» (MN 1633, f. 192, 24.2.1635); «lo mas dit de Jové ara de la Carlania» (MN 1703, f. 434, any 1711); «lo Mas den Jover, terme de Tamarit» (MN 1729, f. 220, any 1734); «Mas den Jové» (*Compli.* 1810, f. 5); «Termenava a llevant ab terras de lo mas Jové» (*LIM* 47, f. 12, any 1835).

Jover, el torrent del

«lo riu y torrent del Jover» (MN 1615, f. 42v, any 1615).

Jover, el tros de

«terre troceum del pnt dit lo de Jover» (MN 1633, f. 246v, 22.7.1635).

Jovera, la

[tə dʒu'βerə]

Un roquer que hi ha a la platja de la Jovera, al peu del castell de Tamarit. Quan hi ha temporal de mar, sembla que sigui una illa perquè l'aigua l'envolta i l'aïlla del terra. Citada al Mp. 4713 (Montaña, 1991, vol. 1, p. 19) amb el nom de *Punta de la Jovera*.

Jovera, cala

V. *Jovera, la platja de la*.

Jovera, el camí de la

[ət̪ kə'mi ðə t̪ə dʒu'βerə]

Des del nucli urbà de Tamarit baixa cap a la platgeta situada a ponent del castell.

Jovera, la platja de la

[t̪ə 'p̪tadʒə ðə t̪ə dʒu'βerə]

Topònim recollit en el *Plànol* 1885 amb el terme genèric «cala». És al cantó de ponent del castell. Hi ha un roquer, dit la *Jovera* i també la «*Isleta*», que parteix la platja en dues. En un extrem, hi ha un arc de pedra del castell i a continuació fa un pendent de roca, uns lliscalls que van fins a l'aigua. Diuen que hi havia unes fustes a terra per poder pujar les barques. És el que algú n'ha dit *el Port*.

Juan

«Emilio Juan Pedro» (*Padró* 1894 i *Padró* 1859, any 1930, 2a, 8).

Juara

«Malxior Juara» (*Òbits* 1622, any 1659 i 1660).

Julia

«Casa Salvador Marti vuy Janot Julia» (*Llev.* 1609, f. 28).

Juncosa

V. *Joncosa*.

Lamata

«Petrus Lamata commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 27).

Lamber

«testes Domenicus Lamber de Tamarito» (MN 1368, f. 36).

Moll, a *Llinatges*, prefereix *Lambert*.

Lavèrnia

«concedimus tibi Francisco Lavèrnia de Burdeus habitanti en Ferran» (MN 1566, f. 75v, 22.12.1579).

Leixas, na

«na Lexas, alias Torner» (*Fog. 1553*, a Tamarit).

Lescacel

«Lescacel» (*Pergamins, 19.5.1453*).

Ignorem a què es referia. Potser era un lloc d'anomenada.

Lex

«Jacobus Lex» (*Òbits 1622, 10.7.1636*).

Liarte

«Juan Sanchez Liarte» (*Padró 1859, any 1930, 2a, 12*).

litoral

V. *Mar*.

Lizcer

«Guilelmus Lizcer habitator de Tamarito» (*MN 1332, f. 36v*).

Llaberia

«Teresa Badet Llaveria» (*Padró 1859, any 1930, 1a, 19*).

Llagostera

«Gabrielis Llagostera» (*MN 1566, f. 71, 20.10.1570*); «Petri Llagostera» (*Òbits 1622, 10.5.1623*); «Juseph Llagostera» (*CalPou 9, any 1722*); «Marian Llagostera de la vila de Tamarit» (*MN 1729, doc. 20, 6.4.1729*); «Llagostera, Anton» (*Compli. 1810, f. 1v*); «Joan Llagostera y Salvat» (*Capb. 1832, f. 403, any 1832*); «á José Llagostera conocido por el Grabat del propio lugar [Ferrant]» (*BOPT, 15.3.1839*); «Teresa Llagostera Argilaguet» i «Simon Badosa Llagostera» (*Padró 1859, any 1873 i 1934*); «Emilia Marqués Llagostera» (*Padró 1894 i Padró 1859, any 1930, 1a, 8*).

A les dues últimes anotacions, *Llagostera* és cognom de la mare.

Llagostes, la cova de les

[tə 'kɔβə ðə tɛz lə'ɣostəs]

A la punta de les Barbes, vora la torre de la Móra.

Llança

«testes [...] Nicolaus Lança» (MN 1507, f. 31, 10.9.1509).

Llarg, el

«Joan Fortuny dit lo llarch» (*Llev.* 1609, f. 33).

Llarg, el tros

«dictum lo tros Larc» (MN 1566, f. 137, 12.2.1577).

Llarga, la parada

[tə pə'radə 'laɾɣə]

Estreta i allargassada. És al mas de la Pubilla, al nord de la casa. Una altra al mas d'en Jover; terra secana d'avellaners i oliveres. I una darrere el mas d'en Cosidor, dita també *la parada del Coster*.

Llarga, la platja

[ta 'pladʒə 'laɾɣə]

És en part a l'antic terme de Tarragona i en part al de Tamarit. Deu el nom a la seva extensió, de gairebé 2 km. Per ponent, limita amb la platja dels Capellans (Tarragona) i, per sol ixent, amb la punta de la Creueta. Hi confronta el terme de Monnars (*Cad.* 1736, f. 99v, any 1736).

«del Molnas y partida dicha del Prat que linda [...] de medio dia con el arenal de las Playas Largas» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1755, trasllat d'un document de 1737).

Llaurador

«Anton Llaurado nat el 23 juny 1785» (*Naixements* 1774, f. 1); «Maria Llauradó Compañ» (MN 1822, f. 31, any 1824); «Y la honesta Francisca Llaurado donsell filla llegal i natural de Joan Llauradó difunt y de Maria Company conjuges vivint tots pagesos del lloch del Molnas» (MN 1823, f. 34, any 1824); «Rafel Llauradó y Compañ, pages del lloch del Molnas» i «Anton Llaurado del Molnas» (Capb. 1832, f. 18 i 4, any 1832); «Dolores Alegret Llauradó», «Francisca Llauradó Saperas», «Maria Trilla Llauradó» i «Juan Llauradó Ribas» (*Padró* 1894).

Llausà

«Testes [...] et Nicolaus Llauça omnes [...] in castro de T» (MN 1507, f. 21, 2.5.1510).

Lledó

«José Alegret Lladó» (*Padró* 1859, any 1874); «Ramon Llado Vives» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Llemosí

«Franciscus Marti dit Llamosi omnes residentes in castro Tamariti» (MN 1633, f. 184, 29.1.1635).

Llenca

V. *Parada de la L., la cisterna de la.*

Llenca, la parada de la

[tə pə'radə ðə tə 'lɛŋkə]

Al Mas de la Creu, sota l'Obaga, limita amb la parada del Comellar del Fondo. Hi ha una cisterna.

Llenes

«Francesch Llenes» (*Òbits* 1622, any 1662); «Juan Prat Llenas» (*Padró* 1894).

Lleó

«Antonio Virgili Llaó» (*Padró* 1859, any 1894); «Antonio Virgili Lleó» (*Padró* 1894).

Llevant del Roquer de la Móra, la punta de

[tə 'puntə ðə lə'βan dət ru'ke ðə tə 'morə]

L'anomenen els pescadors. Tanca per la part de llevant la platja de la Móra; a continuació, en la mateixa direcció, ve tot un roquissar que aboca, passat el Castell, a la platja de Tamarit.

Llima

«Paulo Llima, piscator Tamariti» (MN 1703, doc. 408, 26.10.1710); «Anton Llima, pages del lloch de Ferran» (MN 1782, f. 135v, any 1790); «Llima, Joseph» (*Compli.* 1810, f. 2v); «Manuela Llima y Llobet» (Capb. 1832, f. 391, any 1832); «Francisco Llima» (*BapR* 2, f. 207, any 1838), «Teresa Llima» i «Maria Llima Nen» (*Amill.* 1855); «José Llima Solé [...] labrador», «José Llima Riera» i «Juan Llima Soñé» (*Padró* 1859, any 1877 i 1934); «José Llima Canals» i «Maria Llima Riera» (*Padró* 1894); «José Llima Olivé», «Juan Llima Llovera» i «Juan Llima Riera» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 3; 1a, 30, i 1a, 26).

Llobera

«Iszidro Llobera pastor» (*Òbits* 1622, any 1663); «Juan Llima Llovera» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 30).

Lloberes

«Tecla Lloberas Vidal» i «Rosalia Lloberas Puig» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 26, i 1a, 30).

Llobet

«Dalmacius de Luppetis baiulus» (MN 1368, f. 90v); «Dalmacius Luppet domicellus baiulus castri Tamarito pro domino Archiepiscopi» (MN 1373 f. 37, 39 i 44v); «Bernardus Lopetis, procurator in dicto castro» (MN 1385, f. 101); «Manuela Llima y Llobet» (*Capb.* 1832, f. 391, any 1832).

Llobregat

«Bernardona, uxor Petrus Lobregat» (MN 1368, f. 2, 75, 104 i 104v); «Jacme Lobregat» i «Petrus Lobregat de Tamarito» (MN 1373, f. 16, 18, 25 i 32); «Bernardus Lobregat castri de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 22 i 29); «Pere Lobregat» i «Bernat Lobregat» (*Fog.* 1414, p. 601); «y ab na Lobregada la vella» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 15.1.1466); «Johannes Lobregat» (MN 1469, f. 9v); «Paula Lobregat muller d'Anthoni Riera», «Pere Lobregat», «Blasius Lobregat de Tamarito» i «heredes Johannes Lobregat» (MN 1479, f. 4v; f. 4v i 38; f. 8; i f. 13v i 17v); «Blaius Lobregat» (*Capb.* 1495, f. 51v, 29.10.1497); «cum Jacobo Blay Lobregat» i «Jacobus Llobregat loci de Tamarito» (MN 1507, 26.3.1501 i 16.11.1510, i f. 10, any 1508); «ab la casa den Blay Lobregat» (MN 1565, f. [tapat]).

Els documents porten *L-* per lletra inicial. El prenom Pere és majoritari en els papers del segle XIV. Reapareix en els del segle XV. Al segle XVI, el predomini és de Blai, seguit de Jaume. Els prenomns femenins observats han estat Bernardona, Francisca, Margarita i Saurina. Un sol renom: *la Vella*.

Llombard

«Testes Donato Lombardo de Tamarito» (MN 1410, f. 36).

Llong

«Antonius Lonch et uxor Mansseya dels Molnars parrochia de Tamarito et eius filia Nadala» (MN 1332, f. xxiiiv).

Llongueres

«quandam peciem terre que [...] erat Joannis Langueris» (MN 1566, f. 66, 25.8.1567).

Interpretem que l'amanuense hauria hagut d'escriure, o nosaltres llegir, *Llongueres*.

Llop

«Carmen Pasamont Llop» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 37).

Llop, el garrofer del

[ət̪ γəru'fe ðəɫ 'lɔp]

De dimensions considerables, situat en terres de la partida de la Guardiola.

Llopard

«Guillem Leopart (sense casa)» (*Fog.* 1497, de Tamarit).

Llopetera, la

[lə̞ lɔpə'terə]

Era una peça o partida de terra del Mas de Clarà, i un comellaret que hi passava, tancat amb uns tallats amb coves on diuen que criaven els llops. Tenia tres o quatre parades de llarg. Hi dominava el bosc i era tan poc rendible que els masovers del mas d'en Cosidor en deien *el «Poco Pan»*. No és tan clara aquesta ubicació pels estadants d'aquest darrer mas, car la ubicaven dins la partida del Mas d'en Cosidor. Un document del llegat Martí indica que és al costat de la finca de mas de Cosidor.

«una pesa de terra situada en lo terme de Tamarit dita la Llopetera» (*LIM* 43, f. 150v, any 1693); «in termino Tamariti in partida del Mas de Clarà al costat de la Llopetera» (MN 1721, f. 164, any 1724); «término de Tamarit y partida la Llopetera» (*Hipot.* 1842, f. 248, any 1693?); «manso de Clara al lado de la Llopetera» (*Hipot.* 1842, f. 250, trasllat d'un document de 1724); «Pessa de terra situada en lo terme de Tamarit y partida dita lo Mas de Clarà, prop la Llopetera» (*LIM* 47, f. 20, 23 i 30, any 1835).

Llopis

«Johannes Lopiç habitator de Tamarito» (MN 1381, f. 2v); «era d'en Jover y ara es d'en Lopis» (MN 1501, f. 17v); «vendidí vobis Anthonio Lopis dicti castrí» (MN 1517, 4.12.1518); «vobis honorabilis Symoni Lopiz agricole et Joanne coniugibus quadre del Mulnas» (MN 1566, f. 38, 19.12.1568); «Simon Llopis [...] in loco del Mulnas» (MN 1594b, 29.4.1571); «Francesch Lopis» (*Òbits* 1622, any 1662).

S'han observat les variants *Lopiç* i *Lopiz*.

Llorac

«Jacobus Lorac testes» (MN 1373, f. 13); «Asseno uxor Jacobi Lorach» (*Capb.* 1412, f. 31v); «Maria Llorach» (*Òbits* 1622, any 1665).

Llorenç

«Testes [...] Gabriel Lorens [...] omnes castri de T^o» (MN 1507, f. 118, 1.5.1524); «Jacobum Lorens dels Molnas» (MN 1565); «Joannes Llorens alias lo Biarnes» (MN 1594a, f. 129, any 1597); «Petrus Llorens» (*Òbits* 1622, 3.4.1627); «Joannis Llorens agricola Tamariti» i «Franciscus Llorens» (MN 1703, doc. 58, 7.7.1703, i doc. 224, 23.11.1706); «Josep Llorenç guarda terminos a Tamarit y Mugnás» (*Padró* 1854, any 1854).

L'ortografia *Llorens* és dominant.

Llorenç, el mas (o la masia) d'en

«totam illam massiam sive hereditatem nominata lo mas Llorens situatam in termino de Tamarit [...] cum vico regali quo itur a Barchinona ad Tarraconam [...] cum mari» (MN 1507, f. 54, 18.8.1518); «quodam masiam [...] vocata lo mas Llorens» (MN 1517, 20.11.1518); «heretat dita la masia den Llorens cami de Tarragona» (MN 1565, f. 355v, 2.8.1595).

No n'hi ha record.

Lloret

«José Lloret Guasch» (*Padró* 1894).

Lluc

«Jacobus Lluch, filius Bartholomeus Lluch» i «Poncius Lluch» (MN 1385, full solt 2, [1400], i f. 86v); «Bartholomaus Luch habitante in Tamarito», «Guilelma Luch» i «Poncius Luch habitante in Tamarito» (MN 1410, f. 14; f. 36 i 37, i f. 14); «Jacmet Luch alias Albert, castri de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 39 i 39v); «Joanet Luch» (*Capb.* 1412, f. 37v).

Lluc, la sínia de

[tə 'siniə ðə 'luk]

Ara queda dins del càmping de Tamarit. A la part dreta del Gaià.

Lluís

V. *Peret de L., la vinya del.*

Lluís, cal

[^l'kaɫ lu'is]

Una casa del Monnars.

Lluís, el comellar de [əɫ kumə'ɫa ðə lu'is]
Entre la partida de la Barquera i la Qüestió.

Llunes

«Petri Lunes alias Spigol captiu [...] in Alger [...] Agnes Llunes alias Spigoler» (MN 1627, f. 142, any 1628); «cum Agna Llunes» (MN 1633, f. 42v, 20.11.1633).

Lobo

«Maria Paredes Lobo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 26).

Lodrigo de Borges

«Lodrigo de Borges et eius uxor Violant commorantes in Tamarito» (MN 1368, f. 91v).

López

«Saturnino Vidal Lopez» (*Padró* 1894).

Lorenzo

«Daniel Lorenzo Lobo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 26).

Lozano

«Maria Josefa Lozano Paredes» (*Padró* 1859, any 1934).

Luçar

«Berthomeu Luçar pescador abitant en la ciutat de Valentia [...] ara de present an la villa de Tamarit de la Mar» i «Luçana carisima muller» (MN 1566, f. 24, 15.3.1564).

Luis

«Antonio Patricio Luis» (*Padró* 1894).

Luna

«den Luna» (MN 1368, f. 98v).

Lunes

«Elisabet Llunes, alias spigola» (*Òbits* 1622, 24.2.1627).

Mà

V. *Peret M., cal.*

Mabres

«Testes [...] et Joannes Mabres piscatores» (MN 1633, f. 161v, 14.12.1634).

Segons el nom d'un peix.

Maçanet

«testes Petrus Mazanet» (MN 1332, f. vii).

Macià

«Bernardus Matia» (MN 1385, f. ii v [1389]); «Ana Macia Grau» (*Padró* 1859, any 1934).

Mador

«Berengarius et Guilelmus filii Arnaldi Mador» (MN 1332, f. 6).

Madró, cal

[ˈkaʎ məˈðro]

Una casa del Monnars. Hi ha una torre de defensa de planta rectangular, amb coberta a una vessant, amb finestres i dos matacans i, a l'interior, algun testimoni de pintures que semblen gòtiques, en mal estat. La porta d'entrada de la casa forma un arc de mig punt i dins també hi ha uns arcs. I a la façana, un rellotge de sol. El conjunt, dóna a entendre Liaño (1979), podria haver estat edificat al segle XII.

Madró, les coves del

[təs ˈkɔβəz ðət məˈðro]

A sol ponent del sorral de la platja Llarga. Conegudes pels tarragonins per les *coves del Fani*.

Madró, la sínia de Cal

[tə ˈsiniə ðə ˈkaʎ məˈðro]

A la partida de la Torreta.

Madró, la torre del

[tə ˈtorət məˈðro]

Descrita a Liaño (1979, p. 77-78).

V. t. *Madró, cal.*

Madró, la vinya del

[tə ˈβinjət məˈðro]

Finca gran que limita amb la carretera del Catllar i amb el camí del Mas de Ponç.

Madrona [mə'ðronə]

Renom del Monnars.

«José Virgili Madrona» (*Amill*. 1855).

Madrona, la

«termino de Molnas y partida la Madrona» (*Hipot.* 1842, f. 29v, any 1842).

Maestre

«Pilar Maestre Olivé» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 6).

Magarola

«aponiente cum Maguarola» (MN 1479, f. 20).

Magaroles

«José M. Jordá Magarolas» (*Padró* 1859, any 1933); «Teresa Magarolas Mercade» (*Padró* 1894).

Maginet de la Carn, la barraca del [tə βə'rakə ðət məjzi'ned də tə 'karn]

De pedra seca, dins la finca del mateix nom. En són dues bastant distants.

Maginet de la Carn, la cisterna del [tə sis'ternə ðət məjzi'ned də tə 'karn]

Dins la finca del mateix nom. És una construcció exempta. En un altre indret de la mateixa propietat n'hi ha una altra.

Maginet de la Carn, el pou del [ət 'pou ðət məjzi'ned də tə 'karn]

Dins la finca d'on rep el nom, vora del camí.

Maginet de la Carn, la vinya del [tə 'βijɲət məjzi'ned də tə 'karn]

Era terreny secà d'una gran extensió, plantat de vinya i garrofers primordialment. A més de dues barraques més amunt esmentades, hi ha una cisterna de pedra seca, d'uns dos metres d'alçada, semblant a un cocó. Dins la partida de la Barquera.

Magra

«Clareta Magra», «Johannes Magra» i «Magra de Ferran» (MN 1479, f. 6v; f. 6v, i f. 17v).

Magraner

«Jacobus Magriner [...] omnes de Tamarit» (MN 1566, f. 94v, 28.11.1571).

Magraner, el mas del

«hortum dictum del Moli [...] confrontatum ab oriente partim cum molino dicto del Pas [...] a meridie cum camino quo itur barchinona [...] cum horto Jover del mas dit del Magraner» (MN 1600, f. 20, any 1601).

Magraners, el tros dels

«lo tros dels magranes» (MN 1501, f. 15).

Magre, cal

[ˈkaɫ ˈmaɣɾə]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Magres

«Testes Bernardus Magres de Tamarito» (MN 1479, f. 6v).

Magrinyà

«Arnau Magrinya», «Guillem Magrinya», «testes Laurencius Magrinya» i «Petrus Magrinya» (MN 1332, f. 8v; f. 20v; f. 17v, i f. 30v); «Berengarius Magrinya» (MN 1368, f. 58 i 75v); «Guilelmus Magrinya» (MN 1373, f. 25); «Johannes Magrinya vocatur Garcia» (MN 1381, f. 44v); «Raymundus Magrinya habitator castri de Tamarito» (MN 1385, f. ivv); «Elisendis Miquel, uxor Arnaldus Magrinya dels Molnars» (MN 1410, f. 52v); «Raymundus Magrinya habitante in Tamarito» (MN 1410, f. 14); «Momet Magrinya», «testes Johannes Magrinya», «Arnau Magrinya de Tamarito» i «Guilelmus Magrinya de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 1v, 26, 39v i 40); «Arnau Magrinyà», «Guiamo Magrinya» i «Pere Magrinya» (*Fog. 1414*, p. 601); «Anthonius Magrinya» (MN 1479, f. 14v); «Joan Magrinyà del cap del terme (masos)» i «Joan Magrinyà (masos)» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «vulgo dictus en Magrinya lo Curt» i «patio [...] que antiguo erat Anthonii Magrinya» (MN 1507, f. 184, 7.1.1529, i f. 125v, 3.2.1536); «Petrus Johannis [...] filius Johannis Magrinya» (MN 1518, f. 68, 20.1.1544); «Testes [...] et Jacobus Magrinya» (MN 1518, f. 128v, 28.7.1[5]49); «Magrinya del cap del terme», «la viuda Magrinyana» i «Jaume Magrinya» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Honor. Vincentius Magrinya mansi dicti de la Creu» (MN 1565, 7.1.1627); «Testes [...] Bartholomeus Magrinya de Tamarito» (MN 1566, f. 2v, novembre 156[?]); «Paulo Magrinya et Jacobo Magrinya, agricolis fratribus habitatoribus mansi del Magrinya de la Creu alias del mas den Sastre, termini de Tamarit» (MN 1584, f. 71v, any 1585); «Francis Magrinya et Jacobo Magrinya fretribus agricolis mansi del Cap del Terme parrochie Tamaritti» (MN 1565, 6.8.1596); «Mathei Magrinya [...] apoca» (MN 1594b, àpoca, any 1597); «Joannes Magri-

nya [...] jurati castri de Tamarito» i «sententia facta per [...] & Jacobum Magrinya» (MN 1594b, 7.2.1605); «honorabilis Bartholomeus Magrinya [...] piscatores» (MN 1594b, 21.4.1605); «Mathias Magrinya agricola mansi dicti de la Creu [...] heredes q^o Vicenti Magrinya patris mei» i «Thomas Magrinya del Mas» (MN 1633, f. 124, 10.5.1634, i f. 128, 21.5.1634); «Hyacinthus Magriña [...] piscatores» (MN 1703, doc. 430, 22.2.1711); «Joan Magriña, [...] regidors de la present vila de Tamarit» (MN 1729, doc. 327, 21.1.1753).

El prenom Arnau s'ha vist en manuscrits dels segles XIV, XV i XVI. Guillem és majoritari al segle XIV, seguit de Pere. Al segle XVI, Joan i Jaume són els més abundants, i també hi ha Vicenç, que persisteix al segle XVII. Hi va haver pagesos i pescadors. Van exercir de jurats, administradors de l'hospital, de sagristans i administradors de la sagristia i de regidors. Algun va rebre tractament d'honorable. Han estat coneguts per *del Cap del Terme, del mas de la Creu, del d'en Magrinya, del d'en Roig i del d'en Sastre; de la Vila Closa i del Puig*, així com *dels Masos*. S'han vist dos renoms: *lo Curt* i *Garcia*. Les dones es van dir Blanquina, Guillema, Guillemona i Tecla.

Magrinya, el mas de (o d'en)

«mansiam quondam den Crespi, nunc G. Magrinya» (MN 1368, f. 36 i 58); «el Mas d'en Magrinya» (Pergamins, 6.12.1448); «Jacobus Magrinya mansi termini de T^o mansi inferis prope mansi d'en Rog» (MN 1501); «in parte vocata lo Mas Vell [...] afrontat cum vico quo itur de manso Johannis Magrinya qui vulgo dicitur lo Curt a Tamarito» (MN 1507, f. 159 i 159v, 22.9.1525); «in termino de Mulnas et terminatur [...] cum mansis [...] Joannis Magrinya dicti del Cap del Terme scilicet, partim [...] et cum mansia principale dicti Magrinya, que quidem mansiam sunt in termino de Tamarit» (*Capb.* 1559, f. 1, any 1559); «y mas den Magrinya dit den Sastre» (MN 1566, f. 7, 29.7.1565); «Mas den Sastre vuy den Vicens Magrinya dit de la Creu» (*Llev.* 1609, f. 33v); «habitan en lo mas de Magriña, del terme de Tamarit» (*Capb.* 1832, f. 23v, any 1832).

Tal com es veu al primer document, inicialment havia estat *d'en Crespi*. Uns altres documents afirmen que havia estat el *mas d'en Sastre* i el *de la Creu*.

Magrinya de la Creu, el mas de

«mansi den Magrinya de la Creu alias del mas den Sastre» (MN 1584, f. 71v, any 1585).

Maials

«Berenguer Maials» (MN 1373, f. 25).

Maier

«Jacobus Mayer» i «Vincentius Mayer» (MN 1518, f. xxiv, 5.9.1539).

Maimó

«Berengarius Maymo habitator castri de Tamarito» (MN 1332, f. 27); «Bernardus Maymó testes» (MN 1373, f. 15); «Elisabet uxor Gabrielis Maymo [...] recognosco vobis jam dicto Gabrieli Maymo viro meo filio Antonii Maymo mansi parrochie de Villalonga» (MN 1518, f. 122, 23.1.1548); «Jaume Maymo» (*Fog. 1553*, a Ferran); «Gabriell Maymo» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Francisci Maymo» (MN 1566, f. 38, 19.12.1568); «Montserrat Maimó» documentat com a home de mar a Tamarit el 1576 (Rovira, 2012, p. 112).

N'hi ha del castell de Tamarit, de Ferran i del Monnars. Els únics oficis observats són pagès i pescador. Només Elisabet per nom de dona. En algun cas s'ha vist *Maymo de les Gunyoles*.

Majol

«Petrus Majol rector ecclesie Guarnaldo [la Gornal] i arrendatari de l'església de Tamarit» (MN 1381, f. 33v).

Major

V. *Areny M.*

Major, el carrer

«un tros de terra per fabricar casa que tinch y possehesch al rafarit lloch de Farran y en lo Carrer major de ell» (MN 1796, f. 73).

Major, la plaça

«plaça Major o de l'Església» (Rovira, 1999, p. 57).

Vegeu Rovira (1999, foto p. 57). Mai no van dir *plaça Major*, sempre *Plaça*, encara que hi havia un rètol que deia i diu *plaça de la Constitució*.

Major, la séquia

«in orta de Tamarit [...] cum siquia majori» (MN 1518, f. 174, 11.10.1549); «y entre lort y lo olivar que es seca pase la sequia major per mig» (MN 1521, f. 92); «afronta [...] ab la Asequia major del Molí del Pas» (Capb. 1832, f. 415 i 427, any 1832); «partida dita del camí Reial, prop del Molí. Terminava a llevant ab la asequia major del Moli» (*LIM* 47, f. 23v, any 1835).

Potser s'hi refereix Rovira (1999, p. 145), quan diu que, el 1628, uns propietaris de l'horta acordaren la construcció d'un rec de pedra picada per a dur a llurs finques l'aigua sobrerera del molí.

Major del Molí, el rec

«in termino dicti loci de Tamarit et in partita vocata lo cami del Pas terminata et confrontata ab oriente cum [...] reco majori vocato del moli» (MN 1750, f. 64, any 1751).

Majors

V. *Colls M.*

Malaca, ca la

[¹ka tə mə¹takə]

Una de les cases del Monnars.

Malaca, el mas de la

[ə¹ ¹maz ðə tə mə¹takə]

Vora del Mas de l'Hereuet, bastant més al nord de l'hort de Muller. Era un mas gran fet de pedra i fang; consta de planta baixa i pis amb coberta de teules; dins, un cup. Ara és tot ben enrunat.

Maldà

«Filipus Malda de castri de Tamarito» (MN 1469, f. 2, índex); «Pere de Malda del Lloch de Tamarit» (*LIM* 41, f. 12, any 1496); «Ramon Malda» (*Capb.* 1495, 2.10.1497); «Pe Ramon de Malda» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Pere Ramon de Malda» (MN 1501, f. 25v); «Pere Ramon Malda» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Johannes Raymundus Malda» (MN 1518, f. 68v, 20.1.1544).

Tot al llarg del segle XVI, Pere Ramon és el prenom compost dominant en els documents. Una vegada aglutinat: Peramon. Havien estat pagesos, pescadors i hostalers. Havien exercit de jurat i de batlle del senyor arquebisbe. Només Caterina per prenom femení.

Mall

«testes Bernardus Mayl» (MN 1332, f. 1xv).

Mallafre

«Ramon Ramon Mallafre» i «Antonio Mañé Mallafre» (*Padró* 1894); «Buena-ventura Cañellas Mallafre» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 38).

En tots els casos, el cognom procedeix de la mare.

Mallorquí

«Joan Mallorgui» (*Fog. 1553*, a Tamarit).

Malta, de

«Petrus Ramon de Malta, Tamarito» (MN 1479, f. 10v).

Mamelles, la parada de les

[tə pə'radə ðə təz mə'meləs]

Al Mas de Maneguet. Hi ha un tossalet que sembla el pit d'una dona.

Mancelo

«Testes Petrus Mancelo» (MN 1507, f. 15).

Maneguet

V. *Mas de M.*

Maneguet, el mas de

[ət 'maz ðə mənə'ɣet]

Al sector nord del terme, a poca distància a sol ixent de la línia imaginària que fa de frontera amb el terme del Catllar, al sud del mas de Clarà i al nord del mas de Sorder. L'edifici és perdut; se'n conserven unes arcades que s'aprofiten com a seu d'un camp de golf. Hi havia planta baixa, un pis i golfes. Teulada de teules a doble vessant. Vora la casa, un magatzem i un celler. També corral de bestiar i pallissa, davant de l'era de batre, de terra. Tres cisternes recollien l'aigua de pluja de les teulades. La cara principal del mas era protegida per un baluard la porta del qual venia enfilada amb la de la casa. L'element ornamental era un rellotge de sol. Darrere l'edifici, un forn de coure pa. En algunes parades, hi havia una cisterna de ciment, d'uns cinc metres d'alçada per dos o tres d'ample, amb dos dipòsits d'uns cent litres de cabuda, un per a la calç i l'altre per al sulfat. Comenten com a curiositat que, a la partió amb el terme del Catllar, hi havia un cocó.

«Pessa de terra situada en lo terme de Tamarit cerca del Mas Maneguet» (*LIM 47*, f. 22v, any 1835).

Manel Roig, la barraca del

[tə βə'rakə ðət mə'net 'rətʃ]

Entre el mas d'en Cosidor i el mas d'en Sorder. Era una barraca de pedra seca.

Manel Roig, la parada del

[tə pə'radət mə'net 'rətʃ]

Vora la parada del Roman.

Manelet

V. *Sínia del M.*, *la parada de la*.

Manelet, la cova

[tə 'kɔβə mənə'tet]

Pels pescadors, no és gaire distant del castell de Tamarit; no és gaire gran i hi habiten ratapinyades. Segons els terraires, és entre Tamarit i la platja de la Móra; és una cova que dona a mar i al sostre té un forat que surt dalt la muntanya. S'hi va amagar un pescador amb la seva barca i els que el perseguien esperaven que sortís, però ell deixà l'embarcació i s'escapà forat amunt per la muntanya.

Manelet, la parada del

[tə pə'radət mənə'tet]

Bocí de vinya del mas d'en Cosidor.

Manresa¹

«Pere Manresa» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Petrus Manresa et Beneta uxor eius» (MN 1507, f. 27, 6.5.1510); «Margarita Manressa» (*Òbits* 1622, 17.4.1630); «vora lo cup dels hereus de honor. Manressa» (MN 1633, f. 61r, 29.10.1633); «ab terras de Manresa» (*LIM* 47, f. 11, any 1835).

Hem observat *Menresa* i *Manressa* per variants ortogràfiques. Els documents, no pas escassos entre 1510 i 1565, aporten només el prenom Pere i el renom *Celles*. Beneta i Tomasa per a les dones.

Manresa²

«Petrus Celles alias Manresa» (MN 1517, 3.8.1519).

Manyer

«Antonio Mañé Mallafre» (*Padró* 1894); «Francisco Torrebadell Mañé» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 14).

Potser seria preferible *Mainer*.

Màquina, la

[tə 'makinə]

Parada de terra esplanada de vora les cinc hectàrees. A la dreta del Gaià, no gaire distant de la caseta de les Costes, a l'altra banda del camí dels Càmpings. Una màquina que funcionava amb carbó presidia la terra. Emprada per a extreure aigua d'un pou, s'omplia una bassa i s'utilitzava per regar.

Mar

V. *Altafulla al M.*, *el camí d'*; *Arenes de la M.*; *Platja de M.*, *el camí de la*; *Ribatge de la M.*; *Roca del M.*; *Vora de la M.*

Mar, la

«cum mari» (MN 1518, f. 20, i MN 1521, f. 53, 27.12.1566); «lo mas Llorens [...] cum mari» (MN 1597, f. 54, 18.8.1518); «dictam al Coma [...] cum camino del Prat [...] cum mari» (MN 1518, f. 164v, 29.3.1549); «cum mari [...] cum plaja de la Mora» (MN 1566, f. 74, 22.12.1579).

Mar, de

«Casa de Jaume Pallicer dit de mar» (*Llev.* 1609, f. 26v).

Mar, l'arenal de

«ab lo arenal de mar» (*LIM* 47, f. 14v, any 1672).

Mar, les botiguetes de

«domus sive hospicium situm a les botiguetes de mar [...] cum mota del castel» (*Capb.* 1495, f. 9, 10.9.1495).

Mar, el camí del

«Via publica per quam itur ad mare» (MN 1410, f. 39v); «via publica que va a la mar» (*Capb.* 1412, f. 11); «cum vialias del mar termino de Tamarito» (MN 1518, f. 84v, 5.12.1544); «en lo terme del nomenat lloch de Tamarit y en la partida vulgarmente dita lo tros del Codol [...] afronta a sol ixent ab lo camí del Mar y terme de Altafulla» (MN 1761, f. 50, any 1762); «Camino del Mar» (*Amill.* 1855).

Mar, el litoral de la

«cum lytore maris» (MN 1501, 16.11.1510); «in parte litto de la Mar» (MN 1518, f. 212v, 1.2.1556); «cum litore maris» (MN 1521, f. 47v); «in parte vocata lo mur in litore maris [...] sive spaticum vocatum lo trull den Gialtru [...] cum stagno qui stagno affrontat cum itinere quo itur Alto Folio [...] cum litore maris [...] cum arenalii que vocatur la plaja muris» (MN 1597, f. 13); «a parte retro partim cum littore maris sive cum via qua itur a la mora [...] ab alio latere [...] cum litore maris sive itinere qui va a la mora» (MN 1618, f. 267v, any 1620); «in termino Tamariti [...] cum dicto Stagno [...] cum littore maris» (MN 1703, doc. 45, 24.4.1703).

Mar, la parada de

[tə pə'radə də 'mar]

Pertany al Mas d'en Rabassa. Limita amb la via del tren i la platja Llarga; el pas de la Gallega la separa d'un altre bocí dit *l'Escasser*. Ara hi ha instal·lat un càmping.

Mar, la platja (o les platges) del

«cum plagia maris» (MN 1507, f. 147v, 9.4.1526); «los Harenales [...] en el termino de Molnas [...], de medio dia con las playas del Mar» i «tierra del Manso Rabasa termino de Tamarit de medio dia con las Playas del Mar» (*Hipot.* 1775, f. 401, any 1775, trasllat d'un document de 1763); «en la partida dita los Pivens [...] a mitg dia ab la platja del mar» (MN 1845, f. 121v, any 1846).

Mar, la riba de la

«en lorta de Tamarit ques diu la era affronta [...] amigjorn ab la riba de la mar» (*Capb.* 1495, 16.10.1497).

Mar, el ribatge de

«prop del Prat [...] afronte ab lo ribatge de mar» (MN 1518, f. 75); «ab lo ribatge de mar» (MN 1565, f. 355v, 2.8.1595).

Marc

«testes Bernardus March» (MN 1332, f. 6v, 7, 8 i 10v); «Franciscus March» (MN 1332, f. 14); «Miquael March» i «Simo March» (MN 1332, f. 20); «Guilelmus March quondam» (MN 1332, f. 28); «Berengarius March baiuli castris de Tamarito pro nobili domina Maria vicecomitissa Cardone» (MN 1332, f. IIIIV); «testes Petrus March» (MN 1368, f. 22); «Berenguer March», «Petrus March testes» i «Guilelmus March» (MN 1373, f. 28 i 38v; f. 15, i f. 25); «Anthonius March filius Anicida» (MN 1410, f. 16 i 16v); «Berengarius March filius Anicida» (MN 1410, f. 16v); «Johannes March filius Anicida» (MN 1410, f. 16 i 16v); «Guilelmi March de les Coves» (MN 1410, f. 16, 17 i 55); «Maria March filla Anicida uxor Petri Cabeça» (MN 1410, f. 16v); «Micaelus March filius Anicida» (MN 1410, f. 16v); «Guim March» (*Fog.* 1414, p. 601); «Blanquina March hereva del mas de les Coves» i «Guabriel March quondam del mas de les Coves» (MN 1479, f. 10); «fa de cens a en March de les coves» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

En els cent setanta-cinc anys d'història documental dels Marc, tres prenomes sobresurten: sobretot Berenguer, i també, però no tant, Guillem i Miquel. Berenguer havia estat batlle per la senyora vicecomtessa de Cardona. Sembla que «*de les Coves*» és un renom.

Marc de les Coves, el mas d'en

«Petrus Rabaça habitator in manso vocato lo mas d'en March de les Coves in termino de Tamarito et Blanquina» (MN 1479, f. 48 i 48v).

Marca

«e Petrus Marcha de Tamarit» (MN, 1501, f. 21); «Testes [...] et Johannis Marke fabris loci de Farran» (MN 1518, f. 114v, 21.7.1542).

Marçal

«Marti Gavalda Marsal [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1879).

Marco

«Mansi den Alegret [...] et Vithorius Marco del comdat de Prades nunch in dicto manso existente» (MN 1507, f. 121, 13.8.1521).

Marçol

«Guillem Marçol» i «Pere Marzol» (MN 1332, f. 8v); «testes Berengarius Marzol» (MN 1332, f. XIX); «terminatur cum Bernardus Marzol» (MN 1332, f. XIII).

Vacil·lacions ortogràfiques entre *Marçol* i *Marzol*.

Marcús¹

V. *Quadra d'en M.*

Marcús²

«heredes Michaelis Merchus» (MN 1381, pergami).

Margalef

«Maria Brull Margalef» (*Padró* 1859, any 1933); «Pedro Clua Margalef» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 37).

Mari

«Bernardus Marii» (MN 1332, f. 8v i 20v); «Arnaldus Mari» (MN 1410, f. 26); «Berengarius Mari dels Mulnars parrochie de Tamarito» (MN 1469, f. 6, 7, 7v, 8 i 9); «JBernardus Mari» (MN 1469, f. 8v i 9v); «Francisce Mari uxor Gabrieliis Quondam» (MN 1469, f. 11v).

Maria

V. *Beata M.*

Maric

«Jacobi Marich» (*Òbits* 1622, 4.8.1622); «Jacobus Marich piscator» (MN 1633, f. 129v, 25.5.1634); «Josephus Marich et Bernardus Vives, piscatores» (MN 1703, doc. 430, 22.2.1711); «Salvador Marich» (*LIM* 47, f. 14v, any 1835).

Segons Moll, a *Llinatges*, probablement és reducció de *Eimeric*.

Marimon

«Monserratum Marimon boterius» (MN 1518, f. 232v, 2.1.1552); «Marimon» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «en Pere Marimon [...] pescadors» (MN 1566, f. 33r); «Marimon» (*Òbits* 1622, any 1785); «José Marimon Segura» (*Padró* 1894).

Marimon, el comellar de

[ət kumə'ɫa ðə məri'mon]

Vora el mas de la Pubilla.

Marimon, la vinya del

[tə 'βijɲət məri'mon]

Un altre nom de la *vinya del Maginet de la Carn*, situada dins la partida de la Barquera, motiu pel qual alguns modernament en diuen el *mas de la Barquera*.

Marina, la sínia de la

[tə 'siniə ðə tə mə'riɲə]

A la vora del Gaià, al Vinyet.

Mariner

«Petri Mariner» (*Òbits* 1622, 11.10.1666).

Mariner, el tomb del

[ət 'tom dət məri'ne]

És un revolt de la carretera de Barcelona, vora l'entrada que condueix al poble de Tamarit. Hi va morir una persona que hi deixà nom. Arran de l'accident, el revolt fou suprimit.

Marino

«Petrus Marino agricola castris de Tamarit» (MN 1594b).

Mariordi

«Juan Mariordi y Marquesa Mariordi y Castañer [...] pescadors de Tamarit» (MN 1703, doc. 162, 1.6.1705).

Marlès

V. *Merlès*.

Marquès¹

V. *Mas de M.*

Marquès²

«Pere Marques» (*Òbits* 1622, any 1669); «Josephus Marques» (MN 1703, doc. 430, 22.2.1711); «Maria Marques y Garriga muller de Joan Marques del mas Terme de Tamarit» (MN 1729, doc. 51, 8.7.1730); «Anton Marques» (*Nai-xements* 1774, 19.3.1779); «Pere Marqués, pages de la vila de Tamarit» (MN 1785, f. 7, any 1789); «Marques, Andreu» (*Compli.* 1810, f. 1); «en la Quadra y horta de Ferran [...] y [...] ab la de Joseph Marques dit lo sech» i «Joan Marqués y Rovira, pagés del mas [...] de Tamarit y domiciliat en la vila de la Riera» (Capb. 1832, f. 409 i 438, any 1832); «Pere Marqués del Mas» i «Joan Marqués de Tamarit» (*LIM* 47, f. 20v, 23 i 24v, any 1835); «Francisco Marques Argilaguét» i «Alberto Punsoda Marqués» (*Padró* 1859, any 1877 i 1944); «Teresa Marques, de Farran» (*BapR* 6, f. 287, any 1889); «Antonia Marqués Brufau», «Angela Olivé Marqués» i «Teresa Argilaguét Marqués» (*Padró* 1894); «Teresa Argilaguét Marqués», «Maria Boronat Marqués», «Maria Marqués Garriga» i «Emilia Marqués Llagostera» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 2; 1a, 20; 1a, 27, i 1a, 8); «Juan Marqués Argilaguét, labrador, de Ferran» i «Teresa Marqués Argilaguét» (*BapR* 7, f. 199, any 1901, i f. 235v, any 1905).

Josep i Joan són reiteratius. Josep, que vivia a Tarragona, va destinar 18.027 rals per adquirir 3,95 hectàrees de terra a Tamarit (Rovira, 1979, p. 205 i 213). Al segle XIX, algun Marqués és heretat de part de mare.

Marquès, l'hort del

[ˈt̪ɔr ðət məɾˈkəs]

A Tamarit, regava amb l'aigua del rec de les Costes.

Marquès, el mas de

[ət ˈmaz ðə məɾˈkəs]

Al terme de Tamarit, entre la carretera de Barcelona i la mar, vora el camí de la Móra. Ha estat reformat. Dóna nom a la partida del Mas de Marqués.

[Joan Marqués y Rovira, pagés del mas terme y parroquia de la vila de Tamarit y domiciliat en la vila de la Riera, el dia 3 d'abril de 1832 capbreva tenir, a més d'una peça de terra de dos jornals i altre de 25 anomenada lo Prat de la Mora,] «tota aquella masia ab sas terras situada en dit terme de Tamarit y en la partida dita el Prat que afronta [...] a ponent part [...] ab terras de la masia anomenada den Grimau o de Timoti [...] a tremuntana [...] part ab la carretera de Barcelona que pasa per terras de dita masia» (*Capb.* 1831, f. 438, any 1832); «Maria Marques y Garriga muller de Joan Marques del mas Terme de Tamarit» i «Pere Marques del Mas, terme de Tamarit» (MN 1729, doc. 51, 8.7.1730, i f. 218, any 1734); «Joan Marqués, pagés del Mas de Marqués, terme de Tamarit» (MN 1785, f. 17, any 1789); «Mas Marqués de Joan Marqués» (*LIM* 47, f. 27v, any 1835); «José Marques y Virgili hacendado, natural del manso de Marques,

termino de la Villa de Tamarit» (MN 1849, f. 206, any 1850); «en el termino de Tamarit y partida llamada de la Mora [...] con una casa de campo [...] denominada y conocida con el nombre de Mas de Marques» (MN 1888, f. 352, any 1888).

Marquesa, el bosc de la

[ət 'βoʒ ðe tə məɾ'keʒə]

Nom de creació recent. En el plànol del *Nomenclàtor* (2009), és situat entre el mas de Grimau i la platja de l'Arboçar, paral·lel a aquella línia de vora mar, a sol ixent de la punta de la Creueta.

Martí

«Guilelmus Marti» (MN 1332, f. 20v); «Bernardus Marti» (MN 1368, f. 102v); «Berengarius Marti quondam» (MN 1373, f. 5); «Berengarius Marti habitator castris de Tamarito» (MN 1385, f. vii v [1377]); «Jacobus Marti castris Alti Foliis domiciliato in castro de Tamarito» (MN 1507, f. 52v, 26.5.1518); «Salvator Marti» i «Johannis Marti et Magdalena eius uxoris» (MN 1518, f. 123, 23.?.1548, i f. 126, 14.7.1548); «Jaume Marti» i «Salvador Marti» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Miquel Marti taxtes pages» (MN 1565, novembre 1599); «Caterine Martina» (MN 1566, f. 99v); «Casa la viuda Martina Alias lamort» i «Casa Salvador Marti vuy Janot Julia» (*Llev.* 1609, f. 8v, i f. 28); «Joannis Marti dit lo negre piscatori» (MN 1622b, f. 381v, any 1624); «Gabriel Marti dit Martindoy pescador de la present vila de Tamarit» (MN 1625, f. 216v, any 1626); «Magini Marti alias Martin doy» (MN 1627, full solt, any 1656); «y pobil de J^e Marti y Eularia llur muller», «Hiasintum Marti mercator», «Franciscum Marti piscatorem», «Arnau Marti pages [...] de Ferran» i «Paula Martina» (MN 1633, f. 17, 3.7.1633; f. 21v; f. 149v, 8.12.1634; f. 157, 26.10.1634, i f. 158v, 30.10.1634); «Bernardo Marti agricola» (MN 1688, escriptura 139, any 1693); «Francesch Marti Hermita lo primer en la hermita de S. Juan Baptista del terme de Tamarit» i «Josephus Marti, [...] piscatores» (MN 1703, doc. 214, 9.4.1706, i doc. 430, 22.2.1711); «Jaume Marti pages de Tamarit» (MN 1729, doc. 235, 29.1.1735); «Pau Marti, pages del Lloch del Molnás» (MN 1797, f. 63); «Jaume Martí» (*LIM* 47, f. 9v, 11, 16v i 18, any 1835); «Joan Martí de Tamarit» (*LIM* 47, 11v, any 1835), «Magí Martí» i «F. Martí» (*LIM* 47, f. 11, any 1835); «Bernat Martí» (*LIM* 47, f. 16v i 17v, any 1835); «Dolores Marti Ferre» i «Antonio Marti Veciana [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1891); «Emilia Marti Bonet» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 43).

L'única variant ortogràfica és *Mertí*. Els documents donen fe de la presència del cognom durant quatre segles. Al segle XIV, hi havia Berenguer, Bernat i Guillellem. Al segle XVI, predomina Jaume, seguit de Salvador i Joan. Al segle XVII, continua Jaume amb molta diferència damunt d'altres vuit. Als tres segles següents, els Martí no són significatius. Van ser mariners, mercaders, pagesos i pescadors. Van exercir càrrecs: batlle, clavari de l'hospital, ermità, majoral de la confraria de Sant Pere i nunci de la cort. Jacint havia estat familiar del Sant Ofici. S'han vist diversos

renoms: *Curati, Llemosí, Martindoi, la Mort i Negre*. *Tatxes* també ho devia ser. Les dones es van dir Caterina, Dolors, Emília, Eulàlia, Magdalena i Paula.

Martina

V. *Martí*.

Martindoi¹

«Magí Martindoy» (*LIM* 47, f. 11, any 1835).

Martindoi²

«Gabriel Marti dit Martindoy pescador de la present vila de Tamarit» (MN 1625, f. 216v, any 1626); «Magini Marti alias Martin doy» (MN 1627, full solt, any 1656).

Martinet

«Casa Martí dit Martinet» (*Òbits* 1622, any 1640).

Martínez

«Francisca Alagret y Martinez» (Capb. 1832, f. 388); «Emiliana Gago Martinez» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 42).

Martiniç

«Petrus Martiniz baiulus Tamarito» (MN 1410, f. 10v i 38v); «Pere Martiniç batlle de Tamarit pro venerabilis castlano» (*Capb.* 1412, f. 9, 10v, 17v i 19v).

Martorell

«Raymundus Martoreyl» (MN 1332, f. 20v); «Ferrarius Martorell de Tamarito» (MN 1368, f. 14v); «Guillemona uxor Bernardus Martorell dels Mulnas» (MN 1368, f. 81 i 81v); «Laurentius Martorell filius Guilelmi Martorell» i «Petri Martorell filius Guilelmi Martorell» (MN 1368, f. 91v, 92, 93 i 93v); «Petrus Laurentius Martorell filius Guilelmi et Caterina» (MN 1368, f. 102v); «Maria uxor Guilelmi Martorell» i «Guillelmus Martorell canifex nunc comorans in Mulnars» (MN 1373, f. 26v, 18 i 22); «Arnaldus Martorell de Tamarito» (MN 1381, f. 5v, 6v, 7, 44v i 46v); «Franciscus Martorell» (MN 1385, full solt, [1393]); «Johannes Martorell» (MN 1410, f. 59v); «Petrus Martorell minor dierum» i «testes Petrus Martorell carnifex» (MN 1410, f. 36v, i f. 59v i 61v); «Maria muller Pere Martorell» i «Bernardus Martorell» (*Capb.* 1412, f. 10, i f. 32v i 37v); «P. Martorell» i «Pere Martorell, carnicer» (*Fog.* 1414, p. 601); «Mario Martorell dels Molnars, filla de Francesc i Mario» (MN 1479, f. 38v i 39v); «Francesc Martorell» (*Fog.* 1497, de Monnars); «Petro Mertorell carnificis» (MN 1521, f. 69v,

trasllat d'un MN de 1424); «del honrat balle del Molnas en Franci Martorell» (MN 1501, any 1507); «Monserrati Martorell loci del Mulnas» i «Damiani Martorell quondam et Magdalena eius uxoris vivens loci del Mulnas» (MN 1518, f. 56v, 15.12.1542, i f. 119, 21.11.1547); «Damia Martorell» (*Fog.* 1553, al Monnars); «cum terris Jacobi Martorell loci del Molnas» (MN 1565, 12.7.1627).

Hem vist el cognom anotat durant més de tres-cents anys a Tamarit i al Monnars. Al segle XIV, Guillem i Arnau són els que consten en més documents, seguits de Pere. Menys vegades apareixen Bernat, Ferrer i Llorenç. Al segle XV, Pere continua dominant i es manté al segle XVI, quan apareixen amb força Francesc i Montserrat. Per oficis, s'han vist pagès i carnisser. Francesc havia exercit de batlle al Monnars. Les dones es van dir Caterina, Elisenda, Guillemona, Magdalena, Maria i Marió.

mas

V. *Alegret, Aluges, Ànimes, Areny Major, Barberà, Barquera, Bellver, Bogatell, Buada, Camp, Canaleta, Cap del Terme, Carlania, Casot, Castellana, Clarà, Coll, Comes, Comí, Cornalia, Cosidor, Costes, Coves, Covet, Crespi, Creu, Dalmau, Dalmava, Dragapans, Elies, Enric, Ermengol, Espina, «Estanquillo», Figuerola, Fort, Grimau, Guandalbeu, Hereuet, Jorba, Jover, Llorenç, Magraner, Magrinyà, Magrinyà de la Creu, Malaca, Maneguet, Marc de les Coves, Marquès, Mateuet, Mèdol, Mercader, Molella, Moragues, Morella, Noguers, Nou, Pallaresa, Pansó, Papiol, Pastoret, Petxerina, Platges, Ponç, Ponç, Poncet, Pubilla, Puiggatell, Rabassa, Rafel, Riera de Gaià, Roig, Roquet, Sastre, Segur, Sinieta, Solanes, Sorder, Tamarit, Teixidor, Toni, Vell, Virgili.*

Mas

«et Jacobus Mas omnes habitatores Tamarito» (MN 1507, f. 166, és un trasllat de 27.7.1473); «Anthonius Mas» (MN 1479, f. 4); «Isabel Mas» (*Capb.* 1495, 9.10.1497); «la dona na Masa» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Ysabei Masa» i «catarine Massa vidua loci Temeriti» (MN 1501, f. 14, 21.12.1510, i f. 19).

Mas, del

«Petrus dez Mas», «Antonio de Manso» i «testes Petrus de Manso» (MN 1332, f. 20v; f. 23, i f. 23); «Anton Montoliu del Mas» (*Capb.* 1412, f. 31v); «Francesch Rabassa del mas» (*Bapt.* 1625, f. 9, any 1625).

Mas d'en (o de) Clarà, el

[ət 'maz ðəŋ (o ðə) kɫə'ra]

Són les terres a l'entorn de l'antic mas de Clarà de vora el terme del Catllar. Una part d'aquesta partida és dintre el terme veí. Ara hi ha part d'un camp de golf. Limita amb les terres del mas de Rafel.

«lo mas den Clara» (*Òbits* 1622, 22.4.1666); «in termino Tamariti in partida del Mas de Clarà al costat de la Llupepera» (MN 1721, f. 164, any 1724); «Pessa de terra situada en lo terme de Tamarit y partida dita lo Mas de Clarà prop de la Llopatera» (*LIM* 47, f. 20, any 1723); «sita al Mas de Clarà [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 73).

Mas d'en (o de) Clarà, el camí de [ət kə'mi ðə 'maz ðə ktə'ra]

Són dos els camins que condueixen al mas, un l'enllaça amb el que condueix al mas de Maneguet. L'altre, una mica més distant, ressegueix la línia termenera amb el Catllar d'on prové i cap a on es dirigeix, dins la partida de Mas de Clarà, ja fora terme, s'uneix amb el primer camí.

Mas d'en (o de) Clarà a Mas de Toni, el camí de

[ət kə'mi ðə 'maz ðə ktə'ra 'maz ðə 'toni]

Recorre les dues masies, les partides de les quals limiten. Una part pertany al terme de Tamarit i l'altra al Catllar.

Mas d'en (o de) Cosidor, el [ət 'maz ðəŋ (o ðə) kuzi'ðo]

Una partida de terra que rep el nom del mas que hi ha dintre seu. Confronta amb les partides del Mas d'en Jover, Mas d'en Sorder i Mas del Mèdol. Topònim recollit també sense l'article. Quant a l'ambivalència d'ús de l'article personal, són els informadors més ancians de qui recollim la presència d'aquest article; freqüència repetida en altres topònims que anotem amb les dues variants.

«en lo terme de Tamarit y partida dita de Mas Cusidor o Dalmau» (*LIM* 47, f. 17v, any 1694); «partida Mas de Cosidor o Dalmau» (*Hipot.* 1842, f. 249v, any 1842); «otra sita al Mas Cusidó [terreny de secà i regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 48).

Mas d'en Cosidor, l'alzina del [tət'zina ðəl 'maz ðəŋ kuzi'ðo]

De dimensions considerables, situada al camí del Mas d'en Cosidor, no gaire distant del mas. Fou arrencada per fer llenya.

Mas d'en Cosidor, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðəŋ kuzi'ðo]

Des de la carretera de Barcelona, vora el punt on el torrent del Mèdol la travessa, voreja el clot del Mèdol i conduïa cap al mas que li dona nom. S'hi bifurca i una branca se'n va cap al nord, a les terres del Mas Vell, i l'altra és coneguda per *camí Vell del Catllar*.

Mas d'en Cosidor, el pou del [ət 'pou ðət 'maz ðəŋ kuzi'ðo]

Es pujava l'aigua manualment, amb galledes i una corriola. A la vora, els safarejos.

Mas d'en Cosidor, la torre del [lə 'torə dət 'maz dəŋ kuzi'do]

Forma part d'un conjunt de torres que gairebé custodien els masos d'aquest antic terme. És de planta quadrada, a un costat de la masia. Descrita a Liaño (1979, p. 73-74).

Mas d'en Cosidor, el torrent del [ət tu'ren dət 'maz dəŋ kuzi'do]

Vora del mas del mateix nom, travessa la carretera de Barcelona per un pontarró no gaire alt i també la via del tren, passada la qual s'uneix amb el torrent de la Móra. En cas de forta baixada d'aigua, que aquest pas no pugui engolir, aleshores enfila cap al punt on el torrent de la Móra travessa la via, on hi ha un pont més gran. Recollit també en un document del Fons Martí.

Mas d'en Crespí, el camí del

«Via publica que itur apud mansiam quondam den Crespi, nunc Guilelmus»
(MN 1368, f. ?).

Mas d'en (o de) Grimau ['maz dəŋ gri'maw]
['maz də ɣri'maw] i ['maz ɣri'maw]

Partida de terra que limita pel cantó nord amb la via del tren i la carretera de Barcelona, pel sud amb el litoral, per l'est amb les terres de mas de Marquès, majoritàriament, i pel cantó oposat amb les de mas Rabassa. Hi ha una masia, enrunada.

Mas d'en Grimau, el bosc de [ət 'βɔz də 'maz dəŋ gri'maw]
[ət 'βɔz də 'maz də ɣri'maw]
[ət 'βɔz də 'maz ɣri'maw]

A la partida d'on pren el nom.

Mas d'en Grimau, el caminet de [ət kəmi'nəd də 'maz dəŋ gri'maw]
[ət kəmi'nəd də 'maz də ɣri'maw]
[ət kəmi'nəd də 'maz ɣri'maw]

Comença a la Creueta, ressegueix les platges vora dels roquers, travessa les terres de mas d'en Grimau i arriba fins a la torre de la Móra.

Mas d'en Grimau, la platja de [tə 'pɫadʒə də 'maz dəŋ gri'maw]
[tə 'pɫadʒə də 'maz də ɣri'maw]
[tə 'pɫadʒət 'maz ɣri'maw]

Un altre nom de la *cala de Bescs*. A llevant de la platja Fonda, en terres de Mas d'en Grimau. Algú també en diu *la platja de la Roca Plana*.

Mas d'en Grimau, el pont de [ət 'pɔn də 'maz ðəŋ grɪ'maw]

Construït per salvar la via del tren, vora del mas d'on pren el nom; davant de la caseta de l'Abel.

Mas d'en Grimau, la torre de [tə 'torə ðə 'maz ðəŋ grɪ'maw]

Al mas d'on pren el nom. En molt mal estat de conservació, com la resta. És de planta circular —vegeu Liaño, 1979, p. 66 i s.

Mas d'en Jover, el ['maz ðəŋ dʒu'βe]

Partida de terra a l'entorn del mas d'aquest nom. Confronten amb les partides del Mas de Cosidor i del Mas del Mèdol.

«Mas Jover» (Pergamins, 10.10.1525); «Pessa de terra de vint i cinc jornals situada en lo terme de Tamarit partida dita den mas d'en Jové» (*LIM* 47, f. 20v, any 1725); «en el término de Tamarit y partida del Mas del Jové» (*Hipot.* 1842, f. 248v, any 1842); «Mas Jové [regadiu natural i artificial i secà]» (*Amill.* 1855); «partida llamada Mas den Jover [...] linda [...] con la carretera de Barcelona [...] una casa castillo con una era y corral para ganado todo en ruina situado en el lugar de Molnás» (MN 1887, f. 2793, any 1887).

Mas d'en Jover, el camí de [ət kə'mi ðə 'maz ðəŋ dʒu'βe]

Arrenca del Paguet, un punt de la carretera de Barcelona, travessa terres del mas de Marquès i, cap al nord, puja al mas que li dóna nom.
«ab lo camí que va al mas den Jover y a Valls» (MN 1521, f. 76, dubtós).

Mas d'en Jover, la carrerada de [tə kərə'radə 'maz ðəŋ dʒu'βe]

Bocí de carrerada que pren aquest nom quan entra en terres del Mas d'en Jover, continua enllà i travessa el camí del Catllar; passat el Planot, s'encreua amb el camí de la Masieta, el del Mas d'en Ponç, cap al camí de la Capellana; continua pel capdamunt del poble de Ferran, travessa el riu, pren direcció al turó de l'ermita de Sant Antoni, ja fora terme.

Mas d'en Jover, el comellar de [ət kumə'ʎa ðə 'maz ðəŋ dʒu'βe]

En terres del mas i partida d'igual denominació.

Mas d'en Jover, el fondo de [ət 'fɔndu ðə 'maz ðəŋ dʒu'βe]

És la part més baixa, és a dir, el clot, del torrent del mateix nom.

Mas d'en Jover, el torrent de [ət tu'ren də 'maz ðəŋ dʒu'βe]

Dels costers dels Pedregalets, arrenca el torrent el Mas Vell i el de la Masieta, que s'uneixen i passen a denominar-se el *torrent de Mas d'en Jover*. Segueix pel mas

d'on pren el nom; no gaire distant de la Casa Blanca, travessa la carretera de Barcelona i la via del tren, i fa cap a les Hortes de Tamarit i a mar. El fondo de Jaume el Content també desguassa en aquest torrent.

Mas d'en Ponç, el [ət 'maz ðəm 'pɔns]

Partida de terra al nord de Ferran, que confronta amb el terme de la Riera i limita amb el Mas de Puiggatell i la Capellana.

«cum mansi Petri Ponç de Tamarit» (MN 1566, f. 96v, 28.11.1571); «pessa de terra [...] situada a la Quadra de Ferran y partida nomenada lo Mas den Pons» (MN 1774, f. 119, any 1776); «aquella heredad nombrada el Manso den Pons, sita en el Termino o Quadra del Lugar de Ferran» (*Hipot.* 1777, f. 318v); «a la de Mas den Pons» (*Amill.* 1855, núm. 23); «Partida del Mas den Pons» (*Classif. rust.* 1860, núm. 1).

Mas d'en Ponç, la barraca del [tə βə'rakə ðət 'maz ðəm 'pɔns]

En són dues, dins la partida d'on prenen el nom. Dita també la *barraca de Pau de Tablado*.

Mas d'en Ponç, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðəm 'pɔns]

S'inicia al camí del Cruel i s'encamina cap al nord-oest per recórrer la partida que li dóna el nom i acaba per endinsar-se al terme de la Riera. S'encreua amb una carrerada de Mas d'en Jover.

Mas d'en Prous, el

«sita al Mas den Prous [vinya]» (*Amill.* 1855, núm. 107).

Mas d'en (o de) Rabassa, el ['ma rə'βasə]

Partida de terra a l'entorn del mas que li dóna nom. Limita amb el Mas del Mèdol i el Mas d'en Sorder.

V. t. *Prop del Mas Rabassa*.

«Mas den Rabassa termini de Tamarit» (*Òbits* 1622, 5.3.1658).

Mas d'en Rabassa, la platja del

«in plagia dicta del Mas den Rabassa termini de Tamarit» (*Òbits* 1622, 5.3.1658).

Mas d'en Rabassa, la torre de [tə 'torə ðə 'ma rə'βasə]

Al mas d'on pren el nom vora la carretera de Barcelona. És de planta quadrada, amb un acabament de forma sinuosa, probablement de començament del segle xx —per a més informació, v. Liaño, 1979, p. 68.

Mas d'en (o de) Sorder, el [ət 'maz ðən (o ðə) sur'ðe]

Partida de terra, presidida per un edifici gran i senyorívol, construït en diferents èpoques; ara molt enrunat. Situat a la banda de llevant de la carretera del Catllar, vorejada pel barranc de la Móra i per les partides del Mas de la Creu i del Mas d'en Cosidor. Terra travessada per un etileno ducte soterrat que recorre el terme i arriba fins a Martorell.

«sita a la partida de Mas Sordé [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 84).

Mas d'en Sorder, el camí de [ət kə'mi ðə 'maz ðən sur'ðe]

V. *Tarragona, el camí de*.

Mas d'en (o de) Sorder, la parada de [tə pə'raðə ðə 'maz ðən (o ðə) sur'ðe]

Entre el mas d'on pren el nom i la carretera del Catllar. Pertany al mas de la Creu.

Mas d'en Sorder, el pou de [ət 'pəw ðə 'maz ðən sur'ðe]

Era una cisterna gran que hi havia davant del mas d'on pren el nom. Els masovers en deien simplement *el Pou*.

Mas d'en Sorder, la torre de [tə 'torə ðe 'maz ðən sur'ðe]

Al mateix mas. És de planta quadrada i, segons Liaño (1979, p. 72), és de construcció anterior a la masia que data del segle XVII.

Mas d'en Sorder, el torrent de [ət tu'ren də 'maz ðən sur'ðe]

És el *torrent de la Móra* quan passa per la partida d'on pren el nom. Fa de límit amb les terres de mas de Maneguet.

Mas d'Enric ['mazən'rik]

Partida de terra que queda entre els dos termes limítrofs, el Catllar i Tamarit. Terra secana, ara tot és bosc; abans plantat d'avellaners, vinya i garrofers.

Mas d'Enric, el camí de [ət kə'mi ðə 'mazən'rik]

Era un ramal del camí del Mas de la Creu que conduïa al lloc d'on pren el nom, després campament militar. Tot dins el terme de Tamarit, però molt a la vora de la línia divisòria amb l'antic de Tarragona. Conegut també per *el camí de la Bassa Closa*.

Mas d'Enric, el torrent de [ət tu'ren də 'mazən'rik]

Nom donat algunes vegades al *torrent de la Móra*, perquè prové d'aquelles terres.

Mas de Dalmau

«en lo terme de Tamarit y partida dita de Mas Cusidor o Dalmau» (*LIM* 47, f. 17v, any 1694); «partida Mas de Cosidor o Dalmau» (*Hipot.* 1842, f. 249v, any 1842).

Mas de l'Hereuet, el [ət 'maz ðə tərə'wet]

Partida de terra entre la Qüestió i el Mas de Ponç, al límit amb l'antic terme de Tarragona. És a l'entorn d'un mas, molt enrunat.

Mas de l'Hereuet, el comellar del [ət kumə'ɫat 'maz ðə tərə'wet]

Dels costers de l'Hereuet, enfila cap al lloc d'on pren el nom i, junt amb el comellar de Mas de Ponç, continua cap al mas del Camp, travessa la carretera i la via del tren i acaba a la platja Llarga.

Mas de l'Hereuet, la torre del [tə 'torə ðət 'maz ðə tərə'wet]

El conjunt és en estat ruïnós. Són dues les torres, de planta rectangular una i quadrada l'altra, situades una a cada costat de l'edifici principal. Descrites a Liaño (1979, p. 74-77).

Mas de la Barquera, el

«al terme de Molnas y en la partida dita del Mas de la Janeta o de la Barquera» (MN 1845, f. 121, any 1846).

Mas de la Creu, el [ət 'maz ðə tə 'krew]

Partida de terra amb un mas gran que encara existeix, abandonat. Les terres limiten amb l'antic terme de Tarragona, el del Catllar, i amb les partides de la Qüestió, el Mas d'Enric i el Mas de Pastoret. El torrent de la Móra el travessa pel cantó oest.

«Mas de la Creu» (Pergamins, 7.4.1576).

Mas de la Creu, la bassa del [tə 'βasə ðət 'maz ðə tə 'krew]

V. *Creu, el mas de la*.

Mas de la Creu, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðə tə 'krew]

És un caminet estret. Pels tarragonins, comença al límit amb l'antic terme de Tarragona, al punt dit *els Quatre Camins*; es dirigeix al mas d'on pren el nom i després de voltar fins a la parada del Poi, mor a la carretera del Catllar, vora una creu de ferro. Un ramal passa pel Mas d'Enric. Pels estadants del mas, el camí comença a la carretera del Catllar, es dirigeix al mas i gira per tot el límit inferior de l'Obaga fins a la parada del Poi.

«comunican con el camino grande llamado del mas de la Creu» (MN 1900, f. 3280, any 1900).

Mas de la Creu, la creu del [tə 'kreu ðət 'maz ðə tə 'kreu]

És un basament i pilar de pedra i al capdamunt una creu de ferro d'uns tres pams de llargada. Era al camí de la Barquera. Quan aquest camí fou travessat per l'autopista, la desplaçaren vora el mateix mas d'on pren el nom, sota d'un pinar.

Mas de la Creu, el pont del [ət 'pɔn dət 'maz ðə tə 'kreu]

En terres del mas d'on pren el nom; salva la carretera del Catllar i el torrent de la Móra.

Mas de la Creu, la torre del [tə 'torə ðət 'maz ðə tə 'kreu]

Al mas d'on pren el nom. És de planta quadrada, sembla que de construcció posterior a la masia. Per a més informació, vegeu Liaño, 1979, p. 71-72.

Mas de la Creu, el torrent del [ət tu'ren dət 'maz ðə tə 'kreu]

Altrament dit *el torrent de la Creu*. És el nom d'un fragment del torrent de la Móra, quan passa pel Mas de la Creu. Ve del Mas de Rafel i travessa la partida d'on pren el nom.

V. t. *Móra, el torrent de la*.

Mas de la Janeta, el

«al terme de Molnas y en la partida dita del Mas de la Janeta o de la Barquera» (MN 1845, f. 121, any 1846).

Mas de la Pubilla, el [ət 'maz ðə tə pu'βilə]

Partida de terra. Limita amb el mas d'en Sorder, el nucli del Monnars i és travessada per la carretera del Catllar i l'antic camí del Catllar. Hi havia tres cases: el mas que li dóna el nom, cal Sec i cal Xacó. Els tres edificis formen part d'un mateix cos. Tot treball agrícola és abandonat i els pins s'apoderen de bona part de la finca.

«sita al Mas de la Pubilla [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 116).

Mas de la Pubilla, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðə tə pu'βilə]

V. *Mas del Mèdol, el camí del*.

Mas de Maneguet, el [ət 'maz ðə mənə'ɣet]

Partida a l'entorn de la masia d'aquest nom. Limita amb terres del Mas Vell, del Mas de Sorder i del Mas de Clarà i confronta amb la partió amb el terme del Catllar. És una partida bastant extensa, amb terres inclinades, cosa que obliga a

esgraonar les parades amb marges de pedra seca. S'hi anomenen la parada del Cirerer, la de la Figuera, la Gran, la de les Mamelles, la dels Moscatells, la de la Torre, la del Torrent i la dels Vinyaters.

«sita a la partida del Mas de Managuet» i «sita al Mas Managuet [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 26 i 70); «situada en lo terme de Tamarit, cerca del Mas Maneguet» (*LIM* 47, f. 22v, any 1750).

Mas de Maneguet, el camí del [ət kə'miɫ 'maz ðə mənə'ɣet]

S'inicia al Mas de Sorder, travessa el torrent i enfila cap al punt d'on pren el nom, continua cap al Mas de Clarà i s'interna al terme del Catllar. Uns altres dos camins condueixen a aquest mas i reben el mateix nom.

Mas de Marquès, el [ət 'maz ðə mər'kes]

Partida de terra a l'entorn del mas de Marquès, ara dins la urbanització dita *la Móra*, a migdia de la via del tren. Confronta amb el camí de la Torre de la Móra. Cap al nord, continua a la banda de muntanya de la carretera de Barcelona i limita amb l'Avenc.

«a la del Mas Marques» (*Amill.* 1855, núm. 21).

Mas de Marquès, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðə mər'kes]

És un ramal del camí de la Platja de la Móra. Condueix al mas d'on pren el nom.

Mas de Marquès, el fondo de [ət 'fondu ðə 'maz ðə mər'kes]

Un comellar, vora l'ermita de Sant Joan, des d'on davalla per la part de sol ponent i s'escampa per les hortes de la partida d'on pren el nom.

Mas de Marquès, la mina del [tə 'minət 'maz ðə mər'kes]

Començava al Cruel, al camí del Mas d'en Jover. És el *rec de Puigbover* des que queda soterrat i es converteix en una mina, que passa per vora l'entrada de la Móra, per la carretera de Barcelona, travessa la via del tren i arriba al mas de Marquès, novament com a rec.

Mas de Marquès, el pont de [ət 'pɔn də 'maz ðə mər'kes]

Permetia al camí del Mas de Marquès de travessar la via del tren.

Mas de Marquès, el prat de [ət 'prad də 'maz ðə mər'kes]

Vora el mas de Marquès, amb una extensió de vuit o deu hectàrees. Arribava fins al peu de la muntanya de Sant Joan. S'hi sembrava. Hi havia l'estany de la Móra, amb poca aigua entollada.

Mas de n'Elies

«es lluit dit censal per Antoni Cosidor dit mas den Alias del Medol que compra un tros a Puigbover» (*Capb.* 1495, f. 29^v, 20.6.1497; és una nota al marge).

Mas de Pastor, el

«sita al Mas de Pastor [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 71).

Mas de Pastoret, el

[ət 'maz də pəstu'ret]

Partida de terra situada en una punta al nord-oest del terme de Tamarit, a l'entorn del mas d'on pren el nom, entre les terres del mas de la Creu i les del mas de Rafel; limita amb el Mas d'Enric i el terme del Catllar.

«posesion sita al Mas de Pastoret [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 69).

Mas de Pastoret, el camí del

[ət kə'mi dət 'maz də pəstu'ret]

És un senderó bastant nou. Començava a la Planota del Mas de la Creu i enfilava cap al mas d'on pren el nom. Abans d'arribar-hi es bifurcava i un ramal es dirigia al mas de Rafel, que donava nom a aquest tros de camí. I l'altre enfilava cap al torrent i continuava ja pel terme del Catllar. Aquest darrer era més avinent per als pagesos del Catllar que treballaven la finca de mas de Pastoret.

Mas de Pastoret, el comellar del

[ət kumə'la dət 'maz də pəstu'ret]

Provinent del mas d'on pren el nom, passa per les terres del mas de la Creu i acaba vora la parada del Tractor.

Mas de Pastoret, l'estret de

[təs'tred də pəstu'ret]

És el nom que rep la part alta del torrent de la Móra quan passa a prop d'aquell mas.

Mas de Pastoret, la torre del

[tə 'torə dət 'maz də pəstu'ret]

A la masia d'on pren el nom. De planta rodona, actualment en molt mal estat de conservació —vegeu Liaño, 1979, p. 70-71.

Mas de Patriol, el

«sita al Mas de Patriol [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 123).

Mas de Ponç, el

[ət 'maz də 'pɔns]

Partida al límit de ponent de Monnars, vora l'antic terme de Tarragona, entre el Mas de l'Hereuet i ca Casot, i les urbanitzacions modernes.

Mas de Ponç, el camí del

[ət kə'mi ðət 'maz ðə 'pɔns]

Comença a partir del camí de la Qüestió, condueix al mas d'aquest nom que hi ha vora el límit amb el terme de Tarragona i mor al camí Vell del Mas de Vilar, que recorre bona part de la partió del terme.

Mas de Ponç, el comellar de

[ət kumə'ɫa ðə 'maz ðə 'pɔns]

Neix vora la línia limítrof de l'antic terme de Tarragona, i del mas d'on pren el nom, després d'unir-se amb el comellar del Mas de l'Hereuet, enfilen cap al mas del Camp, creuen la carretera de Barcelona, la via del tren i desguassen a la platja Llarga.

Mas de Puiggatell, el

[ət 'maz ðə puə'teɫ]

V. *Puiggatell*.

Mas de Puiggatell, el camí del

[ət kə'mi ðət 'maz ðə puə'teɫ]

V. *Puiggatell, el camí de*.

Mas de Rafel, el

[ət 'maz ðə rə'feɫ]

Partida de terra, a l'extrem nord-oest del terme. Limita amb el terme del Catllar i el mas de Pastoret. Terres abandonades.

Mas de Rafel, el camí del

[ət kə'mi ðət 'maz ðə rə'feɫ]

Ve del terme del Catllar, arriba al mas de Rafel, i un ramal continua cap al de Pastoret, passa pel mas de la Creu, poc després travessa la carretera del Catllar per anar al mas de Sorder i al de Cosidor. Poc abans d'arribar al mas de Sorder es bifurca i es dirigeix al Mèdol. Aquest bocí també es bifurca i un passa pel mas de la Pubilla i va al Monnars. Tot i que el recorregut és d'un mateix camí, rep diferents noms depenent del punt a on es dirigeix: *camí del Mas de Sorder, de Mas d'en Cosidor, de la Creu, del Mas de Pastoret, del Mas de la Pubilla, del Monnars*.

Mas de Rafel, el torrent del

[ət tu'ren ðət 'maz ðə rə'feɫ]

És el nom que rep un fragment del torrent de la Móra quan passa pel mas de Rafel, de seguida després d'entrar al terme de Tamarit.

Mas de Soler, el

«partida llamada lo mas de Soler» (MN 1859, f. 163, any 1860).

Mas del Camp, el

[ət 'maz ðət 'kam]

Partida de terra dominada pel mas del mateix nom. Afronta amb l'antic terme de Tarragona, la carretera de Barcelona i la del Catllar.

Mas del Camp, la sinya del [tə 'siniə ðət 'maz ðət 'kam]
Situada dins la partida d'on pren el nom. Desapareguda.

Mas del Mèdol, el [ət 'maz ðət 'meðu(t)]
Partida de terra a l'entorn del mas d'aquest nom. Confronta amb les del Mas de Sorder, del Mas de Cosidor, del Mas de Rabassa i del Mas de Marquès.

Mas del Mèdol, l'alzina del [tət'zinət 'maz ðət 'meðu(t)]
Era molt grossa, vora el torrent de la Móra, entre la sinya i la carretera de Barcelona. La van sacrificar quan van fer l'autopista.

Mas del Mèdol, el camí del [ət kə'mi ðət 'maz ðət 'meðu(t)]
S'inicia al camí del Mas d'en Cosidor i se'n va cap al mas d'on pren el nom. Després, es bifurca i una branca va cap al Monnars i també es coneix per *camí del Monnars*. L'altra s'encamina cap al mas de la Pubilla, i també en pren el nom.

Mas del Mèdol, l'era del ['lerə ðət 'maz ðət 'meðu(t)]
Davant del mas d'on pren el nom.

Mas del Mèdol, la sinya del [tə 'siniə ðət 'maz ðət 'meðu(t)]
Encara es conserva com a testimoni. Pertanyia al mas del mateix nom.
V. t. *Mèdol, la sinya del*.

Mas Vell, el [ət 'maz 'βeɿ]
Partida de terra que limita amb el terme de la Riera pel nord, amb el Mas de Clarà, el Mas de Maneguet i el Mas de Sorder per sol ponent i amb el Mas de Cosidor pel sud. És, doncs, una partida extensa.

«in parte vocata lo Mas Vell [...] afrontat cum vico quo itur de manso Johannis Magrinya qui vulgo dicitur lo Curt a Tamarito et cum terris mansi Petri Joverii» (MN 1507, f. 159 i 159v, 22.9.1525); «Mas Vell» (Pergamins, 10.10.1525); «in presenti termino de Tamarit in partita vulgariter dicta lo mas vell tintentie decem jugerorum parum plus vel minus» (MN 1676, f. 16v, any 1676); «en lo terme de la vila de Tamarit, y partida nomenada lo Mas Vell» (MN 1793, f. 43v, any 1795); «Mas Vell» (*Compli*. 1810, f. 5v); «sita al Mas Vell [secà]» (*Amill*. 1855, núm. 48).

Mas Vell, el camí del [ət kə'mit 'maz 'βeɿ]
Des de Ferran, enfilaven el camí del Cruel, que moria a la carretera de Barcelona. Després de recórrer-la una mica, continuaven pel camí del Mas d'en Cosidor, que, en arribar al mas, es bifurcava: una branca anava cap a les terres del Mas Vell

—que donen nom a aquest camí— i després sortia fora terme; aleshores, ja en terres de la població limítrof de la Riera, en deien el *camí d'Ardenya*.

Mas Vell, el comellar (o el fondo) del [ət kumə'ɫa (o ət 'fɔndu) ðət 'maz 'βeɫ]
Des del camí de la Barraca dels Pebrots fins al final de la finca del mas del Mèdol, per la banda del mas de Cosidor.

Mas Vell, el torrent del [ət tu'ren dət 'maz 'βeɫ]
Comença als Pedregalets, al capdavant de la Costa Plana; al camí de Mas d'en Ponç s'uneix amb el fondo de la Masieta i plegats formen el torrent de Mas d'en Jover, que desguassa a l'altra banda de la carretera de Barcelona, i s'escampa per les Hortes de Tamarit.

V. t. *Mas d'en Jover, el torrent de*.

Masdeu

«Pere Masdeu y Gatell» (Capb. 1832, f. 446); «Teresa Masdeu, de Tamarit» (*BapR* 2, f. 261, any 1842).

maset

V. *Plana*.

Maset, el

«quandam mansiam dirutam vocatam lo Maset sitam in termino del Molnas que antea fuit Jacobi et Francisci Fortuny» (MN 1633, f. 116, 10.5.1634); «termino de dicho lugar de Molnas, partida del Maset» (*Hipot.* 1769, lligall núm. 50, f. 1, any 1769); «pessa de terra [...] en lo dit terme del Molnas y partida lo Maset, que afronta a solixent ab lo terme de Tamarit» i «pessa de terra [...] ab un casalot dins de aquella [...] en lo dalt dit terme del Molnas y partida dita lo Maset» (Capb. 1832, f. 23, any 1832, i f. 44, any 1833).

masia

V. *Llorenç, Pallarès, Pallaresa, Plana, Rabassa de les Coves, Timoteu*.

masieta

V. *Puiggatell*.

Masieta, la

[tə məzi'etə]

També coneguda per *el mas de Puiggatell*, al nord de Ferran.

Masieta, el camí de la [ət kə'mi ðə tə məzi'etə]

És el camí també conegut per *camí de la Masieta de Puiggatell*.

V. t. *Puiggatell*.

Masieta, el comellar (o el fondo) de la [ət kumə'la (o ət 'fɔndu) ðə tə məzi'etə]

Pròxim a la Masieta, entre aquesta i la Costa Plana. S'ajunta amb el torrent del Mas Vell i plegats formen el *torrent de Mas d'en Jover*.

V. t. *Mas d'en Jover, el torrent de*.

Masquefa

«Jachme Masquefa» (Fog. 1414, p. 601).

Massot

«confrontatur cum Guilelmus Maçot» (MN 1368, f. 17).

Mata

«testes Petrus Mata» (MN 1368, f. 22); «Berengarius Mata de Tamarito» (MN 1373, f. 5); «Saurina filia Guilelmus Matha et Maria eius uxor» (MN 1385, full solt 1v, [1393], xv); «afronta ab na Mata» (MN 1521, f. 76v, trasllat de 15.1.1466); «Marci Mata» (Òbits 1622, 30.3.1622); «Joan Mata Mariner de Tamarit» (MN 1703, doc. 68, 2.10.1703).

Mata, la

[tə 'matə]

Malgrat considerar-lo popularment un arbre, es tracta d'un arbust, un llentiscle, amb una soca molt grossa, situat vora la bassa del Mas de la Creu.

Mata, la punta de la

[tə 'puntə ðə tə 'matə]

Bocí de terra amb pins vora el mas de Marquès i el Prat de la Móra; allí parteix la finca de mas de Marquès amb la del mas d'en Grimau. Hi comença el canal de la Móra.

Mateu

«Maria uxor Petri Mathei», «Petrus Matheu» i «Raymundus Matheu faber» (MN 1410, f. 11, 64 i 65); «Elisendia uxor Jacobi Matheu» i «Jaumeta Mateu filla Raymundeta Aranyo de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 25 i 26v); «Jachme Matheu» (Fog. 1414, p. 601); «vobis Jacobo Matei» (MN 1521, f. 69v (?), trasllat de 1424); «Andreas Mateu de Tamarito» (MN 1479, f. 8 i 8v); «Rosa Vallvé Mateu» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 14); «Redencion Quiles Mateu» (*Padró* 1859, any 1933).

Mateuet, el mas de

«lo mas d'en Mateuet que ara es de dit Rog» (MN 1501, f. 50); «lo mas Llorens [...] confrontatur [...] cum manso de Mateuet [...] cum vico regali quo itur a Barchinona ad Tarraconam [...] cum mari» (MN 1507, f. 54, 18.8.1518).

Maties

«Encarnacion Sepiña Matias [?]» (*Padró* 1894).

Matoses

«Anthonius Matoses baiulus castri de Tamarito» (MN 1410, f. 49v i 55v); «Francisca Llobregat, uxor Anthonii Mathoses» (*Capb.* 1412, f. 27v, 29, 30 i 31); «Anthoni Matoses» (Fog. 1414, p. 601).

Mauri

«Antonio Mauri Pinos» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 48).

Mèdol

V. *Agulla del M.*, *Comalada del M.*, *Comellar del M.*, *Mas del M.*

Mèdol, el

«lo Medoll» (MN 1385, f. III [1392]); «es lluit dit censal per Antoni Cosidor dit mas den Alias del Medol» (*Capb.* 1495, f. 29v, 20.6.1497; és una nota al marge); «Partida del Medol» (Pergamins, 29.9.1568); «in parte dicta lo Medo» (MN 1566, f. 100v, 22.6.1573); «en la partida dita del Medol entre las dos Montañas» (*LIM* 47, f. 9, any 1578); «in parte vulgo dicta del Medol» (MN 1594b, 31.3.1605); «a la partida del Avench y Medol» (MN 1618, f. 266v, any 1620); «un paratge dit lo Medo, 2000 passos poc mes o menos despres de la platja gran» (*Cònsols* 1704, f. 162v, any 1706); «lo mas o masia Pallaresa [...] en lo dit terme de Tamarit y partida dita del Medol» (*Hipot.* 1842, f. 251, any 1842).

Hem observat *Medo*, *Medol* i *Medoll* per variants.

Mèdol, la bassa del

[tə 'βasət 'meðu(ɫ)]

Pertany al mas del Mèdol. És quadrada, gran i profunda, pròxima a la mar. Se n'extreia aigua —que era una mica molla— mitjançant una sinya moguda per un animal.

Mèdol, el clot del

[ət 'kʎəd dət 'meðu(ɫ)]

És el bocí de terreny que va des de la porta de la pedrera fins a l'Agulla. Correspon a la part més fonda d'aquella pedrera. Hi ha qui no precisa tant i aplica el nom a tota la pedrera.

Mèdol, el fondo del

[ət 'fɔndu ðət 'meðu(ɫ)]

Rep aquest nom el *torrent de la Móra* quan passa vora el mas del Mèdol.

Mèdol, el mas del

[ət 'maz ðət 'meðu(ɫ)]

A uns 300 m al nord de la carretera de Barcelona, arran de l'autopista que el separa de la vora esquerra del torrent de la Móra. Consta de planta baixa i dues alçades, amb coberta a dos vessants. A la cara principal, hi ha un tancat —dit *el Baluard*— amb una sola porta d'accés al mas, a les quadres, als galliners i als corals. Encara és dempeus. Davant del mas, hi ha una era. Disposava d'una cisterna d'on s'extreia l'aigua manualment i d'una sínia que la feia pujar d'un pou i la concentrava en una bassa. Feien horta.

«vobis Chatarine Alias vidua uxoris Johannis Alias quondam mansi del Medol» (MN 1518, f. 130, 12.11.1546); «Joannes Alies, mansi dicti del Medo, termini di Tamarito» i «mansi nominati del Medo» (MN 1556, f. 30v, any 1557, i f. 119v, any 1557); «Mas del Mèdol» (Pergamins, 21.5.1548, 4.5.1562, 27.10.1562 i 28.2.1621); «Mas del Mèdol (Almedol)» (Pergamins, 20.1.1564); «tibi Joanne Elie [...] mansi del Medo» (MN 1566, f. 134, febrer 1572); «lo mas de Joan Alias del Medol vuy Toni Cosidor son gendre» (*Llev.* 1609, f. 34); «Mas del Medol dit de l'Alies» (Pergamins, any 1614); «Antoni Cossidor, pages del mas del Medo» (*Taula* 1625, f. 11, any 1625); «mansi del Medol termino de Tamarit» (MN 1676, f. 16v, any 1676); «Mas den Medol, terme de Tamarit» (MN 1729, f. 179, any 1733); «se diu Mas del Medol abans se anomenava Mas Pallarès» (*LIM* 46, f. 12 i 12v, any 1835); «Tot aquell mas y heretat ab todas sas terras, honors y posesions a dit mas unidas, lo qual antiguament se anomenava Mas del Medol que poseia Joan Elies y per haver casat la sua filla y hereva ab Anton Cosidor de Vallmoll se mudà lo nom del referit mas del Medol ab lo de Mas Cosidor que conserva actualment y està situat en lo terme de Tamarit y en la partida dita del Mèdol entre las dos muntañas, de tinguda de 100 jornals poch mes o menos» (*LIM* 47, f. 9, anys 1578-1835); «Advertencia: segons tradició y resulta també de varios papers antichs que se han vist, en lo terme de Tamarit hi ha una partida de terra que se anomena del Medol y per eix motiu se creu que se diu Mas del Medol lo que en la actualitat poseeix Dn Francisco de Martí y Mora, cual mas cuan lo comprá Anton Lluís Valls de Ardenya se anomenava Mas Pallarès y en aquell temps se anomenava Mas del Medol lo que ara se anomena Mas Cosidor que també poseeix lo expresat Dn Francisco de Martí y antigament poseia Joan Elías, que per haver casat la sua filla y hereva ab Anton Cusidor de Vallmoll lo referit mas mudà lo nom de Medol ab lo Cosidor» (*LIM* 47, f. 12, any 1835); «Terminava la sobredita heretat a levant ab terras del Mas Jové [...] a mitg dia

ab terras [...] mediant la Carretera real de Barcelona, a ponent part ab terras del Mas Comí y part ab la heretat del Mas Rabassa, y a tramontana ab la heretat del [...] Mas de Cusidor» (*LIM* 47, f. 12, any 1835).

Mèdol, la pedrera del

[tə pə'ðrɛrə ðət 'meðu(t)]

És a la partida del Mas del Mèdol, al nord de l'autopista i vora seu. Se n'extreia un tipus de pedra semblant al saldó, ja en època romana. A la vora de la carretera de Barcelona, hi havia un munt de carreus, coberts per terra i herba; en fer una nova via de comunicació, l'han replanat i ha desaparegut el testimoni. Madoz (1985), que escriu *Medo*, en parla —s. v. *Molnas* ó *Monnas*—, i diu que, a mitjan segle XIX, al centre es conserva una piràmide que marca l'altura superficial de setanta pams. Fou declarada monument històric artístic per Decret del 3 de juny de 1931.

«tallaren 270 pedres de cal de la pedrera del Medol [...] per la obra del palacio Archiepiscopal» (MN 1590, f. 28, any 1592).

Mèdol, la sínia del

[tə 'siniə ðət 'meðu(t)]

Al mas d'on pren el nom.

Mèdol, el torrent del

[ət tu'ren dət 'meðu(t)]

Rep aquest nom un fragment del *torrent de la Móra*, quan passa entre el mas i la pedrera del Mèdol. També en diuen *fondo*.

Mèdol a la Móra, el camí del

«vedat [...] dit lo vedat del prat de la Mora, a la partida del Cami Real en avall partint del Cami qui va del Medol al Mora» (MN 1729, f. 149, any 1732).

Com en d'altres entrades, s'ha eliminat del topònim el verb que indica la direcció.

Medolet, el

«sita a la partida del Midulet [secà]» i «Otra a la partida del Madulet [regadiu i secà]» (*Amill*. 1855, núm. 73 i 115).

Menant

«Bernardus Menant gasquo lanjarius loci de Tamarit» (MN 1501, f. 6).

Menargues

«vobis Petro Menargues piscator dicte ville de Tamarito» i «Signa [...] Petri Monargues et Catherine eius uxoris» (MN 1566, f. 9, 5.5.1566, i f. 68v, 4.9.1570).

Mena-sang

«Dolores Menasanch Font», «Antonio Serrano Menasanch» i «Maria Josefa Serrano Menasanch» (*Padró* 1859, any 1934).

Mensa

«Juan Mensa Vidal» (*Padró* 1894).

Mercader

«Petrus Mercader» (*Òbits* 1622, 29.8.1653); «Joseph Mercader», «Ramon Mercader, pages de Tamarit» i «Teresa Mercader y Pasqual» (MN 1703, doc. 199, 20.12.1705; doc. 263, 17.11.1707, i doc. 390, 9.4.1710); «Maria Mercader» (*Naixements* 1774, f. 1, 30.7.1785); «Daniel Mercader, pages del lloch del Molnás» (MN 1797, f. 61); «Anton Mercader pages del lloch del Molnás» (MN 1821, f. 336, any 1822); «Joseph Mercader Fortuny» (MN 1825, f. 152v, any 1825); «Damiá Mercader y Plana, pages del lloch del Molnás» (Capb. 1832, f. 19, any 1832); «Joseph Mercader del mas Maneguet» (*LIM* 47, f. 22v, any 1835); «Pedro Rull y Mercader [...] pastor» (*Padró* 1859, any 1874); «Florencia Mercadé Alomá», «Maria Mercade Balart», «Maria Bertran Mercadé», «Teresa Magarolas Mercade», «Pablo Mercadé Sanabra» i «Jaime Mercadé Sanahuja» (*Padró* 1894); «Juan Virgili Mercadé» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 18).

Els prenomns són molt variats. A partir del segle XIX, algun *Mercader* és pres de la mare.

Mercader, el mas de

«la part del terme de dita villa [Tamarit], que compren los masos de Antoni Valls, de Cusidor, de Mercader» (MN 1703, f. 434, any 1711); «[...] del mas nomenat den Mercader del terme de Tamarit» (MN 1792, f. 125); «Mas de Marcadé» (*Compli*. 1810, f. 5v).

Mercè, ca la

[¹'ka tə məɾ'sɛ]

Una de les cases del Monnars.

Mercer

«Joaquim Geli Marcé» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 31).

Merconi

«Michaelis Geber alias Merconi termini de Tamarito» (MN 1381, pergami).

Merlès

«Joan Marlés dit lo Bo» (*Naixements* 1774, f. 2, 19.3.1779); «Joan Marles» (*Compli.* 1810, f. 7).

Mesa

«Guillermo Ilicas Mesa» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Messeguer

«Teresa Pinent Massagué» (*Padró* 1894).

Messi

«Testes [...] et Jacobus Messi castri de Tamarito», «concedimus vobis Jacobo Messi» i «cum Jacobo Messi» (MN 1594*b*, 5.2.1583, 30.1.1594 i 2.3.1597).

Mestre

«testes Petrus Magister», «Laurentius Magistri de parrochia ste. Maria de Tamarito» i «Raymundus Mestre quondam vir Mansilia» (MN 1332, f. 2; f. 6*v*, i f. xxvi*v*); «hospicio Guilelmus Mestre» (MN 1368, f. 10 i 11); «Anthonius Magistri presbiter» i «testes Arnaldus Magistri [quinta idus junii 1354]» (MN 1385, f. 91*v* i 102*v*); «Petrus Mestra testes, de Tamarito», «Antonius et Raymonica Mestra filii Geralde» (MN 1373, f. 5*v* i 31*v*); «Jhannes Magistri et uxor mea Periconna» (MN 1410, f. 64); «Johannes Mestre (Magister)» (MN 1410, f. 15, 16 i 31*v*); «Joan Magistri» (*Capb.* 1412, f. 26); «Johan Mestre» (Fog. 1414, p. 601); «Antonius Mestre» (MN 1518, f. xxii*v*, 5.9.1539); «Miquel Mestre» (Fog. 1553, a Ferran); «nos Jacobus Mestre» (MN 1594*b*); «Genis Mestre» (MN 1633, f. 63*v*, 14.11.1633; f. 73, 11.1.1634; f. 181*v*, 16.1.1635; f. 162*v*, 1.12.1634, i f. 165, 8.12.1634); «Mestre, Ramon» (*Compli.* 1810, f. 6*v*); «Juan Reynals Mestre [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1892).

També en llatí: *Magister*. Al segle XIV, hi ha un predomini de Pere als manuscrits. No tan reiteratius Llorenç i Ramon, i Antoni, que va ser prevere. La presència del llinatge perd intensitat als segles següents: Joan, al segle XV, dues vegades. Al segle XIX, *Mestre* és pres de la mare. Només dues dones, que es van dir Geralda i Mansília, al segle XIV.

Mestres

«Maria Mestres Ramon» (*Padró* 1859, any 1887); «Eugenio Pijuan Mestres» (*Padró* 1894); «Francisca Mestres Duran» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 34); «Jose Mestres Ferran» (*Padró* 1859, any 1934).

Mian

V. *Sénia de M.*

Mig

V. *Comalarada del M., Mur Mitjà* o *Mur del M.*

Mig, el comellar del

[ət̪ kumə'la ðət̪ 'mit̪]

A la partida del Mas de Maneguet; dels tres que la travessen aquest és el més petit. Recorre el bocí que va des d'aquest mas fins al torrent de la Móra.

Mig, la parada del

[tə pə'raðət̪ 'mit̪]

A la partida de Mas d'en Jover.

Mig Camí, l'estany de

«Lo estany de migcamí» (*LIM* 47, f. 19, any 1712).

Mig de l'Horta, el

«pessa de terra en lo terme de Tamarit y en lo mig de la horta» (*LIM* 41, f. 25, any 1539); «Partida dita del mitg del horta. Terminava a llevant [...] part ab lo camí que va de Tamarit a Ferran» (*LIM* 47, f. 24, any 1835).

Mig Horta, el camí de

«ab lo camí de mig lorta» i «en lo camí de miga orta» (MN 1518, f. 75); «et cum via qua itur per ortam» (MN 1594b, 1.8.1594).

Deu voler dir *el camí del Mig de l'Horta*.

Mila, la

«juxta la botiga de la Mila» (MN 1594b, 14.4.1597).

Milà

Pau Milà, maior dierum, era batlle de Ferran i, el 27 de febrer de 1620 va jurar sacrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus. També hi va haver Rafel Milà, fill seu, i Pau Milà menor (Baldor, 1999).

mina

V. *Comú, Ixart, Mas de Marquès, Vallvé*.

Mina, la

«La Mina» (*Amill. 1855*).

V. t. *Mineta, la*.

Mina, el camí de la

«Camino de la Mina» (*Amill. 1855*).

Mineta, la

[tə mi'netə]

Conduïa l'aigua sobrerera amb què molien al Molí del Pas. L'agafaven en una resclosa damunt la via del tren, passava pel Vinyet, a cel obert; només era coberta per travessar la línia fèrria. Sortia fora terme. Dita també *la mineta del Sifó*. Per a més informació, vegeu Blanch (2011).

Miquel

«que fuerunt Romeis Michaelis» i «testes Petrus Michael dels Mulnas» (MN 1368, f. 8 i 81); «Jacobus Michelis del Mulnars testes» (MN 1373, f. 23v); «Guil·lameta filia Jacobi Michaelis dels Mulnars» (MN 1381, f. 30); «testes Anthonius Miquel dels Mulnars» i «Elisendis Miquel, uxor Arnaldus Magrinya dels Molnars» (MN 1410, f. 17 i 52v); «Mario uxor Petri Michaelis alias vocata Monsarrada» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 18.10.1448); «Bernardus Michel» (MN 1518, f. xxiv, 5.9.1539); «Pere Miquel de Tamarit» (*LLM* 47, f. 13, any 1835); «Maria Garriga Miquel» i «José Garriga Miquel» (*Padró* 1894).

Miquela, el comellar de Ca la

[ət kumə'la ðə 'ka tə mi'ketə]

Dins la finca de Mas de Rafel. Sota la plaça de toros.

Mir

«Petrus Mir scolarius de Tamarito» (Capb. 1412, f. 16 i 17); «Franci Mir loci de Tamarito» (MN 1469, f. 14); «Tomas Mir», «Johannes Mir textor lini omnes [...] in Tamarito» i «et Petrus Mir scolaris de Tamarito» (MN 1507, f. 8v; f. 57v, 26.6.1519, i f. 165v).

Miracle

«Guilelmus Miracle presbiter» (MN 1410, f. 8); «Pere Miracle de Tamarit» (MN 1521, f. 79v); «Monserrato Miracle agricole» (MN 1565, f. 358, any 1594); «Franciscus Miracle» (MN 1594b); «Capitols entre Toni Miracle i Tecla Sans» (MN 1565, 6.8.1596); «Joannes Miracle et Maciana coniuges» (MN 1566, f. 69v, 4.9.1570); «Antonius Miracle agricultor» (MN 1594b, 13.10.1600); «Casa Jaume Mirachle» i «Casa de la viuda Joana Mirachle vuy Canyelles» (*Llev.* 1609,

f. 2 i 5v); «Francesch Miracle pagesos de Tamarit» (MN 1625, f. 241, any 1626); «Petro Miracle agricola» (MN 1688, escriptura 139, any 1693); «Mariagna Miracle» (MN 1703, doc. 280, 27.3.1708); «Antoni Miracla fadri pages de Tamarit» (MN 1729, doc. 16, 7.3.1729); «Francesch Miracle» i «Pere Miracle de Tamarit» (*LIM* 47, f. 11, 15 i 17v, any 1835); «Isidro Miracle Calaf» (*Padró* 1859, any 1944).

Al segle XVI, Antoni, Joan, Montserrat i Pere s'han vist dues vegades en els documents. Al segle XVII, predomina Jaume i Fr. (potser Francesc). Als altres segles, el llinatge surt poques vegades. S'ha vist pagès per ofici, i jurat i administrador de l'hospital per càrrec. Les dones es van dir Joana i Maciana.

Miramar

«Agneta Miramar» i «Arnaldus Miramar cognato Natalis Albert» (MN 1410, f. 41).

Mirambell

«testes Bartholomeus Mirambell» (MN 1368, f. 13v).

Miranda (de la Móra), la

«partita dicta la Miranda que affronta [...] ab lo cami de la mora» (MN 1618, f. 266v, any 1620); «pati situat en la miranda de la Mora, terminava per la part de devan ab lo cami que va a la mora, per lo detrás amb la plassa de San Esperit» (*LIM* 47, f. 14v, any 1672).

Mirandeta, la torreta de la

Esmentada per Rovira (2012, p. 169).

Miret

«Luis Fortuny Miret» (*Padró* 1894).

Miró

«Pere Miro calafat» (MN 1410, f. 8v); «Antonius Joannes Miro» (MN 1594b, 19.12.1595); «Pau Miro» (*Òbits* 1622, any 1622); «Salvador Vidal Miró» (*Padró* 1894).

Mitja, la

«Guillen Borut [...] en lorta que diu la mitja» (*Capb.* 1495, 11.10.1497); «trocium terre apellada la Miga in parte vocata l-orta [...] cum itinere Molendini» (MN 1501, 16.11.1510).

Mitjà

V. *Mur M.*

Mitja Horta, el camí de la

V. *Mig Horta.*

Moix

«Pere Mox et uxor eius Elicsenda» (MN 1332, f. xxiiii); «censal de Guillemo Mox» i «confrontatur cum G. Moyx» (MN 1368, full solt entre 9v-10, i f. 17 i 29v); «Petrus Mox castri de Tamarito» (MN 1373, f. 4v, 5v i 38v).

Mox i *Moyx* per variants ortogràfiques.

Molella, la

«Petri Soler de la Molela» (MN 1368, f. 44v); «Petrus Joveri de la Mollella maiorum dierum» i «la Mollella» (MN 1385, f. 84, 85, 88, 88v, 98 full solt 2, [1400], 83v, II, [1389], i f. 83v); «la Molella» (MN 1410, f. 14 i 35v); «Jaume Coll de la Molela», «Raymundus Jover de la Molela» i «la Molela terme de Tamarit» (*Capb.* 1412, f. 6, 6v, 13v, 14, 39v i 40; f. 33v, i f. 6 i 33v); «Francischum Jover de la Morella» (MN 1507, f. 166, és un trasllat de 27.7.1473).

El pas de *Molella* a *Morella* s'observa a partir del final del segle XIV.

Molella, el mas de la

«manssi de la Molella termini de Tamarito» (MN 1385, f. 98); «Mas de la Molella» (Pergamins, 5.1.1412 i 21.5.1437); «Raymondi Juberi mansi de la Mollella» (MN 1521, f. ?, trasllat del 10.4.1436); «in parte vocata lavent [...] Petrus Jover mansi de la Molella» (*Capb.* 1495, f. 63, 18.1.1516 [*sic*]); «Petrus Jover [...] mansi de la Morella» (MN 1507, f. 131v); «Pere Jover, mas de la Morella, al terme de Tamarit, partida dita lo Medoll» (MN 1596, f. 196v, any 1597); «partida dita lo Avench afronta [...] ab terres de Pere Gomes del mas de la Molella» (MN 1594b, 25.10.1599); «Mas de la Morella» (*LIM* 41, f. 36, any 1562); «Mas de la Morella» (Pergamins, 26.10.1625); «mas dit de la Morella terme de Tamarit» i «Mas dita la Morella» (*LIM* 41, f. 30, any 1625); «Manso de la Morella» (MN 1633, f. 24v, 27.7.1633, i f. 195v, 24.2.1635).

Hem vist la variant *Mollela* i, a partir del segle XVI, *Morella*.

Moles

«Matheu Mollas» (*Òbits* 1622, any 1663).

molí

V. *Oli, Pas, Sanç, Virgili*.

Molí

V. *Davall el M.; Horta del M.; Hortes del M.; Major del M., el rec; Prop del M. del Pas; Vell del M., el camí*.

Molí, el¹[ət mu¹i]

Havia estat fariner. L'edifici es manté dret, en mal estat, a la banda de muntanya de la carretera de Barcelona, vora el riu Gaià, d'on rebia l'aigua. Tanca portes el 1963. És el *molí del Pas*. Al costat hi havia la casa del moliner. Per a més detalls vegeu l'estudi de Blanch (2011).

V. t. *Pas, el molí del*.

Molí, el²[ət mu¹i]

Segons *Classif. rust. 1860*, la partida confronta amb el riu Gaià, la mar, el camí de Tamarit i la carretera Reial.

«ab lo molí e ab lo camí general» (*Capb.* 1495, 14.10.1497); «in parte vocata del Moli [...] cum itinere regali quo itur Tarraconem et Barchinonem» (MN 1507, f. 24v, 26.8.1510); «Partida lo Moli a l'horta de Tamarit» (Pergamins, 6.5.1510); «a la partida de Puigbover o del Moli» (*Llev.* 1609, f. 18); «in partita vulgarter dicta della Gaya en la partida del Moli» (MN 1703, doc. 320, 18.4.1709); «Pessa de terra situada en dit terme y horta de Tamarit y partida dita del Molí» (*LIM* 47, f. 13, any 1835); «partida del Molino o Huerta de Tamarit» (MN 1888, f. 365v, any 1888).

Molí, la bassa del[tə 'basə ðət mu¹i]

És la bassa del Molí del Pas. És gran, rectangular i bastant allargassada. Al seu costat, una caseta destinada a la persona que vigilava les aigües. Per a més detalls vegeu l'estudi de Blanch (2011).

Molí, el camí del

«camino publico per quo tenditur de dicto castro ad molendinum» (MN 1381, f. 10v); «en lorta de Tamarit la via del molí» (*Capb.* 1495, 19.10.1497); «lo tros del Noguer afronta a sol ixent ab lo camí que va al molí y ab lo riu de Gaya» (MN 1594b, 25.10.1599); «dit lo Joncar prop la vila ab lo camí que va al molí» (MN 1633, f. 138v, 21.6.1634).

Molí, la casa del

«La Casa del Molí» (*Amill.* 1855).

Molí, l'hort del [ˈtɔr ðət muˈti]

Terres, a la dreta del Gaià, que limiten amb les hortes de Ferran. Les separa la carretera de Barcelona. No és segur que arribin a la platja.

«hortum dictum del Molí [...] in termino ville de Tamarit [...] confrontatum ab oriente partim cum molino dicto del Pas [...] a meridie cum camino quod itur barchinona [...] cum horto Jover del mas dit del Magraner» (MN 1600, f. 20, any 1601).

Molí, les hortes del

V. *Molí, l'hort del*.

Molí, el rec del

«Rec del Molí» (Pergamins, 6.11.1441).

Molí, la séquia del [tə ˈsekiət muˈti]

S'inicia en terres de la Riera, a la resclosa que hi ha vora el Castellot, baixa paral·lela a la vora dreta del riu, a cel obert, passa pel molí, al costat de la carretera de la Riera, al sud de Ferran, travessa la carretera de Barcelona i, ben vora mar, torna al riu. Dóna aigua a alguns recs: el rec de Ferran i el rec de Puigjover.

«cum alveus dictorum molendinorum» (MN 1332, f. 18v i xxvii); «in parte vocata lo moli [...] cum sequia molendini» (MN 1507, f. 37v, 15.7.1511); «ab la sequia qui va al moli» (MN 1521, f. 91v).

Molí del Pas, el

«termino de Tamarito in parte vocata lo moli [...] pas [...] cum rivo Gayano [...] cum sequia molendini Rni domini archiepiscopi» (MN 1507, f. 60, any 1519); «partida del Molí del Pas» (MN 1618, f. 7, any 1619); «en lo terme de Tamarit a la partida dita del Molí del Pas» (*Capb.* 1771, f. 847, any 1785); «quadra de Ferran y partida dita lo moli del Pas, que afronta [...] a mitg dia part ab lo terme de Tamarit» (*Capb.* 1832, f. 411v, any 1832); «terminava a llevant ab lo rech de Gayà» (*LIM* 47, f. 23, any 1835).

Molí del Pas, la bassa del

V. *Molí, la bassa del*.

Molí del Pas, el camí del

«cum via que itur de Tamarito apud molendinum de Passu» (MN 1332, f. xxviii); «lo Juncar [...] cum camino per quod tenditur ad molendinum del Pas» (MN 1518, f. 121, 9.3.1548); «cum via qua itur ex castro de Tamarito ad molendini del Pas» (MN 1594b, 21.4.1605).

Molí del Pas, la séquia del

«alveus molendinorum de Passui» (MN 1368, f. 7 i 17).

Molí del Reverendíssim Senyor Arquebisbe, la séquia del

«Molendino domini Archieoiscopi» (MN 1381, f. 6); «cum rivo Gayano [...] cum sequia molendini Rmi domini archiepiscopi» (MN 1507, f. 60, any 1519).

Molina

«testes Bernardus Molina» (MN 1332, f. xviii).

Moliner

«contra vobis Petro Moliner et in absentia vestri Johanni Gomes» (MN 1507, f. 5v).

Moliner, el

«debeo a n-en Vidal lo Moliner» (MN 1517, 15.3.1518).

Molnàs

V. *Monnars*.

Molner

«Berengarius Mulner» (MN 1332, f. 8v i 20); «Petrus Mulnerii loci de Tamarito» i «Elicsendis uxor Bernardi Mulnerii» (MN 1385, f. 86v, i f. 91v i 92); «Anthoni Mulner» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Antoni Mulner loci de Tamarito» (MN 1507, f. 10v, 3.1.1508); «Signa Rafaellis Mulner» (MN 1518, f. 60, 5.8.1543); «sis morabatinades [...] per en Berenguar Molner [...] conste per acte fet en Tamarit a 3.1.1508» (MN 1521, f. 76); «Bernardi Molner» (*Òbits* 1622, 26.1.1623).

Al segle *xiv*, predomina el prenom Bernat; al segle *xv*, Antoni.

Mònica

«cum pupillo flaii de na Monica» (MN 1633, f. 150v, 24.9.1634).

Monnar

«Andreu Monnà» (*LIM* 47, f. 10, any 1835).

Monnars, el [əʎ mug¹nas]

L'ortografia dels documents ofereix variants. A la primera síl·laba domina la *o*, majoritàriament seguida de *n* (*Monnars* o *Monnás*), però també la *l* i la *g* (*Molnas* i *Mognás*). També hi hem vist la *u* (*Mulnas*, *Mulnars* i *Mugnás*). Quan porta article, s'ha observat una preferència pel singular, tot i que en alguna ocasió els escrivans han preferit el plural: *els*, *dels*. Alguna vegada sense article. Les publicacions modernes, des de Madoz (1985) —de mitjan segle XIX— cap ací, també vacil·len entre *Molnas*, *Molnars*, *Molnás*, *Monnars*, *Montnàs*, *Mulnàs* i *Muynàs*. Totes sense article. Al poble hi ha un sol carrer, que no tenia nom; fa poc, l'han retolat *carrer Major*, com si fos una ironia. Els difunts eren duts a enterrar al cementiri de Ferran. Madoz (1985), a l'època alludida, diu que les cases són escampades per diversos turons. L'església és dedicada als sants Cosme i Damià.

«ab ipso Molnar» (*Arxiepiscopologi*, de Josep Blanch, I, p. 108, any 1173); «Guillemi de Monteolivo, quondam, domini dels Mulnars» (MN 1367, f. 3, any 1367); «Mulsnas» (MN 1368, f. 80, 81 i 81v); «los Mulnas» (*Clavaria* 1400, f. 27, any 1400); «Ludovicus de Requesens, miles, minor dierum, dominus domus dels Mulnars» (*Consells* 1425, f. 30, any 1425); «Els Molnars» (Pergamins, 10.5.1454 i 9.8.1589); «vobis magnifico Johani Farrer de Busquets domino dels Molnas» i «domum nostrum situm in loquo dels Mulnas» (MN 1507, f. 116, i f. 128v, 3.5.1525); «Els Molnars» (Pergamins, 9.12.1550); «el Mullnas» (MN 1566, f. 3, novembre 156[?]); «Margarida Fortuny [...] quadre del Molnas» (*Bapt.* 1566, f. 87, any 1575); «loci del Mulnas» (MN 1622a, f. 144, any 1625); «lloch de Molnas» (*Matrim.* 1696, f. 38, any 1700); «natural de Mogmao, parroquia de Tamarit [...] pagesos de Mognas» (*Òbits* 1766, f. 228, any 1777); «Josep Llorenç guarda terminos a Tamarit y Mugnás» (*Padró* 1854, any 1854); «Partida del Molnas» (*Classif. rust.* 1860, núm. 179).

Monnars, cal [¹kaʎ mug¹nas]

Una casa, al carrer del Castell, de Ferran.

Monnars, el camí del [əʎ kə¹mi ðəʎ mug¹nas]

V. *Mas del Mèdol*, *el camí del*.

Monnars, el caminet del

«caminet que dirigeix de la mateixa ciutat al Molnàs» (*Capb.* 1798, f. 7, any 1798).

Monnars, la capella del

«Concordia feta entre lo Rector de Tamarit y los Homens de la Quadra del Mulnas sobre la erecció de la capella del Mulnas [...] edificar una capella en lo

dit lloch del Mulnas sots invocatio y denominatio dels glorios martir St. Sebastia» (*Vària*, 12.5.1550).

Monnars, el castell del [ət kəs'teɫ]

Hi ha record de quatre parets enrunades, a la part sobirana del poble. Havia estat habitat al segle XVII. Ara hi ha uns apartaments que n'han heretat el nom.

«Molnas. Castell» (*Òbits* 1622, any 1624); «Anton Mercaders pages del lloch del Molnas [...] ab lo Castell arruinat» (MN 1821, f. 336, any 1822).

Monnars, les coves de

«cami de Barcelona fins a mig areny major davant las covas qui va al Molnás» (*Entr.* 1345, any 1599); «pieza de tierra [...] confronta a levante con las cobas mediante el término de Munnas» (*Cad.* 1736, f. 99v, any 1736).

Monnars, l'església del [tʃig'gɛziə]

És dedicada a sant Cosme i sant Damià, petita, adossada a les cases. Sembla que la construcció —o remodelació— actual data del segle XVI, bastida damunt del temple antic, del segle XIII. Hi destaca la porta d'entrada amb arc de pedra de mig punt. Té un campanar d'espadanya que acull una campana construïda l'any 1831, després que l'anterior havia estat destruït durant la Guerra del Francès. Hi havia un fragment d'un retaule amb les imatges dels sants patrons, una pintura al tremp de clara d'ou sobre fusta, amb el fons policrom, amb nimbes d'or, de pintor anònim, de la darrerria del segle XV. Va ingressar al Museu Diocesà de Tarragona l'any 1914, segons Pere Batlle i Huguet (1952, p. 217) i també Bertran (1993, p. 52).

Monnars, el pi del [ət 'pi ðət mug'nas]

De grans dimensions, situat al nucli urbà que li dona nom. Si es recull d'un estadant d'aquest lloc, el topònim es redueix i en diuen solament *el Pi* o *el pi Ver*.

Monnars, la quadra del

«la Quadra del Monnás, parroquia de Tamarit» (MN 1785, f. 76, any 1785).

Monnars, el terme del [ət mug'nas]

En aquest sector del terme de Tamarit s'han anotat les partides de la Bassa Closa, el Camp de les Figueres, el Camp Gran, la Casa Vella, els Collets, els Colls Majors, la Cova del Vilar, l'Hort, el Maset, la Parada de la Sínia, el Paradot, els Paranyes dels Collets, el Prat, Prop del Mas Rabassa, la Qüestió, les Quintanes, la Sínia, la Torre, el Trull d'en Janer, el Vilar i la Vinyassa.

«el termino de Monnàs» (*Cad.* 1736, f. 99v, any 1736); «Joan de Monserrat y de Suelves, marques de Tamarit [...] señor alodial y campal del dit lloc y terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 1, any 1832); «Termino de Monnas» (*Cad.* 1839, f. 117, any 1839); «termino de Mongnas» i «termino de Mognas» (*Medi.* 1862, f. 16, any 1862).

Monnars, el torrent de

Desconegut actualment. Afrontava amb terres de la Budellera.

«lo torrent de Molnas» (*Cad.* 1715, f. 30, any 1715).

Monnars a la Carretera Reial, el camí del

«lo cami que va del Molnas a la Carretera Real» (Capb. 1832, f. 11, any 1832).

Monnars a Tarragona, el camí del

«camino que va del Molnas a Tarragona» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1775); «quadra del Molnas [...] parte dicha las Covas dels Pescadors [...] linda con el camino que va del Molnas a Tarragona» (*Hipot.* 1769, lligall núm. 53, f. 1v, any 1769).

Suprimida en el topònim la relativa explicativa *que va*.

Monnars de Dalt, el

«del lloch del Molnàs de Dalt» (Capb. 1832, f. 15, any 1832).

Monner

«Josephus Monner, agricola» (MN 1703, doc. 386, 5.4.1710).

Montagut

«José de Suelves y de Montagut» (*Padró* 1894); «Ramon Montagut Amposta» i «Juan Benaiges Montagut» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 23, i 1a, 25).

Montamat

«honor. Domenis de Montamat agricole [...] quadre del Mulnas» (MN 1566, f. 39v, 10.12.1568); «cum Domingo de Montamat [...] et tenitur ad censum unius [?] calicis aqua» (MN 1594b, 29.4.1571).

Montaner

«Michael Montaner» (*Òbits* 1622, 20.8.1629); «Francisco Montané Salvat» i «Enriqueta Vidal Muntane» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 1, i 2a, 41).

Montcada

«Arnaldus Muncada testes» (MN 1373, f. 13).

Monteolivo

V. *Montoliu*.

Monter

«Honesta Teccla Montera uxor Johannis Monter filiusque [espai en blanc] provençal agricole» (MN 1565, f. 354, 9.1.1579).

Montero

«Luis Porchita Montero» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Montesa

«los hereus de Pere Montesa» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

Montesa, el pati d'en

«cum patio den Montesa» (MN 1594*b*, ?.2.1595).

Montlleó

«Anthonius Monleo textor lini omnes de Tamarito» i «e Bartholomei Monleo textoris lini castri de Tamarito» (MN 1507, f. 52*v*, 26.5.1518, i f. 157, 29.3.1526); «Testes [...] et Anthonii Monllao» (MN 1517, 8.3.1518).

Monleo i *Monllao* per variants ortogràfiques. Només teixidor de lli per ofici.

Montoliu, (de)

«Raymunda uxor quondam Simonis de Monteolivo absens», «Berengarius Monte Olivo et eius uxor Alicssendis» i «Guillemus Monte Olivo parochia de Tamarito et uxor mea Guillelma» (MN 1332, f. 2, xxvi i 9*v*); «testes Michaelis de Monteolivo» i «Agnes uxor Romei de Monteolivo» (MN 1368, f. 3, i f. 7, 7*v*, 13, 13*v* i 14); «Guillem Montoliu» (MN 1381, paper solt); «Anton Montoliu del Mas» (*Capb.* 1412, f. 31*v*); «cum quadra nobilis Honofri de Montoliu dicta dels Cocons, ab occidente cum terris dicte sua mansie del Cap del Terme» (MN 1554, f. 105*v*, any 1558).

En textos en llatí consta *Monteolivo* i *Monte Olivo*. El prenom més repetit als documents és Simó, seguit de Guillem i Romeu. Altres cinc prenom masculins són hàpaxs. Havien estat senyors del Monnars i de Ferran, i castlà de Tamarit. Les dones es van dir Agnès, Caterina, Elisenda, Geralda, Guillema i Raimunda.

Montoliu, el castell de

«termini castris de Montoliu, dicte eiusdem parrochie Tamariti» (MN 1557, f. 119v, any 1562); «Joannes de Terre, miles [...] dominis castrorum, locorum et terminorum de Montoliu et de Vergili ac quadre de Farran, parrochie Tamariti» (MN 1571, f. 27v, any 1571).

Correspon al terme municipal de la Riera de Gaià. Segons els documents, havia pertangut a la parròquia de Tamarit.

Montoliu, l'ermita de

El MN 1633, f. 140, 7.7.1634, conté un inventari d'aquesta ermita. Devia ser al terme de la Riera. No n'hem trobat cap notícia enlloc més.

Montoliu, terme de

«termini de Monteolivo, parrochie castris de Tamarito» (MN 1400, f. 75v, any 1400); «castris ville de Tamarito [...] in quadra de Farran sive termino de Montoliu» (MN 1518, f. 91); «in termino de Montoliu» (MN 1544, f. 40, any 1551); «termini de Montoliu, parrochie de Tamarit» (MN 1558, f. 56v, any 1559).

Era de la parròquia de Tamarit i ara és del terme municipal de la Riera de Gaià.

Montori, de

«Testes [...] et Joannes de Montori escolaris» (MN 1566, f. 22, 28.8.1565).

Mont-ral

«Ortum vocatum domini Monreali» i «confrontatur cum de na Montrela» (MN 1368, f. 43v).

Montrela

«Quendam ortum vocatum de na Montrela» (MN 1368, f. 43v).

Potser caldria escriure *Mont-rela*, o *Mont-rala*.

Montserrada

«Mario uxor Petri Michaelis alias vocata Monsarrada» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 18.10.1448).

Montserrat¹

«testes Bertrandus Monteserrato» i «Raymundus Monteserrato castlanus» (MN 1332, f. 29v i xxii); «Arnaldus de Monserrat de Tamarito» i «testes Ferra-

rius Montserrat» (MN 1385, f. 101 i IXv); «testes Romeus Monserrat de Tamarito» i «Arnaldus Monserrat manumissor» (MN 1410, f. 43v, i f. 17 i 64); «Guillermus Monserat dampriatus Jurato de Tamarito» i «heredes Petri Monsarat» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466, i f. 88v, 21.7.1521); «Bartholomeus Montserrat» (MN 1479, f. 12); «Francisco de Monserrat y Vives, casla de dita Vila de Tamarit» (*LIM* 43, f. 21, any 1671); «Joan de Monserrat y de Suelves, marques de Tamarit [...] señor alodial y campal del dit lloc y terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 1, any 1832); «Matias Sagalá Montserrat [...] pastor» i «Francisco Montserrat Vidal» (*Padró* 1859, any 1887 i 1944).

No hem vist prenom reiteratiu. El primer marquès va ser el mercader Francesc Montserrat i Vives (Reus, 1617 - Barcelona, 1688), que prestà ajuts a Felip IV de Castella durant la Guerra dels Segadors contra Catalunya. El marquesat li fou concedit per Carles II d'Àustria el 1681. V. t. Amigó (2005, p. 113-116). Joan de Montserrat, òlim de Suelves, va ser el sisè marquès de Tamarit. En una ocasió, al segle XIX, *Montserrat* prové de la mare.

Montserrat²

«Romeu Gomila, àlias Montserrat» (Fog. 1414, p. 601).

Montserrat³

A MN 1633, f. 240, 1.7.1635, és la primera vegada que observem *Montserrat* utilitzat per prenom femení.

Mora

«Bernardus Mora» (MN 1410, f. 71).

Móra

V. *Llevant del Roquer de la M., la punta de; Nova de la Punta de la M., la torre; Platja de la M.; Portal de la M., la plaça del; Prat de la M., el; Punta de Garbí de la M., la platja de la.*

Móra, la

[tə 'morə]

Partida de terra entre la carretera de Barcelona i la mar, a llevant del nucli habitat de Tamarit; abans tot era horta fins a la via del tren, llevat de l'estany que n'ocupava una bona part.

«Subtus turrin guardiae de Tamarito, ad locum vocatum la Mora» (Fort, 1956, doc. núm. 17, p. 175, any 1229); «duas foveas las plus pres de la Mora» (MN 1368, f. 43v); «Antoni Romani ques nega en la mar e fonch soterrat a la Mora» (MN 1501, f. 55, 15.5.1508); «in loco vocato de Puig Bover [...] in parte vocata la Mora» (*Capb.* 1495, f. 29, 20.6.1597); «in termino et parrochia castri Tama-

riti [...] in parte dicta la Mora confrontatur [...] a meridie cum [...] lo stany dicto de la Mora» (MN 1557, f. 117v, any 1562); «in parte dicta la Mora vulgariter dicto lo prat» (MN 1594b, 5.1.1603); «de la partida dita de la Mora [...] a ponent ab la platxa de la Mora» (MN 1633, f. 4v, 16.6.1633); «a la partida de la Mora [terreny secà i regadiu artificial]» (*Amill. 1855*, núm. 24); «en el termino de Tamarit y partida llamada de la Mora [...] con una casa de campo [...] conocida con el nombre de Mas de Marques» (MN 1888, f. 352, any 1888).

Móra, el camí de la¹

[əʔ kə'mi ðə tə 'morə]

Començava al pont de la via del tren, passava pel mas de Marquès i continuava per dins d'aquella hisenda en direcció a la platja. Era un camí d'hortes. Avui és una via urbana.

«Via qui itur a la Mora» (MN 1368, f. 17); «Via que va a la Mora» (*Capb. 1412*, f. 17, 33v); «domorum in parte vocata lo Pug [...] cum itinere quo itur a la Mora» (MN 1501, 16.11.1510); «partida dicta la Miranda que affronta [...] ab lo camí de la mora» (MN 1618, f. 54, any 1620); «in partida vulgariter nominata pet de Ovella circa Iter quo itur ad Moram» (MN 1676, f. 405, any 1685); «in parte vocata lo puig [...] affrontatur [...] a parte ante ubi portale correspondet ad via publica qua itur a la Mora» (MN 1703, doc. 242, 9.3.1707); «Camí que va a la Mora» (*LIM 47*, f. 14v, any 1835).

Móra, el camí de la²

[əʔ kə'mi ðə tə 'morə]

Uns altres apliquen aquest mateix topònim al camí que circula gairebé pel mateix torrent de la Móra i va fins a la torre de la Móra. A la meitat d'aquest recorregut se'n desprèn el camí de la Roca Plana que va fins vora mar, a la roca Plana.

Móra, el canal de la

[əʔ kə'naʔ ðə tə 'morə]

Conducció que recull les aigües del torrent de la Móra, quan entra dins la urbanització de la Móra. Va entre parets de formigó, fins a la platja de la Móra.

Móra, la coma de la

«per la Coma de la Mora [...] afrontant ab lo camí qui va a las Forcas» (MN 1782, f. 79, any 1782).

Móra, l'església de la

[ti'ggʎeziə]

A la urbanització dita *la Móra*. Construïda no fa gaires anys.

Móra, l'estany de la

[təs'tajŋ ðə tə 'morə]

A la Móra. Ocupava un espai comprès entre la muntanya de Sant Joan i la torre de la Móra. Arribava a la punta de la Móra i a mar; però no al mas de Marquès. Tanmateix, agafava les hortes d'aquell mas, en les quals només hi havia uns petits

passos. L'estany va desaparèixer substituït per la urbanització dita *la Móra*. La gent carregada d'anys el recorda. El dia 28 de febrer de 1620, representants del monestir de Santes Creus hi van anar a prendre possessió de la terra i l'aigua en senyal de domini de les salines (notari Joan Renyer, llibre d'actes, AHCV). Aquest document diu: «Stagnum vulgo dictum de la Mora quod est dicti monasterij [...] dictum monasterium tenet ad opus faciendi salinas».

V. t. *Estany, l'1*.

«monasterium [de Santes Creus] habet unum stagnum vocatum lo Estany de la Mora, in quo stagno monasterio potest facere salinas et piscariam stabilire cui voluerit» (Fort, 1956, doc. núm. 17, p. 175, any 1229); «in parte vocata lo Prat [...] cum stagno de la Mora» i «in parte vocata la playa de la Mora ultra Stagno» (MN 1518, f. 224v i 236, 29.4.1552); «L'estany de la Mora» (Pergamins, 9.12.1550); «ab occidente cum stagno de la mora» (MN 1633, f. 59, any 1636); «Cap. 87. De Stagno de la Mora. Subtus turrim guardia de Tamarito ad locum vocatum La Mora [...] 16 kalendas Julianno 1229» (*Compendium* 1720, f. 236); «Estany de la Mora» (*LIM* 47, f. 14v, any 1835).

Móra, l'oliviar de la

«oliviar dit de la mora confrontatum ab occidente cum stagno de la mora» (MN 1633, f. 403, any 1636).

Móra, el pilar de la

[ət pi'ta ðə tə 'morə]

V. *Móra, la torre de la*.

Móra, la platja de la

[tə 'pɫadʒə ðə tə 'morə]

És una platja petita i plana, al peu de la muntanya de Sant Joan, al sud-est del mas de Grimau, i a sol ponent de la torre de la Móra: hi desguassa el barranc del mateix nom.

«ab occasu cum playa de la Móra» (MN 1552, f. 53, 27.12.1566); «a ponent ab la platxa de la Mora» (MN 1633, f. 4v, 16.6.1633); «in parte vulgariter nominata Pet de Ovella qui itur ad littus de la Mora» (MN 1676, f. 403v, any 1685).

Móra, el portal de la

En parla Rovira (1999, p. 67). Un dels quatre portals que donaven entrada a la Vila Closa, de Tamarit. No n'hi ha record.

Móra, el prat de la

«Prato de la Mora» (MN 1332, f. xxviii); «una vinya al prat de la Mora» (MN 1501, f. 49v); «pesa de terra anomenada lo prat de la Mora [...] terme de Tamarit [...] a migdia ab los arenals del mar mitgensant un estany» (*Capb.* 1805, f. 156v, any 1807, i *Capb.* 1831, f. 438v, any 1832).

Móra, el puig de la

«que vocatur Puyg de la Mora» (MN 1332, f. xxviii).

Móra, la punta de la

[tə 'puntə ðə tə 'morə]

És la punta més endinsada a la mar; tanca la platja de la Móra per la part de ponent. Dalt del penya-segat, té *la torre de la Móra* i, molt a prop, una caseta de carrabiners. Dita també *la punta de les Barbes*.

Móra, la torre de la

[tə 'torə ðə tə 'morə]

Una torre de planta rodona que era destinada a vigilar l'aparició de naus pirates algerines. És damunt el penya-segat de la punta de la Móra. Els pescadors també en diuen *el pilar de la Móra*. Rovira (1999, p. 148) en detalla les característiques convingudes a l'hora de la construcció.

«convingueren a fer aixecar una torre de guaita en aquell indret, la qual, coneguda com la torre de la Móra, encar hom pot veure actualment» (Rovira, 1999, p. 53, referint-se a l'any 1561).

Móra, el torrent de la

[ət tu'ren də tə 'morə]

Ve del terme del Catllar, on se'l coneix per *torrent de Salort*. Entra a Tamarit per la partida del Mas de Rafel, continua cap al Mas de Pastoret, passa pel Mas de la Creu i travessa la carretera del Catllar; circula pel nord del Mas de Sorder i separa les terres del Mas de Maneguet. Cap al sud-est, passa pel Mas de Cosidor i pel Mas del Mèdol, entre el mas i la pedrera. Travessa l'autopista i la carretera de Barcelona. Abans d'arribar a la mar, a la platja de la Móra, l'aigua s'escampava pel prat de Mas de Marquès fins al peu de la muntanya de Sant Joan i altres parades de vinya, per acabar a la platja, ara canalitzat. Al llarg del seu recorregut rep diversos noms adaptats a la terra que travessa: *torrent del Mas de Rafel*, *estret de Mas de Pastoret*, *torrent del Mas de la Creu*, *torrent de Mas d'en Sorder*, *torrent del Mas d'en Cosidor* i *torrent del Mèdol*. El bocí que va de la via del tren a la mar fou enquitranat i servia de carretera d'accés a un càmping. En el *Plànol Tamarit* és anotat «barranco».

Móra al Mas Roig, el camí de la

«ab lo camí que va de la Mora al mas Rog» (MN 1501, f. 50).

Móra Dellà l'Estany, la

«quandam botigam sitam in termino de Tamarito in parte vocata la mora della lestany nuncupatam de la Mora» (MN 1565, f. 284, 10.9.1524).

Moragades

«testes Bernat Moraguades» (*Capb.* 1412, f. 10v).

Moragues

«Geralda Moragues de Plana» (MN 1368, full solt entre 9v-10); «Berenguer Moragues rector de Tamarit» (MN 1385, f. 15); «Bartolomeus Moragas» (MN 1518, f. xxiiiv, 5.9.1539); «Petro Moragues agricola» (MN 1565, f. 305, 2.4.1585); «Moragues, Jaume» (*Compli.* 1810, f. 5); «Antonio Moragas Fortuny [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1879); «Francisca Moragas Sole» (*Padró* 1894).

Pere de MN 1565 no és segur que fos de Tamarit.

Moragues, el mas d'en

«Johannes Furtuny mansi Moragues» (MN 1518, f. xxiiiv, 5.9.1539).

Morales

«Pere Morales» (*Òbits* 1622, any 1639); «Maria Sole Morales» (*Padró* 1894).

Morató

«et confrontatur cum Morato» i «Guilelmus Morato iuratus» (MN 1368, f. 17, i f. 58 i 65); «Arnaldus Morato testes» (MN 1373, f. 23).

Morell

«cum quodam patio pupillorum den Morel q^o que antiguo erat Anthonii Magrinya» (MN 1507, f. 125v, 3.2.1536); «Franciscus Morell castri Tamarito» (MN 1565); «Gabrielis Morell presbiteri rectoris ac notarius public castri ville de Tamarit pro annum incepte die quarto mensis octobris anno Dni. 1568» (MN 1566, f. 35); «Francici Morell» (*Òbits* 1622, 14.1.1623).

Morella, la

V. *Molella, la*.

Morella, el mas de la

V. *Molella, el mas de la*.

Moreno

«Joanes Moreno piscator del art» (*Òbits* 1622, 9.10.1663).

Morera

«Testes Monserratus Morera corderius» (MN 1594*b*, 13.5.1602).

Morera, la

«pessa anomenada la Morera [...] situada al terme y horta del Lloch de Tamarit» (MN 1798, f. 327, desembre 1797).

Morera Negra, la [tə mu'ɾerə 'nɛɣrə]

És un punt del camí del Cruel on hi havia unes pedres grosses al terra per damunt de les quals saltaven les aigües del rec de l'Íxart al rec de Ferran i la mina de Vallvé.

Moreres, la plaça de les [tə 'pʎasə ðə tɔz mu'ɾerəs]

A Ferran. Equival a *la plaça de Baix*.

Moreres, el tros de les

«Lo tros de les Moreres» (Pergamins, 11.1.1624); «lo tros del pou que afronta [...] ab terras [...] nomenadas lo Tros de las Moreras mediant lo camí que va del dit lloch de Ferran al de Tamarit» (Capb. 1832, f. 431*v*, any 1832).

Recollit també amb el terme específic en singular: *el tros de la Morera*.

Moreta

«Guilelmus Moreta habitator castrí de Tamarito» (MN 1332, f. 37*v*).

morro

V. *Roca*.

Mort, la

«Casa la viuda Martina Alias lamort» (*Llev.* 1609, f. 8*v*); «Margarita Badia vulgo la mort» (*Òbits* 1622, 1.4.1631).

Mosac

«uxor G. Mosach de Tamarito» (MN 1368, f. 44).

Moscateles, la parada dels [tə pə'radə ðətʒ muskə'teɫtʃ]

Al Mas de Maneguet, n'hi havia dues de plantades amb aquesta classe de raïms. Una altra al Mas d'en Sorder dita també *la parada de la Barraca*. I una tercera a Mas d'en Jover, situada vora el camí de la finca.

Mossèn

V. *Davant el Castell de M. Guimerà, la plaça de; Pou de M. Guimerà, el tros del.*

Mossèn Guimerà, l'hort de

«ab lo castell y ort de mº Guimera» (MN 1521, f. 94v, 19.1.1555).

Mosso, la barraca de Cal [tə βə'rakə ðə 'kaɫ 'mosu]

És la *barraca de l'Elies*.

V. t. *Elies, la barraca de l'.*

Mosso, cal ['kaɫ 'mosu]

Casa del Monnars.

Mosso, la sínia de Cal [tə 'siniə ðə 'kaɫ 'mosu]

És la *sínia de l'Elies*.

V. t. *Elies, la sínia de l'.*

Moster

«Petrus Moster juratus» (MN 1332, f. 8v); «Arsendis uxor Guilelmi Moster de Tamarito» i «Jacobus Moster habitator castri de Tamarito» (MN 1381, f. 23).

Concentrat al segle XIV, hi predominen els prenomes Pere i Guillem. Tres prenomes femenins: Ageno, Arsendis i Elisenda. Pere havia estat jurat.

mota

V. *Castell*.

Mota

«Mota maris» (MN 1385, f. 84v); «super castionem mota» (MN 1518, f. xxxviii, 23.4.1540).

Lectura de 1540 dubtosa.

Mucosa

«Thomàs Mucosa» (*Fog. 1497*, de Tamarit).

mugada

V. *Folc*.

Muller, l'hort del

[ˈtɔr ðət ˈmuɫer]

Limita amb ca Sorder, ca Carbonell i la carretera del Catllar. Era tancat amb parets. Regaven amb l'aigua d'un pou de la finca. Una construcció, ara tota abandonada, que era, diuen, una bodega on elaboraven vi.

Mullerat

«Francesch Mullarat Mosso» (*Òbits 1622*, any 1655).

Mulnars

V. *Monnars*.

Mulner

V. *Molner*.

Muntaguda, l'horta de la

[ˈtɔrtə ðə tə muntəˈɣudə]

És l'horta del Muntagut.

Muntaguda, la sínia de la

[tə ˈsinia ðə tə muntəˈɣudə]

A l'horta d'on pren el nom, limita amb la sínia de Xanau.

Muntagut, l'horta del

[ˈtɔrtə ðət muntəˈɣut]

Entre el Gaià i la carretera de la Riera, al nord-est de Ferran. Dita també *l'horta de la Muntaguda*.

Muntaner

«Montener» (*Òbits 1622*, 24.3.1624).

muntanya

V. *Caseta*, *el pujolet de la*; *Cisterna dels Gossos*; *Corral Nou*; *Costes, les*; *Farga, la*; *Paranys dels Collets de la Bassa*; *Pujol Rodó, el*; *Pujolet Rodó¹, el*; *Sala del Mas Vell, la*; *Sant Joan*; *Sant Simplicí¹*.

Muntanya

«Joseph Montanya» (*Òbits* 1622, any 1785).

Muntanyans, de

«honorabilis Arbertus de Montanyans procurator domine vicecomitissa Cardone» (MN 1332, f. 21).

Muntanyola

«recognosco vobis Marisie Montanyola eiusdem castri» (MN 1507, f. 148v, 4.4.1526).

Mur

«Antonio Bermaño Mur» (*Padró* 1894).

Mur, el

«Muro dicti castri» (MN 1381, f. 26); «in dicta fortalesia [...] cum muro dicti castri» (MN 1507, f. 26v, 6.5.1510); «patio ibi contiguo [...] muros ville de Tamarito in parte vocata lo Puig» (MN 1566, f. 51, 9.9.1566); «cum muro fortalicie» (MN 1594b, 20.10.1602); «sive hospitium sive trull d'oli in parte vocata lo mur in litore maris» (MN 1597, f. 13); «cum muro dicte ville» (MN 1633, f. 42v, 20.11.1633).

Els murs es van construir obeint una ordre de l'any 1363 (Rovira, 1999, p. 36).

Mur, el camí del

«cum via dicti muri» (MN 1594b, 17.8.1594).

Mur, la platja del

«cum litore maris [...] cum arenalii que vocatur la platja muris» (MN 1597, f. 13).

Encara anotat «playa del Murt» en el *Plànol* 1885. Situat entre el nucli urbà de Tamarit i la roca de Gaià. Ningú no ens ha esmentat aquest topònim.

Mur Mitjà o Mur del Mig

«Muro mediano» (MN 1385, f. 92v i 93).

muralla

V. *Puig, Tamarit*.

Muralla

V. *Dejús la M., el carreró.*

Muralles

V. *Davall les M., l'estany.*

Musa

«Petri Musa dicti castr» (MN 1469, f. 4).

Nadal

«testes Jacobus Nadal» (MN 1332, f. 4 i 31v); «Francesca esclava de na Nadala» (MN 1368, f. 62); «Heredes Jacme Nadal» (MN 1373, f. 38v); «Esteve Nadal pescador» (MN 1521, f. 79); «Jacobus Nadal piscatoris» (MN 1633, f. 78, 13.2.1634).

També en llatí: *Natale*. Jaume és el prenom més abundant. En diverses ocasions *Nadal* és anotat sense prenom. Per als femenins, Geralda i Francesca, aquest corresponent a una esclava.

Napoletà

«Eullalia muller d'en Franci Napoleta filla que fou d'en Pere Covet» i «Miquael Napoleta abitant en lo loch de Tamarit es mort intestat» (MN 1501, f. 24 i 8.1.1515).

Nas, la parada del

[tə pə'radə ðət 'nas]

Pertanyia al Mas d'en Cosidor, a tocar de la parada del Roman i de les pertinençes del mas d'en Sorder; era plantada de ceps. Hi ha una cisterna.

Natzaret, la sínia

[tə 'siniə nəzə'ret]

És la *sínia del Cossiner*.

Navarro

«Joan Navarro mosso» (*Òbits* 1622, any 1655).

Negre, el

«Joannis Marti dit lo negre piscatori» (MN 1622b, f. 381v, any 1624); «Martina la negra» (*Òbits* 1622, any 1637).

Negret, cal [ˈkaʎ ˈnəɣrət]
 Casa de Ferran, del carrer del Castell.

Negrie

«Tomas Negrie Gartrudis» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 5).

Nelo, cal [ˈkaʎ ˈnɛtu]
 Una casa del Monnars.

Nen

«Maria Llima Nen» (*Amill*. 1855).

Renom.

Netus, el crestallador del

Portava l'aigua des de la séquia del Molí, travessant la carretera, fins al darrere de Ferran. Aquest i el dels Cossiners s'ajuntaven al nord del poble i conduïen l'aigua cap al mar fins a trobar el rec de Puigbover (Blanch, 2011, p. 275).

Neus, ca la [ˈka tə ˈnews]
 Una casa de Ferran, al carrer del Castell.

Ninglis

«Maria Farré Ninglis» (*Padró* 1859, any 1891); «Maria Ferré Ninclis» (*Padró* 1894).

De les dues opcions, amb -g- i amb -c-, hem optat per la primera.

Noer, la parada del [tə pəˈraðə ðəʎ nuˈe]
 Pertany al Mas d'en Jover. Hi havia un noer que donà nom al tros.

Noet

«Bartholomeo Noet [...] notari publico [...] et regente [...] ecclesie castri de Tamarito» (MN 1507, f. 149v, 13.7.1526); «Testes [...] Anthonius Noet pistor [sic] [piscator ?]» (MN 1565, ?2.1561).

Noguer, el tros del

«ortum appellatum lo Noger» i «ortum del Noguer» (MN 1501, f. 14, 21.12.1510); «lo tros del Noguer afronta a sol ixent ab lo camí que va al moli y ab lo riu de Gaya» (MN 1594b, 25.10.1599).

Nogueret, el tros del

«de trocio del Nogueret» (MN 1501, f. 14. 21.12.1510).

Potser era el mateix que s'ha vist en forma no diminutiva a l'entrada anterior.

Noguers, el mas d'en

«ab terres de la masia den Nicolau Fortuny del mas den Nogues» (MN 1521, 30.3.1554); «Raffel Fortuny del mas Nogues» (MN 1565, f. 223); «Joannes Fortuny, agricola mansi dicti den Nogues, quadre dels Cocons, parrochie de Tamarit» (MN 1588, f. 153, any 1589).

Noi

«Catharina Noy y Sorder» i «Andrey Noy» (MN 1703, doc. 202, 22.1.1706, i doc. 396, 8.6.1710).

Nonó

«Gaspar Nono habitatores in dicto castro de tamarito» (MN 1594*b*, 13.5.1602); «Maginus Nonom agricola Tamariti» (MN 1633, f. 69*v*, 4.1.1634).

Guiats per Moll a *Llinatges*, p. 117, presentem el nom com a mot oxíton.

Not

«Stephanus Not terminus de Ferran [...] procurator Elisabet Nota uxoris» (MN 1566, f. 75*v*, 22.12.1579).

Nou

V. *Corral N.*; *Portal N.*, *el camí del*; *Pou N.*

Nou, el mas

[ət 'maz 'nɔw]

Dins la partida del Mas Vell. Hi ha un pou del qual extreuen gran quantitat d'aigua per cobrir suficientment les necessitats d'aquest i del mas Vell.

V. t. *Vell, el mas.*

Nou, portal

«Portal novum castris Tamarito» (MN 1332, f. 7*v*); «constitutus in Portal Nou castris de Tamarito» (MN 1368, f. 18).

Nova

V. *Casa N.*, *Vinya N.*

Nova de la Punta de la Móra, la torre

«El sistema de vigia i defensa [...] s'inicià amb la construcció de la torre nova de la punta de la Móra» (Rovira, 1999, p. 63).

Novell

«Anton Novell» (Òbits 1622, any 1785); «Juan Novell, labrador» (MN 1792, f. 20); «Sebastian Novell Bertran» (*Padró* 1894).

Nyera, ca la

[ˈka tə ˈɲeɾə]

És el nom d'una casa del Monnars.

Obaga, l'

[tuˈβaɣə]

Faixa de bosc de la partida del Mas de la Creu. S'estén des del comellaret de Darrere el Mas fins a la carretera del Catllar. Situada damunt del comellar del Fondo.

Olegari, la parada de l'

[tə pəˈraðə ðə tətəˈɣari]

Entre el camí de la Torre de la Móra i les terres de Mas d'en Grimau. Hi ha una barraca de pedra seca.

Oli, el clot de l'

[ət ˈklot ðə ˈtɔti]

És el *clot del Bòlit*.

V. t. *Bòlit, el clot del*.

Oli, el molí de l'

«Molendino olei» (*Capb. 1412*, f. 14v).

També hem anotat *el Trull*, que n'és un equivalent.

Oliac

«Johannes Oliac mansi del Medol» (MN 1518, f. 115, 26.10.1542).

Oliva

«Candia Oliva alias Parenjana» (Òbits 1622, any 1622); «Isidro Oliva, jove pagés del terme de Tamarit» (MN 1793, f. 86v, any 1794); «Oliva, Gregori» (*Compli. 1810*, f. 1v).

olivar

V. *Móra*.

Olivar d'en Covet, l'

«Tota aquella pessa de terra part viña part herma de dos jornals [...] situada en lo terme de Tamarit y partida dita lo Olivá den Covet» (*LIM* 47, f. 18, any 1700).

Oliver

«Guilelmus Oliver» i «Bernardo Oliverii» (MN 1332, full solt, i f. 2 i 8v); «Jacobus Oliverii termini de Tamarito» (MN 1385, f. 89); «Petrus Oliver alias San-seloni» (MN 1501, f. 21); «Johannes Oliver» (MN 1518, f. xxiv, 5.9.1539); «Jacobus Oliver mansi den Clara termini et parrochia de Tamarito» (MN 1565, f. 312v, 27.3.1602); «Christophol Oliver» i «Philipi Oliver agricola mansi dicti de Thimoteo Guandalbeu» (MN 1633, f. 63v, 14.11.1633, i f. 114, 6.5.1634); «Ramon Olive» (*Naixements* 1774, f. 1, 5.6.1791); «Damia Oliver y Alagret, pages del lloch del Molnás» (Capb. 1832, f. 7, any 1832); «Jordi Olivé» (*BapR* 2, f. 262, any 1842), «José Olivé Sordé» (*Amill.* 1855); «Ramon Oliver» i «Pedro Aimat y Olive [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1859 i 1877); «Angela Olivé Marques» (*Padró* 1894); «Pedro Olivé Colet», «José Lima Olivé», «Delfina Olivé Solá» i «Pilar Maestre Olivé» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 15; 1a, 3; 1a, 5, i 1a, 6); «Sebastian Olivé Esteve» (*Padró* 1859, any 1933).

S'ha vist *Olliver*, *Olive* i *Olivé*. Al segle xvii, el prenom anotat més vegades és Cristòfol. Altrament, n'hi ha diversitat i es repeteixen Jaume, Pere i Ramon. En un cas, és del mas d'en Clarà i, en un altre, del d'en Guandalbeu. Un renom: *Santceloni*. En femení, Àngela i Delfina. En tres casos, *Oliver* procedeix de la mare.

Oliveres, les, i la parada de les Oliveres

[təz uti'βerəs] i [tə pə'radə də təz uti'βerəs]

Parada de terra del Mas d'en Sorder. Havia estat plantada d'aquests arbres d'on pren el nom.

Oliveres, la coma d'

«Miquel Borut [...] una coma de holiveres la via de la guardia» (*Capb.* 1495, 12.10.1497).

Potser era només una indicació de la mena d'arbres que hi havia. I de la situació: al camí que va cap a la Guàrdia.

Oliverons, els

[ətz utiβə'rons]

Conjunt de roques que formen una raconada, vora el castell de Tamarit. Topònim pescador.

Oller

«Petrus Oller», «Antonia Guinovart uxor Petri Oller de Tamarito», «Elionor Oller et Isabel Beneta filiae Anthonia Guinovart» i «Petrus Oller filius Petrus et Anthonia» (MN 1479, f. 11, 12 ν , 23 i 40 ν ; f. 40 ν , i f. 41 i 50 ν); «Bartholomeu Oller del castell de Tamarit» (*Capb.* 1495, 22.11.1497); «Berthomeu Oller» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «Testes [...] Johannes Oller scholaris ecclesie [...] de Tamarito» (MN 1507, f. 196 ν , 6.1.1529); «Jacobus Oller» i «honor Isabelli uxori relicte honor. Bartolomei Oller q^o» (MN 1518, f. xxiv, 5.9.1539, i f. 47 ν , 25.8.1542); «los hereus den Bertomeu Oller» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

El prenom més repetit és Bartomeu. Dues dones van ser Claretia i Isabel. Sebastià Oller va ser convocat, a la plaça del Castell, junt amb altres representants de Ferran, a prestar sagrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus, el 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999).

Olzina

V. *Alzina*.

Olzinelles, d'

«confrontatur cum Guilelmus Berengarius de Olzinelles» (MN 1368, f. 18 ν).

Onzena, l'

«Otra sita a la Oncena [regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 85).

Orellut, la parada de l'

[tə pə'raðə ðə tʉrə'lut]

És en terres del Mas de Cosidor.

Oromir

«Bernardus Oromir de Tamarito» i «Bernardus Oromir scholaris de Tamarito» (MN 1410, f. 33 ν i 35, i f. 39).

Orpí

«Magi Orpi pastor» (*Òbits* 1622, any 1667).

Padria

«Petrus Padria» (*Òbits* 1622, 8.9.1636).

Padró

«Maria Hernandez Padro» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 20).

Seria recomanable ortografiar *Pedró*.

Pago, el

[ət 'paɣu]

V. *Paguet, el*.

Paguet, el

[ət pə'ɣet]

Era una caseta de peons caminers, a la carretera de Barcelona, al camí antic de Ferran. Desapareguda. Una altra vora la riba esquerra del Gaià, junt amb la mateixa carretera; igual que l'anterior era de peons caminers. També en deien *el Pago*.

Palau

«Marçal Palau» (MN 1501); «uxore vobis Francisco Palau habitator loci de Tamarit» i «uxor Fretuam Palau» (MN 1507, f. 3v, 10.7.1507, i f. 13).

Pallarès

«Berengario Payares et Ramoneta eius uxor» (MN 1332, f. xiiii); «Matheus Pallares natural del Garidells commorans loco dels Mulnars» i «Guilelmus Pallares nepotem Raymunda Pallares commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 20, 20v, 21, i f. 100v); «Berengarius Pallares heres et iuratus» (MN 1373, f. 15 i 25); «Antonii Pallares» (MN 1385, f. iii [1392]); «Anthonius Payeres» i «Maria Payeres, uxor Petri Royg» (MN 1410, f. 18 i 26v); «Guillerma uxor Berengarii Payares termini de Tamarito» (*Capb. 1412*, f. 26); «Pere Pallerès» (*Fog. 1414*, p. 601); «Petrus Pelares» (MN 1479, f. 37); «Thomàs Pallerés (masos)» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Thoma Palleres et Joana uxor eius mansi den Sastre termino de Tamariti» i «cum Petro Palleres» (MN 1507, f. 32v, 1.9.1511, i f. 33, 20.10.1511); «Sebastia Pallares» (MN 1521, f. 65); «cum Joanne Pallares» (MN 1566, f. 83v, 29.6.1571); «illam Mansiam sive Mansatam [...] in termino de Tamarit que olim fuit den Fortiee et Fortia den Pallares» (MN 1633, f. 118v); «Joseph Pallares» (*Òbits* 1622, any 1785); «Pallares, Theresa» (*Compli.* 1810, f. 5); «Maria Pallares y Alujas» (*Capb.* 1832, f. 25, any 1832); «Rosa Pallares Guinovart» (*Padró* 1859, any 1879).

Les variants observades són *Paleres*, *Palleres*, *Payares* i *Pelleres*. El prenom Berenguer és predominant al segle XIV, i un Berenguer i Mateu procedeixen dels Garidells. Encara Berenguer al segle XV, quan també hi ha Pere, que es manté al segle XVI, superat lleugerament per Tomàs. Al segle XVII, un sol document que aporta Fortie (potser femení) i Fortià. Algun Pallarès és del mas d'en Sastre. Al segle XIX, només tres noms de dona: Maria, Rosa i Teresa. Altres cinc prenomns femenins són Caterina, Guillema, Guillemona, Raimunda i Ramoneta.

Pallarès, la masia d'en

«Blanquina Rabassa [...] Bartholome Elies dits del mas de les Coves [...] una masia ques diu lo maset de la plana situada en lo terme de Tamarit. Affronta ab la masia ques damunt dita de les Coves [...] ab la masia den Palleres e ab lo camí real» (*Capb.* 1495, 30.10.1497); «mansiam dictam de la Creu nuncupatam olim den Sastre et postea den Palleres» (MN 1565, 7.1.1627); «se diu Mas del Medol abans se anomenava Mas Pallarès» (*LIM* 47, f. 12 i 12v, any 1835).

Pallaresa, el mas (o la masia)

«lo mas o masia Pallaresa [...] en lo dit terme de Tamarit y partida dita del Medol» i «en dit terme de Tamarit en lo lloch de la Comalarada del medio, la qual termena a sol ixent ab la heretat dita lo mas o masia Pallaresa» (*Hipot.* 1842, f. 251 i 251v, any 1842).

Pallaresos, el camí dels

[ət kə'mi ðəts pəɫə'rezus]

Des del mas de la Creu enfila cap a l'antic terme de Tarragona i creuen que arriba als Pallaresos. És el *camí de Mas d'Enric*.

Pallerols

«Ramon Riera Pallarols [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1894).

Pallicer

V. *Pellisser*.

pallissa

V. *Xibiu*.

Pallissa, la

«Domus intus castrum vocata “la payça”» (MN 1381, f. 16v).

Pallisser

«Domum nostram vocatam Paycé» (MN 1368, f. 7v); «Jacobi Pallicer» (*Òbits* 1622, 8.11.1631).

Palma

«Guilelmus Palma» (MN 1332, f. XIIIv).

Pàmies

«Jacinta Pamies» (*Padró* 1859, any 1889); «Francisco Sans Pamies» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 9).

«Pan»

V. «*Poco P.*».

Panós

«Berenguer Panos» (MN 1332, f. 20).

Hem accentuat deixant-nos guiar per Moll a *Llinatges*, p. 276, que el dóna per equivalent de 'pigat'.

Pansó, el camí de [ət kə'mi ðə pən'so]

Va des de la carretera de la Riera fins a la pedrera de la qual pren el nom.

Pansó, la caseta de [tə kə'zetə ðə pən'so]

Vora Ferran. Era una caseta i, quan la van engrandir, va ser considerada mas.

Pansó, el mas de [ət 'maz ðə pən'so]

V. *Pansó, la caseta de*.

Pansó, la pedrera de [tə pə'drərə ðə pən'so]

Vora Ferran, limitada pel Cementiri.

Pansó, la sínia de [tə 'siniə ðə pən'so]

Vora la caseta del mateix nom.

Pantano, el fondo del [ət 'fondu ðət pən'tanu]

Ve de la muntanya de Sant Joan, i acaba al torrent de la Móra.

Papiol¹

V. *Comella d'en P.*

Papiol²

«muller de Francici Papiol» (MN 1518, f. [núm. tapat], 29.7.1539); «Josephus Papiol, agrícola Tamariti», «Petronilla Papiol» i «Carolus Papiol» (MN 1703, doc. 292, 12.7.1708; doc. 396, 8.6.1710, i doc. 406, 20.10.1710).

No és segur que *Papiol* de 1539 fos de Tamarit.

Papiol, el mas d'en

«altre pessa de terra [...] nomenat lo mas den Papiol» (Capb. 1832, f. 13, any 1832).

La viuda de Joan Alegret i Joan Alegret i Aymat, adroguer, mare i fill, veïns de Tarragona, capbreven tenir aquest mas.

parada

V. *Albercoquer; Alzina; Arbre Blanc; Baix a l'Hort; Bancal Llarg; Barraca; Barraca dels Vinyaters; Bassa; Bertomeu; Capdamunt; Capdavall; Captirons; Caragol; Ceba; Cirerer; Cisquet del Ceba; Cisterna; Cocó; Comellar del Fondo; Corral; Coscó; Coster; Costers dels Garrofers; Cuïc; Davant del Mas; Era; Femer; «Fermín»; Figuera; Figuera, horta de la; Figueres; Fondo; Forn; Garrofer; Garrofers de Xabet; Gran; Guardiola, l'horteta de; Horta, l²; Isidro; Joan Embustero; Jordi; Llarga; Llenca; Mamelles; Manel Roig; Manelet; Mar; Mas d'en Sorder; Mig; Moscatells; Nas; Noer; Olegari; Oliveres; Oliveres, les; Orellut; Paradons; Paredons, els; Pep Peoner; Planot, el¹; Planota, la; Plantada, la; Poi; Pou; Quatre Parades, les; Racó; Reguerot, el; Rodona; Roig; Roman; Rotllet; Saldó; Servera; Sínia; Sínia del Manelet; Sota de l'Hort; Sota la Carretera; Torre; Torrent; Tractor; Vinyassa, la¹; Vinyaters; Xorriu.*

Parada de la Llenca, la cisterna de la [tə sis'ternə də tə pə'radə də tə 'lɛŋkə]
Dins la parada d'on pren el nom.

Parada de la Sínia, la

«partida dicha la parada de la Cinia o Camp de las Figueras» (*Hipot.* 1775, f. 401v, 11.12.1775, trasllat d'un document de 1771); «terra [...] ab una sinia en ella construhida [...] en lo terme del dit lloch del Molnas y partida dita la Parada de la Sinia» (Capb. 1832, f. 16, any 1832).

Parada del Cirerer, la barraca de la [tə βə'rakə də tə pə'radə dət sirə're]
Pertanyia al Mas d'en Sorder, dins la parada d'on rep el nom; a les Quatre Parades. Ara és tot un munt de runa.

Parada del Fondo, la cisterna de la [tə sis'ternə də tə pə'radə dət 'fɔndu]
Dins la parada d'on pren el nom.

Parada del Nas, la cisterna de la [tə sis'ternə də tə pə'radə dət 'nas]
Dins la terra d'on rep el nom.

Parada del Tractor, la cisterna de la [tə sis'tɛrnə də tə pə'radə dət træk'to]
Dins la parada d'on pren el nom; al Mas de la Creu.

Parada Gran, el camp de la

«Lo Camp de la parada Gran» (Pergamins, 29.9.1568).

parades

V. *Paton, Pau de la Son, Pep del Mas de Clarà, Surer.*

paradeta

V. *Camí del Mas.*

Paradons, els

«pessa de terra garriga nomenada los Paradons» (Capb. 1832, f. 1v, any 1832).

Devia ser al Monnars.

Paradot, el

«pessa de terra [...] en lo mateix terme del Molnas y partida dita lo Paradot» (Capb. 1832, f. 44v, any 1833).

Paraire, el

«et Gabriel Vidal dit lo Perayre» (MN 1565, f. [tapat], 12.1.1603).

parany

V. *Arenes, Fenàs, Furó, Gaveta, Joan el Tociner, Ros de la Cabra, Ros de les Escombres.*

paranys

V. *Coll, Collets de la Bassa.*

Paranys, els

[əts pə'rajns]

Zona situada a la carena de la muntanya de Sant Joan on s'anava a caçar amb paranys de coll.

Paranys dels Collets, els

«porcio de terreno [...] en lo dit terme del Molnas y partida dita los parañys dels Collets» (Capb. 1832, f. 49, any 1833).

Paranys dels Collets de la Bassa, la muntanya dels

«del Molnas y partida dicha del Prat que linda de oriente con la montaña dels Paranys dels Collets de la Bassa de medio dia con el arenal de las Playas Largas» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1737).

Pardo

«Juan Pardo Carrillo» i «Teresa Pardo Rodriguez» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 25, i 2a, 1).

Paredes

«Maria Josefa Lozano Paredes» (*Padró* 1859, any 1934); «Maria Paredes Lobo» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 26).

Paredons, els

[əts pəɾə'ðons]

Dins les terres de mas de Clarà; feia unes parades entre el mas i el comellar Gran.

parellada

V. *Puigbover*.

Parellada

«Jaume Perellada» (*Òbits* 1622, any 1659); «José Argilagué Parellada» (*Padró* 1894).

Parellada, la

«in loco vocato Paralliada» (MN 1368, f. 17v); «la Perelada [...] ab lo camí que va a Taragona» (MN 1501, f. 26v); «pessa de terra horta [...] al terme del dit Lloch de Ferran y en la partida dita la Parellada que afronta [...] part ab lo camí que va a Tarragona» (MN 1798, f. 319v, any 1798); «pessa de terra [...] en la dita quadra y terme de Ferran y partida nomenada la Parellada y lo Clot» (Capb. 1832, f. 432v, any 1832); «Otra sita a la Parellada [regadiu i secà]» (*Amill.* 1855, núm. 85).

Parentjana

«Candia Oliva alias Parentjana» (*Òbits* 1622, any 1622).

Paret Blanca, el camí de la

[ət kə'mi ðə tə pə'red 'bɫaŋkə]

Comunicava el Monnars amb el mas d'en Rabassa. Rebia el nom de la tanca d'aquesta darrera finca, la qual resseguia. Ara, mig perdut i engolit en part per les urbanitzacions.

Parissi

«Philip Parissi» (Òbits 1622, any 1625).

V. t. *Perrisi*.

partida de terra

V. Alzinar; Arenes, les; Avenc, l'; Barquera, la; Bassa Closa, la; Bosquets de Tarragona, els; Bóta, la²; Cabana, la; Camí d'Altafulla; Camí de Ferran, el; Camí de Ferran a Tamarit, el; Camí de la Riera, el; Camí de Tamarit a Ferran, el; Camí del Pas, el; Camí Real, el; Camí Real de Tarragona a Barcelona, el; Camp, el; Camp de les Figueres, el; Camp de na Dalmava, el; Camp Gran, el; Camp Gran i Vilar, el; Capdamunt de la Coma, el; Capellana, la; Captivera, la; Carretera, la; Carretera del Catllar, la; Casa Nova, la; Casa Vella, la; Caseta, la²; Caseta de M. Jacinto Martí, la; Claveguera, la; Clot, el; Clotada, la; Coll de Jou; Collets, els; Colls Majors, els; Coma, la; Coma d'en Ferrer, la; Coma de la Foradada d'en Guialtrú, la; Comalada del Mèdol, la; Comalarada del Mèdol, la; Comalarada del Mig, la; Comella d'en Papiol, la; Comellar, el; Comellar de la Bassa, el; Comellar del Forn, el; Comellaret de les Xibeques, el; Cometa de la Pubilla, la; Costa, la; Costa Plana, la²; Costers, els; Costes Davall el Puig, les; Cova del Vilar; Coves dels Pescadors, les; Covet, d'en; Cruel, el; Davallada, la; Dellà Gaià; «Detràs» la Casa, al; Devers Altafulla; Devers el Puig, Devers Gaià; Devesa; Eixarmeta, l'; Entre Gaià i el Delmari de la Rectoria; Ermassot, l'; Església, el delmari de l'; Estany, l'; Estanyet, l¹; Foradada, la; Forcat, el; Forques, les; Gaià, el (o) del; Gaianell, el; Gaianic; Gaians, els; Gallard, el; Gavanella, la; Guardiola, la; Hort, l¹; Horta, l²; Horta de Ferran, l'; Horta de Puigbover, l'; Horta de Sant Joan, l'; Horta de Santa Maria, l'; Horta de Tamarit, l'; Horta del Camí Real, l'; Horta del Gaià, l'; Horta del Molí, l'; Horta del Vinyet, l'; Hortes, les; Hortes del Molí, les; Hortes del Molí del Pas, les; Hortets, els; Horts, els; Joncar, el; Jornas; Madrona, la; Mas d'en (o de) Clarà, el; Mas d'en (o de) Cosidor, el; Mas d'en (o de) Grimau; Mas d'en Jover, el; Mas d'en Ponç, el; Mas d'en Prous, el; Mas d'en (o de) Rabassa, el; Mas d'en (o de) Sorder, el; Mas d'Enric; Mas de Dalmau, el; Mas de l'Hereuet, el; Mas de la Barquera, el; Mas de la Creu, el; Mas de la Janeta, el; Mas de la Pubilla, el; Mas de Maneguet, el; Mas de Marquès, el; Mas de Pastor, el; Mas de Pastoret, el; Mas de Patriol, el; Mas de Rafel, el; Mas de Soler, el; Mas del Camp, el; Mas del Mèdol, el; Mas Vell, el; Maset, el; Mèdol, el; Medolet, el; Mig de l'Horta, el; Mina, la; Miranda (de la Móra), la; Molí, el²; Molí del Pas, el; Móra, la; Móra Dellà l'Estany, la; Olivar d'en Covet, l'; Onzena, l'; Parada de la Sínia, la; Paradot, el; Paranyes dels Collets, els; Parellada, la; Petdovella; Petxerina, la; Petxerinet, la; Pins Vers, els; Pla de Tamarit, el; Plana, la; Planes, les; Planes de Ferran, les; Planot, el²; Platja de la Budellera, la; Platja de la Móra, la; «Poco Pan», el; Pont de Ferran, el; Portinyol, el; Pou, el; Pou de la Vila, el; Pou Nou, el; Prat, el; Prat d'en Gassol, el; Prat de la Móra, el; Prats de Gaià; Prop del

Mas Rabassa; Puig, el; Puigbover; Puiggatell; Pujol, el; Pujol Rodó, el²; Quadra d'en Marcús, la; Quadrons; Qüestió, la; Qui Baixa al Portinyol; Quintana, la; Quintanes, les; Quintanes del Castell, les; Reguers, els; Ribatge de la Mar, el; Roca Plana, la; Roure, el; Saleres, les; Segur¹; Sénia; Sénia de Mian, la; Sínia, la; Sota l'Hort; Sota la Sagristia de l'Església; Terrer de Sota les Cases, el; Torrent del Mas de Cosidor, el; Torreta, la²; Trenes, les; Tros del Còdol, el; Tros dels Àlbers, el; Trull d'en Janer, el; Vila Closa, la; Vilar, el; Vinya Nova; Vinyassa, la²; Vinyet, el; Vinyet dellà Gaià.

pas

V. *Altafulla, Carlets, Gallega.*

Pas¹

V. *Camí del P.; Hortes del Molí del P., Molí del P.*

Pas²

«terminatur cum [...] passum» (MN 1332, f. xxviii).

Pas, el molí del

[ət mu'ʎi ðət 'pas]

Era un molí fariner amb una gran bassa que, aprofitant el salt d'aigua que baixava del Gaià, molia el gra. Encara hi ha restes d'aquesta construcció, ben preservada. En començar l'edat moderna pertanyia a l'arquebisbe de Tarragona, que el 1548 donà en emfiteusi a Miquel Sanç, mercader de Tamarit (Rovira, 2012, p. 150). Va funcionar discontinuament fins a la meitat del segle xx, segons indica Carulla (2013, p. 43). En aquest punt anaven els regants de les hortes a comprar l'aigua. Era del Castlà i tots els de Tamarit eren obligats a anar-hi a moldre (MN 1633, f. 54). Afronta amb la carretera de Barcelona.

V. t. *Molí, el¹.*

«cum basa molendinum del Pas» (MN 1332, f. xv); «confrontatur alveus molendinorum de pasui» (MN 1368, f. 7, 8, full solt entre 9v-10 i 17); «in parte vocata Pug Bover [...] cum molendino passii reverendi domini archiepistopl [sic] cum vico regali quo itur Tarracone ad Barchinona» (MN 1507, f. 59, 6.6.1518); «hortum dictum del Moli [...] confrontatum ab oriente partim cum molino dicto del Pas» (MN 1600, f. 20, any 1601); «Molí del Pas» (Pergamins, 1.5.1624); «moliner en lo molí del Pas terme de Tamarit» (MN 1703, doc. 461, 18.1.1712); «afronta [...] ab la Asequia major del Moli del Pas» (Capb. 1832, f. 415 i 427, any 1832).

Pasamonte

«Carmen Pasamont Llop» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 37).

Pascasi

«Petrus Pascasi filius Petri Pascasi quondam de Tamarito» (MN 1368, f. 37v).

Pasqual

«Elisendis uxor quondam Guilelmi Paschual de Tamarito» i «testes Petrus Paschual» (MN 1332, f. 12 i xxviii v); «testes Andreu Paschual» (MN 1368, f. 55); «Petrus Pasqual filius Petri Pasqual» (MN 1373, f. 11); «Joannes Pasqual nuntius Tamariti» (MN 1594b, 27.11.1605); «Juan Pascual Veciana» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 18).

El prenom Pere havia dominat al segle XIV.

Pasqües

«Josep Pasqües» als anys seixanta del segle XVII és documentat com a pescador (Rovira, 2012, p. 115).

Pastor¹

V. *Joan de P., Mas de P.*

Pastor²

«Berengarius Pastor», «testes Arnaldus Pastor» i «Petrus Pastor presbiter quondam» (MN 1332, f. 8v, 20v i 31v); «Geroni Pastó» (*Òbits* 1622, any 1785); «Joseph Pastó, habitan en lo mas de Magriña, del terme de Tamarit» i «Magi Vilaró Pastor [...] del lloch del Molnas» (Capb. 1832, f. 23v, any 1832, i f. 9, any 1832).

Al segle XIV, el prenom Pere va ser dominant. Un Pastor va ser prevere i batlle de Ferran. Només una dona, Berenguera.

Pastoret

V. *Mas de P.*

Pastoret, el mas de

[ət¹ 'maz ðə pəstu¹ret]

A l'extrem nord-oest de l'antic terme de Tamarit, pròxim a migdia del mas de Rafel, al nord i a una certa distància del mas de la Creu. És gran, amb una torre rodona adossada que té l'entrada pel mateix mas. S'hi conserva una escala de caragol que puja al capdamunt. A la masia hi havia planta baixa, pis i golfa. A la porta, una inscripció IHS i una data, 1612. Tenia un baluard, és a dir, un tancat de parets altes amb una porta davant de la del mas. Hi havia corrals per a bestiar, magatzem i cups. Una cisterna recollia l'aigua de pluja de la teulada. La gent del mas utilitzava la paraula «rabassa» per designar trossos de terra amb vinya, garrofers, etc.

pati

V. *Bombardera, Montesa*.

Paton, les parades del [təs pə'radəz dət pət'on]

Vora la cisterna del Caragol, dins la partida de Mas d'en Cosidor. Dites també *les parades del Pep del Mas de Clarà*. N'eren dues.

Patricio

«Antonio Patricio Luis» (*Padró* 1894).

Patriol

V. *Mas de P*.

Pau de la Son, la barraca del [tə βə'rakə dət 'paw də tə 'sɔn]

A la parada dita igual.

Pau de la Son, les parades del [təs pə'radəz dət 'paw də tə 'sɔn]

En terres del mas d'en Cosidor. Hi havia una barraca.

Pau de Tablado, la barraca de [tə βə'rakə də 'paw də tə'βtadu]

V. *Mas d'en Ponç, la barraca del*.

Pau Segur, el carrer de [ət kə're də 'paw sə'ɣu]

A Ferran. Un dels dos carrers paral·lels que uneixen la plaça de Baix amb la de Dalt. Recorda l'empresari barceloní dedicat al transport que va atendre el cost de portar l'electricitat a la vila i també atenia les despeses de la festa major.

Pau Segur, la caseta de [tə kə'zetə də 'paw sə'ɣu]

Construcció de dues plantes, situada dalt la muntanya de Sant Joan.

V. t. *Segur, la caseta de*.

Pau Segur, la pedrera de [tə pə'drərə də 'paw sə'ɣu]

Vora la pedrera del Mèdol; coneguda amb el nom del propietari que l'explotà.

V. t. *Agulla*.

Pau Segur, la sínia de [tə 'siniə də 'paw sə'ɣu]

Al camí del Cruel, vora Ferran. Una altra al camí de Cametes.

Pau Segur, el «torreón» de [ət tore'on də 'paw sə'ɣu]

V. *Segur, el «torreón» de*.

Paulí, la barraca de [tə βə'rakə ðə pəw'ʎi]
Una de les dues construccions que hi ha a la vinya del Maginet de la Carn.

Pebrots
V. *Barraca dels P.*

Pebrots, la barraca dels [tə βə'rakə ðəts pə'βrɔts]
Era una barraca de pedra seca dins la finca del mas d'en Cosidor.

Pedregalets, els [əts pəðrəɣə'tets]
V. *Pedregalets, els costers dels.*

Pedregalets, el camí dels [ət kə'mi ðəts pəðrəɣə'tets]
En el camí que va del poble de Ferran al Mèdol, hi ha una bifurcació que va cap al Mas Vell i al Catllar; és el *dels Pedregalets*.

Pedregalets, el comellar dels [ət kumə'ʎa ðəts pəðrəɣə'tets]
Des dels Pedregalets va a ajuntar-se amb el torrent de Mas d'en Jover, al camí del Mas Vell.

Pedregalets, els costers dels [əts kus'tez ðəts pəðrəɣə'tets]
A la partida del Mas Vell, vora el límit del terme amb el del Catllar, al costat del camí d'Ardenya.

Pedregalets, el fondo dels [ət 'fondu ðəts pəðrəɣə'tets]
A sol ixent de Sant Simplicí, mor al fondo del Mas d'en Jover.

pedrera
V. *Barrinades, Blanco, Mèdol, Pansó, Pau Segur, Planes, Rosselló, Sant Pere, Segur.*

Pedrera, la [tə pə'drərə]
De ca Casot, vora de la qual era situada; donà nom al camí que hi conduïa.
«afrontatur cum la Padrea» (MN 1368, f. 43v); «sita a la Padrera [és tot secà]»
(*Amill. 1855*, núm. 46).

Pedrera, el camí de la [ət kə'mi ðə tə pə'drərə]
Arrenca del camí del Mas de Ponç, passa per ca Sorder, per la pedrera que li dóna nom i acaba al camí Vell del Mas de Vilar, vora l'antiga partió amb el terme de Tarragona.

Pedres Maragdes, l'avenc de les [tə'βeɪŋ də təs 'peðrəz mə'ragdəs]

A la mina del Mas de Marquès hi ha un riu de pedres maragdes —l'avenc deu existir, però l'explicació és una llegenda.

Pedret

«Magdalena Padreta muller de Pere Padret i filla dels qondam Martorells del lloch del Molnas» (MN 1633, f. 184v, 4.2.1635).

Pedro

«Emilio Juan Pedro» (*Padró* 1894 i *Padró* 1859, any 1930, 2a, 8).

Pedró

«Bernardus Pedro» (MN 1385, f. 89); «Bernat Pedro» (Fog. 1414, p. 602).

Hi hem afegit l'accent perquè fonèticament devia ser paraula aguda.

Pedró, prop del

«prope lo Padro» (MN 1381, f. 16v).

Pedró, el tros del

Tros de terra a l'Horta de Tamarit (*LIM* 41, f. 6, any 1576).

Pedrola

«Juan Pedrola Borra» (*Padró* 1859, any 1933).

Peiró

«Pere Peyro» (MN 1332, f. 20v).

Peirot, la sínia de [tə'siniə ðə pəj'rɔt]

Situada al tomb del Mariner, entre el tram de la carretera de Barcelona antiga i de la nova. Ha estat gairebé tota destruïda, inclosa la bassa; només en queda el canó i una pica.

Pelegrí

«Bartomeu Palagri» (MN 1368, full solt entre 9v-10).

Pellisser

«Guilelmus Pelicer» i «Nicholaus Pelicer de Tamarito vir Berenguere, filii Bartolomea, Benvenguda, Guilelmo, Jacobo» (MN 1332, f. 20v, i f. xxviii i xxiv); «Anthonius Pelicer» i «Nicholaus Pelycer de Tamarito» (MN 1410, f. 49, i f. 38v i 52); «Guilelmus Pelicer» i «Nicholaus Pelicer castri de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 21v, i f. 5 i 11v); «Nicholau Pellicer» (Fog. 1414, p. 601); «Bernat Pelicer» (MN 1501); «casa den Miquel Pelliser» (MN 1565, 12.12.1574); «Petrus Pelicer [...] omnes de Tamarito» i «honorab Blasium Palicer [...] castri de Tr^o» (MN 1507, f. 104 i 115, 14.10.1525); «Johan Pellicer de la Placeta» (MN 1517, 15.3.1518); «vobis Jacobo Pallicer» (MN 1518, f. 123, 23?.1548); «Jaume Pellicer» i «Joan Pellicer» (Fog. 1553, a Tamarit); «Testes [...] Antonius Pellicer» (MN 1565, f. 235); «Casa de Jaume Pallicer dit de mar» (*Llev.* 1609, f. 26v); «Joan Pellicer pages» (MN 1633, f. 167, 25.12.1634); «Joan Pellicer» (*LIM* 47, f. 11, any 1835).

Cinc variants ortogràfiques: *Palicer*, *Pallicer*, *Pelicer*, *Pellicer* i *Pellisier*. I també *Paicé*, que deu voler dir *Pallisser*. Al segle XIV, hi ha un predomini del cognom Nicolau. Quatre més de masculins són hàpaxs. Al segle XV, continua Nicolau. Al segle XVI, l'anotat més vegades és Jaume, seguit de Joan i Pere. Al segle XVII, també Jaume. En un cas, hem vist «senyer en», per terme de cortesia. Pagès i pescador, per oficis. Dos renoms: *de Prop* i *de Mar*. Algun Pellisser és del mas de la Figuerola i de la Placeta. Set noms de dona: Agneta, Blanca, Bartomeua, Benvenguda, Berenguera, Elisabet i Francisca.

Penes

«Berenguer Penes» (MN 1332, f. 8v).

Penès

«Anthonius Panes [...] Petrus Panes [...] Bartholomeus Panes» (*Capb.* 1495, f. 221, 19.1.1455 [és un foli solt]).

Segons Moll a *Llinatges*, p. 257, amb el nom comú *panès* es designava l'oficial de popa de les naus medievals. Coromines (DECat, VI, 432a22, s. v. *Penya*) ho confirma i esmena l'ortografia a *Penès*, com a derivat de *penya*, en el sentit de 'popa de la nau'.

Penoves

«Bonanatus Penoves piscator de Tamarit» (MN 1410, f. 62).

penyes

V. *Apotecari*.

- Pep de l'Era, la sínia del** [tə 'siniə ðət 'pɛb də 'tɛrə]
A la vora del Gaià, al Vinyet.
- Pep del Mas de Clarà, la cisterna del** [tə sis'tɛrnə ðət 'pɛb dət 'maz ðə ktə'ra]
Dins les parades del mateix nom.
- Pep del Mas de Clarà, les parades del** [təs pə'radəz ðət 'pɛb dət 'maz ðə ktə'ra]
Són *les parades del Paton*.
V. t. *Paton, les parades del*.
- Pep del Quiquet, cal** ['kat 'pɛb dət ki'kɛt]
Una casa de Ferran, al carrer del Castell.
- Pep Peoner, la parada del** [tə pə'radə ðət 'pɛp pəu'ne]
En terres del Mas d'en Cosidor.
- Pepito Apotecari, el comellar de** [ət kumə'la ðə pə'pitu putə'kari]
Ve del Mas Vell i fa cap al Mas d'en Cosidor.
- Pere**¹
V. *Sant P.*
- Pere**²
«Joannes Pere» (*Òbits* 1622, 4.9.1638); «Juan de Dios Homedes Pere» (*Padró* 1859, any 1934).
- Pere, de**
«Bernardus Petri de Tamarito cognato de P. Cadena» (MN 1410, f. 12 i 36v).
- Pere Covet, el portal de**
«ab alio latere cum portali Petri Covet» (MN 1594b, 14.1.1572).
- Pere Joan**
«Petrus Joanem mansi de la Molela» (MN 1501, 20.8.1501).
Sembla un prenom compost, i l'hi considerem.

Pere Perer

«testes Miquel Royg dictus Petrus Perer loci Temerit» (MN 1501, f. 6).

Pere Sanç

«Pere Gaia alias Pere Sans que lo present codicil alloe et approve» (MN 1594b, 27.9.1598).

Perelada

«Jacobus Paralada» (*Òbits* 1622, 14.4.1661).

Perelló

«Petri Perelo, baiuli Tamariti» (MN 1337, f. 43, any 1338).

Perer

V. *Pere P.*

Pere-Ramon, cal

[¹kaɾ ¹pɛrə rə'mon]

A Ferran, al carrer de Pau Segur.

Peres

«dictus Joannes Peres» (MN 1633, f. 194v, 24.2.1635).

Peret

«Berengarius Peret, pater Arnaldus Peret» i «Arnaldus Peret filius quondam Berengarii Peret» (MN 1368, f. 28); «afrontatur [...] cum Petro Peret» (MN 1501).

Peret de Lluís, la vinya del

[tə ¹βijə ðət pə'red də lu'is]

Pel camí del Mas de Ponç.

Peret Mà, cal

[¹kaɾ pə'red 'ma]

Equivalent a *Germà Peret*. És a Ferran, al carrer de Pau Segur.

Perfecta, ca la

[¹ka tə pər'fɛktə]

A Ferran, al carrer de Pau Segur.

Pergi

«Rosa Huix Pergi» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 28).

«Perico», ca

[ˈka pəˈriku]

A Ferran, al carrer de Pau Segur.

Perpinyà

«Barcalona uxor Arnaldus Perpiyano, habitatores Tamarito» i «uxor quondam Raymundi Perpinya castris de Tamarito» (MN 1332, f. xviii, i f. xvii i xviii); «Franciscus Perpinya baiulus» (MN 1368, f. 18v i 53v); «Barchinona uxor quondam A Perpiniani» i «Franciscus Perpiniani locum tenens baiuli» (MN 1373, f. 29 i 31v); «Franceschus Perpinya» (*Capb.* 1412, f. 33).

Perpiyano i *Perpiniano* en manuscrits llatins. El prenom trobat més vegades en els documents és Francesc —que havia estat batlle— i Arnau, al segle xiv. Francesc també al segle xv. Només una dona: Barcelona.

Perramon

«una botiga al Portiyol a fronte ab en Perramon» (MN 1518, f. 74v, 7.2.15?); «testes [...] Petrus Parramont Malda» i «Catharina Peramona [...] de la vila de Tamarit [...] lo dit Peramon Malda pare de la dita Catharina» (MN 1565, 25.12.1582); «Petri Permon [*sic*]» (MN 1566, f. 90, 16.8.1571); «del dit Miquel Peramon [...] llegat [...] fet per Pere Ramon Malda» (MN 1594b, 13.8.1600).

Optem per *Perramon*, l'aglutinació de *Pere* i *Ramon*. Els documents no permeten classificar *Perramon* adequadament. Pel document de 1518, sembla prenom. El de 1565 ho complica amb la presència de *Maldà*, que, al seu lloc, hem anotat per cognom i que es pot prendre per renom. Pel de 1571, precedit de Petri, pot ser cognom. Al de 1582 torna a presentar-se com a cognom de Caterina i, allí mateix, es pot interpretar per prenom del cognom *Maldà*. I el mateix passa amb el de 1600.

Perrisi

«Perisi [...] Felip Perrisi patró de barca [...] Juan Bona causa pescador tots habitants en Tamarit (MN 1603, f. 59, any 1608).

Deu ser un renom. Sinó que fos una versió de *Parisi*, estrictament una hipòtesi, possible ja que Rovira (2012, p. 26) recull Joan Parisi, de Tamarit, pescador capturat pels pirates el 1627.

Pescadors

V. *Barraques dels P.*, *les*; *Coves dels P.*

Petdovella

«in parte vulgariter nominata Pet de Ovella qui itur ad littus de la Mora», «in termino de Tamarit in partita nominata pet de Olvella» i «in partida vulgariter nominata pet de Ovella circa iter quo itur ad Moram» (MN 1676, f. 403v, any 1685; f. 404, any 1685, i f. 405, any 1685); «en lo terme de Tamarit, a la partida dita pet de ovella [...] afronta [...] a sol ponent ab lo Cami de la Mora a mitg dia ab lo mar» (LIM 43, f. 157, any 1702); «Terme de Tamarit y partida dita de Pet de ovella» (LIM 47, f. 18v, any 1702).

Petet, l'estret de

[təs'tred də pət'tet]

Tros de terra de forma aturonada, al capdamunt del qual hi ha una pallissa i un corral. Pertany al terme del Catllar, però molt a la vora de Mas de Pastoret i del torrent de la Móra. Limita amb la parada del Cuic. Molt conegut per la gent de la rodalia.

Petit, el comellar

[ət kumə'la pət'tit]

Situat entre el mas de Clarà i el comellar Gran, on acaba.

Petri

«Bernardus Petri de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 38v i 39); «Testes [...] Johannes Petri regni Francie» (MN 1501).

Petxerina, la, o la Petxerineteta

[tə pətʃə'rinə] o [tə pətʃəri'nətə]

Partida de terra a l'extrem oriental del terme, a la vora esquerra del Gaià. Limita amb la carretera de Barcelona, la partida de la Cabana i el terme d'Altafulla. De grafia dubtosa, potser *Patxarina*; també podria procedir d'un renom de pescadors i s'hauria d'escriure *la Peixerina*. Ningú no coneix l'origen del nom.

«Pecherina» (*Censo agrícola*, 1943-1949).

Petxerina, el mas de la

[ət 'maz də tə pətʃəri'nə]

Li dona nom la partida on es troba. És al sud de la carretera de Barcelona, a poca distància a sol ixent del riu Gaià. Desaparegut.

Petxerina, la sínia de la

[tə 'sinia də tə pətʃəri'nə]

Al mas d'on pren el nom. Desapareguda.

pi

V. *Caragol, Carlets, Gros, Monnars, Taula, Ver.*

Pi

«Maria Pi Duch» (*Padró* 1894); «Jaime Virgili Pi» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 14).

Pi Gros, la cisterna del

[tə sis'tɛrnə ðət 'pi 'ɣɾɔs]

A prop de l'arbre, ja desaparegut, d'on prengué el nom, dins les Quatre Parades del mas d'en Sorder.

Pier

«Juan Marques y Pie» (*Amill*. 1855); «Francisca Batet Pié» (*Padró* 1894); «David Semarria Pié» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 27).

Només s'ha vist, recentment, com a cognom pres de la mare.

Pijoan

«Jaume Pijuan» (MN 1703, doc. 9, 9.1.1703); «Francisco Pijuan Ferrando» (*Padró* 1859, any 1887); «Eugenio Pijuan Mestres» (*Padró* 1894); «José Inglés Pijuan» i «Teresa Inglés Pijuan» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 11, i 1a, 16).

pilar

V. *Móra*.

pinar

V. *Fosc*.

Pinar Fosc, el fondo del

[ət 'fɔndu ðət pi'na 'fosk]

Ve dels Pedregalets. Mor al fondo del Mas d'en Jover.

Pinent

«Teresa Pinent Massagué» (*Padró* 1894).

Pinós

«Antonio Mauri Pinos» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 48).

Pins, tros dels

«tros dells Pins» (MN 1501, f. 26v).

Pins Vers, els

«en vista del Manso Rabassa nombrada los Pins Vens linda a oriente con tierras de dicho Manso Rabassa, termino de Tamarit, de medio dia con las Playas del Mar, de poniente con los Paradones nombrados los Collets [...] mediante fitas» (*Hipot.* 1775, f. 401, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1763); «en lo dit terme del Molnas, anomenada los Pins Vers [...] a mitg dia ab las arenas del mar» (Capb. 1832, f. 10, any 1832); «en lo terme del Molnas y en la partida dita los Pivens [...] afronta a sol ixent ab terras del mas de Virgili dit lo mas Rabassa a mitg dia ab la platja del mar» (MN 1845, f. 121v, any 1846).

Pinyol¹

«Jaume Pinyol» (MN 1521, f. 79); «Bartholome Pinyol agricola Tamariti» (MN 1625, f. 216, any 1626); «Joannes Pinyol agricola» i «Vincentius Pinyol cultoris» (MN 1633, f. 90, 1.3.1634, i f. 241v, 1.7.1635); «Jaume Piñol, pages de Tamarit» (MN 1703, doc. 461, 11.1.1712); «Mariagna Argilaguet y Piñol [...] del Lloch de Ferran» (MN 1798, f. 179, any 1799); «Anton Argilaguet y Piñol» (Capb. 1832, f. 408, any 1832); «Jaume Piñol» i «Joseph Piñol pagès de Tamarit» (*LIM* 47, f. 18 i 19v, any 1835).

Piñol per única variant. Llegim a MN 1566, f. 149, 16.8.1567 que Jacobus Pinyol és de la quadra de Virgili. D'altres vegades no queda clar d'on és. El prenom Joan predominava al segle XVII.

Pinyol²

«Pere Llunes (a) Pinyol» (Rovira, 2012, p. 26).

Pisfasset

«Nicholaus Pisfasset de Tamarito» (MN 1385, full solt 101, [1373]).

Pla de Tamarit, el

[ət 'pɫa ðə təmə'rit]

Partida de terra, entre el camí de Tamarit i el riu Gaià. Dita també, de manera general, *les Hortes de Tamarit*, encara que són partides contigües.

plaça

V. *Baix, Castell, Castlà, Constitució, Dalt, Davant el Castell de Mossèn Guimerà, Davant Senyor Castlà, Església, Major, Moreres, Portal de la Móra, Portinyol, Porxos, Puig, República, Sant Esperit, Tamarit.*

Plaça, la

[tə 'pɫasə]

Sense cap més terme específic, pel fet de ser única, és al nucli urbà de Tamarit.

Allí es congreguen el castell, l'església i set cases dels habitants del llogaret. No hi ha carrers. Alguns d'aquests estadants, quan un anglès, Deering, comprà el castell, la vengueren a canvi d'una casa a Ferran. En un rètol, *plaça de la Constitució*.

V. t. *Major, la plaça*.

«Platea comuni dicti castri de Tamarito» (MN 1332, f. 9 i 20v); «una casa en la plasa davant la Carneseria» (MN 1501, f. 15); «in vico quo itur della plasa al Portinyol» (MN 1518, f. 107, 20.5.1561); «ab la plaça de dit pug» (MN 1565); «in platea dicte ville» (MN 1568, f. 42, 15.3.1568); «in platea dicti castri» (MN 1594b, 21.4.1605); «Plaça de Tamarit» (Pergamins, 25.7.1605); «en la plaça» (MN 1633, f. 12, 3.7.1633); «Tres patis situats en lo poble de Tamarit y lloch de la Plassa» (*LIM* 47, f. 14v, any 1835).

Plaça de Toros, la

[tə 'ptasə ðə 'torus]

Planot dalt d'una muntanya al sud del mas de Rafel, al límit entre les partides de Mas de Rafel i Mas de Pastoret.

placeta

V. *Castlà*.

Placeta, de la

«Johan Pellicer de la Placeta» (MN 1517, 15.3.1518).

Plana¹

V. *Costa P., Roca P.*

Plana²

«testes et prebiter Petrus Plana» (MN 1332, f. 4); «Geraldà Moragues de Plana» i «testes Guilelmus Plana commorans in Tamarito» (MN 1368, full solt entre 9v-10, i f. 45v); «Guilelmi Plana testes» (MN 1373, f. 32); «baiuli Miquael Plana» (MN 1507, f. 8v); «Petrus Joannes Plana electus et deputatus» (MN 1566, f. 42, 15.3.1568); «Raphael Plana» (MN 1633, f. 6, 26.6.1633, i f. 8v); «Rafael Plana» (MN 1703, doc. 107, 30.6.1704); «Damià Mercader y Plana, pages del lloch del Molnas» (Capb. 1832, f. 19, any 1832); «Joan y Maria Plana» i «Puvilla Plana de dita vila» (*LIM* 47, f. 18 i 24, i f. 28v, any 1835); «Teresa Virgili Plana» (*Padró* 1894).

La primera anotació correspon a un prevere. MN 1633, f. 12 (repetit), 3.7.1633, diu que Rafael Plana és de la Nou.

Plana, la

«en lo terme de Tamarit en la part apellada la plana» (*Capb.* 1495, 14.10.1497); «quoddam heremum nostrum in termino de Tamarit in parte dicta la Plana» (MN 1566, f. 80, 29.4.1571); «aquella pessa de terra de vuit jornals anomenada la Plana» (*LIM* 47, f. 12, any 1835); «per dita peça de terra dita la plana» (*Hipot.* 1842, f. 251v, any 1842, trasllat d'un document del 1666).

Plana, el maset de la

«una masia ques diu lo maset de la plana situada en lo terme de Tamarit. Affronta ab la masia ques damunt dita de les Coves [...] ab la masia den Palle-res e ab lo camí real» (*Capb.* 1495, 30.10.1497).

Plana, la masia de la

«per a cabbrevar la masia dita la Plana» (MN 1565, f. 357).

Plana, la roca¹

[tə 'rɔkə 'pʎanə]

És el roquer que hi ha entre la platja de l'Arboçar i cala de Becs; és una roca bastant plana.

Plana, la roca²

[tə 'rɔkə 'pʎanə]

Vora la Barquera, hi ha una roca pelada que rep aquest nom. És certament plana, arran de terra, i s'hi han format uns cocons que retenen aigua.

Planell, el

[ət pʎə'neʎ]

És una roca molt plana. A la vora de la torre de la Móra. Alguns creuen que és el *port d'en Robert*.

Planes

«Francisca Planas y Llima» i «Jacobus Planas [...] villa Tamariti» (MN 1703, doc. 92, 7.3.1704, i doc. 408, 26.10.1710).

Planes, les

«loco vocato las Planas» (MN 1381, f. 10v i 26v [potser al Catllar?]); «Les Planes» (MN 1469, f. 7); «Les Planes de Tamarit» (Pergamins, 5.1.1521); «in parte vocata les Planes [...] ab oriente in termino de Faran» (MN 1501); «un tros de terra herma ciutat en lo terme de Tamarit a la partida de les Planes» (*LIM* 41, f. 27, any 1521); «terre trocium vocata sobre lo pon den Jover o les Planes» (MN 1566, f. 22, 13.2.1564); «in loco seu partita dicta les Planes» (MN 1594b, 17.8.1594).

Al llarg del segle XVI, els manuscrits l'anoten diverses vegades.

Planes, la pedrera del

[tə pə'drərə ðət 'ptanəs]

A la partida de Mas d'en Cosidor. Es començà a explotar quan es va construir la Universitat Laboral de Tarragona.

Planes de Ferran, les

«in parte vocata las Planas de Farran» (MN 1507, f. 12, 23.2.1508).

Planot, el¹

[ət ptə'not]

És el nom d'una parada de la partida de Mas d'en Rabassa.

Planot, el²

[ət ptə'not]

És una partida de terra entre el camí del Catllar i el camí del Cruel.

«Partida del Planot» [afronta amb els termes de Ferran, Ardenya, el Catllar, la Riera i el Molnars, amb la carretera Reial i la Mar] (*Classif. rust. 1860*, núm. 137).

Planota, la

[tə ptə'notə]

Parada del Mas de la Creu; limita amb la parada del Comellar del Fondo. Hi ha dues cisternes.

Planota, la cisterna de la

[tə sis'tɛrnə ðə tə ptə'notə]

Dins la parada d'on pren el nom. En són dues.

planta

V. *Quitrà*.

Plantada, la

«un holivar ques diu la Plantada» (MN 1507, f. 44v, 23.7.1518).

platges

V. *Mar*.

Platges, el mas de les

«honorabilis Gaspare Rabaça agricolam mansi de les Plajes seu de les Coves» (MN 1594b); «Fr. Rabassa agricola mansi de las Platyaes» (MN 1633, f. 129v, 25.5.1634).

platja

V. *Altafulla; Arboçar; Becs, cala de; Fonda; Gaià; Gran; Jovera; Llarga; Mar; Mas d'en Grimau; Mas d'en Rabassa; Móra; Mur; Punta de Garbí de la Móra; Roca Plana; Semna; Tamarit.*

Platja, la

«tres patis de casa o Botigas situats en lo poble de Tamarit y lloch de la Platja» (LIM 47, f. 14v, any 1672).

Platja, el camí de la

[ət ka'mi ðə tə 'plədʒə]

V. *Platja de la Móra, el camí de la.*

Platja de la Budellera, la

És citada com a partida en el *Cad.* 1736, f. 102, any 1736. Com que la partida de la Budellera pertany a l'antic terme de Tarragona, potser es refereix a la *platja Llarga*, que ocupa els dos termes antics, el de Tarragona i el de Tamarit.

Platja de la Móra, la

«quandam botigam meam in parte vocata la playa de la Mora» i «in parte vocata la playa de la Mora ultra Stagno» (MN 1518, f. 234v, 16.3.1551, i f. 236, 29.4.1552).

En aquest cas, té tractament de partida de terra.

Platja de la Móra, el camí de la

[ət ka'mi ðə tə 'plədʒə ðə tə 'morə]

És el *camí de la Móra*. Condueix a la platja de la Móra. Dit també el *camí de la Platja*.

Platja de la Móra, el salatorio

«cum salatorio platja de la Mora» i «dicto salatorio possidere et erem inter me dictum Ponset & nos dicto Fochenses his et questio [afegit en interlínia] super dicta boteca salatorio [...] a meridie vero cum mari, qua dictam botecam una cum salatorio habeo [...] cum franco alodio» (MN 1594b, 18.3.1579).

Segons Montserrat Sanmartí, *salatorio* es deu referir a aigües estancades que hi havia a la Móra, actualment dessecades. A la platja de Torredembarra, hi ha aiguamolls anomenats «Els Salats». Creiem que és raonable aquesta explicació. De les plantes —dites *salsones*— que naixien dins aquelles basses salades treien sosa càustica.

Platja de Mar, el camí de la

«lo cami que va a la platja de mar» (Capb. 1832, f. 1v, any 1832).

Po, cal [ˈkaɫ ˈpo]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

«José Llima Po» (*Amill. 1855*).

Poal

«Pere Poal» i «Ramon Poal» (MN 1332, f. 8v i 20); «testes en Poal» (MN 1368, f. 24); «Bartolomeus Poal testes» (MN 1373, f. 20v); «Maria Poall, filia Bartholomei et Maria Poall, de Tamarito» (MN 1385, f. 89).

«Poco Pan», el [ət ˈpoko ˈpan]

Ho deien els masovers de la Llopetera, perquè aquelles terres eren poc productives.

Poi, la parada del [tə pəˈradə ðət ˈpoj]

Vinya plantada de ceps cartoixans, pertanyia al Mas de la Creu. Situada vora les terres de mas de Maneguet; limita amb la carretera del Catllar i el torrent de la Móra. Rebia el nom de qui l'havia treballat temps ha.

Polut, el

«Pere Casanoves alias lo polut» (MN 1625, f. 309, any 1627).

La lectura del renom és clara, però potser es volia grafiar *Pelut*.

Pomerol

«Joseph Pomarol de Tamarit» (MN 1729, doc. 26, 9.5.1729).

Ponç¹

V. *Mas d'en P.*, *Mas de Ponç*.

Ponç²

«Jacobus Pons habitator de Tamarito» (MN 1332, f. vi); «Luch Ponç» (MN 1368, f. 62); «Petrus Ponças» (MN 1385, f. 87v); «Petro Pons» (*Capb.* 1495, f. 51v, 29.10.1497); «et Mathie Pons» i «Signum nostra Petri Pons et Ysabel eius uxoris et [?] Pons et Catharine eius uxoris principalum» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539; f. 183v, 21.10.1549, i f. 184, 21.10.1549); «Magi Pons per la casa» i «Andreas Pont» (MN 1521, f. 79 i capítols, última pàgina); «Pere Pons» (*Fog.*

1553, a Tamarit); «recognoscimus vobis Andree Pons alias Sanct Just piscatoris et Susanna uxori vestre» (MN 1566, f. 12v, 22.5.1565); «Joannes Pons alias Santjunch» i «Agustinus Pons piscator civitatis Turtuse nunc vero habitator in castro de Tamarito» (MN 1594b, 18.9.1593 i 29.10.1602); «Magi Pons» i «Josephus Pons, [...] piscatores» (MN 1703, doc. 171, 25.6.1705, i doc. 430, 22.2.1711); «Pere Pons, regidors de la present vila de Tamarit» (MN 1729, doc. 327, 21.1.1753); «Remon Ponç» (*Compli.* 1810, f. 7); «Jaume Pons» (*LIM* 47, f. 11v i 14v, any 1835), «ab terras dels menors hereus Ponsa» (*LIM* 47, f. 10, any 1835); «Pedro Pons Canals» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 36).

Hem vist *Pons*, *Ponç*, *Pont*, *Ponths* i, un sol cop, *Ponças*. El prenom Pere comença al segle XIV, continua al segle XV, es troba molt abundant al segle XVI i es manté fins al final. Al segle XV, també són reiteratius Andreu i Joan. Al segle XVII, només hi ha Maties que es repeteixi. Pagès i pescador són els oficis. Van exercir càrrec d'administrador de l'hospital, jurat i regidor. Hem trobat *de la Fita* per renom i també *Santjust*, que devia voler ser el mateix que *Santjunc* i *Senjunc*. No queda clar si eren equivalents de *Santjoan* i *Santpau*; podrien ser desviacions de l'amanuense. Prenoms femenins observats: Caterina, Isabel i Susagna.

Ponç³

«cum domo Andree Sanct Junch alias Pons» (MN 1566, f. 52, 9.9.1566).

Ponç, el mas d'en

«Casa lo pubill Pons a la partida del Puig» (*Llev.* 1609, f. 29); «quandam mansum [...] in termino de Farran [...] vulgo dicto las masia den Pons» (MN 1633, f. 24v, 27.7.1633); «mas y heretat nomenada lo mas den Pons [...] en lo terme y quadra de Ferran» (*Capb.* 1832, f. 466v i 486v, any 1833).

Els nostres comunicants suposen que, vora Ferran, hi havia un mas, del qual ha desaparegut tot testimoni físic, que donà nom a una partida de terra. En un bateig en el mas d'en Ponç, de Tamarit, foren padrins Francesc Sedó i na Guperia Guimerà, castlana de Tamarit (*Bapt.* 1577, any 1589). Sabem que aquest mas estiugué en mans de la família Borràs des del 1652, data de la seva adquisició per Gabriel Carbonell Borràs; el 1760 fou venut, però retornà a la família el 1777 (Rovira, 2005, p. 68).

Ponç, el mas de

[tu 'maz ðə 'pɔns]

És vora el mas de l'Hereuet i les modernes urbanitzacions d'aquell indret. Té una torre de guaita medieval, descoberta per l'actual propietari, el qual ha restaurat i modernitzat la masia. A la façana principal es llegeix una data: 1891. És al nord-oest del Monnars, a ponent de la carretera del Catllar. Abans era el *mas de Roquet*.

Poncet

«Paula Poncet uxor A. Belver» (MN 1479, f. 50v); «cum domo Petri Ponset» (MN 1507, f. 7); «cum terris [...] et den Ponçet» (MN 1566, f. 36, 15.11.1568).

Forma diminutiva de *Ponç*. Pere és l'únic prenom anotat diverses vegades.

Poncet, el mas del

«Manso d'en Poncet» (MN 1479, f. 48); «in orta de Tamarito in parte vocata la quadra den Marcus [...] cum manso del Ponçet» (*Capb.* 1495, f. 26, 12.6.1497).

Pons

V. *Mas d'en P., el; Ponç; Pujol d'en P., el.*

pont

V. *Ferro, Mas d'en Grimau, Mas de la Creu, Mas de Marquès, Senieta, Séquia, Sord, Tamarit.*

Pont

«Magi Pont» (*Òbits* 1622, any 1665).

Pont d'en Jover, sobre el

«terre trocium vocata sobre lo pon den Jover o les Planes» (MN 1566, f. 22, 13.2.1564).

Pont de Ferran, el

«pieza de tierra huerta [...] en el termino del Lugar de Ferran [...] partida nombrada del puente de Ferran que linda a oriente com el rio Gayá [...] a cierzo con el camino de Ferran» (MN 1782, f. 116).

pontet

V. *Abeurador.*

Pontet

V. *Abeurador del P., el camí de l'; Portal del Sitjar al P., el camí del.*

Pontet, el

«quandam particulam terre sitam in horta de Tamarit al Pontet» (MN 1566, f. 133v, febrer 1572).

Pontet, el camí del

«cum via publica dicto Pontet» (MN 1566, f. 133v, febrer 1572); «ab lo cemen-tiri [...] ab lo camí que baxa de la creu al Pontet» (MN 1633, f. 138v, 21.6.1634).

Porrassa, la

«E al dia de Sant Simon e Iudes [28 octubre] entram en mar, e estiguem tot aquel dia, e aquella nuyt e altra dia; e quan vench al tercer dia, a la miya nuyt arribam a La Porraça, que es entre Tamarit e Tarragona [...] E trobam aqui En R. de Plegamans» (Jaume I, *Crònica*, vol. II, Barcelona, 1927, Col·lecció Popular Barcino, p. 120, octubre 1230); «davant la Porrassa, per part de dues naus [...] que hi pescaven» (Rovira, 1999, p. 120, referint-se a l'any 1627).

Nom de la roca on va atracar el rei Jaume I en retornar de la conquesta de Mallorca, segons *Crònica*. És prop del llogarret del Monnars, on féu nit a la casa del noble senyor de Plegamans, per a l'endemà continuar vers Tarragona, on va entrar triomfalment. Joan Coromines (*OnCat.*, VI, 263a31) confirma, en part, aquesta notícia. Tanmateix, *Crònica* no parla d'aquesta entrada triomfal ans es limita a dir «e entram nos-en regatan [remant] al port qui es en plaia de Tarragona; e les gents de la vila acuyliren nos alegrement [...]. E quan haguem estat en Tarragona anam nos-en en Montblanc», etc.

port

V. *Robert, Tamarit*.

Port, el

[ət 'pɔrt]

En un extrem de la platja de la Jovera, hi ha uns lliscalls que van fins a l'aigua. Diuen que hi havia unes fustes a terra per poder pujar les barques.

porta

V. *Sitjar, Trenta Claus*.

Porta

«Andree Porta habitator castra de Farran» (MN 1368, f. 6v i 50v); «confrontat cum Johannes Porta» (MN 1381, f. 6); «Francesch Porta escola de Tamarit» (MN 1703, doc. 419, 20.12.1710); «Pelegrín Porta Casabona» i «José Porta Pons» (*Padró* 1894); «José Porta Ferrer» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 5).

Escola de MN 1703 es deu haver de llegir *escolà*.

Porta, el cau de la

[əɫ 'kaw ðə tə 'pɔrtə]

Cau de conills, en un tallat de roca de la pedrera del Mèdol; rep el nom per la seva situació, vora la porta sobirana d'accés al lloc dit.

Porta Falsa, el carrer de la

«Vichus que itur ad portam falsam» (MN 1479, f. 12v).

portal

V. *Buada, Claveguera, Creu, Grau, Móra, Nou, Pere Covet, Portinyol, Sitjar, Tamarit*.

Portal, el

«cum muro portale dicte ville» (MN 1518, f. 53, 29.8.1540); «que es prope portale» (MN 1633, f. 42v, 20.11.1633); «pati o solo per fabricar casa situat al referit Lloch de Tamarit y al entrant lo portal de ell» (MN 1797, f. 297v).

Portal de Buada, el carrer del

Rovira (1999, p. 67) anomena el *carrer del Portal de Boada a l'Església* i diu que és un dels set carrers de la Vila Closa.

Portal de la Claveguera, el carrer del

«domum [...] in parte vocata al carrer del Portal de la Clavagera [...] cum muro dicti castris [...] cum sallaris dicte venditores» (MN 1594b, 13.8.1600).

Portal de la Móra, la plaça del

«plaça del Portal de la Mora» (Rovira, 1999, p. 59 i 67).

Portal de Tamarit al Camí Reial, el camí del

«in partita vulgariter dicta los hortets [...] affrontatur cum via publica qua a Portali Tamariti itur ad viam Regiam [...] a meridie cum Stagno media via qua itur a Portali Tamariti versus fluvium de Gaya» (MN 1712, escriptura 11, any 1712).

Portal de Tamarit al Riu Gaià, el camí del

«in partita vulgariter dicta los hortets [...] affrontatur cum via publica qua a Portali Tamariti itur ad viam Regiam [...] a meridie cum Stagno media via qua itur a Portali Tamariti versus fluvium de Gaya» (MN 1712, escriptura 11, any 1712).

Portal del Grau, el camí del

«via publica que tenditur versus portale dez Grau» (MN 1385, f. iv); «Via publica qua itur al portal del grau» (*Capb. 1412*, f. 14).

Portal del Sitjar, el camí del

«cum via publica del portal del Sigar et cum lo Sigar et cum via publica ausiti extra villam» (MN 1518, f. [núm. tapat], setembre 1539); «un corralet de tros [...] in vico qui va al portal del Sitjar [...] duabus viis corribilibus unum versi portal del Sitjar et alio versus Hospitale» (MN 1633, f. 91, 10.11.1634).

Portal del Sitjar al Pontet, el camí del

«in horta Tamariti in parte dicta lo Juncar [...] confrontatum ab oriente cum vias qua itur al abeurador del Pontet ab occidente partim cum terre troceum Caslania Tamariti et partim cum sementerium Sn Petro [...] a meridie cum via qua tendit del Portal del Sitjar al Pontet» (MN 1625, f. 216v, any 1626).

Portal Nou, el camí del

«constitutus ante Portalem Novum» (MN 1373, f. 23v); «Via publica qua itur al Portal Nou» (*Capb. 1412*, f. 13v).

Portella

«cum Antonio Portella» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 15.1.1448); «Isidro Portella» (*Òbits* 1622, any 1668).

Portinyol

V. *Qui Baixa al P.*

Portinyol, el

«botigia nostra [...] in dicto loci Tamariti loco vulgariter nuncupato lo Portinyol [...] cum muro ecclesie» (MN 1501, f. 20); «una botiga al Portiyol a fronte ab en Perramon» i «in parte dicta la devallada que va al Portinyol» (MN 1518, f. 74v, 7.2.15?, i f. 237v, 29.4.1552); «una botiga o casa de terra fins al cel situada en dit Castell y fora de la fortalesa en la part dita lo Portinyol» (*LIM* 41, f. 43, any 1552); «quoddam patio domus dirute [...] in parte vocata Portinyol juxta mare [...] cum litore maris» (MN 1566, f. 14, 18.8.1565); «lo Portinyol» (*Pergamins*, 11.1.1624); «a la partida Lo Portinyol» (*LIM* 41, f. 7v, any 1624).

Portinyol, el carrer del

«in vico quo itur della plasa al Portinyol» (MN 1518, f. 107, 20.5.1561); «cum via curribili que [?] lo Portinyol» i «domum in parte dicta qui baxa al Portinyol [...] ab lo carrero dejus la muralla [...] ab lo carrer qui va al serall ansa y al Portinyol» (MN 1633, f. 76, i f. 201, 11.3.1635).

Fou un dels set carrers de la Vila Closa.

Portinyol, la plaça del

«cum platea del Portinyol» (MN 1518, f. 239, 19.3.1552).

Portinyol, el portal del

En parla Rovira (1999, p. 67). Un dels quatre que donaven entrada a la Vila Closa, de Tamarit.

Portuguès

«Testes Dominicu Portugues [...] omnes de T^o» (MN 1517, 15.7.1520).

Porxita

«Luis Porchita Montero» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Porxos, els

«los Porxos dicti castri» (MN 1368, f. 64^v); «placa vocata los Porxes de Tamarito» (MN 1385, full solt 101, [1373], 92); «davant los porxos» (MN 1385, f. 93).

pou

V. *Maginet de la Carn, Mas d'en Cosidor, Mas d'en Sorder, Puigbover, Sant Roc, Vell, Vila, Vinyassa*.

Pou, el

«en la orta apres lo pou» (*Capb.* 1412, f. 31); «in parte vocata lo Pou» (MN 1507, f. 18^v, 4.10.1509); «quandam domum [...] sitam [...] juxta portam del Sitjar [...] in hoc putim seu bassim de Tamarit» i «in parte dicta del Pou [...] cum via publica qua itur de Tarracone a Tamarito [...] cum via qua itur allas Forcas in sublime montis» (MN 1566, f. 135, 12.2.1577, i f. s/n, després del 138^v); «petiam terrae secá [...] sitam in partita dicta del Pou» (MN 1729, f. 183, any 1733).

Pou, el camí del

«ab occidente cum itinere quo itur ad puteum» i «Anthoni Brunet [...] un tros de terra al pou [...] ab lo camí que va al pou [...] en lorta de Tamarit [...] ab lo camí real [...] a la part dita lavent» (*Capb.* 1495, f. 1, 1495, i 7.10.1497); «ab lo corral de dits Forts et cum via qua itur ad puteum comunem» (MN 1566, f. 134, febrer 1572).

Pou, el comellar del

[ət kumə'ɫa ðət 'pou]

Travessava la partida de Mas de Pastoret, des de la partió amb les terres de Mas de Rafel, on hi havia el pou que li donava nom.

Pou, la parada del

[tə pə'radə ðət 'pou]

Pertany a Mas d'en Jover. Amb una bassa i un pou tot enrugat. A la vora de l'autopista.

Pou, el tros del

«un tros de terra al pou [...] ab lo camí que va al pou [...] en lorta de Tamarit [...] ab lo camí real [...] a la part dita lavent» (*Capb.* 1495, 7.10.1497); «trocium terre [...] nuncupatur del Pou» (MN 1501); «troceum dictum del Pou ab tots los ambis i tota la vinia dita del Castell» (MN 1633, f. 235v, 2.7.1635); «quadra de Ferran [...] dit lo tros del pou que afronta [...] ab terras [...] nomenadas lo Tros de las Moreras mediant lo camí que va del dit lloch de Ferran al de Tamarit» (*Capb.* 1832, f. 431v, any 1832).

Pou de la Vila, el

[ət 'pou ðə tə 'βitə]

«Terme de Tamarit y partida dita lo Pou de la Vila. Terminava a llevant [...] mediant lo camí que va al Molí del Pas» (*LIM* 47, f. 21, any 1727); «huerta en el término de Tamarit y partida lo pou de la vila» (*Hipot.* 1842, f. 248, any 1842).

Pou de Mossèn Guimerà, el tros del

«al Prat [...] ab lo tros del pou de mosen Guimera» (MN 1517, any 1518).

Alludeix a Pau de Guimerà, castlà de Tamarit. Quant al pou, podria tractar-se d'un fragment de la partida anomenada *el Pou*.

Pou Nou, el

«sita a la partida del Pou Nou [terreny de regadiu]» (*Amill.* 1855, núm. 47).

Pou Nou, l'horta del

«pieza de tierra huerta en dicho termino de Tamarit, conocida por Horta del Pou Nou [...] lindante [...] con camino de Tamarit» (MN 1888, f. 353, any 1888).

Pouet, el

[ət pu'et]

Pou petit amb uns esglaons, situat a uns 50 metres de la platja de la Móra, on acaba el fondo del Cabrit.

prat

V. *Mas de Marquès, Móra*.

Prat

«Johan Prat» i «Johannes Prat» (MN 1332, f. 8v i 20v); «testes Simones de Prato» (MN 1332, f. 29v); «Juan Prat Llenas» (*Padró* 1894); «Isidro Prat Ferrando» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 4).

Prat, el

«unam vineam Prat» (MN 1368, f. 17); «in loco vocato lo Prat» (MN 1479, f. 20); «in parte vocata lo prat» (*Capb.* 1495, f. 1, 22.4.1495); «en la partida appellada lo Prat» (MN 1501, f. 23); «una masia prop del Prat ab molta terra campà [...] afronte ab lo ribatge de mar» (MN 1518, f. 75); «Lo Prat» (Pergamins, 9.12.1550); «oliveres y erm y terra conradissa [...] a la part que va al Prat» (MN 1566, f. 81v, 12.6.1571); «termino del lugar del Molnas y partida dicha del Prat que linda de oriente con la montaña dels Paranyes dels Collets de la Bassa de medio dia con el arenal de las Playas Largas de poniente con el camino y Rocas de las Covas [...] camino que va del Molnas a Tarragona» (*Hipot.* 1775, f. 354v, 15.11.1775, trasllat d'un document de 1737); «en dit terme de Tamarit y en la partida dita el Prat» (*Capb.* 1831, f. 438v, any 1832); «pessa de terra [...] ab sa sínia y bassa vuy dirruit [...] situada en lo dit terme del Molnas y partida lo Prat que afronta [...] a mitg dia ab la platja del mar» (*Capb.* 1832, f. 46v, any 1833); «en el termino de Molnás agregado al de Tamarit y partida llamada Prat o Camps [*sic*] gran [...] lindante por oriente con los Paranyes del Coll» (MN 1889, f. 296v, any 1889).

Prat, el camí del

[ət kə'mi ðət pə'rat]

És el camí que parteix del de la Torre de la Móra i condueix a la platja de la Móra.

«Via qui itur al Prat» (MN 1410, f. 48); «dictam la Coma [...] cum camino del Prat [...] cum mari» (MN 1518, f. 164v, 29.3.1549); «in loco sive castro de Tamaritti in partita dicta lo Puig quo ut terminator a parte ante cum via qua itur al prat o la plasa dicta del St. Sperit o puig» (MN 1618, f. 267v, any 1620).

Prat d'en Gassol, el

«in parte vocata lo Prat [...] vocatum den Gaçol» (MN 1507, f. 14).

Prat de la Móra, el

[ət 'prad də tə 'morə]

Partida que va des del pont de la via vora el mas de Marquès fins a mar.

«vineam situatam versus lo Prat de la Móra» i «pecia terre in lo Prat de la Móra» (MN 1368, f. 29v i 37v); «Prat de la Móra» (MN 1479, f. 22v); «in parte dicta la Móra vullgariter dicto lo prat» (MN 1594b, 5.1.1603); «Prat de la Móra» (Pergamins, 26.10.1625); «partida dita lo Prat de la Móra» (*LIM* 47, f. 13v, any 1666); «pesa de terra anomenada lo prat de la Móra situada en dit terme de Tamarit de tinguda de vint y sinch jornals [...] que afronta [...] a mitg dia ab los arenals del mar mitgsensant un estany» (*Capb.* 1805, f. 156v, any 1807); «pieza de tierra Garriga y rocas dicha la Coma [...] en el termino de dicha villa y partida lo Prat de la Móra» (*Hipot.* 1842, f. 251, any 1842).

Prat de la Móra, el camí del

«cum itinere quo itur al prat de la Móra» (MN 1521, f. 53, 27.12.1566).

Prat de la Móra, el vedat del

«vedat [...] dit lo vedat del prat de la Móra, a la partida del Cami Real en avall partint del Cami qui va del Medol al Móra» (MN 1729, f. 149, any 1732); «partida dita lo Prat de la Móra. Terminava [...] a llevant ab terras de la heretat o Mas de dit Joan Marqués» (*LIM* 47, f. 24v, any 1835).

Prats

«Rosarilia Prats» (*BapR* 7, f. 130, any 1898), «José Ballesté Prats» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 5).

Prats de Gaià

«posideo in Prados de Guayano» (MN 1479, f. 4).

premsa

V. *Soler*.

Presseguers, els

«lo [?] dells presegues que son dos jornals» (MN 1501, f. 26v, 5.1.1503).

No queda clar que sigui del Catllar; potser és de Virgili.

Prima, la punta [tə 'puntə 'primə]

Acabament, vora mar, d'una muntanya, a la Móra.

prop

V. *Pedró*.

Prop, de

«vobis honorabili Jacobi Pelliceri vulgo dicto de Prop castri de Tamarito» (MN 1594b, 7.10.1587).

Prop del Mas Rabassa

«en lo terme de Molnàs y partida dita prop del mas Rabasa [...] part ab lo terme de Tamarit [...] part ab lo cami de Tarragona [...] part ab lo cami que va de Tarragona a Ardeña» (Capb. 1832, f. 32, any 1832).

Prop del Molí del Pas

«prop lo Moli del Pas» (LIM 41, f. 47, any 1549).

Prous

V. *Mas d'en P*.

Provençal

«Jacobus Prohensal agricole habitatores de Tamarito» (MN 1518, f. 244v, 17.12.1552); «Joannis Prohensal agricola [...] habitatores in villa de Tamarito» (MN 1565).

Pruna

«en Pruna» (Capb. 1412, f. 4v).

Prunera

«cum domo Bernardi Prunera» (MN 1633, f. 39v).

Pubill

«Inventari de les coses de la botiga d'en Pere Povil» (MN 1501, f. 29, 8.6.1502).

Pubill, el

«Jacobus Fortuny dictus lo pubill agricola loci del Mulnas» (MN 1597, f. 56, any 1595).

Pubill Borrut, el

«Anton Borrut fadri dit lo pubill Burrut» (MN 1603, f. 139, any 1607); «Casa del Pobill, Toni Borrut, prop la Abadia» (*Llev.* 1609, f. 1).

Pubilla

V. *Cometa de la P., Mas de la P.*

Pubilla, el mas de la

[ət 'maz ðə tə pu'βilə]

És la casa més gran de les tres de la partida a la qual aquesta dóna nom. És a llevant i a tocar de la carretera del Catllar, des d'on parteix un curt camí que li dóna entrada. Al nord del Monnars. Té tres alçades, de construcció senzilla, amb coberta de teules a dos vessants. Encara és dempeus. Habitat fins fa poc. El document informa que havia estat el *mas dels Aluges*.

«habitants en lo mas dit dels Aluges vulgo de la Pubilla, parroquia del Lloch de Tamarit» (MN 1794, f. 175, any 1795); «Mas de la Povilla» (*Compli.* 1810, f. 5); «Teresa y Joseph Aluges, mare y fill, del mas dit de la Pubilla, del dit terme del Molnas» (*Capb.* 1832, f. 12 i 15, any 1832).

Pubilles, de les

«casa de Jaume Magrinya del Clos vuy de las pobilas» (*Llev.* 1609, f. 2v).

No queda clar que sigui un antropònim.

Públic, el camí

«Camino publico» (MN 1381, f. 10, 10v i 27); «Itinere publico» (MN 1381, f. 10v); «vico publico» (MN 1381, f. 27).

Puente, de la

«Maria de Goyeneche y de la Puente» (*Padró* 1894).

puig

V. *Coma de la Foradada d'en Guialtrú, Eres, Móra.*

Puig¹

V. *Costes Davall el P., Devers el P.*

Puig²

«et uxor Ferrarius de Puyg» (MN 1332, f. xxiv); «Petrus Puig scolarius» (MN 1410, f. 8); «Bertomeu Puig missatge de la Comuna» (MN 1479, f. 22v); «recog-

nosco vobis Johanni Pug pescatori» (MN 1507, f. 82, 8.8.1523); «cum Guillermo Puig» (MN 1566, f. 75v, 22.12.1579).

Pug i *Puyg* per variants. El prenom Joan predomina al segle XVI.

Puig, el

«in loco de Tamarito in parte vocata lo Puyg» (MN 1332, f. 3v); «Domum et patium situatam extra castrum de Tamarito apud locum vocatum Puig» i «Domum situata extra castri Tamarito [...] al pug» (MN 1368, f. 2v i 17); «apud locum vocatum Puyg» (MN 1373, f. 5); «in loco vocato lo Puyg» (MN 1410, f. 48v i 66); «domorum in parte vocata lo Pug [...] cum itinere quo itur a la Mora» (MN 1501, 16.11.1510); «lo Puig affronte [...] ab lo cami [...] que va a les heres» (MN 1565); «pati cituat en la part lo Puig y fora las murallas de dit Castell» (*LIM* 41, f. 24, any 1585); «in loco sive castro de Tamaritti in partita dicta lo Puig quo ut terminator a parte ante cum via qua itur al prat o la plasa dicta del St. Sperit o puig a parte retro partim cum littore maris sive cum via qua itur a la mora» (MN 1618, f. 267v, any 1620); «y ha una hera que antiquitus era lo ospital una cum suis ambiis [...] a la partida dita lo pux» (MN 1633, f. 61v); «un pati de casa ab la Torre Rodona [...] situada al Puig fora de les muralles» (*LIM* 43, f. 154, any 1650); «ovile [...] in presenti loco de Tamarit in partita del puig extra muros» (MN 1676, f. 32, any 1676); «in parte vocata lo puig [...] affrontatur [...] a parte ante ubi portale correspondet ad via publica qua itur a la Mora a parte ante ubi portale correspondet ad platea S. Spiritus» (MN 1703, doc. 242, 9.3.1707); «Tot aquell pati de casa ab una torra redona [...] situat en lo terme de Tamarit y partida dita del Puig y un pati de corral en dit Puig, tot fora las murallas de Tamarit molt cerca de la vila» (*LIM* 47, f. 10v, any 1835).

S'han vist les variants *Puyg* i *Pux*. Un sector del nucli urbà era conegut per *el Raval* o *el Puig*, segons Rovira (1999, p. 67), referint-se a l'any 1626.

Puig, del

«Jacobo Magrinya del Puig» (MN 1594b, 13.5.1602); «Casa Jaume Magrinya del Puig» (*Llev.* 1609, f. 30).

Puig, el camí del

«cum vico del Puig» (MN 1518, f. 70, 7.2.15?).

Puig, el carrer del

«en la present vila de Tamarit al carrer dit lo Puig» (MN 1729, f. 226, any 1734).

Puig, la muralla del

«a mitgdia ab la muralla del Puig» (*LIM* 47, f. 15v, any 1676).

Puig, la plaça del

«platea del Puig» (MN 1518, f. 230v, 25.10.1551).

Puig, el raval del

El nostre comunicant no en guarda record. Fora de la Vila Closa s'anà formant el raval del Puig amb els seus edificis enfilats per la falda de la muntanya que domina la roca de la Vila Closa. El conjunt se centrava entorn de la plaça del Sant Esperit i com a carrer principal tenia la part urbanitzada del camí que menava a la Móra. Vegeu Rovira (1999, foto p. 69).

Puig, la torre [de guaita] del

Vegeu Rovira (1999, foto p. 147). El nostre comunicant creu que devia ser el «torreón» de Segur.

Puigbover¹

V. Horta de P.

Puigbover²

[puʒu¹βe]

Només MN 1676 i *Hipot. 1842* posen article davant del nom, segurament per distracció de l'escrivà. És una partida de terra vora Ferran; arriba a la carretera de Barcelona. Segons *Classif. rust. 1860*, afronta amb el Molí, el terme de Ferran, la carretera Reial i el camí de Tarragona. Els nostres informadors indiquen que limita amb la finca de Vallvé.

«in dicto loco de Puyg Bover» (MN 1332, f. 15 i 17); «quadam morabatinatam situatam [...] vocatum Puigbover» (MN 1385, f. 92v); «Puig Bover» (*Capb. 1412*, f. 37v i 40); «unum trocium a pug bover» (MN 1501); «unum a Pug bover [...] cum Gayano et cum itinere alti folis» (MN 1507, f. 9v); «la quadra de puig bover» (MN 1521, f. 91v); «in parte dicta puig bover [...] cum itinere reali» (MN 1566, f. 36, 15.11.1568); «la heretat del Trull de fer oli [...] cituada a la partida dita Puixbover» (MN 1633, f. 17v-18, 5.7.1633); «termino de Tamarit, vulgariter in partita vocata lo Puig Bover» (MN 1676, f. [?], any 1682); «Terme de Tamarit y partida dita de Puigbover. Terminava [...] a mitgdia ab la Carretera Real [...] y a tramontana [...] mediant la sequia comuna de la horta de Puigbové» (*LIM* 47, f. 20v, any 1725); «partida de Puig Bover» (*Hipot. 1791*, f. 134); «partida lo Puigbover, lindante [...] a medio dia con camino de Barcelona» (*Hipot. 1842*, f. 248); «a la partida de Puigbové [regadiu i secà]» (*Amill. 1855*, núm. 17); «Partida de Puigobe» (*Classif. rust. 1860*, núm. 122); «Partida

de Puig Bobé» (*Classif. urb.* 1879, full 3); «Terminava [...] a ponent av [...] mediant lo camí que va de Ferran a Tamarit» (*LIM* 47, f. 24, any 1835).

Puigbover, la creu de

«partida dita la Costa [...] y ab la Creu de Puigbover» (MN 1566, f. 89, 16.8.1571); «Creu de Puigbover» (Pergamins, 11.1.1624); «cum via regia qui va de la creu de puxbover a Tar^a» (MN 1633, f. 92v).

Puigbover, l'era de

«dita lo avench demunt la era de pux bover» (MN 1633, f. 82v).

Puigbover, l'horta (o les hortes) de [təz 'ɔrtəz ðə puʒu'βe]

Terra al voltant del rec de Puigbover.

«in orta de Puyg Bover» (MN 1332, f. 27); «petiae terrae sita in horta dicta de Puigbover, termini de Tamarit» (MN 1729, f. 177, any 1733), «la horta de Puigbover [...] terminava [...] a mitg dia ab lo camí real» (*LIM* 47, f. 10v, anys 1621-1835).

Puigbover, la parellada de

«en la part dita la Perellada de Puigbover [...] stabliment fet per dit rector [...] 4 idus setembre 1331», «en la part nomenada la parellada de puigbover» i «en la quadra de la parellada de Puigbover» (MN 1521, f. 76, dubtós, i f. 91v i 92).

Puigbover, el pou de [ət 'pəw ðə puʒu'βe]

Dins la finca dita igual, no gaire distant de la casa Blanca.

Puigbover, el rec de [ət 'reg ðə puʒu'βe]

Procedeix de la séquia del Molí, en un punt al sud de Ferran. Travessa la carretera de la Riera i el rec de Ferran, i enfila cap a ponent, cap a la Caseta Blanca i segueix en direcció al Cruel. Fins al camí del Mas d'en Jover va en superfície. Després se soterra per creuar la carretera i la via del tren i forma la mina del Mas de Marquès. A continuació, tornava a ser rec fins al mas de Marquès.

«cum sequia de Puigbover» (MN 1566, f. 3v, 7.8.1564); «la sequia comuna de la horta de Puigbové» (*LIM* 47, f. 20v, any 1725); «lo rech de Puigbover» (Capb. 1832, f. 431v, any 1832).

Puiggatell [puə'teɫ]

Partida de terra al nord-est de Ferran. Limita amb el terme de la Riera i amb les partides del Mas d'en Ponç, la Costa Plana i el Planot. També dita *el Mas de Puiggatell*.

Puiggatell, el camí de [ət kə'mi ðə puə'teɫ]

Parteix del camí del Cruel, és travessat per la carrerada de Mas d'en Jover. Separa les partides de Mas d'en Ponç i la dita igual que el camí. Condueix a la masieta de Puiggatell. Citat també com *el camí de la Masieta*.

Puiggatell, el mas de [ət 'maz ðə puə'teɫ]

A Altafulla pronuncien [puɣə'teɫ]. És una hisenda bastant gran, a la partida de Puiggatell, a una certa distància al nord-oest de Ferran, vora el límit del terme de la Riera. S'hi conserva una edificació enrunada. També se la coneix per *la Masieta*, sense complementació.

Puiggatell, la masieta de [ʔa 'məzi'etə ðə puə'teɫ]

V. *Puiggatell, el mas de*.

Puigsadoll

«firmavit Petrus Puig Sadol» (MN 1368, f. 24); «testes Johannes Puigsadoll de Tamarito» (MN 1385, f. 85, 87 i 101v).

pujada

V. *Castellana, Creu*, «*Estanquillo*».

pujol

V. *Rodó*.

Pujol

«Pere Pujol» i «Petrus Pujol» (MN 1332, f. 8v i 20v); «Ursisina Argilaguet Pujol» (*Padró* 1859, any 1877).

Pujol, el

«un tros de terra al Pujol [...] ab lo camí de Tarragona» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

Pujol d'en Pons, el

«Lo Pujol d'en Pons» (Pergamins, any 1617).

Peça de terra.

Pujol Rodó, el¹ [ət puɣ'ʒət ru'ðo]

Turó acabat en forma arrodonida. Parteix el terme amb la Riera.

Pujol Rodó, el²

«in presenti termino de tamarit in partita vulgariter nuncupata lo puijol redó»
(MN 1676, f. 25v, any 1676).

Pujol Rodó, el camí del

[ət kə'mi ðeɫ puʒ'ɔt ru'ðo]

Conduïa al lloc d'on pren el nom. Arrenca del camí del Catllar, travessa la partida de la Costa Plana i segueix cap al terme de la Riera. Camí de carro.

Pujol Rodó, el comellar del

[ət kumə'la ðeɫ puʒ'ɔt ru'ðo]

S'ajunta amb el torrent de Mas d'en Jover, al camí del Mas Vell.

pujolet

V. *Caseta*.

Pujolet Rodó, el

[ət puʒɔ'tɛd ru'ðo]

És el *Pujol Rodó*, llindava amb la partida del Mas Vell; era dit així per la gent d'aquest mas.

Punsoda

«Alberto Punsoda Marqués» (*Padró* 1859, any 1944).

Punsoda, la sínia de

[tə 'siniə ðə pun'soðə]

No gaire distant de la caseta de les Costes i a la seva part est.

punta

V. *Barbes, Creueta, Gaià, Grossa, Jovera, Llevant del Roquer de la Móra, Mata, Móra, Prima, Saldó, Tamarit*.

Punta

V. *Nova de la P. de la Móra, la torre*.

Punta de Garbí de la Móra, la platja de la

«platja a la punta de Garbí de la Mora» (MN 1518, 25.6.1561).

Puyó

«Bartrandus Puyo» (*Òbits* 1622, 3.3.1623).

quadra

V. *Cocons, Ferran, Monnars, Sant Jaume*.

Quadra, la

«loci de Quadra» (MN 1518, f. 96 [quasi illegible]).

Quadra d'en Marcús, la

«in orta de Tamarito in parte vocata la quadra den Marcus [...] cum manso del Poncet» (*Capb.* 1495, f. 26, 12.6.1497).

Devia ser paraula oxítona: *Marcús*.

Quadrada, la torre

«unam turam sive tor quadrada» (MN 1501, 16.11.1510).

Quadrons

«pro parte quadrons» (MN 1566, f. 45v, 15.3.1569).

Quatre Parades, les

[təs 'kwatrə pə'radəs]

Pertanyien al mas d'en Sorder. Eren tan grans que dos animals llauraven una sola de les parades durant una setmana i no acabaven.

Quatre Parades, el camí de les

[ət kə'mi də təs 'kwatrə pə'radəs]

Sortia del mas d'en Sorder i el primer tram coincidia amb el camí del Monnars, de seguida es desviava a l'esquerra (est) per anar cap a les Quatre Parades. Després ja perdia aquest nom i continuava per enfilat cap al mas del Mèdol o cap a la caseta de l'Abel.

Quatre Parades, el comellar de les

[ət kumə'la də təs 'kwatrə pə'radəs]

Vora el mas de la Pubilla; acaba en terres del mas de Cosidor.

Quatre Torres, les

V. *Hereuet, el mas de l'*.

Que No Va Enlloc, el camí

«Vichus que itur ad nulum» (MN 1479, f. 11).

Devia conduir en un descampat.

Queipo

«Felix Queipo de la Torre» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Queralt

«testes Petrus Queralt de Tamarito» i «testes Philipus Queralt de Tamarito» (MN 1469, f. 12); «Matheos Queralt [...] loci de Farran» i «Juana Caralt muller d'en Matia Caralt del lloc de Farran» (MN 1594*b*, 29.2.1578 i 28.7.1603); «Paula Mercader y Queralt» (MN 1792, f. 125); «Lluís Alegret fadri fill legitim y natural de Joseph Alegret vivint y de Tecla Queralt conjuges difunts de una part» (MN 1823, f. 34, any 1824); «Lluís Alagret y Queralt, pages del Molnas» (Capb. 1832, f. 1, any 1832); «Paula Vila Queralt» (*Padró* 1894).

Queraltó

«Joseph Caralto Rebada» (*Òbits* 1622, any 1785).

Querol

«ab en Jacme Qarol» (MN 1501, f. 50).

Querol, l'horta de

[ˈtɔrtə ðə kəˈrɔt]

És un bocí de terra de regadiu situada entre l'Horta del Molí i el riu Gaià.

Qüestió, la

[tə kustiˈo]

Una partida de terra, cap a ponent del terme, entre el Mas de l'Hereuet, el Mas de la Creu i la Barquera.

«terra campa [...] situada en lo terme del Molnas y partida de la Qüestió» (MN 1822, f. 31, any 1824); «sita a la partida de Castió [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 115 i 120); «Partida de la Costió [afronta amb els termes de Tarragona, de Tamarit i del Catllar]» (*Classif. rust. 1860*, núm. 190).

Qüestió, el camí de la

[ət kəˈmi ðə tə kustiˈo]

Al començament, quan arrenca de la carretera del Catllar, és conegut per *camí del Mas d'en Ponç*. Després de deixar el ramal que continua cap en aquest mas, va entre la partida del Mas de l'Hereuet i la Barquera. Travessa la Qüestió gairebé pel mig, passa per la partida del Mas de la Creu i llavors ja pren aquest últim nom.

Qui Baixa al Portinyol

«domum in parte dicta qui baxa al Portinyol [...] ab lo carrero dejus la muralla [...] ab lo carrer qui va al serall ansa y al Portinyol» (MN 1633, f. 201, 11.3.1635).

Quiles

«Redencion Quiles Mateu» (*Padró* 1859, any 1933).

Quim del Rúbio, la sínia del [tə 'sinia ðət 'kim dət 'ruβju]

A la vora del Gaià, al Vinyet.

Quintana, la, o les Quintanes [tə kin'tanə]

Al voltant de les cases de Ferran. Actualment no és considerada una partida.

«porcio de terra roquisá [...] en lo referit lloch de Ferran y partida anomenada de las Quintanas» (MN 1790, f. 66v, any 1792); «tros de terreno roquisa situat contiguo al dit lloc de Ferran y a la partida dita la Quintana que actualment es part del camí o carretera que va del mateix lloc a Tarragona» (Capb. 1832, f. 433, any 1832).

Quintanes, les

«en lo referit terme del Molnas y partida las Quintanas» (Capb. 1832, f. 1v, any 1832).

Interpretem que és un lloc diferent del representat pel mateix nom en singular: aquest és al Monnars i l'altre, a Ferran.

Quintanes, el camí de les

«cami que surt de las Quintanas» (Capb. 1832, f. 411, any 1832).

Alguns mots recollits en el text documental, creiem que no formen part del topònim.

Quintanes del Castell, les

«partida de las Quintanas del Castillo» (*Hipot.* 1775, f. 400v, any 1775, trasllat d'un document de 1743).

Quiquet

V. *Pep del Q.*

Quiquet, ca ['ka ki'ket]

Una casa de Ferran, al carrer del Castell.

«José Argilagué Quiquet» (*Amill.* 1855).

Quitrà, la planta del

[l̥ə 'pl̥antə ðəɫ ki'tra]

És al bosc de Xabec. Fou bastida quan es va construir l'autopista. Ara abandonada.

Rabadà

«Pere Rabada habitator castri de Tamarito» (MN 1332, f. xxiv); «Arnaldus Rabada» (MN 1368, f. 81v); «Catalina filla de Maria i d'Arnau Rabada», «Johannes Rabada i «Raymundeta uxor Petri Rabada de Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 10; f. 10, i f. 26v).

Rabassa¹

V. *Mas d'en R.*

Rabassa²

«Petrus Rabaça rector et notarius publicus» (*Capb.* 1412, f. 19v, 26v i 31v); «Gaspar Rabassa termino de Tamarito» (MN 1507, f. 184, 7.1.1429); «Petrus Rabaça habitator in manso vocato lo Mas d'en Marc de les Coves in termino de Tamarito et Blanquina» (MN 1479, f. 48 i 48v); «Blanquina Rabassa [...] dits del mas de les Coves» (*Capb.* 1495, 30.10.1497); «et Gaspar Rabasa mansi del Areny Major» (MN 1517, 7.9.1519); «Petrus Rabasa termini de Tamarito» (MN 1507, f. 128, 9.5.1525); «Franciscus Rabasa» (MN 1518, f. 90, 20.8.1545); «Pere Rabassa» (*Fog.* 1553, al terme de Tamarit); «Jacobus Rabasa» (MN 1565); «Signum meum Ludovico Rabassa» (MN 1566, f. 2, 21.8.1566); «Signum principalis Sebastiani Rabasa», «cum domo Sebastiani Rabasa», «Jacobus Rabaça» i «Gaspari Rabaça» (MN 1594b, 17.8.1594, 7.2.1605, 19.5.1605 i 30.6.1605); «Francesch Rabassa pages del mas de les Coves» (MN 1633, f. 45); «Josep Rabassa» moliner de Tamarit, documentat el 1760 (Rovira, 2012, p. 128); «Baltasar Rabassa», «Andreu Rabassa» i «Jaume Rabassa de Tamarit» (*LIM* 47, f. 11, 11v i 13v, any 1835).

Els manuscrits alternen *Rabassa*, *Rabaça* i *Rabasa*. Els prenomes Pere i Gaspar apareixen al segle xv i al segle xvi són abundants en els documents. També hi ha Jaume i Sebastià, que es mantenen al segle xvii, junt amb Gaspar. Algun Rabassa és del Mas, del mas de l'Areny, del de les Coves, del de les Platges i del de Jaume Marginyà. Consten algun pagès, un moliner, un rector i un jurat. Hem anotat cinc dones: Blanquina, Isabet, Joana, Magdalena i Teresa.

Rabassa³

«Testes [...] Voltes dit Rabasa piscator» (MN 1633, f. 55, 18.10.1633).

Rabassa, el mas d'en (o de) [ˈma rəˈβasə]

És al nord i arran de la carretera de Barcelona, a sol ixent de Monnars. El territori de la hisenda és considerat partida de terra. La casa senyorívola és gran —dita *la casa Gran*—, amb un pis i golfes; adossada a la dels masovers —*la casa del Jaume*. S'hi conserven dos rellotges de sòl. Hi ha un magatzem amb estatges per als treballadors. Sitges per al gra, corrals i quadres, celler i cups, cisternes i un pou. A la vora la casa del Sis. No saben el perquè del nom; era destinada als treballadors. A la platja Llarga, tenien salines. Segons Morera (1915, p. 357), encastada a la paret dels muntants d'una de les portes d'entrada, es va trobar una inscripció funerària d'època romana. Hi ha una torre quadrangular que, segons Rovira (1999, p. 142-143), és de defensa.

«in manso den Rabaça, termini di Tamerito» (MN 1491, f. 225, any 1506); «olim dit lo mas den Fort, a meridie [...] cum terris mansi den Rabassa camino regio sive generali» (MN 1590, f. 298, any 1591); «Actum est in manso d'en Rabaça termini de Tamarit» (MN 1594*b*, 15.9.1605); «lo mas den Gaspar Rabassa dit de las Coves» (*Llev.* 1609, f. 34*v*); «Juseph Virgili pages de Tamarit habitant en lo seu mas dit den Rabasa» (MN 1712, escriptura 68, any 1713); «lo Mas den Rabasa, terme de Tamarit» (MN 1729, f. 254, any 1735); «de oriente con tierras de dicho Manso Rabasa temino de Tamarit» i «als arenals en vista del mas Rabasa en lo dit terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 10 i 1*v*, any 1832).

Rabassa de les Coves, la masia d'en

«vulgariter nuncupato lo escaser quod terre trocium est [...] cum manso Steffani Grimau utriusque doctoris civis Tarracone [...] cum terris den Gaspar Rabaca mansi de les Coves» (MN 1594*b*, 21.5.1595); «Juan Virgili, pages de Tamarit, en la mia masia dita den Rabasa de las Coves» (MN 1703, doc. 357, 25.11.1709).

Rabassó

«Rosa Solé Rabaso» (*Padró* 1894).

racó

V. Hospital.

Racó, el

«pesa de terra dita lo racó» (*Hipot.* 1842, f. 251*v*, any 1842, i *LIM* 47, f. 12*v*, any 1666).

Racó, la parada del [tə pəˈradəʃ rəˈko]

Al Mas d'en Jover. Darrere del mas, a la banda de muntanya.

Racó, la sínia del

[tə 'siniə ðət rə'ko]

Pertanyia al mas d'en Cosidor.

Racó de Lluís Valls, el«Terminava a llevant ab una pessa de terra dita lo Raco de Lluís Valls» (*LIM* 47, f. 12v, any 1666).**Rafel¹**V. *Mas de R.***Rafel²**«Pejoan Raffel», «et Raffel Pejoannes» i «Vicentius Raphael agricola loci de Ferran» (MN 1594b, 19.12.1595, 2.2.1597 i 24.2.1597); «Joannes Raphael» (*Òbits* 1622, 5.12.1622).

No hem tingut en compte que el segon document de MN 1594b ofereixi el cognom *Rafel* davant del prenom.

Rafel, el mas de

[ət 'maz ðə rə'fet]

A l'extrem nord-oest de l'antic terme de Tamarit, al nord del mas de Pastoret. És enrunat. Hi queden alguns cups, una bassa, un jardí i un pou. Una cisterna arplegava les aigües que venien de la Farga (un tossal del terme del Catllar), per un comellar. Un colomar i un celler amb una cuina grandiosa amb un escalfapanxes al mig i bancs a banda i banda.

RalV. *Horta del Camí Real.***Raldo**«Testes Vincentius Raldo [...] piscatores residentes in Castro Tamariti» (MN 1633, f. 144, 10.7.1634); «Magdalena Raldora» (*Òbits* 1622, 10.9.1628).DCVB anota la forma femenina, *Ralda*.**Ramon¹**V. *Pere-R., cal.***Ramon²**

«Violant Ramon in Tamarito» i «Petrus Ramon quondam in Tamarito» (MN 1479, f. 3, i f. 3 i 37); «en poder d'en Pere Ramon balle de Tamarit» (MN 1501,

f. 18); «Magi Ramon» i «Andreu Ramon i Hiacinto Ramon» (MN 1633, f. 63v, 14.11.1633, i f. 77, 13.2.1634); «Manuel Ramon, pages habitant en lo Lloch de Ferran» (MN 1798, f. 214); «Remon, Joseph», «Remon, Pau» i «Ramon, Anton» (*Compli.* 1810, f. 2; f. 3, i f. 3); «Teresa Ramon y Duch» (Capb. 1832, f. 395, any 1832); «Antonia Ramon» (*BapR* 2, f. 207, any 1838), «Isidro Ramon [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1874); «Maria Mestres Ramon» (*Padró* 1859, any 1887, i *Padró* 1894); «Ramon Ramon Mallafre» i «Pablo Ramon Rovira» (*Padró* 1894); «Isabel Ramon Vives» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 18).

Ramoneta

«Ramoneta» (MN 1381, full solt 2); «afronta ab na Ramona» (MN 1373, f. 38).

Ramos

«Luis Fernandez Ramos» (*Padró* 1859, any 1894).

Raques

«en Raques» (MN 1410, f. 36).

Devia ser un renom.

Rasa, la

[tə 'razə]

És un desguàs on anava a parar l'aigua dels recs de les Hortes de Tamarit; dit també *l'Escórrec* i *la rasa General*. Acabava a llevant del castell de Tamarit, arran de mar, vora el riu Gaià. Com que n'hi havia més d'un, sovint en diuen *els Escórrecs*.

V. t. *Escórrecs, els*.

raval

V. *Puig*.

Raval, el

Un sector del nucli urbà era conegut per *el Raval* o *el Puig*, segons Rovira (1999, p. 67), l'any 1626.

rec

V. *Costeret, Costes, Escórrecs, Ferran, Gaià, Major del Molí, Molí, Puigbover, Rasa, Resclosa, Virgili*.

Recasens

V. *Requesens*.

«Recreo», el [ət̪ rə'kreju]

Era un tros petit de la finca de Mas de Rabassa, plantat d'arbres fruiters. Ben a la vora de la casa.

Rector, el cau del [ət̪ 'kaw ðət̪ rək'to]

Cau de conills en un turonet dins la boscúria que hi havia a Sant Joan. Vora la cova de Manelet, al seu cantó est.

rectoria

V. *Tamarit*.

Rectoria, el delmari de la

«en lo decimari de la rectoria de Tamarit» (MN 1521, f. 92).

Rectoria, sénia de la

«Senia de la Rria.» (*Compli*. 1810, f. 2).

Reguerot, el [ət̪ rəɣə'rət̪]

Parada de Mas d'en Sorder; hi abundaven els bolets.

Reguers, els

«en la Quadra y horta de Ferran y en la partida dita los Regués [...] ab lo cami que va de Ferran al lloch de la Riera» (Capb. 1832, f. 409, any 1832).

Rei, el comellar del [ət̪ kumə'ʎa ðət̪ 'rej]

Petit, dins la partida de Mas d'en Sorder, a les Quatre Parades, mor al torrent de la Móra.

Reial, el camí [ət̪ kə'mi rə'jaɫ]

Confronta amb l'Avenc, a ponent i tramuntana. Tant se l'anomena *camí*, com *camino*, *via* o *vico*. Així com *públic*, *real*, *regali* o *regio*.

«afrontatur cum vico regali» (MN 1368, f. 37v); «Camino regali» (MN 1381, f. 10, 27v); «cum terris mansi den Rabassa camino regio sive generali» (MN 1491, f. 298, any 1591); «in parte vocata la vench [...] cum itinere reali» (MN 1501, 16.11.1510); «cum camino regali» (MN 1518, f. 173v, 11.10.1549); «cum via regia» (MN 1566, f. 100v, 22.6.1573); «cum via publica qua a Portali Tamariti itur ad viam Regiam [...] a meridie cum Stagno media via qua itur a Portali Tamariti versus fluvium de Gaya» (MN 1712, escriptura 11, any 1712).

Reial, la carretera

«lo camí que va del Molnas a la Carretera Real» (Capb. 1832, f. 11, any 1832);
«Posecion sita a la Carretera real» (*Amill. 1855*, núm. 135).

Reial de Barcelona, el camí

«una vinya situada en lo terme de Tamarit en la part del abenc affronta ab lo camí real de Barchinona» (*Capb.* 1495, 16.10.1497); «cum camino Reali quo itur abarcelona» (MN 1597, f. 57, any 1595).

Reial de Barcelona, la carretera

«ab la carretera Real que va a Barcelona» (*LIM* 47, f. 30, any 1843).

Reial de Barcelona a Tarragona, el camí

«cum vico regali a Barcinona ad Tarraconam» (MN 1501); «lo mas Llorens [...] cum vico regali quo itur a Barchinona ad Tarraconam» (MN 1507, f. 54, 18.8.1518).

Reial de Tarragona, el camí

«Vico Regali quo itur Terracone» (MN 1368, f. 17 i 43v); «ab lo Camí Real que va a Tarragona» (*LIM* 43, f. 152v, any 1670).

Reial de Tarragona a Barcelona, el camí

«del Moli [...] cum itinere regali quo itur Tarraconem et Barch.» (MN 1507, f. 24v, 26.8.1510).

Reig

«Bernardus Reig» (MN 1332, f. 6).

Reinals

«Juan Reynals Mestre [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1892).

Reli, el comellar de

[əʃ kumə'ʎa ðə 'reʎi]

Petit. Va des de les proximitats del mas Vell fins al camí del Mas Vell; desemboca al fondo del Mas Vell a prop de la parada del Pau de la Son.

Reli, la sínia de Ca

[ʃə 'siniə ðə 'ka 'reʎi]

A la vora dreta del Gaià, a les Hortes.

Rentadors, els

[ət rəntəˈðos]

De la bugada, a Ferran. Eren a la plaça de Baix i han estat suprimits. Encara se'n parla, poc o molt.

República, la plaça de la

A Ferran, és el rètol que va dur *la plaça de Baix*.

Requesens

«Bernardus Recasens» (MN 1385, full solt, [1393]); «Cosme Requesens» (MN 1501, f. 29, 25.4.1502); «Nobilis domina Isabel de Requesens, domicela, filia nobilium domini Ludovici de Requesens, domini de Mulnas» (MN 1491, f. 224v, any 1506); «Paule Requesens et Covete» (MN 1594b, 2.2.1595); «Miquel Recasens pages del Molnas» (Capb. 1832, f. 7, any 1832); «Francisco Recasens Verderol» (*Padró* 1859, any 1876); «Maria Ferrando Recasens» i «Francisca Recasens Roig» (*Padró* 1894); «Victoria Balcells Recasens» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 12).

Requesens alterna amb *Recasens*. *Covete* de l'any 1595 era el nom de soltera.

Resclosa, la

[tə rəsˈkɫozə]

Punt del terme veí, la Riera, on s'agafa l'aigua del riu Gaià, i mitjançant la séquia del Molí, es va repartint pel terme de Tamarit.

Reverendíssim

V. *Molí del R. Senyor Arquebisbe, la séquia del*.

Reverter

«Arnaldus Reverter» (MN 1368, f. 98v i 100v); «Johan Reverter de la Cove» (MN 1501, any 1507); «lo senyor mossen Miquel Reverter» i «Franciscus Reverter textor linj» (MN 1507, f. 133v, i f. 152, 20.7.1526); «Miquel Reverter» (*Òbits* 1622, any 1658); «Rosa Reverter Roig» (*Padró* 1894).

Riambau

«Llorens Riambau» (*Òbits* 1622, any 1669); «Joseph Argilaguet y Riambau, pages del lloch de Ferran» (Capb. 1832, f. 385, any 1832).

riba

V. *Mar*.

Riba

«testes Ferrarius Riba» (MN 1332, f. l).

ribatge

V. *Mar*.

Ribatge de la Mar, el

«in parte vocata lo Ribaje de la mar [...] cum via publica qua itur a la Taraçana [...] cum muro supradictum» (MN 1507, f. 33v, 14.1.1512).

Ribelles

«Gabriel Ribelles» (MN 1521, f. 76, trasllat d'un doc. de 15.1.1484); «e ab lo tros de mosen Ribelles» (MN 1501, f. 27v).

Ribera

«Arnaldus Ribera» (MN 1381, f. 43); «Joana Ribera» (*Òbits* 1622, any 1622).

Ribers

«Arnau de Ribers senyor del lloch de Ferran» (MN 1381, pergamí).

Ribes

«Arnaldus Rippis quondam olim castlanus Tamarito pater Arnaldoni, Raymundeti et Margarite» (MN 1332, f. 29v, xi, xx i li); «Jacobi de Rippis» (MN 1368, f. 12); «Joannes Ribas alias Sabiel» (MN 1518, f. 44, 29.4.1542); «vui en Joan Ribes Alias Fabrer curador de Altafulla» (*Llev.* 1609, f. 17); «Juan Llauradó Ribas» (*Padró* 1894); «Pablo Jorda Rives» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 10).

Ribes alterna amb *Rippis*, *de Rippis*, *Ribas* i *Rives*. S'ha vist Arnau i Joan, al segle XIV. *Sabiel* i *Febrer* per renom, al segle XVI. Les dones s'havien dit Blanca, Margarida i Raimundeta.

Ricard

«Petrus Riquart», «testes Petrus Riquart» i «Petrus Riquart balle» (MN 1479, f. 6 i 6v; f. 9v, i f. 37, 41v i 50v); «Pere Ricart del Castell de Tamarit» (*Capb.* 1495, 11.6.1498); «Petrus Riquart» (MN 1501, 28.8.1510).

Els documents aporten *Ricart* i *Riquart*. El prenom més usat era Pere. Només Beneta per prenom femení.

Riera¹

V. *Camí de la R.*; *Ferran a la R.*, *el camí de*.

Riera²

«Paula Lobregat muller d'Anthoni Riera» i «testes Antoni Riera» (MN 1479, f. 4v i 28, i f. 4v, 13, 38, 47 i 49); «Johan Riera» (*Capb.* 1495, 19.10.1497); «Antoni Riera» (MN 1501, 20.1.1501 i 16.11.1510); «socero meo Johanne Riera [...] Clareta Riera mea uxor dicti Johannis Riera» (MN 1507, f. 27, 6.5.1510); «Ramon Riera Pallarols [...] labrador» i «José Llima Riera» (*Padró* 1859, any 1894 i 1877); «Maria Riera Farrarons» i «Francisca Riera Fortuny» (*Padró* 1894); «Juan Llima Riera» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 26). Documentat entre 1667 i 1675, Isidre Riera, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Riera, el camí de la

«Camino de la Riera» (*Amill.* 1855).

Riera, la carretera de la

[ʎa kərə'terə ðə ʎə ri'erə]

Parteix de la carretera de Barcelona, va gairebé paral·lela a ponent del riu, passa per Ferran i, al cap de poc, entra al terme veí de la Riera.

Riera, el terme de la

[ʎə ri'erə]

És al nord-nord-est del terme de Ferran. La línia que marca la frontera comença al riu Gaià, a sol ixent de Ferran, i amb algunes petites irregularitats va cap a l'oest-nord-oest fins a trobar el terme del Catllar, per allà al Mas Vell.

«Termino de la Riera» (*Amill.* 1855).

Riera a Tarragona, el camí de la

«camí que va des del Lloch de la Riera a Tarragona» (MN 1782, f. 111, any 1790).

Sintetitzem la denominació del topònim, tal com es fa avui dia per estalvi lingüístic.

Riera de Gaià, el mas de la

«Arnaldus Ferrarii de mansis Riaria Gayani» (MN 1381, f. 6 i 6v).

Rigost

«Anthoni Rigost» (*Fog.* 1497, de Tamarit).

Rion

«Asuncion Argilaguet Rion» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 40).

El primer individu d'aquest llinatge arribat en qualsevol lloc del nostre país devia procedir de la ciutat d'aquest nom, d'Occitània.

Ripoll

«Bartholomeus de Rivopulli» (MN 1332, f. 21); «Jacobus Ripoll nuncius dicti castri» (MN 1507, f. 44v, 23.7.1518).

Rita, la barraca de Ca la [tə βə'rakə ðə 'ka tə 'ritə]

Era una barraca de pedra seca, de planta quadrangular, amb la coberta de terra on hi havia plantats lliris garjols. Situada dins la partida de Mas de Pastoret. Dita també *la barraca del Rito*.

Rito, la barraca del [tə βə'rakə ðət 'ritu]

V. *Rita, la barraca de Ca la*.

riu

V. *Gaià*.

Riu¹

V. *Portal de Tamarit al R. Gaià*.

Riu²

«Joan Riu lo forner» (*Òbits* 1622, 11.10.1636).

Riu, el¹ [ət 'riw]

És la manera habitual de referir-se al *riu Gaià*.

V. t. *Gaià*.

Riu, el²

«lo riu y torrent del Jover» (MN 1615, f. 42v, any 1615).

Riu Gaià a Altafulla, el camí del

«in termino Tamariti in partita dicta vulgariter lo Viñet in decimario Ecclesia de Tamarit [...] affrontatur [...] mediante via, pontius senieta, quo affluvio Gayano ducit Altifolium» i «in parte vulgariter dicta della Gaya [...] affrontatur [...] cum itinere quo itur ex fluvis de Gaya ad locum Altifolii» (MN 1703, doc. 457, 1.11.1711, i doc. 290, 12.7.1708).

Rius

«Antonius Rius» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539); «Pauli Rius piscatores castri Tamariti», «Joannes Rius forner» i «Joannis Rius piscatoris castri Tamaritti» (MN 1633, f. 57, 23.10.1633; f. 181ν, 16.1.1635, i f. 193ν, 24.2.1635); «Pau Rius» (*LIM* 47, f. 11ν, any 1835), «José Rius» (*Amill.* 1855).

Rives

V. *Ribes*.

Roba, el garrofer de la

[ət ɣəru'fe ðə tə 'rɔβə]

Al mas de Maneguet, tocant el camí del Mas de la Creu. El nom deriva de la seva funció: era l'arbre —únic— on el pagès penjava la roba i deixava el cistell del dinar. Denominació freqüentment usada pertot entre el sector agrícola.

Robert

«ab en Jacme Robert» (MN 1507, f. 30, 1.9.1510); «Pere Robert de T^o» (MN 1517, 19.7.1520); «Guilermus Robert brasserius» (MN 1565, f. 354ν, 9.1.1579); «Nicasio Robert Sanroma» (*Padró* 1859, any 1893).

Robert, l'horta del

[ˈtɔrtə ðət ru'βer]

Toca a l'horta del Muntagut, vora el Gaià.

Robert, el port d'en

[ət 'pɔr ðən ru'βer]

Entre la punta i la platja de la Móra. Recollit dels pescadors de Tarragona.

Roc, ca

[ˈka 'rɔk]

Una casa de Ferran, al carrer del Castell.

roca

V. *Enclusa, Gaià, Jovera, Oliverons, Plana, Vila Closa*.

Roca

«Tecla Rocha sogra de M. Dalmau» (MN 1479, f. 2); «Johannes Roca» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539); «Petrus Rocha magister scholaris» (MN 1566, f. 6ν, 20.10.1565); «cum domo den Oller sive den Roca» (MN 1594b, 17.8.1594); «Salvador Sallarench y Domingo Roca» (MN 1603, f. 3, any 1604); «Casa de Michel Torrens vuy la viuda Rocha» (*Llev.* 1609, f. 7ν).

El 1503 fou rector de la parròquia de Tamarit Jaume Roca (Rovira, 2012, p. 97).

Roca, el morro de la

«usque al morro de la Rocha del vesant que devalla dalt del Puig» (MN 1518, f. 233v, 29.3.1552).

Roca de Gaià, el camí de la

[ət kə'mi ðə tə 'rəkə ðə γə'ja]

Una altra denominació del *camí del Vinyet*, sobretot en el tram final.

V. t. *Vinyet, el camí del*.

Roca del Mar, la

«Paratge anomenat la roca del mar, terminava per la part del davant ab lo arenal de mar» (*LIM* 47, f. 14v, any 1672).

Roca Plana, la

[tə 'rəkə 'planə]

Partida de terra que deu el nom a la roca pelada que hi ha arran de terra. És vora del mas de Ponç, a prop del Monnars.

Roca Plana, el camí de la¹

[ət kə'mi ðə tə 'rəkə 'planə]

Començava a la carretera del Catllar, vora el Monnars; conduïa al mas de la Creu i donava accés al mas de l'Hereuet. És el dit *camí de la Barquera*.

Roca Plana, el camí de la²

[ət kə'mi ðə tə 'rəkə 'planə]

Amb la mateixa denominació que l'anterior, però en diferent contrada. Par-teix del camí de la Torre de la Móra i enfila cap a la Roca Plana, vora mar. En aquesta contrada s'han ramificat tant els camins que constitueixen una xarxa de difícil identificació.

Roca Plana, la platja de la

[tə 'pɫadʒə ðə tə 'rəkə 'planə]

A llevant de l'Arboçar. És la *platja de Mas d'en Grimau*. Per a alguns és *cala de Becs*.

Rocafort

«Johannes Rochafort, presbiter» (MN 1385, f. 89v); «Joannes Rocafort piscator» (MN 1633, f. 165, 8.12.1634, i f. 194v, 24.2.1635).

Rocamora

«Nicholaus Rocamora» (MN 1332, f. xxii); «Elicsenda uxor Berengarius Rochamora» i «Arnaldus Rochamora de Tamarito» (MN 1368, f. 20v, 21, 21v, i 14v); «Francesch Rochamora constitutus» i «Arnaldus Rochamora testes» (MN 1373, f. 25 i 44); «Guillem Rocamora et eius uxor Francesca de Farran» i «An-

thoni et Berenguer Rochamora de Farran» (MN 1479, f. 42, 44 i 44v, i f. 43v); «Olaguer Roquamora» (MN 1501, f. 15v, 8.9.1505); «Simon Roquamora et Candia uxor eius loci de Farran» (MN 1507, f. 25, 8.7.1510); «Joannis Rocamora loci de Farran», «Antonius Roquamora [...] loci de Farran» i «Testes Guillelmus Rocamora de Farran» (MN 1518, f. xxxiiii, 26.7.1539; f. 91, i f. 107, 20.5.1561); «a ma germana Francina Rocamora» (MN 1565); «Jaume Rocamora» (MN 1633, f. 128, 21.5.1634); «Maria Clos y Rocamora» (MN 1703, doc. 461, 18.1.1712).

Diverses ortografies: *Rochamora*, *Roqamora*, *Roquamora* i *Roqua mora*. Berenguer i Arnau són els prenombs observats més vegades en els papers del segle XIV. Berenguer ha persistit al segle XVI, seguit de Guillem. I quatre dones: Càndia, Caterina, Elisenda i Francina. Al segle XVIII, Rocamora procedeix de la mare.

Rodó, el pujol

[ət puj'ʒət ru'do]

Turó acabat en forma arrodonida. Sembla que parteix el terme amb la Riera.
V. t. *Pujol Rodó*.

Rodona, la parada

[tə pə'radə ru'donə]

Al mas d'en Jover.

Rodríguez

«Carmen Rodríguez Alvarado» i «Teresa Pardo Rodríguez» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 12, i 2a, 1).

Roig¹

V. **Batlle R.*; *Móra al Mas R.*, *el camí de la*.

Roig²

«Bernardus Rubei sindicus» (MN 1332, f. 4); «Berengarius Rubey» i «testes Guillelmus Rubey commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 83 i 8v); «Berengarius Rubei testes» i «Berengarius Royg vir Elicsendis» (MN 1373, f. 8, 29v, 39, 42, 44 i 46); «Bertrandus Roig castri de Tamarito» (MN 1385, f. 98, 99, full solt 2, [1400]); «Maria Payeres, uxor Petri Royg», «Guillerma Royg» i «Raymunda Royg» (MN 1410, f. 26v; f. 27v, i f. 27 i 27v); «Arnaldus Roig piscator Tamarito», «Bertrandus Roig quondam» i «Periconia uxor Guilelmi Royg» (*Capb.* 1412, f. 33, 39 i 323); «Petrus Roig, filius de Bertrandi Roig et Saurina», «Bernat Roig», «Bernat Roig habitant de Tamarit», «Berenguer Roig habitator dicti castri», «Bertran Roig i la seva esposa Saurina», «Margarida Roig filla de Bertran Roig i Saurina, neta de Pere Lobregat» i «testes Johannes Roig» (MN 1479, f. 48; f. 5, 10 i 20; f. 13; f. 38; f. 38, i f. 3, 12v, 19v i 50v); «Johannes Roig» i «Bernat Johan Roig» (*Capb.* 1495, f. 10, 21.9.1495, i 12.10.1497); «Joan Roig», «Joan

Roig (masos)» i «Miquel Roig» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Miquel Roig» (*Capb. 1495*, 26.5.1498); «Bernardus Johannes Roig» (MN 1501, f. 16); «Johanis Bernardus Rog mercator», «Miquaeli Roigsoler loci de Tamarito» i «Ysabell Roga uxor que fui [...] Roig castri de Tamarito Bernardus Roig filius dicto [...] Eularia uxor mea» (MN 1507, f. 2; f. 9, i f. 140v); «Bartholomeo Roig sutoris dictem ville de Tamarito» i «Franciscus Roig» (MN 1518, f. 44, 29.4.1542, i f. 155 [repetit], 29.3.1549); «Guillem Roig» (MN 1521, f. 65); «Francesc Roig, sastre», «Míguel Roig» i Pere Roig» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «mon nebot Perot Roig» (MN 1565, f. 347, 3.8.1590); «ex troceo dicti Petri Guillermi Roig» (MN 1566, f. 26, 15.2.1567); «Pere Roig pescador y patro de la vila de Tamarit» (MN 1594b, 3.4.1604); «Casa de Michel Roig» i «Joan Roig alias lo Calafat» (*Llev. 1609*, f. 12 i 15); «Raphael Roig [...] piscatores» (MN 1633, f. 3v, 16.6.1633); «Pau Roig» (*Òbits 1622*, any 1785); «Roig, Francisco» (*Compli. 1810*, f. 3); «Rafael Roig» (*LIM 47*, f. 16, any 1835).

És un dels cognoms més abundants al llarg de quasi cinc segles. Variants ortogràfiques: *Rog, Roga, Roitg, Royg i Rubei*. Al segle XIV, Guillem i Bernat són molt reiteratius en els documents. Al segle XV, es manté una mica Guillem i apareixen Arnau i Bernat Joan. Al segle XVI, el predomini torna a ser de Bernat i ara també Pere. Bernat Joan alterna amb Joan Bernat. També hi ha Joan i Francesc amb força reiteracions. Al segle XVII, el predomini és de Rafael, que es manté al segle XVIII, quan els Roig declinen. N'hi havia hagut *de la Cova, Calafat* i *Gran* per renom i potser també *Soler*. Hi ha múltiples oficis: corder, fabricant, mercader, pagès, patró de barca, pescador, sabater i tragner. Havien exercit de col·lector, prevere, sagristà, síndic. Les dones es van dir Berenguera, Eulàlia, Isabel, Maria i Periconà.

Roig, botiga d'en

«intus Tamarit: botiga d'en Roig» (Pergamins, 22.2.1515).

Roig, cal

[¹kaʎ ¹rətʃ]

Una casa del Monnars.

Roig, el mas d'en

«Jacobus Magrinya mansi termini de T^o mansi inferis prope mansi d'en Rog» (MN 1501); «cum terris hereditatem mansi Petru Rog» (MN 1507, f. 62v, 4.10.1519); «cum mansi Bernardi Roig de T^o [...] cum litore maris» (MN 1517, 20.11.1518); «honor Johannis Magrinya mansi dicti den Royg» (MN 1518, f. xxxiii, 22.11.1540); «lo Mas den Roig» (*Fog. 1553*, al terme de Tamarit); «prope mansum den Royg» (MN 1565, f. [tapat]); «mansi den Roig, termini Tamariti» (*Òbits 1622*, 28.3.1622); «terras del Mas de Pau Roig» (*LIM 47*, f. 20, any 1724).

V. t. *Móra al Mas Roig, el camí de la.*

Roig, la parada del

[tə pə'radə ðət 'rotʃ]

Tros de terra dins la finca de mas de Rafel. Una altra dita igual al mas d'en Cosidor.

Roig, la sínia del (o de Cal)

[tə 'sinia ðət (o ðə 'kaʎ) 'rotʃ]

A la banda de mar del camí del Mas de Ponç.

Roió, la barraca del

[tə βə'rakə ðət 'rojo]

Caseta de terra i fang, situada al límit de les terres del mas d'en Cosidor. N'eren dues, ben segur que una era ja fora terme; una de pedra seca.

Roió, el tros del

[ət 'trɔz ðət 'rojo]

Tros de terra al límit de terme, tocant al nord-est de la Llopetera, hi ha una barraca de fang.

Roman, la parada del

[tə pə'radə ðət ru'man]

En terres de Mas d'en Cosidor, vora el torrent a l'altra banda del qual ja és partida de Mas d'en Sorder.

Romani

«affrontatur honor Petrus Romenyi de Tamarito» (MN 1332, f. xxiv); «Antoni Romani ques nega en la mar e fonch soterrat a la Mora» (MN 1501, f. 55, 15.5.1508); «Petrus Roman ostalerius» (MN 1594b, 5.2.1583).

Romeu

«Antoni Romeu et uxor eius Saurina», «Pere Romeu» i «Periconus Romeu» (MN 1332, f. 18v; f. 8v, 20, i f. 20v); «Maymonus Romei baiulus castris de Tamarito» (MN 1381, f. 7v, 17, 18, 19v i 22); «Paschasius Romei habitator Tamarito» (MN 1381, f. 5 i 5v); «Montserrat Romeus» (*Capb. 1412*, f. 34v i 37v); «Franciscus Romeu sartor ville Tamaritto» (MN 1594b, 1.8.1594); «Elisabet Romeu» (*Òbits* 1622, any 1623); «Christofoll Romeu» (*Compli.* 1810, f. 6v); «Antonia Ferrer Romeu» (*Padró* 1894).

Pere i Pascasi són reiteratius al segle XIV. Francesc, sastre, ho és al segle XVI. Maimó va ser batlle. Dos noms de dona: Antònia i Saurina.

«Romualdo», el comellar del

[ət kumə'ʎa ðət rumu'aʎdu]

Dins les Quatre Parades del Mas d'en Sorder, no gaire distant del comellar Estret.

Roquer

V. *Llevant del R. de la Móra, la punta de.*

roques

V. *Coves.*

Roques, el camí de les

«hun pati lo qual es en lo camí de les roques lo qual affronte ab lo camí que va al Prat» (MN 1507, f. 169v, 28.10.1526).

Roquet, el mas de

V. *Ponç, el mas de.*

Roqueta, la

«La importància del nucli urbà de la Roqueta com a centre de la vida municipal anà desapareixent gradualment; les institucions municipals [...] el deixaren per transferir-se a Ferran on, l'any 1867, ja radicaven l'escola i l'ajuntament» (Rovira, 1999, p. 120).

No n'hi ha record.

Ros

«Jeronimus Ros» i «et Franciscus Ros» (MN 1518, f. 99, 4.1.1547, i f. xxiv, 5.9.1539).

Ros de la Cabra, el parany del

[ət pə'rajn dət 'roz ðə tə 'kaβrə]

A la partida dels Colls Majors; la meitat de la finca queda dins l'antic terme de Tarragona; limita amb el parany del Ponç i el de Joan el Tociner. Dit també *el parany del Ros de les Escombres*.

Ros de les Escombres, el parany del

[ət pə'rajn dət 'roz ðə tɛz əs'kɔmbɾəs]

V. *Ros de la Cabra, el parany del.*

Rosals

«Petrus Rosals quondam vir Guillemon» (MN 1381, f. 36 i 36v).

Rosana

«confrontatur Sibilie Rosana» i «Bernardus Rosana dicti castri de Tamarito» (MN 1332, f. 3, i f. 15 i 20).

Hem separat la forma singular de la plural, presentada a l'entrada següent.

Rosanes

«e Marchus Rosanes omnes de castris de Tamarito» (MN 1507, f. 156, 5.8.1526);
 «Johannes Rosanas» (MN 1518, f. xxxiv, 22.11.540); «Mas Rosanes» (*Fog.* 1553,
 a Tamarit); «Petri Rosanes agricola» (MN 1566, f. 69, 4.9.1570).

Marcus domina tot el segle XVI. Un cop es diu que és pescador. Pere era pagès. Mas, utilitzat per prenom el 1553, podria procedir d'una falsa lectura del manuscrit. Només un prenom femení, Magdalena.

Rosell

«Carmen Galofre Rosell» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 36).

Rosic

«Manuel Rosich Cortés» (*Padró* 1859, any 1944).

Rossa, el tros de la

[ət 'trɔz ðə tə 'rosə]

Algú ens afirma que és la mateixa *Llopetera*. Per a d'altres només hi limita.

Roselló

«Maria Rosello» (*Òbits* 1622, any 1663).

Roselló, la pedrera del

[tə pə'ðrərə ðət rusə'liɔ]

A la partida del Mas d'en Cosidor. A la vora de la del Mèdol. És bastant moderna; es començà a extreure pedra, poca, quan es va construir la Universitat Laboral de Tarragona.

Rostoll

«et Johannes Rostoll» (MN 1507, f. 8v).

Rotllet

[ruɫ'let]

Parada del mas del Mèdol, en el camí que va a mas d'en Sorder, on afronta amb el mas d'en Rabassa.

«Rullet» (*Llibre Major*, lligall 2, 20/c, any 1912).

Roure, el

«Partida dita del Gayà o del Roure» (*LIM* 47, f. 23, any 1835).

Roures

«Bernardus Roures filius Elicsendis et Franciscus Roures» (MN 1368, f. 101v);
«Geralde uxor quondam Guillemi Roures, de Tamarito» (MN 1385, f. 92v).

Francesc i Guillem són reiteratius. Guillem havia estat batlle i jurat. Prenoms femenins: Elisenda i Geralda.

Rovellats

«Petrus Roveyats testes scolarius» (MN 1368, f. 6v).

Rovira¹

V. *Esteve R.*

Rovira²

«Joannes Rovira [...] dicti castri» (MN 1521, f. 47v); «Montserrat Rovira» (MN 1521); «Jaume Rovira» (MN 1565); «Thomas Rovira agricola» (MN 1594b, 15.10.1597); «Jacobi Rovira» (*Òbits* 1622, 27.7.1626); «Joan Marqués y Rovira, pagés del mas terme y parroquia de Tamarit y domiciliat en la vila de la Riera» (*Capb.* 1831, f. 438, any 1832); «Maria Rovira y Vidal» (*Padró* 1859, any 1877); «Pablo Ramon Rovira» (*Padró* 1894). Documentat entre 1676 i 1688, Francesc Rovira, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Joan, que havia estat batlle, és reiteratiu, seguit de Jaume i Tomàs. Un sol nom de dona, Maria.

Rubia

«censal de F. Rubia» (MN 1368, full solt entre 9v-10).

No sabem si era paraula paroxítona.

Rubinat

«Jose Rubinat Boronat» (*Padró* 1894).

Rúbio, la sínia del

[tə 'siniə ðət 'ruβiw]

A la partida del Vinyet.

V. t. *Quim del Rúbio, la sínia del.*

Rufí, els garrofers del

[ətz γəru'fez ðət ru'fi]

Parada de Mas d'en Jover, bastant a la vora de la partida del Mas Vell; tot plantat d'aquesta espècie d'arbres.

Rull

«Mateu Rull» (MN 1501, f. 25); «Vicencius Rul parator omnes habitatores castri de Tamarito» i «hi ana Gabrielis Rul» (MN 1507, f. 164, 10.3.1527, i f. 181); «Eularia Rulla uxor relicta honorabilis Barthomei Rull agricultor ville Solleri [?, tacat]» (MN 1518, f. 98v, 4.1.1547); «Joseph mosso Rull» (*Òbits* 1622, any 1666); «Joseph Rull» i «Ramon Rull, pages de Tamarit» (MN 1703, doc. 68, 2.10.1703, i doc. 396, 8.6.1710); «Jaume Rull fadri pages de Tamarit» (MN 1729, doc. 54, 8.9.1730); «Juan Rull» (*Amill.* 1855); «Pedro Rull y Mercader [...] pastor» (*Padró* 1859, any 1874); «Rosa Pallares Rull» (*Padró* 1894); «Felisa Boronat Rull» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 34).

Només Vicenç i Josep s'han trobat repetits. Per oficis, s'ha vist pagès i pastor. Queda com una mena d'incògnita *ville Solleri* de 1547. Només Eulària per prenom femení. *Rull* de Rosa i Felisa procedeix de la mare.

Sabassa

«Ferrerius Çabassa», «testes Sabassa» i «testes Sa Bassa» (MN 1332, f. xxv, xxvi, xxvii i xxviii).

Sàbat

«Michael Sabat [...] omnes Tamariti» (MN 1633, f. 195v, 24.2.1635).

Sabater

«Arnaldus Sabater batlle del castell de Tamarit e de Montoliu per lo senyor de Tamarit» (*Capb.* 1412, f. 7, 15, 17v, 19v, 22, 27v, 30 i 33); «Pere Sabater batlle» (MN 1479, f. 10, 13, 14, 20v, 21v i 45v); «Pere Çabater» (*Fog.* 1497, de Tamarit); «jo dit Blay Sabater» i «mori lo honrrat Pere Sabater» (MN 1501, f. 15v i 24); «Micaelle Sabater» (MN 1518, f. 70, 7.2.15?); «Miguel Sabater» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Bernardus Sabater piscator» (MN 1566, f. 131, 24.11.1575); «cum terre trocium Joannis Sabater q^o» (MN 1594b, 17.8.1594); «Joannis Sabater q^o agricola ville Tamarit» (MN 1600, f. 19, any 1601); «Tegla Sabaté Giné» (*Padró* 1894).

Una sola variant: *Çabater*. Arnau és escàs al segle xv. Al segle xvi, el prenom predominant és Blai, que va ser batlle per l'illustre bisbe de Tarragona i alguna vegada rep tractament de senyor honorable. Va seguit de Miquel i Pere. Només pescador s'ha observat per ofici. I Tecla és l'únic nom de dona.

Sabater, la cova del

[tə 'kəβə ðət səβə'te]

A uns 40 metres del mas de l'«Estanquillo», a l'esquerra de la carretera de Barcelona i a la dreta del camí del mas de Vilar. Dins la finca del mas del Camp, terme de Tamarit.

Sabiel

«Joannes Ribas alias Sabiel» (MN 1518, f. 44, 29.4.1542).

Lectura dubtosa.

Saborit

«En Saborit» (MN 1332, f. 20).

És un cognom conegut. També ací devia ser llinatge.

Sagarra

V. *Segarra*.

Sagí¹

V. *Joan S.*

Sagí²

«Testes [...] Petrus Segi» (MN 1518, f. 213, 17.1.1560); «Miquel Sagi» (MN 1565); «Petrus Sagi agricola et Joanna coniuges Tamariti» (MN 1566, f. 75v, 17.10.1570); «Casa Joan Sagi vuy Sebastia Rabassa» (*Llev.* 1609, f. 28v).

Sagristia

V. *Sota l'Abadia, el carrer de; Sota la S. de l'Església*.

Sagristia, el delmari de la

«en la horta de Tamarit en lo decimari de la Sacristia de Tamarit dejus lo cami Real dictam quadra» (MN 1633, f. 140, 2.7.1634).

Sagristia, l'estany de la

«cum stagno den Guialtru sive de la Secrestie» (MN 1594b, 14.5.1597).

Sagristia, la torre de la

«El sistema de vigia i defensa [...] s'inicià amb la construcció [...] i restauració de la torre de la Sagristia (és la torre adossada als murs de l'església, de planta quadrada, amb talús, coronada des de la restauració de Deering, per un mirador amb teulada), feina contractada el 18 de juliol de 1564» (Rovira, 1999, p. 63).

El nostre comunicant confirma aquest nom.

Saguàrdia

«Guilelmus Çaguardia testes» (MN 1373, f. 13); «Guillem Çagardia» (MN 1381, full solt 2); «testes Nicholaus Çaguardia habitator Tamarito» (MN 1381, f. 5, 5v i 15v).

Sal, la botiga de la

«tenir [...] una stablia fora la fortaleza afronta a sol ixent ab una botiga sua mateixa dita la botiga de la Sal» (MN 1594b, octubre 1689).

Sala

«José Caballé Sala» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 29).

Sala del Mas Vell, la

[tə 'saɫət 'maz 'βeɫ]

És un turó amb el cim molt pla, situat al nord del mas Vell.

salatorio

V. *Platja de la Móra*.

Salatru

«testes Domenicus Salatru piscator» (*Capb.* 1412, f. 5).

Potser calia escriure o llegir *Salatria*.

Saldó, la parada del

[tə pə'raðə ðət sət'do]

Al Mas d'en Sorder, el tipus de terra li dóna el nom. Plantada d'avellaners i vinya. Coneguda també per *la parada Gran*.

Saldó, la punta del

[tə 'puntət sət'do] i [tə 'puntət suɫ'do]

És un altre nom de *la punta Grossa*.

Saleres, les

«in parte dicta la Saleras [...] dominationem comunem dicte ville de Tamari-to» (MN 1518, f. 60, 5.8.1543); «domum [...] in castro de Tamarito in parte vocata al carrer del Portal de la Clavagera [...] cum muro dicti castri [...] cum sallario dicte venditores» (MN 1594b, 13.8.1600).

Sales

«Dolores Salas» (*Padró* 1894).

Salines, les

[tə sə'linəs]

Eren a la platja Llarga, entre la via del tren i la platja, i des de les coves del Madró fins a les terres de Mas Rabassa; eren aiguamolls. Desaparegudes, s'hi construí un càmping que rep el mateix nom.

N'hem trobat notícia al llibre d'actes del notari Joan Renyer (AHCV), quan explica que el dia 28 de febrer de 1620 representants del monestir de Santes Creus van anar a l'estany de la Móra a prendre possessió de la terra i l'aigua en senyal de domini de les salines. També s'anomenen a *Camp, el mas del*.

V. t. *Móra, l'estany de la*.

Sallarenc

«Salvador Sallarench y Domingo Roca» (MN 1603, f. 3, any 1604).

Salomó

«Teccla Salamo» i «Antoni Salamo nuncio de Tamarit» (*Òbits* 1622, 2.9.1663 i 2.1.1667).

Saloni

V. *Celoni*.

Salort, les hortes de

[təz 'ortəz ðə sə'tɔr]

Bocí de terra que limita amb la carretera de Barcelona i queda a banda i banda de la carretera de la Riera.

Salort, la sínia de

[tə 'siniə ðə sə'tɔr]

A les hortes del mateix nom, a tocar la carretera de la Riera.

Saltor

«partim cum Petro Salto» i «vobis Petro Paulo Salto agricola loci de Farran» (MN 1633, f. 36, i f. 190v, 24.2.1635); «Thecla Salto et Piñol» (MN 1703, doc. 194, 13.12.1705).

Salvador

«Magdalena Elias Salvado» i «Josefa Elvira Salvado» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 6, i 2a, 21).

Salvany

«Salvador Salvany pastor» (*Òbits* 1622, any 1663).

Salvat

«Joannes Salvat» (MN 1594*b*, 19.12.1595); «Josep Salvat» (*Òbits* 1622, any 1669); «Juan Salvat [...] Margarida Salvat y Sabater» (MN 1703, doc. 353, 17.11.1709); «Magine Salvat, agricola Tamariti» (MN 1721, f. 164, any 1724); «Ramon Salvat pagesos de Tamarit» (MN 1729, doc. 58, 22.11.1730); «Jaume Salvat» teixidor de Ferran, documentat el 1770 (Rovira, 2012, p. 131), «Francisco Salvat Bove del mas Mercade» (*Naixements* 1774, f. 1, 15.7.1788); «Agusti Salvat, pages del Lloch de Ferran» (MN 1798, f. 67*v*, any 1799); «Joan Llagostera y Salvat» (Capb. 1832, f. 403, any 1832); «Magí Salvat pagès de Tamarit» i «Ramon salvat pagès de Ferran» (*LIM* 47, f. 20 i 24*v*, any 1835); «Francisco Montané Salvat» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 1).

Bove, de *Naixements* 1774, tant pot ser l'ofici com el renom.

Samora

«Berengarius Çamora de Farran» (MN 1507, f. 9*v*).

Sampró

«Juseph Sampro» (MN 1703, doc. 192, 8.12.1705).

Sanabra

«Pablo Mercadé Sanabra» (*Padró* 1894).

Sanahija

«Johannes Senehuja [...] loci de Tamarito» i «Johannes Senehuja parator» (MN 1507, f. 79, 7.3.1524, i f. 152, 20.7.1526); «Geroni Sanahuja, pages del Lloch del Molnás» (MN 1797, f. 62); «Sanahuja, Anton» (*Compli.* 1810, f. 5); «Jaime Mercadé Sanahuja» (*Padró* 1894).

Amb *parator* probablement es referia a qui prepara la llana.

Sanç

«Diego Sanç» (MN 1479, f. 19*v*, 45*v*, 48*v* i 50, i *Capb.* 1495, 9.10.1497); «Petrus Sans», «Testes Johannes Sans, «Jacobo Sanç» i «cum Diego Sanç» (MN 1501, f. 5, 20.8.1501; f. 9, 6.5.1503, i 16.11.1510); «Michaell Sanç» (MN 1521, f. 92); «Jaume Sans», «Joan Sans de la vila de Tamarit» i «Miguel Sans» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «Andreas Sans alias Sanjunch piscator» i «Petrus Sans alias Gaia» (MN 1594*b*, 7.2.1606); «Casa den Joan Sants en la Plassa» (*Llev.* 1609, f. 22); «Magnifico Michaelli Sans Castri Tamariti» (MN 1633, f. 242, 6.7.1635); «Ramon Sans» (MN 1703, doc. 418, 11.12.1710); «Miquel Sans honorable de Tamarit» (*LIM* 47, f. 9, any 1835); «Jose Sans Vallvé» (*Padró* 1894); «Jaime Sans Cusiné», «Francisco Sans Pamies» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 38, i 1a, 9).

Sanç i *Sans* alternen fins al primer quart del segle *xvi*; després, *Sans*, tret d'un sol cas de *Sançs* i *Sants*. Només Diego al segle *xv*, que es repeteix al segle *xvi*. En aquell segle, Miquel és predominant en els documents, on consta com a batlle del castell del Senyor Arquebisbe i rebia tractament de magnífic. És seguit de Jaume i Joan. Al segle *xvii*, encara hi ha algun Joan i algun Miquel. Mercader, pagès i pescador consten per oficis. Van ser jurat, «scolaris» i sagristà administrador de la sagristia. S'han vist *Gaia* i *Sanjunch* per renom. Els prenomes de les dones van ser Caterina, Magdalena i Tecla.

Sanç, el molí d'en

«cum via publica qua itur Tarraconem et ad molendinum dicti Sans» (MN 1594*b*, 30 [...] 1594).

El nom del molí procediria del cognom del moliner. Devia correspondre al *molí del Pas*.

Sánchez

«Jose Sanchez Gimenez» (*Padró* 1859, any 1934); «Juan Sanchez Liarte» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 12).

Sancho

V. *Sanxo*.

Sanet

«Miquel Recasens i Sanet, pagès del lloch del Molnàs» (Capb. 1832, f. 20, any 1832).

Sans

V. *Sanç*.

Sant Bonet, de

«Johannes de Santo Bonet magister domorum [...] regni Franciem existens nunch in castro de Tamarito» (MN 1507, f. 192).

Sant Esperit, la plaça del

«cum platea Sancti Spiritus» (MN 1594*b*, ?.2.1595); «cum via qua itur al prat o la plasa dicta del St. Sperit o puig» (MN 1618, f. 267*v*, any 1620); «Per lo detràs ab la plassa de San Esperit» (*LIM* 47, f. 14*v*, any 1672); «in presenti villa Tamariti in platea Sancti Sp^o» i «in parte vocata lo puig [...] affrontatur [...] a parte

ante ubi portale correspondet ad platea S. Spiritus» (MN 1703, doc. 88, 25.2.1704, i doc. 242, 9.3.1707).

Sant Jaume, la capella de

«Kadra alodialis capelle sti Jacobi de Tamarito» i «habitant en una quadra alodial de la capella de St. Jaume de l'església del castell de Tamarit» (MN 1368, f. 18v i 60v).

Sant Jaume, quadra de

«Quadra Sancti Jacobi» (MN 1381, f. 6).

Sant Joan

V. *Horta de S. J.*

Sant Joan, el camí de

[ət kə'mi ðə 'saj̃ dʒu'an]

Arrenca del camí de la Platja de la Móra, tocant al mas de Marquès, i es dirigeix a la muntanya de Sant Joan. Passa no gaire distant d'on ara hi ha l'església de la Móra.

Sant Joan, la muntanya de

[tə mun'taj̃nə ðə 'saj̃ dʒu'an]

Ha estat ocupada per la urbanització dita *la Móra*. És entre el final del torrent de la Móra i gairebé el castell de Tamarit. Pocs espais verds hi resten. Hi havia l'ermita de què es parla a l'entrada que ve a continuació. Suposem que la primera anotació també es refereix a la muntanya.

«a la de San Juan» i «posesion sita a la montaña de San Juan» (*Amill. 1855*, núm. 21 i 48).

Sant Joan Baptista, l'ermita de

[tər'mitə ðə 'saj̃ dʒu'an]

Bastida a la muntanya antigament coneguda per *la Guardiola*. Encara es veuen romanalles d'aquesta construcció, a la muntanya que ara en pren el nom, vora els búnquers. Va ser construïda entre 1698 i 1701. Era d'una sola nau i la presidia un retaule amb tres imatges de talla: sant Joan al mig i als seus costats sant Bernat i sant Jaume. Adossada a l'església hi havia la casa de l'ermità —per a més informació v. Ricomà, 1982. La devia perjudicar la Guerra del Francès i ja no va ser restaurada, segons Rovira (1999, p. 149) que la descriu.

«la capella de S. Juan Batista situada en la montaña de la Guardiola» i «la hermita de S. Juan Batista situada en lo terme de Tamarit» (MN 1703, f. 130 i 110, any 1704); «Francesch Marti Hermita lo primer en la hermita de S. Juan Baptista del terme de Tamarit en la partida dita la Guardiola» (MN 1703, doc. 214, 9.4.1706); «Hermita de Sant Joan de Tamarit» (MN 1729, f. 226, any 1734).

Sant Pere, el cementiri de [əʃ səmən'tiri ðə 'sam 'perə]

És el del castell de Tamarit. Només recorden un tancat —el tancat encara existeix— al qual anomenaven *de Sant Pere* on enterraven els morts; encara que també ho feien fora del tancat. El cementiri continuà utilitzant-se fins a l'any 1916, segons els habitants de Tamarit i, segons Rovira (1999, p. 121), fins a 1919, quan entrà en servei el de Ferran.

«Eligo sepultura corpori meo in ciminterio Sancti Petri castru de Tamarito» (MN 1507, f. 34, 7.11.1509); «cum semiterio Sancti Petri» (MN 1518, f. 120v, 26.11.1547); «partim cum sementerium Sn Petro» (MN 1625, f. 216v, any 1626); «al costat [?] del fossar de St. Pere», «de illo simeteri dit lo Joncar prop la vila» i «en lo sementiri de S' Pere fora los murs de la vila de Tamarit» (MN 1633, f. 88v; f. 138v, 21.6.1634, i f. 184v, 4.2.1635).

Mitja dotzena de formes diferents per escriure la part genèrica del nom: *ciminterio*, *fossar*, *sementerium*, *sementiri*, *semiterio* i *simeteri*.

Sant Pere, l'església de

«Eodem die ha x de giner ayn 1518 feren concordia ab mestre Steve e mestre Uguet, companys francesos mestre de cases, de fer lo cap de la yglesia de sant Pere he ells han promes a preu fet de donar-nos tot lo cos de la yglesia acabat y reparat salvat que resta l'arch per tenir la campana e quant ho ajen enderroquat ajan a traure la manobre que trauran del cap de la yglesia ells han de fer la argamasa e nosaltres dar tot lo recapte de fusta, de cordes, de claus, arena e calç e poden pendre totes les pedres del solar de sant Pere exceptat la pedra del vas de Jover, han de acabar lo pou// [...] han de cobrir e de [...] avem de portar [...] sien e prometen [...] a sincogesima [...] e prometen donar [...] a hon stiguen lo pou [...] que ans de comen [...] donar un ducat per ha dia [...] dos ducats. Acabat la volta [...] quatre acabat de co [...] acabat [...] pagar. Iuravit Thoma Joncosa iuratus major et dicti magistri iuraverunt tenere et servare capella sub obligaciones et fiat suo [...] etc. Testes mestre Johan e mestre Pere mestre de fer lo pou» (MN 1517, any 1518).

Vegeu Rovira (1999, foto p. 122). No hi ha record viu que hi hagués cap església amb aquest nom a Tamarit. Només un tancat al qual deien *Sant Pere* on enterraven els morts.

Sant Pere, la pedrera de

Era damunt del Cementiri. Després fou *la pedrera de Segur*. En parla Rovira (1999, p. 137), sense indicació de data.

Sant Roc, el pou de

[əɫ 'pou ðə 'san 'rɔk]

És al pati de la casa de Mas de Rabassa, hi ha una capelleta amb el sant. Allí anaven a buscar l'aigua que beneïen per a les festes de Sant Roc els veïns del carrer del Cós del Bou de Tarragona.

Sant Sebastià, la capella de

«Concordia feta entre lo Rector de Tamarit y los Homens de la Quadra del Mulnas sobre la erecció de la capella del Mulnas [...] edificar una capella en lo dit lloc del Mulnas sots invocatio y denominatio dels glorios martir St. Sebastia» (*Vària*, 12.5.1550).

MN 1518, f. 207 a 212, 12.5.1550, dedica un gran espai a un conveni relacionat amb l'erecció d'una capella a sant Sebastià. Text en català i en llatí.

Sant Simplicí¹

['saj̃ tʃim'plisi]

És un tossal (109 m), a ponent de les cases de Ferran, entre el mas d'en Jover i el mas d'en Cosidor, al nord del Mèdol. Pertanyia al mas del Mèdol. Al cim, hi ha el peu d'una torre que es creu que era de senyals. S'hi puja des del Mas Vell. Hi han plantat una bandera catalana i hi ha qui en diu *de la Bandera*. Aquest sant del segle v no ha influït gens en els prenomes d'aquesta zona, raó per la qual crida l'atenció que fos utilitzat per designar aquest tossal. La fonètica indica que el poble l'emparenta amb el substantiu *ximple*. El *Plànol Tamarit* és l'únic document en el qual s'ha vist anotat.

Sant Simplicí²

En el *Plànol Tamarit* hi ha dibuixat un edifici que correspon al rètol «San Simplicio I», sota el mas de Jover, entre el camí del Cruel i el de la Riera. Potser era una ermita dedicada a aquest sant. Ningú no ho recorda.

Santa Maria

V. *Horta de S. M.*

Santaló

«Johannes Sentalo» (MN 1507, f. 187).

Santamaria

V. *Beata Maria*.

Santceloni¹

«Johan Sansaloni» (*Capb.* 1495, 14.10.1497); «Antonius Sansaloni» (MN 1518, f. 17v, setembre 1538 [tacat]); «et Joanes Sensaloni piscator» (MN 1521, f. 56); «Salvator San Saloni pescatores de Tamarito» (MN 1566, f. 54, 4.2.1542); «Salvador Sansaloni» i «Antoni Sanseloni» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

Sansaloni, *San Saloni* i *Sensaloni* per variants ortogràfiques. El prenom Joan es repeteix poc o molt. Pescadors per ofici.

Santceloni²

«Testes Petrus Oliver alias Sanseloni» (MN 1501, f. 21); «cum Johanne Bosch alias Sansoloni» (MN 1507, f. 24v, 26.8.1510); «Testes [...] Johannes Bosch alias Sansaloni» (MN 1518, f. 97v, 15.10.15?); «cum Salvatore Bosch alias Sanctsaloni» (MN 1518, f. 153v, 11.10.1549).

Santjoan

«Andreas Pons alias Sanct Juan» (MN 1521, f. 57v, 6.2.1566).

Santjunc¹

«cum domo Andree Sanct Junch alias Pons» (MN 1566, f. 52, 9.9.1566).

Tres anotacions, entre 1566 i 1594, i tres variants: *Sanct Junch*, *Sanjunch* i *Santjunch*.

Santjunc²

«Signa nostrum Andre Pons alias Santy Junch piscator» (MN 1566, f. 20, 23.8.1565); «Joannes Pons alias Santjunch» (MN 1594b, 18.9.1593); «Andreas Sans alias Sanjunch piscator» (MN 1594b).

El renom agafa un període una mica més llarg, 1565-1600, que el cognom, i aporta més variants: *Santy Junch*, *Santjunch*, *Senjunch*, *Sanjunch* i *Senyunc*.

Santpau

«Andree Pons alias Sant-Pau» (MN 1566, f. 90, 16.8.1571).

Santpere

«Bernardus de Santo Petro» i «Arnaldus d'en Sentpere» (MN 1332, full solt i iv); «Guilelmus Sancti Petri testes» (MN 1373, f. 11v); «Arssendis uxor Berengarii Sent Pere» (MN 1385, f. 102 [quinta idus junii 1354]); «Guilelmus Senpere filius quondam Bernardi Senpere de Tamarito» (MN 1368, f. 28v i 98v).

Sant-romà

«honorabili Anthonio Sant roma» (MN 1507, f. 102v); «Petrus Santroma [...] mansi termini seu quadra den Ffarran» i «Johannes Santroma» (MN 1518, f. 145v, 11.9.1549, i f. 148, 21.10.1549); «Signa Francisco Senroma» (MN 1594b, 16.8.1600); «Bernardi Sanroma» (MN 1566, f. 131); «Francesch Senroma jendra de na Cardona» (*Llev.* 1609, f. 7); «Concepcion Sanromá Alujas» (*BapR* 7, f. 202, any 1902); «Maria Sanroma Alujas» i «Dolores Sanroma Valles» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 10).

Sant roma, *Santroma*, *Senroma* i *Sanroma* per variants. Pere i Francesc s'han trobat més d'una vegada. Per a les dones, Maria i Dolors.

Sanxo

«Berengarius Sanxo» (MN 1385, f. 88v i 94v); «Sanxo, sagio» (MN 1410, f. 30v); «Aloy Sanxo de Tamarito», «Anton Sanxo de Tamarito», «Berengarius Sanxo quondam faber de Tamarito» i «Nicholaue Sanxo uxor, Berenguer Sanxo, quondam» (*Capb.* 1412, f. 32v); «Florencio Cabrito Sancho» (*Padró* 1859, any 1944).

També s'ha anotat *Sancho*. Berenguer, com a prenom, s'ha vist diverses vegades.

Saperes

«Francisca Llauradó Saperas» (*Padró* 1894).

Saplana

«terminatur cum na Çaplana» (MN 1332, f. xxviii).

Sardà

V. *Cerdà*.

Sartre

«Jacobus Sartre iuratus» (MN 1410, f. 60); «Jaume Sarter» (*Capb.* 1412, f. 11v); «Jachme Sartre» (Fog. 1414, p. 601).

La metàtesi de la segona anotació procedeix de l'escrivà.

Sastre

«Alamanda uxor quondam Jacobus Sastre de Tamarito» i «Terrago Sastre testes» (MN 1373, f. 18v); «Benvenguda filia J. Sastre et Alamande de Tamarito» i «testes Berengarius Sastre» (MN 1381, f. 12, 13, 13v i 14, i f. 2, 13, 13v i 14); «Jose Sastre Hernandez» (*Padró* 1859, any 1934).

Sastre, el mas d'en

«mansí den Sastre» (MN 1507, f. 29v, juliol 1512); «lo Mas den Sastre» (*Fog. 1553*, al terme de Tamarit); «quandam mansia dicta den Sastre dicti termini Tamariti» (MN 1554, f. 105v, any 1558); «in termino del Mulnas [...] mansia dicta den Sastre» (*Capb.* 1559, f. 1, any 1559); «y mas den Magrinya dit den Sastre» (MN 1566, f. 7, 29.7.1565); «Jacobó Magrinya, agricolis fratribus habitatoribus mansi den Magrinya de la Creu alias del mas den Sastre, termini de Tamarit» (MN 1584, f. 71v, any 1585); «Mas den Sastre vuy den Vicens Magrinya dit de la Creu» (*Llev.* 1609, f. 33v); «mansiam dictam de la Creu nuncupatam olim den Sastre» (MN 1565, 7.1.1627).

Els documents afirmen que havia estat el *mas de la Creu* i el *de Magrinya*.

Saumell

«Maria Saumell Torradell» (*Padró* 1859, any 1878); «Dolores Batet Saumell» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 24).

Saunes

«Geraldí Saunes» (MN 1633, f. 99v).

El trobem citat en un document de Tamarit, però no és segur que correspongués a un habitant d'aquest terme. Probablement era paraula aguda. A Vila-seca vam trobar el cognom *Sauner* documentat des de 1616.

Saura

«Testes [...] et Johanes Saura loci de Tamarito» (MN 1507, f. 42v, 7.3.1518); «Pere Saura» (*Òbits* 1622, any 1640).

Saurí

«Anthonius Saurí» (*Capb.* 1412, f. 13v, 14, 14v i 15).

Savall

«Erssendis filia quondam Petri Savayl de Tamarito» (MN 1332, f. 29); «Johannes Çavall rector ecclesie Tamariti» (MN 1373, f. 1, 8 i 44). Documentat entre 1768 i 1772, Miquel Savall, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Sebastià

V. *Sant S.*, la capella de.

Sec

«Juan Marques y Sech» (*Amill. 1855*).

Sembla que era un renom.

Sec, cal

[¹kaʃ ¹sek]

Una de les tres cases que hi ha a la partida del Mas de la Pubilla.

Sec, l'era de Cal

[¹terə ðə ¹kaʃ ¹sek]

Davant de la casa d'on rep el nom. A la partida del Mas de la Pubilla. Era enrajolada.

Sec, el tomb del

[əʃ ¹tom dət ¹sek]

Revolt de la carretera del Catllar, no gaire distant del mas de la Pubilla.

Secanet, el

[əʃ səkə¹net]

A Ferran. Peça de terra secana que quedava a un nivell alt i no es podia regar malgrat que hi passava un rec per banda —el rec de Ferran i el de Puigbover. De vegades es regava, però s'havia d'entollar molt l'aigua de les dues conduccions.

Secretari, cal

[¹kaʃ səγrə¹tari]

Una casa de Ferran, al carrer del Castell.

Sedali

«Testes Franciscus Sedali» (*MN 1594b, 24.2.1597*).

Segurament era paraula oxítona: *Sedali*.

Sedó¹

«en Joan Sedo vui afocat en la present vila» (*MN 1565*); «videlicet tabula generale quam ego dictus Franciscus Cedo habebat [...] in ville de Tamarit [...]», «Joannes Sado majorem dierum [...] Franciscum Sado dicti Frenchis [paraula esmenada] Sado majoris dierum Franciscum Sado negotiatorem eiusdem castri nunc domisiliatum in sivitate Tarraconem» (*MN 1594b, 27.11.1605*); «vobis Matheo Cedo» i «Jacobo Cedo scolastico castri Tamariti» (*MN 1633, f. 172, 25.12.1634, i f. 221, 3.5.1636*).

S'han vist les variants *Cedo* i *Sado*. El prenom predominant al segle ^{xvi} és Joan, seguit de Francesc. I tots dos es mantenen al segle ^{xvii}. Factor (fabricant?), negociant i sastre consten per ofici. La «taula general» que tenia Francesc devia ser la taula de canvis, l'antecedent dels bancs. Només una dona, Magdalena.

Sedó²

«Fransis Cassado etiam dicti Sado filius» (MN 1594b, 27.11.1605).

Segalar

«Matias Sagalá Montserrat [...] pastor» (*Padró* 1859, any 1887); «Magi Suñé Sagala» (*Padró* 1894).

Segarra

«Petrus Segarra» (MN 1332, f. 20v); «Arnaldus Segarra» (MN 1381, f. 44v i 66v); «Arnaldus Saguarra» i «Petrus Saguarra habitator Tamariti et eius uxor Alamanda» (MN 1385, f. 92v i f. 87, full solt 2, [1400]); «testes Petrus Segarra» i «Segarra» (MN 1410, f. 14v i 48v); «Hieronima Sagarrera» (*Òbits* 1622, 18.2.1627).

Hem optat per *Segarra*, com el nom de la comarca, d'on sens dubte procedeix l'antropònim.

Seguera, la

[tə sə'yerə]

És una muntanya vora Sant Simplicí.

Seguera, el fondo de la

[ət 'fɔndu ðə tə sə'yerə]

És un comellaret que va des del peu de Sant Simplicí per la part de ponent fins al mas d'en Cosidor.

Segur¹

«in parte vocata Segur» (MN 1501).

Encara que el document no digui que la partida és a Tamarit, no dubtem que hi era.

Segur²

«Joan Sagu y Dalmau» (Capb. 1832, f. 402, any 1832); «Pablo Segú y Creus» i «Pablo Segú y Ramon [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1876); «José Boronat Segú» (*Padró* 1894).

Pau Segur va ser un barceloní que va posar els diners per fer arribar la llum elèctrica al poble de Ferran.

Segur, el bosc de

[ət 'βɔz ðə sə'ɣu]

Rebia el nom del propietari; era una gran extensió entre la muntanya de Sant Joan i el roquer de baix de Tamarit. Arribava al fondo de l'Ermità.

Segur, la caseta de

[tə kə'zɛtə ðə sə'ɣu]

Molt malmesa. A Tamarit, vora l'ermita que hi havia a la muntanya de Sant Joan. Construcció de planta baixa i un pis, tota de pedra. A la volta de la porta d'entrada hi ha una data «Año 1917». S'hi feien festes en època de cacera.

Segur, el mas de

[ət 'maz ðə sə'ɣu]

Vora la mar i el castell de Tamarit. Dit també *el «torreón» de Segur*.

Segur, la pedrera de

[tə pə'drɛrə ðə sə'ɣu]

Un altre nom de *la pedrera de Sant Pere*.

Segur, la sínia del

[tə 'siniə ðət sə'ɣu]

A la vora del Gaià, al Vinyet.

Segur, el «torreón» de

[ət to're'ɔn də sə'ɣu]

Vist el castellanisme ostentós de la part genèrica, deu ser un nom de creació moderna. A Tamarit, és al límit del rocam que envolta el castell. Torrassa de planta rodona, acabada amb merlets i amb un matacà. Abans era una construcció aïllada; ara és envoltada de tancats, murs d'alçada considerable i d'un edifici per a habitatge —per a més informació v. Liaño (1979, p. 62).

Segura

«Arnaldus Segura» (MN 1332, f. 20v); «Francisco Segura» (Òbits 1622, any 1785); «José Marimon Segura» (*Padró* 1894).

Semna

V. *Serma*.

Semna, platja de

En el *Plànol* 1855, hi ha anotat «Platja de Selma», que, partint de la punta o roca de Gaià, va, en direcció llevant, més enllà de les botigues d'Altafulla. Pel que fa a la grafia v. *Serma*.

Senant

«Berenguer Senant commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 36); «Joseph Sanant fadri pescador de Tamarit» (MN 1729, doc. 40, 29.8.1729).

El nom de poble, d'on segurament procedeix el cognom, és sense *-t* final. El prenom Berenguer s'ha trobat repetit. Havia exercit de receptor i nunci.

senderó

V. *Tamarit*.

sénia

V. *Rectoria*.

Sénia

«in parte vocata Sennia» (MN 1501, 16.11.1510).

Sénia de Mian, la

«sita a la Cenia de Mian [secà]» (*Amill. 1855*, núm. 119).

Mian devia ser equivalent a «Marian».

Senieta, el pont de la

«in termino Tamariti in partita dicta vulgariter lo Viñet in decimario Ecclesia de Tamarit [...] affrontatur [...] mediante via, pontius senieta, quo afluviu Gayano ducit Altifolium» (MN 1703, doc. 457, 1.11.1711).

Sensedents

«Daniel Ballbé sens dents [...] nat 23 gener 1774» (*Naixements 1774*, f. 1).

Sentis

«Pere Sentis» (*Òbits 1622*, any 1622).

Senyor

V. *Castell del S. Arquebisbe, el camí del; Davant S. Castlà, la plaça; Molí del Reverendíssim S. Arquebisbe, la séquia del*.

Senyor Arquebisbe, el castell del

«al castell del S^{or} arcabisbe» (MN 1507, f. 44v, 23.7.1518); «villa de Tamaritt in parte vocata la vila closa, afrontatur parte ante cum vico quo itur ad castrum Domini Archapiscopi ab uno latere [...] cum lo pati de la Bonbardera..» (MN 1615, f. 65, any 1615).

Segons MN 1633, f. 128, maig 1634, l'arquebisbe va prendre possessió del Castell i les quadres (Ferran, Riera, Virgili, Ardenya, Cocons, l'Altrera i Monnars). Rovira (1999, p. 67) explica que el rovell de l'ou del conjunt el constituïen [...] les cases [...] conegudes per *els castells de l'Arquebisbe i del Castlà*.

Senyor Castlà, el tros del

«ab lo cami que va al moli [...] ab lo tros del senyor Carla [...] ab lo cementiri [...] ab lo cami que baixa de la creu al Pontet» (MN 1633, f. 138v, 21.6.1634).

Senyor de Tamarit, la vinya del

«Terminava part ab la Viña del Señor del Tamarit» (*LIM* 47, f. 14, any 1835).

Senyor Guimerà, el castell del

«cum castro magnifici domini Christophori de Guimerano» (MN 1518, f. 138v, 22.2.1549).

senyora

V. *Castlana*.

Sepinya

«Ana Bermeña Sepiña» i «Encarnacion Sepiña Matias [?]» (*Padró* 1894).

séquia

V. *Estany, Ferran, Horta de Puigbover, Major, Molí, Molí del Pas, Molí del Reverendíssim Senyor Arquebisbe, Vila*.

Séquia, la

«un ort a la sequia [...] e ab la sequia de la Villa» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466 [*sic*]); «cum dicte siquia» (MN 1518, f. 157, 25.3.1550).

Séquia, el pont de la

«cum ponte de la siquia [...] cum dicte siquia» (MN 1518, f. 157, 25.3.1550).

Serdà

V. *Cerdà*.

Serenya

«concedimus tibi Guillelmi Serenya gallo habitante in eodem Molnas» (MN 1566, f. 80, 29.4.1571).

La paraula «gallo», equivalent a ‘gal’, ens indica que era procedent de l’antiga Gàl·lia.

Serma

«locus de Serma» (MN 1332, f. IX).

Els habitants de Tamarit juren que els habitants de Serma sempre havien pagat les càrregues senyorials junt amb ells. Montaña (1991, vol. II, p. 408) explica que a Torredembarra va sentir *Semna* / *Setna* [ˈsennə]. Isabel Companys (1999, p. 297) va trobar *Setma*, i la Palomera de *Setma*, que identifica amb els Munts, prop de Torredembarra. Entenem que amb les diverses ortografies es designava el mateix lloc. *OnCat.* (VII, 100b18 i s.) dedica un llarg espai a SEMMA O SENNA, amb abundància de suposicions. Al mateix treball (101a1), es diu que «es podria fer la conjectura que *Setma*, *Setna*, *Semma*, *Senna*, fossin formes revestides pel ll. SEPTIMA, sobrentenent *septima miliaria*, plural de *miliarium* ‘fita que marca cada una de les milles en les vies romanes’.» I continua amb unes altres propostes.

Serra

«Gabriel Serra» (MN 1381, f. 20, 31v, 33, 33v, 36v, 37 i 38); «Petrus Serra» (MN 1566, f. 46v, 15.3.1569); «Antonius Serra» (MN 1594b, 29.4.1571); «Joannes Serra» (MN 1633, f. 154, 27.9.1634); «Josep Serra pages de Ferran» (*Vària*, any 1689); «Joanni Serra, piscatori» (MN 1703, doc. 243).

Antoni, Joan i Josep són reiteratius. Per oficis, pagès i pescador.

Serrà

«Tecla Serrà Giró» (*Padró* 1894); «Francisca Borrull Serrà» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 25).

Serramià

«Serramia, Joseph» (*Compli.* 1810, f. 3v); «Quiteria Sarramià» (*BapR* 2, f. 163, any 1830), «David Serramia Pié» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 27).

Serrano

«Antonio Serrano Menasanch» i «Maria Josefa Serrano Menasanch» (*Padró* 1859, any 1934).

Serrat

«testes Berengarius Serrat» (MN 1332, f. xv).

Serres

«lo balle Serres» (MN 1565, f. 227).

Servat

«Antich Servat notari de 1613» (MN 1479, f. 14).

Servera, la parada de la

[tə pə'raðə ðə tə sər'βerə]

Al Mas d'en Sorder. Aquest arbre tan poc freqüent li dóna nom. Desaparegut.

Sesé

«Testes Antonius Sese agricola loci del Mulnas» (MN 1594b, 12.7.1587).

L'hem accentuat per recomanació del DCVB.

Siberti

«Arnaldus Siberti castri de Tamarito» (MN 1368, f. 23).

Sifó, la mineta del

[tə mi'netə ðət si'fo]

V. *Mineta, la*.

Simplici

V. *Sant S*.

sínia

V. *Alabat, Apotecari, Cametes, Cossiner, Cruel, Elies, Ermità, Esteve Rovira, Ferrer, Ferro, Fuster, Gran, Isidro de Carlets, Ixart, Joan l'Encadernat, Josep Ferreres, Lluc, Madró, Marina, Mas del Camp, Mas del Mèdol, Mèdol, Mosso, Muntaguda, Natzaret, Pansó, Pau Segur, Peirot, Pep de l'Era, Petxerina, Punsoda, Quim del Rúbio, Racó, Relí, Rúbio, Salort, Segur, Trull, Vallvé, Xanau*.

Sínia

V. *Parada de la S*.

Sínia, la

«una sinia per regar [...] en lo terme del Molnas y partida dita de la Sinia» (Capb. 1832, f. 33, any 1832); «Otra [...] partida de la Sinia» (MN 1900, f. 327v, any 1900).

També hem anotat *la Sénia*, any 1510, sense que puguem discernir si designava el mateix lloc.

Sínia, l'hort de la [ˈtɔr ðə tə ˈsiniə]

Nova denominació de l'*horta del Ferrer*.

V. t. *Ferrer, l'horta del*.

Sínia, la parada de la [tə pəˈradə ðə tə ˈsiniə]

Pertany a la partida de Mas d'en Jover. Una altra a la partida de la Torreta, vora del Monnars; la sínia ha desaparegut i l'aigua del pou s'extreu mitjançant un motor.

Sínia del Manelet, la parada de la [tə pəˈradə ðə tə ˈsiniə ðət mənəˈlet]

A la partida del Mas d'en Cosidor; desapareguda en construir l'autopista.

Sinieta, la [tə siniˈetə]

V. *Sinieta, el mas de la*.

Sinieta, el camí de la [ət kaˈmi ðə tə siniˈetə]

Arrenca del camí de l'Estació, va cap a les hortes del Vinyet i arriba fins a la roca de Gaià. Rep el nom del lloc per on passa, d'ací que també se'l conegui per *camí del Vinyet* i *camí de la Roca de Gaià*, sobretot en el tram final.

Sinieta, el mas de la [ət ˈmaz ðə tə siniˈetə]

Vora l'estació d'Alfatulla, però dins el terme de Tamarit. Hi havia un edifici gran destinat a corral de bestiar, una casa vella per guardar les eines i un hort tancat. Dins la partida del Vinyet. Sovint abreujat: *la Sinieta*.

Sisena, el tros de la

«en dita horta [...] lo tros dit la Sisena» (MN 1688, escriptura 419, any 1699).

Sites, el fornet de les

«lo fornet de las Sitas» (MN 1633, f. 331v, any 1636).

«Sitas» podria ser una feminització, en plural, de *Sit*, nom d'ocell, o d'un tallat de roca, penyal.

Sitjar

V. *Portal del S., el camí del; Portal del S. al Pontet, el camí del*.

Sitjar, el

«una sinia al Citjar» (MN 1507, f. 44v, 23.7.1518); «cum via publica del portal del Sigar et cum lo Sigar» (MN 1518, f. [núm. tapat], setembre 1539).

Sitjar, el carrer del

Fou un dels set carrers de la Vila Closa. L'anomena Rovira (1999, p. 67).

Sitjar, el portal (o la porta) del

«casa cituada prop y al costat del Portal del Citjar» (*LIM* 41, f. 10, any 1539); «quandam domum dicti administratoris [...] sitam [...] juxta portam del Sitjar [...] in hoc putim seu bassim de Tamarit» (MN 1566, f. 135, 12.2.1577); «Casa la viuda Alias del portal del Sitjar o son fill Gaspar» (*Llev.* 1609, f. 9).

Siurana

«Guillermi Siurana [...] jurati ville de Tamarit» (MN 1566, f. 133v, febrer 1572).

Una mica més enllà, el mateix manual diu que aquest Siurana era el nunci de la Nou.

sobre

V. *Coma s. Casa; Pont d'en Jover, s. el.*

Socies

«Mario Sosies uxor Bertrandi Bages» i «Francischus Sosies» (MN 1479, f. 47v); «Marchus Bernardus Socies» (MN 1507, f. 198v); «ab Joahn Çoçies de Farran ço es ab la quadra de Ferran» (MN 1521, f. 91v); «Joan Sosies balle de Ferran» (*Fog.* 1553); «Socies, puer» i «Rafel Socies» (*Òbits* 1622, 21.3.1663 i any 1669); «Socies, Anton» (*Compli.* 1810, f. 1).

No queda clar si el *Socies* de la primera anotació era de Tamarit o d'Altafulla. A *Mario*, cal llegir *Marió*, femení.

Soja

«Guillermus Soja» (MN 1594b, 19.12.1595).

Solà

«Magdalena Solá» (*BapR* 2, f. 218, any 1839); «Juan Solá Solé [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1873); «José Solá y Solé, labrador, natural de Ferran» (*BapR* 7, f. 7, any 1891); «Antonia Sola Ibernt» i «Maria Virgili Solá» (*Padró* 1894); «Jaime Solá Guasch» i «Delfina Olivé Solá» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 12, i 1a, 5).

Solanes

«Gueraldus Solanes» (MN 1381, f. 44v i 46v); «Anthonius Solanes» (MN 1385, full solt 2, [1400]); «Anthoni Solanes» (*Fog.* 1414, p. 601); «Blasius Solanes

[...] dicti castris de Tamarito», «Siacistum [?] Solanes [...] juratos [...] castris e termini de Tamarito» i «Marchus Solanes» (MN 1507, f. 140v, 24.8.1524, f. 149v, 13.7.1526, i f. 152, 20.7.1526); «Mathias Solanes [...] anno presenti jurati castris Tamariti [...] administratores redditum et emolumentorum Hospitalis castris Tamarito» (MN 1633, f. 127, 15.5.1634).

Solanes, el mas

«mas Solanes» (Pergamins, 6.12.1448).

Soldat, lo

«Joan lo Soldat» (*Òbits* 1622, any 1631).

Soldó, la punta del

[tə 'puntət sət'do] / [tə 'puntət su'tdo]

V. *Saldó, la punta del*.

Solei

«Pere Solei» (MN 1332, f. 8v).

Soler¹

V. *Mas de S*.

Soler²

«Bernardus Soler habitator de Tamarito et uxor vestra Constança» (MN 1332, f. 6v); «Petri Soler de la Molela» (MN 1368, f. 44v); «Petrus Soler termini de Tamarito» (MN 1410, f. 27v i 55); «honorabilos Berengarius Soler [...] arbitratores», «Bernardi Soler et Katerine eius uxoris», «Bartholomeus Soler castris de Tamarito» i «Franciscus Soler» (MN 1507, f. 8v, 10.9.1507; f. 109, 6.1.1523; f. 115, 14.10.1525, i f. 159); «Llazarus Soler presbiter» (MN 1518, f. 19v, octubre 1539); «Signa [...] Joannis Soler et Antoni Soler» (MN 1594b, 2.2.1595); «et Hiacinthus Soler anno presenti juratos» (MN 1633, f. 109, 17.4.1634); «Juan Sole pages habitant en lo Monnas» (MN 1703, doc. 181, 23.8.1705); «Soler, Theresa» (*Compli*. 1810, f. 1); «Juan Solá Solé [...] labrador» i «José Llima Solé [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1873 i 1877); «Francisca Sole Biosca», «Rosa Solé Brunet», «Antonia Guasch Solé», «Juan Marqués Solé», «Francisca Moragas Sole», «Maria Sole Morales», «Teresa Teixidó Solé» (*Padró* 1894); «José Solé Alegret [...] de Monnars» (MN 1900, f. 3272, any 1900); «Francisca Solé Marti» i «Esperanza Bertran Solé» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 2, i 2a, 17).

S'ha vist *Sole* i *Solé*. Al segle XIV, només hem trobat Bernat i Pere, per prenomes. Al segle XVI, n'hem vist set i només Antoni i Francesc que surtin més d'un cop. Els oficis anotats són pagès i pescador. Hi ha algun jurat i un prevere. Berenguer, al segle XVI, era «arbitratore». Un Soler era de la Molella. Les dones s'havien dit

Caterina, Constança, Francesca, Maria, Rosa i Teresa. Al segle XIX, el predomini de *Soler* és per part de les mares.

Soler³

«Miquaeli Rog Soler loci de Tamarito» i «Petro Rog Soler» (MN 1507, f. 9, 8.10.1507, i f. 9v).

En aquest cas era renom.

Soler, la premsa del

[tə 'prensə ðət su'le]

Era una premsa de lliure a les Hortes de Tamarit. Partia amb el terme d'Altafulla.

Solsona

«Ramon Solsona, quondam, rector de la sgleya de Tamarit» (MN 1373, f. 47); «Joannis Solsona» (MN 1594b); «Taresa Solsona» (*Òbits* 1622, any 1669); «Sebastià Solsona» (*LIM* 47, f. 16, any 1835); «Celestino Solsona Tonda» (*Padró* 1859, any 1892); «Maria Solsona Fabregas» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 48).

Sord, el pont del

[ət 'pɔn dət 'sor]

Al camí de Cametes; construït per travessar la via del tren.

Sorder¹

V. *Mas d'en S*.

Sorder²

«Josep Sorde mosso» (*Òbits* 1622, any 1651); «Maria Sorder» i «Josephus Sorder, [...] piscatores» (MN 1703, doc. 339, 1.9.1709, i doc. 430, 22.2.1711); «Pere Sorder» (*LIM* 47, f. 17v, any 1835); «José Olivé Sordé» (*Amill*. 1855).

Sorder, ca

['ka sur'ðe]

Entre ca Casot, ca Carbonell i el mas del Camp. Vora el límit amb l'antic terme de Tarragona dins la partida del Camp de les Figueres. Consta d'un mas de planta baixa i primer pis amb coberta de teules a dues aigües, i un rafal gran a la cara principal de l'edifici. També, soterrat, hi ha un celler i antigament, a peu pla, un corral. Una golfa, modernament utilitzada per a habitatge, amb les arcades convertides en finestrals. Destaca una palmera de l'alçada de la casa, vistent des de molt lluny. Hi ha un petit hort que reguen amb aigua d'un pou. Dues vinyes conegudes per la *vinya Jove* i la *vinya Vella* fornien vi als estadants. S'hi arriba pel camí de la Pedrera. Al començament del segle XX, pertanyia a la família Sorder.

Sorder, el mas d'en (o de) [əʔ 'maz ðən sur'ðe] i [əʔ 'maz ðə sur'ðe]

Al nord-est del terme, entre el torrent de la Móra i el camí del Mas Vell, a sol ixent de la carretera del Catllar, a poca distància del terme del Catllar. La construcció és d'èpoques i d'estils diferents. Hi destaca una cúpula modernista —construïda pels volts de 1913— i un emporxat que envolta quatre costats de la galeria de l'edifici, a la planta superior. Les cobertes, de teules, recollien aigua que anava en unes basses al voltant d'una de les parets emporxades. Només la que provenia de la cúpula anava en una cisterna i era per a ús domèstic. Sota l'escalinata que hi condueix hi hagué un colomar. Té una torre antiga —creiem que podríem datar-la entre el final del segle XVI i el començament del segle XVII— la part baixa de la qual era per al bestiar. Davant hi ha el baluard: pati tancat a l'entrada del conjunt de l'edifici. A la banda de ponent, una era enrajolada, de batre i a la vora un pou. Encara es mal conserva la curra. No gaire lluny, un altre corral i una pallissa de pedra seca. Temps ha, hi hagué quadres per a vaques, però després de la guerra es destinaren a premsa de vi. En temps de guerra, en un terreny saldonenc, es van construir tres refugis, un bocí dels quals era sota la casa. A la vora del camí, hi ha palmeres. L'abandonament i la falta de conservació degraden el conjunt.

«Mas de Sorde» (*Compli.* 1810, f. 7v).

Soriano

«Antonio Soriano Gil» (*Padró* 1859, any 1934).

Sorra, la

«pieza de tierra regadio llamada la Sorra con su balsa [...] termino de Ferran» (*Hipot.* 1828, f. 35v, any 1828).

sort

V. *Era*.

Sort

«Jacobus Sort Agricola castri de Tamaritto» (MN 1594b, 14.4.1586).

Sota

V. *Terrer de S. les Cases*.

Sota de l'Hort

[ˈsotə ðə 'tɔr]

Parada del Mas de Rabassa, vora de l'Hort del qual pren el nom. Es regava de la sinia del Trull.

Sota l'Abadia, el carrer de, o el carrer de Sota la Sagristia

«in vico dejus la sacristia quam domum et botigam habemus in dicto vico dejus la Abadia» (MN 1633, f. 75, 3.2.1634).

Sota l'Hort

«partida dita sota lo hort y Camp de las Figueras» (Capb. 1832, f. 7, any 1832).

Sota la Carretera, la parada de [tə pə'radə də 'sotə tə kərə'terə]

Pertany a Mas de Rabassa; queda situada davant del mas. Limitada per la carretera de Barcelona i la via del tren.

Sota la Sagristia de l'Església

«in parte dicta dejus la Sacristia de la Yglesia [...] cum via corribili que [?] lo Portinyol» (MN 1633, f. 76).

Subirats

«Carmen Unió Subirats» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 47).

Suelves, de

«Joan de Monserrat y de Suelves, marques de Tamarit [...] señor alodial y campal del dit lloc y terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 1, any 1832); «José de Suelves y de Montagut» (*Padró* 1894).

Sumoi

«Antonio Boronat Sumoy» (*Amill.* 1855); «Ana Virgili Sumoy» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 24).

Sunyer

«Guillem Sunyer» (MN 1332, f. 8v); «Miquel Sunyer» (*Òbits* 1622, any 1663); «Joannes Paulus Suñe, agricola in castello loci de Ferran, parrrochia Tamariti» (*CalPou* 9, any 1722); «Candia Sunyer» (*Compli.* 1810, f. 6v); «Antonia Sunyé, natural de Tamarit» (*BapR* 6, f. 19, any 1874); «Juan Llima Soñé» (*Padró* 1859, any 1934); «Magin Suñé Estivill» i «Pedro Suñé Argilagué» (*Padró* 1894); «José Suñé Sabaté» i «Nieves Suñé Argilagué» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 23, i 1a, 3).

Surer, les parades del [təs pə'radəz dət su're]

Al Mas d'en Cosidor. Actualment, els vells estadants ignoren l'existència de l'arbre que els dona nom en aquest punt.

Surera, la [tə su'rerə]

Alzina surera de grans dimensions, pertanyent a mas d'en Cosidor.

Sussia

«Arnaldus Sussia filius B. Sussia» (MN 1381, f. 15v).

Potser variant de *Socies*, però sense elements per a proposar-ho.

Talavera

«Francesch Cerra vicarii y notari de Tamarit per Bernat Talavera Rector» (MN 1521, f. ?, trasllat d'un document del 10.4.1436).

Optem per la -v- guiats per aquest nom d'un poble de la Segarra.

Tallaferro

«Testes Juannes Tallaferro [...] loci de Ferran» (MN 1594b, 28.7.1603).

Tamarit¹

V. *Ferran a T. el camí de; Guàrdia de T., la; Horta de T., Pla de T., Portal de T. al Camí Reial, el camí del; Portal de T. al Riu Gaià, el camí del; Tarragona a T., el camí de; Valls a T., la carretera de.*

Tamarit² [təmə'rit]

V. notícies a la introducció.

«in comitatu Barchinone infra terminos Tamariti in loco quo dicitur Clerano» (*Cartas*, I, § 26, p. 49, any 1057); «Terminatur haec omnia a parte orientis in terminio de Tamarit» (*Cartas*, I, § 49, p. 85, any 1118); «justicie de Tamarit et baiulo» (*Cartulari*, § 38, p. 17, any 1186); «apur Tamaritum in domo episcopi Ylerdensis» (*Cartulari*, § 266, p. 162, any 1194); «habitor de Tamarito» (MN 1332, f. 36v); «commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 15v); «habitor de Tamarito» (MN 1381, f. 2v).

Tamarit³

«Anthoni Tamarit, quondam, piscatoris» (MN 1526, f. 181v, any 1527).

Tamarit, de

«Arnaldus de Tamarit» (Fort, 1956, doc. núm. 13, p. 175, any 1229); «venerabilis miles Arnaldus de Tamarito» (MN 1368, f. 60v); «venerabilis Arnaldus de Tamarito» (MN 1373, f. 27v); «Francisco de Tamarit i Xammar» (*Òbits* 1782, f. 15, any 1783); «Joan de Monserrat y de Suelves, marques de Tamarit [...] señor alodial y campal del dit lloc y terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 1, any 1832).

Tamarit, el camí de

[əʎ kə'mi ðə təmə'rit]

Un bon bocí és vora l'antiga carrerada, modificada la ruta cap a l'any 1922; ara ja convertida en carretera asfaltada, per necessitats d'urbanització i perllongada fins a la platja. Passa per la caseta de les Costes. En el *Plànol Tamarit* s'indica a partir de la carretera de Barcelona, com si fos la continuació del camí del Catllar, cap al sud-est, fins a Tamarit.

«Vico publico de Tamarito» (MN 1332, f. 23v); «viña plantada [...] en lo terme de Tamarit y Partida nomenada dellá Gaià [...] afronta [...] a mitg dia [...] mitgensant la assequia i camí qui va a Tamarit» (MN 1782, f. 68v, any 1784); «Terme de Tamarit y partida dita del Viñet. Terminava [...] a ponent ab lo camí de Tamarit» (*LIM* 47, f. 27v, any 1835); «pieza de tierra huerta en dicho termino de Tamarit, conocida por Horta del Pou Nou [...] lindante [...] con camino de Tamarit» (MN 1888, f. 353, any 1888).

Tamarit, la carrerada de

[tə kərə'radə ðə təmə'rit]

Des de la carretera de Barcelona, al tomb del Mariner, circulava per la part de dalt del rec de les Costes, arribava a la cova dels Bous, vora el Castell, on acabava. Ara és gairebé desapareguda, arran de construir-se el nou camí, l'any 1922.

Tamarit, la carretera de

«termino de Tamarit lindant por el Norte con los banchs [...] con la carretera de Tamarit» (MN 1888, f. 355v, any 1888).

Tamarit, el castell de

[əʎ kəs'teʎ]

Els estadants del lloc sempre n'han dit *Abadia*.

V. t. *Abadia*, l'.

El nucli habitat fou al redós del castell; tot era emmurallat i encara es conserva un arc que donava sortida al camí de Tamarit. Allí també s'inicia el camí de la Jovera, que fa cap a la platja. Vora el castell una torre rodona, restaurada, com una torre de guaita —més explicada a Liaño, 1979, p. 55.

«castrí de Tamarito» (MN 1332, f. 2); «Domum et patium situatam extra castrum de Tamarito apud locum vocatum Puig» i «castrí et termini de Tamarito» (MN 1368, f. 2v); «Paulus de Guimera castlanus Castrí de Tamarito» (*Capb.* 1495, f. 32v, 20.11.1497); «Franciscus Buada piscator [...] castrí de Tamarito» (MN 1594b, 3.8.1600); «Fons Alias lo barbut pescator habitants in castro tamariti» (MN 1613, f. 298v, any 1614).

Tamarit, la castlania de

«Castlania de Tamarit» (MN 1381, f. 43v); «ab occidente partim cum terre troceum Caslania Tamariti» (MN 1625, f. 216v, any 1626).

Tamarit, la creu de

[tə 'kreu ðə təmə'rit]

Per als estadants del lloc és simplement abreujadament *la Creu*.

V. t. *Creu, el portal de la*.

Tamarit, el delmari de

«tros de terra cituat en la horta de Tamarit en lo Delmari de Tamarit» (*LIM* 41, f. 13, any 1566).

Tamarit, l'església de

[tig'gɫeziə]

Al costat de l'Abadia. Romànica, datada a la segona meitat del segle XII, constava d'una sola nau principal i presbiteri. Posteriorment, al segle XIII s'hi afegixen dues naus laterals, amb capelles i sagristia. El retaule actual és del segle XVII i dedicat a l'Assumpció de la Mare de Déu. Crida l'atenció que el manuscrit de 1368 parli de l'església de Sant Jaume. Dintre el temple, s'anomenava «lo altar de N^a S^a del Roser de Tamarit» (MN 1703, doc. 322, 9.5.1709) i «la Capella de N^a S^a del Roser de Tamarit y altres tres en la hermita de S. Juan Batista de la Guardiola, terme de Tamarit» (MN 1712, escriptura 80, any 1713). Rovira (2012, p. 179) esmenta altres capelles i retaules com el de Sant Jaume, Sant Roc, Ànimes del Purgatori i Sant Nom de Jesús. Elements exteriors i complementaris foren unes campanes que, quan el bisbat ven l'església a Deering, les reclama; aleshores l'administrador era Ramon Casas, pintor, i les va fer reproduir en ciment. Només quedà una campana, en un campanaret d'espadanya, en un altre punt de la construcció. És el campanaret petit que encara hi ha. Les activitats religioses es limiten, de manera habitual, a una missa tots els diumenges.

«in ecclesie Ste. Marie de Tamarito» (MN 1332, f. XIII^v i XXIII); «Ecclesia santi Jacobi de Tamarito» (MN 1368, f. 84); «la casa mes prop de la yglesia» (MN 1507, f. 44, 9.5.1518); «cum domum sacristia ecclesia de Tamarito qui quondam fuit Jacobi Guialtru» (MN 1518, f. 138^v, 22.2.1549); «Rector Ecclesia Parochialis B^a Maria Assumpta villa Tamarit» (MN 1703, doc. 382, 5.4.1710).

Tamarit, l'hort de

«hun tros de terra situat en lort de Tamarit lo qual affronte ab lo cami real» (MN 1507, f. 169, 28.10.1526).

V. t. *Horta de Tamarit*.

Tamarit, horta de

«Horta de Tamarito» i «Orta de Tamarito» (MN 1410, f. 11 i 55); «Orta Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 18); «Horta de Tamarit» (Pergamins, 4.5.1562); «in horta de Tamarit» (MN 1633, f. 403^v, any 1636).

Tamarit, l'hortal de

«in ortale Tamarit» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 15.1.1448).

Tamarit, el mas de

«El Mas de Tamarit» (Pergamins, 6.12.1448 i 21.7.1555).

L'interpretem com un mas; però no queda clar si es refereix a un mas o a una partida de terra.

Tamarit, la muralla de

«aquell tros de terreno, de tinguda de tres jornals [...] situat en lo terme y contiguo a las Murallas de dita vila [Tamarit]» (MN 1774, f. 92, any 1777); «Per lo detras de la muralla de Tamarit» (*LIM* 47, f. 14v, 15 i 16v, any 1835).

Tamarit, la plaça de

«casa situada a la plasa de Tamarit» (*LIM* 43, f. 21, any 1613); «Plaza de Tamarit» (*Classif. urb.* 1879, full 14).

Confronta amb l'església parroquial, amb la plaça del Mar i amb la platja del Mar. Tot i fer la distinció *plaza* i *platja*, creiem que devia voler dir *platja*.

Tamarit, la platja de

[tə 'pɫadzə ðə təmə'rit]

Entre el castell del mateix nom i el riu Gaià. Alguns creuen que acaba a la roca de Gaià.

Tamarit, el pont de

[ət 'pɔn də təmə'rit]

Salva la via del tren, al camí del mateix nom.

Tamarit, el port de

Vegeu Rovira (1999, foto p. 83).

Tamarit, el portal de

«Romeus Guialtru guardia del Portal de Tamarit» (MN 1381, f. 43, 43v, 44v, 46, 46v i 47).

Tamarit, punta de

Recollit en el *Plànol* 1885. Queda situat a llevant de la platja de la Jovera.

Tamarit, la rectoria de

«in posse rectoriae de Tamarit, nonas martii, anno MCCXXXIX» (Fort, 1956, doc, núm. 13, 14 i 25, p. 175 i 176, any 1229 i 1230).

Tamarit, el senderó de

[ət sændə'ro ðə təmə'rit]

Començava al punt d'on prenia el nom, voltava el roquer en direcció a la platja de la Móra; primer passava pel fondo del Cabrit, després per la cova de Manelet, per la Font, la platja de la Móra i continuava cap al Planell, la punta de les Barbes, cala de Becs, la Roca Plana, on acabava.

Tamarit, el terme de

[təmə'rit]

La superfície territorial ocupava 1.855 hectàrees, 43 àrees i 75 m². La màxima extensió lineal, d'uns 7 km, l'ocupa el litoral, des de la platja Llarga cap a sol ixent, fins una mica enllà del riu Gaià. Terra endins, confronta per ponent amb l'antic terme de Tarragona; pel nord, amb el del Catllar i de la Riera, i per sol ixent, amb el d'Altafulla.

«castrum et termini de Tamarito» (MN 1368, f. 2v); «prop del mas Rabassa que afronta [...] ab lo terme de Tamarit ab Joseph Virgili pages del Mas Rabasa mediant lo Antiguó» (Capb. 1832, f. 32, any 1832).

Tamarit, la torre de

V. *Abadia*.

Tamarit a Altafulla, el camí de

«caminus publicus que itur de Tamarito apud castrum de Altafolio» (MN 1332, f. xv); «via publica per quam tenditur versus locum de Altafulla» (MN 1381, f. 10v); «Via qui itur Altafulla» (MN 1469, f. 4); «affronta a dues parts en lo camí que va de Tamarit Altafulla» i «cum itinere quo itur de Tamarito ad castrum de Altofolio» (Capb. 1495, 16.10.1497, i f. 24v, 2.4.1497); «... ab lo camí de Tamarit a Altafulla» (LIM 47, f. 11v, any 1650, i LIM 43, f. 152v, any 1578); «lo tros dels Tarongers o de la Caseta que limita amb el camí que va de Tamarit a Altafulla» (Pergamins, ??3.1628); «camí que va de Tamarit a Altafulla» (LIM 47, f. 19, any 1720); «cum itinere quo itur de Ta^o ad castrum sive locum de Altofolio» (Capb. 1495, f. 19v, 12.8.1796).

Entenem que en el topònim, a banda del terme genèric, només han de constar els dos punts geogràfics direccionalment oposats que indiquen on comença i on acaba el camí.

Tamarit a Ferran, el camí de

V. *Ferran a Tamarit, el camí de*.

Tamarit a la Carretera Real, el camí de

«ab lo camí que va de Tamarit a la Carretera Real» (*LIM* 47, f. 19, any 1712).

Tamarit a les Costes, el camí de

«horta prop lo camí qui va de Tamarit a las Costas» (MN 1633, f. 403, any 1636).

Tamarit al Molí del Pas, el camí públic de

«ab lo camí public que va de Tamarit al Molí del Pas» (*LIM* 47, f. 19v, any 1720).

Tamborero

«Nicolas Bou Tamborero» (*Padró* 1894).

Tancat, l'hort

[¹tər təŋ¹kat]

V. *Horta*, l².

Tàpia de l'Hort, camí de la

«Camí de la Tapia de l'ort» (MN 1479, f. 2v).

Tapioles

«testes Bernardus Tapioles» (MN 1368, f. 57v).

Tarifa

«Rafel Tarifa» (*Òbits* 1622, any 1669).

Taronger, l'hort del

[¹tər ðət tərɯŋ¹dʒe]

«situada daval la guardia de Tamarit [...] un ort que li dihen lort del Taronger que ara es clos affronta ab la Ciquia del Stany» (*Capb.* 1495, 16.10.1497).

Peça de terra situada a l'horta de Tamarit. Consta *l'hort de les Taronges* en un document de 1627.

Tarongers, el tros dels

«lo tros dels Tarongers o de la Caseta que limita amb el camí que va de Tamarit a Altafulla» (Pergamins, ??3.1628); «al terme de Ferran que affronta ab lo tros dels Tarongers» (MN 1627, f. 431v, any 1630); «en la horta dita lo Tros dels Tarongers de la Caseta» (*LIM* 41, f. 53, any 1628).

Tarrac

«Antonio Tarrach agricole residens in loco Tamaritti» i «Antonius Torrech» (MN 1633, f. 150, 8.12.1634, i f. 246, 6.7.1635).

Potser hauria hagut de dir *Tàrrec*.

Tarragó

«Guilelmus Terrago habitator de Tamarito» i «Petrus Terrago habitator de Tamarito» (MN 1332, f. xxvi i 25); «Heredes Petri Taragó» (MN 1373, f. 8 i 38v); «Antonii Tarrago» (*Òbits* 1622, 15.10.1631).

El prenom Pere resulta dominant.

Tarragona

V. *Barranc a T.*; *Ferran a T.*, *el camí de*; *Monnars a T.*, *el camí de*; *Reial de Barcelona a T.*, *el camí*; *Reial de T.*, *el camí*; *Vell de T.*, *el camí*.

Tarragona, el camí de

[əf kə'mi ðə tərə'ɣonə]

Creuen que ve de Vespella i Salomó, passa per Ardenya, entra al terme de Tamarit i passa pel mas de Maneguet, pel mas d'en Sorder, pel mas de la Pubilla i va cap al Monnars. De vegades el bocí que passa pels diferents masos rep el nom del mas. Segons el *Plànol Tamarit*, parteix del camí de Mas de Clarà, al nord d'aquest mas, de la mateixa frontera del terme del Catllar i penetra de seguida al terme de la Riera.

Devia correspondre als diversos camins reials que anaven a Tarragona. Suprimim a l'entrada la forma verbal que indica direcció.

«camino que tenditur apud Terracone» (MN 1332, f. 3); «Via qui itur de Tamarito ad Terracone» (MN 1381, pergami); «lo camí que va a Tarragona» (MN 1410, f. 71v); «Via publica que va a Terragona» (*Capb.* 1412, f. 11v); «ab lo camí general que va a Tarragona» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466 [*sic*]); «cum via publica qua itur Tarraconem» (MN 1594b, 30.1.1594); «via per quam itur Civitatem Tarracona» (*Compendium* 1720, f. 236v); «lo camí que va a Tarragona» (MN 1798, f. 319v, any 1798); «Camino de Tarragona» (*Amill.* 1855).

Tarragona, el terme de

[tərə'ɣonə]

Confronta per sol ixent amb el de Tamarit, al llarg d'uns 2,5 km en direcció nord, des de vora mar fins a trobar el terme del Catllar.

«del Mulnas [...] ab occidente cum termino de Tarracone» (MN 1518, f. 199, 6.4.1548); «la Casa Vella [...] a ponent ab lo terme de Tarragona» i «la Bassa Closa que afronta [...] a ponent part en lo terme de Tarragona» (*Capb.* 1832, f. 11v, any 1832, i f. 23v, any 1832).

Tarragona a Ardenya, el camí de

«ab lo cami de Tarragona [...] ab lo cami que va de Tarragona a Ardeña» (Capb. 1832, f. 32, any 1832).

Tarragona a Tamarit, el camí de

«in parte dicta del Pou [...] cum via publica qua itur de Tarracone a Tamarito [...] cum via qua itur allas Forcas in sublime montis» (MN 1566, f. s/n, després del 138v).

Tarragona al Catllar, el camí de

«ab lo cami que va de Tarragona al Catllar» (Capb. 1832, f. 15v, any 1832).

Tarrega

«Candia Tarrega» (*Òbits* 1622, any 1640).

Tarroga

«Arnaldus Tarroga sagionus Tamarito» (*Capb.* 1412, f. 33); «Antoni Tarroga, moliner» (*Òbits* 1622, 8.5.1638).

Deu equivaler a *Tarroja*, el nom d'un municipi de la Segarra; o a *Torroja*, el d'un altre del Priorat.

Tatxes

«Miquel Marti fadri fill [...] dels [...] Miquel Marti tatxes pages» (MN 1565, novembre 1599).

Sembla que *Tatxes* era el renom que s'aplicava a aquest Martí.

Taula, el pi de la

[ət 'pi ðə tə 'tawlə]

És al Gurugú. Hi havia un pi ver i hi van posar unes pedres que feien de taula.

Teixell

«Maria Teixell Baldrich» (*Padró* 1859, any 1879).

Teixidor

«Guillelone uxor quondam Berengarius Teixidor» i «testes Petrus Teixidor» (MN 1332, f. 16v i 27); «Guillelmus Textor» (MN 1368, f. 80); «Berengarius Textor testes avunculus Berengarius Vitalis», «Petrus Textor avunculus Berengarii Vitalis» (MN 1373, f. 10 i 29v); «Berengarius Teixidor de la Riera parrochie

Tamarito» (MN 1410, f. 10); «cum Petro Textori» (MN 1521, f. ?, copiant un MN de 1351); «Pedro Texidor» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Joannis Texidor» (MN 1566, f. 131); «Joannes Texidor dit lo Spenjat» (MN 1633, f. 184, 29.1.1635); «Francisco Teixidor agricola» (MN 1688, escriptura 139, any 1693); «Jacobus Teixidor [...] piscatores» (MN 1703, doc. 430, 22.2.1711); «Pau Teixidor pescador de Tamarit» i «Joan Teixidor [...] regidors de la present vila de Tamarit» (MN 1729, doc. 56, 30.10.1730, i doc. 327, 21.1.1753); «Pere Teixidor q^o pages» (MN 1761, f. 50, any 1762); «Teixidor, Pere» (*Compli.* 1810, f. 1v); «Francisco Teixidó» (*LIM* 47, f. 17v, any 1835); «Teresa Teixidó Solé» (*Padró* 1894); «Juan Borrás Teixido» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 19).

Hem vist *Texidó*, *Texidor* i *Textor*. Al segle XIV, predomina Berenguer, seguit de Pere. Altrament, l'assortiment de prenomes no es repeteixen, tret de Joan. Pescador i pagès per oficis. Càrrecs de batlle i regidor. Per renom, *l'Espenjat*. Guillema i Teresa per noms de dona. Al segle XX, *Teixidor* és pres de la mare. El document de 1410 diu que la Riera era parròquia de Tamarit.

Teixidor, el mas d'en

«lo mas den Texidor» (*Òbits* 1622, any 1639).

Tellol

«et Petrus Tallol piscatores residentes in Castro Tamariti» (MN 1633, f. 144, 10.7.1634).

Hem optat per *Tellol*, per derivat diminutiu del substantiu comú *tell*.

terme

V. *Altafulla*, *Ardenya*, *Catllar*, *Monnars*, *Montoliu*, *Riera*, *Tamarit*, *Tarragona*, *Virgili*.

Terme

V. *Cap del T*.

Terra Vermella, la

[tə 'terə βər'mɛlə]

Nom aplicat a un tallat de terra argilosa que hi ha a un extrem del bosc de Xabec. A la vora del camí del Cruel. Conreat d'avellaners.

Terrals, els

[əts tər'raɪs]

Tros situat dins la finca del mas de l'Hereuet.

Terraplana, el carrer de la

«domum in parte dicta qui baxa al Portinyol [...] ab lo carrero dejus la muralla [...] ab lo carrer qui va a la Terraplana y al Portinyol» (MN 1633, f. 201, 11.3.1635).

Terrassa

«Joseph Tarrasa de Tamarit [...] pagesos de Tamarit» (MN 1729, doc. 58, 22.11.1730).

Terre, de

«Joannes de Terre, miles [...] dominis castrorum, locorum et terminorum de Montoliu et de Vergili ac quadre de Farran, parroquie Tamariti» (MN 1571, f. 27v, any 1571).

Terrer de Sota les Cases, el

«partida dita lo Terrer de sota las Casas» (Capb. 1832, f. 26, any 1832).

Terrers

«Johannes Tarres» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539); «Petro Tarres» (MN 1518, f. 70, 7.2.15?); «Testes [...] Petrus Terres» (MN 1518, f. 106, 29.4.1552).

Terres

«Petrus Teres habitator loci Tamariti» (MN 1501, f. 3); «Pere Terres» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

Potser caldria optar per *Terrers*, o *Terés*, uns cognoms coneguts.

Timoteu, la masia de

«de la masia de Thimoteo Guandalbeu dita la masia de misser Grimau» (MN 1633, f. 88v); «la masia anomenada den Grimau o de Thimoti que era de don Bonaventura de Llorens y ara poseheixen los hereus de don Joseph Ignasi de Castellvi de Montblanch» (*Capb.* 1805, f. 157, any 1807); «partida dita de la Mora. Terminava [...] a ponent ab las terras de Dn Joseph de Castellví o Mas Timoti» (*LIM* 47, f. 27v-28, any 1835).

Tió

«testes Jacobus Tió» (MN 1633, f. 108v, 16.4.1634).

Tir, el camp de

«la consuetut del Camp de Tir [...] y lo tros del Jiner [?] vora lo fossar» (MN 1633, f. 88v-89).

Tociner

V. *Joan el T.*

Toló

«testificats per mi Antoni Tolo prevere y vicari de Tamarit» (MN 1521, 8.1.1554).

Tolosa, de

«testes Johannes Duran de Tolosa» (MN 1501, 16.7.?); «Pedro de Tolosa, de la diocessis de Pamplona, en lo Hospital de Tamarit» (*Òbits* 1622, 3.1.1625).

Devia indicar procedència occitana.

Tolrà

«Tolrà (sense casa)» (*Fog. 1497*, de Tamarit); «Matheus Tolra» (MN 1501, f. 26v); «dicte Joanne Tolrane in quadra de Ferran» (MN 1566, f. 96v, 28.11.1571).

Tomàs, les coves de

[təs 'kɔβəz ðə tu'mas]

Fetes en el tallat d'un terrer d'alçada considerable, vora el torrent del Mas de Pastoret, i dins la partida d'igual denominació que el torrent.

«concede a parceria [...] pieza de tierra yerma [...] en el termino del lugar de Tamarit y paraje nombrado de las cobas del Tomas» (document de 30.6.1861, APV, VI 4/20, caixa 104. Arxiu Comarcal del Baix Penedès, el Vendrell).

tomb

V. *Mariner, Sec.*

Tomera, la

«la parada de la Tomera [...] en lo terme de Tamarit y partida dita lo Comellà del Medol» (*LIM* 47, f. 29v, any 1843).

Tonda

«Celestino Solsona Tonda» (*Padró* 1859, any 1892).

Probable feminització de *Tondo*, un cognom conegut.

Toni, el mas de [ət̪ 'maz ðə 'tɔni]

És del Catllar. Però un bocí de terreny queda dins el terme de Tamarit. Limita amb la partida de Mas de Clarà.

«Mas de Toni» (*Compli.* 1810, f. 5v).

Toni dels Alls

«Antonius Duran alias Toni dels Alls» (MN 1598, f. 173v, any 1603).

Tormo

«Bernardi des Tormo, procuratoris castri de Tamarito» (MN 1338, f. 48v, any 1338).

Torner¹

«Pere Torner prevere» (MN 1501, f. 23v); «Margaritta Tornera» i «Jaume Torner» (*Òbits* 1622, 2.9.1629 i any 1785).

Torner²

«na Lexas, alias Torner» (*Fog.* 1553, a Tamarit).

torre

V. *Corbera, Escipions, Madró, Mas d'en Cosidor, Mas d'en Grimau, Mas d'en Rabassa, Mas d'en Sorder, Mas de l'Hereuet, Mas de la Creu, Mas de Pastoret, Móra, Nova de la Punta de la Móra, Puig, Quadrada, Sagristia, Tamarit.*

Torre¹

«Bernardus Torre scolar de Tamarito» (MN 1368, f. 49v, 61v i 80v).

Torre²

«vineam meam sitam inter turri dicti loci [...] terminat [...] cum termino de Alto Folio» (MN 1507, f. 137).

Torre, de la

«Felix Queipo de la Torre» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Torre, la parada de la [tə pə'radə ðə t̪ə 'torə]

Al Mas de Maneguet. Una altra, en dos trossos, dins la partida de Mas de Pastoret. Hi ha una torre de conducció d'electricitat.

Torre de la Móra, el camí de la [ət kə'mi ðə tə 'torə ðə tə 'morə]

Comença a la carretera de Barcelona, equidistant d'on arrenquen els camins del Mas d'en Cosidor i el del Clot del Mèdol. Passa vora les terres del mas de Marquès, el tros de l'Olegari i el mas d'en Grimau. Mor a la torre d'on pren el nom. Part és barranc i part camí. D'altres en diuen *el camí de la Móra*. D'aquest neix el *camí de la Roca Plana* i el *de les Hortes*; aquest darrer travessa les hortes de Mas de Marquès.

Torreadell

«Maria Saumell Torreadell» (*Padró* 1859, any 1878); «Francisco Torreadell Mañé» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 14).

Torredembarra, el camí de la

«Via publica per quam itur a la Torradembarra» (MN 1410).

Torredemé

«Joseph Torredemé» (*Compli.* 1810, f. 6v).

Torrell

«Maria Torrell» (*Naixements* 1774, f. 1, 23.2.1785).

Torrella

«Guillemona filia Ermessendis uxor B. Torrella», «Saurina filia Ermessendis uxor B. Torrella» i «Gualdus et Marie filii Ermessendis de Torrella» (MN 1332, f. xxiiii); «Petrus Torrella sagi Tamarito» (MN 1385, f. iiiν).

Torrelles

«Emilia Torrellas Dols» i «Maria Gavaldá Torrellas» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 16, i 2a, 3).

torrent

V. *Creu, Jover, Mas d'en Cosidor, Mas d'en Jover, Mas d'en Sorder, Mas d'Enric, Mas de la Creu, Mas de Rafel, Mas Vell, Mèdol, Monnars, Móra.*

Torrent, el bosc del [ət 'βɔz ðət tu'ren]

Dins la finca de Mas d'en Jover.

Torrent, la creu del

«ab la creu del Torrent sobre una rasa, partida dita lo Forcat» (MN 1633, f. 331v, any 1636).

Torrent, el fondo del

[ət 'fɔndu ðət tu'ren]

Davalla del torrent de la Móra, vora del mas d'en Cosidor.

Torrent, la parada del

[tə pə'radə ðət tu'ren]

Pertany al Mas de la Creu; el nom es refereix al *torrent de la Móra*, vora del qual està situada. Una altra dita igual i pel mateix motiu, al mas de Maneguet, eren tres o quatre parades travessades pel camí de Mas d'en Sorder o camí de Tarragona. I una tercera, a mas d'en Jover.

Torrent, la vinya del

[tə 'βinjə ðət tu'ren]

Parada de terra del Mas d'en Sorder. Vora el torrent de la Móra i la parada de les Oliveres.

Torrent del Mas de Cosidor, el

«Partida dita lo torrent del Mas Cusidor» (*LIM* 47, f. 25, any 1778).

Torrents

«Guillem Torrents testes» (MN 1373, f. 18 i 18v); «testes Petrus Torrens» (*Capb.* 1412, f. 26); «vendimus vobis Gabrieli Torrens habitator dicti castri» (MN 1507, f. 24, 7.2.1511); «Signum mei Margarite uxoris discreto Michaelis Torrens» (MN 1518, f. 227v, 8.2.1552); «Gabriell Torrens» i «Miquel Torrens» (*Fog.* 1553, a Tamarit); «cum vinea Damiani Torrenç» (MN 1594b, 21.4.1605); «Casa de Michel Torrens vuy la viuda Rocha» (*Llev.* 1609, f. 7v).

Torent, *Torrenç*, *Torrens*, *Torrent* i *Torrents* per variants ortogràfiques. Al segle xv, només hem vist Pere. Al segle xvi, gairebé només Gabriel, anotat moltes vegades. I Miquel, que continua al segle xvii, amb Damià. Van ser pagesos i pescador. Només Margarida per nom de dona.

«torreón»

Recollit en el *Plànol* 1885.

V. t. *Segur*, el «torreón» de.

Torres¹

V. *Quatre T.*

Torres²

«Guilelmus de Turribus notarius presbiter loci de Tamarito» (MN 1332, f. 15); «Petrus Torras» (MN 1518, f. 130, 12.11.1546); «Casa de Damia Torres» (*Llev.* 1609, f. 27); «Emanuel Torres», «Manuel Torres, pescador de Tamarit» i «Mariangela Torres vidua Tamariti [...] intus villa de Tamarit in via furni veteris» (MN 1703, doc. 88, 25.2.1704; doc. 266, 22.12.1707, i doc. 344, 2.10.1709).

Torres d'en Jorba, el camí de les

«cum via publica Turris den Jorba» (MN 1518, f. [núm. tapat], setembre 1539).

torreta

V. *Mirandeta*.

Torreta, la¹

[tə tu'ɾetə]

Torre de defensa mig caiguda, dins la finca dita igual, situada vora del Monnars i del mas de la Pubilla. A la banda de sol ponent de la carretera del Catllar. Els documents indiquen que era una partida de terra, denominació que encara es conserva.

«hi havia un forn teulé dirruit [...] terme del Molnas y partida dita la Torreta que afronta a sol ixent ab [...] mediant lo terme de Tamarit» (Capb. 1832, f. 1v, any 1832); «Otra a la partida de la Torreta [secà]» (*Amill.* 1855, núm. 85).

Torreta, la²

[tə tu'ɾetə]

Partida de terra, entre la Riera i Tamarit, no gaire distant de Ferran. Per a d'altres és un tros de terra, al límit amb el terme de la Riera; ara hi ha una planta de formigó.

«una porcio de terra herma, de oliveras y garrofers plantada [...] situada en lo terme del Lloch de Tamarit y Partida nomenada de la Torreta» (MN 1782, f. 132v).

Torreta, el crestallador de la

L'aigua que portava la séquia abans d'arribar a la bassa del molí es repartia en diferents recs que s'anomenaven *crestalladors*. El primer era el *crestallador de la Torreta* o també anomenat *dels (germans) Cossiners*, que donava aigua a les terres de la partida de la Torreta (Blanch, 2011, p. 174).

Torroella

Documentat entre 1766 i 1767, Francesc Torroella, rector de la parròquia de Tamarit (Rovira, 2012, p. 97).

Tort

«Bartomeu Tort» (*LIM* 47, f. 10, any 1835).

Totosaus

«Elicsendis uxor Guilelmi Totesaus» (MN 1385, f. 92); «Guillem Toteshaus sindich» (*Capb.* 1412, f. 6); «Johana mulier de Guillermi Totes aus» (MN 1501, f. 24); «Signum meum Christofori Totosaus Magdalene eius uxoris» (MN 1566, f. 62v, 25.8.1567); «Joan Totusaus» (*Òbits* 1622, any 1624).

Cinc anotacions i cinc variants ortogràfiques: *Totesaus*, *Toteshaus*, *Totes aus*, *Totusaus* i *Totosaus*. La darrera sembla la més raonable.

Tractor, la parada del

[tə pə'radə də træk'to]

Bocí de terreny, plantat de ceps macabeus, pertanyent al Mas de la Creu. Limita amb el Comellar del Fondo. Sovint se sent dir, per aquestes contrades, que era terra de *carn de cuixa*, expressió equivalent a terra bona. Hi havia una cisterna.

tren

V. *via del t.*

Trenes, les

Venda feta i firmada per Joan Bta. Armengol, mercader de Mallorca, fill i hereu de Joan Armengol, mercader de Tamarit, a favor de Bernat Roig, d'una peça de terra situada a la partida de les Trenes pel preu de 50 lliures (FM, núm. 41, f. 1, any 1539).

Trenta Claus, la porta de les

[tə 'pɔrtə də təs 'trɛntə 'klɔws]

Era una porta que donava accés al tancat del camí de Cametes, que hi havia al costat de la partida de la Cabana, i eren trenta els treballadors que hi tenien accés. Desapareguda.

Trilla

«Maria Trilla Llauradó» (*Padró* 1894).

Trilles

«Ambrosio Trillas Fortuny» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 20).

Trona, de la

«parany per casar aucells ab dos telas, nomenat de la Trona [...] terme del Molnas» (Capb. 1832, f. 39, any 1833).

tros

V. *Agulla, l'*; *Agulla del Mèdol, l'*; *Albereda, l'*; *Àlbers*; *Antigó, l'*; *Arenes, les*; *Argilaguet*; *Avellaners, el camp dels*; *Bassa*; *Bertrana*; *Borrassa*; *Campàs, el*; *Campet, el*; *Canal*; *Carcanyol, el*; *Carnalia*; *Caseta*; *Cavallers, el delmari dels*; *Clot Davall la Vinya, el*; *Còdol, el*; *Coll*; *Coma d'en Ferrer, la*; *Coma sobre Casa, la*; *Comalarada del Mig, la*; *Corral Nou, el*; *Cristino*; *Davall el Molí*; *Escasser*; *Estany*; *Figuera Coixa*; *Foradada, la*; *Fornàs, el*; *Fossar*; *Guàrdia, la*; *Guàrdia de Tamarit, la*; *Horta del Pou Nou*; *Igual, l'*; *Ixart*; *Jaume el Content*; *Jover*; *Llarg*; *Magraners*; *Màquina, la*; *Mitja, la*; *Morera, la*; *Moreres*; *Noguer*; *Nogueret*; *Paradons, els*; *Pedró*; *Pins*; *Planot, el*; *Plantada, la*; *Pont d'en Jover, sobre el*; *Pou*; *Pou de Mossèn Guimerà*; *Presseguers, els*; *Pujol d'en Pons, el*; *Racó, el*; «*Recreo*», *el*; *Roio*; *Rossa*; *Rotllet*; *Senyor Castlà*; *Sisena*; *Sorra, la*; *Tamarit, el delmari de*; *Tarongers*; *Terra Vermella, la*; *Terrals, els*; *Trull, el*; *Valeta, la*; *Vallvé*.

Tros del Còdol, el

«totam illam petiam terre hermam situatam in presenti termino de Tamarit ultra Gayanum [...] nominatam sive dictam vulgariter lo tros del Codol que confrontat [...] cum itinere descendit a loco Altifoly ad mare» (MN 1676, f. 373v, any 1684); «en lo terme del nomenat lloch de Tamarit y en la partida vulgarmente dita lo tros del Codol [...] afronta a sol ixent ab lo cami del Mar y terme de Altafulla» (MN 1761, f. 50, any 1762).

Tros dels Àlbers, el

De vegades com a partida de terra i d'altres com a tros.
V. t. *Àlbers, el tros dels*.

trosset

V. *Hort Clos*.

trull

V. *Ermengol, Guialtrú*.

Trull, el¹

«affrontat et terminat dictum spacium [...] vocatum lo trull» (MN 1507, f. 13); «per lo trosset del Trull» (MN 1521, f. 79v); «la heretat del Trull de fer oli [...] situada a la partida dita Puixbover» (MN 1633, f. 17v-18, 5.7.1633).

Trull, el² [ət̪ 'truɫ]

Pertany a Mas de Rabassa, era un molí d'oli; vora la carretera de Barcelona. Ara transformat en restaurant.

Trull, el camí del, i el carrer del Trull

«ab lo carrer de Baix qui va al trull [...] et ab lo camí que va al trull» (MN 1517, any 1518); «in via sive carrer appellatum lo carrer del Trull» (MN 1507, f. 68, 18.5.1529).

Trull, la sínia del [t̪ə 'siniə ðət̪ 'truɫ]

A Mas Rabassa, n'extreien aigua per regar l'horta.

Trull d'en Janer, el

«tota aquella casa que antigament era trull ab sa heretat a ella contigua situada en lo terme del referit lloch del Molnas y partida nomenada lo Trull den Janer» (Capb. 1832, f. 4, any 1832).

Afronta part amb terres del mas de Gabrieló del terme de Tarragona.

Trull de n'Ermengol, camí del

«camí del trull d'en Ermengol» (Pergamins, 22.2.1515).

Unió

«Carmen Unió Subirats» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 47).

Urgell

«Berengarius Urgell quondam pater Petri Urgell de Tamarito» (MN 1368, f. 49).

El prenom Pere és predominant. S'ha vist Elisenda per prenom femení.

Valencià

«Anthonius Agost socer Gasparius Valencia omnes de Tamarito» (MN 1501).

No és segur que fos paraula oxítona.

Valentí

«Berengarius Valenti» (MN 1381, f. 16v).

Valeta, la

«en dita horta [...] y finalment lo tros dit la Valeta» (MN 1688, escriptura 419, any 1699).

Potser caldria escriure *veleta*, forma diminutiva de *vela*, ‘vela petita’.

Vall

«Bartolomeus Vayl» (MN 1332, f. 20v); «Magin Vall Aluja» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 44).

Valldoreix

«Berengarius Vayldaurex, baiulus castri Tamarito pro castlario» (MN 1332, f. 3, 3v i 7v); «testes Gualdonus Vayldaurex» (MN 1332, f. xviii i xxvii); «Berengaria [...] uxor Raymundi Vayldaurex filio quondam Guilelmi Valdaurex» (MN 1332, f. xiii i xiv); «Blancha uxor Bartomeu Vayldaurex, habitatores de Tamarit» (MN 1332, f. 36); «Jacobus Vayldaurex habitator castri de Tamarito» (MN 1332, f. 36v); «testes Petrus Vayldaurex» (MN 1332, f. xv).

Les anotacions es concentren en un període de quaranta-nou anys del segle XIV, amb tres variants ortogràfiques: *Valdaurex*, *Valldaurex* i, sobretot, *Vayldaurex*. Hi ha un predomini dels prenomes Bartomeu i Ramon, seguits de Berenguer. Només el càrrec de batlle del castlà. I Berenguera i Blanca per noms de dona.

Vallès

«Andrea Arnal Vallés» i «Dolores Sanroma Valles» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 32, i 1a, 10).

Vallflor

«Berengarius Vallflor habitator Tamarito» (MN 1381, f. 1v).

Vallriàs

«Deusajuda Vallriaç judeus castri de Tamarito» (MN 1381, f. 38).

Valls

«Bernardo de Vallis sindaco» i «Petrus Vayls» (MN 1332, f. 4 i 20v); «testes Jacobus Valls, de Tamarito» (MN 1381, f. 23v, 24v i 25v); «Antonio Valls Teme-riti» (MN 1501, f. 3, 20.12.1501); «Gabrieli Valls dicti termini de Tamarito» i «Arnaldus Vals parochie de T^o» (MN 1507, f. 33v, 14.1.1512, i f. 40r, última desembre 1518); «Signo Joannis Valls senior et Joanne Valls coniugum» (MN 1566, f. 83, 22.2.1564); «Valls» (*Òbits* 1622, any 1625).

Quatre variants ortogràfiques: *Vals*, *Vallis*, *Valls* i *Vayls*. Al segle XIX, el prenom Jaume s'ha trobat més vegades que Bernat i Pere, que hi són hàpaxs. Al segle XVI, predomina Joan, seguit d'Antoni i Gabriel. S'han vist càrrecs de síndic, jurat i administrador de l'hospital. Dos noms de dona: Elionor i Joana.

Valls, el camí de

«ab lo camí que va al mas den Jover y a Valls» (MN 1521, f. 76, dubtós); «in parte vocata lo a Vench [...] cum via publica qua itur a Valls» (MN 1566, f. 9, 5.5.1566).

Valls a Tamarit, la carretera de

«cum carretera de Valls a Tamarit» (MN 1633, f. 217v, 3.5.1635).

Vallvé

V. *Bellver*.

Vallvé, el crestallador de

Anomenat també, segons Blanch (2011, p. 175), *rec de Ferran*.

Vallvé, les hortes de

[təz 'ɔrtəz ðə βəɫ'βɛ]

Terreny de regadiu bastant gran, unes deu hectàrees, situada vora el poble de Ferran, afronta amb la paret on hi havia els rentadors, a la plaça de Baix, i amb la part est del camí del Cruel; no arriba a la carretera de Barcelona. Hi havia una sinya i en aquest punt una mina que ressegueix la finca, a fi de poder regar altres trossos del mateix propietari. Una part secana, *el tros de Vallvé*, queda al cantó nord-oest del camí del Cruel i limita amb el tros de l'Ixart.

Vallvé, la mina de

[tə 'minə ðə βəɫ'βɛ]

A bocins rec i a bocins mina soterrada, dins la finca del mateix nom. Aquests conductes són bastant llargs perquè la terra a regar és considerable, tot començant darrere la font de la plaça de les Moreres, de Ferran. Té diverses boques d'entrada i en alguna hem vist els esglaons a la vora del camí del Cruel. Acaba en una sinya que hi ha vora la Casa Blanca.

Vallvé, la sinya de

[tə 'siniə ðə βəɫ'βɛ]

A les hortes de Vallvé, n'eren dues. A més hi havia una mina que conduïa l'aigua per tot el terreny, en un punt concret travessava el camí del Cruel.

Vallvé, el tros de

[əf 'troz ðə βəɫ'βɛ]

*V. Vallvé, les hortes de.***Vallverdú**«Concepcion Argilaga Vallverdu» (*Padró* 1859, any 1944); «Maria Gavalda Vallverdu» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 6).**varador***V. Galera.***Vayldaurex***V. Valldoreix.***Vazques**«Manuela Vazques Davila» (*Padró* 1894).**Veça**

«Juan Vessa, pescador» (MN 1703, doc. 355, 24.11.1709).

Veciana«Joannem Veciana vicarius et notari» (MN 1518, f. 40, 8.4.1562); «Antonio Marti Veciana [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1891); «Juan Pascual Veciana» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 18).**vedat***V. Prat de la Móra.***Velada**

«Catharina Velada» (MN 1703, doc. 119, 29.8.1704).

Velida

«ab na Velida» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

Vell¹*V. Forn V., el carrer del; Mas V.***Vell²**

«Petrus Vell» (MN 1368, f. 74).

Vell, el mas

[ət 'maz 'βeɫ]

Presideix la partida a la qual dóna nom. L'edifici estava ensorrat a causa de l'abandonament. En el mateix lloc, es construí el 1943 l'actual mas, amb cisterna que recollia l'aigua de les teulades, cotxera, pallissa, estable, celler i més endavant també una casa per als masovers. És de dimensions considerables i no té res a veure amb la típica masia que trobem en aquest terme. A no gaire distància i dins de la mateixa propietat, fa menys anys, se n'edifica una altra, a la qual denominen *el mas Nou*.

«in manso dicto vulgariter lo mas vell terme de Tamarit» (MN 1729, doc. 228, 27.9.1734); «Mas Vell» (*Òbits* 1622, any 1785).

Vell, pou

«Puteo veteris» (MN 1469, f. 8).

Vell de Tarragona, el camí

[ət kə'mi 'βeɫ də tərə'ɣonə]

Ve del terme del Catllar. Connecta amb el terme de Tamarit per allà al mas d'Enric. Durant un bon tros, fa de límit fronterer entre el terme del Catllar i el de Tarragona. Se'n va cap a Tarragona pel Llorito. A Tarragona és conegut per *camí Vell del Catllar*.

Vell del Catllar, el camí¹

[ət kə'mi 'βeɫ dət kəl'ɫa]

Pels tarragonins, és el camí que surt de la font del Llorito; i uns altres diuen que arrenca de l'ermita del Llorito, puja per la muntanya i continua per on va ara el camí asfaltat i pren direcció cap al nord. És travessat per la carretera del Llorito i, després d'encreuar-se amb el camí del Mas de Panxer, fa de línia fronterera entre Tamarit i el Catllar, a ponent del mas de Rafel.

Vell del Catllar, el camí²

[ət kə'mi 'βeɫ dət kəl'ɫa]

Comença vora el mas de Cosidor, al camí del mateix mas. Passa per les terres del mas de Sorder i travessa el barranc de la Móra, per a fondre's amb el camí del Mas Vell.

Vell del Mas de Vilar, el camí

[ət kə'mi 'βeɫ dət 'maz ðə βi'ta]

El mas cap on condueix el camí és fora de la zona estudiada, al terme de Tarragona. El camí arrencava de la carretera de Barcelona, seguia de prop la partió del terme amb el de Tarragona i s'unia amb el camí de la Budellera. Al cap d'un curt recorregut, trobava els Quatre Camins de Mas d'Enric, un dels quals era el Vell del Mas de Vilar.

Vell del Molí, el camí

«Cami vell que va al Molí» (Pergamins, 11.1.1624).

Com en d'altres enregistraments, els mots *que va* s'han eliminat del topònim.

Vella

V. *Casa V*.

Vella, la

«ab na Lobregada la vella» (MN 1521, f. 76v, trasllat d'un document de 15.1.1466).

Entenem que té tractament de renom.

Vella, la vinya

[tə 'βijə 'βelə]

Tros de terra que pertany a la finca de ca Sorder, vora el terme de Tarragona.

Vendrell

«et Petrus Venrel» (MN 1517, 20.8.1510); «Miguel Vendrell este vecino del Molnas» (MN 1859, f. 163, any 1860); «José Vendrell Alujas» (*Padró* 1894); «José Vendrell Batet» i «José Vendrell Calvó» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 24).

Joan Vendrell va ser convocat, a la plaça del Castell, junt amb altres representants de Ferran, a prestar sagrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus, el 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999).

Ventura

«Maria Ventura Exposito» (*Padró* 1859, any 1877); «Providencia Guardis Ventura» (*Padró* 1894).

Ver, el pi

[ət 'pi 'βe]

És un pi de grans dimensions, dins la finca de l'Alegret, al Monnars; ara al mig de la urbanització Sol i Mar.

V. t. *Monnars, el pi del*.

Verderol

«testes Johannes Verderoll» (MN 1385, full solt, [1393]); «Francisco Recasens Verderol» i «Tecla Verderol Roig» (*Padró* 1859, any 1876).

Vers

V. *Pins V., els.*

Vestit

«Johannes Vestit» (MN 1469, f. s/n, índex); «testes Johan Vestit» (MN 1479, f. 3, 14, 15v, 22v, 23, 41, 45v, 47 i 48); «domine Catarine Vestida» i «cum eredibus Johannis Vestit» (MN 1517, 28.8.1510); «Johannis Vestit qº» (MN 1507, f. 66, 16.12.1520).

via del tren, la

[tə 'βiət 'tɾen]

Recorre la línia de litoral, paral·lela, gairebé tota, a la carretera de Barcelona. Des del Mas del Camp, va resseguint les partides de Mas d'en Rabassa, Mas d'en Grimau, Mas de Marquès, les Hortes, el Pla de Tamarit, la Petxerineteta, el Vinyet, la Cabana, on hi ha l'estació d'Altafulla-Tamarit, que justament és dins del terme d'on pren el segon nom.

Vicenç

«Joan Vicens Pasto» (*Òbits* 1622, any 1653).

Vicente

«Moises Vicente Pascual» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 27).

Victori

«Francesch Buada y Joan Victori [arrenden el dret reial de la vila] (MN 1565).

El document no diu d'on són.

Vidal

«Raymundus de Vital de Tamarito», «Geraldina [...] filia Guilelmi Vitali et Elicsendis, soror Berengarii Vitali et Sibilie» i «et Caterina Vitale de Tamarito» (MN 1368, f. 62v; f. 67v, i f. 102); «testes Petrus Vitali», «confrontatur cum Romeus Vitali», «testes Bernardus Vitale» i «Bartholomeus Vitali» (MN 1368, f. 11; f. 17; f. 59v, i f. 58); «Berengarius Vidal filius Berengarii Vidal de Tamarito», «confrontat cum Petro Vidal», «Raymundus Vidal», «Jacobus Vitalis scolararius», «hereus Pere Vidall» (MN 1373, f. 7; f. 19v; f. 8; f. 10, i f. 38v); «Marcho Vitale, habitator castris de Tamarito» (MN 1385, f. 99, full solt 2, [1400]); «Jacobus Vidal viri Marie Fuster», «Gueraldona uxor Marchi Vidal de Tamarito» i «Guillelmona Vidal filla P. Albert» (MN 1410, f. 31 i 39; f. 47, i f. 63v); «Jachme Vidal», «Maria Vidal filla Marchi et Guilelme Vidal» i «Berengarius Vidal» (*Capb.* 1412, f. 10v; f. 12, i f. 11v); «Anthoni Vidal dels Molnars», «Mandina

uxor quondam Berengarii Vidal» i «Sauredine uxor quondam Berengarii Vidal» (MN 1479, f. 2 i 50v; f. 14 i 15, i f. 15v); «Alodii Vidal» i «Berengarius Vidal [...] omnes habitatores Tamarito» (MN 1507, f. 133v, 23.4.1528, i f. 166, és un trasllat de 27.7.1473); «Guillermi Vidal», «Bartholomeus Vidal» i «Michael Vidall filius honor. Petri Vidal q^o» (MN 1518, f. xxv; f. 123v, 10.6.1548, i f. 105, 7.5.157); «Bertomeu Vidal» (*Fog. 1553*, a Tamarit); «Monserat Vidal» i «et Gabriel Vidal dit lo Perayre» (MN 1565, f. 229, i f. [tapat], 12.1.1603); «Signa [...] Elisabeta Vidala» (MN 1594b, 8.3.1599); «Andreas Vidal» (MN 1633, f. 70v, 13.1.1634); «Antoni Vidal habitant en lo Castell de dit lloc de Ferran» (MN 1640, f. 163, any 1657); «Juseph Vidal y Maria Vidal y Hugues» (MN 1703, doc. 192, 4.12.1705); «Nicasi Vidal» (*Òbits* 1622, any 1785); «Magdalena Vidal e Isidro son fil» (*LIM* 47, f. 19, any 1835); «Teresa Vidal Cunillera» (*Padró* 1859, any 1892); «Saturnino Vidal Lopez», «Enriqueta Vidal Muntane» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 26, i 2a, 41).

És un dels cognoms més extensament documentats durant quasi set segles. Hem vist *Vidal*, *Vidall*, *Vitale* i *Vitali* per variants ortogràfiques. Al segle XIV, Ramon i Berenguer es troben en molts manuscrits, seguits de Jaume i Guillem. S'hi han vist fins a cinc altres prenom masculins. Al segle XV, continua Jaume i sobresurt Marc. Al segle XVI, Bartomeu és predominant, però també Pere i Montserrat són reiteratius. Al segle XVIII, només sobresurt Andreu. Als segles XIX i XX, en una colla d'ocasions, Vidal procedeix de la mare. El 1368, Berenguer era convers i Jaume, «scolar». Hem trobat un moliner i un hospitaler. Sols un renom: *el Paraire*. Una abundància de noms de dona: Caterina, Elisabeta, Elisenda, Enriqueta, Geraldà, Guillemona, Margarida, Maria, Sauredine, Sibilla, Tecla i Teresa.

Vies

«testes Petrus Vies» (MN 1410, f. 17); «Maria Angela Vies puella filla de Pere Vies, habitant en lo mas de Rabassa del lloch del Mulnas» (*Òbits* 1622, 17.5.1666).

En un altre lloc, hem vist que *Vies* havia estat batlle del Catllar.

Vigorós

«Maria Casanovas y Vigorós» i «Juan Vigoros fadri pages de Tamarit» (MN 1703, doc. 287, 5.7.1708, i doc. 376, 23.3.1710).

Vila¹

V. *Pou de la V*.

Vila²

«Raymundus Villae» (MN 1332, f. 10); «Raumundus Vila» (Òbits 1622, 2.2.1667); «Antoni Villa» (MN 1703, doc. 417, sense data); «Paula Vila Queralt» (*Padró* 1894).

Vila, el pou de la

És tocant a la muralla, a la banda de la Jovera. Els de la Vila Closa, quan vivien a Tamarit, en treien l'aigua. Però no se sap per què se'l va apropiari Segur, el de la Caseta de les Costes. Per sol ponent, limitava amb terres del convent de la Trinitat, de Tarragona. Entre la Vila Closa i el Puig s'aixecava el pou de la Vila, refet l'any 1599, el qual, per bé que sec, encara és visible avui. Vegeu Rovira (1999, foto p. 69). També hem anotat la partida anomenada *el Pou de la Vila*, en un document tardà, de mitjan segle XIX.

Vila, la séquia de la

«un ort a la sequia [...] e ab la sequia de la Villa» (MN 1507, f. 66, 24.8.1466).

Vila Closa, la

«in vico de Villa Closa [...] affrontat cum [...] via publica Furni [...] cum muro dicte ville clause» (MN 1507, f. 45, 10.7.1518); «villa de Tamaritt in parte vocata la vila closa, afrontatur parte ante cum vico quo itur ad castrum Domini Archapiscopi ab uno latere [...] cum lo pati de la Bonbardera» (MN 1615, f. 65, any 1615).

Un sector també conegut per *la Fortalesa* (Rovira, 1999, p. 67). També explica que una part de la Vila Closa ha arribat fins als nostres dies tancada per les muralles de l'època de Pere III. El rovell de l'ou del conjunt el constituïen l'església parroquial, l'abadia i les cases dels dos senyors, conegudes per *els castells de l'Arquebisbe i del Castlà*, respectivament. L'espai públic interior del recinte comprenia tres places (la del Castlà o del Senyor Guimerà, la del Portal de la Móra i la de l'Església o Major) i set carrers (Portinyol, Sitjar, Carnisseria, Claveguera, del Portal de Buada a l'Església, Forn, Hospital). Les entrades i sortides de la Vila Closa es feien pels portals de Buada, del Portinyol i, molt especialment, pels de la Móra i de la Creu (Rovira, 1999, foto p. 67-69).

V. t. *Fortalesa, la*.

Vila Closa, de la

«Jaume Magrinya de la vila Closa» (MN 1565); «Joannes Fons de la Vila Closa piscator» (MN 1566, f. 76v, 19.1.1571).

Vila Closa, el carrer de la

«in vico de Villa Closa [...] affrontat cum [...] via publica Furni [...] cum muro dicte ville clause» (MN 1507, f. 45, 10.7.1518).

Vila Closa, la roca de la

«el raval del Puig amb els seus edificis enfilats per la falda de la muntanya que domina la roca de la Vila Closa» (Rovira, 1999, p. 67).

Viladordis

«Pere Viladordis» (MN 1332, f. 8v); «Montserrat Viladordis viudo sastre» (MN 1565, 4.2.1580); «Testes Jacobus Viladordis [...] piscatores castris de Tamaritto» (MN 1594b, 21.5.1595); «la viuda Vilardordis» (*Llev.* 1609, f. 6v).

Una sola variant: *Vilardordis*. Montserrat i Jaume són reiteratius al segle XVI. Només Tecla per prenom femení.

Vilagrasa

«Gilbert de Vilagrasa testes» (MN 1373, f. 13).

Vilar¹

V. *Camp Gran i V.*; *Cova del V.*; *Vell del Mas de V.*, *el camí*.

Vilar²

«Salvator Vilar» (MN 1518, f. 84 [duplicat], 5.12.1544).

Només Salvador, diverses vegades, i calafat per ofici.

Vilar, el

«ultra fluminis Gayani vulgariter nuncupato lo Villar» (MN 1501); «terme del Molnas y partida dita del Vilar o lo Camp Gran [...] que afronta a sol ixent ab la carretera que dirigeix de Barcelona a Tarragona» (Capb. 1832, f. 34, any 1833).

V. t. *Camp Gran i V.*

Vilardida, de

«testes Petrus de Vilardida» (MN 1332, f. xviii).

Deu ser una indicació de la localitat de procedència. És un agregat de Montferri, a l'Alt Camp.

Vilardordis

V. *Viladordis*.

Vilaró

«Magi Vilaró Pastor y Josepha Vilaró y Martí, conjuges del lloch del Molnas» (Capb. 1832, f. 9, any 1832).

Interpretem que Pastor era segon cognom i no pas indicació d'ofici.

Vilella

«testes Raymundis Vileyla» (MN 1332, f. 31); «per lo tros de Vilella» (MN 1521, f. 79v); «Michael Vilella scriptor omnes castri de Tamarito» (MN 1594b, 7.2.1605); «Pau Vilella» (*LIM* 47, f. 14v, any 1835).

Raymundus i Miquel s'han anotat més d'una vegada.

Vilet, el comellar de

[ət̪ kumə'la ðə βi'tet]

Damunt de la parada del Cuïc, dins la partida de Mas de Rafel, arriba al camí del mas.

Villa

V. *Vila*.

Villasalo

«Juan Villasalo, pescador de Tamarit» (MN 1703, doc. 425, 27.1.1711).

vinya

V. *Castell, Fenolla, Gran, Jove, Madró, Maginet de la Carn, Marimon, Peret de Lluís, Senyor de Tamarit, Torrent, Vella*.

Vinya

V. *Clot Davall la V*.

Vinya Nova

«partida “Armasot” llamada también “Viña Nova”» (MN 1900, f. 3278v, any 1900).

Vinyals

«Simo Vinyals» (*Òbits* 1622, any 1622).

Vinyassa

«Benedictus Vinyasa» (MN 1518, f. xxiiν, 5.9.1539).

Vinyassa, la¹ [tə βi'ɲasə]

Una parada que pertany al mas d'en Rabassa.

Vinyassa, la²

«termino del Molnas y partida de la Viñasa» (*Hipot.* 1775, f. 354, 15.1.1775);
«terme del Molnas y partida la Viñasa» (Capb. 1832, f. 7ν i 47, any 1832 i 1833).

Vinyassa, el camí de la [ət ka'mi ðə tə βi'ɲasə]

Començava a la torre dels Escipions i conduïa a la parada d'on prenïa el nom, dins la finca del mas d'en Rabassa.

Vinyassa, el pou de la [ət 'pou ðə tə βi'ɲasə]

A pocs metres del camí del Mas de la Pubilla, dins la finca del mas d'en Rabassa, a la parada dita *la Vinyassa*. Pertanyia al mas del Mèdol i al mas d'en Rabassa; per això hi van fer dues portes, una per a cada propietari.

Vinyaters

V. *Barraca dels V*.

Vinyaters, la barraca dels [tə βə'rakə ðətz βiɲə'tes]

Al Mas de la Creu, a la Planota. Era una barraca de pedra seca.

Vinyaters, la cisterna dels [tə sis'ternə ðətz βiɲə'tes]

A la parada d'on pren el nom.

Vinyaters, la parada dels [tə pə'radə ðətz βiɲə'tes]

Al Mas de Maneguet. Diuen que les persones que conreaven la vinya hi van deixar el nom, malgrat que hi ha un tipus de ceps anomenat igual.

Vinyet

V. *Horta del V*.

Vinyet, el [ət βi'ɲet]

Partida de terra entre el Gaià, la mar, la partida de la Petxerina i el límit del terme amb el d'Altafulla. Hi havia hagut hortes amb cànem. Quan la fil·loxera encara no havia arribat de França, s'hi plantà vinya. Segons *Classif. rust.* 1860, limita

amb el terme d'Altafulla, els camins de la Mar i de la Mina, amb la mar, el riu Gaià i la Mina. Un petit sector havia pertangut als trinitaris de Tarragona i va ser adquirit per Joan Baradat, d'Altafulla (Rovira, 1979, p. 211 i 230).

«locum vocatum Vinyet» (MN 1332, f. xxviii); «in termino Tamariti in partita dicta vulgariter lo Viñet in decimario Ecclesia de Tamarit [...] affrontatur [...] mediante via, pontius senieta, quo afluviu Gayano ducit Altifolium» (MN 1703, doc. 457, 1.11.1711); «situada a la partida dita lo Viñet» (MN 1729, f. 226, any 1734); «Terminava [...] a tramontana [...] mediant lo camí del Viñet» (*LIM* 47, f. 28v, any 1764); «pessa de terra regadiu [...] ab sa sinia, safreig y bassa pera amarar canem ab son dret de mina que per enter es de dos y mitg jornals [...] situada en lo terme de Tamarit y partida lo Viñet» (*LIM* 43, f. 83v, any 1818); «Terme de Tamarit y partida dita del Viñet. Terminava [...] a ponent ab lo camí de Tamarit» i «Terminava [...] a ponent [...] part ab lo camí que va de Altafulla a Tamarit» (*LIM* 47, f. 27v, any 1835, i f. 29, any 1842); «termino de Tamarit y partida lo Viñet» (*Hipot.* 1842, f. 247v, any 1842).

Vinyet, el camí del

[ət̪ kə'mi ðət̪ βi'ɲet]

Comença a l'estació del tren, passa pel Vinyet i acaba a la roca de Gaià.

«partida dita del Viñet. Terminava [...] a tramontana [...] mediant lo camí del Viñet» (*LIM* 47, f. 28v, any 1764); «Camino del Viñet» (*Amill.* 1855).

Vinyet della Gaià

«Pessa de terra ab olivers [...] cituada en lo Terme de Tamarit a la partida dita Vinyet della Galla» (*LIM* 41, f. 23, any 1585).

Virgili

«Geraldus Virgili», «Petrus Virgili», «Bernardus Virgili», «Sibilia mater Guilelmi Virgili defuncta», «pro marito suo Arnaldus Virgili» i «Berengarius Virgili» (MN 1332, f. 20; f. xviii; f. xxii; f. 31; f. 28, i f. 31); «testes Galcerandus Virgili commorans in Tamarito» (MN 1368, f. 28); «Berengarius Virgili constitutus», «Bernardus Virgili testes» i «Petrus Virgili comorans in Tamarito» (MN 1373, f. 22v; f. 28v, i f. 25); «Guillemonus et Antonius filii Raymundis Virgili et Constancie» i «Azbertus Virgili» (MN 1381, f. 15v, 17, 18 i 19v, i f. 10v, 26v, 44v i 47); «Asbertus Virgili» (MN 1410, f. 36v); «Caterina filla Guilelmi et Asseno Virgili» i «Arnau Virgili» (*Capb.* 1412, f. 20v, 21, 21v, i f. 31v); «Jachme Sartre» i «los hereus del mas d'en Guim Virgili» (*Fog.* 1414, p. 601 i 602); «Tecla uxoris honorabilis Anthonii Virgili» (MN 1507, f. 80v, 10.7.1524); «honorabili Bartholomeo Vergili piscatori oriundus loci Turris denbarra nunc commorant in dicto castro» (MN 1518, f. 239, 19.3.1552); «dintre la fortalesa de Tamarit de en Guillem Virgili de dit castell» i «Joanne Vergili [...] piscatores ville de Tamarito» (MN 1521, f. ?, copiant un MN de 1351, i f. 50v, 21.12.1565); «Testes Joanne Virgili major et Pere Joan Virgili menor» (MN 1633, f. 158, 26.10.1634);

«Juan Virgili, pages de Tamarit» i «Jaume Virgili» (MN 1703, doc. 357, 25.11.1709, i doc. 377, 30.3.1710); «Juseph Virgili pages de Tamarit habitant en lo seu mas dit den Rabasa» (MN 1712, escriptura 68, any 1713); «Virgili, Joan» (*Compli.* 1810, f. 1v); «José Virgili Madrona» (*Amill.* 1855); «Antonia Virgili» i «Filomena Virgili» (*BapR* 6, f. 132, any 1881, i f. 168, any 1883); «Pablo Virgili, labrador» (*BapR* 6, f. 274, any 1889); «Antonio Virgili Lleó» (*Padró* 1894); «Joaquin Virgili Blanch», «Josefina Duqch [*sic*] Virgili», «Juan Virgili Mercadé», «Jaime Virgili Pi» i «Ana Virgili Sumoy» (*Padró* 1859, any 1930, 1a, 1; 1a, 28; 2a, 18; 2a, 14, i 1a, 24); «Carmen Virgili Calvet» (*Padró* 1859, any 1944).

El cognom hi ha estat al llarg de més de sis segles. El prenom Guillem predomina en els manuscrits del segle XIV, seguit amb reiteracions decreixents per Ramon, Azbertus, Bernat, Berenguer, Arnau i Pere. Al segle XV, continuen Guillem i Asbertus, amb menys intensitat. Al segle XVI, encara una mica Guillem. Al segle XVII, predomina el compost Pere Joan. Jaume, Joan i Josep arriben als segles XVIII i XIX. Pescador per ofici i batlle per càrrec. Un renom: *de la Creu*. Diversos noms de dona: Agneta, Antònia, Asseno, Caterina, Clara, Constància, Elisenda, Filomena, Guillema, Isabel, Maria, Rosa, Sibilla i Teresa.

Virgili, el mas de

«los hereus del mas d'en Guim Virgili» (Fog. 1414); «en lo terme del Molnas y en la partida dita los Pivens [...] afronta a sol ixent ab terras del mas de Virgili dit lo mas Rabassa a mitg dia ab la platja del mar» (MN 1845, f. 121v, any 1846).

Virgili, el molí d'en

«in molendino dicto den Vergili seu domo den Vergili del moli, dicti loci de Tamarit» (MN 1588, f. 249v, any 1589).

El molí devia dir-se així pel cognom del moliner i devia correspondre al *molí del Pas*.

Virgili, la quadra de

V. *Virgili, el terme de*.

Virgili, el rec de

«cum Rego sive Rech de Vergili» (MN 1507, f. 165v).

Virgili, el terme de

[bir^ld3iti]

«loci de Virgili, parrochie de Tamarit» (MN 1524, f. 84, any 1524); «Joannes de Terre, miles [...] dominis castrorum, locorum et terminorum de Montoliu et

de Vergili ac quadre de Farran, parroquie Tamariti» (MN 1571, f. 27v, any 1571); «loci seu quadre de Virgili termini et parroquie de Tamarit» (MN 1588, f. 249v, any 1589).

Ara forma part del terme municipal de la Riera de Gaià.

Viscarres

«cum domo [...] Viscaras que es prope portale» (MN 1633, f. 42v, 20.11.1633).

Lectura dubtosa. Moll, a *Llinatges*, anota *Viscarro* i *Viscarri*, equivalent a 'viscaí'.

Vitòria, de

«honorabili Juani de Vitoria patroni barche castellano nunc domiciliato in castro de Tamarito [...] unius barche dicte de palangre ab tots los arreu» (MN 1594b, f. 28.7.1605).

Indica el lloc de procedència.

Viver

Bernard Viver va ser convocat, a la plaça del Castell, junt amb altres representants de Ferran, a prestar sacrament i homenatge de fidelitat al monestir de Santes Creus, el 27 de febrer de 1620 (Baldor, 1999).

Vives

«Guilelmus Vives» i «Berengarius Vives» (MN 1332, f. 8v i 20); «Francesch Vives portes» (MN 1381, full solt 2); «na Vives» (*Òbits* 1622, any 1668); «Bernat Vives, fadri pescador de Tamarit» i «Juseph Vives, pescador de Tamarit» (MN 1703, doc. 271, 29.1.1708, i doc. 361, 14.12.1709); «José Maria Vives Dilla» (*Padró* 1859, any 1934); «Daniel Vives Dalmau» i «Bartolomé Vives Ferre» (*Padró* 1894); «Raimunda Vives Espasa», «Montserrat Folch Vives», «Ramon Llado Vives» i «Isabel Ramon Vives» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 30; 2a, 50; 2a, 27, i 1a, 18).

El prenom Bernat es repeteix al segle XVIII, i Josep, al segle XX. Uns altres sis prenom masculins són hàpaxs. I en femení, Raimunda. Uns altres *Vives* procedeixen de les mares.

Vives, l'hort de

«Hort de Vives» (*Òbits* 1622, 1785, i *Compli.* 1810, f. 2).

Vixeres

«Testes Joannes Vixeras agricola Tamaritti» (MN 1633, f. 151, 24.9.1634, i f. 152v); «Joannes Vixeras» (*Òbits* 1622, 1.12.1638).

Moll, a *Llinatges*, anota *Vixquert*, variant de *Viscarri*.

Voltes

«Voltes dit Rabasa piscator» (MN 1633, f. 55, 18.10.1633); «Mariano Volta» (*Naixements* 1774, f. 1, 23.2.1785); «Pau Voltas, pages del mas den Clará, terme de la vila de Tamarit» (MN 1790, f. 31v, any 1792).

Vora, el comellar de la

[ət kumə'ɫa ðə tə 'βɔɾə]

Fa referència a la vora del torrent de la Móra. És una altra denominació del *comellar Gran* de la partida de Mas de Maneguet.

Vora de la Mar, la

«dos botigas situadas a la vora de la mar de Tamarit. Terminava la una a llevant ab lo mar [...] a ponent ab la muralla de dit poble [...] Y la altra terminava a llevant ab lo Estañet» (*LLM* 47, f. 16v i 17, any 1690).

Vuet

«Jacobus vuet filius Petri vuet castri de Tamarito» (MN 1507, f. 15).

Xabec, el bosc de

[ət 'βɔz ðə tʃə'βek] i [ət 'βɔz ðə tʃə'βet]

Comença no gaire distant de la parada del Pou situada a la partida de Mas d'en Jover; acaba a la Terra Vermella, al camí del Cruel. Quan es va construir l'autopista, s'hi bastí la planta del Quitrà.

Xabet

V. *Garrofers de X*.

Xacó, cal

['kaɫ tʃə'ko]

Una de les tres cases de la partida del Mas de la Pubilla.

Xanau, la sinia de

[tə 'sinia ðə tʃə'naw]

Limita amb l'horta de la Muntaguda. A un costat de la carretera de la Riera, a tocar la séquia del Molí; no gaire distant de la de Salort.

Xemenes

«Antonius Xemenes agricola castris Tamariti» i «Joan Xemenis» (MN 1633, f. 96v, i f. 154, 27.9.1634).

Xibeques

V. *Comellaret de les X*.

Xibiu, la pallissa del

[tə pə'lisə ðət tʃi'βiw]

Dins el terme del Catllar, però a tocar la partida de Mas de Rafel.

Xiprers, el comellar dels

[ət kumə'la ðəl tʃi'pres]

Davant de la barraca dels Pebrots, va fins sota el Mas de Maneguet, ja dins la partida del Mas d'en Cosidor.

Xorriu, ca

['ka tʃu'riw]

Una casa de Ferran, al carrer de Pau Segur.

Xorriu, la parada del

[tə pə'raðə ðəl tʃu'riw]

Rebia el nom de la família que la treballava; són quatre parades situades entre les partides del Mas Vell i de Mas d'en Jover, sota les Guàrdies, a banda i banda del camí Vell del Catllar.

Zaragoza

«Juan Zaragoza Bofarull [...] labrador» (*Padró* 1859, any 1891); «Pablo Zaragoza Ferre» (*Padró* 1859, any 1930, 2a, 44).

Apèndixs

I. LLOCS D'ANOMENADA

Abadia, Ajuntament, Arenals, Arenes de la Mar, Bancs, Búnquers, Carnisseria, Casino, Collegi, Fortalesa, Lescacel, Molí, Pontet, Porrassa, Quadra, Rentadors, Roqueta, Serma, Vila Closa.

II. COGNOMS (gairebé tots són caiguts en desús, designen persones que hi havien estat i ja no hi són. De part de pare i de part de mare)

Agost, Agostí, Aguilar, Aguiló, Aigol, Aimat, Albanell, Alberc, Albert, Albertí, Albinyana, Albiol, Albornar, Alcans, Alegret, Aleguer, Aleix, Aleu, Alomar, Alsamora, Altadill, Aluges, Alvarado, Alzina, Amargós, Amat, Ametller, Amiell, Amposta, Anceri, Ancilla, Andree, Andreu, Anglada, Anglès, Anguera, Anicida, Antoni, Aragó, Aragonès, Aranyó, d'Arbas, Arbert, Arbertí, Arboç, Arbolí, Argilaga, Argilaguet, Argiles, d'Arlovenio, Arnal, Arnau, Armet, Arquer, Arques, Arrufat, Aules, Azamar, Badet, Badia, Badorc, Badosa, Bages, Baget, Bagrets, Baies, Bajo, Balac, Balaguer, Balart, Balcells, Baldric, Ballester, Balsareny, Bar, Barat, Barbastre, Barber, Barceló, Barenys, Barral, Barrios, Barrufet, Bassa, Bast, Batalla, Batet, Batlle, Becer, Beler, Bellac, Bellena, Bellet, Bellmunt, Bellver, Benaca, Benages, Berenguer, Berga, Bergua, Bergueta, Bermaño, Bernat, Bertran, Bertrandi, Besora, Bigues, Biosca, Bisbal, Blader, Blai, Blanc, Blasco, Blasi, Bo, Bofarull, Bogar, Boldó, Bonacausa, Bonada, Bonadal, Bonanat, Bonet, Bonjorn, Boquer, Bordell, Borera, Boronat, Borràs, Borrell, Borrull, Borrut, Bosc, Bosquet, Botí, Bou, Bover, Bovet, Brufau, Brull, Brunet, Buac, Buada, Buera, Buireu, Burulles, Businet, Cabeça, Cabestany, Cabrito, Caçador, Cadena, Calaf, Calderó, Caldes, Calvet, Calvó, Campaner, Campdàsens, Campos, Canals, Canela, Canós, Canosa, Canset, Cantó, Ca-

nyelles, Capdàsens, Caravida, Carbonell, Cardenyas, Cardona, Carreres, Carrillo, Cartanyà, Casabona, Casadamunt, Casals, Casanoves, Caselles, Cases, Castanyer, Castell, Castellar, Castells, Castellvell, Castellví, Castellvull, de Castre, d'en Català, Caules, Cavaller, Celom, Celoni, Cerc, Cercant, Cerdà, Cerrager, Cisteller, Ciutat, Civit, Clarà, Claver, Clement, Clos, Clot, Clua, Codolell, Codonyer, Colet, Coll, Collbató, Colom, Colteller, Coma, Comalonga, Comes, Company, Conet, Conillera, Conset, Contra, de Copons, Corbella, Corella, Cornet, Cort, Cortell, Cortès, Corts, Cosí, Cosidor, Cosiner, Costa, Cotí, Covet, Cregut, Crec, Creser, Crespi, Crespo, Creus, Cros, Crusada, Cunyerer, Curtilio, Dalmau, Danda, Davila, Daviu, Deering, Diego, Dilla, Dolç, Domènec, Domenge, Domingo, Donago, Donato, Dragapans, Dualda, Duc, Duran, Duranya, Egüer, Elies, Elvira, Ermengol, Esbert, Escoda, Escoter, Espasa, Espina, Esplugues, Estadell, Estadella, Estalella, Estampa, Esteve, Estivill, Estrada, Estret, Expósito, Fabra, Fàbrega, Fabregat, Fàbregues, Fages, Falirac, Farigola, Farnós, Febrer, Feliu, Fenals, «Fernández», Ferran, Ferrando, Ferrer, Ferrer de Busquets, Ferrerons, Ferreter, Figuera, Figueres, Figuerola, Fiveller, Foguet, de Foix, Foixences, Folc, Fonoll, Fonollera, Fons, Font, Font-rúbia, Forama, Forner, Forns, Fort, Fortuny, Franc, Francesc, Franquès, Frasquet, Freixa, Friquet, Fullarac, Fuster, Gago, Gaia, Galí, Gallard, Galofre, Galter, Gmundí, Garbau, Garcia, Garcia de Castre, Garí, Garida, Garreta, Garriga, Gartrudis, Garzón, Gassó, Gassola, Gatell, Gatells, Gavalda, Gebellí, Geli, Gener, Genmella, Gerana, Gibert, Gil, Gilabert, Gília, Giménez, Ginebreda, Giró, Giscarol, Glaudis, Gobador, Gol, Gomar, Gomes, Gomila, Gomis, Gonsalbo, Gonsales, Gortalla, Goyeneche, Gracia, Gralla, Gran, Gras, Grau, Grimaldi, Grimau, Gros, Guaita, Gual, Guardia, Guardis, Guarner, Guart, Guasc, Güell, Guer, Gües, Guialtrú, Guier, Guimarnau, de Guimerà, Guinjoan, Guinovart, Guiot, Guitard, Guivernau, Gustau, Hernández, Homedes, Hortonedà, Huguet, Huix, Ilicas, Inglès, Isern, Ivern, Jacobonetti, Janovis, Jansà, Jofre, Joncar, Joncosa, Jonya, Jorba, Jordà, Jordi, Jornet, de Josa, Jover, Juan, Juara, Julià, Lamata, Lamber, Lavèrnia, Leixas, Liarte, Lizcer, Llaberia, Llagostera, Llançà, Llaurador, Llausà, Lledó, Llenes, Lleó, Lima, Lloberes, Llobet, Llobregat, Llombard, Llong, Llongueres, Llop, Llopard, Llopis, Llorac, Llorenç, Lloret, Lluc, Llunes, Lobo, Lodrigo de Borges, López, Lorenzo, Lozano, Luçar, Luis, Luna, Mabres, Maçanet, Macià, Mador, Mestre, Magarola, Magaroles, Magra, Magraner, Magres, Magrinyà, Maier, Maimó, Majol, Maldà, Mall, Mallafre, Mallorquí, de Malta, Mancelo, Manresa, Manyer, Marc, Marca, Marçal, Marco, Marçol, Marcús, Margalef, Marí, Maric, Marimon, Marino, Mariordi, Marquès, Martí, Martindoi, Martínez, Martiniç, Martorell, Mas, Masdeu, Masquefa, Massot, Mata, Mateu, Maties, Matoses, Mauri, Menant, Menargues, Mena-sang, Mensa, Mercader, Mercer, Merlès, Mesa, Messeguer, Messi, Mestre, Mestres, Milà, Miquel, Mir, Miracle, Miramar, Mirambell, Miret, Miró, Moix, Moles, Molina, Moliner, Molner, Monnar, Monner, Montagut, Montamat,

Montaner, Montcada, Monter, Montero, Montesa, Montlleó, de Montoliu, de Montori, Mont-ral, Montrela, Montserrat, Mora, Moragades, Moragues, Morales, Morató, Morell, Moreno, Morera, Moreta, Mosac, Moster, Mucosa, Mullerat, Mulner, Muntaner, Muntanyola, Mur, Musa, Nadal, Napoletà, Navarro, Negrie, Ninglis, Noet, Noi, Nonó, Not, Novell, Oliac, Oliva, Oliver, Oller, d'Olzinelles, Oromir, Orpí, Padria, Padró, Palau, Pallarès, Pallerols, Pallisser, Palma, Pàmies, Panós, Papiol, Pardo, Paredes, Parellada, Pasamonte, Pascasi, Pasqual, Pasqües, Pastor, Patricio, Pedret, Pedro, Pedró, Pedrola, Peiró, Pelegrí, Pellisser, Penes, Penès, Penoves, Pere, Peres, Peret, Pergi, Perpinyà, Perramon, Petri, Pi, Pier, Pijoan, Pinent, Pinós, Pinyol, Pifasset, Plana, Planes, Poal, Pomerol, Ponç, Poncet, Porta, Portella, Portuguès, Porxita, Prat, Prats, Provençal, Pruna, Prunera, Pubill, de la Puente, Puig, Puigsadoll, Pujol, Punsoda, Puyó, Queipo, Queralt, Queraltó, Querol, Quiles, Rabadà, Rabassa, Rabassó, Rafel, Raldo, Ramon, Ramos, Reig, Reinal, Requesens, Reverter, Riambau, Riba, Ribelles, Ribera, Ribers, Ribes, Ricard, Riera, Rigost, Rion, Ripoll, Rius, Robert, Roca, Rocafort, Rocamora, Rodríguez, Roig, Romaní, Romeu, Ros, Rosals, Rosana, Rosanes, Rosell, Rosic, Rosselló, Rostoll, Roures, Rovellats, Rovira, Rubia, Rubinat, Rull, Sabassa, Sàbat, Sabater, Sabiel, Saborit, Sagí, Saguàrdia, Sala, Salatru, Sales, Sallarenc, Salomó, Saloni, Salto, Salvador, Salvany, Salvat, Samora, Sampró, Sanabra, Sanauja, Sanç, Sánchez, Sancho, Sanet, de Sant Bonet, Santaló, Santceloni, Santjunc, Santpere, Santromà, Sanxo, Saperes, Sapllana, Sartre, Sastre, Saumell, Saunes, Saura, Saurí, Savall, Sedali, Sedó, Segalar, Segarra, Segur, Segura, Senant, Sentis, Sepinya, Serenya, Serra, Serrà, Serramià, Serrano, Serrat, Serres, Servat, Sesé, Siberti, Siurana, Socies, Soja, Solà, Solanes, Solei, Soler, Solsona, Sorder, Soriano, Sort, Subirats, de Suelves, Sumoi, Sunyer, Sussia, Talavera, Tallaferro, Tamborero, Tapioles, Tarifa, Tarrac, Tarragó, Tarrega, Tarroga, Teixell, Teixidor, Tellol, Terrassa, de Terre, Terrers, Terres, Tió, Toló, de Tolosa, Tolrà, Tonda, Tormo, Torner, Torre, de la Torre, Torredadell, Torredemé, Torrell, Torrella, Torrelles, Torrents, Torres, Torroella, Tort, Totosaus, Trilla, Trilles, Unió, Urgell, València, Valentí, Vall, Valldoreix, Vallès, Vallflor, Vallriàs, Valls, Vallverdú, Vazques, Veça, Veciana, Velada, Velida, Vell, Vendrell, Ventura, Verderol, Vestit, Vicenç, Vicente, Victori, Vidal, Vies, Vigorós, Vila, Viladordis, Vilagrasa, Vilar, Vilaró, Vilella, Villasalo, Vinyals, Vinyassa, Virgili, Viscarres, de Vitòria, Viver, Vives, Vixeres, Voltes, Vuet, Xemenes, Zaragoza.

III. RENOMS

Albert, Banotxo, Barbafina, Barbut, Biarnès, Bo, Bonastro, Bover, Brunet, Cametes, Cec, Celles, Curati, Curt, Curull, Ermità, Espenjat, Espígol, Febrer, Ferran, Fons, Gaia, Galetet, Garcia, Gassona, Gran, dels Grasetes, Gravat, Hereuet, Jaume

Content, Joan Sagí, Llarg, Llemosí, Madrona, Manresa, Martindoi, del Mas, Merconi, Montserrada, Montserrat, Mort, Negre, Nen, Pansó, Paraire, Parenjana, Pastoret, Pere Sanç, Perrisi, de la Placeta, Po, Polut, Ponç, de Prop, Pubill, Pubill Borrut, del Puig, Quiquet, Rabassa, Roques, Santceloni, Santjoan, Santjunc, Santpau, Sec, Sedó, Sensedents, Soldat, Soler, Tatxes, Toni dels Alls, Torner, de la Trona, Vella, de la Vila Closa, de Vilardida.

Fotografies

FOTOGRAFIA 1. El canal de la Móra (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 2. El bosc de la Marquesa (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 3. El castell de Tamarit (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 4. El Gaià (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 5. El mas de Rafel (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 6. El mas de Ponç (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 7. El mas del Mèdol (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 8. El mas d'en Grimau (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 9. El mas d'en Rabassa (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 10. El mas Vell (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 11. Les platges de Tamarit i d'Altafulla separades pel Gaià (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 12. La barraca del Ceba (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 13. La cisterna del Maginet de la Carn (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 14. La cova de Manelet (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 15. La creu del Mas de la Creu (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 16. La desembocadura del Gaià (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 17. La Jovera (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 18. La Masieta (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 19. La pedrera del Mèdol (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 20. La platja de l'Arboçar (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 21. La platja de Tamarit (autor: X. Martorell).

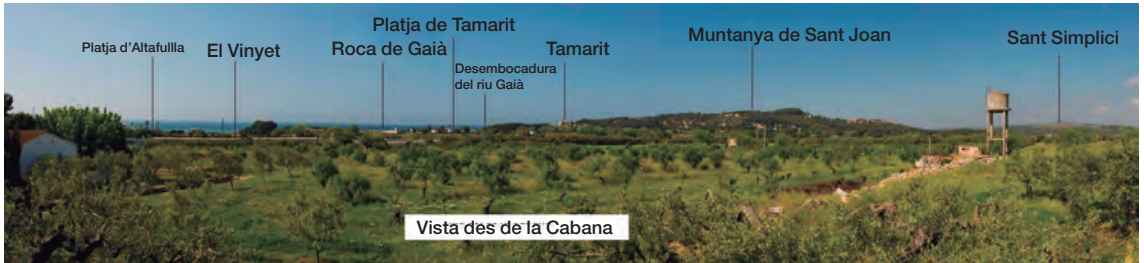
FOTOGRAFIA 22. La torre dels Escipions (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 23. L'Agulla del Mèdol (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 24. L'Enclusa (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 25. Panoràmica des de la Cabana (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 26. El mas d'en Sorder (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 27. Cal Madró, al Monnars (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 28. El mas de Cosidor (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 29. El mas de la Creu (autor: X. Martorell).

FOTOGRAFIA 30. El mas de l'Hereuet (autor: X. Martorell).

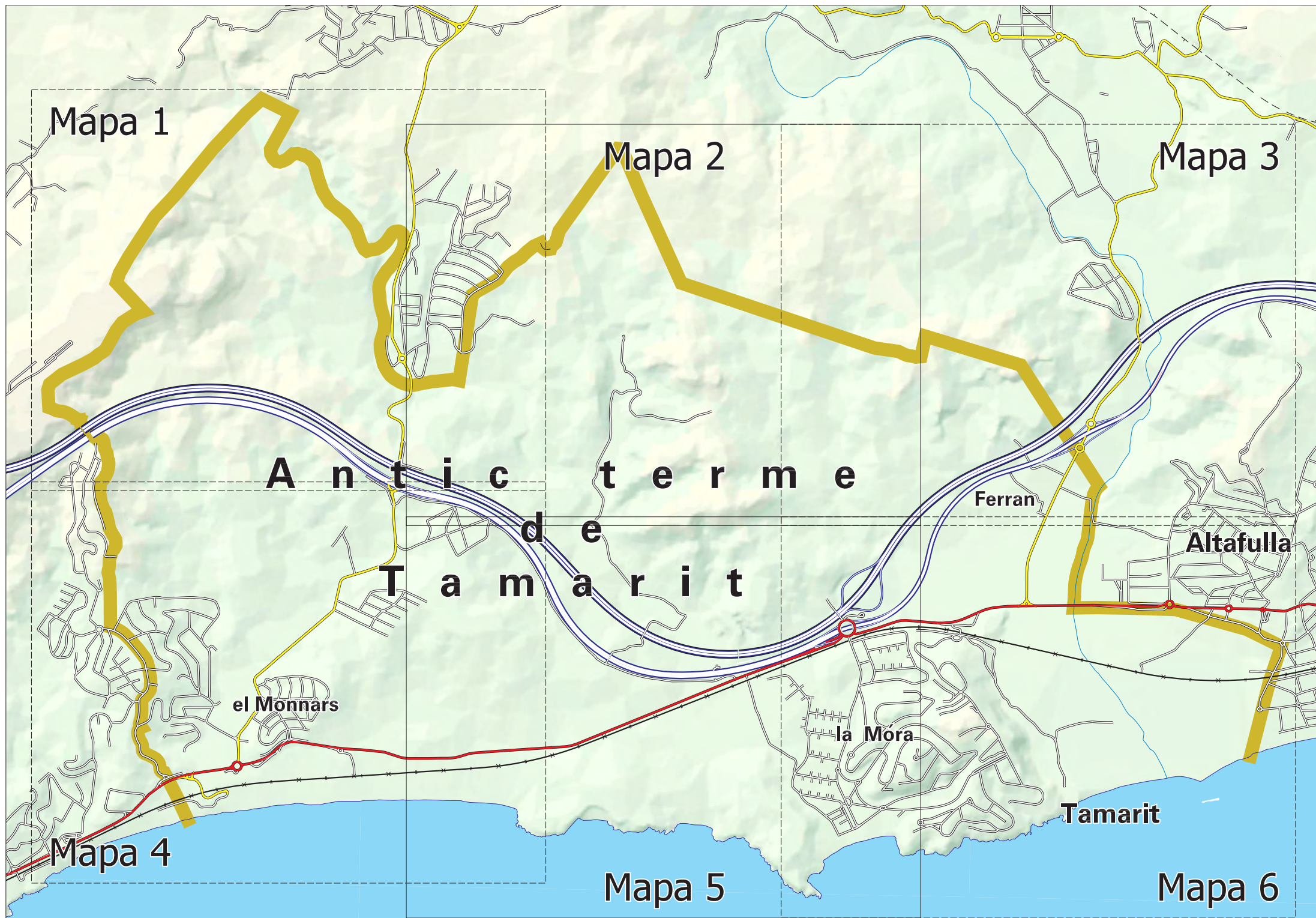
FOTOGRAFIA 31. El mas de Marquès (autor: N. Carulla).

FOTOGRAFIA 32. El mas de Pastoret (autor: X. Martorell).

Mapes

XAVIER MARTORELL I BOADA
JOSEP FERNÁNDEZ I CABALLÉ

NP Elipsoide Internacional
 Projectió U.T.M. Datum ED50
 Altituds referides al nivell mitjà
 del mar a Alacant
 Fus 31
 NP: Nord de la quadrícula o
 de la Projectió.

Escala mapes 1 : 10.000

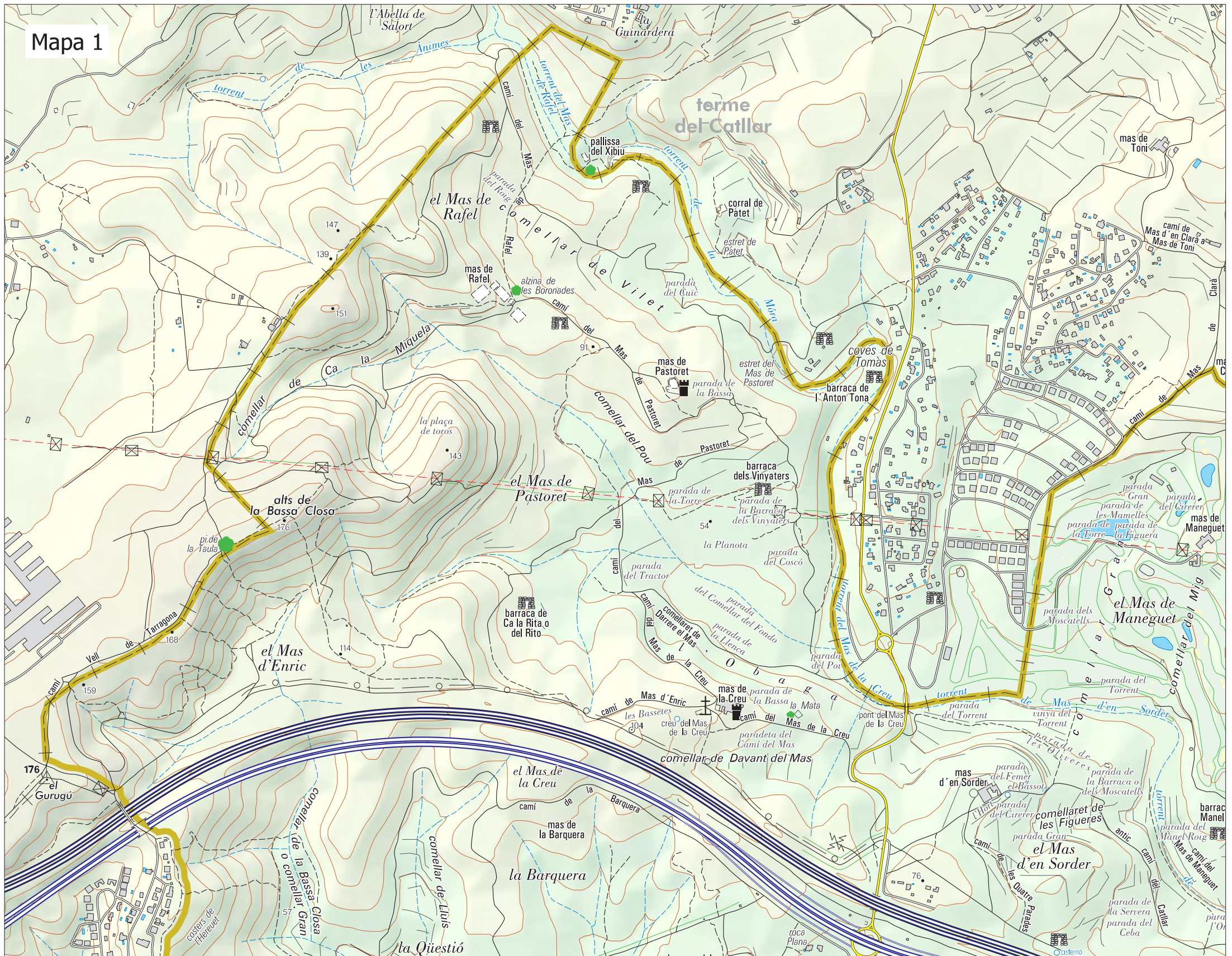
250 m 0 250 m

(1 cm = 100 m)

Equidistància entre corbes de nivell: 10 m

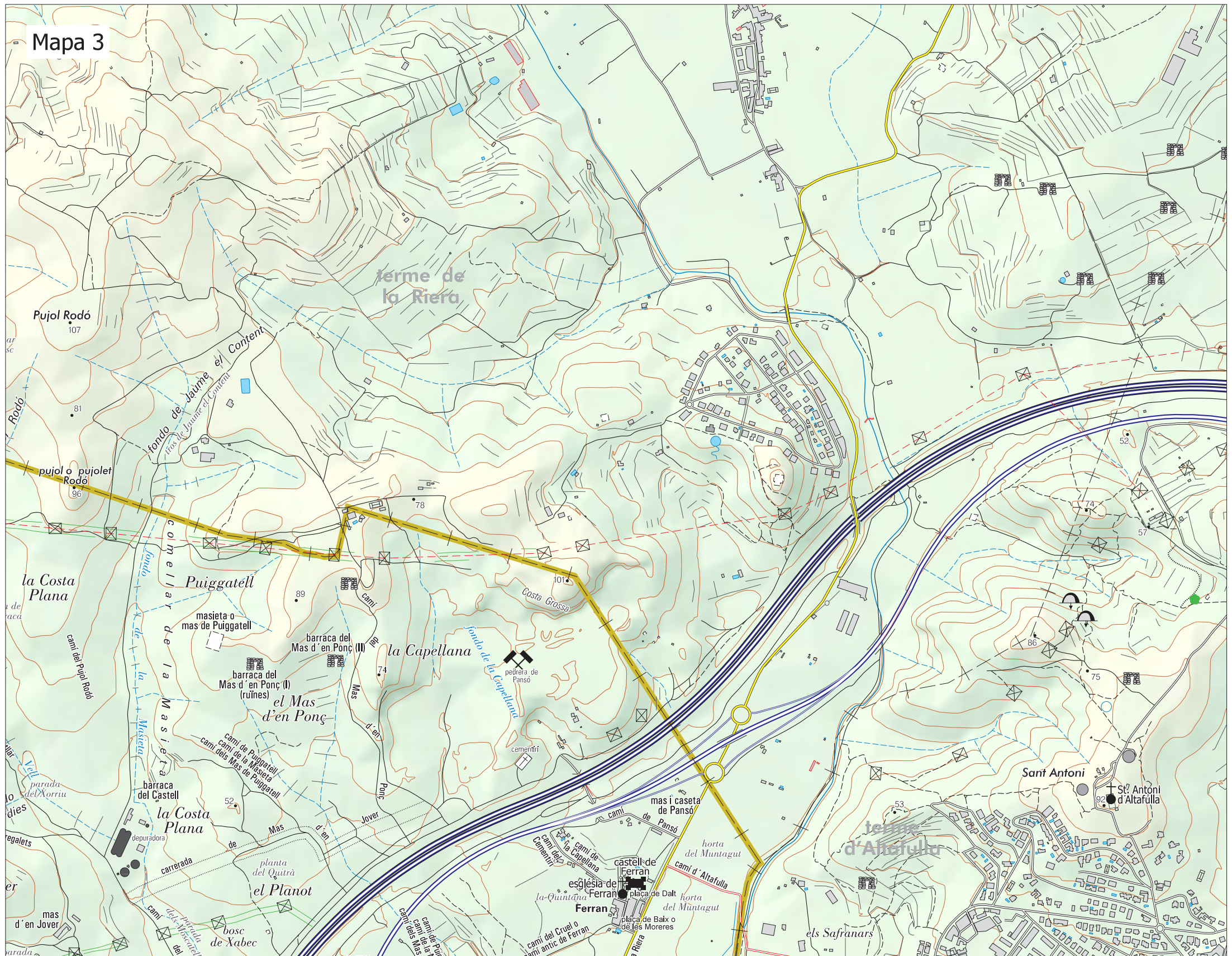
Mapa 1

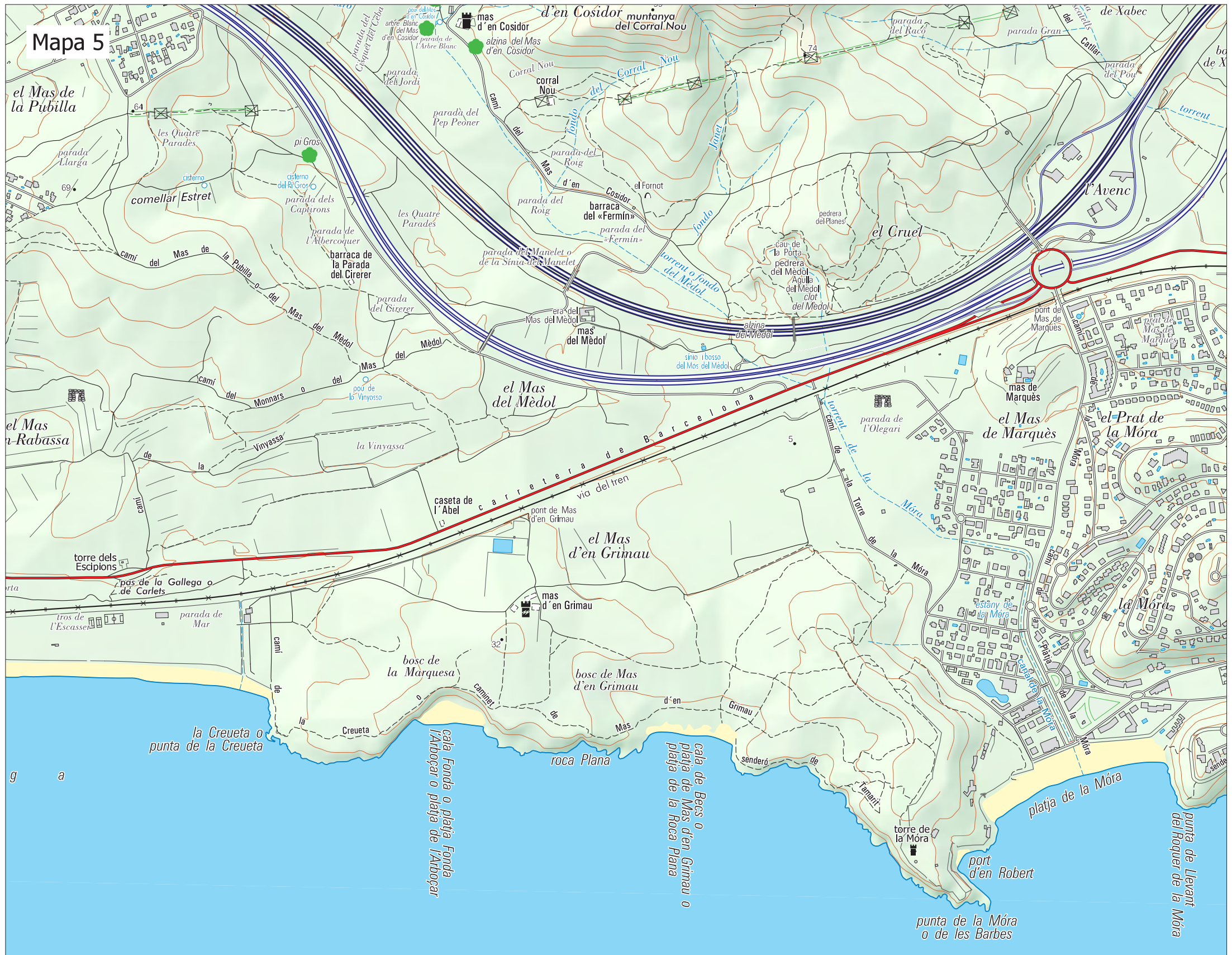
Mapa 2

Mapa 3

Mapa 5

Mapa 6

